ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΤΟΥ ΧΑΙΡΩΝΕΩΣ

ΤΑ ΗΘΙΚΑ.

PLUTARCHI

CHÆRONENSIS

MORALIA,

ID EST

OPERA, EXCEPTIS VITIS, RELIQUA.

GRÆCA EMENDAVIT,
NOTATIONEM EMENDATIONUM, ET LATINAM XYLANDRI
INTERPRETATIONEM CASTIGATAM, SUBJUNXIT,
ANIMADVERSIONES EXPLICANDIS REBUS AC VERBIS, ITEM
INDICES COPIOSOS, ADJECIT,

DANIEL WYTTENBACH,

HIST. ELOQ. LITT. GR. ET LAT.
IN ILLUSTRI ATHEN. AMSTELOD. PROFESSOR.

TOMUS IV.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO.
M DCC XCVII.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

Hoc Volumine IV, continentur,

PLUTARCHI MORALIA,

GRÆCE ET LATINE,

INTERJECTA EMENDATIONUM NOTATIONE.

		PAG.
LIX.	ΕΡΩΤΙΚΟΣ. *Amatorius Liber.*	1
LX.	ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ. *Amatoriæ Narrationes.*	93
LXI.	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ. *Maxime cum principibus Viris Philoſopho eſſe diſſerendum.*	111
LXII.	ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ. *Ad Principem ineruditum.*	127
LXIII.	ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ. *An Seni Reſpublica gerenda ſit.*	143
LXIV.	ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ. *Præcepta gerendæ Reipublicæ.*	203
LXV.	ΠΕΡΙ ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ. *De unius in Republica Dominatione, populari Statu, et paucorum Imperio.*	309
LXVI.	ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ. *De vitando Ære alieno.*	317
LXVII.	ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ. *De Vitis decem Oratorum.*	337

PAG.

LXVIII. ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ. 419
De Comparatione Ariſtophanis et Menandri.

LXIX. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ. 429
De Herodoti Malignitate.

LXX. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΡΕΣΚΟΝΤΩΝ ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΙΣ. ΒΙΒΛΙΑ Ε΄. 513
De Placitis Philoſophorum. Libri V.

LXXI. ΑΙΤΙΑΙ ΦΥΣΙΚΑΙ. 681
Quæſtiones Naturales.

LXXII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΜΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΤΩ, ΚΥΚΛΩ, ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ. 721
De Facie quæ in Orbe Lunæ apparet.

LXXIII. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ. 829
De primo Frigido.

LXXIV. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΟΤΕΡΟΝ ΥΔΩΡ Η ΠΥΡ ΧΡΗΣΙΜΩΤΕΡΟΝ. 871
Aquane an Ignis ſit utilior.

LXXV. ΠΟΤΕΡΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΤΕΡΑ, ΤΑ ΧΕΡΣΑΙΑ Η ΤΑ ΕΝΥΔΡΑ. 889
Terreſtriane an aquatilia Animalia ſint callidiora.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΟΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΟΣ.

PLUTARCHI

AMATORIUS LIBER.

α'. ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Ἐν Ἑλικῶνι φὴς, ὦ Αὐτόβουλε, τὼς περὶ Ἔρωτος λόγους γενέσθαι, οὓς εἴτε γραφάμενος, εἴτε καταμνημονεύσας, τῷ πολλάκις ἐπανερέσθαι τὸν πατέρα, νυνὶ μέλλεις ἡμῖν δεηθεῖσιν ἀπαγγέλλειν.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Ἐν Ἑλικῶνι μὲν γὰρ ταῖς Μούσαις, ὦ Φλαουϊανὲ, τὰ Ἐρωτικὰ Θεσπιέων ἀγόντων· ἄγεται γὰρ ἀγὼν πενταετηρικὸν, ὥσπερ καὶ ταῖς Μούσαις, καὶ τῷ Ἔρωτι, φιλοτίμως πάνυ καὶ λαμπρῶς.

I. FLAVIANUS. In Helicone ais, Autobule, ſermones de Amore fuiſſe habitos, quos vel conſcriptos abs te vel memoria comprehenſos, quod de iis ſubinde e patre quæſiviſti, nunc nobis rogatu noſtro es enunciaturus.

AUTOBULUS. In Helicone apud Muſas, Flaviane, Amatoria agentibus Theſpienſibus: nam certamen quinquennale celebrant ut Muſis, ita etiam Amori, magnifice admodum et ſplendide.

ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Οἶσθα οὖν ὃ σοῦ μέλλομεν δεῖσθαι πάντες οἱ περὶ τὴν ἀκρόασιν ἥκοντες;

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Οὐκ· ἀλλὰ εἰσομαι λεγόντων. 749

ΦΛΑΟΥΙΑΝΟΣ. Ἄφελε τὸν λόγον τὸ νῦν ἔχον ἐποποιῶν τε λειμῶνας καὶ σκιὰς, καὶ ἅμα κιττοῦ τε καὶ λάκκων περιδρομὰς, καὶ ὅσα ἄλλα τοιούτων τόπων ἐπιλαβόμενοι γλίχονται τὸν Πλάτωνος Ἰλισσὸν, καὶ τὸν ἄγνον ἐκεῖνον, καὶ τὴν ἠρέμα περσαίνουσαν πόαν περυκίαν, περιμύσειεν ἢ κάλλιον ἐπιγράφεσθαι.

ΑΥΤΟΒΟΥΛΟΣ. Τί δὲ δεῖται τοιούτων, ὦ ἄριστε Φλαουϊανὲ, περιμιῶν ἡ διήγησις; εὐθὺς ἡ περόφασις, ἐξ ἧς ὡρμήθησαν οἱ λόγοι, χρὴν αὐτεῖ τῷ πάθει, καὶ σκιᾶς δεῖται, τά τε ἄλλα δράματος οὐδὲν ἐλλείπει· μόνον εὐχώμεθα τῇ μητρὶ τῶν Μουσῶν, ἵλεως εἶναι, καὶ συναναστώ- B
ζειν τὸν μῦθον.

F. 8. ὃ σοῦ] Distincte ita scripsi, ut Xyl. vers. et Mez. Accedit E. ὅσα. Vulgo, ὅσον.

A. 4. λάκκων] B. E. σμιλάκων. Paulo ante, ἐμποιῶν dedit Xyl. pro ἐποποιῶν.

A. 9. ἡ περόφασις] ἡ addidi e Bas. Xyl. Mez.

B. 1. ἵλεως εἶναι] E. ἵλεως παρεῖναι.

FLAVIANUS. Sciſne quid petituri abs te ſimus, quotquot ad audiendum confluximus?

AUTOBULUS. Non, ſed novero ubi dixeritis.

FLAVIANUS. In præſentia noli ſermoni inſerere poëtarum prata et umbras, hederæque et aquæ diſcurſus, aliaque id genus, quæ nonnulli in locorum deſcriptionem trahentes ſatagunt Platonis Iliſſum, et vicem illum, leniterque ſurſum emiſſam herbam, ſtudioſius quam rectius tranſcribere.

AUTOBULUS. Neque vero, mi Flaviane, narratio his opus habet exordiis. Ipſa ſtatim occaſio, unde cœpta fuit diſputatio, chorum flagitat, ſcenaque indiget, et reliqua nihil a dramate abſunt. Precemur modo matrem Muſarum, ut propitia ſit, noſque in ſermone commemorando adjuvet.

β'. Ὁ γὰρ πατὴρ, ἐπεὶ πάλαι πρὶν ἡμᾶς γενέσθαι, τὴν μητέρα νεωστὶ κεκομισμένος ἐκ Θ γενομένης τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν διαφορᾶς καὶ στάσεως, ἀφίκετο τῷ Ἔρωτι θύσων ὑπὲρ τῆς ἑορτῆς, ἧγε τὴν μητέρα· καὶ γὰρ ἐκείνης ἡ εὐχὴ καὶ θυσία· τῶν δὲ φίλων οἴκοθεν μὲν οὐδεὶς παρῆσαν οἱ συνήθεις, ἐν δὲ Θεσπιαῖς εὗρε Δαφναῖον τὸν Ἀρχιδάμου, Λυσάνδρας ἐρῶντα τῆς Σίμωνος, καὶ μάλιστα τῶν μνωμένων αὐτῇ εὐημερούντα, καὶ Σώκλαεν ἐκ Τιθόρας ἥκοντα τὸν Ἀριστίωνος· ἦν δὲ καὶ Πρωτογένης ὁ Ταρσεὺς, καὶ Ζεύξιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, ξένοι· Βοιωτῶν δὲ, ὁ πατὴρ ἔφη, τῶν γνωρίμων τοὺς πλείστους παρεῖναι. Δύο μὲν οὖν ἢ τρεῖς ἡμέρας κατὰ πόλιν, ὡς ἔοικεν, ἡσυχῇ πως φιλοσοφοῦντες ἐν ταῖς παλαίστραις καὶ ἀφ' τῶν θεάτρων ἀλλήλοις συνῆσαν· ἔπειτα φεύγοντες ἀργαλέον ἀγῶνα κιθαρῳδῶν, ἐντεύξεσι

B. 4. κεκομισμένος] Sic omnes libri, Ald. Baſ. Xyl. B. E. Vulgo, κεκοσμημένος.

B. 6. ἑορτὴν, ἧγε] Sic omnes libri, Ald. Baſ. Xyl. B. E. Vulgo ἑορτὴν, ᾗ ἦγε, quod Steph. habuit ex Leonic. et Schott.

B. 9. Λυσάνδρας] Ita Leonic. Schott. Mez. Amiot. et verſ. Xyl. Vulgo, manifeſto vitio Λύσανδρον.

II. Pater, cum jamdudum, ante nos natos, matre recens ducta, ob diſſidium quoddam et rixam quæ parentibus eorum inciderat, veniret Amori ſacrificatum, matrem una ad feſtivitatem adduxit: hujus enim erat votum et ſacrificium. Domo ſecum comites habuit familiares: Theſpiis autem invenit Daphnæum Archidami filium, qui Lyſandram Simonis filiam amabat, omniumque procorum gratia primus erat: Soclarum quoque Ariſtionis filium Tithora venientem: aderant etiam hoſpites, Protogenes Tarſenſis, et Zeuxippus Lacedæmonius. De Bœotis notorum plurimos aiebat pater ibidem fuiſſe. Biduum itaque aut triduum ea in urbe placide philoſophando in palæſtris et theatris una exegerunt: deinde fugientes moleſtum citharœdorum cer-

καὶ σπουδαῖς προειλημμένον, ἀνέζωξαν οἱ πλείους, ὥσπερ ἐκ πολεμίας, εἰς τὸν Ἑλικῶνα, καὶ κατηυλίσαντο παρὰ ταῖς Μούσαις. Ἕωθεν οὖν ἀφίκετο πρὸς αὐτοὺς Ἀνθεμίων καὶ Πεισίας ἄνδρες ἔνδοξοι, Βάκχωνι δὲ τῷ καλῷ λεγομένῳ προσήκοντες, καὶ τέκμαρ τινὰ δι' εὔνοιαν ἀμφοτέροι τὴν ἐκείνου προφερόμενοι πρὸς ἄλλή- D
λους. Ἦν γὰρ ἐν Θεσπιαῖς Ἰσμηνοδώρα γυνὴ πλούτῳ καὶ γένει λαμπρᾷ, καί, νὴ Δία, τὸν ἄλλον εὐτακτος βίον· ἐχήρωσε γὰρ οὐκ ὀλίγον χρόνον ἄνευ φόνου, καίπερ οὖσα νέα καὶ ἰσχνὴ τὸ εἶδος· τῷ δὲ Βάκχωνι φίλης ὄντι καὶ συνήθους γυναικὸς υἱῷ πράττουσα γάμον κόρης κατὰ γένος προσηκούσης, ἐκ τοῦ συμπαρεῖναι καὶ προσλέγεσθαι πολλάκις, ἔπαθε πρὸς τὸ μειράκιον αὐτή· καὶ λόγους φιλανθρώπους ἀκούσασα καὶ λέγουσα πρὸς αὐτόν, καὶ πλῆθος ὁρῶσα γενναίων ἐραστῶν, εἰς τὸ ἐρᾶν προήχθη,

C. 9. ἀφίκετο] Malim ἀφίκοντο, cum Mez.
D. 8. ἔπαθε] Credo legendum, ἔπαθέ τι.

tamen prenſationibus et ſtudiis præoccupatum, plerique tanquam ex hoſtico caſtra moventes in Heliconem ſe ſubduxerunt, et apud Muſas diverterunt. Prima luce venerunt ad eos Anthemion et Piſias, viri celebres, et uterque Bacchonis, qui formoſus uſurpabatur, neceſſarius, ac quodammodo ob benevolentiam ejus diſcordes. Res ita habet. Erat Theſpiis mulier genere et opibus pollens Iſmenodora, et quæ reliquo tempore pudice vixiſſet: nam ſatis diu vidua abſque crimine manſerat, quanquam ætate integra et forma non pœnitenda. Ceterum evenit, ut cujuſdam amicæ et familiaris mulieris filio Bacchoni Iſmenodora uxorem ambiret puellam quandam cognatam; ergo quia ſæpe cum eo colloquebatur et una erat, affecta nonnihil eſt amore adverſum adoleſcentem: cumque audiret de eo dici in bonam partem, et ipſa humaniter loqueretur, videretque multitudinem generoſorum amatorum, amare eum

καὶ διενοεῖτο μηδὲν ποιεῖν ἀγενὲς, ἀλλὰ γημαμένη φανε-
E ρῶς συγκαταζῆν τῷ Βάκχωνι. Παραδόξῳ δὲ τοῦ
πράγματος αὐτοῦ φανέντος, ἥ τε μήτηρ ὑφεωρᾶτο τὸ
βάθος τοῦ οἴκου καὶ τὸν ὄγκον ὡς οὐ κατὰ τὸν ἐραστήν·
πινὲς δὲ καὶ συγκωμῳδοὶ τῷ μὴ κατ' ἡλικίαν τῆς Ἰσ-
μηνοδώρας διαλεγόμενοι τὸν Βάκχωνα καὶ σκώπτοντες,
ἐρωδέστεροι τῶν ἀπὸ παιδιᾶς συζαμμένων ἦσαν ἀντα-
γωνισταὶ πρὸς τὸν γάμον. Ἠδεῖτο γὰρ ἔφηβος ἐπ' ὢν
F χήρᾳ συνοικεῖν· ὁ μὲν ἄλλα τοὺς ἄλλους ἐάσας, παρ-
εχώρησε τῷ Πεισίᾳ καὶ τῷ Ἀνθεμίωνι βουλεύσασθαι τὸ
συμφέρον, ὧν ὁ μὲν ἀνεψιὸς αὐτῷ ὢν πρεσβύτερος, ὁ δὲ
Πεισίας αὐστηρότατος τῶν ἐραστῶν· διὸ καὶ πρὸς τὸν
γάμον ἀντέπραττε, καὶ καθήπτετο τοῦ Ἀνθεμίωνος ὡς
προσιεμένου τὴν Ἰσμηνοδώραν τὸ μειράκιον· ὁ δὲ ἐκεῖνον οὐκ
ὀρθῶς ἔλεγε ποιεῖν, ἀλλὰ, τἄλλα χρηστὸν ὄντα, μιμεῖσ-
θαι τοὺς φαύλους ἐραστὰς, οἴκου καὶ γάμου καὶ πραγμάτων

F. 1. παρεχώρησε] Sic Baſ. Xyl. eoque ducit Ald. παραχωρῆσαι. Vulgo, παραχωρεῖται, quod Steph. ſumſit a Leonic. Schott. Anon. nec diſſentiunt B. E.

F. 3. ὧν ὁ μὲν] μὲν aſſumſi ex B. E. Baſ. Mez. Vulgo abeſt.

cœpit: nihil vero indignum ſe ipſa facere cogitavit, ſed contracto matrimonio vitam cum Bacchone degere. Quæ res cum per ſe videretur inſolens, tum mater quoque adoleſcentis ſuſpectam habuit domus amplitudinem filio graviorem: quidam etiam æqualium et venationis ſociorum, eo quod ætas Iſmenodoræ non cum ipſius adoleſcentia congrueret, Bacchonem terrentes, et dicteriis inceſſentes, difficiliores matrimonii oppugnatores iis ipſis fuere qui ſerio id diſſuadebant. Tamen Baccho aliis omiſſis, Piſiæ et Anthemioni quid ex re foret deliberandum dedit: quorum hic patruelis ſenior ejus, Piſias amatorum acerrimus erat, ideoque nuptias pro virili impediebat, et Anthemionem culpabat qui Iſmenodoræ adoleſcentem proderet. Contra Anthemio eum male aiebat facere, et cæteroqui probum, hic æmulari vi-

μεγάλων ἀποστερῶντα τὸν φίλον, ὅπως ἄθικτος αὐτῷ καὶ νεαρὸς ἀποδύοιτο πλεῖστον χρόνον ἐν ταῖς παλαίστραις. 750

γ'. Ἵνα οὖν μὴ παροξύνοντες ἀλλήλους κατὰ μικρὸν εἰς ὀργὴν προαγάγοιεν, ὥσπερ ἀθλητὰς ἑλόμενοι καὶ βραβευτὰς τὸν πατέρα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, παρεγένοντο· καὶ τῶν ἄλλων φίλων οἷον ἐκ προδιαιρέσεως τῷ μὲν ὁ Δαφναῖος παρῆν, τῷ δὲ ὁ Πρωτογένης· ἀλλὰ οὗτος μὲν ἀνέδην ἔλεγε κακῶς τὴν Ἰσμηνοδώραν· ὁ δὲ Δαφναῖος, Ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, τί οὐκ ἄν τις προσδοκήσειεν, εἰ καὶ Πρωτογένης ἔρωτι πολεμήσων πάρεστιν, ᾧ καὶ παιδιὰ πᾶσα καὶ σπουδὴ πρὸς Ἔρωτα καὶ διὰ Ἔρωτος,

Λήθη μὲν λόγων, λήθη δὲ πάτρας, B

οὐχ ὡς τῷ Λαΐῳ πέντε μόνον ἡμερῶν ἀπέχοντι τὴν πατρίδος· βραδὺς γὰρ ὁ ἐκείνων καὶ χερσαῖος Ἔρως· ὁ δὲ σὸς ἐκ Κιλικίας Ἀθήναζε

—— λαιψηρὰ κυκλώσας πτερὰ

F. 9. ἄθικτος αὐτῷ] Ita Steph. ex Leonic. et Schott. Reliqui omnes ἀθέατος αὐτῶν. In ἄθικτος tamen consentit E.

A. 9. παιδιὰ] Ita Xyl. Mez. et res ipsa postulat. Vulgo, παιδεία.

tiosos amatores, dum domo, matrimonio, rebusque magnis amicum privaret, ut is intactus et recens ipsi diutissime in palæstris se nudaret.

III. Ergo ne se invicem irritantes paulatim excandescerent, advenerunt arbitrium patri et qui cum eo erant deferentes. De reliquis amicis, tanquam de composito, Pisiæ Daphnæus patrocinabatur, Anthemioni Protogenes. Qui cum effuse insectaretur Ismenodoram, O Hercules, inquit Daphnæus, quid non exspectemus, quando etiam Protogenes adest bellum Amori facturus? cui seria et joca omnia circum Amorem et propter Amorem sunt: cujus causa oblitus literarum, oblitus patriæ est: a qua non quinque duntaxat dierum spatio abest Laii exemplo, qui tardus fuit et terrestris Amor. Tuus vero, Protogenes, Amor e Cilicia usque Athenas

—— *alas præpetes rotans*

ἀμαθοῦντος πέταται, τὰς καλὰς ἐφορῶν καὶ συμπλανώμενος. Ἀμέλει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο τοιαύτη τις αἰτία τῷ Πρωτογένει τῆς ἀποδημίας.

δ'. Γενομένου δὲ γέλωτος, ὁ Πρωτογένης, Ἐγὼ δέ σοι δοκῶ, εἶπεν, Ἔρωτι νῦν πολεμεῖν, οὐχ ὑπὲρ Ἔρωτος ἀμαμάχεσθαι πρὸς ἀκολασίαν καὶ ὕβριν αἰσχίστοις πράγμασι καὶ πάθεσιν εἰς τὰ κάλλιστα καὶ σεμνόταθα
C τῶν ὀνομάτων εἰσβιαζομένην; Καὶ ὁ Δαφναῖος, Αἴσχιστα δὲ καλεῖς, ἔφη, γάμον καὶ συνοδον ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ἧς οὐ γέγονεν οὐδ' ἔστιν ἱερωτέρα κατάζυξις; Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, εἶπεν ὁ Πρωτογένης, ἀναγκαῖα πρὸς γένεσιν ὄντα, σεμνύνεσιν οὐ φαύλως οἱ νομοθέται καὶ κατευλογοῦσι πρὸς τὰς πολλάς· ἀληθινῆ δὲ Ἔρωτος οὐδ' ὁπουοῦν τῇ γυναικωνίτιδι μέτεστιν, οὐδ' ἐρᾶν ὑμᾶς ἔγωγέ
φημι τὰς γυναῖξὶ προσπεπονθότας ἢ παρθένοις, ὥσπερ οὐδὲ μυῖα γάλακτος, οὐδὲ μέλιττα κηρίων ἐρῶσιν, οὐδὲ
D σιτευταὶ καὶ μάγειροι φιλοφρονοῦσι παίνοντες τοὺς

trans mare advolavit, ut formoſos viſeret, cumque iis oberraret. Videbatur autem principio talis quædam cauſſa Protogeni ſuæ fuiſſe peregrinationis.

IV. Oborto riſu, Protogenes, Ego vero, inquit, tibi videor nunc Amorem impugnare, non pro Amore propugnare adverſus intemperantiam et libidinem, quæ turpiſſimis factis atque affectibus in honeſtiſſima ſe nomina intrudit? Turpiſſimum vero vocas, aiebat Daphnæus, nuptias, et viri cum muliere conſuetudinem? qua nulla eſt aut fuit unquam ſanctior conjunctio? Hæc quidem, reſpondebat Protogenes, ad generationem neceſſaria non male laudibus vehunt legumlatores, et apud multitudinem prædicant. Veri Amoris ne minima quidem particula in gynæceo exſtat: negoque ego, vos, erga mulieres aut virgines affectos, amare. Nam neque muſca lac, neque favos apis amat; neque ſaginatores et coqui benevolentiæ cauſſa vitulos et

σκότῳ μόχθος καὶ ὄρνιθας. Ἀλλ' ὥσπερ ὅπου σιτίον ἄγει καὶ ὄψον ἡ φύσις μετρίως καὶ ἱκανῶς τὴν ὄρεξιν, ἡ δὲ ὑπερβολὴ πάθος ἐνεργασαμένη, λαιμαργία τις, ἢ φιλοψία καλεῖται· οὕτως ἔνεστι τῇ φύσει τὸ δεῖσθαι τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἡδονῆς γυναῖκας καὶ ἄνδρας, τὸν δὲ ὅπου τοῦτο κινῆσαν ὁρμὴν σφοδρότητι καὶ ῥώμῃ γενομένην πολλὴν καὶ δυσκάθεκτον, ὑπερσχόντως Ἔρωτα καλοῦσιν. Ἔρως γὰρ εὐφυοῦς καὶ νέας ψυχῆς ἁψάμενος εἰς ἀρετὴν ἅμα φιλίας τελευτᾷ· ταῖς δὲ πρὸς γυναῖκας ὀπτῶν μίαις ταύταις, ἂν ἄρισα πέσωσιν, ἡδονὴν ὀφείλειν καρπώσασθαι καὶ ἀπόλαυσιν ὥρας καὶ σώματος, ὡς ἐμαρτύρησεν Ἀρίστιππος τῇ κατηγορούντι Λαΐδος πρὸς αὐτόν, ὡς ὑ φιλούσης, ἀποκρινάμενος, Ὅτι καὶ τὸν οἶνον οἶδα καὶ τὸν ἰχθὺν μὴ φιλεῖν αὐτόν, ἀλλ' ἡδέως ἑκατέρῳ χρῆσθαι. Τέλος γὰρ ὀπτῶν μίας, ἡδονὴ καὶ ἀπόλαυσις. Ἔρως δὲ προσδοκίαν φιλίας ἀποβαλών, ὅτι ἐθέλει προμένειν, οὐδὲ θεραπεύειν ἐφ' ὥρᾳ τὸ λυπῶν καὶ

aves in tenebris ſaginant. Sed quemadmodum ad cibum natura moderato et ſufficiente ducit appetitu, nimius jam vitium ingenerat, quod guloſitas et helluatio dicatur ſane: ita comparatum eſt natura, ut vir et mulier mutuo a ſe voluptatem expetant: quæ vero ad hoc movet concupiſcentia, vehementior facta et effrænis, non convenienter Amor vocetur. Amor enim, ubi generoſam adoleſcentis attigit indolem, in virtutem per amicitiam deſinit: his autem cupiditatibus, quibus mulier et vir ſe invicem avent, ſi res optime cadat, licet corporis voluptate potiri, et formæ ætatiſque fructum percipere: ſicut Ariſtippus teſtatum fecit, qui Laidem apud ſe vituperanti quod non amaret, reſpondit, *A vino quoque et piſce non puto amari me, tamen utroque libenter veſcor.* Nam finis concupiſcentiæ voluptas eſt et fruitio: Amor, exſpectatione amicitiæ amiſſa, non vult permanere, neque colere formæ gratia id quod moleſtum eſt,

ἀκμάζον, εἰ καρπὸν ἤθους οἰκεῖον εἰς φιλίαν καὶ ἀρετὴν ἐκ-
φοδίδωσιν. Ἀκούεις δέ τινος τραγικοῦ γαμέτην λέγοντος
πρὸς τὴν γυναῖκα,

F Μισεῖς; ἐγὼ δὲ ῥᾳδίως μισήσομαι,
Πρὸς κέρδος ἕλκων τὴν ἐμὴν ἀτιμίαν.

Τοῦτο γὰρ οὐδέν ἐστιν ἐρωτικώτερος ὁ μὴ διὰ κέρδος
ἀλλ' ἀφροδισίων ἕνεκα καὶ σωφροσύνης ὑπομένων γυναῖκα
μοχθηρὰν καὶ ἄστοργον· ὥσπερ Στρατοκλεῖ τῷ ῥήτορι Φι-
λιππίδης ὁ κωμικὸς ἐπεγελῶν ἐποίησεν,

Ἀποστρεφομένης τὴν κορυφὴν φιλεῖς μόλις.

Εἰ δ' οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθος δεῖ καλεῖν Ἔρωτα θῆλυν
καὶ νόθον, ὥσπερ εἰς κυνόσαργες συντελοῦντα τὴν γυναι-
κωνῖτιν· μᾶλλον δὲ, ὥσπερ ἀετόν τινα λέγουσι γνήσιον καὶ
751 ὀρεινὸν, ὃν Ὅμηρος μέλανα καὶ θηρευτὴν προσεῖπεν,
ἄλλα δ' γένη νόθων ἐστὶν ἰχθῦς περὶ ἕλη καὶ ὄρνιθας ἀρ-
γὰς λαμβανόντων, ἀπορύμμυοι δὲ πολλάκις ἀναφέγ-
γονταί τι λιμῶδες καὶ ὀδυρτικόν· οὕτως Ἔρως ὁ γνήσιος, ὁ
παιδικός ἐστιν, οὐ πόθῳ φίλων, ὡς ἔφη τὸν παρθένιον

neque id quod floret, ſi non fructum ingenii ad amicitiam et virtutem commodum efferat. Audis tragicum quendam maritum hæc uxori dicentem:

Odiſti? ego me inviſum facile patiar tibi,
Lucro meamque ducam contumeliam.

Nihilo magis hoc amator eſt, qui non ob lucrum, ſed rei venereæ cauſſa perfert uxorem pravam et inhumanam: ſicut Philippides comicus Stratoclem oratorem deridens fecit,

Averſæ retro verticem quam vix amas?

Si tamen hic quoque affectus ſit Amor nominandus, effeminatus et ſpurius, et in gynæceum tanquam ad Cynoſarges pertinens: immo, ſicuti aquilam quandam dicunt germanam et montanam, quam Homerus nigram et venatricem vocavit: alia autem ſunt ſpuriarum genera, quæ circum paludes captant piſces et aves ignavas, et ſæpe cibi egentes lugubrem edunt præ fame ſonum: ſic germanus Amor eſt puerorum: non fulgens deſiderio, ut de virgineo

Ἀνακρέων, οὐδὲ μύρων ἀνάπλεως καὶ γεγανωμένος, ἀλλὰ λιτὸν αὐτὸν ὄψει καὶ ἄθρυπτον ἐν σχολαῖς φιλοσόφοις, ἢ που περὶ γυμνάσια καὶ παλαίστρας, περὶ θήραν νέων ὀξὺ μάλα καὶ γενναῖον ἐγκελευόμενον πρὸς ἀρετὴν τοῖς ἀξίοις ἐπιμελείας· τὸν δὲ ὑγρὸν τοῦτον καὶ οἰκοφθορημένον ἐν κόλποις ματρῴοις καὶ κλινιδίοις γυναικῶν ἀεὶ διώκοντα τὰ μαλ- B
θακὰ, καὶ θρυπτόμενον ἡδοναῖς ἀνάνδροις καὶ ἀφίλοις καὶ ἀνεν-θουσιάστοις, καταβάλλειν ἄξιον· ὡς καὶ Σόλων κατέβαλε, δούλοις μὲν γὰρ ἐρᾶν ἀρρένων παίδων ἀπεῖπε καὶ ξηραλοι-φεῖν, χρῆσθαι δὲ συνουσίαις γυναικῶν οὐκ ἐκώλυσε. Καλὸν γὰρ ἡ φιλία καὶ ἄγειον· ἡ δὲ ἡδονὴ, κοινὸν καὶ ἀνελεύθερον. Ὅθεν οὐ δῆλον ἐρᾶν παίδων ἐλευθέριόν ἐστιν οὐδὲ ἄγειον· συνουσίας γὰρ οὗτος ὁ Ἔρως, καθάπερ τῶν γυναικῶν.

ε'. Ἐπὶ δὲ πλείονα λέγειν προθυμούμενον τὸν Πρω-

B. 7. οὐ δοῦλον] Corrigendum, ἀδὲ δάλων, itaque verti. Paulo ante, in μὲν γὰρ, addidi γὰρ ex E.

B. 8. συνουσίας] Vulgo, ἀ συνουσίας, quod Steph. a Leonic. Schott. Anon. ſumſit. Ald. E. ἀσία: B. ἀσίας: hinc Baſ. Xyl. ἀ σίνει. Hoc ex diſſenſu veram effeci lectionem. Mox addendum ὁ ante τῶν γυναικῶν.

Anacreon ait, neque unguentis delibutus: ſed nudum eum et abſque mollitie videbis in ſcholis philoſophorum aut circa palæſtras et gymnaſia, ac venationes adoleſcentium, acuta et generoſa admodum voce ad virtutem eos exhortantem qui digni ſunt accuratione: mollem autem iſtum et domo affixum invenies in mulierum gremiis et ſpondis verſantem, ſemper mollia conſectantem, et voluptatibus indulgentem a fortitudine, amicitia, inſtinctu animi divino alienis, dignum qui damnetur. Damnavit quidem Solon, qui puerorum amore et ſicca unctione ſervis interdixit, concubitu mulierum non item. Eſt amicitia de rebus pulchris et ſcitis: voluptas vulgare quippiam et illiberale. Ita liberale non eſt, ſervum amare puerum: non enim hic Amor coitum habet, ut Amor mulierum.

V. Plura dicere cupientem Protogenem repreſſit Daph-

τογένης, ἀντικρύσας ὁ Δαφναῖος, Εὖ γε, νὴ Δία, ἔφη, τῦ Σόλωνος ἐμνήσθης, καὶ χρηστέον αὐτῷ γνώμονι τῦ ἐρωτικῦ ἀνδρός,

C Ἔσθ' ἥβης ἐρατοῖσιν ἐπ' ἄνθεσι παιδοφιλήσῃ
Μηρῶν ἱμείρων καὶ γλυκεροῦ στόματος.

Πρόσλαβε δὲ τῷ Σόλωνι καὶ τὸν Αἰσχύλον λέγοντα,

—— σέβας δὲ μηρῶν οὐ κατηδέσω
Ὦ δυσχάριστε τῶν πυκνῶν φιλημάτων.

Ἔτεροι μὲν γὰρ καταγελῶσιν αὐτῶν εἰ καθάπερ θύτας καὶ μάντεις εἰς τὰ μηρία καὶ τὸ ὀσφῦν ἐμβλέπειν τὰς ἐραστὰς κελεύσιν· ἐγὼ δὲ παμμέγεθες τῦτο ποιοῦμαι σημεῖον ὑπὲρ τῶν γυναικῶν· εἰ γὰρ ἡ παρὰ φύσιν ὁμιλία πρὸς ἄρρενας οὐκ ἀναιρεῖ τὴν ἐρωτικὴν εὔνοιαν οὐδὲ D βλάπτει, πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ὄντι τῶν γυναικῶν ἢ ἀνδρῶν Ἔρωτα τῇ φύσει χρώμενον εἰς φιλίαν ἀφὶ χάριτος ἐξικνεῖσθαι. Χάρις γὰρ οἶμαι, ὦ Πρωτόγενες, ἡ τῦ θήλεως

C. 5. πυκνῶν] Recepi a Schott. Anon. T. V. B. et alio loco ita exſtat. Vulgo, πικρῶν.
C. 6. θύτας] Sic E. Mez. Vulgo, θύται.
D. 1. τῶν γυναικῶν ἢ] Xyl. verſ. et Mez. τὸν γυναικῶν καί: in poſtremo non aſſentior.

næus, inquiens, Recte, per Jovem, Solonis eſt a te facta mentio, eoque utemur judice amatoris:

Annorum puerœ in floribus expete amœnis,
Et femora, et dulcis corporis.——

Adjunge etiam Soloni Æſchylum:

Femoris honorem non reveritus es tamen,
Ingrate, mi pro tot frequentibus oſculis.

Alii enim derident eos, ſi velut ſacrificulos et ariolos amatores jubent in femora et coxam inſpicere. Ego autem hoc permagnum pro mulieribus argumentum cenſeo. Si enim conſuetudo naturæ adverſa cum viris nihil adimit amatoriæ benevolentiæ, neque eam lædit, multo magis probabile eſt, mulierum quam virorum Amorem naturæ opera utentem per gratiam ad amicitiam pervenire. Quod enim, Protogenes, mulier viro obſequi-

ὕπειξις τῷ ἄῤῥενι κέκλῆται πρὸς τὸ παλαιῶν· ὡς καὶ Πίνδαρος ἔφη τὸν Ἥφαιστον ἄνευ χαρίτων ὑπὸ τῆς Ἥρας γενέσθαι· καὶ τὴν ὕπανδρον γάμων ἔχουσαν ὥραν ἡ Σαπφὼ προσαγορεύουσα φησὶν ὅτι,

Σμικρά μοι παῖς ἔμμεναι φαίνεαι κἀχάρις·

ὁ δὲ Ἡρακλῆς οὐδὲ πάνος ἐρωτᾶται,

Βίᾳ δὲ πράξας χάριτας, ἢ πείσας κόρην.

Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀῤῥένων ἀκόντων, μετὰ βίας λεγομένη καὶ λεπλασίας· ἂν δὲ ἑκουσίως, σὺν μανίᾳ καὶ θηλύτητι βαίνεσθαι, τὸν Πλάτωνα, νόμῳ τετραπόδος καὶ παιδοσπορείᾳ παρὰ φύσιν ἐνδιδόντων, ἄχαρις παντάπασι καὶ ἀσχήμων καὶ ἀναφρόδιτος. Ὅθεν, οἶμαι, καὶ ὁ Σόλων ἐκεῖνα μὴ ἔγραψε νέος ὢν ἔτι καὶ σπέρματος πολλοῦ μεστὸς, ὡς ὁ Πλάτων φησί· ταύτῃ δὲ πρεσβύτης γενόμενος,

Ἔργα δὲ Κυπρογενεῦς μοι νῦν φίλα καὶ Διονύσου,
Καὶ Μουσέων, ἃ τίθησ' ἀνδράσιν εὐφροσύνας·

E. 1. Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν—ἑκουσίως] Locus ita conſtituendus: Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ἀῤῥένων ἀκόντων μὲν καὶ μετὰ βίας λεγομένη λεπλασία· ἂν δὲ ἑκουσίων.—Ita certe Latina correxi. Pro μανίᾳ vertit μαλακίᾳ Xyl. atque habent B. E.

um præſtat, *gratia* fuit ab antiquis dictum: quo ſenſu Pindarus dixit, *Vulcanum e Junone ſine gratiis natum:* et quæ nondum tempeſtiva nuptiis eſſet, eam ſic compellat Sappho:

Videre mihi parva eſſe puella, et gratiarum expers.

Et ex Hercule quidam quærit,

An vi puellam cognoviſti, an gratia?

Maſculorum autem concubitus, ſive vi et cum invitis factus, ille qui dicitur *prædonis raptus:* ſive cum volentibus, conjunctus mollitiei et inſaniæ, ſecundum Platonem præbentibus ſe conſcendi et conſeri, modo quadrupedum et contra naturam, omnino eſt ingratus, fœdus, et nihil habens venuſtatis. Itaque arbitror Solonem iſta ſcripſiſſe juvevenem adhuc, et, ut idem Plato ait, ſemine turgentem: provecta autem ætate iſthuc:

Grata mihi Veneris nunc ſunt, et dona Lyæi,
Muſarumque: viris dant ea lætitiam:

ὥσπερ ὀκ ζάλης καὶ χειμῶνος τῶν παιδικῶν ἐρώτων ἔν
πνι γαλιώνῃ τῇ περὶ γάμον καὶ φιλοσοφίαν θέμενος τὸν
F βίον. Εἰ μὴ οὖν τὸ ἀληθὲς σκοπῶμεν, ὦ Πρωτόγενες,
ἓν καὶ ταυτόν ἐστι τοῖς παῖδας καὶ γυναῖκας πάθος τὸ τῦ
Ἐρώτων· εἰ δὲ βέλτιο φιλονεικῶν ἀφαιρεῖν, οὐ μέτεσι
δόξειε ποιεῖν ὁ παιδικὸς οὗτος, ἀλλ' ὥσπερ ὀψὲ γεγονὼς
καὶ παρ' ὥραν τῷ βίῳ νόθος καὶ σκότιος, ἐξελαύνειν τ' γνή-
σιον Ἔρωτα καὶ πρεσβύτερον. Χθὲς γὰρ, ὦ ἑταῖρε, καὶ πρώην
μὲν τὰς ἀποδύσεις καὶ ἀπογυμνώσεις τῶν νέων ὥσπερ δύσεις εἰς
τὰ γυμνάσια καὶ περισανατεινόμενος ἡσυχῇ καὶ περισ-
εμβαλὼν, εἶτα κατ' μικρὸν ἐν ταῖς παλαίστραις πτερο-
752 φύσας, οὐκ ἔτι κάθεκτός ἐστιν, ἀλλὰ λοιδορεῖ καὶ προ-
πηλακίζει τὸν γαμήλιον ἐκεῖνον καὶ σωτῆρα ἀθανασίας
τῷ θνητῷ γένει, σβεννυμένην ἡμῶν τ' φύσιν εὐθὺς ἐξα-
νάπτουσα διὰ τ' γενέσεων. Οὗτος δὲ ἀρνεῖται τ' ἡδονήν· ἀμ-

E. 10. χειμῶνος τῶν] Vulgo interjectum καὶ delevi, cum Mez.
F. 5. ἐξελαύνειν—καὶ πρεσβύτερον] Prius ſumſi a Mez. καὶ addidi ex B. E. Vulgo, ἐξελαύνει—πρεσβύτερον.

cum jam veluti ex æſtu et tempeſtate puerilium amorum vitam in tranquillitate matrimonii et philoſophiæ collocaſſet. Enimvero ſi verum quærimus, Protogenes, una et eadem eſt Amoris erga mulieres et pueros affectio. Si autem contendendi ductus ſtudio divellere vis; gravis culpæ damnabitur puerilis Amor, qui cum tarde in vita, et intempeſtive, quaſi ſpurius et occultus, exſtitiſſet, germanum Amorem expellat. Heri enim, amice, aut nudiuſtertius, poſt denudationes corporum adoleſcentium, in gymnaſia obrepens, taciteque illiciens et provocans, paulatim deinde in palæſtris pennas adeptus, non compeſci porro poteſt, ſed contumelioſe circumſcribit Amorem illum conjugialem, qui generi humano immortalitatem parat, naturam noſtram peſſum euntem illico reſuſcitans generando. Is vero maſculorum Amorem voluptatem infitiatur,

σχύνεται γὰρ καὶ φοβεῖται, δεῖ δέ τινος εὐπρεπείας ἀπομύσαι καλῶν καὶ ὡραίων· προφάσει οὖν, φιλία καὶ ἀρετὴ κονίεται δὲ καὶ ψυχρολουτεῖ, καὶ τὰς ὀφρῦς αἴρει, καὶ φιλοσοφεῖν φησὶ καὶ σωφρονεῖν ἔξω, μᾶλλον δὲ νόμου· εἶτα νύκτωρ καὶ κατ' ἡσυχίαν

Γλυκεῖ' ὀπώρα φύλακος ἐκλελοιπότος.

Εἰ δέ, ὡς φησι Πρωτογένης, οὐκ ἔστιν ἀφροδισίων παιδικῶν κοινωνία, πῶς Ἔρως ἐστὶν, Ἀφροδίτης μὴ παρούσης, ἣν εἴληχε θεραπεύειν ὑπὸ θεῶν καὶ προέπειν, τιμῆς τε μετέχειν καὶ δυνάμεως ὅσον ἐκείνη δίδωσιν; εἰδ' ἔστι τις Ἔρως χωρὶς Ἀφροδίτης, ὥσπερ μέθη χωρὶς οἴνου πρὸς σύκινον πόμα καὶ κρίθινον, ἄκαρπον αὖ καὶ ἀτελὲς τὸ παρακτικόν ἐστι, καὶ πλήσμιον καὶ ἀψίκορον.

ϛ'. Λεοντίνων τύπων ὁ Πεισίας ἦν δῆλος ἀγανακτῶν καὶ παροξυνόμενος ἐπὶ τὸν Δαφναῖον· μικρὸν δὲ αὐτοῦ καταλιπόντος, Ὦ Ἡράκλεις, ἔφη, τῆς εὐχερείας καὶ θρα-

A. 11. παιδικᾶν] Legendum, παιδικῷ.

pudore et metu compulſus: cumque opus ei ſit aliqua præſcriptione honeſta, dum formoſos conſectatur, culpam amicitiæ ac virtutis prætextu velat. Itaque in pulvere verſatur, frigida lavit, ſupercilium attollit, philoſophari ſe ait et pudicitiam ſervare foris, legis ſcilicet metu: at noctu et per otium

Pomum remoto dulce cuſtode eripit.

Si vero, ut Protogenes ait, non eſt puerilis Amoris communicatio rei venereæ, quomodo Amor eſt, Venere abſente, quam ut colat Amor a Diis ſortitus eſt, qui honorem et vim tantam omnino nanciſcitur, quantam illa tribuit? Sin eſt Amor ſine Venere, tanquam ebrietas ſine vino e ficulneo aut hordaceo potu, is ſine fructu et effectu turbabit faſtidioſuſque erit.

VI. Hæc dum dicerentur, præ ſe ferebat haud obſcure Piſias, ſuccenſere ſe Daphnæo, et ejus ſermonem iniquius ferre. Cumque is paululum conticuiſſet, Proh Hercules, inquit Piſias, levitatem

σύτηος· ἀνθρώπως ὁμολογοῦντας ὥσπερ οἱ κύνες ἐκ μο-
C ρίων συνηρτῆθαι, πρὸς τὸ θῆλυ μεθιςάναι κὴ μετοικί-
ζειν τὸν θεὸν, ἐκ γυμνασίων κὴ περιπάτων κὴ ἐν ἡλίῳ
καθαρᾷ κὴ ἀναπεπαμένης ἀγορᾶς εἰς μακελεῖα κὴ
κοπίδας κὴ φάρμακα κὴ μαγεύματα καθειργνύμενον ἀκο-
λάςων γυναικῶν· ἐπεὶ ταῖς γε σώφροσιν οὔτε ἐρᾶν οὔτε
ἐρ�ᾶθαι δὴ πω προσῆκόν ἐςιν. Ἐνταῦθα μὴτοι κὴ ὁ
πατὴρ ἔφη τὸν Πρωτογένως ὑπιλαβέσθαι κὴ εἰπεῖν,

Τόδ' ἐξοπλίζειν τεῦχος Ἀργείων λεών,

κὴ, νὴ Δία, Δαφναίῳ σωδίκως ἡμᾶς προστίθησιν οὐ με-
τριάζων ὁ Πεισίας, ἀλλὰ τοῖς γάμοις ἀνέραςον ἐπάγων
D κὴ ἄμοιρον ἀφέως φιλίας κοινωνίαν, ἣν δ ἐρωτικῆς πει-
θοῦς κὴ χάριτος ἀπολιπόσης, μονονοὺ ζυγοῖς κὴ χαλι-
νοῖς ὑπ' αἰχύνης κὴ φόβου μάλα μόλις σωεχομένων
ὁρῶμεν. Καὶ ὁ Πεισίας, Ἐμοὶ μὴν, εἶπεν, ὀλίγον μέλει
τοῦ λόγου· Δαφναῖον δὲ ὁρῶ παυτὸν πάσχοντα τῷ χαλ-
κῷ· κὴ γὰ ἐκεῖνος οὐκ οὕτως ὑπὸ τοῦ πυρὸς, ὡς ὑπὸ

et audaciam! homineſne e profeſſo marem cum femina pudendis canum more devincire? et Amorem e gymnaſiis, ambulationibus, et ſub dio pura atque aperta converſatione traducere atque includere in macella, cultellos, medicamenta, veneficia laſcivarum mulierum. Nam pudicæ quidem neque amare convenit, neque amari. Hoc loco pater aiebat ſe Protogene apprehenſo dixiſſe,

Hæc verba Achivum populum ad arma jam vocant:

etenim, per Jovem, Piſias facit ut Daphnæi cauſſæ me adjungam, modum ille excedens, et nuptialis Amoris divinituſque inſitæ amicitiæ ſocietatem e matrimonio tollens: quæ ſi amatoria ſuadela et gratia privetur, quantum videmus jugis et frenis a pudore et metu ægre continebitur. Non magnæ mihi curæ eſt, aiebat Piſias, hæc cauſſa. Daphnæum quidem video perinde atque æs affici: nam et æs non ita facile ab igni,

τῷ πεπυρωμένῳ χαλκοῦ καὶ ῥέοντος, ἂν ὀπιχέῃ τις, ἀναπίνεται καὶ ῥεῖ συνεξυγραινόμενος· καὶ τοῦτον οὐκ ἐνοχλεῖ τὸ Λυσάνδρας κάλλος, ἀλλὰ συνδιακεκαυμένῳ καὶ γέμοντι πυρὸς. δ. πολὺν χρόνον ὁ πλησιάζων καὶ ἁπτόμενος ἀναπίμπλαται· καὶ δῆλός ἐστιν, εἰ μὴ ταχὺ φύγοι πρὸς ἡμᾶς, συνζακησόμενος. Ἀλλ' ὁρῶ, εἶπε, γινόμενον ὅπερ ἂν μάλιστα προυδόσθην Ἀνθεμίων, προσκρούοντα τοῖς δικασταῖς καὶ ἐμαυτόν· ὥστε παύομαι. Καὶ ὁ Ἀνθεμίων, Ὠνησας, εἶπεν, ὡς ἔδει γε ἀπ' ἀρχῆς λέγειν τι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. E

ζ'. Λέγω τοίνυν, ὁ Πεισίας ἔφη, προκηρύξας ἐμοῦ γε ἕνεκα πάσαις γυναιξὶν ἐρᾶσθαι, ὅτι τὸ γυναικὸς ὁ πλεῖστός ἐστι φυλακτέος τῷ νεανίσκῳ, μὴ συμμίξαντες αὐτὸν ὄγκῳ καὶ βάρει τοσούτῳ, λάθοιμεν ὥσπερ ἐν χαλκῷ καστέρου ἀφανίσαντες. Μέγα γὰρ ἂν ἐλαφρᾷ γυναικὶ καὶ λι-

D. 10. πυρὸς. δ. πολὺν χρόνον ὁ] Ita reliqui, quando Ald. Baſ. B. E. item habebant. Xyl. cum Leonic. Schott. ex δ. fecit διά. Mez. rectius ἤδη: poſſis et τῷδε *huic* corrigere. Mox ὁ delendum.

E. 4. καὶ ἐμαυτόν] καὶ delendum cum Mez. ἐμαυτόν dedi ex eodem et E.

E. 5. ὡς ἔδει γε] Forte, ὅμως ἔδει σε.

ut a fluente et ignito ære, ſi quis affundat, colliquatur emollitumque fluit: et hunc non perturbat Lyſandræ pulchritudo: ſed cum hocce (Plutarcho) jam peruſto et ignis pleno dudum degens, ejus contagio afficitur; neque obſcurum eſt, niſi celeriter ad nos confugiat, colliquatum hominem iri. Interim video id fore, quod maximo opere effectum vellet Anthemio, ut offendam arbitros et me ipſum: itaque deſino. Sane hoc ad rem conducit, aiebat Anthemio, nam ab initio ſtatim aliquid de propoſito argumento dicendum fuerat.

VII. Hic Piſias, Dico igitur, proclamans, Bacchoni per me quidem licere omnes amare mulieres, cavendum ei eſſe ab Iſmenodoræ divitiis: ne, dum eum in tantum faſtum molemque admiſcemus, imprudentes tanquam in ære ſtannum aboleamus. Magnum enim eſt, ſi adoleſcente cum muliere tenui et humili

F τῇ μειρακίῳ συνελθόντος εἰς ταυτὸν, ἡ κρᾶσις οἴνου δίκην ὑπερκαθήσῃ· ταύτῃ δὲ ὁρῶμεν ἄρχειν καὶ κρατεῖν δοκοῦσαν· οὐ γὰρ ἂν ἀπορρίψασα δόξας καὶ γένη τηλικαῦτα καὶ πλούτους, ἐμνᾶτο μειράκιον οὐκ χλαμύδος, ἔτι παιδαγωγεῖσθαι δεόμενον. Ὅθεν οἱ νῦν ἔχοντες αὐτοὶ σφίσιν καὶ σφικόπουσιν, ὥσπερ ἀκύπτερα, τῶν γυναικῶν τὰ περιττὰ χρήματα, πτυφὰς ἐμποιοῦντα καὶ χαυνότητας ἐκβεβαίους καὶ κιλίους, ὑφ' ὧν ἐπαιρόμενοι πολλάκις ἀποπέτονται· κἂν μόνωσι, χρυσᾶς, ὥσπερ ἐν Αἰθιοπίᾳ, πέδαις δεδέσθαι βέλτιον ἢ πλούτῳ γυναικός.

753

Η'. Ἐκεῖνα δὲ οὐ λέγεις, Πρωτογένης εἶπεν, ὅτι κινδυνεύομεν ἀναστρέφειν ἀτόπως καὶ γελοίως τὸν Ἡσίοδον, ἂν ἐκεῖνο λόγος,

Μήτε τριήκοντ' ὢν ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων,

F. 6. τὰ περιττὰ] Non dubitavi reponere quod manifeſtum eſt et monitum a Salm. et Reiſk. Vulgo, τὰ περὶ τά. Paulo ante ἡ κρᾶσις eſt ex E. Mez. pro vulgato εἰ κρᾶσις.

F. 7. ἐκβεβαίους καὶ κιλίους] Corrupta puto: nec aliorum nec meæ mihi placent correctiones. Pro κιλίους B. E. κελίους. Mez. κιλλείους. Jun. κιλικίους. Reiſk. χαυνότητας ἐμβεβαιοῦντα καὶ κιβδηλίας, quorum ultimum non ineptum. Toup. Ep. Crit. p. 108.

A. 3. οὐ λέγεις, Πρωτογένης εἶπεν] Ita repoſui cum verſione Xyl. flagitante ſenſu. Vulgo, οὐ λέγει Πρωτογένης, εἶπεν.

conjuncto, maſculus ſexus, ut vinum aqua dilutum, antecellit. Atqui hæc imperatura et ſuperior eſt futura, quantum apparet: non enim alias projecta gloria tanta, et nobilitate generis, atque opibus, ambiviſſet adoleſcentulum chlamyde etiamnum indutum, et cui adhuc pædagogis ſit opus. Itaque ii qui ſapiunt, ipſi, tanquam alas, mulierum præcidunt nimias divitias, quæ eas ita inanes faciunt et leves, ut ſæpe avolent. Alioqui præſtat aureis compedibus ligatum manere, quod fit in Æthiopia, quam divitiis uxoriis.

VIII. Hoc vero non dicis, aiebat Protogenes, inepte et ridicule Heſiodi præceptum a nobis inverti? ſiquidem is dixit:

Tum tibi conjugii mature fœdus initur,
Cum triginta annos, vel paulo pluſve minuſve

Μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά· γάμος δέ τοι ὥριος ἔτος.
Ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἥβῃ, πέμπῳ δὲ γαμοῖτο·

χρεὸν ἡμεῖς οὗτοι τοσούτοις γυναικὶ πρεσβυτέρᾳ καθάπερ οἱ φοίνικες ἢ σύκα * καὶ ἄωρον ἄνδρα προσάψωμεν. Ἐρᾷ γὰρ αὐτῆς, νὴ Δία, καὶ κάεται· τίς οὖν ὁ κωλύων ἔστι κωμάζειν ἐπὶ θύρας, ᾄδειν τὸ προπαροινίθυρον, ἀναδεῖν τὰ εἰκόνια, παρεκπάζειν πρὸς τὰς ἀπειρατάς; ταῦτα γὰρ Ἐρωτικά· καὶ καθὸ ἀήθειαν ὀφρὺς, καὶ παυσάσθω τυφῶσα, καὶ σχῆμα λαβοῦσα τῷ τῆς πάθους οἰκείων. Εἰ δὲ αἰσχύνεται καὶ σωφρονεῖ, κοσμίως οἴκοι καθήσθω προμνώσα τὰς μνωμένας καὶ προυδάζουσα· ἐρᾶν δὲ φάσκουσαν γυναῖκα φυγεῖν τις ἂν ἔχοι καὶ βδελυχθείη, μήπω γε λάβοι γάμου ποινομένους ἀρχὴν τοιαύτην ἀκρασίαν.

Θ'. Παυσαμένου δὲ τοῦ Πρωτογένους, Ὁρᾷς, εἶπεν ὁ πα-

A. 9. οὗτοι τοσούτοις—περιάψωμεν] Primum mutem in τοῦτον τοσούτῳ. Alterum difficilius ſanatu: forte, καθαπερεὶ φοίνικι συκάμινον, ἄωρον ἄνδρα π.

B. 4. καθὸ αἰσθήται—λαβοῦσα—φυγεῖν τις ἂν ἔχοι] Corrigo, καθείσθω ἡ ὀφρὺς—λαβέτω—φύγοι τις νοῦν ἔχων.

B. 10. ὁ πατὴρ—βοηθήσων] Prius additum ex E. Reliqua ita corrigenda—κοινὴν ποιῆσαι—ὐδὲ φεύγουσιν τ. π. γάμον ε. χ.—ἄμυνε σὺ δ. π. αὐτὸς ἐρᾶν, ἔτι δ. τ. πλ. βοήθησον.

Impleris vitæ: quatuor quater, aut ſuper unum
Nata annos nubat.—

nos totidem fere majori natu mulieri tanquam palmulas et ficus * et immaturum virum applicabimus. Amat, dices, eum, et uritur. Quid vero prohibet, quin comeſſatum ad fores ejus ipſa eat, cantet carmen quod a fletu ad januam vocatur paraklauſithyrum, imagunculas ſertis ornet, omni conatu cum rivalibus decertet: hæc enim Amatoria ſunt; tum ſupercilium demittatur, luxu abſtineat, et formam induat huic morbo convenientem. Si vero pudet et caſta eſt, domi deſideat modeſte, exſpectetque procos, et ſtudia ambientium ejus nuptias. Mulierem quidem amare profitentem quis non fugiat et abominetur, metuens ne impudicitiam hanc faciat ſui matrimonii principium?

IX. Poſtquam loqui deſiit Protogenes, Videſne, inquit pater, mi Anthemio, rurſum

τὴρ, ὦ Ἀνθεμίων, ὅτι πάλιν κοινὴν ποιῶσι τὴν ὑπόθεσιν καὶ
C τὸν λόγον, ἀναγκαῖον ἡμῖν τοῖς οὐκ ἀρνουμένοις, οὐδὲ φεύγειν τὸν περὶ γάμων Ἔρωτος ἐν χορευταῖς; Καὶ, ναὶ μὰ Δία, εἶπεν ὁ Ἀνθεμίων, ἀμύνει μοι πλειόνων νεῦν αὐτὸς ἐρᾶν· εἰ δὲ τῷ πλούτῳ βοηθήσων, ὦ μάλιστα δεδιττεῖται Πεισίας ἡμᾶς. Τί δὲ, εἶπεν ὁ πατὴρ, οὐκ ἂν ἔγκλημα γένοιτο γυναικὸς, εἰ δι' ἔρωτα καὶ πλοῦτον ἀπορρίψομεν Ἰσμηνοδώραν, βαρεῖα γὰρ καὶ πλουσία· τί δὲ εἰ καλὴ καὶ νέα; τί δὲ εἰ γένει σοβαρὰ, καὶ ἔνδοξος; αἱ δὲ σώφρονες οὐδὲ αὐστηρὸν καὶ κατηφυπωμένον ἐπαχθὲς, *
καὶ δυσκαρτέρητον ἔχουσι, καὶ ποίνας καλοῦσιν αὐτὰς, καὶ
D τοῖς ἀνδράσιν ὀργιζομένας, ὅτι σωφρονοῦσιν; Ἆρα οὖν κρεῖττον ἐξ ἀγορᾶς γαμεῖν Ἀβρότονόν τινα Θρῇσσαν, ἢ Βακχίδα Μιλησίαν ἔγγυον ἐπαγομένῳ δι' ὠνῆς καπνο-

C. 7. εἰ καλὴ—εἰ γένει—ποίνας—] εἰ—εἰ—ex Leonic. Schott. Anon. T. V. B. Tum legendum κατηφυπωμένον ἐπαχθὲς πολλάκις καὶ δυσκ. ἔχουσι καὶ ποίνας. Conf. p. 142. A. ποίνας eſt in Ald. Baſ. Xyl. Ab initio item cum Mez. legam: βαρεῖα γὰρ ἡ πλουσία.

D. 2. δι' ὠνῆς—Ἀγαθοκλεία] Forte, κατηυμάτων. B. E. δι' ὠνῆς καὶ κατεσσυμάτων: locum non expedio. Ἀριζονίκα ex B. E. Xyl. Mez. pro Ἀριζονίσα. Ἀγαθοκλεία e Xyl. pro Ἀγαθοκλία.

eos cauſſam et materiem orationis communem ac neceſſariam facere nobis, qui non negamus, neque fugimus, quin conjugialis Amoris in choro ſimus. Et profecto per Jovem, inquit Anthemio, defende Amorem longiore oratione, quippe ipſe amans: præterea adverſus objectionem de divitiis eſt agendum, qua maxime terret Piſias. Tum pater meus iſta dixit. Quid tandem non dabitur mulieri vitio, ſi propter amorem et divitias Iſmenodoram rejiciamus? Eſto enim imperioſa et dives: quid formoſæ et juvenculæ faciemus? quid nobilitate ſua ſuperbienti et illuſtri? Pudicæ vero nonne auſteritatem, moleſtam et intolerabilem habent, dicunturque Furiæ, quia præ pudicitia maritis iratæ ſunt? Nonne igitur optimum eſt e foro nuptum ducere Abrotonum aliquam Thracicam, aut Bacchidem Mileſiam, quæ eo ipſo quod emitur, ſpondeat ſe

συμμάτων; Ἀλλὰ καὶ ταύταις ἴσμεν οὐκ ὀλίγους αἴσχιστα δουλεύσαντας· αὐλητρίδες δὲ Σάμιαι καὶ ὀρχηστρίδες, Ἀριστονίκα καὶ τύμπανον ἔχουσα Οἰνάνθη καὶ Ἀγαθοκλεία διαδήμασι βασιλέων ἐπέβησαν. Ἡ δὲ Σύρα Σεμίραμις οἰκότριβος μὲν ἦν βασιλικῷ θεράπαινα παλλακευομένη· Νίνῳ δὲ τῷ μεγάλῳ βασιλέως ἐντυχόντος αὐτῇ καὶ φέρ- ξαντος οὕτως ἐκέλευσε καὶ κατεφρόνησεν, ὥστε ἀξιῶσαι καὶ 754
μίαν ἡμέραν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου καθεζομένην, ἔχουσαν τὸ διάδημα καὶ χρηματίζουσαν· δόντος δὲ ἐ- E
κείνου, καὶ κελεύσαντος πάντας ὑπηρετεῖν ὥσπερ αὐτῇ καὶ πείθεσθαι, μετρίως ἐχρῆτο τοῖς τοῦ σώματος ὑπάγ- μασι, πειρωμένη τὴν δορυφόρων· ἐπεὶ δὲ ἑώρα μηδὲν ἀν- τιλέγοντας μηδὲ ὀκνοῦντας, ἐκέλευσε συλλαβεῖν τὸν Νί- νον, εἶτα δῆσαι, τέλος δὲ ἀποκτεῖναι· θεραπόντων δὲ πάντων, ἐβασίλευσε τῆς Ἀσίας ἐπιφανῶς πολλὰ χρόνον. Ἡ δὲ Βελεστὶς, θεὸς Διός, οὐ βάρβαρον ἐξ ἀγορᾶς F
γύναιον, ἧς ἱερὰ καὶ ναοὺς Ἀλεξανδρεῖς ἔχουσιν· ὑπερά-

obedientem viro fore? Sed tamen et harum nonnullis novimus viros turpiſſime ſerviviſſe: quando etiam tibicinæ Samiæ et ſaltatrices, Ariſtonica et tympanum gerens Œnanthe atque Agathoclia, regiis diadematibus inſultaverunt. Semiramis Syra ancilla fuit famuli regii, et pellex, quam cum Ninus rex ille magnus congreſſus dilexiſſet, adeo ſubegit eum atque contemſit mulier, ut poſtulaverit etiam ab eo concedi ſibi, uti per unum diem ipſa in ſolio regio ſederet, daretque mandata: quod ubi rex conceſſit, imperavitque univerſis, ut Semiramidi perinde atque ſibi obtemperarent et juſſa capeſſerent; principio ea ſtipatorum pertentans animos moderate quædam juſſit; at poſtquam vidit eos nihil refragari, alacriterque obire mandata, capere eos Ninum, mox vincire, tandem necare juſſit: quibus factis, ipſa regnum Aſiæ ſplendide per multos annos geſſit. Beleſtia vero, dii boni, nonne barbara et emta mulier fuit? cujus templa et fana Alexandrini habent, Veneris

ψαντος δ' ἔρωτα τῦ βασιλέως, Ἀφροδίτης Βελεστικῆς; Ἡ δὲ σύνναος μὲν ἐνταῦθοι καὶ συνίερος τῦ Ἔρωτος ἐν Δελφοῖς, κατάχρυσος δ' ἑστῶσα μετὰ τῶν βασιλέων καὶ βασιλειῶν, ποίᾳ ποθ' ἡ Φρύνη τῶν ἐραστῶν ἐκράτησεν; Ἀλλ', ὥσπερ ἐκεῖνοι δι' ἀσθένειαν ἑαυτῶν καὶ μαλακίαν ἕλωβον γενόμενοι λέια γυναικῶν, οὕτω πάλιν ἄδοξοι καὶ πένητες
754 ἕτεροι πλουσίαις γυναιξὶ καὶ λαμπραῖς συνελθόντες, οὐ διεφθάρησαν, οὐδ' ὑφῆκάν τι τῦ φρονήματος, ἀλλὰ τιμώμενοι καὶ κρατοῦντες μετ' εὐνοίας συγκατεβίωσαν. Ὁ δὲ συχέλλων τὴν γυναῖκα, καὶ συνάγων εἰς μικρὸν, ὥσπερ δακτύλιον, ἶσχνος, ὡς μὴ ῥᾳδίως ῥυῇ δεδιὼς, ὁμοιός ἐστι τοῖς ἀποκείρουσι τὰς ἵππους, εἶτα πρὸς ποταμὸν καὶ λίμνην ἄγουσι· καθορῶσαν γὰρ ἐκάστην τὴν εἰκόνα τῦ ὄψεως ἀκαλλῆ καὶ ἄμορφον, ἀφιέναι τὰ φρυάγματα λέγεται, καὶ προσδέχεσθαι τὰς τῶν ὄνων ὀπηδάσεις. Πλοῦτον δὲ γυναικὸς

F. 3. βασιλέως, Ἀφροδίτης] Vulgo, βασιλέως, καὶ Ἀφροδίτης, quod Steph. ſumſit a Leonic. Schott. delevi καὶ cum B. E. Mez. ejus loco ἡ habet Xyl. Ald. Baſ.

F. 4. ἐν Δελφοῖς, κατάχρυσος δ'] Lego, ἐν Δελφοῖς δὲ κατάχρυσος ——.

A. 4. ὥσπερ δακτύλιον, ἶσχνος] Corrigo, ὥσπερ δακτύλιον δακτύλῳ ἰσχνῷ.

Beleſtiæ nomine, ob amorem rege id permittente. Quæ vero hic communi cum Cupidine templo et ſacris fruitur, aureaque ſtat Delphis juxta reges et reginas, Phryne, quanam dote ſuos ſubegit amatores? Verum ſicut iſti ob ſuam imbecillitatem et mollitiem imprudentes mulierum præda ſunt facti, ita rurſum alii ignobiles atque pauperes ductis divitibus ſplendidiſque uxoribus, corrupti non ſunt, neque de animi magnitudine quicquam dimiſerunt, ſed honorati et imperantes ipſi amice cum iis vixere. Qui vero uxorem in arctum cogit et comprimit, veluti annulum digito ob gracilitatem alias delapſurum, ſimilis eſt eorum qui equas tondent, et deinde ad fluvium vel lacum adducunt: nam ſuam formam conſpicientes fœdatam, ferociam dicuntur amittere, ac pati porro ab aſinis ſe conſcendi. Illi-

αἱρεῖσθαι μὲν τὸ ἀρετῆς ἢ γένους, ἀφιλότιμον καὶ ἀνελεύθερον· ἀρετῇ δὲ καὶ γένει τὸ σεμνύνεσθαι φεύγειν ἀβέλτερον. B
Ὁ μὲν γὰρ Ἀντίγονος ὠχυρωμένῳ τὴν Μουνυχίαν τῷ φρουρῶντι γράφων ἐκέλευε ποιεῖν μὴ μόνον τὸν ἵλιον ἰσχυρόν, ἀλλὰ καὶ τὸν κύνα λεπτόν, ὅπως ὑφαιρῇ τὰς εὐπορίας τοῖς Ἀθηναίων· ἀνδρὶ δὲ πλουσίας ἢ καλῆς οὐ συμφέρει μηδὲ τὴν γυναῖκα ποιεῖν ἄμορφον ἢ πενιχράν, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐγκρατείᾳ καὶ φρονήσει, καὶ τῷ μηδὲν ἐκπεπλῆχθαι τοῖς περὶ ἐκείνῳ, ἴσον παρέχειν καὶ ἀδούλωτον, ὥσπερ ὑπὸ ζυγὸν ῥοπῇ τῷ ἤθει συνδεθέντα καὶ βάρος, ὑφ' οὗ κρατεῖται καὶ ἄγεται, καὶ ὡς ἅμα συμφερόντως. C
Καὶ μὴν ἡλικία γε ὡρὸς γάμου καὶ ὥρα τοῦ τίκτειν ἔχουσα καὶ τοῦ γεννᾶν εὐάρμοστός ἐστιν· ἁρμάζειν δὲ τὴν γυναῖκα συνθάνομαι· (καὶ ἅμα τῇ Πεισίᾳ συμμειδιάσας,) Οὐδενὸς γὰρ (ἔφη) τῶν ἀντεραστῶν πρεσβυτέρα, οὐδ' ἔχει πολιάς, ὥσπερ ἔνιοι τῶν Βακχωνι συναχρωννυμένων. Εἰ δὲ

C. 1. καὶ ὡς ἅμα] Forte, καλῶς ἅμα καὶ—.

berale eſt divitias uxoris virtute aut genere antiquiores ducere: junctas autem his rebus averſari, ſtultum. Antigonus præfecto muniendæ Munychiæ ſcribens, jubebat non modo millum facere validum, ſed et ipſum canem macerare: nimirum ut Athenienſium opes attereret. At marito divitis vel formoſæ mulieris non convenit, ut eam deformem pauperemve reddat: ſed ut ſeipſum continentia ac prudentia, nihilque eorum quæ uxor habet ſtupendo, æqualem ei ſuique juris præſtet, moribuſque ſuis veluti in trutina pondus momentumque ſibi paret, quo uxorem deprimat et ſibi obtemperantem habeat, ſimul utiliter et honeſte. Quinetiam ætate Iſmenodora ad nuptias idonea eſt, ut quæ parere poſſit: audio enim in ipſo eam nunc ætatis vigore eſſe: (ſimulque ad Piſiam arridens) Nullo enim (aiebat) rivalium grandior natu eſt, neque canos habet, ut nonnulli eorum qui Bacchonem adſectantur: quorum ſi tempeſtiva

οὗτοι καθ' ὥραν ὁμιλῶσι, τί κωλύει κἀκείνην ὀπιμελη-
θῆναι θ' νεανίσκου βέλτιον ἢ γυναικοῦν νέας; δύσκολα γὰρ
τὰ νέα καὶ δυσκέραλα, καὶ μόλις ἐν χρόνῳ πολλῷ τὸ φρύ-
αγμα καὶ τ' ὕβριν ἀφίησιν, ὁ δ' ἀρχὴ δὲ κυμαίνει καὶ ζυγο-
D μαχεῖ καὶ μᾶλλον ἂν Ἔρως ἐγγένηται, καὶ, καθάπερ πνεῦ-
μα κυβερνήτου μὴ παόντος, ἐτάραξε καὶ συνέχει τ' γάμον
οὔτε ἄρχειν δυναμένων ὅτε ἄρχεσθ βουλομένων. Εἰ δὲ ἄρ-
χοι βρέφους μὲ ἡ πτθη, καὶ παιδὸς ὁ διδάσκαλος, ἐφήβου
δὲ γυμνασίαρχος, ἐραστὴς δὲ μειρακίου, γενομένου δὲ ἐν ἡλι-
κίᾳ νόμος καὶ στρατηγός, ἀνδρὶ δὲ ἄναρχος, ἀνδρὶ αὐτοτε-
λὴς, τί δεινὸν εἰ γυνὴ νέαν ἔχουσα πρεσβυτέραν κυβερνήσῃ νέου
βίον ἀνδρός· ὠφέλιμος μὲν οὖσα τῷ φρονεῖν μᾶλλον, ἡδεῖα
δὲ τῷ φιλεῖν καὶ σωφρονεῖν; Τὸ δὲ ὅλον, ἔφη, καὶ τ' Ἡρα-
κλέα Βοιωτοὺς ὄντας ἔδει σέβεσθαι, καὶ μὴ δυσχεραίνειν τῷ
E παρ' ἡλικίαν θ' γάμου, γινώσκοντας ὅτι κἀκεῖνος τ' ἑαυτοῦ
γυναῖκα Μεγάραν Ἰολάῳ συνῴκισεν ἐκκαιδεκαέτει τότε
ὄντι πρὸς καὶ τριάκοντα ἔτη τότε γεγενημένῃ.

habetur conſuetudo, quid impedit, quin ipſa quoque adoleſcentem tractare poſſit melius, quam quævis juvencula? Difficulter enim commiſcentur juvenes, et vix longo temporis decurſu ferociam libidinemque exuunt: initio æſtuant et jugum detrectant, maxime autem ſi quis amor exſiſtat, is, ſicut ventus gubernatore abſente navem, facile matrimonium conturbat atque confundit, cum juvenes invicem regere et parere non poſſint. Jam ſi nutrix infantem, puerum magiſter, ephebum gymnaſii præfectus, amator amaſium, adultum lex et prætor regit, ac nemo ſui prorſus juris, et omnis imperii immunis eſt: quid mali habet res, ſi cordata mulier ætate minoris mariti juvenis gubernet vitam, utilis, quia prudentia eum ſuperet, ſuavis autem et grata amando futura? In ſumma vero venerari nos, qui Bœoti ſumus, Herculem decet, et matrimonio ætate inæqualium non eſſe iniquos, cum ſciamus, hunc Megaram uxorem ſuam annos natam tres ſupra triginta Iolao nuptum dediſſe, annum tunc agenti ſextum ſupra decimum.

ι'. Τοιούτων λόγων, ὁ πατὴρ ἔφη, παρόντων αὐτοῖς, ἐλθεῖν τῶ Πεισίᾳ ἑταῖρον ἐκ πόλεως ἵππῳ θέοντα, πρᾶγμα θαυμαστὸν ἀπαγγέλλοντα τετολμημένον. Ἡ γὰρ Ἰσμηνοδώρα αὐτὸν μὴν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἀνδῶς ἔχειν οἰομένη τὸν Βάκχωνα πρὸς τὸν γάμον, ἀρχύνεσθαι δὲ τοὺς ἀποτρέποντας, ἔγνω μὴ προέσθαι τὸ μειράκιον· τῶν οὖν φίλων τοὺς μάλιστα τοῖς βίοις νεανικοὺς καὶ συν- F
ερῶντας αὐτῇ καὶ τῶν γυναικῶν τὰς συνήθεις μετα-
πεμψαμένη καὶ συγκροτήσασα, παρεφύλαττε τὴν ὥραν
ἣν ὁ Βάκχων εἶχεν ἀπιὼν εἰς παλαίστραν πρὸ τ' οἰκίαν
αὐτῆς παρεξιέναι κοσμίως· ὡς οὖν τότε προσῆει μετὰ
δυοῖν ἢ τριῶν ἀλλιμμένος, αὐτὴ μὲν ὑπὸ τὰς θύρας
ἀπήντησεν ἡ Ἰσμηνοδώρα, καὶ τῆς χλαμύδος ἔθιγε μό-
νον, οἱ δὲ φίλοι καλὸν καλῶς ὂν τῇ χλαμύδι καὶ τῇ δι-
βολίᾳ συναρπάσαντες, εἰς τὴν οἰκίαν παρήνεγκαν ἀν-
δρόοι, καὶ τὰς θύρας εὐθὺς ἀπέκλεισαν· ἅμα δὲ αἱ μὲν 755
γυναῖκες ἔνδον αὖθις τὸ χλαμύδιον ἁφαρπάσασαι πρὸς ἐ-

F. 1. συνερῶντας] An συνεαρίζοντας?

X. Dum hæc illi inter ſe colloquuntur, Piſiæ ſocius (ſic enim narrabat pater) equo citato ex urbe venit, mirum renuncians, audaxque facinus. Etenim Iſmenodora exiſtimans, ut erat probabile, ipſum Bacchonem neutiquam a nuptiis abhorrere, tantum eos vereri qui dehortabantur; ſtatuerat adoleſcentem non dimittere. Itaque accitis qui amicorum maxime erant audaces, ejuſque amori favebant, et mulieribus familiaribus, re cum iis compoſita, horam exſpectavit, qua Baccho erat in palæſtram præter domum ipſius iturus. Qui ut eo venit unctus, duobus aut tribus comitantibus, ipſa ſub fores ei occurrit Iſmenodora, et chlamydem modo ejus attigit: amici autem pulchrum pulchre in chlamyde ipſa et læna arreptum frequentes intra domum pertulerunt, ſtatimque fores occluſerunt. Simul et mulieres intus Bacchoni chlamydem deripuerunt, et nup-

καλον ἱμάτιον νυμφικόν· οἰκέται δὲ περικύκλῳ δραμόντες, ἀνέστεφον ἐλαίᾳ καὶ δάφνῃ τὰς θύρας οὐ μόνον τὰς τῆς Ἰσμηνοδώρας, ἀλλὰ καὶ τὰς τοῦ Βάκχωνος· ἡ δὲ αὐλητρὶς αὐλοῦσα διεξῆλθε τὸν γειτονικόν. Τῶν δὲ Θεσπιέων καὶ τῶν ξένων οἱ μὲν ἐγέλων, οἱ δὲ ἠγανάκτων καὶ τὰς γυμνασιάρχους παρώξυνον· ἄρχουσι γὰρ ἰσχυρῶς τῶν ἐφήβων, καὶ προσέχουσι τὸν νοῦν σφόδρα τοῖς ὑπ' αὐτῶν πραττομένοις· ἐκεῖ δὲ λόγος οὐδεὶς τῶν ἀγωνιζομένων,
B ἀλλ' ἀφέντες τὸ θέατρον ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς Ἰσμηνοδώρας, ἐν λόγοις ἦσαν καὶ φιλονεικίαις πρὸς ἀλλήλους.

ια'. Ὡς οὖν ὁ τοῦ Πεισίου φίλος ὥσπερ ἐν πολέμῳ προσελάσας τὸν ἵππον αὐτὸ τοῦτο τεταραγμένως εἶπεν, ὅτι Βάκχωνα ἥρπασεν Ἰσμηνοδώρα, τὸν μὲν Ζεύξιππον ὁ πατὴρ ἔφη γελάσαι καὶ εἰπεῖν, ἅτε δὴ καὶ φιλευριπίδην ὄντα,

Πλέτῳ κλιδῶσα, θνητὰ δὴ γύναι φρονεῖς·

B. 8. θνητὰ δὴ γύναι] Ita cum Xyl. pro vulgato θνητὰ δὲ γύναι. Forte verum ſit, θνητά γ' ὦ γύναι. B.E. quidem habent ὦ.

tialem injecerunt veſtem: ſervi autem circumcurſitantes olea lauroque fores non Iſmenodoræ modo, ſed Bacchonis etiam redimiverunt: et tibicina canens per vicum tranſivit. Theſpienſium vero et hoſpitum alii riſere, alii indignati ſunt, ac gymnaſio præfectos inſtigaverunt, quorum eſt validum in ephebos imperium, et valde diligenter attendunt eorum facta: ſed qui certabant, nihil iſtos morati, theatro relicto, ad fores Iſmenodoræ accurrerunt, ibique inter ſe collocuti et altercati ſunt.

XI. Poſtquam ergo Piſiæ amicus tanquam in bello advenit concitati equi curſu, idque ipſum perturbate renunciavit, raptum eſſe ab Iſmenodora Bacchonem; Zeuxippum aiebat pater riſiſſe, utque erat Euripidis ſtudioſus, verſum hunc pronunciaſſe,

Luxurians opibus, more hominum mulier agit:

τὸν δὲ Πεισίαν ἀναπηδήσαντα βοᾷν, Ὦ θεοί, τί πέρας ἔσται τῆς ἀνατρεπούσης τὴν πόλιν ἡμῶν ἐλευθερίας; ἤδη γὰρ εἰς ἀνομίαν τὰ πράγματα ἀφ' τῆς αὐτονομίας βαδίζει· καίτοι γελοῖον ἴσως ἀγανακτεῖν περὶ νόμων καὶ C δικῶν, ἡ γὰρ φύσις παρανομεῖται γυναικοκρατουμένη· τί τοιοῦτον ἡ Λῆμνος; ἴωμεν ἡμεῖς, ἴωμεν, εἶπεν, ὅπως καὶ τὸ γυμνάσιον ταῖς γυναιξὶ παραδῶμεν καὶ τὸ βουλευτήριον, εἰ παντάπασιν ἡ πόλις ἐκνενεύρισται. Περάγοντος οὖν τὸν Πεισίαν, ὁ μὲν Πρωτογένης οὐκ ἀπελείπετο, τὰ μὲν συναγανακτῶν, τὰ δὲ παραύνων ἐκεῖνον· ὁ δὲ Ἀνθεμίων, Νεανικὸν μέν, ἔφη, τὸ τόλμημα, καὶ Λήμνιον ὡς ἀληθῶς· αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν· σφόδρα ἐρῶσης γυναικός. Καὶ ὁ Σώκλαρος ὑπομειδιῶν, Οἴει γὰρ ἁρπαγὴν, ἔφη, D γεγονέναι καὶ βιασμὸν, οὐκ ἀπολόγημα καὶ στρατήγημα τοῦ νεανίσκου νοῦν ἔχοντος, ὅπ τὰς τῶν ἐραστῶν ἀγκάλας ἀφυγὼν ἐξηυτομόλησεν εἰς χεῖρας καλῆς καὶ πλουσίας

C. 9. αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν] Lego cum Mez. αὐτοὶ γὰρ ἔσμεν: itaque verti.

Piſiam vero exſilientem clamaſſe, Proh deum fidem, quis finis erit evertentis civitatem noſtram licentiæ? jam enim libertas noſtra in violationem legum excidit: quanquam ridiculum fortaſſe eſt ob leges et jus indignari, cum ipſi naturæ vis fiat, injuſte ſub mulierum redactæ imperium: quid Lemnus tale habuit? eamus nos, eamus, ut gymnaſium quoque et curiam mulieribus tradamus, ſi omnino enervata eſt civitas. Ergo præeuntem Piſiam Protogenes comitatus eſt, partim ſocius indignationis, partim eum demitigans. Anthemion autem, Audax profecto, inquit, facinus hoc eſt, et re vera Lemnium, quod inter nos dictum ſit, mulieris vehementer amantis. Tum renidens Soclarus, Putas vero, inquit, raptionem vimque factam eſſe, non defenſionem et callidum artificium aſtuti adoleſcentis, qui ex ulnis amatorum profugerit in manus pulchræ et for-

γυναικός; Μὴ λέγε ταῦτα, εἶπεν, ὦ Σώκλαρε, μηδ' ὑπονόει ὅτι Βάκχωνος, ὁ Ἀνθεμίων, καὶ γὰρ εἰ μὴ φύσει τὸν τρόπον ἁπλοῦς ἦν καὶ ἀφελής, ἐμοὶ γοῦν ἀπεκρύψατο τῶν τελῶν μεταδιδοὺς ἁπάντων, ἔν τε τούτοις ὁρῶν προθυμότατον ὄντα τῆς Ἰσμηνοδώρας βοηθόν. Ἔρωτι δὲ μάχεσθαι χαλεπὸν, οὐ θυμῷ, καθ' Ἡρά-
E κλειτον· ὅ, τι γὰρ ἂν θελήσῃ, καὶ ψυχῆς ὠνεῖται καὶ χρημάτων καὶ δόξης. Ἐπεὶ τί κοσμιώτερον Ἰσμηνοδώρας ἐν τῇ πόλει; πότε δὲ εἰσῆλθεν ἢ λόγος αἰσχρὸς, ἢ πράξεως ὑπόνοια φαύλης ἔθιγε τῆς οἰκίας; Ἀλλ' ἔοικε θεία τις ὄντως εἰληφέναι τὸν ἄνθρωπον ὑπόνοια, καὶ κρείττων ἀνθρωπίνου λογισμοῦ.

ιβ'. Καὶ ὁ Πεμπτίδης ὑπογελάσας, Ἀμέλει καὶ σώματός τις, ἔφη, νόσος ἐστὶν, ἣν ἱερὰν καλοῦσιν· οὐδὲν οὖν ἄτοπον εἰ καὶ ψυχῆς τὸ μανικώτατον πάθος καὶ μέγιστον,

D. 6. καὶ γὰρ—τελῶν] γὰρ additum ex B. E. cetera cum Mez. et Reisk. ita corrigenda, ἐμὲ γ' ἂν ἀπεκρύψατο, τῶν τ' ἄλλων——.

E. 5. ἐπίπνοια] Sic B. E. Vulgo, ἐπίνοια.

E. 7. Πεμπτίδης] Sic Baf. Xyl. quo accedit fere Ald. B. E. Πεμπίδης: hinc Leonic. Πεμπτίδιος, quod vulgavit Steph.

moſæ uxoris? Noli hæc, aiebat Anthemion, dicere aut ſuſpicari de Bacchone, qui, etiamſi non fuiſſet natura ſimplex et candidus, tamen me hoc non celaſſet, cui et alia ſua arcana credebat omnia, et ſciebat me hac in re promtiſſimum eſſe Iſmenodoræ adjutorem. Amori autem, non iræ, ut aiebat Heraclitus, repugnare difficile eſt, qui quod cupit, vel vita vel pecunia vel fama redimit. Nam quid modeſtius Iſmenodora in urbe fuit? quando aut turpis de ea ſermo, aut ſuſpicio facti inhoneſti de ejus domo incidit? Sed videtur profecto divino aliquo inſtinctu, qui humanam excedat rationem, impulſa fuiſſe.

XII. Ibi Pemptides arridens, Nimirum, aiebat, corporis quidam eſt morbus, qui ſacer dicitur; ut abſurdum non ſit, morbum animi furioſiſſimum et maximum a qui-

ἱερὸν καὶ θεῖον ἔνιοι προσαγορεύουσιν. Εἶτα ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ ποτὲ γείτονας ἑώρων δύο ἀμφισβητοῦντας, F ὄφεως προσερπύσαντος εἰς τὴν ὁδὸν, ἀμφοτέρων μὲν ἀγαθὸν δαίμονα καλούντων, ἑκατέρου δ' ἔχειν ἀξιοῦντος ὡς ἴδιον· οὕτως ὁρῶν ὑμῶν ἅρπ τὰς μὲ εἰς τ' ἀνδρωνῖτιν ἕλκοντας τ' Ἔρωτα, τὰς δ' εἰς τ' γυναικωνῖτιν, ὑπερφυὲς καὶ θεῖον ἀγαθὸν, οὐκ ἐθαύμαζον εἰ τηλικαύτην δύναμιν ἔχει καὶ τιμὴν τὸ πάθος, οἷς ἦν προσῆκον ἐλαύνειν αὐτὸ πανταχόθεν, καὶ κολούειν, νῦν δὲ τούτων αὐξανόμενον καὶ σεμνυνόμενον. Ἅρπ μὲν οὖν ἡσυχίαν ἦγον· ἐν γὰρ ἰδίοις μᾶλλον ἢ κοινοῖς ἑώρων τὴν ἀμφισβήτησιν οὖσαν· νυνὶ δὲ 756 ἀπηλλαγμένος Πεισίου, ἡδέως ἂν ὑμῶν ἀκούσαιμι πρὸς τί βλέψαντες ἀπεφήναντο τ' Ἔρωτα θεὸν οἱ πρῶτοι τοῦτο λέξαντες.

ιγ'. Παυσαμένου δὲ τοῦ Πεμπτίδου, καὶ τοῦ πατρὸς ἀρξαμένου τι περὶ τούτων λέγειν, ἕτερος ἦκεν ἐκ πόλεως,

F. 6. εἰ τηλικαύτην] εἰ ſumſi ex B. E. Vulgo, ἐπεὶ, quod Schott. et Leonic. habent, forte factum ex Ald. ἐπί. Ante ὑπερφυὲς Mez. ſupplet ὡς.

A. 5. Πεμπλίδου] Sic Baſ. Xyl. B. E. Vulgo, Πεμπλιδίου.

buſdam ſacrum et divinum appellari. Cæterum ſicut in Ægypto aliquando vidi vicinos duos litigantes, cum ſerpens arrepſiſſet, ambos eum bonum genium vocare, ita quidem, ut ſibi eum uterque vindicaret: ita non ſum miratus, Amorem, ingens ac divinum bonum, a veſtrum aliis in virorum conclavia, ab aliis in gynæceum trahi, quando tanta vis, tantus honor eſt Amori, ut a quibus omnino expelli debebat et opprimi, ii eum amplificent atque prædicent. Et adhuc quidem me continui, quod de re propria magis quam communi videbam eſſe diſceptationem: nunc autem, Piſia digreſſo, libenter e vobis audivero, quonam reſpexerint ii, qui primi nomen dei Amori fecerunt.

XIII. Poſtquam conticuit Pemptides, et pater cœpit aliquid de hac re dicere, alius ex urbe venit, qui verbis Iſme-

τὸ Ἀνθεμίωνα μεταπεμπομένης τῆς Ἰσμηνοδώρας· ἐπέτεινε γὰρ ἡ ταραχὴ, καὶ τῶν γυμνασιαρχῶν ἦν διαφορὰ, τῷ μὲν οἰομένῳ δεῖν τὸν Βάκχωνα ἀπαιτεῖν, τῷ δὲ πολυπραγμονεῖν οὐκ ἐῶντος. Ὁ μὲν οὖν Ἀνθεμίων ἀναστὰς ἐβάδιζεν· ὁ δὲ πατὴρ τὸν Πεμπτίδην ὀνομαστὶ προσαγορεύσας, Μεγάλα μοι δοκεῖς ἄπεσθαι, εἶπεν, καὶ
B παραβόλου πράγματος, ὦ Πεμπτίδη, μᾶλλον δὲ ὅλως τὰ ἀκίνητα κινεῖν τῆς περὶ θεῶν δόξης ἣν ἔχομεν, περὶ ἑκάστου λόγον ἀπαιτῶν καὶ ἀπόδειξιν· ἀρκεῖ γὰρ ἡ πάτριος καὶ παλαιὰ πίστις, ἧς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀνευρεῖν τεκμήριον ἀναγκαῖον,

Οὐ δ' ἄκρας τὸ σοφὸν εὕρηται φρενός,

ἀλλ' ἕδρα τις αὐτὴ καὶ βάσις ὑφεστῶσα κοινὴ πρὸς εὐσέβειαν, ἐὰν ἐφ' ἑνὸς ταράττηται καὶ σαλεύηται τὸ βέβαιον αὐτῆς καὶ νενομισμένον, ἀπισφαλὴς γίνεται πᾶσι καὶ ὑποπτος. Ἀκούεις δήπου τὸν Εὐριπίδην ὡς ἐθορυ-

B. 7. αὕτη] Addidi ex E.
B. 10. ὕποπτος] Sic B. E. Mez. Vulgo, ὑπόπλιος.

nodoræ Anthemionem arceſſeret. Nam tumultus creſcebat, et gymnaſii præfectis inter ſe non conveniebat, cum alter repoſcendum Bacchonem cenſeret, alter negotio non neceſſario ſuperſedendum duceret. Proinde ſurrexit Anthemion, et abiit. Pater autem Pemptidem nominatim alloquens, Videre, inquit, rem mihi tentare magnam, audaxque facinus, atque adeo immobilia, quod dicitur, movere, cauſſam poſtulans reddi ac demonſtrari noſtrarum de diis opinionum. Sufficit enim antiqua et a majoribus ad nos propagata perſuaſio, qua nullum evidentius inveniri poteſt argumentum:

Neque enim ſcientiam hanc mens callida repperit:

ſed fundamentum quoddam et baſis pietati communis eſt poſita, cujus ſi uno in loco labefactetur ſtabilitas et firmitas, reliqua omnia ruinam minabuntur. Audiviſti haud dubie quo tumultu exceptus fuerit Euripides, cum hoc feciſſet

ϵἰθη ποιησάμϵνος ἀρχὴν τῆς Μϵλανίππης, Ζϵὺς γὰρ C
οἶδα ὅστις ἐστὶν, οὐ γὰρ οἶδα πλὴν λόγῳ, μϵταλαβὼν δ' ἐκϵῖθϵν ἄλλον ἐθάρρϵι,
ὡς ἔοικϵ, ᾧ δϵδόγματι γϵγραμμένῳ παντηρικῶς καὶ σϵσιτ-
τῶς, ἤλλαξϵ τ' εἶχον, ὡς νῦν γέγραπται, Ζϵὺς, ὡς λέ-
λϵκται τῆς ἀληθϵίας ὑπό. Τί οὖν διαφέρϵι τιὼ περὶ
τοῦ Διὸς δόξαν ἢ τῆς Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ Ἔρωτος ϵἰς ἀμφι-
βολίαν τῷ λόγῳ θϵῖναι; ἢ καὶ ἄδηλον; ὁ γὰρ νῦν αἰτῶν
ϖϵῶτον βωμὸν ὁ Ἔρως καὶ θυσίαν, οὐδὲ ἔπιλυς ἔκ τινος
βαρβαρικῆς δϵισιδαιμονίας, ὥσπϵρ Ἄτται τινὲς καὶ Ἀδω-
ναῖοι λϵγόμϵνοι, δι' ἀνδρογύνων καὶ γυναικῶν ϖαδυέλαι,
καὶ κρύφα τιμὰς ὑ ϖϵφυκυίας καρπούμϵνος, ὥστϵ παρ- D
ϵισγραφῆς δίκην φϵύγϵιν καὶ νοθϵίας τῆς ἐν θϵοῖς. Ἀλλ'
ὅταν Ἐμπϵδοκλέους ἀκούσῃς λέγοντος, ὦ ἑταῖρϵ,

Καὶ φιλότης ἐν τοῖς ἴση μῆκός τϵ ϖλάτος τϵ,
Τὴν σὺ νόῳ δέρκου, μηδ' ὄμμασιν ἧσο τϵθηπώς·

C. 1. Ζεὺς—λόγῳ] λόγῳ dedi ex B. E. pro vulgato ἐγώ. Ita enim legendum, Ζεὺς ὅς ἐστιν, οὐ γὰρ οἶδα πλὴν λόγῳ κλύων. Vid. Fragm. Eur. Muſgr. T. III. p. 570.

C. 2. μεταλαβὼν—ἤλλαξε τὸν εἶχον] Forte, μεταλαβὼν δὲ ἀρχὴν ἄλλην ἐθάρρει—ἤλλαξε τε τὸν εἶχον.

D. 5. σὺ νόῳ] Sic feci ex B. E. σὺν νόῳ, et alibi eſt ut exhibui. Vulgo, σὺν νῷ.

Melanippæ principium,

Quicumque tandem eſt Juppiter: nam
nil ſcio,
Niſi fama quod narravit:

ſumto alio principio fidens tragœdiæ, diligentiſſime et ad publicos conventus accommodate ſcriptæ, mutavit verſum, iſque nunc ſic legitur,

Qui dictus eſt a veritate Juppiter.

Neque vero refert, utrum de Jove vel Minerva, an vero de Amore quæ perhibentur, in dubium voces. Non enim nunc primum aram et hoſtiam Cupido exigit, neque ab aliqua barbarica ſuperſtitione advena eſt, ſicut Attæ quidam et Adonæi qui dicuntur, ab ſemimaribus et mulieribus introductus, ut libidine quadam inconvenienti fruatur, et merito tanquam ſpurius inter deos ad cauſſam dicendam citetur. Enimvero Empedoclea iſta legens, amice,

Eſt in eis et amor, plane quam cætera longus,
Quamque eadem latus: ſed eum tu conſpice mente,
Nec ſtupidus fruſtra hunc oculorum lumine quære:

ταῦτα οἴεσθαι χρὴ λέγεσθαι περὶ Ἔρωτος· οὐ γάρ ἐστιν ὁρατὸς ἀλλὰ δοξαστὸς ἡμῖν ὁ θεὸς ὅτος ὢν τοῖς πάνυ παλαιοῖς· ὧν ἂν περὶ ἑκάστου τεκμήριον ἀπαιτῇς, παντὸς ἀπλόμβυος ἱερᾶ, καὶ παντὶ βωμῷ σοφιστὴν ἐπάγων πεῖραν, οὐδὲν ἀσυκοφάντητον οὐδὲ ἀβασκάνιστον ἀπολείψεις. Πόρρω γὰρ οὐκ ἄπειμι,

E Τὴν δ' Ἀφροδίτην οὐχ ὁρᾷς ὅση θεός·
Ἣ δ' ἐστὶν ἡ σπείρουσα κἀγὼ δίδομ' Ἔρον,
Οὗ πάντες ἐσμὲν οἱ κατὰ χθόν' ἔκγονοι.

Ζείδωρον γὰρ αὐτὸν Ἐμπεδοκλῆς, Εὔκαρπον δὲ Σοφοκλῆς, ἐμμελῶς πάνυ καὶ πρεπόντως ὠνόμασαν. Ἀλλ' ὅμως τὸ μέγα τοῦτο καὶ θαυμαστόν, Ἀφροδίτης μὲν ἔργον, Ἔρωτος δὲ πάρεργόν ἐστιν Ἀφροδίτῃ συμπαρόντος· μὴ συμπαρόντος δέ, κομιδῇ τὸ γινόμβυον ἄζηλον ἀπολείπει καὶ ἄτιμον καὶ ἄφιλον. Ἀνέραστος γὰρ ὁμιλία, καθάπερ πεῖνα καὶ δίψα, πλησμονὴν ἔχουσα πέρας, εἰς ὅθεν ἀφικνεῖται κα-

D. 10. ἀβασκάνιστον] Forte natum ex duplici meliore lectione, ἀβάσκαντον et ἀβασάνιστον.

E. 1. ὁρᾷς] Sic E. Mez. et auctor Euripides. Fragm. Oedip. xvii. Vulgo, ὁρᾷ. Verſus nonnullos excidiſſe arbitratur Valckenarius ad Hippol. 449.

intelligendum eſt hæc de Amore dici. Neque enim viſu deus, ſed intelligentia a nobis cernitur iſte, unus de antiquiſſimis: de quorum ſingulis ſi certum indicium quæras, omnia templa pervagans, et quamvis aram ſophiſticum ſub examen vocans, nihil calumniæ et inquiſitionis relinques immune. Ne procul abeam.

A. Non ego ſatis video, qualis dea ſit Venus.

B. Hæc eſt, quæ hominibus inſerit Cupidinem,

Cujus, quicunque terras incolimus, proles ſumus.

Venerem ſane *Zeidoron*, id eſt vitæ largitricem Empedocles, *Frugiferam* Sophocles ſcite et convenienter appellaverunt. Tamen magnum illud et admirandum opus eſt Veneris, ſed quod Amor adjuvet præſens: quo abſente, res venerea neque expetendum aliquid eſt, et omni honore et amicitia vacat. Coitus enim ſine Amore, ſicut fames et ſitis, implenda finitus cupiditate in ni-

λόν· ἀλλ' ἡ θεὸς Ἔρωτι τὴν κόρην ἀφαιρεῦσα τῆς ἡδονῆς, φιλότητα ποιεῖ καὶ σύγκρασιν. Διὸ Παρμενίδης μὲν ἀποφαίνει τὸν Ἔρωτα τῶν Ἀφροδίτης ἔργων πρεσβύταλον ἐν τῇ Κοσμογονίᾳ γράφων,

Πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μητίσατο πάντων·

Ἡσίοδος δὲ φυσικώτερον ἐμοὶ δοκεῖ ποιεῖν Ἔρωτα πάντων πρεσβύτατον, ἵνα πάντα δι' ἐκεῖνον μετάσχῃ γενέσεως. Ἂν οὖν τὴν Ἔρωτα τῶν νενομισμένων τιμῶν ἐκβάλλωμεν, οὐδὲ τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἕξει χάριν μένουσιν. Οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι τῷ μὲν Ἔρωτι λοιδοροῦνταί τινες, ἀλλ' ἀπέχονται ἐκείνης· ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς σκηνῆς ἀκούομεν,

Ἔρως γὰρ ἀργὸν καὶ πρὸς τοιούτοις ἔφυ·

καὶ πάλιν αὖ ὧδε,

——οὐ Κύπρις μόνον,
Ἀλλ' ἔστι πολλῶν ὀνομάτων ἐπώνυμος.
Ἔστιν μὲν ᾅδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βία,
Ἔστιν δὲ λύσσα μαινάς·

ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων θεῶν ἡδὺν ἀλοιδόρητος οὐδεὶς

F. 2. σύγκρασιν] Sic B. E. Mez. Vulgo, σύγκρισιν.

hil pulchrum definit: ſed Venus Amore faſtidium abolens, amicitiam ingenerat et animos contemperat. Itaque Parmenides Amorem oſtendit Veneris operum eſſe antiquiſſimum, in libro de ortu mundi ſic ſcribens,

Ante omnes alios ſuperos generavit Amorem.

Heſiodus autem naturæ congruentius mihi videtur Amorem facere omnium antiquiſſimum, ut per eum omnia naſcantur. Ergo ſi Amorem decretis ei honoribus ſpoliamus, ne Veneris quidem cultus ſuo loco manebit: non enim hoc dici poteſt, quoſdam Amorem conviciis exagitare, abſtinere a Venere: ſed ex eadem ſcena audiuntur hæc,

Amor otioſus eſt, et occupat pigros:

et rurſum,

O liberi, non Cypris eſt tantum Cypris,
Sed plurimis reſpondet nominibus ſuis.
Eſt Orcus illa, vis eſt indomabilis,
Et rabies eſt inſana.——

Sicut et reliquorum fere deorum nullus effugit maledicta

ἐκπέφευγε τὴν ἀλοιδόρητον ἁμαρτίαν. Σκόπει δὲ τὸν Ἄρεα καθάπερ ἐν πίνακι χαλκῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἐκ διαμέτρου τῷ Ἔρωτι χώραν ἔχοντα, πηλίκας εἴληχε παρὰ ἀνθρώπων, καὶ πάλιν ὅσα κακῶς ἀκούει.

B Τυφλὸς γάρ, ὦ γυναῖκες, ἀεὶ ὁρῶν Ἄρης
Συὸς προσώπῳ πάντα τυρβάζει κακά.

Καὶ ΜΙΑΙΦΟΝΟΝ Ὅμηρος αὐτὸν καλεῖ καὶ ΑΛΛΟΠΡΟΣΑΛΛΟΝ. Ὁ δὲ Χρύσιππος ἐξηγούμενος τοὔνομα τοῦ θεοῦ, κατηγορίαν ποιεῖ καὶ διαβολήν· ἀναιρεῖν γὰρ τοῦ (τὴν) τοῦ Ἄρεως φησὶν, ἀρχὰς διδοὺς τοῖς τὸ μαχητικὸν ἐν ἡμῖν καὶ διάφορον καὶ θυμοειδὲς, Ἄρεως κεκλῆσθαι νομίζουσιν. Ἕτεροι δ' αὖ φήσουσι τοῦ Ἀφροδίτου ὀπιθυμίαν (τὴν), καὶ τοῦ Ἑρμοῦ λόγον, καὶ τέχνας τὰς Μούσας, καὶ φρόνησιν τὴν Ἀθηνᾶν. Ὁρᾷς ὅπως τὸν ὑπολαμβάνοντα βυθὸν C ἡμᾶς ἀθεότητος, ἂν εἰς πάθη καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετὰς διαγεφύρωμεν ἕκαστον τῶν θεῶν;

A. 12. ἀλοιδόρητον] Mez. Reisk. εὐλοιδόρητον. Forte, λοιδορήτην.
B. 5. ἀναιρεῖν] Sic E. Vulgo, ἀνερεῖν. Reisk. ἀναιρέτην.

inscitiæ ad conviciandum facilis. Considera enim Martem veluti in ærea tabula Amori e regione et ad lineam oppositum, quantos ei honores detulerint homines, et qualibus viciſſim impetant conviciis,

Cæcus, mulieres, est Mavors, nihil videns
Similis apro quæcunque conturbat mala.

Et Homerus eum *homicidiis pollutum* vocat atque *Alloprosfallon*, quod subinde ab una parte ad alteram desciscat. Chrysippus nomen Martis ἄρης interpretans ἀναιρεῖν, id est *interimere*, accusat ac reprehendit, ut ansam dederit iis, qui rationi repugnantem partem, in qua irarum ardores exsistunt, putent Martis voce notari. Sic alii dicent, Venerem esse concupiscentiam, Mercurium sermonem, artes Musas, Minervam sapientiam. Vides, quantum nos maneat impietatis profundum, si singulos deos in affectiones, facultates, et virtutes transcribamus?

ιδ'. Ὁρῶ, εἶπεν ὁ Πεμπτίδης, οὔτε πάθη τοὺς θεοὺς ποιεῖν ὅσιον, οὔτε αὖ πάλιν τὰ πάθη θεοὺς νομίζειν. Καὶ ὁ πατήρ, Τί οὖν, ἔφη, τὸν Ἄρην θεὸν εἶ νομίζεις, ἢ πάθος ἡμέτερον; Ἀποκριναμένου δὲ τοῦ Πεμπτίδου, θεὸν ἡγεῖσθαι τὸν Ἄρει κοσμοῦντα τὸ θυμοειδὲς ἡμῶν καὶ ἀνδρῶδες· ἀναχαγὼν ὁ πατήρ, Εἶτα, ἔφη, τὸ μὲν παθητικόν, ὦ Πεμπτίδη, καὶ πολεμικὸν καὶ ἀντίπαλον θεὸν ἔχει, τὸ δὲ φιλητικὸν καὶ κοινωνικὸν καὶ συνελθυτικὸν ἄθεόν ἐστι; καὶ κτείνοντας μὲν ἄρα καὶ κτεινομένους ἀνθρώπους, ὅπλα τε καὶ βέλη καὶ τειχομαχίας καὶ λεηλασίας ἐστί τις ἐφορῶν καὶ βραβεύων θεὸς Ἐνυάλιος καὶ Στράτιος, πάθους δὲ γάμου καὶ φιλότητος εἰς ὁμοφροσύνην καὶ κοινωνίαν τελευτώσης ἄθεὶς θεῶν μάρτυς ἀδ' ἐπίσκοπος, οὐδὲ ἡγεμὼν ἢ συνεργὸς ἡμῖν γέγονεν; Ἀλλὰ δορκάδας μὲν θηρεύσει καὶ λαγωὰς καὶ ἐλάφους ἀγρότερός τις συνεπιθωύσσει καὶ συνεξορμᾷ θεὸς, εὐχονται δ' Ἀριστάῳ δολῶν-

D. 3. γάμου] γαμικοῦ Mez.
D. 6. συνεπιθωύσσει] Sic B. E. Xyl. Mez. Vulgo, συνεπιθωύσει.

XIV. Video, aiebat Pemptides, neque deos mutari in affectiones animi fas eſt, neque has pro diis putare. Quid ergo, inquit pater, Mars an videtur tibi deus? Reſpondit Pemptides, Martem ſibi deum videri eum, qui partem animi iraſcentem et virilem componat. Tum exclamans pater, Ergone, inquit, quod nos perturbat, Pemptida, quod pugnax eſt et adverſarium, deum habet; quod amoris, ſocietatis, et congreſſus eſt efficax, eo caret? Eſt vero deus, qui homicidia, arma, jacula, murorum oppugnationes, prædationeſque inſpiciat et gubernet, Enyalius et Stratius inde dictus: affectio animi et amicitia in nuptias et communitatem deſinens, nullum deorum teſtem, inſpectorem, ducem, adjutoremque habet? Sed capreas quidem qui venantur, et lepores, ſylveſtre quoddam numen eſt quod præſens exhortetur et adjuvet: et Ariſtæo vota faciunt, foveis actis

τες ὀρύγμασι καὶ βρόχοις λύκους ἢ ἄρκτους,

Ὃς πρῶτος θήρεσσιν ἔπηξε ποδάγρας·

ὁ δὲ Ἡρακλῆς ἕτερον θεὸν προσκαλεῖ μέλλων ἐπὶ τὸν ὄρνιν ἀφεῖναι τὸ τόξον, ὡς Αἰσχύλός φησιν,

E Ἀγρευὺς δ' Ἀπόλλων ὀρθὸν ἰθύνοι βέλος·

ἀνδρὶ δὲ τὸ κάλλιστον ἐπιχειροῦντι θήραμα φιλίαν ἐλεῖν, οὔτε θεὸς οὔτε δαίμων ἀπευθύνει καὶ συνεφάπτεται τῆς ὁρμῆς; Ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ δρυὸς, οὐδὲ μορέας, οὐδ' ἢν Ὅμηρος ΗΜΕΡΙΔΑ σεμνύνων προσεῖπεν, ἀκαλλέστερον ἔρνος οὐδὲ φαυλότερον ἡγοῦμαι φυτὸν ἄνθρωπον, ὦ φίλε Δαφναῖε, βλαστήσεως ὁρμὴν ἔχοντα σφοδρὰν φαίνεσθαι ὥρᾳ καὶ κάλλος ἅμα σώματος καὶ ψυχῆς.

ιε'. Καὶ ὁ Δαφναῖος, Τίς δὲ ἄλλως, εἶπεν, ὦ πρὸς τῶν θεῶν; Οὗτοι, νὴ Δία, ἔφη, πάντες, ὁ πατὴρ, οἱ νο-

F μίζοντες ἀρότου καὶ πόρου καὶ φυτείας ἐπιμέλειαν θεοῖς

E. 1. ἰθύνοι] Sic E. Vulgo, ἰθύνει.
E. 5. προσεῖπεν] Posui loco vulgati πρυεῖπεν.
E. 9. ἄλλως] Sic Leonic. Vulgo, ἄλλος.
F. 1. ἀρότου] Scripsi pro vulgato ἀρότῳ.

aut laqueis positis qui lupis aut ursis insidiantur,

Ille feris primus pedicas quia tendere cœpit:

et Hercules, cum esset sagittam avi intentaturus, alterius dei auxilium implorat, ut est apud Æschylum,

Venator Apollo sagittam recta dirigat:

viri autem pulcherrimam amicitiæ venationem molientis, neque deus, neque genius ullus conatum adjuvat? Ego quidem neque quercus, neque mori, neque labruscæ, quam Homerus prædicans ἡμερίδα ob teneritatem vocat, germine deformius aut deterius germen hominem censeo, mi Daphnæe, cum ejus pullulatio progressum habeat pulchritudine cum corporis tum animi splendentem.

XV. Estne, inquit Daphnæus, per deos, qui secus sentiat? Ii, aiebat pater, mehercle, qui opinantur arationis, sationis, plantationis curam diis convenire. Non

προσήκειν. Οὐ γὰρ νύμφαι τινὲς αὐτοῖς δρυάδες εἰσὶν

Ἴσον δένδρῳ τέκμαρ αἰῶνος λαχοῦσαι·
Δενδρέων δὲ τρόπον Διόνυσος, πολύ τε φέγγος αὐξάνει, φέγγος ἀγνὸν ὀπώρας,

καὶ Πίνδαρον· μειρακίων δ' ἄρα καὶ παίδων ἐν ὥρᾳ καὶ ἄνθει πλατυομένων καὶ ῥυθμιζομένων τροφαὶ καὶ αὐξήσεις οὐδενὶ θεῶν ἢ δαιμόνων προσήκουσιν; ἆρ' ἔστιν ᾧ μέλει φυόμενον ἄνθρωπον εἰς ἀρετὴν ὀρθὸν ἐλθεῖν, καὶ μὴ παρα- 751
πεπλανημένην μηδὲ κλαυθμηνὰ τὸ γενναῖον, ἐρημίᾳ κηδεμόνος ἢ κακίᾳ τῶν προσφυγχανόντων; Ἢ καὶ τὸ λέγειν ταῦτα δεινόν ἐστι καὶ ἀχάριστον, ἀπολαύοντάς γε τοῦ θείου τοῦ φιλανθρώπου πανταχόσε νενεμημένου καὶ μηδαμοῦ προλείποντος ἐν χρείαις· ὧν ἀναγκαιότερον ἕνιαι τὸ τέλος ἢ κάλλιον ἔχουσιν; Ὥσπερ εὐθὺς περὶ τὴν γένεσιν ἡμῶν, ἐκ εὐπρεπὴς ἅσα δι' αἵματος καὶ ὠδίνων, ὅμως ἔχει θείαν

F. 4. φέγγος] Legendum, Δενδρέων δὲ νόμον Διόνυσος πολυγαθὴς αὐξάνει ἀγνὸν φέγγος ὀπώρας. Vid. supra, p. 365. A. 745. A.

A. 4. ἀπολαύοντάς γε] Prius est ex Leonic. et Mez. alterum consequenter ipse correxi. Vulgo, ἀπολαύοντάς τε. Bas. Xyl. ἀπελαύνοντας τε τὸν θεὸν τοῦ φ. Mox τοῦ ante φιλανθρώπου deleam. Itaque verti.

enim Nymphæ quædam illis sunt *Dryades*, *eundem cum arbore finem ævi sortitæ:* et *Bacchus*, ut apud Pindarum est, *arborum fructus, autumnumque splendidum efficit:* adolescentium et puerorum in flore ætatis formandorum componendorumque nutritio atque incrementa nulli deorum aut geniorum curæ erunt: neque est qui procuret, ut natus homo ad virtutem recta feratur, neque indoles ejus generosa avertatur et frangatur, destituta ductore, aut ob pravitatem eorum cum quibus vivit? An potius dirum hoc ingratumque dictu utique habendum sit; præsertim cum Numinis humanitatem percipiamus quaquaversum diffusam nulloque in usu deficientem nostro: etiam eorum quorum finis necessarius magis est quam pulcher? Ita statim partus noster, sane non speciosus, ut qui doloribus et sanguine conficiatur, tamen habet divinam inspectricem et obste-

ἐπίσκοπον Εἰλείθυιαν ϗ Λοχείαν· ἦν δέ που μὴ γίνεσθαι κρεῖττον, ἢ γενέσθαι κακόν, ἁμαρτάνοντα κηδεμόνος ἀγαθοῦ ϗ φύλακος. Οὐ μὴν οὐδὲ νοσοῦντος ἀνθρώπου θεὸς
B ἀποστατεῖ τ' ὠφελεῖ τοῦτο χρείαν ϗ δύναμιν εἰληχώς, ἀλλ' οὐδὲ ἀποθανόντος· ἔστι δέ τις οἰκεῖ κομιστὴρ ἐνθένδε κἀπ' ἀρωγὸς ὢν τέλει γενομένων κατευναστὴς ϗ ψυχοπομπός, ὥσπερ οὗτος,

Οὐ γάρ με νὺξ ἔτικτε δεσπότην λύρας,
Οὐ μάντιν, οὐδ' ἰατρὸν, ἀλλὰ θνητὸν ἅμα ψυχαῖς.

Καὶ τὰ τοιαῦτα πολλὰς ἔχει δυσχερείας· ἐκείνου δ' οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν ἔργον ἱερώτερον οὐδὲ ἄμιλλαν ἑτέραν, οὐδ' ἀγῶνα θεῷ πρέπειν μᾶλλον ἐφορᾶν ϗ βραβεύειν ἢ τὼ ὡφελεῖ τοὺς καλοὺς ϗ ὡραίους ἐπιμέλειαν τοῦ ἐρώντων ϗ
C δίωξιν. Οὐδὲν γὰρ ἔστιν ἀρχεῖον οὐδ' ἀναγκαῖον, ἀλλὰ πειθοῖ ϗ χάρις ἐνδιδοῦσα πόνον ἡδὺν ὡς ἀληθῶς κάματον

B. 2. κομιστὴρ—καὶ ἀρωγὸς] Prius eſt ex B. E. pro κομιστόν: alterum mutem in ἀγωγοῖς.

B. 6. θνητὸν ἅμα ψυχαῖς] ἡνήτορα ψυχαῖς corrigit Valcken. Eur. Phœn. p. 506.

B. 7. Καὶ τὰ τοιαῦτα] Forte, καίτοι ταῦτα.

C. 1. ἐνδιδοῦσα—κάματον] Prius ex E. pro ἡ διδοῦσα. Cetera ita legenda, πόνον ἡδὺν ϗ ὡς ἀληθῶς εὐκάματον.

tricem Lucinam. Nimirum autem præſtabat non naſci, quam naſci malum inopia curatoris et cuſtodis. Jam ne ægrotantem quidem hominem deus deſerit, qui iſtis eſt præfectus uſibus, neque morientem. Sed eſt quidam, qui animas hinc abducat auxiliarius, qui ſomnum conciliet, et animam ad manes deducat, ſicut ille ait,

Non nox enim genuit me principem lyræ,
Vatemve, vel medicum: ſed qui mortalium
Animas ſuis ductor reponam ſedibus.

Et quidem hæc multas habent difficultates. Nullum vero ſanctius dici poteſt ſtudium, neque certamen, ullamve conſectationem arbitrio ſuo gubernare magis convenit deo, quam pulchrorum et formoſorum; nihil enim habet turpe, nihil coactum: perſuadendo et gratia labor vere dulcis fac-

ὑφηγεῖται πρὸς ἀρετὴν καὶ φιλίαν, ἥτε ἄνευ θεοῦ τὸ προσῆκον τέλος λαμβάνουσαν, οὔτε ἄλλον ἔχουσαν ἡγεμόνα καὶ δεσπότην θεὸν, ἀλλὰ τῶν Μουσῶν καὶ Χαρίτων καὶ Ἀφροδίτης ἑταῖρον, Ἔρωτα.

Γλυκὺ γὰρ θέρος ἀνδρὸς ὑποσπείρων παρθένοις πόθον,

καθ' τὸν Μελανιππίδην, τὰ ἥδιστα μίγνυσι τοῖς καλλίστοις· ἢ πῶς, ἔφη, λέγομεν, ὦ Ζεύξιππε;

ις'. Κἀκεῖνο, Οὕτως, ἔφη, νὴ Δία, παντὸς μᾶλλον· ἄτοπον γὰρ ἀμέλει τἀναντίον. Ἐκεῖνο δὲ, ὁ πατὴρ, οὐκ ἄτοπον, εἶπεν, εἰ τέτταρα γένη τῆς φιλίας ἐχόντων, ὥσπερ οἱ παλαιοὶ διώρισαν, τὸ φυσικὸν πρῶτον, εἶτα τὸ D συγγενικὸν ἐπὶ τούτῳ, καὶ τρίτον τὸ ἑταιρικὸν, καὶ τελευταῖον τὸ ἐρωτικὸν, ἔχει τούτων ἕκαστον ὑπηρέτην θεὸν, ἢ φίλιον, ἢ ξένιον, ἢ ὁμόγνιον καὶ πατρῷον· μόνον δὲ τὸ ἐρωτικὸν, ὥσπερ δυσιεροῦν, ἄνομον καὶ ἀδέσποτον ἀφεῖται, καὶ ταῦτα πλείστης ἐπιμελείας καὶ κυβερνήσεως δεόμενον;

D. 3. ἔχει τέτων] Malim ἔχει τῶν ἄλλων, vel, ἔχει ἐκείνων.
D. 5. δυσιεροῦν, ἄνομον] Prius eſt ex E. poſterius non dubitavi ipſe corrigere. Vulgo, δυσιέρες, ἄνοσον—.

tus ducit ad virtutem et amicitiam, quæ neque ſine deo poteſt ad debitum finem pervenire, neque alium habet ducem et præſidem de diis, quam Amorem, Muſarum, Gratiarum, et Veneris ſodalem. *Deſiderii enim ſuavem ſegetem ſeminans tacite in viri præcordiis*, ut ait Melanippides, ſuaviſſima pulcherrimis permiſcet. Aut quomodo aliter dicemus, Zeuxippe?

XVI. Omnino ſic potiſſimum, ait hic, contrarium enim aperte abſurdum eſt. Tum pater, Nonne, inquit, abſurdum et hoc ſit, cum amicitiæ quatuor ſint genera, ſicut antiqui diſtinxerunt, primum naturale, ſecundum cognationis, tertium ſocietatis, quartum amoris, et quodvis reliquorum habeat deum aliquem ſibi præfectum, ſive Amicitiæ patronum, ſive Hoſpitalem, ſive Gentilem aut Paternum: ſolum quartum, quaſi impium, abſque procuratore relinquatur? cum quidem plu-

Ἔχει γὰ ταῦτα, ὁ Ζεύξιππος εἶπεν, οὐ μὴν ἀλλοτρίαν. Ἀλλὰ μὰ, ὁ πατὴρ ἔφη, τά τε τῶ Πλάτωνος ὑπολάβοιτ' ἂν τῶ λόγου γὰ παρεξιόντα. Μανία γὰρ ἡ μὲν
E ἀπὸ σώματος ἐπὶ ψυχὴν ἀνεξαλμένη δυσκρασίαις πισὶν ἢ συμμίξεσιν, ἢ πνεύματος βλαβεροῦ ξυμφερομένου, τραχεῖα γὰ χαλεπὴ γὰ νοσώδης. Ἑτέρα δ' ἐστὶν οὐκ ἀθείατος, οὐδὲ οἰκογενὴς, ἀλλ' ἔπηλυς ἐπίπνοια γὰ θεραπευτικὴ τῶ λογιζομένω γὰ φρονοῦντος, ἀποχὴν κρείττονος δυνάμεως ἀρχὴν ἔχουσα γὰ κίνησιν, ἧς τὸ μὲν κοινὸν ἐνθουσιαστικὸν καλεῖται πάθος· ὡς γὰρ ἔμπνουν τὸ πνεύματος πλησθὲν, ἔμφρον δὲ τὸ φρονήσεως, οὕτως ὁ τοιοῦτος σάλος ψυχῆς ἐνθουσιασμὸς ὠνόμασαι, μετοχῇ γὰ κοινωνίᾳ θειοτέρας δυνάμεως· ἐνθουσιασμοῦ δὲ τὸ μαντικὸν μὲ Ἀπόλλωνος ὑπνοίας γὰ κατοχῆς· τὸ δὲ βακ-

D. 7. ἐ μὴν ἀλλοτρίαν] Lego, ὅμοιαν ἀλογίαν.
D. 8. τά τε τοῦ] Legendum, τά γε τοῦ.
E. 5. ἀποχὴν] Lego cum Mez. κατοχήν. Ald. Baſ. B. E. ἀεχὴν, cujus loco vulgatum ἀποχὴν ex Leonic. Schott. ſumſit Steph. Xyl. omiſit.
E. 10. τὸ μαντικὸν] τὸ additum ex E.

rimum curæ et gubernationis deſideret. Id quoque, aiebat ille, a ratione eſt alienum. Enimvero, intulit pater, Platonis quoque ſententia diſputationi noſtræ vel præterire volenti manum injiciat. Furor enim a corpore in animam deditus intemperie aliqua, aut commixtione, aut noxii ſpiritus illapſu, morbus eſt aſper ac difficilis. Alius autem eſt non expers divini inſtinctus, neque indigena, ſed advena afflatus et conturbatio rationis, ejuſque principium et motus a meliore eſt facultate: ejus communis affectio vocatur enthuſiaſmus, qui eſt furor divinitus immiſſus: prouti enim ἔμπνουν vocatur, quod ſpiritu eſt repletum, et ἔμφρον, quod prudentia: ita hujuſmodi exagitatio et fluctuatio animæ enthuſiaſmus dicitur, ob communicationem divinioris facultatis. Enthuſiaſmorum porro genus divinationi conjunctum, fit Apolline inſpirante: cum bacchatione, a

χεῖον ἐκ Διονύσου,

Καὶπὶ κορυβάντεσσι χορεύσατε,

φησὶ Σοφοκλῆς, τὸ γὰρ μητρῷα καὶ πανικὰ κοινωνεῖ τοῖς βακχικοῖς ὀργιασμοῖς. Τρίτη δὲ ἀπὸ Μουσῶν λαβοῦσα ἁπαλὴν καὶ ἄβατον ψυχὴν, τὸ ποιητικὸν καὶ μουσικὸν ἐξώρμησε καὶ ἀνερρίπισεν. Ἡ δὲ ἀρειμάνιος αὕτη λεγομένη καὶ πολεμικὴ παντὶ δῆλον ὅτι τῷ θεῷ ἀνίεται καὶ βακχεύεται, ἄχαριν, ἀκίθαριν ἀκ* γονον ἀρ* τᾶτε δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Λείπεται δὲ τῆς ἐλλαγῆς ἐν ἀνθρώπῳ 759
καὶ θνατοῦ μὴ ἀμαυρὸν ἐδὲ ἡσυχαῖον, ὦ Δαφναῖε, μόριον, ὑφ' οὗ βέλομαι τοῦτον Πεμπτίδων ἐρέσθαι* τί* καρπονθύρσον ἀναστέλει θεῶν τὸν φιλητικὸν τοῦτον περὶ παῖδας ἀγαθοὺς καὶ σώφρονας γυναῖκας ἐνθουσιασμὸν πολὺ δριμύτατον ὄντα καὶ θερμότατον. Ἢ γὰρ

F. 7. ἀκίθαριν—ἐξοπλίζουσαν] Ita omnes libri: forte ſupplendum, ἀκίθαριν, ἀκαλλῆ, ἄγονον ἁρμονίαν, ἣ πᾶν ἔθνος πάντα τε δῆμον ἐξοπλίζουσαν. Paulo ante pro ὅτι τῷ θεῷ legam, ὅτῳ θεῷ.

A. 3. ἐρέσθαι*—φιλητικὸν] Forte ſupplendum, ἐρέσθαι διὰ τί ἐδενὶ τὸν ἀείκαρπον θύρσον—. Ex E. et Mez. eſt φιλητικὸν loco vulgati φιλιτικόν.

Libero eſt patre:

Et cum Corybantibus ſaltabitis,

inquit Sophocles: nam Magnæ Matris et Panici furores Bacchi cum orgiis conveniunt. Tertium genus a Muſis eſt, quod excitatum in tenera anima atque placida, poëticam et muſicam vim exſuſcitat. Arimanius autem ille et bellicoſus enthuſiaſmus ſatis notum eſt quod debeatur Marti, cui eo conciti bacchantur ſine gratiis, ſine cithara, ſine jucunditate, ſterilem harmoniam, omnem gentem omnemque populum armantem. Reſtat autem furoris, quo ratio in homine conturbatur, non obſcurum aut tranquillum, Daphnæe, genus: de quo e Pemptida hoc quæram, quamobrem fecundum illum thyrſum, amicitiæ illum inquam effectorem furorem, qui circa pueros præclaros et pudicas fœminas cernitur, longe acerrimum illum et calidiſſimum, nemini Deorum conſecratum quaſſatumque velit. Nonne

ἐχ ὁρᾷς, ὡς ὁ μὲν τραπώτης τὰ ὅπλα θεὶς πέπαυται τῆς πολεμικῆς μανίας,

——— τῷ μὲν ἔπειτα
Γηθόσυνοι θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἕλοντο,

καὶ κάθηται τῶν ἄλλων ἀπόλεμος θεατής; ταυτὶ δὲ
B τὰ βακχικὰ καὶ κορυβαντικὰ σκιρτήματα, τὸν ῥυθμὸν μεταβάλλοντες ἐκ τροχαίου, καὶ τὸ μέλος ἐκ Φρυγίου, θεραπεύουσι καὶ καταπαύουσιν· ὡς δ' αὕτως ἡ Πυθία τῆς τρίποδος ἐκβᾶσα καὶ τοῦ πνεύματος, ἐν γαλήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ διατελεῖ. Τὴν δὲ ἐρωτικὴν μανίαν τοῦ ἀνθρώπου καθαψαμένην ἀληθῶς καὶ διακαύσασαν, οὐ Μοῦσά τις, οὐκ ἐπῳδὴ θελκτήριος, οὐ τόπου μεταβολὴ καθίησιν· ἀλλὰ καὶ παρόντες ἐρῶσι, καὶ ἀπόντες ποθοῦσι· καὶ μεθ' ἡμέραν διώκουσι, καὶ νύκτωρ θυραυλοῦσι· καὶ νήφοντες καλοῦσι τοὺς καλούς, καὶ πίνοντες ᾄδουσι. Καὶ
C οὐχ, ὥς τις εἶπεν, αἱ ποιητικαὶ φαντασίαι διὰ τ' ἐνάργειαν ἐγρηγόρτων ἐνύπνιά εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον αἱ τῶν

C. 2. μᾶλλον αἱ] Ita recte Xyl. Vulgo, μᾶλλον οἱ.

enim vides, bellatorem armis positis liberari bellico furore?

Illius ex humeris læti mox arma ministri
Detraxere :

spectatque deinde reliquos ipse bello defunctus. Bacchicas quoque et Corybanticas saltationes modulatione e trochæo, et cantu e Phrygio modo emoto sedant. Eodemque modo Pythia a tripode et spiritu digressa conquiescit. Furorem autem amatorium, ubi is hominem recte invasit atque inflammavit, non Musa aliqua, non demulcens incantatio, non loci mutatio compescit. Sed et præsentes amant, et absentes desiderant, et interdiu sectantur, et noctu ad fores excubant, et sobrii vocant pulchros, et bibentes canunt. Et non, ut quidam dixit, visa poëtarum ob efficacitatem somnia sunt vigilantium: sed de visis

ἐρώντων, ἀγαλλομένων ὡς πρὸς παρόντας, ἀσπαζομένων, ἐγκαλούντων. Ἡ γὰρ ὄψις ἔοικε τὰς μὲν ἄλλας φαντασίας ἐφ' ὑγροῖς ζωγραφεῖν, ταχὺ μαραινομένας καὶ ἀπολειπούσας τὴν διάνοιαν· αἱ δὲ τῶν ἐρωμένων εἰκόνες ὥσπερ αὐτῆς οἷον ἐν ἐγκαύμασι γραφόμεναι πυρός, εἴδωλα ταῖς μνήμαις ἀναπολείπουσι κινήματα καὶ ζῶντα καὶ φθεγγόμενα καὶ παραμένοντα τὸν ἄλλον χρόνον. Ὁ μὲν γὰρ Ῥωμαῖος Κάτων ἔλεγε τὴν ψυχὴν τοῦ ἐρῶντος συνδιατρίβειν τῇ τοῦ ἐρωμένου· καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὸ ἦθος, καὶ ὁ βίος, καὶ αἱ πράξεις, ὑφ' ὧν ἀγόμενος ταχὺ συναιρεῖ πολλὴν ὁδὸν, ὥσπερ οἱ Κυνικοὶ λέγουσι, συντόνου ὁμοῦ καὶ συντόμου εὑρηκέναι πορείαν ἐπ' ἀρετήν. Καὶ γὰρ ὅπι τὴν φιλίαν * καθάπερ ἐπὶ κύματος τοῦ πάθους ἅμα θεῷ φερομένην· λέγω δὴ κεφάλαιον, ὡς οὔτε ἀθεί-

C. 11. ἐρωμένου· καὶ] Inter has duas voces quædam excidisse videntur, vulgari illa omissionum caussa, in repetitione ejusdem vocis: suppleam, ἐρωμένου· ἐγὼ δ' ἂν φαίην ὅτι τῇ τοῦ ἐρῶντος ἔνεστι ὅλη ἡ τοῦ ἐρωμένου, καὶ τὸ εἶδος—. Proxime συναιρεῖ est ex B. E. pro συναιρεῖτο: item εὑρηκέναι ex B. E. pro εὑρίσκεται.

D. 3. φιλίαν * καθάπερ] Forte explendum, φιλίαν καὶ ἀρετὴν εἰς ἃς ὁ Ἔρως τελευτᾷ ἡ αὐτὴ τῇ ψυχῇ ἔστιν ὁδὸς, καθάπερ ἐπὶ κύματος τ. π. ἄ. θ. φερομένη.

amantium est verum: loquuntur tanquam ad præsentes, salutant, incusant. Etenim visus videtur alia simulachra in humido depingere facile evanescentia et intellectum destituentia: at visa amantium, quasi vi ignis inscripta in encausto, imagines in memoria relinquunt, motu, vita, sermone prædita, semperque permanentia. Cato Romanus dicebat amantis animam degere in anima amati: quod rectius quis dicat, in amantis anima omnia inesse amati, et species, et mores, et vita, et actiones: quibus ductus amatus celeriter conficit magnum iter, ut Cynici aiunt, et compendiosam et continuam inveniens viam ad virtutem. Etenim amicitiam et virtutem eadem est animis via per Amorem, in affectu, tanquam in fluctu, una cum Deo invehentes. Dico autem

ἆρον ὁ τῶν ἐρώντων ἐνθουσιασμός ἐστι, οὔτε ἄλλον ἔχει θεὸν ὑπιστάτην καὶ ἡγούμενον ἢ τοῦτον, ᾧ νῦν ἑορτάζομεν καὶ θύομεν. Ὅμως δὲ ἐπὶ δυνάμει καὶ ὠφελείᾳ μάλιστα θεοῦ * καθότι καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν δύο ταῦτα, βασιλείαν καὶ ἀρετήν, θειότατα καὶ νομίζομεν καὶ ὀνομάζομεν, ὥρα σκοπεῖν πρότερον εἴ τινι θεῶν ὁ Ἔρως ὑφίεται δυνάμεως. Καίτοι

Μέγα μὲν σθένος ἁ Κύπρις ἐκφέρεται νίκας,

ὡς φησι καὶ Σοφοκλῆς· μεγάλη δὲ τοῦ Ἄρεος ἰσχύς· καὶ τέρπον τινὰ τῶν ἄλλων θεῶν νενεμημένων δίχα τὴν δύναμιν ἐν τούτοις ὁρῶμεν· ἡ μὲν γὰρ οἰκειωτικὴ πρὸς τὸ καλόν, ἡδ' ἀνταρκτικὴ πρὸς τὸ αἰσχρὸν ἀρχῆθεν ἐγγέγονε ταῖς ψυχαῖς, ὡς που καὶ Πλάτων * τὰ εἴδη. Σκοπῶμεν οὖν εὐθὺς ὅτι τῆς Ἀφροδίτης τὸ ἔργον Ἔρωτος

D. 7. ἐπὶ δυνάμει—θεοῦ * καθότι] ἐπὶ mutandum in ἐπεὶ cum Mez. et Reisk. Lacuna forte ita integranda, θεοῦ τὴν ὑπεροχὴν ἀνατιθέμεν, καθότι: vel eadem sententia verbis aliis.

E. 5. νενεμημένων] Legendum cum Mez. et Reisk. νενεμημένην.

E. 8. Πλάτων * τὰ εἴδη] Forte, Πλάτων διείλε τῆς ψυχῆς τὰ εἴδη.

F. 1. ἔργον Ἔρωτος] Legendum cum Mez. et Reisk. ἔργον ἄνευ Ἔρωτος.

ſummam rei: enthuſiaſmum amantium neque divino afflatu carere, neque alium habere deum præſidem et aurigam quam eum, cui nunc rem ſacram facimus, diemque feſtum agimus. Enimvero cum dii maxime a potentia et utilitate laudentur, (quomodo de bonis etiam humanis duo hæc regnum et virtutem, diviniſſima cenſemus atque appellamus) tempus eſt ut conſideremus, an ulli deorum Amor potentia cedat. Sane *magnam vim victoriæ effert Venus*, ut Sophocles ait: magna vis Martis: et quodammodo reliquorum deorum facultatem in hæc duo vidimus dividi. Nam Veneris facultas ad conciliandum bono, Martis ad reſiſtendum malo, principio nobis eſt indita, et fere ita Plato quoque has formas conſtituit. Hoc igitur initio perpendamus, rem ve-

ὠνιόν ἐστι δραχμῆς, καὶ οὔτε πόνον ἀδεὶς ἄτε κίνδυνον ἀφροδισίων ἕνεκα μὴ ἐρῶν ὑπέμεινε. Καὶ ὅπως μηδὲν μὴ Φρύνας ὀνομάζωμεν, ὦ ἑταῖρε, ἢ Λαΐδας, Γναθαίνιον

Ἐφ' ἑσπερον δαίουσα λαμπτῆρος σέλας

ἐκδεχομένη καὶ καλοῦσα παροδεύεται πολλάκις· ἐλθὼν δ' ἐξαπίνης ἄνεμος σὺν ἔρωτι πολλῷ καὶ πόθῳ ταυτὸ τοῦτο τοῦ Ταντάλου λεγομένων ταλάντων καὶ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς ἀντάξιον ἐποίησεν. Οὕτως ἀσθενὴς καὶ ἀψυχοός ἐστιν ἡ τῆς Ἀφροδίτης χάρις, Ἔρωτος μὴ ἐμπνεύσαντος. Ἔτι δὲ μᾶλλον κἀκεῖθεν ἂν συνίδοις· πολλοὶ γὰρ ἀφροδισίων ἑτέρους ἐκοινώνησαν, οὐ μόνον ἑταίρας ἀλλὰ καὶ γαμετὰς παραγωγεύοντες· ὥσπερ καὶ ὁ Ῥωμαῖος ἐκεῖνος, ὦ ἑταῖρε, Κάλβας εἰσία Μαικήναν, ὡς ἔοικεν, εἶτα ὁρῶν διαπλεκτιζόμενον ὑπὸ νευμάτων πρὸς τὸ γύναιον, ἀπέκλινεν ἡσυχῇ τῷ κεφαλίῳ, ὡς δὴ καθεύδων· ἐν τούτῳ δὲ τοῦ οἰκέτου τινος παρορέντος ἔξωθεν τῇ παπέ-

A. 1. Κάλβας] Hoc Steph. dedit ex Leonic. Schott. libri omnes Ald. Baſ. Xyl. B. E. Κάββας.

neream Amoris expertem denario proſtare, neque ejus gratia quenquam non amantem vel laborem pertuliſſe, vel periculum adiiſſe ullum. Ac ne hic Phrynas nominemus, amice, aut Laidas, Gnathænium

Sub veſperam lucernæ ſuccendens jubar

ſæpenumero exſpectans et vocans præteritur.

At ſubito exoriens ventus

magni amoris ac deſiderii, concubitum reddidit pretio Tantali talentis comparabilem. Adeo imbecillis et faſtidioſa eſt Veneris gratia, Amore non adſpirante. Idque hoc argumento magis etiam cognoſces. Multi concubitus ſocios paſſi ſunt eſſe alios, non cum ſcortis modo, ſed etiam uxores iis ſuas proſtituentes: ut Cabbas ille Romanus, qui cum Mæcenatem excepiſſet, et eum nutibus videret ad ſuam uxorem alludere, ſenſim capite inclinato ſomnum ſimulavit: cum autem interim ſervorum quidam ad menſam ac-

ζη, κ τὸν οἶνον ὑφαιρουμένω, ἀναβλέψας, " Κακόδαι-
" μον," εἶπεν, " οὐκ οἶδα ὅτι μάνῳ Μακήνᾳ κα-
" θεύδω;" τοῦτο μὲ ἴσως οὐ δεινόν ἐστιν· ἦν γὰρ ὁ Κάλ-
βας γελωτοποιός. Ἐν δὲ Ἄργει Νικόστρατος ἀντεπο-
λιτεύσατο πρὸς Φάυλιον· ὑποδημήσαντος οὖν Φιλίπ-
που τοῦ βασιλέως, ἐπίδοξος ἦν ἀφ' τῆς γυναικὸς ἐπ-
πρεποῦς οὔσης, εἰ συγγένοιτο τῷ Φιλίππῳ, ἀναπράξ-
Β ασθαί τινα δυναστείαν αὐτῷ καὶ ἀρχήν· ἀναθυμῶν δὲ
τοῦ πρὸς Νικόστρατον τοῦτο, καὶ πρὸς τὰς θύρας τῆς
οἰκίας προπατούντων, ὁ Φάυλιος ὑποδήσας τὴν γυ-
ναῖκα κρηπῖσι, κ χλαμύδα προσθεὶς κ καυσίαν Μα-
κεδονικὴν, ὡς ἕνα τῶν βασιλικῶν νεανίσκων παρεισέπεμ-
760 ψε λαθοῦσαν. Ἆρ' οὖν ἐρασῶν τοσούτων γεγονότων
καὶ ὄντων, οἶσθα ἐπὶ ταῖς τοῦ Διὸς τιμαῖς προαγωγὸν
ἐρασθέντα γενόμενον; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· πόθεν γάρ;
ὅπου καὶ τοῖς τυράννοις ἀντιλέγων μὲν οὐδεὶς οὔτε ἀντι-
πολιτευόμενός ἐστιν, ἀντερῶντες δὲ πολλοὶ κ φιλοτιμού-

ceſſiſſet extrinſecus, ac vinum ſuffuraretur, apertis oculis, *Perdite*, inquit, *an neſcis me ſoli dormire Mæcenati?* Hoc quidem indignum eſt facinus fortaſſe: et erat quoque Cabbas ſannio. Argis contentio erat Nicoſtrato et Phayllo de republica. Eo cum veniſſet Philippus rex, apparebat, hunc, ſi uxorem, quæ erat inſigni forma, regi abutendam præberet, magiſtratum aliquem ſibi et principatum impetraturum: cumque ſentiret hoc Nicoſtratus, et circa fores domus obambularet, Phayllus uxori crepidas ſubligavit, chlamydeque et cauſia Macedonica ornatam, tanquam unum de pueris regiis, ignotam aliis regi ſubmiſit. An vero cum tot fuerint ſintque amatores, ullum noſti qui vel Jovis honores depactus amaſium proſtituiſſet? Non quidem puto: unde enim? quando etiam tyrannorum qui ſe dictis aut factis in republica opponat, nemo eſt: multi autem qui de amore formoſorum et bonorum adverſus eos certamina

μένοι περὶ τῶν καλῶν καὶ ὡραίων. Ἀκούεται γάρ ὅτι καὶ C
Ἀριστογείτων Ἀθηναῖος καὶ Ἀντιλέων Μεταποντῖνος καὶ
Μενάλιππος ὁ Ἀκραγαντῖνος οὐ διεφέροντο τοῖς τυράν-
νοις, πάντα τὰ πράγματα λυμαινομένους καὶ παροι-
νοῦντας ὁρῶντες· ἐπεὶ δὲ τῶν ἐρωμένων αὐτῶν ἐπείρων,
ὥσπερ ἱεροῖς ἀσύλοις καὶ ἁγίοις ἀμύνοντες, ἠφείδησαν
ἑαυτῶν. Λέγεται καὶ Ἀλέξανδρος ὀπιστεῖλαι Θεοδώρῳ
Πρωτέως ἀδελφῷ, "Πέμψον μοι τὴν μουσουργὸν δέ-
"κα τάλαντα λαβών, εἰ μὴ ἐρᾷς αὐτῆς." ἑτέρου δὲ τῶν
ἑταίρων Ἀντιπατρίδου μετὰ ψαλτρίας ὀπτωμάσαντος,
ἡδέως ἀκροατοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἐρέσθαι τὸν Ἀν-
τιπατρίδην, "Οὐ δή που σὺ τυγχάνεις ἐρῶν αὐτῆς;"
τοῦ δὲ, "Καὶ πάνυ," φήσαντος, εἰπών, "Ἀπόλοιο τοίνυν D
"κακὸς κακῶς," ἀποχέσθαι καὶ μὴ θιγεῖν τῆς γυναικός.

ιζ'. Σκόπει τοίνυν αὖθις, ἔφη, τοῖς ἀρηίοις ἔργοις
ὅσον Ἔρως περίεστιν, οὐκ ἀργὸς ὤν, ὡς Εὐριπίδης ἔλε-

C. 1. Ἀκούεται] Legendum, Ἀκούετε, ut et Reisk. monuit.

ſuſceperint. Perhibitum eſt enim Ariſtogitonem Athenienſem, Antileontem Metapontinum, Menalippum Agrigentinum non contendiſſe cum tyrannis, etſi eos viderent omnia vaſtare, et violentæ indulgere libidini: poſtquam autem tyranni eorum tentarunt amaſios, tanquam aſyla et ſacroſancta defenſuri cum capitis periculo illis reſtiterunt. Fertur etiam Alexandrum Theodoro Proteæ fratri ſcripſiſſe, *Mitte mihi muſicam tuam, et pro ea talenta decem accipe, niſi ipſe eam amas:* et rurſus, cum unus de ſociis Antipatridas ad ipſum cum pſaltria comeſſatum veniſſet, et ea perplacuiſſet, quæſiviſſe ex Antipatrida, numnam amaret pſaltriam: cumque is admodum a ſe eam diligi reſpondiſſet, fatum, *Male ergo pereas malus*, abſtinuiſſe etiam contactu mulieris.

XVII. Porro autem conſidera, quantum Amor excellat in operibus Martiis, non *ig-*

γεν, οὐδὲ ἀτρέμβυτος, ἀλλ'

Ἐν μαλακαῖσιν ἐννυχεύων παρειαῖς νεανίδων.

Ἀνὴρ γὰρ ὑποπλησθεὶς Ἔρωτος, οὐδὲν Ἄρεως δεῖται μαχόμενος πολεμίοις, ἀλλὰ τὸν αὐτῷ θεὸν ἔχων σύνοικα, πῦρ καὶ θάλασσαν καὶ πνοὰς τὰς αἰθέρος περᾶν ἕτοιμος ὑπὲρ τοῦ φίλου, οὗπερ ἂν κελεύῃ. Τῶν μὲν δὴ Σοφοκλέους Νιοβίδων βαλλομένων καὶ θνησκόντων, ἀναγκαλεῖταί τις ἀθένα βοηθὸν ἄλλον οὐδὲ σύμμαχον, ἢ τὸν ἐραστὴν

Ὦ * ἀμφ' ἐμοῖ σεῖλαι.

Κλεόμαχον δὲ τὸν Φαρσάλιον ἴστε δήπουθεν ἐξ ἧς αἰτίας ἐτελεύτησεν ἀγωνιζόμενος; Οὐχ ἡμεῖς γοῦν· οἱ δὲ Πεμπτίδᾳ ἔφασαν· ἀλλ' ἡδέως ἂν πυθοίμεθα. Καὶ γὰρ ἄξιον· ἔφη ὁ πατήρ· ἦκεν ὀπίσω ἐς Χαλκιδεῦσι μὲν Θεσσαλικοῦ πολέμου πρὸς Ἐρετριεῖς ἀκμάζοντος· καὶ ὅ μὴν πλέον ἐδόκει τοῖς Χαλκιδεῦσι ἐρρῶσθαι, τοὺς δ' ἱπ-

D. 6. μαλακαῖσιν ἐννυχεύων] Ita ſcripſi e Sophocl. Antig. 795. ut monuerunt viri docti. Omnes libri habent μαλακαῖσιν * αν.

D. 10. οὗπερ] Sic B. E. Vulgo, ὥσπερ.

navus, ut Euripides vocat, non mollis,

Non mollibus puellarum inſixus genis.

Vir enim Amoris inſtinctu repletus nihil indiget, Marte pugnaturus in hoſtem, ſed ſui dei fretus præſentia, per

Ignem, mariſque fluctus, atque turbines
Venti paratus eſt tranſire,

amici gratia, quocunque is juſſerit. Etenim de Niobæ filiis apud Sophoclem, cum ii ſagittis necarentur, unus nullum alium auxiliarium inclamat, quam amaſium,

*O * circum me componere.*

Scitis vero, Cleomachus Pharſalius qua de cauſſa in pugna perierit? Mihi ſane, inquit Pemptidas, ignotum eſt, ſed audire velim. Et profecto cognitione digna res eſt, aiebat pater. Flagrante inter Chalcidenſes et Eretrienſes bello, Chalcidenſibus auxilio venerat Cleomachus. Videbantur autem hi peditatu ſatis valere, ſed equites hoſtium

πέας μέγα ἔργον ἦν ὥσασθαι τὴν πολεμίων· παρεκάλουν δὴ τὸν Κλεόμαχον ἄνδρα λαμπρὸν ὄντα τῇ ψυχὴν οἱ σύμμαχοι, πρῶτον ἐμβάλλειν εἰς τὰς ἱππέας· ὁ δὲ ἠρώτησε παρόντα τὸν ἐρώμενον, εἰ μέλλοι θεᾶσθαι τὸν ἀγῶνα· φήσαντος δὲ τοῦ νεανίσκου, καὶ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀσπασαμένου, καὶ τὸ κράνος ἐπιθέντος, ἐπιγαυρωθεὶς ὁ Κλεόμαχος, καὶ τοὺς ἀρίστους τῶν Θεσσαλῶν συναγαγὼν περὶ αὑτὸν, ἐξήλασε λαμπρῶς, καὶ προσέπεσε τοῖς πολεμίοις, ὥστε συνταράξαι καὶ τρέψασθαι τὸ ἱππικόν· ὡς δὲ τοῦτο καὶ τῶν ὁπλιτῶν φυγόντων, ἐνίκησαν κατὰ κράτος οἱ Χαλκιδεῖς· τὸν μὲντοι Κλεόμαχον ἀποθανεῖν συνέτυχε· τάφον δ' αὐτῷ δεικνύουσιν ἐν ἀγορᾷ Χαλκιδεῖς, ἐφ' οὗ μέχρι νῦν ὁ μέγας ἕστηκε κίων· καὶ τὸ παιδεραστεῖν πρότερον ἐν φόβῳ πρέμνοι, τότε μᾶλλον ἑτέρων ἠγάπησαν καὶ ἐτίμησαν. Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κλεόμαχον ἄλλως ἀποθανεῖν φησι, κρατήσαντα τῶν Ἐρετριέων τῇ μάχῃ· τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου φιληθέντα, τῶν ἀπὸ Θράκης Χαλκιδέων γενέσθαι, πεμφ-

pellere magni erat arduique res laboris: itaque Cleomachum socii hortabantur, magno virum animo, ut primus equitatum hostilem invaderet. Is ex amasio qui una aderat quæsivit, spectatorne esse certaminis vellet: cumque is affirmasset, blandeque exosculatus galeam ei imposuisset, animo elatiore jam Cleomachus, Thessalorum optimis ad se collectis, alacriter in hostem irruit, ita ut equitatum eorum conturbaverit atque disjecerit: fugaque exinde etiam gravis armaturæ militum facta, vi Chalcidenses victoriam obtinuerunt, Cleomacho in pugna interfecto. Ejus sepulchrum in foro monstrant Chalcidenses, cui etiamnum magna insistit columna: cumque antea masculum amorem vituperassent, tum aliis magis amplexi sunt atque honoraverunt. Aristoteles Cleomachum quidem scribit mortuum, cum pugna vicisset Eretrienses: eum vero, cui osculum amasius dedit, fuisse de Chalcidensibus e Thracia, missum au-

γέντα τοῖς ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῦσιν ὑπέκυσεν· ὅθεν ἀδεσθαι φασὶ τοῖς Χαλκιδεῦσιν, "Ὦ παῖδες οἱ χαρίτων
" τε καὶ πατέρων ἐλάχετε ἐσθλῶν, μὴ φθονεῖτε ὥρας
B " ἀγαθοῖσιν ὁμιλίαν· σὺν γὰρ ἀνδρείᾳ καὶ ὁ λυσιμε-
" λὴς Ἔρως ὑπὲρ Χαλκιδέων θάλλει πόλεσιν." Ἄντων ἦν ὄνομα τῷ ἐραστῇ, τῷ δὲ ἐρωμένῳ Φίλιστος, ὡς ἐν τοῖς αἰτίοις Διονύσιος ὁ ποιητὴς ἱστόρησε. Παρ' ἡμῖν δέ, ὦ Πεμπτίδη, τοῖς Θηβαίοις, οὐ πανοπλίᾳ ὁ ἐρασὴς ἐδωρεῖτο τὸ ἐρώμενον ἀρδέτας ἐγγεγραμμένον; ἤλαξε δὲ καὶ μετέθηκε τάξιν τῶν ὁπλιτῶν ἐρωτικὸς ἀνὴρ Παμμένης, Ὅμηρον ὑπομεμφάμενος ὡς ἀνέραστον, ὅτι κατὰ φῦλα καὶ φρήτρας συνελόχιζε τοὺς Ἀχαιούς, οὐκ ἐρώμενον ἔταττε πρὸς ἐρασήν, ἵνα ὕστερον γένηται τὸ,

C Ἀσπὶς δ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς δὲ κόρυν,

μόνον ἀήττητον ὄντα τῶν στρατηγῶν. Καὶ γὰρ φυλέτας

B. 2. Ἄντων ἦν] Aut legendum, Ἄντων δὲ ἦν: aut totum hoc ad ἱστόρησε, insitium habendum.
B. 4. Παρ' ἡμῖν] E. Παρ' ὑμῖν.
B. 6. ἀρδέτας] Sanumne, non satis liquet. B. E. ἀνδέτας. Amiot. Mez. Ἀρδίλας.
C. 2. μόνον] Forte, ὡς τὸν Ἔρωτα μόνον—.

xilio Chalcidenſibus Eubœenſibus: itaque cani apud Chalcidenſes: *O pueri, quibus bonæ gratiæ bonique parentes obtigerunt, non invidete bonis formæ et ætatis fructum: cum fortitudine enim etiam membra ſolvens Amor in Chalcidenſium floret urbibus.* Dionyſius poëta in quæſtionibus, Antonem amatoris, amaſii nomen Philiſtum prodit. Apud nos, Pemptida, Thebanos, nonne amator amaſium armatura donat, inſcripto nomine ardetæ? Mutavit autem ordinem gravis armaturæ Pammenes, amatorius homo, et Homerum culpavit ut amoris ignarum, qui ſecundum tribus et curias inſtitueret manipulos Achæorum, neque amatorem juxta amaſium collocaſſet, ut ſic illud fieret, quod ipſe dixit,

Aſpida tunc ſcutum, galeam galea, atque virum vir
Fulciebat:

quæ ſola eſt invicta acies. Nam tribules profecto, fami-

καὶ οἰκείους καὶ, νὴ Δία, γονεῖς καὶ παῖδας ἐγκαταλείπουσιν· ἐραστῇ δὲ καὶ ἐρωμένῳ μέσος οὐδεὶς πώποτε διεξῆλθε πολέμιος, οὐδὲ διεξήλασεν· ὅπου καὶ μηδὲν δεομένοις ἐπιδεικνῦναι τὸ φιλοκίνδυνον καὶ φιλόψυχον· ὡς Θήρων ὁ Θεσσαλὸς προσβαλὼν τὴν χεῖρα τῷ τοίχῳ τὴν εὐώνυμον, καὶ ἀσασάμενος τὴν μάχαιραν, ἀπέκοψε τὴν ἀντίχειρα προκαλούμενος τὸν ἀντεραστήν· ἕτερος δέ τις ἐν μάχῃ μεσῶν ἐπὶ πρόσωπον, ὡς ἔμελλε παίσειν αὐτὸν ὁ πολέμιος, ἐδεήθη βραχὺ μικρὸν ὁ ἐρώμενος ἤδη κατὰ νώτου τετρωμένον. Οὐ μόνον τοίνυν τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ἐρωτικώτατα, Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Κρῆτες, ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Ἀριστομένης, ὁ Κίμων, ὁ Ἐπαμεινώνδας· καὶ γὰρ οὗτος ἐρωμένους ἔσχε Ἀσωπικὸν καὶ Καφισόδωρον, ὃς αὐτῷ συναπέθανεν ἐν Μαντινείᾳ, καὶ τέθαπται πλησίον· τὸν δὲ μω * φοβερώτερον γενόμενον τοῖς πολεμίοις,

C. 6. ἐπιδεικνῦναι—φιλόψυχον] Mez. et Reisk. recte, ἐπιδείκνυνται—ἀφιλόψυχον: et ita jam verterat Xyl.

C. 11. ὁ ἐρώμενος ἤδη] Legendum cum Mez. et vers. Xyl. μὴ ὁ ἐρώμενος ἴδῃ.

D. 7. μω *] Haud scio, an emendandum Ἐπαμεινώνδαν: quod nomen iisdem de caussis per ει scripsi, quibus alibi: licet hic libri servent simplex ι.

liares, adeoque parentes etiam et liberos, sunt qui deserant: per medios amatorem et amasium nullus unquam penetravit hostis; qui etiam nulla cogente necessitate ostentant audaciam suam et vitæ contemtum. Sic Thero Thessalus sinistram parieti applicuit, et ense dextra stricto pollicem amputavit, provocans ad hoc æmulandum rivalem. Alius quidam, cum in pugna cecidisset in faciem, ab hoste jam icturo petiit, ut exspectaret tantisper dum se in tergum converteret, ne amasius eum videret in tergo vulneratum. Non modo itaque bellicosissimæ gentes amori sunt deditissimæ, Bœoti, Lacedæmonii, Cretenses, sed et de veteribus Meleager, Achilles, Aristomenes, Cimon, Epaminondas: nam et hic amasios habuit Asopicum, et Caphisodorum, qui cum eo apud Mantineam occubuit, ac juxta sepultus est: et Mo * terribiliorem hostibus factum, quod primus substi-

καὶ δεινότατον ὁ ἔρως ἔσοχάς καὶ παράξας Εὔηνος Ἀμφισσεὺς, ἡρωϊκὰς ἔσχε τιμὰς παρὰ Φωκεῦσιν. Ἡρακλέους δὲ τὰς μὲν ἄλλας ἔρωτας ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν διὰ πλῆθος· Ἰόλαον δὲ νομίζοντες ἐρώμενον αὐτῷ γεγονέναι, μέχρι νῦν σέβονται καὶ τιμῶσιν, Ἔρωτος ὅρκους τε καὶ πίστεις ὑπὲρ τοῦ τάφου παρὰ τοῦ ἐρωμένου λαμβάνοντες. Λέγεται δὲ καὶ τὴν Ἄλκηστιν ἰατρικὸς ὢν ἀπεγνωσμένην σῶσαι τῷ Ἀδμήτῳ χαριζόμενος, ἐρῶντι μὲν αὐτῆς γυναικὸς, ἐρωμένῳ δὲ αὐτῷ γενομένῳ· καὶ γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα μυθολογοῦσιν ἐραστὴν γενόμενον

Ἀδμήτῳ παραθητεῦσαι μέγαν εἰς ἐνιαυτόν.

Εὖ δέ πως ὑπὲρ μνήμης ἦλθεν ἡμῖν Ἄλκηστις. Ἄρεος γὰρ οὐ πάνυ μέτεστι γυναικὶ, ἢν δ' ἐξ Ἔρωτος κατοχὴ παράγηταί τι τολμᾶν παρὰ φύσιν καὶ ἀποθνήσκειν. Εἰ δήπου τι καὶ μύθων πρὸς πίστιν ὄφελός ἐστι, δηλοῖ τὰ περὶ τὴν Ἄλκηστιν, καὶ Πρωτεσίλεων, καὶ Εὐρυδίκην τὴν Ὀρφέως, ὅτι μόνῳ θεῶν ὁ Ἅιδης Ἔρωτι ποιεῖ τὸ πρὸσ-

E. 9. ἐξ Ἔρωτος] Ita Xyl. Ceteri ἐξέρωτος. Mox δέ που legam pro δήπου.

tisset et feriisset Eucnamus Amphissensis, heroicis honoribus est a Phocensibus ornatus. Herculis vero amores enumerare est ob multitudinem molestum. Iolaum certe existimantes fuisse amasium ejus, etiamnum venerantur, Amoremque amantibus amasii jurejurando apud sepulchrum ejus firmare solent. Fertur etiam, rei medicæ peritus cum esset, Alcestidem jam desperatam Admeto restituisse conjugis amatori, suo amasio. Quin et Apollinem Admeti fuisse amatorem fabulæ aiunt, ideoque *ei per magnum annum servivisse*. Commodum autem nobis incidit Alcestidis mentio. Nam cum Marte quidem non multum est mulieribus rei: furor autem amatorius ad audendum aliquid, atque etiam moriendum impellit. Quod si quid ad veritatem fabulæ conducunt, Alcestis, Protesilaus, et Orphei Eurydice ostendunt, soli Amori Plutonem esse dicto audien-

καὶ οἰκείους καί, νὴ Δία, γονεῖς καὶ παῖδας ἐγκαταλείπουσιν· ἐρασταῖς δὲ καὶ ἐρωμένοις μέσος οὐδεὶς πώποτε διεξῆλθε πολέμιος, οὐδὲ διεξήλασεν· ὅπου καὶ μηδὲν δεομένοις ἐπιδεικνύναι τὸ φιλοκίνδυνον καὶ φιλόψυχον· ὡς Θήρων ὁ Θεσσαλὸς παρεμβαλὼν τὴν χεῖρα τῷ τοίχῳ τὴν εὐώνυμον, καὶ ἀσασάμενος τὴν μάχαιραν, ἀπέκοψε τὴν ἀντίχειρα παρακαλέσας τὸν ἀντεραστήν· ἕτερος δέ τις ἐν μάχῃ πεσὼν ὑπὸ πρόσωπον, ὡς ἔμελλε παίσειν αὐτὸν ὁ πολέμιος, ἐδεήθη βραχὺ μεῖναι μικρὸν ὁ ἐρώμενος ἤδη κατὰ νώτου τετρωμένον. Οὐ μόνον τοίνυν τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν ἐρωτικώτατα, Βοιωτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Κρῆτες, ἀλλὰ καὶ τῶν παλαιῶν ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Ἀριστομένης, ὁ Κίμων, ὁ Ἐπαμεινώνδας· καὶ γὰρ οὗτος ἐρωμένους ἔσχε Ἀσωπικὸν καὶ Καφισόδωρον, οὓς αὐτῷ συναπέθανεν ἐν Μαντινείᾳ, καὶ τέθαπται πλησίον· τὸν δὲ μῶ * φοβερώτερον γενόμενον τοῖς πολεμίοις,

C. 6. ἐπιδεικνῦναι—φιλόψυχον] Mez. et Reisk. recte, ἐπιδείκνυνται—ἀφιλόψυχον: et ita jam verterat Xyl.

C. 11. ὁ ἐρώμενος ἤδη] Legendum cum Mez. et verſ. Xyl. μὴ ὁ ἐρώμενος ἴδῃ.

D. 7. μῶ *] Haud ſcio, an emendandum Ἐπαμεινώνδαν: quod nomen iiſdem de cauſſis per ει ſcripſi, quibus alibi: licet hic libri ſervent ſimplex ι.

liares, adeoque parentes etiam et liberos, ſunt qui deſerant: per medios amatorem et amaſium nullus unquam penetravit hoſtis; qui etiam nulla cogente neceſſitate oſtentant audaciam ſuam et vitæ contemtum. Sic Thero Theſſalus ſiniſtram parieti applicuit, et enſe dextra ſtricto pollicem amputavit, provocans ad hoc æmulandum rivalem. Alius quidam, cum in pugna cecidiſſet in faciem, ab hoſte jam icturo petiit, ut exſpectaret tantiſper dum ſe in tergum converteret, ne amaſius eum videret in tergo vulneratum. Non modo itaque bellicoſiſſimæ gentes amori ſunt deditiſſimæ, Bœoti, Lacedæmonii, Cretenſes, ſed et de veteribus Meleager, Achilles, Ariſtomenes, Cimon, Epaminondas: nam et hic amaſios habuit Aſopicum, et Caphiſodorum, qui cum eo apud Mantineam occubuit, ac juxta ſepultus eſt: et Mo * terribiliorem hoſtibus factum, quod primus ſubſti-

καὶ δεινότατον ὁ ἔρως ἔσοχὰς καὶ παράξας Εὔκναμος Ἀμφισσεὺς, ἡρωϊκὰς ἔσχε τιμὰς παρὰ Φωκεῦσιν. Ἡρακλέους δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἔρωτας ἔργον ἐστὶν εἰπεῖν διὰ πλῆθος· Ἰόλαον δὲ νομίζοντες ἐρώμενον αὐτοῦ γεγονέναι,
E μέχρι νῦν σέβονται καὶ τιμῶσιν, Ἔρωτος ὅρκους τε καὶ πίστεις ὑπὲρ τοῦ τάφου παρὰ τοῦ ἐρωμένου λαμβάνοντες. Λέγεται δὲ καὶ τὴν Ἄλκηστιν ἰατρικὸς ὢν ἀπεγνωσμένην σῶσαι τῷ Ἀδμήτῳ χαριζόμενος, ἐρῶντι μὲν αὐτῆς γυναικὸς, ἐρωμένῳ δὲ αὐτοῦ γενομένῳ· καὶ γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα μυθολογοῦσιν ἐραστὴν γενόμενον

Ἀδμήτῳ παραδητεῦσαι μέγαν εἰς ἐνιαυτόν.

Εὖ δέ πως ὑπὲρ μνήμης ἦλθεν ἡμῖν Ἄλκηστις. Ἄρεος γὰρ οὐ πάνυ μέτεστι γυναικὶ, ἡδὺ δ' ὑπ' Ἔρωτος κατοχὴ παράγεταί τι τολμᾶν παρὰ φύσιν καὶ ἀποθνήσκειν. Εἰ δήπου τι καὶ μύθων πρὸς πίστιν ὄφελός ἐστι, δηλοῖ τὰ
F περὶ τὴν Ἄλκηστιν, καὶ Πρωτεσίλεων, καὶ Εὐρυδίκην τὴν Ὀρφέως, ὅτι μόνῳ θεῶν ὁ Ἅιδης Ἔρωτι ποιεῖ τὸ πρὸσ-

E. 9. ἐξ Ἔρωτος] Ita Xyl. Ceteri ἐξέρωτος. Mox δέ που legam pro δήπου.

tisset et feriisset Eucnamus Amphissensis, heroicis honoribus est a Phocensibus ornatus. Herculis vero amores enumerare est ob multitudinem molestum. Iolaum certe existimantes fuisse amasium ejus, etiamnum venerantur, Amoremque amantibus amasii jurejurando apud sepulchrum ejus firmare solent. Fertur etiam, rei medicæ peritus cum esset, Alcestidem jam desperatam Admeto restituisse conjugis amatori, suo amasio. Quin et Apollinem Admeti fuisse amatorem fabulæ aiunt, ideoque *ei per magnum annum servivisse*. Commodum autem nobis incidit Alcestidis mentio. Nam cum Marte quidem non multum est mulieribus rei: furor autem amatorius ad audendum aliquid, atque etiam moriendum impellit. Quod si quid ad veritatem fabulæ conducunt, Alcestis, Protesilaus, et Orphei Eurydice ostendunt, soli Amori Plutonem esse dicto audien-

ταπλόμψον. Καίτοι πρὸς γε τὰς ἄλλας, ὥς φησι Σοφοκλῆς, ἅπαντας

Οὔτε τὸ ἐπιεικὲς οὔτε τὴν χάριν
Οἶδεν, μόνην δὲ στέρξαι τὴν ἁπλῶς δίκην·

ἀγδεῖται δὲ τὰς ἐρῶντας, καὶ μόνοις τούτοις οὐκ ἔστιν ἀδάμαστος οὐδ' ἀμείλιχος. Ὅθεν ἀγαθὸν μὲν, ὦ ἑταῖρε, τῆς ἐν Ἐλευσῖνι τελετῆς μετασχεῖν· ἐγὼ δὲ ὁρῶ τοῖς Ἔρωτος ὀργιασταῖς καὶ μύσταις ἐν ᾅδου βελτίονα μοῖραν 762
οὖσαν· οὐτοι τοῖς μύθοις πειθόμενος, οὐ μὴν οὐδὲ ἀπιστῶν παντάπασιν· εὖ γὰρ δή λέγουσιν, καὶ θεία τινι τύχῃ ψαύουσι τοῦ * λέγοντες ὡς ᾅδου τοῖς ἐρωτικοῖς ἄνοδον εἰς φῶς ὑπάρχειν· ὅπη δὲ καὶ ὅπως, ἀγνοοῦσι, ὥσπερ ἀτραποῦ διαμαρτόντες, ἣν πρῶτος ἀνθρώπων διὰ φιλοσοφίας Πλάτων κατεῖδε· καίτοι λεπταί τινες ἀπόῤῥοιαι καὶ ἀμυδραὶ τῆς ἀληθείας ἔνεισι ταῖς Αἰγυπτίων ἐνδιεσπαρμέναις μυθολογίαις, ἀλλὰ ἰχνηλάτου δεινοῦ δέονται, καὶ με-

F. 6. οἶδεν] Ita Xyl. pro οἶδε. Aliter Valckenarius Diatrib. p. 187.
A. 4. τοῦ * λέγοντες] Excidit ἀληθοῦς, ut Xyl. jam vidit.

tem, quanquam hic adverſus alios omnes, ut eſt apud Sophoclem, neque æquitatem curat, neque gratiam,

Soloque jure ſimpliciter ſtricto utitur:

tamen amantes reveretur, iiſque ſolis non eſt implacabilis neque indomitus. Proinde bonum quidem eſt, amice, ſacris initiatum eſſe Eleuſiniis: ego autem Amoris orgia agentibus ejuſque myſtis video meliorem eſſe apud manes conditionem, neque fidem fabulis adhibens, neque omnem tamen derogans. Bene enim dicunt, et divina quadam fortuna veritatem attingunt, dicentes, amori deditis reditum ab inferis concedi: quorſum autem, et quomodo, ignorant, veluti a ſemita aberrantes, quam primus hominum Plato philoſophiæ auxilio perſpexit. Sunt quidem etiam in Ægyptiorum fabulis exilia quædam veritatis veſtigia, ſed indagatorem deſiderant acutum, et qui magna e parvis venari queat, itaque ea miſſa facie-

γάλα μικρῶις ἐλεῖν δυναμένου. Διὸ ταῦτα μὲν ἐῶμεν,
B μετὰ δὲ τὴν ἰσχὺν τὴν Ἔρωτος ὅσαν τοσαύτην, ἤδη τὴν πρὸς ἀνθρώπους εὐμένειαν καὶ χάριν ἐπισκοπῶμεν, ἆρα εἰ πολλὰ τοῖς χρωμένοις ἀγαθὰ παρέχει, δῆλα γὰρ ὄντα ταῦτά γε πᾶσιν, ἀλλ' εἰ πλείονα καὶ μείζονα τὰς ἐρώσας αὐτῶν ὀνίνησιν. Ἐπεὶ καίπερ ὢν ἐρωτικὸς ὁ Εὐριπίδης, τὸ σμικρότατον ἀπεθαύμασεν, ἐπεὶ ποιητὴν ἄρα
762 Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν. Σωφρονέστερον τε γὰρ ποιεῖ κἂν ῥᾴθυμος ᾖ τὸ πρίν· καὶ ἀνδρεῖον, ἢ λέλεκται, τὸν ἄτολμον, ὥσπερ οἱ τὰ ξύλα πυρακτοῦντες ἐκ μαλακῶν ἰσχυρὰ ποιοῦσι. Δωρητικὸς δὲ ἁπλῶς καὶ μεγα-
C λόφρων γίνεται πᾶς ἐραστής, κἂν γλίσχρος ᾖ πρότερον, τῆς μικρολογίας καὶ φιλαργυρίας δίκην σιδήρου διὰ πυρὸς ἀνιεμένης· ὥστε χαίρειν τοῖς ἐρωμένοις διδόντας, ὡς παρ' ἑτέρων οὐ χαίρουσιν αὐτοὶ λαμβάνοντες. Ἴσασι γὰρ δήπου ὡς Ἀνύτῳ Ἀνθεμίωνος ἐρῶντι μὲν Ἀλκιβιάδου,

B. 3. χρωμένοις—αὐτοῦ] Legendum, ἐρωμένοις—αὐτός, cum Mez.

B. 6. ἐπεὶ ποιητὴν—ἄμουσος] Legendum, εἰπὼν ποιητήν. Ex Baſ. et Xyl. ſumtum ἄμουσος pro ἄμουσον.

C. 5. Ἀνύτῳ] Forte, Ἀνύτῳ τῷ—.

mus. Ceterum poſt vim Amoris tantam, jam nunc conſideremus ejus erga homines benignitatem et gratiam: non, an multa amatis bona paret, cum hæc omnibus ſint manifeſta, ſed an pluribus ac majoribus commoditatibus amantes afficiat. Nam Euripides quidem, quanquam amatorius, minimum hoc admiratus prædicavit,

——— *muſicam*
Amor docet, quamlibet ejus rudem prius.

Ille vero et ſocordem ante, prudentem facit, et fortem qui prius inaudax erat, quomodo adurendo ligna de mollibus dura reddunt: munificus autem et liberalis fit omnis amans, quanquam adhuc fuerit tenax, avaritia iſta et puſillanimitate, quaſi ferro igne, emollita, ita ut magis jam gaudeat dans amaſio, quam ab alio accipiens. Noſtis enim, quomodo ad Anytum Anthemionis filium, cum ſplendido con-

ξένους δὲ ἐστιῶντι φιλοτίμως καὶ λαμπρῶς, ἐπεκώμασεν ὁ Ἀλκιβιάδης, καὶ λαβὼν ἀπὸ τῆς τραπέζης εἰς ἥμισυ τῶν ἐκπωμάτων, ἀπῆλθεν· ἀχθομένων δὲ τῶν ξένων καὶ λεγόντων, "Ὑβριστικῶς σοι κέχρηται καὶ ὑπερηφάνως ὁ μιαρός" "Φιλανθρώπως μὲν οὖν," ὁ Ἄνυτος εἶπε, "ταῦτα γὰρ οὐκ ἂν αὐτῷ λαβεῖν, ὁ δὲ καὶμοὶ τοσαῦτα D "καταλέλοιπεν."

ιη'. Ἠθεῖς ἂν ὁ Ζεύξιππος, Ὦ Ἡράκλεις, εἶπεν, ὡς ὀλίγου διέλυσας τὸ πρὸς Ἄνυτον τοῦ ἀπὸ Σωκράτους καὶ φιλοσοφίας πατρικὸν ἐχθρᾶν, εἰ πρᾶος ἦν ὅπου πρὸς ἔρωτα καὶ γενναῖος. Εἶεν, εἶπεν ὁ πατήρ· ὀργὴ δὲ δυσκόλων καὶ σκυθρωπῶν τοῖς σιωῦσι ποιεῖ φιλανθρωποτέρους καὶ ἡδίους.

Αἴθομένη γὰρ πυρὸς γεραρωτέρου οἶκον ἰδέσθαι,

καὶ ἄνθρωπον, ὡς ἔοικε, φαιδρότερον ἐποίησε τῆς ἐρωτικῆς θερμότητος. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ πρὸς ἥλιον πεπόνθασιν·

D. 4. διέλυσας τὸ] Vulgo, διελύσατε. Ex B. E. additum τό: alterum consequenter ipse correxi.
D. 6. Εἶεν, εἶπεν] Sic B. E. Mez. Xyl. Vulgo, Εἶεν εἶτα—.

vivio hospites excepisset, comessatum venerit Alcibiades amasius ejus, et dimidio fere poculorum ablato discesserit, hospitibusque molestе ferentibus, et contumeliose Anytum ab Alcibiade tractatum esse dicentibus ac superbe, responderit Anytus, *Immo humaniter sane, qui, cum licuerit ei omnia auferre, tam multa mihi reliquerit.*

XVIII. His delectatus Zeuxippus, Dii boni, inquit, quam parum abest quin a majoribus ad nos propagatum Anyti propter Socratem et philosophiam odium aboleretis, siquidem ita placidus in amore et generosus fuit! Esto, inquit pater. Præterea autem e morosis et tristibus in convictu humaniores reddit atque suaviores; nam sicut

Fit domus accensi flammis illustrior ignis,

ita hominem quoque calor amoris facit luculentiorem. Multi tamen sunt, quibus aliquid plane rationi adversum

ἂν μὴ οὖν ὀν οἰκίᾳ νύκτωρ στέλας ἴδωσιν, θεῖον ἡγοῦνται
E καὶ θαυμάζουσι· ψυχὴν δὲ μικρὰν καὶ ταπεινὴν καὶ ἀγεννῆ
ὁρῶντες ἐξάφνης ὑποπιμπλαμένην φρονήματος, ἐλευθε-
ρίας, φιλοτιμίας, χάριτος, ἀφειδίας, οὐκ ἀναγκάζονται
λέγειν ὡς ὁ Τηλέμαχος,

Ἤ μάλα τις θεὸς ἔνδον.

Ἐκεῖνο δὲ, εἶπεν ὁ Δαφναῖος, πῶς χαρίτων οὐ δαιμόνιον; ὅτι τ' ἄλλων ὁ ἐρωτικὸς ὀλίγων δεῖν ἁπάντων φειδωνῶν ὐ μόνον ἑταίρων καὶ οἰκετῶν, ἀλλὰ καὶ νόμων καὶ ἀρχόντων καὶ βασιλέων, φοβούμενος δὲ μηδὲν μηδὲ θαυμάζων μηδὲ θεραπεύων, ἀλλὰ καὶ τὸν αἰχματὰν κεραυνὸν οἷος ὢν ὑπομένειν, ἅμα τῷ γε καλὸν ἰδεῖν,

F Ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δεῖλον ὡς κλίνας πτερὸν,

καὶ τὸ θράσος ἐκκέκλασαι, καὶ κατακέκοπται οἱ τὸ τῆς ψυχῆς γαῦρον. Ἄξιον δὲ Σαπφοῦς πρὸς ταῖς Μούσαις μνημονεῦσαι· τὸν μὲν γὰρ Ἡφαίστου παῖδα Ῥωμαῖοι

E. 6. εἶπεν ὁ Δαφναῖος] Forte, εἶπεν, ὦ Δαφναῖε.

accidit: qui, ſi in ædibus noctu fulgorem videant, divinum hoc deputant, atque admirantur: cum vero animum abjectum et humilem ſubito impleri vident elatione, libertate, magnificentiæ ſtudio, venuſtate, largitate, non ſubit iis re ipſa coactis Telemachi illud dicere,

Omnino eſt aliquis intus deus.

Illud vero, aiebat Daphnæus, nonne divinum eſt, quod amator reliqua omnia contemnens fere, non ſocios modo et familiares, ſed leges etiam, magiſtratus, reges, nihilque metuens aut demerens, atque etiam *bellicoſum fulmen* audens ſubſiſtere, ſimul atque formoſum vidit,

Ut gallus alas trepidus dimittens pavet,

omniſque ejus audacia et ferocia animi penitus concidit? Eſt vero apud Muſas non indigna quæ commemoretur Sappho. Nam Romani quidem Cacum Vulcani filium

Κάκκον ἱστοροῦσι πῦρ καὶ φλόγας ἀφιέναι διὰ τοῦ στόματος ἔξω ῥεούσας· αὐτὴ δ' ἀληθῶς μεμιγμένα πυρὶ φθέγγεται, καὶ διὰ τῶν μελῶν ἀναφέρει τιὼ ἀπὸ τῆς καρδίας θερμότητα, Μούσαις εὐφώνοις ἰωμένη τὸν ἔρωτα, κατὰ Φιλόξενον. Ἀλλ' εἰ μὴ Λύσανδρον, ὦ Δαφναῖε, τῶν παλαιῶν ἐκλέλησαι παιδίων, ἀνάμνησον ἡμᾶς ἐν οἷς ἡ καλὴ Σαπφὼ λέγει, τὴν ἐρωμένης ὄψιν ἐξαίφνης φανεῖσαν, τιὼ τε φωνὴν ἴσχεσθαι καὶ φλέγεσθαι τὸ σῶμα, καὶ καταλαμβάνειν ὠχρότητα καὶ πλάνον αὐτιὼ καὶ ἴλιγγον. Λεχθέντων οὖν ὑπὸ τοῦ Δαφναίου τῶν μελῶν ἐκείνων ὡς * ὑπολαβὼν ὁ πατήρ, Ταῦτα, εἶπεν, ὦ παῖ τοῦ Διός, θεοληψία καταφανής; οὗτος ὁ δαιμόνιος σάλος τῆς ψυχῆς; τί τοσοῦτον ἡ Πυθία πέπονθεν ἁψαμένη τοῦ τρίποδος; τίνα δ' ἐνθαζομένων ὅπως ὁ αὐλὸς καὶ τὰ μητρῷα καὶ τὸ τύμπανον ἐξιᾶσιν, ἡμῖν τὸ αὐτὸ σῶμα Β

F. 9. εἴτι μὴ Λύσανδρον—παιδίαν] Legendum, εἰ μὴ διὰ Λύσανδραν—παιδικῶν: ut vidit Xyl.

A. 6. ὡς * ὑπολαβὼν] Aut nihil excidit, aut certe non Sapphus verba, quæ nec a conſtructione nec a ſententia loci deſiderantur: ὡς forte ex antecedente ων ortum.

A. 7. θεοληψία] Legam cum Mez. ἢ θεοληψία; interroganter.

B. 1. ἐξιᾶσιν—αἰτίαν] Lego ἐξιᾶσιν; Καὶ μὴν τὸ αὐτὸ σῶμα—ἐρωτικός· διὰ τίνα αἰτίαν;

aiunt ignem et flammas ex ore evomuiſſe: ipſa autem vere igni mixta loquitur, et per carmina calorem corde conceptum emittit, *ſuave ſonantibus Muſis amori medicans ſuo*, ut ait Philoxenus. Sed niſi ob Lyſandræ amorem oblitus es, Daphnæe, veterum oblectamentorum, in memoriam reduc nobis elegantes illos Sapphus verſus, ubi ait, repente viſa ſibi amaſia vocem inhibitam, arſiſſe corpus, ſeque pallore, tremore, et vertigine correptam. Cum id carmen recitaſſet Daphnæus, ut * excipiens ſermonem pater, Annon, inquit, hæc aperte oſtendunt a deo occupatum animum? non hic animi æſtus divinus? quid tale aut tantum accidit Pythiæ, cum tripodem attigit? quemnam orgia agentium tibia, et Magnæ Matris carmina atque tympanum ſic animo abalienaverunt? Idem corpus, eandem

πολλοὶ καὶ τὸ αὐτὸ κάλλος ὁρῶσιν, ἐλλιπῆ δ' εἶς ὁ ἐρωτικὸς λαβὼν τὴν αἰτίαν· οὐ γὰρ μανθάνομεν γέ πω ὃ Μενάνδρῳ λέγοντος, οὐδὲ σύνιμεν,

Καιρός ἐστιν ἡ νόσος ψυχῆς,
Ὁ πληγεὶς δὲ τιτρώσκεται·

ἀλλ' ὁ θεὸς αἴτιος, τὸ μὴ καθαψάμενος, τὸν δὲ ἐάσας. Ὃ τοίνυν ἐν ἀρχῇ καιρὸν εἶχε ῥηθῆναι μᾶλλον, οὐδὲ νῦν, ἐπεί γ' οὖν ἦλθεν ἐπὶ τὸ στόμα, κατ' Αἰσχύλον, ἄριστον ἐάσθην μοι δοκῶ· καὶ γάρ ἐστι παμμέγεθες. Ἴσως μὲν γὰρ, ὦ ἑταῖρε, καὶ τἄλλων ἁπάντων, ὅσα μὴ δι' αἰσθήσεως ἡμῖν
C εἰς ἔννοιαν ἥκει, τὰ μὲν μύθῳ, τὰ δὲ νόμῳ, τὰ δὲ λόγῳ πίστιν ἐξ ἀρχῆς ἔσχηκε· τῆς δ' ἂν περὶ θεῶν δόξης καὶ παντάπασιν ἡγεμόνες καὶ διδάσκαλοι γεγόνασιν ἡμῖν οἵ τε ποιηταὶ, καὶ οἱ νομοθέται, καὶ τρίτον οἱ φιλόσοφοι· τὸ μὲν οὖν εἶναι θεὰς, ὁμοίως πεπεμψοι, πλῆθος δὲ περὶ καὶ

B. 4. σύνιμεν, Καιρός—] Legendum, συνιέμεν. Inter δὲ et τιτρώσκεται lacunam habent Ald. Baſ. B. E. quam Xyl. explet—ὁ πληγεὶς δ' εἴσω δὴ τιτράσκεται: ut legitur ap. Stob. p. 393. ex perdito Plutarchi libro de Amore. Grotius Exc. e Stob. p. 259. dedit ex conjectura, ὁ πληγεὶς δ' ὡς ἔδει τιτρώσκεται. Equidem legendum puto, ὁ πληγεὶς δ' εἰς ὃ δεῖ τιτρώσκεται.

B. 9. ἄριστον] Legendum, ἄῤῥητον, cum Mez. Reiſk.

C. 1. ἥκει] Sic Xyl. Mez. Vulgo monſtroſe, ϛήκει.

pulchritudinem multis cernentibus, ſolus amatorius homo capitur. Qua tandem de cauſſa? Atqui non intelligimus Menandrica iſta,

——*eſt morbus opportunitas*
Animæ, quod ictus vulnus accipit
grave;

ſed in cauſſa eſt deus, alium tangens, alium præteriens. Quod autem initio tempeſtivum dicere fuit, id ne nunc quidem *in os veniens*, ut ait Æſchylus, puto omittendum: eſt enim valde magnum. Fortaſſis enim, amice, reliqua etiam omnia, quæ ſenſu nullo percipiuntur, alia per fabulas, alia legibus, alia denique ratione fidem principio invenerunt: certe, ut de diis hanc conciperemus, quæ obtinet, opinionem, omnino auctores nobis duceſque fuerunt poëtæ et legumlatores: adde his tertio loco philoſophos. Omnes hoc uno dicunt ore, *eſſe deos*: de numero eorum, ordine, na-

τάξεως αὐτῶν, οὐσίας τε καὶ δυνάμεως, μεγάλα διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ οἱ τῶν φιλοσόφων, ἄνοσοι καὶ ἀγήρῳοι, πόνων τε ἄπειροι, βαρυβόαν πορθμὸν περφυγόντες Ἀχέροντος· ὅθεν οὐδὲ πρησίενλαι ποιητικὰς Ἔριδας, οὐ Λιτάς, οὐ Δειμόν, οὐδὲ Φόβον ἐθέλουσι θεὸς εἶ) παῖδας Ἄρεος ὁμολογεῖν· μάχονται δὲ περὶ πολλῶν καὶ τοῖς νομοθέταις, ὥσπερ Ξενοφάνης Αἰγυπτίοις ἐκέλευσε τὸν Ὄσιριν, εἰ θνητὸν νομίζουσιν, μὴ τιμᾶν ὡς θεόν, εἰ δὲ θεὸν ἡγοῦνται, μὴ θρηνεῖν. Αὖθις δὲ ποιηταὶ καὶ νομοθέται, φιλοσόφων ἰδέας τινὰς καὶ ἀριθμοὺς μονάδας τε καὶ πνεύματα θεοὺς ποιοῦνται, οὔτε ἀκούειν ἐθελούσιν, ὅτε σωτῆρας δύναται. Πολλοῦ δὲ ὅλως ἀνωμαλίαν ἔχουσιν αἱ δόξαι καὶ διαφοράν. Ὥσπερ οὖν ἦσαν ποτὲ τρεῖς φάσεις Ἀθηναίων, Παράλων, Ἐπάκρων, Πεδιέων, χαλεπῶς ἔχουσαι καὶ διαφερόμεναι πρὸς ἀλλήλας· ἐπεὶ δὲ πάντες ἐν ταυτῷ γενόμενοι, καὶ τὰς ψήφους λαβόντες ἐνέγκαν πάσας Σόλωνι, καὶ τοῦτον εἵλοντο

tura, et poteſtate, maximæ ſunt inter ipſos diſſenſiones. Quos enim philoſophi deos agnoſcunt, ii *morborum, ſenii, laborumque expertes* perhibentur, qui, ut ille ait, *late ſonantem Acherontis effugere trajectum.* Itaque etiam philoſophi poëtarum iſtas Eridas, Litas non admittunt, neque Terrorem et Metum volunt deos, aut Martis eſſe filios: in multis rebus etiam legum conditoribus repugnant: ut Xenophanes, qui Ægyptiis præcipiebat, *ſi Oſirin mortalem crederent, ne eum colerent*; *ſi deum, ne deplorarent.* Rurſum poëtæ et legumlatores, neque audire philoſophos, neque intelligere poſſunt, quando hi ideas quaſdam, et numeros, et unitates, et ſpiritus, pro diis ponunt. Denique maxima eſt ſententiarum diverſitas et repugnantia. Ergo ſicut olim fuerunt Athenis tres factiones, Paralorum, Epacriorum, Pediæorum, inter ſe diſcordes et animis abalienatis; quæ tamen in unum coëuntes, communibus ſuffragiis Solonem compoſitorem, arbitrum, et legumlatorem de-

κοινῇ Θαλλακτίδι καὶ ἄρχοντα καὶ νομοθέτην, ὃς ἔδοξε τῆς ἀρετῆς ἔχειν ἀδηρίτως τὸ πρωτεῖον· οὕτως αἱ τρεῖς ταύτας αἱ περὶ θεῶν διαφερόμεναι, καὶ ψῆφον ἄλλην ἄλλη φέρουσαι, καὶ μὴ δεχόμεναι ῥᾳδίως τὸν ἐξ ἑτέρας, περὶ ἑνὸς βεβαίως ὁμογνωμονοῦσι, καὶ κοινῇ τὸν Ἔρωτα συναγορεύουσιν εἰς θεὸς ποιητῶν οἱ κριτικοί, καὶ νομοθετῶν καὶ φιλοσόφων ἀθέσμους φωνάς, ΜΕΓΑ ΕΠΑΙΝΕΟΝΤΕΣ, ὥσπερ ἔφη τὸν Πιττακὸν ὁ Ἀλκαῖος αἰρεῖσθαι τοὺς Μιτυ-
F λιναίους τύραννον. Ἡμῖν δὲ βασιλεὺς καὶ ἄρχων καὶ ἁρμοστὴς ὁ Ἔρως ὑπὸ Ἡσιόδου καὶ Πλάτωνος καὶ Σόλωνος ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἐστεφανωμένος κατάγεται, καὶ κεκοσμημένος εἰσελαύνει, πολλῆς συνωρίδι φιλίας καὶ κοινωνίας· οὐχ οἵαν Εὐριπίδης φησὶν,

—— ἀχαλκεύτοις ἐζεῦχθαι πέδαις,

ψυχρὰν οὖσάν γε καὶ βαρεῖαν ἐν χρείᾳ βεβαλὼν ὑπ' αἰσχύνης ἀνάγκην, ἀλλ' ὑπὸ πλεῦρα φερομένοις ὑπὸ τὰ

F. 5. οἵαν—ὑπὸ πλεῦρα φερομένοις] Aut legendum, οἵαις—φερομέναις, ut referatur ad συνωρίδι: aut οἵαν—ὑποπτέρα φερομένης referendo ad κοινωνίαν, quod vertendo expressi.

legerunt, qui citra controversiam omnibus aliis virtute videbatur anteire: sic tres illæ sectæ de diis dissentientes, aliæque suis suffragiis alio tendentes, neque facile una alterius sententiæ subscribentes, de uno Amore consentiunt, eumque unanimes in deorum numero ponunt poëtarum, philosophorum, legislatorumque maximi, *confertim collaudantes, et prolixe*, ut Pittacum Alcæus ait a Mitylenæis consensu creatum tyrannum. Nobis autem rex, princeps, et moderator ab Hesiodo, Platone, et Solone in Academiam ex Helicone deducitur, coronatusque et ornatus invehitur cun multis amicitiæ societatisque bigis: non ejusmodi amicitiæ, qualem ait Euripides

Sne ære facta contineri compede,

frigidam ille et molestam ad usun præ turpitudine prætexns amori necessitatem: sed ejusmodi, quæ alis feratur, ad

κάλλιστα τῶν ὄντων καὶ θειότερα, περὶ ὧν ἑτέρωσις εἴρηται βέλτιον.

ιθ'. Εἰπόντος δὲ ταῦτα τὸν πατρὸς, ὁ Σώκλαρος, Ὁρᾷς, εἶπεν, ὅτι δεύτερον ἤδη τοῖς αὐτοῖς περιπεσὼν, οὐκ οἶδα ὅπως βιάιως σαυτὸν ἀπάγεις καὶ ἀποστρέφεις, οὐ δικαίως χρεοκοπῶν, εἴγε δεῖ τὸ φαινόμενον εἰπεῖν, ἱερὸν ὄνθ' ὃν λέγεν; καὶ γὰρ ἅρπη τοῦ Πλάτωνος ἅμα καὶ τῆ Αἰγυπτίων ὥσπερ ἄκων ἁψάμενος παρῆλθες, καὶ νῦν ταυτὰ ποιεῖς. Τὰ μὲν οὖν ἀριζήλως εἰρημένα Πλάτωνι, μᾶλλον δὲ ταῖς θεαῖς ταύταις διὰ Πλάτωνος, ὦ γαθὲ, μηδ' ἂν κελεύωμεν εἴπῃς· ἃ δὲ ὑπαινίξω τὸν Αἰγυπτίων μῦθον εἰς ταυτὰ τοῖς Πλατωνικοῖς συμφέρειν περὶ Ἔρωτος, οὐκ ἔστι σοι μὴ διακαλύψαι μηδὲ διασαφῆσαι περὶς ἡμᾶς· ἀγαπήσομεν δὲ, κἂν μικρὰ περὶ μεγάλων ἀκούσωμεν. Δεομένων δὲ

A. 2. σαυτὸν ἀπάγεις καὶ ἀποστρέφεις] E. præbuit σαυτόν: unde conſequenter hanc lectionem feci. Vulgo, ἀπάγει, καὶ ἀποστραφεὶς.

A. 8. τὸν Αἰγυπτίων] Sic E. Mez. Vulgo, τῶν Αἰγυπτίων.

B. 1. διασαφῆσαι] Ita correxi vulgatam διασαφῆναι, quam ex Leonic. Schott. Anon. habuit Steph. Nam Ald. Baſ. Xyl. B. E. διαφῆναι alienum ab hoc loco.

res pulcherrimas et diviniores, de quibus alii melius dixerunt.

XIX. Hæc locuto patre, Soclarus, Vides, inquit, iterum te eandem incurrere culpam? qui neſcio quomodo vi te ſubducis, injuſteque (liceat enim dicere quod ſentio) debita nos defraudas ſacri ſermonis explicatione: nam et modo Platonis Ægyptiorumque quaſi invitus mentionem cum feciſſes, deinde eos præteriiſti, et nunc idem facis. Sane quæ Plato, aut potius opera ipſius deæ iſtæ elocutæ ſunt diſerte, ne jubentibus quidem nobis narra: quod vero obſcure ſignificaſti, Ægyptiorum fabulam de Amore cum Platonis ſententiis eodem redire, id omnino tibi explicandum et apud nos ediſſerendum eſt: erimus autem contenti, etiam ſi pauca de rebus magnis audiamus. Rogantibus ſimul etiam aliis, pater ſic diſſe-

καὶ τῶν ἄλλων, ἔφη ὁ πατήρ, Ὡς Αἰγύπτιοι δύο μὲν Ἕλλησι παραπλησίως Ἔρωτας, τόν τε πάνδημον καὶ τὸν οὐράνιον, ἴσασι, τρίτον δὲ νομίζουσιν Ἔρωτα τὸν ἥλιον, Ἀφροδίτην ἔχουσι μάλιστα σεβάσμιον. Ἡμεῖς δὲ πολλὴν μὲν Ἔρωτος ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἥλιον ὁρῶμεν οὖσαν· πῦρ μὲν γὰρ οὐδέτερόν ἐστιν, ὥσπερ οἴονταί τινες· αὐ * δὲ καὶ θερμότης γλυκεῖα καὶ γόνιμος, ἡ μὲν ἀπ' ἐκείνου φερομένη, σώματι παρέχει τροφὴν καὶ φῶς καὶ αὔξησιν, ἡ δὲ ἀπὸ τούτου, ψυχαῖς. Ὡς δὲ ἥλιος οὐ νεφῶν καὶ μετ' ὀμίχλης θερμότερος, οὕτως Ἔρως μετ' ὀργὰς καὶ ζηλοτυπίας ἐρωμένου μᾶλλον ἥδιων καὶ δριμύτερος· ἔτι δὲ ὥσπερ ἥλιον ἅπτεσθαι καὶ σβέννυσθαι δοκοῦσιν ἔνιοι, ταυτὰ καὶ περὶ Ἔρωτος ὡς θνητοῦ καὶ ἀβεβαίου δοξάζονται. Καὶ μὴν ὅτε σώματος ἀγύμναστος ἕξις ἥλιον, οὔτε Ἔρωτα δύναται φέρειν ἀλύπως τρόπος ἀπαιδεύτου ψυχῆς· ἐξίσταται δ' ὁμοίως ἐκ-

B. 5. Ἀφροδίτην] Præponendum καὶ, cum Mez.

B. 8. αὐ *—αὔξησιν] Explendum αὐγή. Proximum καὶ additum ex B. E. item aliud addendum καὶ ante ἡ μέν. Porro αὔξησιν pro ἄφεσιν eſt, ex B. E.

ruit. Ægyptii, eodem quo Græci modo, duos faciunt Cupidines, vulgarem unum, alterum cœleſtem, tertium autem cenſent eſſe Solem: et Venerem valde venerantur. Nos autem videmus magnam eſſe Cupidinis cum Sole ſimilitudinem. Ignis enim neutrum eſt, quod putaverunt quidam, ſed fulgor et calor dulcis et genitabilis: qui ſi a Sole defertur, corporibus præbet nutrimentum, lumen, et incrementum: ſi ab Amore venit, animis. Ut autem Sol per nubes et caliginem calidiores radios mittit: ſic Amor poſt iras et obtrectationem reconciliato amaſio ſuavior fit, et acrior. Et ſicut Solem accendi exſtinguique putant nonnulli: ſic etiam de Amore tanquam mortali et inſtabili cogitant. Jam neque corporis conſtitutio non exercitati Solem, neque Amorem ferre poteſt animus non eruditus liberaliter: utrumque eodem pacto ſtatu ſuo movetur, mor-

τερον καὶ νοσεῖ, τῷ τῆ θεᾶ δύναμιν, οὐ τὴν αὐτῆ μεμφόμενον ἀσθένειαν. Πλὴν ἐκείνη γε δόξειεν ἂν ἀφαφέρειν, ἢ δείκνυσιν ἥλιος μὲν ὅπῃ γῆς τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ τοῖς ὁρῶσιν· Ἔρως δὲ μόνων τῶν καλῶν φέγγος ὄσῃ καὶ πρὸς ταῦτα μόνα τοὺς ἐρῶντας ἀναπείθει βλέπειν καὶ τρέφεσθαι, τὴν δ' ἄλλων πάντων θεωρᾶν. Γῆν δὲ κατ' ἐδὲν Ἀφροδίτῃ καλοῦντες ἄπονοί τινος ὁμοιότητος· καὶ γὰρ οἷα καὶ ἀφανία καὶ μίξεως χώρα τῆ ἀθανάτῳ πρὸς τὸ θνητόν, ἀφεγγὴς δὲ καθ' ἑαυτὴν καὶ σκοτώδης ἡλίου μὴ προσλάμποντος, ὥσπερ Ἀφροδίτη μὴ παρόντος Ἔρωτος. Ἐοικέναι μὲν οὖν Ἀφροδίτῃ σελήνην, ἥλιον δὲ Ἔρωτι, τῶν ἄλλων θεῶν μᾶλλον εἰκὸς ὄντα, καὶ μὴν εἶναί γε παντάπασι τοὺς αὐτούς· οὐ γὰρ ψυχῇ σῶμα ταὐτόν, ἀλλ' ἕτερον· ὥσπερ ἥλιον μὲν, ὁρατόν, Ἔρωτα δὲ, νοητόν. Εἰ δὲ μὴ δόξει πικρότερον λέγεσθαι, καὶ τἀναν-

D. 1. μόνων] Sic B. E. Mez. Vulgo, μόνον.
D. 4. κατ' ἐδὲν] Forte, κατεδαῖαν. Mez. delet.
D. 5. οἷα] Forte, θεῖα. Mez. Reisk.
E. 2. πικρότερον] Forte, γλισχρότερον vel ψυχρότερον.

boque corripitur, dei vim, non ſuam culpans imbecillitatem. Hoc tamen intereſt, quod Sol pulchra et turpia oſtendit in terra intuentibus: Amor tantum curat pulchrorum ſplendorem, et in hæc ſola inſpicere atque intentos eſſe ſinit, reliqua omnia jubet contemnere. Terram autem dum Veneris afficiunt vocabulo, ſimilitudinem quandam aſſequuntur: etenim admiſceri aliquid ei divinum ac cœleſte poteſt: per ſe ſola inefficax eſt ac tenebroſa Sole non affulgente, ſicut Venus abſente Amore. Probabile itaque eſt, Lunam Veneri, Solem Cupidini aſſimilem eſſe, potius quam ullis aliis e numero deorum: non eſſe tamen prorſus eoſdem: non enim idem atque anima eſt corpus, ſed ab eo diverſum: ſicut Sol etiam oculis, Amor ſola mente cernitur. Quod ſi non videatur dictum hoc acerbius, contraria pro-

τὰ φαίη τις ἂν ἥλιον Ἔρωτι ποιεῖν· ἀποστρέφει γὰρ ἀπὸ τῶν νοητῶν ἐπὶ τὰ αἰσθητὰ τὴν διάνοιαν, χάριτι καὶ λαμπρότητι τῆς ὄψεως γοητεύων, καὶ ἀναπείθων ἐν ἑαυτῷ καὶ περὶ αὐτὸν αἰτεῖσθαι τά τε ἄλλα καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἑτέρωθι δὲ μηδέν·

Δυσέρωτες δὲ φαινόμεθ' ὄντες
Τοῦδ', ὅτι τοῦτο σέλας κατὰ γῆν,

ὡς Εὐριπίδης φησὶ,

Δι' ἀπειροσύνην ἄλλου βιότου·

μᾶλλον δὲ λήθην ὢν Ἔρως ἀνάμνησίς ἐστιν. Ὥσπερ γὰρ εἰς φῶς πολὺ καὶ λαμπρὸν ἀνεγερθέντων ἐξοίχεται πάντα τῆς ψυχῆς τὰ καθ' ὕπνους φαινόμενα καὶ διαπέφευγεν, οὕτω τὰ γενόμενα ἐνταῦθα καὶ μεταβαλόντων ἐκπλήττειν ἔοικε τὴν μνήμην καὶ φαρμάττειν τὴν διάνοιαν ὁ ἥλιος, ὑφ' ἡδονῆς καὶ θαύματος ἐκλανθανομένων ἐκείνων. Καίτοι γε ὑπαρ ὡς ἀληθῶς ἐκεῖ καὶ περὶ ἐκεῖνα τῆς ψυ-

E. 6. αἰτεῖσθαι] Aliud desidero: αἰωρεῖσθαι, vel κεῖσθαι, vel διαιτᾶσθαι: non item Reiskii ζητεῖσθαι.

F. 6. τῆς ψυχῆς—τῶν ἐνυπνίων] Prius ex E. pro ταῖς ψυχαῖς. Reliqua forte ita explenda, δευρὶ δὲ ἀφικομένη ὄναρ ἐστι, ἐν ᾧ τὸν ἥλιον, ὡς τῶν ἐνυπνίων—. Ita et verti.

nunciavero esse Solis et Amoris effecta. Avertit enim Sol animum ab intelligibilibus ad sensilia, venustate et splendore aspectus illiciens, persuadensque ut semper in se et circa se versari putet cum reliqua bona tum veritatem, alibi autem nihil. Sed, ut ait Euripides,

Nimius sed nos Amor hujus habet
Supra terræ, quod sola fulget,
Vitæ alterius bona inexpertos,
Atque ignaros quid condat humus:

aut potius eorum oblivione, quorum Amor est recordatio. Sicut enim cum a sopore excitati in copiosam et splendidam lucem prodimus, omnia, quæ animo per somnium oblata fuere, evanescunt: ita animorum, qui ex illa in hanc vitam veniunt ac mutantur, memoriam percellere Sol, et inficere solet intelligentiam, cum ob voluptatem et admirationem illorum oblivisciuntur. Et quidem res ipsa ac veritas et vigilia illic est in altera vita: in hac vita, ut in som-

χῆς ὄϛι, δευρὶ δὲ * τῶν ἐνυπνίων ἀποάζεται καὶ πέφηνε τὸ κάλλιϛον καὶ θειότατον.

Ἀμφὶ δὲ οἱ δολόεντα φιλόφρονα χεῦεν ὄνειρα,

πᾶν ἐνταῦθα πεφυμένη τὸ καλὸν εἶναι καὶ τίμιον, ἂν μὴ τύχῃ θείου καὶ σώφρονος Ἔρωτος ἰατροῦ καὶ σωτῆρος * διὰ σωμάτων ἀφικόμενος ἀγαθὸς ὑπὲρ τοῦ ἀληθείαν ἰδεῖν καὶ τὸ ἀληθείας πεδίον, οὗ τὸ πολὺ καὶ καθαρὸν καὶ ἀψευδὲς ἵδρυται κάλλος ἀποάσασθαι, καὶ συγγενέσι χρόνου ποθοῦσαι, ἐξαναφέρων καὶ ἀναπέμπων, εὐμενὴς οἷον ἐν τελετῇ παρέστη μυσαγωγὸς, ἐνταῦθα πάλιν πεμπομένων. Αὐτῇ μὲν οὐ πλησιάζει ψυχῇ καθ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ διὰ σώματος· ὡς δὲ γεωμέτραι παισὶν οὔπω δυναμένοις ἐφ' ἑαυτῶν τὰ νοητὰ μυηθῆναι

F. 9. χεῦεν—διὰ σωμάτων—ἀγαθὸς] χεῦεν pro χεῦον ex E. ſcilicet Sol. Tum ſcripſi πεφομένη, ſcil. τῇ ψυχῇ, pro vulgato πεφομένη. Lacunam expleas addito ὅς. Denique ἀγαθὸς mutem in ἀγωγός.

A. 3. κάλλος ἀσπάσασθαι—ποθοῦντας] Legendum, κάλλος ὃ ἀσπάσασθαι. Tum ποθοῦντας eſt ex B. E. pro ποθοῦνται. Reliqua non adeo correctionem quam interpretationem requirunt, nunc quidem breviter a nobis in verſione expreſſam.

A. 6. Αὐτῇ—ψυχῇ] Sic Mez. Vulgo, Αὐτὴ—ψυχή. Cum eodem legendum putem, μὲν ἓν ἀ πλ.

no, Solem ut ſomnii viſum pulcherrimum diviniſſimumque amplectimur ac ſtupemus.

Somnia fuderunt fallacia dulcia circum:

cum credat falſo animus, hic omnia eſſe honeſta et pretioſa, niſi obtingat divinus et modeſtus Amor, qui errore iſto eum liberet, veluti medicus et ſervator, per corpora veniens dux ad veritatem ex inferis, et campum veritatis, ubi poſita eſt copioſa, pura, ſinceraque pulchritudo, poſt longum temporis intervallum fruenda amplectendaque ab animis deſiderantibus: illum igitur in campum animos efferens ſurſumque emittens, benigne iis adſtat, ſicut myſteriorum in ſacris præmonſtrator, huc rurſum miſſis. Ipſi quidem per ſe animo non congreditur, ſed per corpus. Sicut autem Geometræ pueris, qui nondum initiari per ſe poſſunt formarum corporis

τῆς ἀσωμάτου καὶ ἀπαθοῦς οὐσίας εἴδη, πλάττοντες ἁπλᾶ
καὶ ὁρατὰ μιμήματα σφαιρῶν καὶ κύβων καὶ δωδεκαέδρων
B προτείνουσιν· ὅπως ἡμῖν ὁ οὐράνιος Ἔρως εἰσοπτέα καλῶν
καλά, θνητὰ μὲν τοῖς θεῶν παθητὰ καὶ νοητῶν αἰσθητὰ
μηχανώμενος ἔν τε σχήμασι καὶ χρώμασι καὶ εἴδεσι νέων
ὥρᾳ φίλοντα δείκνυσι, καὶ κινεῖ τὴν μνήμην ἀτρέμα διὰ
τούτων ἀναφλεγομένην τὸ πρῶτον. Ὅθεν διὰ σκαιότητος
ἔνιοι φίλων καὶ οἰκείων, σβεννύναι πειρωμένων βίᾳ καὶ ἀλό-
γως τὸ πάθος, οὐδὲν ἀπέλαυσαν αὐτῷ χρηστόν, ἀλλ' ἢ
καπνοῦ καὶ ταραχῆς ἐνέπλησαν ἑαυτούς, ἢ πρὸς ἡδονὰς
σκοτίους καὶ παρανόμους ῥυέντες ἀκλεῶς ἐμαράνθησαν.
C Ὅσοι δὲ σώφρονι λογισμῷ μετ' αἰδοῦς οἷον ἀπεχνῶς πυ-
ρὸς ἀφεῖλον τὸ μανικόν, αὐγὴν δὲ καὶ φῶς ἀπέλιπον τῇ
ψυχῇ μετὰ θερμότητος, οὐ σφοδρὸν, ὥς τις εἶπε, κινήσεως
ὅπλ' σπέρμα καὶ ὄλισθον ἀτόμων ὑπὸ λειότητος γλίχα-

B. 2. θεῶν—αἰσθητὰ] αἰσθητὰ addidi ex E. Reliqua ita videntur corrigenda, θείων, παθητὰ ἀπαθῶν, καὶ νοητῶν αἰσθητά.
B. 9. ἀκλεῶς] Sic Mez. et Cod. P. Vulgo, ἀκλινῶς.

et paſſionis expertium contemplationi, tactilia et viſilia effingentes exempla ſphærarum, cuborum, dodecaëdrorum proponunt: ſic nobis cœleſtis Amor pulchrorum pulchra ſpecula, mortalia et motibus obnoxia divinorum et ſola mente cernendorum machinatus, in figuris, coloribus, formiſque adoleſcentium rutilantia ea nobis exhibet, memoriamque his initio inflammatam ſenſim excitat. Unde nonnulli amantes, ob pravitatem amicorum et familiarium exſtinguere conantium vi et ſine ratione animi iſtam affectionem, nullum ejus fructum perceperunt utilem, ſed fumo ſeſe et tumultu oppleverunt, aut ad voluptates tenebroſas et illegitimas effuſe ruentes inglorie contabuerunt. Qui autem ſana ratione verecunde, tanquam furorem ei igni ademerunt, et in animo reliquerunt lumen atque fulgorem cum calore, (cum calore, inquam, movente non concuſſionem, ut quidam dixit, ad ſemen, et lapſum ato-

λισμῶ θλιβομένων, ἀφάχυσιν δὲ θαυμαστὴν καὶ γόνιμον, ὥσπερ ἐν φυτῷ βλαστάνοντι καὶ τρεφομένῳ, καὶ πόρους ἀνοίγουσαν εὐπειθείας καὶ φιλοφροσύνης, ὅταν ὁ πολὺς χρόνος ἐν ᾧ τό, τε σῶμα τὸ τῶν ἐρωμένων παρελθόντες ἔσω φέρωνται, καὶ ἅπτωνται τοῦ ἤθους ἐκκαλύμμενος τὰς ὄψεις, καθορῶσι καὶ συγγίνονται ἀφὰ λόγων πολλὰ καὶ πραέξεων ἀλλήλοις, ἂν πρέπομμα τοῦ καλοῦ καὶ εἴδωλον ἐν ταῖς διανοίαις ἔχωσιν· εἰ δὲ μή, χαίρειν ἐῶσι, καὶ τρέπονται πρὸς ἑτέρους, ὥσπερ αἱ μέλιτται πολλὰ τῶν χλωρῶν καὶ ἀνθηρῶν, μέλι δὲ οὐκ ἐχόντων, ἀπολιπόντες· ὅπου δ' ἂν ἔχωσιν ἴχνος τι τοῦ θείου καὶ ἀπορρόην καὶ ὁμοιότητα σαίνουσαν, ὑφ' ἡδονῆς καὶ θαύματος ἐνθουσιῶντες καὶ περιαπῶντες, εὐπαθῶσι τῇ μνήμῃ καὶ ἀναλάμπουσι πρὸς ἐκεῖνο τὸ

C. 5. διάχυσιν] Ita jam verſ. Xyl. et Reiſk. Vulgo, διάλυσιν.
C. 7. φιλοφροσύνης] Legendum videtur, φιλοφροσύνης. Οὐκοῦν πολὺς χρόνος—.
C. 9. ἐκκαλύμενος τὰς ὄψεις] Forte, ἐκκεκαλυμμένοι τε τὰς ὄψεις: vel, ὃ, ἐκκεκαλυμμένοι τὰς ὄψεις, καθορῶσι—.
D. 1. ἔχωσιν] Forte, εἴρωσιν, aut ἕλωσιν.
D. 6. περιστῶντες] Malim σκιρτῶντες.
D. 7. τῇ μνήμῃ καὶ ἀναλάμπουσι] Addidi ex B. E.

morum ob tenuitatem et titillationem eliſarum, ſed diffuſionem mirabilem et ſecundam, tanquam in planta germinante et augeſcente, meatuſque aperientem obſequii et benevolentiæ) ii parvo temporis ſpatio corpus amaſiorum prætereuntes intus feruntur, indolemque attingentes eorum, quam aperto jam evolutoque viſu intuentur, invicem in actionibus et ſermonibus jam agunt; ſi quidem reliquias et ſimulachra pulchri in animis habeat amatus: ſin vero, eo valere juſſo, alio ſe conferunt, apis in morem, quæ multa viridia et florentia præterit, quia iis nihil mellis inſit: ubi vero veſtigium aliquod divinitatis, defluxumque et ſimilitudinem abblandientem nacti ſunt, jam præ voluptate et admiratione extra ſe rapti eam adſectantur, ſuntque

ἐράσμιον ἀληθῶς καὶ μακάριον καὶ φίλιον ἅπασι καὶ ἀγαπητόν.

κ'. Τὰ μὲν οὖν πολλὰ ποιηταὶ παίζοντες ἐοίκασι τῷ θεῷ γράφειν περὶ αὐτοῦ καὶ ᾄδειν ὑπωμάζοντες, ὀλίγα δὲ εἴρηται μετὰ σπουδῆς αὐτοῖς, εἴτε κατὰ νοῦν καὶ λογισμὸν, εἴτε σὺν θεῷ τῆς ἀληθείας ἁψαμένοις· ὧν ἔν ἐστι καὶ τὸ περὶ τῆς γενέσεως,

Δεινότατον θεῶν γείνατο εὐπέδιλος Ἶρις χρυσοκόμᾳ ζεφύρῳ μιχθεῖσα·

εἰ μή τι καὶ ὑμᾶς ἀναπεπείκασιν οἱ γραμματικοὶ, λέγοντες περὶ τὸ ποικίλον τῆς πάθους καὶ τὸ ἀνθηρὸν γεγονέναι τὴν εἰκασίαν. Καὶ ὁ Δαφναῖος, Πρὸς τί γὰρ, ἔφη, ἕτερον; Ἀκούετε· εἶπεν ὁ πατήρ· οὕτω γὰρ βιάζεται τὸ φαινόμενον λέγειν. Ἀνάκλασις δή πού τὸ περὶ τὴν Ἶριν ἐστὶ τῆς ὄψεως πάθος, ὅταν ἠσυχῇ νοτερῷ, λείῳ δὲ καὶ μέτριον πάχος ἔχοντι περιπεσοῦσα νέφει τὸν ἡλίου φαύσῃ κατ' ἀνάκλασιν, καὶ τὸ περὶ ἐκεῖνον αὐγοειδὲς ὁρῶσα καὶ τὸ φῶς, δόξαν ἡμῖν ἐνεργάζηται τοῦ φαντάσματος ὡς ἐν

amiciſſime affecti adverſus illud vere omnibus amabile, beatum, diligendumque.

XX. Poëtæ quidem pleraque ita de Amore ſcribunt, ut ad eum alludere et inter comeſſandum iſta canere videantur: pauca de eo ſerio dicunt, ſive prudentes hoc et dedita opera, ſive deo ad veritatem ducente. De his eſt etiam, quod de natalibus ejus dicunt: *Acerrimum deorum peperit pulchre calceata Iris, auricomo mixta Favonio:* niſi forte Grammatici fidem vobis fecerunt, qui hanc comparationem ob affectus hujus varietatem aiunt inſtitutam. Quorſum enim alio? aiebat Daphnæus. Audite, inquit pater. Sic Grammaticos cogit loqui ſpecies, quæ videtur et apparet. Iris quidem affectio eſt viſus, ejuſque refractio quædam, quando ſenſim roridæ, lævi autem et mediocriter illuminatæ nubi is incidens, ſolem refractis radiis ejuſque lumen intuetur, opinionemque nobis hanc facit, quaſi vero id quod videmus

τῷ νέφει ὄντος. Τοῦτο δὴ τὸ ἐρωτικὸν μηχάνημα καὶ σόφισμα περὶ τὰς εὐφυεῖς καὶ φιλοκάλους ψυχὰς ἀνάκλασιν ποιεῖ τῆς μνήμης ἀπὸ τῶν ἐνταῦθα φαινομένων καὶ περιφερομένων καλῶν, εἰς τὸ θεῖον καὶ ἐράσμιον καὶ μακάριον ὡς ἀληθῶς ἐκεῖνο καὶ θαυμάσιον καλόν. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ μὲν ἐν παισὶ καὶ γυναιξίν, ὥσπερ ἐν κατόπτροις, εἴδωλον αὐτοῦ φανταζόμενον διώκοντες καὶ ψηλαφῶντες, ὀδὲν ἡδονῆς μεμιγμένης λύπῃ δύναμαι λαβεῖν βεβαιότε- 76
ρον· ἀλλ' ὅπως ἔοικεν ὁ τῶν πλείονος ἴλιγγος εἶναι καὶ πλάνος, ἐν νέφεσι κενὸν ὥσπερ σκιᾶς θηρωμένοις τὸ ποθούμενον· ὥσπερ οἱ παῖδες περιθυμοῦντες τοῦ ἶριν ἑλεῖν ταῖς χερσίν, ἑλκόμενοι πρὸς τὸ φαινόμενον. Εὐφυοῦς δὲ ἐραστοῦ καὶ σώφρονος ἄλλος τρόπος· ἐκεῖ γὰρ ἀνακλᾶται πρὸς τὸ θεῖον καὶ νοητὸν καλόν· ὁρατῷ δὲ σώματος ἐντυχὼν κάλλει, καὶ χρώμενος οἷον ὀργάνῳ πινὶ τῆς μνή-

A. 3. θηρωμένῃ] Ita correxi vulgatum θηρωμένης, quod omnes libros et editos et ſcriptos occupavit.

in ipſa inſit nube. Sic et Amoris callidum commentum in generoſis pulchrique amantibus quandam efficit refractionem memoriæ ab iis, quæ foris apparent et dicuntur pulchra, ad divinum illud, amabile, vereque beatum, et admirandum pulchrum. Verum plerique in pueris et mulieribus tanquam ſpeculis expreſſam ejus imaginem conſectantes et apprehendentes, nihil ſtabilius voluptate dolori permixta poſſiunt adipiſci, videturque ea vertigo, is error eſſe vulgi, ut in nubibus tanquam umbris inane captent deſiderium, puerorum in morem, qui arcum cœleſtem manibus volunt arripere, id quod apparet ipſis captantes. Alio modo ſe ingenuus et modeſtus gerit amator: illuc enim refrangitur ad divinam et ſola mente contuendam pulchritudinem, et pulchritudine oblata viſibilis corporis, eo uti tanquam memoriæ inſtrumento ſatis habet, et in ejus conſue-

μης, ἀσπάζεται καὶ ἀγαπᾷ, καὶ σιωὼν καὶ γεγηθὼς ἔτι μᾶλλον ἐκφλέγεται τὴν διάνοιαν· καὶ ὅτε μετὰ σωμάτων
B ὄντες ἐνταῦθα τυπὶ τὸ φῶς ὑπιποθοῦντες κάθηνται καὶ θαυμάζοντες· οὔτε ἐκεῖ γινόμενοι μὴ τὴν τελευτὴν, δεῦρο πάλιν τρεφόμενοι καὶ δραπετεύοντες ἐν θύραις νεογάμων καὶ δωματίοις κυλινδοῦνται, δυσόνειρα φαντασμάτια φιλήδονων καὶ φιλοσωμάτων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν οὐ δικαίως ἐρωτικῶν προσαγορευομένων. Ὁ δὲ ὡς ἀληθῶς ἐρωτικὸς ἐκεῖ γενόμενος, καὶ τοῖς καλοῖς ὁμιλήσας ἡ θέμις, ἐπτέρωται καὶ κατωργίασται, καὶ παρατελεῖ περὶ τὸν αὐτὸν θεὸν ἄνω χορεύων καὶ συμπεριπολῶν, ἄχρις ὅ πάλιν εἰς τὰς σελήνης καὶ Ἀφροδίτης λειμῶνας ἐλθὼν καὶ καθαδαρθὼν,
C ἑτέρας ἀρχῆς γενέσεως. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἔφη, μείζονας ἔχει τὸν παρόντων λόγων ὑποθέσεις. Τῷ δὲ Ἔρωτι καὶ τοῦτο καθάπερ τοῖς ἄλλοις θεοῖς ἔνεστιν, ὡς Εὐριπίδης φησὶ,

B. 1. ἐπιποθοῦντες] Legendum, ἔτι ποθοῦντες.
B. 4. δυσόνειρα] Sic B. E. Vulgo, δύσοναρ.
B. 8. περὶ τὸν αὐτὸν θεὸν] Legendum, περὶ τὸν αὐτῷ θεόν: ex Platonica ratione.

tudine lætitiaque inde percepta magis etiam intellectus ipsius inflammatur. Itaque neque hic cum corpore degentes lucem illam desiderantes et admirantes desident, neque post mortem illuc delati, huc rursum profugientes ad fores et domicilia recens maritatorum corporum obversantur, imagunculæ difficilia exhibentes somnia virorum et mulierum voluptati et corpori deditorum, et quibus nullo jure amantium nomen tribuatur. Qui enim vere est amatorius, illuc profectus, et, quantum fas est, pulchrorum usus consuetudine, alatus est, et orgiis initiatus semper circa suum Deum versatur, sursum choreas ducens atque una circumvehens, donec rursus in Lunæ et Veneris prata veniens et obdormiens, novum ortum auspicetur. Sed hæc majoris sunt proposito argumenti. Ceterum Amori id quoque adest, quod reliquis diis adesse Euripides dixit,

τιμωμένῳ χαίρειν ἀνθρώπων ὑπο, καὶ τἀναντίον· εὐμενέσταλος γάρ ἐστι τοις δεχομένοις ἐμμελῶς αὐτὸν, βαρὺς δὲ τοῖς ἀπαυθαδιαζομένοις. Οὔτε γὰρ ξένων καὶ ἱκετῶν ἀδικίας ὁ Ξένιος, οὔτε γονέων ἀρὰς ὁ Γενέθλιος οὕτω διώκει καὶ μέτεισι ταχὺ, ὡς ἐρασταῖς ἀγνωμονηθεῖσιν ὁ Ἔρως ὀξὺς ὑπακούει, τῶν ἀπαιδεύτων καὶ ὑπερηφάνων κολαστής. Τί γὰρ ἂν λέγοι τις, Εὐξύνθετον καὶ Λευκομάντιδα τὴν ἐν Κύπρῳ Παρακύπτουσαν ἔτι νῦν πεζαγορευομένην; Ἀλλὰ τὴν Γοργῦς ἴσως ποιητὴν οὐκ ἀκηκόατε τὴν Κρήσσης, παραπλήσια τῇ Παρακυπτούσῃ πεπονθυῖαν. Πλὴν ἐκείνη μὲν ἀπελιθώθη προσκύψασα τὸν ἐραστὴν ἰδεῖν ἐκκομιζόμενον. Τῆς δὲ Γοργοῦς Ἀσανδρός τις ἠράσθη, νέος ὀπτικὸς καὶ γένει λαμπρὸς, ἐκ δὲ λαμπρῶν εἰς ταπεινὰ πράγματα καὶ εὐτελῆ ἀφιγμένος, ὅμως αὐτὸν οὐδενὸς ἀπηξιώτο, ἀλλὰ τὴν Γοργὼ μᾶλλον πλοῦτον, ὡς ἔοικε, πεπαίχτον οὖσαν καὶ πολυμνήστευτον, ἤτει γυναῖκα συγγενὴς ὤν, πολλὰς ἔχων καὶ ἀγαθοὺς στυγερῶν-

Ab hominibus se gaudet honoribus affici: et contra. Est enim benignissimus iis, qui scite eum suscipiunt: gravis, contumaciter eum aversantibus: et neque hospitum supplicumque injurias tam celeriter Jupiter Hospitalis, neque parentum imprecationem Genitalis persequitur atque ulciscitur, quam mox amatores circumscriptos Cupido exaudit, rudium et superborum hominum vindex. Quid enim referam Euxynthetum et Leucomantidem, quæ in Cypro *parakyptusa*, id est prospiciens, etiamnum appellatur? Vos autem fortasse non audivistis pœnam Gorgus Cretensis, cui idem fere usu venit, quod *parakyptusæ*. Nam hæc quidem caput exserens ut amatorem suum efferri videret, in lapidem est conversa. Gorgonem adamavit Asander, juvenis probus, et qui illustri natus genere e re lauta ad tenuem redactus fortunam, tamen nusquam de seipso desperaret: sed Gorgonem, quæ ob divitias, uti apparebat, a multis certatim petebatur, uxorem sibi dari postulavit: cognatus ipse quidem,

E ἅς, ἀπῶ, πάσας δὲ περὶ τὴν κόρην ὀπτεύσεις καὶ οἰκείως πεπεικώς. * *

κα'. * Ἐπὶ τοίνυν ἃς λέγουσιν αἰτίας καὶ γενέσεις Ἔρωτος, ἴδιαι μὲν οὐδετέρου γένους εἰσὶ, κοιναὶ δὲ ἀμφοτέρων· καὶ γὰρ εἴδωλα διπαθῆ ἐνδυόμενα τοῖς ἐρωτικοῖς καὶ διατρέχοντα, κινεῖν καὶ γαργαλίζειν τὸν ὄγκον εἰς σπέρμα σπιολιθαίνοντα τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς, οὐ δυνατὸν μὲν ἀπὸ παίδων, ἀδύνατον δὲ ἀπὸ γυναικῶν, καὶ τὰς καλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις καλεῖσθαι ἡμεῖς ἐπὶ τὸ θεῖον καὶ ἀληθινὸν καὶ ὀλύμπιον ἐκεῖνο κάλλος, οἷς ψυχὴ πτε-
F ρῶται, τί οὖν κωλύει γίνεσθαι μὲν ἀπὸ παίδων καὶ ἀπὸ νεανίσκων, γίνεσθαι δὲ ἀπὸ παρθένων καὶ γυναικῶν, ὅταν ἦθος ἁγνὸν καὶ κόσμιον ἐν ὥρᾳ καὶ χάριτι μορφῆς διαφανὲς γένηται; (καθάπερ ὄρθιον ὑπόδημα δείκνυσι ποδὸς εὐφυΐαν, ὡς Ἀρίστων ἔλεγεν,) ὅταν ἐν εἴδεσι καλοῖς καὶ κα-

E. 7. τοῖς ἄλλοις σχηματισμοῖς—ὅταν ἐν εἴδεσι καλοῖς] Hæc pars orationis multis laborans locis forte ita reſtituenda ſit—τοῖς ἀθλίοις σχηματισμοῖς—ἀπὸ γυναικῶν ἥκειν· καὶ τὰς καλὰς ταύτας καὶ ἱερὰς ἀναμνήσεις, καὶ ἀνακλήσεις ἐπὶ τὸ θεῖον—σπεροῦνται, οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι—γυναικῶν ὧν ἂν ἦθος ἁγνὸν—γένηται. Proxima parentheſi incluſimus.

et qui ſuam cauſſam omnibus puellæ tutoribus ac neceſſariis probaſſet, multos tamen et egregios haberet rivales. * *

XXI. Porro quas dicunt cauſſas et generationes Amoris, neutrius ſunt ſexus propriæ, ſed communes utriuſque. Neque enim ita ſe res habet, ut imagines, quæ ad amorem propenſos ſubeunt ac diſcurrunt, moventque et titillant corpus ad ſemen prolabens aliis figurationibus, proficiſci poſſint a pueris, a feminis non poſſint. Et pulchræ illæ ſacræque recordationes ac revocationes ad divinam, veram, ac cœleſtem illam pulchritudinem, quibus quaſi alis animus ſublevatur, quid impedit, quo minus proficiſcantur, ut a pueris et adoleſcentulis, ita et a mulieribus, quando indoles caſta et modeſta in ætate florente et venuſtate formæ eluceſcit? (quomodo rectum calceum pedis pulchritudinem monſtrare dixit Ariſto:) cum in forma ho-

θαεῖς σώμασιν ἴχνη λαμπρὰ κείμενα ψυχῆς ὀρθὰ καὶ ἄθρυπτα κατίδωσιν οἱ δεινοὶ τ' τοιούτων ἀθανέσθαι. Οὐ γὰρ ὁ μὲν φιλήδονος, ἐρωτηθεὶς εἰ

Πρὸς θῆλυ νεύει μᾶλλον ἢ ἐπὶ τὰ ἄῤῥενα,

καὶ ἀποκρινάμενος,

767

Ὅπως πρόσῃ τὸ κάλλος, ἀμφιδέξιος,

ἔδοξεν οἰκείως ἀποκρίνασθαι τ' ὀπῶν ἐπιθυμίας· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ γενναῖος οὐ πρὸς τὸ καλὸν, οὐδὲ τ' εὐφυΐαν, ἀλλὰ μορίων διαφορὰς ποιεῖται τὰς ἐρωτικὰς· καὶ Φίλιππος μὲν ἀνὴρ οὐδὲν ἧττον ἀσπάζεται τὸν Ποδάργην τ' εὐφυΐαν, ἢ Αἴθων τ' Ἀγαμεμνονέα· καὶ θηρατικὸς οὐ τοῖς ἄῤῥεσι χαίρει μόνον, ἀλλὰ καὶ Κρῆτας τρέφει καὶ Λακαίνας σκύλακας· ὁ δὲ φιλόκαλος καὶ φιλάνθρωπος οὐκ ὁμαλές ἐστιν οὐδ' ὅμοιος ἀμφοτέροις τοῖς γένεσιν, ἀλλ' ὥσπερ ἱματίων οἰόμενος τὴν διαφορὰς ἐρώντων γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν; Καίτοι τὸ γε ὥραν ἄνθος ἀρετῆς τὴν λέγουσι· μὴ φά- B

F. 6. κείμενα] Ita Mez. Vulgo, καὶ κείμενα.
A. 11. διαφορὰς ἐρώντων] Forte, cum Reisk. δ. ἐρατῶν.

neſta et corpore puro veſtigia animæ erecta conſpiciunt ii, qui iſtæc animadvertere callent. Non enim voluptatum quidem ſtudioſus, interrogatus utrum

Ad mulieres inclinet, aut potius mares,

cum reſponderet,

In partem utramque pulchritudo me movet,

videbitur convenienter ſuæ cupiditati reſpondiſſe: amator autem formæ et generoſus, membrorum diſcrimine, non pulchritudine et indole, ſuos amores moderabitur? Sane equorum ſtudioſus non minus amplectetur Podargi celeritatem, quam Ætham Agamemnoneam: venationique deditus non maſculis tantum canibus gaudet, ſed etiam Cretenſes Spartanaſque caniculas alit: pulchritudinis vero et humanitatis amans non erit idem adverſus eundem ſexum, ſed tanquam veſtium diſcrimen ſtatuet inter eos? Atqui formam virtutis eſſe florem dicunt: abſurdum vero dictu eſt,

ναι δὲ ἀνθεῖν τὸ θῆλυ, μηδὲ ποιεῖν ἔμφασιν εὐφυΐας πρὸς ἀρετὴν, ἄτοπόν ἐστι· καὶ γὰρ Αἰσχύλος ὀρθῶς ἐποίησε,

Νέας γυναικὸς οὔ με μὴ λάθῃ φλέγων
Ὄφθαλμὸς, ἥτις ἀνδρὸς ἦ γεγευμένη.

Πότερον οὖν ἰταμὸν μὲν ἦθους καὶ ἀκολάστου καὶ διεφθαρμένου σημεῖα τοῖς εἴδεσι τῶν γυναικῶν ἐπιτρέχει, κοσμίου δὲ καὶ σώφρονος οὐδὲν ἔπεστι τῇ μορφῇ φέγγος; πολλὰ μὲν ἔπεστι καὶ συνεπιφαίνεται, κινεῖ δὲ οὐθὲν οὐδὲ προσκαλεῖται τὸν ἔρωτα; Οὐδέτερον γὰρ εὔλογον, οὐδὲ ἀληθές· ἀλλὰ κοινῶς, ὥσπερ δέδεικται, τοῖς γένεσι πάντων ὑπαρχόντων ὥσπερ κενῷ συμφύντος *, ὦ Δαφναῖε, πρὸς ἐκείνους μαχόμεθα τοὺς λόγους οὓς Ζεύξιππος ἀρτίως διῆλθεν, ἐπιθυμίαν τὸν Ἔρωτα ἑαυτὸ ποιῶν ἀκαταστάτῳ καὶ πρὸς τὸ ἀκόλαστον ἐκφερούσῃ τὴν ψυχήν· οὐκ αὐτὸς ὕπω πεπεισμένος, ἀκηκοὼς δὲ πολλάκις ἀνδρῶν δυσκόλων καὶ ἀνερώτων· οἱ μὲν ἄθλια γύναια πρικτοῖς ἐφελκόμε-

B. 8. πολλὰ μὲν] Forte, ἢ πολλὰ μὲν, cum Mez. et Reiſk.

C. 4. ὥσπερ κενοῦ συμφύντος *, ὦ Δ.] Lacuna forte relicta a librariis excidiſſe quid putantibus. Nil deſideres, corrigendo, ὡς ὑπὲρ κοινοῦ συμφύντες, ὦ Δ. Ita et verti. Mox corrigendum μαχώμεθα.

C. 9. ἀνεράστων· οἱ] Legendum, cum Mez. et Reiſk. ἀνεράστων· ὧν οἱ—.

mulieres non florere, neque indolem ad virtutem aptam oſtendere. Recte quidem Æſchylus ſcripſit,

Flagrans mulieris oculus adoleſcentulæ
Me neutiquam latebit, expertæ virum.

Ergo in forma mulieris, ingenii procacis, impudici, et corrupti, indicia exſtant, modeſti et pudici nullum lumen effulgebit? aut, multa quidem inerunt et apparebunt, nullum tamen movebit et amorem alliciet? Neutrum profecto horum veritati et rationi congruit: ſed communiter, ſicut demonſtratum eſt, iis in utroque inhærentibus ſexu, veluti pro communi cauſſa conjunctis viribus, mi Daphnæe, illas impugnemus rationes, quas modo retulit Zeuxippus, Amorem idem faciens atque incompoſitam cupiditatem, et quæ animum ad laſciviam impellat: non quod ita ſentiret ipſe, ſed ſæpenumero audiiſſet moroſos et amoris rudes viros: quorum, alii miſeras mulierculas cum dote attractas

να μετὰ χρημάτων εἰς οἰκονομίαν καὶ λογισμὸς ἐμβάλλοντες ἀνελευθέρους, ζυγομαχοῦντες ὁσημέραι διὰ χειρὸς ἔχουσιν· οἱ δὲ, παίδων δεόμενοι μᾶλλον ἢ γυναικῶν, ὥσπερ οἱ τέττιγες, εἰς σκίλλαν ἤ τι τοιοῦτο τὴν γονὴν ἀφιᾶσιν, ὅπως διὰ τάχους οἷς ἔτυχε σώμασιν ἀναπογεννήσαντες, καὶ καρπὸν ἀφέμενοι, χαίρειν ἐῶσιν ἤδη τὸν γάμον, ἢ μίσους οὐ φροντίζουσιν, οὐδὲ ἀξιοῦσιν ἐρᾶν οὐδὲ ἐρᾶσθαι, στέργεσθαι δὲ καὶ στέργειν ἑνί μοι δοκεῖ γράμματι τῷ στέγειν ὠφελιμώτερον, εὐθὺς ἐμφαίνειν τὸ ἑκὼν χρόνῳ καὶ συνηθείας ἀνάγκῃ μεμιγμένην εὔνοιαν. Ὅταν δ' ἀνῆρ Ἔρως ἐπισκήψῃ, καὶ ὑπαίθριος ᾖ, τοῦτον μὲν ἐκ τῆς Πλατωνικῆς πόλεως τὸ ἐμὸν ἐκ, ἔξει καὶ τὸ σὸν ἐμόν· οὐ γὰρ ἁπλῶς κοινὰ τὰ φίλων * ἀλλ' οἱ τοῖς σώμασιν ὁριζόμενοι τὰς ψυχὰς βίᾳ συνάγουσι καὶ συντήκουσι, μήτε βουλόμενοι δύο εἶναι, μήτε νομίζοντες· ἔπειτα σωφροσύνῃ πρὸς ἀλλήλους, ἧς μάλιστα δεῖται γάμος, ἡ μὲν ἔξωθεν καὶ νόμων

D. 6. στέργειν ἑνὶ] Legendum, στέργειν, ὅ ἑνὶ, itaque verti.
D. 11. φίλων * ἀλλ' οἱ] Forte, φίλων, ἀλλὰ τέτταν μόνον οἱ.

cum in rei familiaris adminiſtrationem et ratiocinationes illiberales conjecerunt, quotidie cum iis delitigant: alii pueros potius quam mulieres ſectantes, quomodo cicadæ in ſcillam aut aliud tale ſuum ſemen dimittunt, ita celeriter libidine exſaturata in quovis corpore, aut valedicunt matrimonio, aut id curæ non habent, neque operam dant ut ament et amentur, ſed ut mutua acquieſcant voluntate, quod Græcis eſt στέργειν καὶ στέργεσθαι, et una litera differens a στέγειν *continere*, prima fronte oſtendere videtur benevolentiam tempore et conſuetudine neceſſitati permixtam. Cui vero conjugio Amor adſpiraverit, primum tanquam a Platonica civitate ejicit voces *meum*, *tuum*: non enim ſimpliciter communia amicorum, ſed in iis tantummodo, qui corporibus disjuncti animas vi conducunt et colliquant; cum neque velint duo eſſe, neque duo ſe eſſe cenſeant. Deinde mutuæ caſtitatis, qua maxime opus habet conjugium, ex-

πλέον ἔχουσα τῶ ἐκουσίω τὸ βεβιασμένον, ὑπ' αἰσχύνης καὶ φόβων,

Πολλῶν χαλινῶν ἔργον οἰάκων θ' ἅμα,

ἀλλ' χειρός ἐστιν ἀεὶ τοῖς σωφροσιν· Ἔρωτι δ' ἐγκρατείας τοσοῦτον καὶ κόσμου καὶ πίστεως μέτεστιν, ὥστε κἂν ἀκο-
F λάστου ποτὲ ψυχῆς, ἀπέστρεψε τῶν ἄλλων ἐραστῶν, ἐκκόψας δὲ τὸ θράσος, καὶ καταπλάσας τὸ σοβαρὸν καὶ ἀνάγωγον, ἐμβαλὼν αἰδῶ, καὶ σωφροσύνην, καὶ ἡσυχίαν, καὶ σχῆμα βελτίους κόσμιον, ἑνὸς ὑπήκοον ἐποίησεν. Ἵστε δήπουθεν ἀκοῇ Λαΐδα τὸν ἀοίδιμον ἐκείνην καὶ πολυέρατον, ὡς ἐπέφλεγε πόθῳ τὴν Ἑλλάδα, μᾶλλον δὲ ταῖς δυσὶν ἰῶ βελεμάχητος θαλάσσαις· ἐπεὶ δὲ Ἔρως ἤγαγεν αὐτῆς Ἱππολόχῳ τῶ Θεσσαλῶ,

Ὕδατι χλωρῷ κατακλυζόμενον προλιποῦσ'
Ἀκροκόρινθον,

καὶ ἀποφράσασα τῶν ἄλλων ἐραστῶν κρύφα, * μέγαν
768 στρατὸν, ᾤχετο κοσμίως· ἐκεῖ δὲ αὐτὴν αἱ γυναῖκες ὑπὸ

F. 11. κρύφα, * μέγαν] Signum defectus, ut fit, non ſuo loco poſitum, ponendum poſt κοσμίως.

terna illa, legum neceſſitate magis quam voluntate conſtricta, ob pudorem et metum,

Permulta fræna, multaque gubernacula

deſiderat. Amori tantum adeſt continentiæ, modeſtiæ, fidelitatis, ut etiam ſi libidinoſum attigerit animum, eum ab aliis amoribus avertat, ferociaque et protervitate exciſis, verecundiam, taciturnitatem, tranquillitatem, modeſtiamque conciliet, unique amatori faciat morigerum. Inaudiviſtis haud dubie quid Laidi obtigerit. Nobilis illa, et tam multis amata viris, quæ ſui deſiderio Græciam inflammavit, atque adeo de qua duo maria certaverunt: poſtquam eam Hippolochi Theſſali amor invaſit, *Acrocorintho, qui viridi* (ut ille ait) *unda alluitur*, deſerto, magnum aliorum amatorum clam ſubterfugiens exercitum, modeſte ad eum conceſſit: ibi vero eam mulieres invidia pul-

φθόνου καὶ ζήλου ἀφ' ὧν τὸ κάλλος εἰς ἱερὸν Ἀφροδίτης παραγαγοῦσαι κατέλυσαν καὶ διέφθειραν· ὅθεν, ὡς ἔοικεν, ἔτι νῦν τὸ ἱερὸν, Ἀφροδίτης ἀνδροφόνου καλοῦσιν. Ἴσμεν δὴ καὶ θεραπαινίδια δεσποτῶν φεύγοντα σωφροσύνας, καὶ βασιλίδων ὑπερορώσας ἰδιώτας, ὅταν Ἔρωτα δεσπότην ἐν ψυχῇ κτήσωνται. Καθάπερ γὰρ ἐν Ῥώμῃ φασὶ τοῦ καλοῦ δικτάτορος ἀναρρηθέντος, ἀποτίθεσθαι τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας, οὕτως οἷς ἂν Ἔρως κύριος ἐγγένηται, τῶν ἄλλων δεσποτῶν καὶ ἀρχόντων ἐλεύθεροι καὶ ἄφετοι, καθάπερ ἱερόδουλοι, διατελοῦσιν. Ἡ δὲ γενναία γυνὴ τοῦς ἄνδρα νόμιμον συγκεραθεῖσα δι' Ἔρωτος, ἄρκτων ἂν ὑπομείνειε καὶ δρακόντων βολὰς μᾶλλον ἢ φαῦσιν ἀνδρὸς ἀλλοτρίου καὶ συγκατάκλισιν. B

κβ'. Ἀφθονίας δὲ παραδειγμάτων οὔσης τοῦς γε ὑμᾶς τοὺς ὁμοχόους τοῦ θεοῦ καὶ θιασώτας, ὅμως τὸ περὶ Κάμμαν οὐκ ἄξιόν ἐστι τοῦ Γαλατικὴν παρελθεῖν. D

A. 8. τοῦ καλοῦ] Legendum, cum Xyl. τοῦ καλουμένου.
A. 9. τὰς ἄλλας ἀρχὰς τοὺς ἔχοντας] Sic. B. E. Vulgo, τοὺς ἄλλους ἀρχὰς ἔχοντας.
B. 6. ὁμοχόους—Κάμμαν] Prius ex Schott. pro ὁμοχώρους. Ald. Baſ. B. E. Καμίμαν conſtanter.

chritudinis et æmulatione impulſæ in templum Veneris adductam lapidibus obruerunt: unde, ut probabile eſt, hodieque Veneris Homicidæ templum dicitur. Novimus etiam ancillulas, quæ herorum concubitum fugerint, et privatos, qui reginas ſpreverint, cum cor eorum dominio ſuo Amor occupaſſet. Sicut enim Romæ dictatore creato reliqui magiſtratus abdicantur omnes: ſic quos Amor dominus invaſit, illi a reliquis omnibus dominis liberi et manumiſſi, tanquam ſacris addicti ſervi, poſtmodo degunt. Mulier autem ingenua, vi amoris cum ſuo contemperata marito, amplexus urſarum et draconum potius ſuſtinebit, quam contrectationem et concubitum alieni viri.

XXII. Cujus rei cum abunde exemplorum ſit apud vos Amoris ſocios atque cultores, tamen par eſt Cammæ Gala-

Ταύτης γὰρ εὐπρεπεστάτης τὴν ὄψιν γενομένης, Σινάτῳ δὲ τετάρχῳ γαμηθείσης, Σινόριξ ἐρασθεὶς, δυνατώτατος τῶν Γαλατῶν, ἀπέκτεινε τὸν Σινάτον, ὡς οὔτε βιάσασθαι δυνάμενος οὔτε πεῖσαι τὴν ἄνθρωπον ἐκείνου ζῶντος. Ἦν δὲ τῇ Κάμμῃ καταφυγὴ καὶ παραμυθία τῶν πάθους, ἱερωσύνη πατρῴος Ἀρτέμιδος· καὶ τὰ πολλὰ παρὰ τῇ θεῷ διέτριβεν, οὐδένα προσιεμένη, μνωμένων πολλῶν βασιλέων καὶ δυναστῶν αὐτήν. Τὸ μέντοι Σινόριγος τολμήσαντος ἐντυχεῖν περὶ γάμου, τὴν πεῖραν οὐκ ἔφυγεν, οὐδὲ ἐμέμψατο περὶ τῶν γεγονότων, ὡς δι' εὔνοιαν αὐτῆς καὶ πόθον, οὐκ ἄλλη τινὶ μοχθηρίᾳ προσχθέντος τῷ Σινόριγος. Ἦκεν οὖν πιστεύσας ἐκεῖνος, καὶ αἰτεῖ τὸν γάμον· ἡ δὲ ἀπήντησε, καὶ δεξιωσαμένη καὶ προσαγαγοῦσα τῷ βωμῷ τῆς θεᾶς, ἔπεισεν οὐ φιάλης μελίκρατον, ὡς ἔοικε, πεφαρμακωμένον· εἶτα ὅσον ἥμισυ μέρος αὐτὴ προσεκπιοῦσα, παρέδωκε τῷ Γαλάτῃ

C. 5. βασιλέων] Addidi ex B. E.

ticæ mulieris facinus referre. Hæc cum esset forma venustissima, uxor Sinati Galatiæ reguli, adamata fuit a Sinorige Galatarum potentissimo: qui, cum marito vivente neque persuasurum se mulieri adulterium, neque vim inferre posse videret, Sinatum interfecit. Erat Cammæ refugium et solamen calamitatis, sacerdotium Dianæ avitum, in cujus æde plerumque commorabatur, neminem admittens, quanquam multi ipsam reges et dynastæ ambirent. Cum autem Sinorix ausus esset eam de nuptiis appellare, non subterfugit, neque facinus ejus culpavit, ad quod scilicet non alia eum pravitas, sed amor ipsius et desiderium impulisset. Ergo Sinorix fidens Cammæ, venit eam in matrimonium petitum. Occurrit mulier, dataque dextra ad aram Dianæ hominem adduxit. Ibi cum de mulso, quod veneno infecerat, e patera libavisset, dimidium ipsa ebibit, reliquumque Si-

τὸ λοιπόν· ὡς δὲ εἶδεν ἐκπεπωκότα, λαμπρὸν ἀνωλόλυξε, καὶ φθεγξαμένη τὸνομα τοῦ τεθνεῶτος, "Ταύτην," εἶπεν, "ἐγὼ τὴν ἡμέραν, ὦ φίλτατε ἄνερ, προσμένουσά "σε χωρὶς ἔζων ἀνιαρῶς· νῦν δὲ κόμισαί με χαίρων· ἡ-"μυνάμην γὰρ ὑπὲρ σοῦ τὸν κάκιστον ἀνθρώπων, σοὶ μὲ "βίᾳ, τούτῳ δὲ θανάτου κοινωνὸς ἡδέως γενομένη." Ὁ μὲν οὖν Σινόριξ ἐν φορείῳ κομιζόμενος, μετὰ μικρὸν ἐτελεύτησεν· ἡ δὲ Κάμμα τὴν ἡμέραν ὑπερβιώσασα καὶ τὴν νύκτα, λέγεται μάλα εὐθαρσῶς καὶ ἱλαρῶς ἀποθανεῖν.

κγ'. Πολλῶν δὲ τοιούτων γεγονότων καὶ παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ τοῖς βαρβάροις, τίς ἀνάσχοιτο τὴν τὴν Ἀφροδίτην λοιδορούντων, ὡς Ἔρωτι προσθεμένη καὶ παροῦσα, κωλύει φιλίαν γενέσθαι; Τὴν μὲν γὰρ ἄρρενα ἄρρενος ὁμιλίαν, μᾶλλον δὲ ἀκρασίαν καὶ ὑπερβολὴν εἴποι τις ἂν συνοήσας, 769

Ὕβρις τάδ' οὐχ ἡ Κύπρις ἐξεργάζεται.

E. 6. Τὴν μὲν] Addendum ἦν, vel γάρ.

norigi ebibendum propinavit: poſtquam ebibiſſe vidit, alte ſublato ejulatu, nomine maritum invocans, *Hanc ego*, inquit, *diem præſtolans adhuc ſine te, Sinate cariſſime, vitam acerbam toleravi: nunc vero lætus me accipe, ultam tui gratia ſceleſtiſſimum virum, utque tibi vitæ, ita huic mortis ſociam perlibenter factam.* Ac Sinorix quidem lectica vectus, paulo poſt vivendi finem fecit: Cammam ferunt diem illam noctemque ſupervixiſſe, valdeque alacrem et hilarem deceſſiſſe.

XXIII. Talia multa cum ſint facta et apud nos, et apud barbaros, quis eos ferat, qui Venerem maledictis inceſſunt, negantque eam Amori adjunctam poſſe amicitiæ auctorem fieri? Maris quidem cum mare conſuetudinem, potius vero intemperantiam et laſciviam aliquis conſiderans, dicere poſſit,

Non Veneris hæc ſunt opera, ſed libidinis.

Διὸ τὸς μὴ ἠδομένους τῷ πάσχειν εἰς τὸ χείριστον πεφυκέναι γένος κακίας, ὅτε πίστεως μοῖραν, ὅτε αἰδῦς, ὅτε φιλίαν νέμομεν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς κατὰ τὸν Σοφοκλέα,

Φίλων τοιούτων οἱ μὲν ἐξερημένοι
Χαίρουσιν, οἱ δ' ἔχοντες εὔχονται φυγεῖν.

Ὅσοι δὲ μὴ κακοὶ πεφυκότες ἐξηπατήθησαν ἢ κατεβιάσθησαν ἀνδρῶν ἢ τὸς ἀφθένους ὑφορώμενοι καὶ μισοῦντες διατελοῦσι, καὶ σκληρῶς ἀμύνονται καιρὸν λαβόντος. Ἀρχέλαόν τε γὰρ ἀπέκτεινε Κρατεύας ἐρώμενος γεγονώς· καὶ τὸν Φεραῖον Ἀλέξανδρον Πυθόλαος· Περίανδρος δὲ ὁ Ἀμβρακιατῶν τύραννος ἠρώτα τὸν ἐρώμενον, εἰ μήπω κύει, κἀκεῖνος παροξυνθεὶς ἀπέκτεινεν αὐτόν. Ἀλλὰ γυναιξί τε γαμεταῖς ἀρχαὶ ταῦτα φιλίας ὥσπερ ἱερῶν μεγάλων κοινωνήματα, καὶ τὸ τῆς ἡδονῆς μικρόν· ἡ δὲ ἀπὸ

E. 10. εἰς τὸ χείριστον] εἰς additum ex B. E.
F. 8. Κρατεύας] Scripsi cum Xyl. Vulgo, Κρατέας.
A. 1. ἀρχαὶ—κοινωνήματα] Forte, ἄρχει ταῦτα φ. ὥ. ἰ. μ. τὰ κοινωνήματα.

Itaque qui corpus ſuum libenter proſtituunt, eos omnium deterrimos cenſemus, nullamque iis fidem, nullam reverentiam, nullum amicitiæ uſum tribuimus: ſed vere, ut eſt apud Sophoclem,

Tales amicos quiſquis amittit, ſolet
Gaudere: quique habent, cupiunt amittere.

Qui vero non mala indole præditi decepti aut vim paſſi ſunt, neminem hominum magis oderunt quam auctores ſceleris, eoſque ſemper ſuſpectos et inviſos habent, et oblata occaſione injuriam graviter ulciſcuntur. Nam Archelaum Crateuas, quem is amaſium habuerat, interfecit: et Alexandrum Pheræum Pytholaus: et amaſius Periandrum Ambraciotarum tyrannum necavit, ægre ferens ſe ab eo interrogatum, *ecquid uterum ferret.* At uxoribus initia ſunt amicitiæ, tanquam magnorum ſacrorum hæ communicationes. Et voluptatis quidem exigua eſt portio: ſed qui

ταύτης ἀναβλαστάνουσα καθ' ἡμέραν τιμὴ καὶ χάρις καὶ ἀγάπησις ἀλλήλων καὶ πίστις, οὔτε Δελφοὺς ἐλέγχει λῆρον ὄντας, ὅτι τὴν Ἀφροδίτην Ἅρμα καλοῦσιν, οὔτε Ὅμηρον φιλότητα τὴν τοιαύτην παρεισαγορεύοντα συνουσίαν· τόν τε Σόλωνα μαρτυρεῖ γεγονέναι τῶν γαμικῶν ἐμπειρότατον νομοθέτην, κελεύσαντα μὴ ἔλαττον ἢ τρὶς κατὰ μῆνα τῇ γαμετῇ πλησιάζειν, οὐχ ἡδονῆς ἕνεκα· πόθεν; ἀλλ' ὥσπερ αἱ πόλεις χρόνου τινὸς ἀναγκαίας ποιοῦσι διαλλαγὰς ἀλλήλαις, ὅπως ἄρα βουλόμενον ἀνανεοῦσθαι τὸν γάμον ἐκ τῶν ἑκάστοτε συλλεγομένων ἁμαρτημάτων ἐν τῇ τοιαύτῃ φιλοφροσύνῃ. Ἀλλὰ πολλὰ φαῦλα καὶ μανικὰ τῶν γυναικείων Ἐρώτων; τί δὲ οὐχὶ πλείονα τῶν παιδικῶν;

Οἰκειότητα ἐμβλέπων ὠλίσθανον,
Ἀγένειος, ἁπαλός, ἐν νεανίᾳ καλός.
Ἐμφύντα ἀποθανεῖν καὶ ἐπιγράμματος τυχεῖν.

B. 1. βουλόμενον] Ita ſententia poſtulabat, monente et Reiſk. Vulgo, βουλόμενοι. Xyl. Mez. βουλόμενος.

B. 2. σχημάτων] Legendum, ἰσχημάτων.

B. 4. γυναικείων Ἐρώτων] Sic Mez. poſterius etiam E. Vulgo, γυναικῶν ἐρώντων.

hinc quotidie pullulat honor, gratia, Amor mutuus, atque fides, oſtendit Delphos nequaquam deliraſſe, qui Venerem, *Harma* quaſi currum a conjunctione nominaverunt: neque Homerum, qui conjugum concubitum *amicitiæ* voce ornavit: tum Solonem peritiſſimum fuiſſe conjugialium legum conditorem, qui ter minimum quovis menſe maritum cum uxore coire juſſit, non ſane voluptatis cauſſa: ſed ſicut civitates inter ſe fœdera temporis aliquo intervallo renovant: ita volens amicitiam matrimonii ſubinde hac ratione inſtaurari. Atque multa, inquies, male et furioſe agunt mulieres amantes. Nonne vero plura maſculus amor habet fœda? qualia hæc ſunt: *Familiaritatem reſpiciens lapſus ſum, imberbis, mollis, pulcher juvenis*: Item hoc, *Inhæreſcens cupio mori, et inſcriptionem ſepulchri nanciſci.* Sed

Ἀλλ' ὥσπερ τοῦτο παιδομανία τὸ πάθος, οὕτερον δὲ Ἔρως ἐστίν. Ἄτοπον οὖν τὸ γυναιξὶν ἀρετῆς φάναι μηδ' ἄλλης μετεῖναι· τί δεῖ λέγειν; σωφροσύνης καὶ σωτηρίας αὐτῶν, ἔτι δὲ πίστεως καὶ δικαιοσύνης, ὅπου καὶ ὁ ἀνδρεῖον καὶ ὁ θαρραλέον καὶ ὁ μεγαλόψυχον ἐν πολλαῖς ἐπιφανὲς γέγονε· πρὸς δὲ τὰ ἄλλα καλὰ τὴν φύσιν αὐτῶν, μὴ φέρουσαι, εἰς μόνην φιλίαν ἀνάρμοστον ἀποφαίνειν, παντάπασιν δεινόν. Καὶ γὰρ φιλότεκνοι καὶ φίλανδροι, καὶ τὸ στερκτικὸν ὅλως ἐν αὐταῖς ὥσπερ εὐφυὴς χώρα καὶ δεκτικὴ φιλίας, ἔστε πρᾴους ἔστε χαρίτων ἄμοιρον ὑπόκειται. Καθάπερ δὲ λόγῳ ποίησις ἡδύσματα μέλη καὶ μέτρα καὶ ῥυθμοὺς ἐφαρμόσασα, καὶ τὸ παιδεῦον αὖ κινητικώτερον ἐποίησε, καὶ ὁ βλάπτον ἀφυλακτότερον· ἕτως ἡ φύσις γυναικὶ πρεπόντως χάριν ὄψεως, καὶ φωνῆς πιθανότητα,

B. 9. ὥσπερ τοῦτο παιδομανία] Supplendum cum Mez. et Reisk. ὥσπερ ἐκεῖνο θηλυμανία, ἕτω τοῦτο παιδομανία.

B. 11. τί δεῖ λέγειν—σωφροσύνης] Legam cum Mez. τί γὰρ δεῖ λέγειν περὶ σωφροσύνης;

C. 1. γέγονε—φέγοντας] Ita correxi partim e codicibus, partim consequenter: δὲ est in E φέγοντας ex B. E. Vulgo, γέγονε πρὸς τὰ ἄλλα κατὰ τὴν φύσιν αὐτῶν· ἀλλ' ἢ φέγονται—.

quemadmodum ea affectio furor adversum pueros, ita neutrum Amor est. Cæterum omnem mulieribus detrahere virtutem, rationi repugnat. Et cum earum pudicitia, prudentia, fides, justitia, quin et fortitudo, audacia, magnanimitas in multis eluceſcat insignis; plane ineptum est, naturam earum ad alia omnia officia idoneam a nobis judicatam nec vituperatam, dictitari eandem ad solam amicitiam nihil habere concinnitatis. Nam et virorum suorum et liberorum suorum amantes sunt natura mulieres, et naturales illas diligendi affectiones, tanquam uber aliquis ager, in se habent, facileque recipiunt Amorem, neque a Gratiis neque a Suadela alienæ. Quo autem modo poësis sermoni condimenta quædam modulorum, mensurarum, rhythmorum accommodans, cum ea quæ ad docendum faciunt efficaciora, tum ea quæ nocent cautu minus facilia reddit: sic natura mulieri accommodans venustatem aspectus, et illece-

καὶ μορφῆς ἐπαγωγὸν εἶδος, τῇ μὲν ἀκολάστῳ πρὸς ἡδονὴν καὶ ἀπάτην, τῇ δὲ σώφρονι πρὸς εὔνοιαν ἀνδρὸς καὶ φιλίαν, μεγάλα συνήργησεν. Ὁ μὲν οὖν Πλάτων τὸν Ξενοκράτη τἆλλα γενναῖον ὄντα καὶ μέγαν, αὐστηρότατον δὲ τῷ ἤθει, παρεκάλει θύειν ταῖς Χάρισι· χρῆν δὲ ἄν τις γυναικὶ καὶ σώφρονι παραινέσαι τῷ Ἔρωτι θύειν, ὅπως εὐμενὴς συνοικήσῃ τῷ γάμῳ καὶ ἡδὺς * γυναικείοις, καὶ μὴ πρὸς ἑτέραν ἀποῤῥεύῃς ὁ ἀνὴρ ἀναγκάζηται τὰς ἐκ τῆς κωμῳδίας λέγειν φωνάς·

Οἵαν ἀδικῶ γυναῖκα ὁ δυσδαίμων ἐγώ.

Τὸ γὰρ ἐρᾶν ἐν γάμῳ, τοῦ ἐρᾶσθαι μεῖζον ἀγαθόν ἐστι· πολλῶν γὰρ ἁμαρτημάτων ἀπαλλάττει, μᾶλλον δὲ πάντων ὅσα διαφθείρει καὶ λυμαίνεται τὸν γάμον.

κδ'. Τὸ δὲ ἐμπαθὲς ἐν ἀρχῇ καὶ δάκνον, ὦ μακάριε Ζεύξιππε, μὴ φοβηθῇς ὡς ἕλκος ἢ ὀδαξησμόν· καὶ-

D. 7. ἡδὺς *—καὶ μὴ] Forte ita emendandum: ἡδέως συνοικῶν μὴ πρὸς ἑτέραν—. Vidend. T. II. p. 141. F.

bram vocis formæque, impudicæ ad luxuriam et dolos, honeſtæ ad benevolentiam viri parandam, multum contulit adjumenti. Plato Xenocratem, alias generoſum et magnanimum, ſed interim moribus auſteriſſimis, hortatus eſt, ut Gratiis rem ſacram faceret. Probam autem et pudicam mulierem aliquis jubeat non inepte Amori immolare, ut et ipſe propitius matrimonio adſit, et vir libenter cum ea habitet, neque ad aliam ſe conferens, cogatur dicere iſtæc comœdiæ verba,

Qualem miſer mulierem afficio injuria.

Etenim in conjugio amare quam amari majus eſt bonum: utpote abolens multa, imo omnia delicta, quæ matrimonium corrumpunt atque diſſipant.

XXIV. Jam vehementes illæ animi commotiones et morſus, mi Zeuxippe, qui initio connubii interveniunt, non eſt quod vereare tanquam ulcus aut laniationem: quanquam ne hoc quidem ſit

τοι χ' μετ' ἔλκους ἴσως οὐδὲν ἢ δεινὸν ὥσπερ τὰ δένδρα συμφυῆ γενέσθαι τοὺς γυναῖκα ζητήν· ἕλκωσις δὲ χ' κυήσεως ἀρχή· μίξις γὰρ οὐκ ἔστι τῶν μὴ τοὺς ἄλληλα πεπονθότων. Ταράττει δὲ χ' μαθήματα παῖδας ἀρχομένους, χ' φιλοσοφία νέους· ἀλλ' οὔτε τούτοις ἀεὶ παραμένει τὸ δηκτικόν, οὔτε τοῖς ἐρῶσιν· ἀλλ', ὥσπερ ὑγρῶν τοὺς ἄλληλα συμπεσόντων, ποιεῖν τινα δοκεῖ ζέσιν ἐν ἀρχῇ χ' τάραξιν ὁ Ἔρως, εἶτα χρόνῳ καταστήσας χ' καθαιρεθεὶς, τὴν βεβαιοτάτην ἁφάθεσιν παρέσχεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἡ δι' ὅλων λεγομένη κρᾶσις, ἡ τῶν ἐρώντων ἄλλων συμβιόντων, ταῖς κατ' Ἐπίκουρον ἁφαῖς χ' περιπλοκαῖς ἔοικε, συγχύσεις λαμβάνουσα χ' ἀποπηδήσεις, ἑνότητα δὲ οὐ ποιοῦσα τοιαύτην οἵαν Ἔρως ποιεῖ, γαμικῆς κοινωνίας ὁπλαβόμενος. Οὔτε γὰρ ἡδο-

E. 8. κυήσεως] Sic Ald. Baſ. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, κυήσεως. Modo pro ἢ δεινὸν, Mez. corrigit ἦν δεινόν.

F. 6. ἐρώντων ἄλλων συμβιόντων] Legendum, ἐρώντων· ἡ δὲ τῶν ἄλλως συμβιόντων —ita et Reiſk.

reformidandum, cum proba muliere etiam accepto vulnere connaſci: quomodo etiam arbores inter ſe coaleſcunt: eſt autem exulceratio fœtus producendi initium: non enim permiſcentur, quæ ſe invicem non affecerunt. Perturbant etiam mathemata pueros, cum ad ea ſe primum conferunt: et philoſophia adoleſcentes: at neque his ſemper adhæreſcit illa acerbitas, neque morſus amantibus. Sed quemadmodum fit liquoribus in unum confuſis, principio effervescentiam quandam et conturbationem Amor efficere videtur: paulo poſt tempore ſubſidens et repurgatus ſtabiliſſimam affectionem gignit. Nam amantium eſt re vera totorum per tota mixtio: at mixtio conjugum non amantium, ſimilis Epicureis contactibus iſtis et complexionibus, videtur coliſiones percipere et reſultus, unitionem autem tantam non efficere, quantam Amor præſtat, ad ſocietatem conjugum ſeſe applicans. Nam neque in alia quacunque amicitia,

καὶ μείζονες ἀπ' ἄλλων, ὅτε χρεία συνεχέστερα πρὸς ἄλλους, οὔτε φιλίας τὸ καλὸν ἑτέρας ἔνδοξον οὕτω καὶ ζηλωτόν,

Ὡς ὄφ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή·

καὶ γὰρ ὁ νόμος βοηθεῖ, καὶ γεννήσεως κοινῆς καὶ τὰς θεὰς Ἔρωτος ἡ φύσις ἀποδείκνυσι δεομένας. Οὕτω γὰρ ἐρᾶν ὄμβρου γαῖαν οἱ ποιηταὶ λέγουσι καὶ γῆς οὐρανόν, ἥλιον δὲ σελήνης ἐρᾶν οἱ φυσικοί, καὶ συγγενέσθαι καὶ κυεῖσθαι· καὶ γῆν δὲ ἀνθρώπων μητέρα καὶ ζώων καὶ φυτῶν ἁπάντων γένεσιν, οὐκ ἀναγκαῖον ἀπολέσθαι ποτὲ καὶ σβεσθῆναι παντάπασιν, ὅταν ὁ δεινὸς Ἔρως ἢ ἵμερος B τὸ θεῖον τοῦ ὕλου ἀπολίπῃ, καὶ παύσηται ποθοῦσα καὶ διώκουσα τὴν ἐκεῖθεν ἀρχὴν καὶ κίνησιν; Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὰν ἀποπλανᾶσθαι δοκῶμεν, ἢ κομιδῇ φλυαρεῖν, οἶδα τὰς παιδικὰς Ἐρωτας ὡς ἀβεβαιόταται πολλὰ λέ-

A. 9. ὄμβρον γαῖαν] Addidi ex B. E.
B. 3. κίνησιν] Legendum, κύησιν cum Mez.
B. 5. ὡς—λέγεσι] Lego, ὡς εἰς ἀβεβαιότητα πολλοὶ φέγουσι.

majorem alter alteri voluptatem aut magis perpetuas utilitates præbere poteſt, neque honeſtas illuſtrior æmulandaque magis exſtat,

Unanimes quam cum didicere maritus et uxor
Incoluiſſe domum:

cum et lex eis adſtipuletur, et ipſos deos ad communis prolis procreationem indigere Amoris opera oſtendat natura. Sic enim poëtæ aiunt, terram imbris amore teneri: phyſici dicunt, cœlum terræ, Solem Lunæ amore teneri; et coire, ac fœtu implere: et terram hominum matrem et animalium atque ſtirpium originem, nonne neceſſe eſt aliquando plane perire, ubi acris Amor materiem deſeret qui pars eſt dei, ceſſabitque ipſa deſiderare et perſequi motum principiumque divinum? Sed ne longe videamur evagari, aut omnino nugari, noſti amores puerorum inſtabiliſſimos vulgo dici, et falſe de iis hoc jactari iſtam amicitiam

γυσι καὶ σκώπτουσι λέγοντες, ὥσπερ ὠὸν αὐτῷ τειχῆ
αἱρεῖσθαι τὴν φιλίαν, αὐτοὺς δὲ νομάδων δίκην ἐαρί-
ζοντας τοῖς τεθηλόσι καὶ ἀνθηροῖς, εὐθὺς ἐκ τῆς πο-
λεμίας ἀναστατοπεδεύειν· ἔτι δὲ φορτικώτερον ὁ σοφιστὴς
Βίων τὰς τῶν καλῶν τρίχας Ἁρμοδίους ἐκάλει καὶ
c Ἀριστογείτονας, ὡς ἅμα καλῆς τυραννίδος ἀπαλλατ-
τομένους ὑπ' αὐτῶν τοὺς ἐραστάς. Ταῦτα μὴν οὐ δι-
καίως κατηγορεῖται τῶν γνησίων ἐραστῶν. Τὰ δὲ ὑπὸ
Εὐριπίδου ῥηθέντα ὅτι κομψά· ἔφη γὰρ Ἀγάθωνα τὸν
καλὸν ἤδη γενειῶντα περιβάλλων καὶ καταπαιζόμενος,
ὅτι τῶν καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλὸν ἐκδέχεται μό-
νον * οὐδὲν πολιᾶς ἀκμάζων καὶ ῥυτίσιν, ἀλλ' ἄχρι
τάφων καὶ μνημάτων συμμένει· καὶ συζυγίας ὀλίγας
ὅτι παιδικῶν, μυρίας δὲ γυναικείων Ἐρώτων καταριθ-

B. 6. τριχῆ αἰρεῖσθαι] Legendum, τριχὶ διαιρεῖσθαι cum Mez. et D. Ruhnk. ad Tim. p. 190.

B. 8. εὐθὺς ἐκ] Corrigendum cum Mez. εὐθὺς ὡς ἐκ.

C. 6. καλὸν ἐκδέχεται μόνον *—πολιᾶς] Forte, καλόν· ἐγὼ δὲ φημὶ ὅτι ὁ τῶν γυναικῶν τῶν καλῶν καὶ σωφρόνων Ἔρως ἐ μόνον ἐν γήρᾳ δὲ ἐν πολιαῖς. Ita certe et verti. Postremum est ex Bas. Xyl. pro vulgato πολιᾶ.

ovi instar crine dividi: et amatores Nomadum instar cum in floridis et virentibus ver consumserint, statim tanquam ex hostico castra movere: Bion Sophista importunius nonnihil formosorum crines Harmodios vocavit atque Aristogitones, quod iis enatis pulchra tyrannide amatores sese abdicare cogantur. Hæc non recte intentantur crimina germanis amatoribus. Scita sunt autem quæ de Euripide dicuntur: is enim Agathonem formosum, cui jam lanugo genas vestire inciperet, amplectens et deosculans dixit, *Pulchrorum etiam autumnum esse pulchrum.* At ego dicam, Amorem honestarum castarumque mulierum non solum in senectute et canis vigere et rugis, sed usque ad sepulturam monumentumque perdurare. Ac puerilium Amorum paria pauca possunt, uxoriorum Amorum multa enumerari mil-

μήσασθαι, πάσης πίστεως κοινωνίαν πιστῶς ἅμα καὶ σεμνῶς συνδιαφερούσας. Βούλομαι δ' ἓν τῶν καθ' ἡμᾶς D
ὑπὸ Καίσαρος Οὐεσπασιανοῦ γενομένων διελθεῖν.

κε'. Ἰούλιος γὰρ ὁ τὴν ἐν Γαλατίᾳ κινήσας ἀπόστασιν, ἄλλους τε πολλούς, ὡς εἰκός, ἔσχε κοινωνούς, καὶ Σαβῖνον, ἄνδρα νέον, οὐκ ἀγεννῆ, πλούτῳ δὲ καὶ δόξῃ ἀνθρώπων πάντων ὑπερφανέστατον. Ἀψάμενοι δὲ σφαγμάτων μεγάλων ἐσφάλησαν, καὶ δίκην δώσειν προσδοκῶντες, οἱ μὲν αὐτοὺς ἀνῄρουν, οἱ δὲ φεύγοντες ἁλίσκοντο. Τῷ δὲ Σαβίνῳ τὰ μὲν ἄλλα πράγματα ῥᾳδίως παρεῖχεν ἐκ ποδῶν γενέσθαι καὶ καταφυγεῖν εἰς τοὺς βαρβάρους· τὴν F
δὲ γυναῖκα πασῶν ἀρίστην ἠγμένος, τὴν ἐκεῖ μὲν Ἐμπονίνην ἐκάλουν, Ἑλλάδι δ' ἂν τις Ἡρωΐδα προσαγορεύσειεν· ἥτε ἀπολιπεῖν δυνατὸς ἦν, οὔτε μεθ' ἑαυτοῦ κομίζειν. Ἔχων ἓν καὶ ἀγχοῦ ἀποθήκας χρημάτων ὀρυκτὰς ὑπο- 771

D. 5. ἀνθρώπων πάντων] Non placet. Forte, Γαλατῶν πάντων, vel ἀνθρώπων τῶν ἐκεῖ πάντων, vel τῶν ἄλλων πάντων.

E. 4. ἥτε ἀπολιπεῖν] Legendum, ταύτην ἥτε ἀπολιπεῖν, cum Xyl. verſ.

lia, quæ firmiter omnem communionis et fidelitatis ſocietatem ad finem uſque vitæ conſervaverint. Unum ego referam, quod mea ætate, imperante Veſpaſiano, accidit.

XXV. Julius, qui in Gallia defectionis auctor fuit, cum alios multos habuit, ut fieri ſolet, ſui conatus ſocios, tum Sabinum quoque, hominem non degenerem, et qui divitiis gloriaque omnes alios facile vinceret. Hi rebus arduis tentatis, ſucceſſu caruerunt: cumque ſupplicia ſe daturos præſentirent, partim ſeipſos e vita eduxerunt, partim in fuga capti ſunt. Sabino autem cæteroqui facile licebat fuga ad barbaros facta ſaluti ſuæ conſulere. Sed uxorem duxerat optimam, nomine Emponam (Græce Heroidem diceres). Hanc cum neque ducere ſecum poſſet, neque deſerere ſuſtineret, et ruri haberet ſub terra effoſſas cameras, in quas reponi res utiles poſſent, duobus tantum notas libertis;

γείτες, ἃς δύο μόνοι τῶν ἀπελευθέρων συνήδεισαν, τὰς μὲν ἄλλας ἀπήλλαξεν οἰκέτας, ὡς μέλλων φαρμάκοις ἀναιρεῖν ἑαυτόν, δύο δὲ πιστοὺς ὠδηγλαβὼν, εἰς τὰ ὑπόγεια κατέβη· πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα Μαρτάλιον ἔπεμ-
F ψεν ἀπελεύθερον ἀπαγγελοῦντα τεθνάναι μὲν ὑπὸ φαρμάκων, συμπεφλέχθαι δὲ μετὰ τοῦ σώματος τὴν ἔπαυλιν· ἐβούλετο γὰρ τῷ * τῆς γυναικὸς ἀληθινῶς πρὸς πίστιν τῆς λεγομένης τελευτῆς. Ὁ καὶ συνέβη· ῥίψασα γὰρ ὅπως ἔτυχε τὸ σῶμα μετὰ * καὶ ὀλοφυρμῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ νύκτας ἄσιτος διεκαρτέρησε. Ταῦτα δὲ ὁ Σαβῖνος πυθανόμενος, καὶ φοβηθεὶς μὴ ἀφ-φθείρῃ παντάπασιν ἑαυτῷ, ἐκέλευσε φράσαι κρύφα τὸν Μαρτάλιον πρὸς αὐτὴν ὅπι ζῇ καὶ κρύπτεται, δεῖται δὲ αὐτῆς ὀλίγον ἐμμεῖναι τῷ πένθει, καὶ μηδὲ * πιθανὴν ἐν τῇ
771 προσποιήσει γενέσθαι. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα περὶ τὴν γυναῖκος

F. 3. τῷ * τῆς γυναικὸς ἀληθινῶς] In promtu eſt ſupplere cum Mez. τῷ πένθει χρῆσθαι τῆς γυναικὸς ἀληθινῷ—.

F. 5. μετὰ * καὶ ὀλοφυρμῶν] Item in promtu eſt ſupplere θρήνων, vel δακρύων, vel ſimile, cum Mez.

F. 10. μηδὲ * πιθανὴν] Et hic facilis eſt ſupplendi ratio, μηδὲν ἀνιέναι, ἀλλὰ πιθανήν—.

reliquos famulos omnes dimiſit, ſe veneno ſibi mórtem conſciturum ſimulans: duos, quos fideles norat, aſſumſit, et in ſpecus iſtas ſubterraneas deſcendit: miſſo ad uxorem liberto Martiali, qui patronum veneno exſtinctum, et caſam villæ cum eo concrematam eſſe renunciaret. Volebat enim luctu uxoris fidem facere ſui, quem fingebat, interitus. Idque etiam evenit. Nam ea ut erat, accepto nuncio, lamentans et ejulans in terram projecit ſeſe, treſque dies, ac totidem noctes ſine cibo ita exegit. Quod ubi reſcivit Sabinus, metuens ne ſe prorſus vita exſolveret; occulte Martialem ei ſignificare juſſit, vivere ſe etiamnum, et occultari: rogare autem ut adhuc aliquantulum in lugendo perſeveret, accurateque mariti interitum ſimulet. Tragœ-

ἀναγωνίως συνελαγῳδεῖτο τῇ δόξῃ τὸ πάθους· ἐκεῖνον δ' ἰδεῖν ποθοῦσα νυκτὸς ᾤχετο, καὶ πάλιν ἐπανῆλθεν. Ἐκ δὲ τούτου λανθάνοντος τὰς ἄλλας, ὀλίγον ἀπέδει συζῆν ἐν ᾅδου τῷ ἀνδρὶ πλιὰ ἑξῆς ἑπτὰ μιαιῶν· ἐν οἷς κατασκευάσασα τὸν Σαβῖνον ἐοῦπτι καὶ κειρᾷ καὶ καταδέσει τῆς κεφαλῆς ἄγνωστον, εἰς Ῥώμιν ἐκόμισε μεθ' ἑαυτῆς πινῶν ἐνδεδομένων· φοβηθεῖσα δὲ οὐθέν, αὖθις ἐπανῆλθε· καὶ τὰ μὲν πολλὰ ἐκείνῳ συνῆν ὑπὸ γῆς, ἅμα δὲ ἡμέρᾳ δὲ εἰς πόλιν ἐφοίτα ταῖς φίλαις ὁμωμένη καὶ οἰκείαις γυναιξί. Τὸ δὲ πάντων ἀπιστότατον, ἔλαθε κύουσα λουμένη μετὰ τῶν γυναικῶν· τὸ γὰρ φάρμακον ᾧ τὴν κόμιν αἱ γυναῖκες ἀναλειφόμεναι ποιοῦσι χρυσοειδῆ πυρράν, ἔχει λίπασμα σαρκοποιὸν ἢ χαυνωτικὸν σαρκός, ὥστε οἷον ἅμα φύσιν τινα ἢ διόγκωσιν ἐμποιεῖν· ἀφθόνῳ δὴ χρωμένη τούτῳ πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ σώματος, αἰσθομε-

A. 4. λανθάνοντος—πλὴν] Primum forte ſanum eſt, nec opus λανθανέσης cum E. aut λανθάνεσα cum Mez. Tum συζῆν ex B. E. nam eo item referendum Ald. συνῆν, unde vulgatum συνεῖναι factum. Denique πλὴν mutandum in πλεῖον.

A. 8. τινῶν ἐνδεδομένων] Forte, ἐλπίδων τινῶν ἐνδεδομένων, ut Xyl. vertendo ſupplevit.

diam hujus calamitatis uxor admodum artificioſe egit: tamen noctu deſiderio viſendi ad maritum ventitavit, nemine obſervante, et tantum non apud inferos cum eo conſuevit. Exactis ſeptem menſibus, facta ſpe impetrandæ veniæ, veſte, tonſura, et capitis redimiculo ignotum redditum obviis Romam perduxit. Sed re infecta, in ſuam is ſpecum rediit: ipſaque cum eo majorem temporis partem ſub terra exigens, interdum Romam ivit, amicis et neceſſariis mulieribus ſe viſendam præbens. Et, quod creditu difficillimum eſt, cum iis lavans fefellit, uterum gerens. Nam medicamentum, quo mulieres comam inungentes faciunt auri in morem rutilam et fulvam, pinguedinem habet, qua caro ſive fit grandior ſive laxior, itaque diffunditur quaſi, et major fit ejus moles: hoc illa in ceteris membris uſa affa-

νον ϗ ἀναπιμπλάμενον ἀπέκρυπτε τὸν τ γαστρὸς ὄγκον. Τὰς δὲ ὠδῖνας αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν διέμεγκεν ὥσπερ ἐν φωλεῷ λέαινα καταδύσασα πρὸς τ ἄνδρα, ϗ τὼ γενομένω ὑπεθρέψατο σκύμνω ἄῤῥενας· δύο γὰρ ἔτεκε. Τῶν c δὲ υἱῶν ὁ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πεσὼν ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ ἕτερος ἄρτι ϗ σοφὸν γέγονεν ἐν Δελφοῖς παρ' ἡμῖν, ὄνομα Σαβῖνος. Ἀποκτείνει μὲν οὖν αὐτὸν ὁ Καῖσαρ· ἀποκτείνας δὲ δίδωσι δίκην, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὸ γένος παντὸς ἄρδην ἀναιρεθέντος. Οὐδὲν γὰρ ἤνεγκεν ἡ τότε ἡγεμονία σκυθρωπότερον, οὐδὲ μᾶλλον ἑτέραν εἰκὸς ἦν ϗ θεὸς ϗ δαίμονας ὀφθῆναι. Καίτοι τὸν οἶκτον ἦρε τῶν θεωμένων τὸ ῥαῤῥαλέον αὐτῆς ϗ μεγαλήγορον, ᾧ ϗ μάλιστα παρώξυνε τ Οὐεσπασιανόν, ὡς ἀπέλπιστον τῆς σωτηρίας πρὸς αὐτὸν ἀλλαγὴν κελεύουσα· βεβιωκέναι γὰρ ὑπὸ σκότῳ ϗ κατὰ γῆς ἥδιον ἢ βασιλεύοντα ἐκεῖνον.

D κζ'. Ἐνταῦθα μὲν, ὁ πατὴρ ἔφη, τ περὶ Ἔρωτος

B. 10. ὑπεθρέψατο—Αἰγύπτῳ] Forte, ὑπεθρέψατο ὥσπερ σκύμνας τιμωρός· δύο γὰρ ἔτεκε ἄῤῥενας· ὧν ὁ μὲν ἐν Αἰγύπτῳ—.

C. 10. ἀλλαγὴν] Forte, ἀγγέλλειν.

tim, attollens ſe et turgidum celavit ventris onus. Partus vero dolores ſola ipſa pertulit leænæ in morem, ad maritum in foveam ſeſe abdens, natoſque duos, ut ſic loquar, catulos educavit: peperit enim filios duos, quorum alter in Ægypto occubuit, alter nuper admodum Delphis nobiſcum fuit, nomine Sabinus. Ipſam Cæſar interfecit, ſed cædis pœnas dedit, exiguo temporis ſpatio tota ſtirpe ipſius funditus interemta. Nullam enim rem hoc facto triſtiorem iſtud tulit imperium, neque fuit, cur ullius rei aſpectum magis et dii et genii averſarentur. Miſerationem quidem ſpectantibus ipſa exemit magnanimitate ſua et grandiloquentia, quibus maxime irritavit Veſpaſianum: deſperata enim ſalute, ei nunciari juſſit, *ſuavius ſibi fuiſſe in tenebris et ſub terra vivere, quam ipſi imperia potiri.*

XXVI. Hic aiebat pater finem diſputationi de Amore

αὐτοῖς τελευτῆσαι λόγον, τῶν Θεσπιῶν ἐγγὺς ὄσι· ὀφθῆναι δὲ τρισόντα ἥττον ἢ βάδην πρὸς αὐτούς ἕνα τῶν Πεισίου ἑταίρων Διογένη· τὸν δὲ Σωκλάρη πρὸς αὐτὸν ἔτι πόρρωθεν εἰπόντος, Οὐ πόλεμόν γε, ὦ Διόγενες, ἀπαγγέλλων, ἐκεῖνον, Οὐκ εὐφημήσετε, φάναι, γάμων ὄντων, καὶ τρέξετε θᾶττον, ὡς ὑμᾶς τῆς θυσίας προεμένους; Πάνυ μὲν οὖν ἠθῆναι, τὸν δὲ Ζεύξιππον ἐρέσθαι, εἰ ἔτι χαλεπός ἐστι· Πρῶτος μὲν οὖν, ὡς ἔφη, συνεχώρησε τῇ Ἰσμηνοδώρᾳ· καὶ νῦν ἐκὼν στέφανον καὶ λευκὸν ἱμάτιον λαβών, οἷός ἐστιν ἡγεῖσθαι δι' ἀγορᾶς πρὸς τὸν θεόν. Ἀλλ' ἴωμεν, ναὶ μὰ Δία, τὸν πατέρα εἰπεῖν, ἴωμεν, ὅπως ἐπεγελάσωμεν τῷ ἀνδρί, καὶ τὸν θεὸν προσκυνήσωμεν· δῆλος γάρ ἐστι χαίρων καὶ παρὼν εὐμενὴς τοῖς προσιοῦσιν. B

D. 9. ἐρέσθαι, εἰ ἔτι] Ita veram lectionem conſtitui ex E. ἐρᾶσθαι ἔτι. Vulgo, ὁρᾶσθαι ὅτι. Locum vertendo explicui.
D. 9. ὡς ἐνῆν] E. ἐν ᾗ, unde forte corrigendum ἔφη.

fuiſſe impoſitum in vicinia Theſpienſium. Viſum enim fuiſſe quendam de Piſiæ ſociis Diogenem, qui concitato greſſu accederet. Tum Soclarum dixiſſe adhuc eminus venienti, Non ſane puto, Diogenes, bellum nunciaturus ades. Illum vero reſpondiſſe, Bona verba: quin vos nuptiis jam conceptis pergitis celerius, ſacrificium abſentia veſtra morantes? Ibi omnibus exhilaratis Zeuxippum quæſiviſſe, an Piſias adhuc ſuccenſeret. Immo, inquit Diogenes, omnium primus conceſſit Iſmenodoræ: nuncque ultro coronatus et alba veſte indutus, ei ad deum accedenti ductor eſt. Eamus ergo, aiebat pater, eamus, ut rideamus hominem, et deo ſupplicemus; non enim obſcurum eſt, quin præſens lætuſque adſit iis quæ aguntur.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΡΩΤΙΚΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ.

PLUTARCHI

AMATORIÆ NARRATIONES.

α'.

ΕΝ Ἁλιάρτῳ τῆς Βοιωτίας κόρη τις γένει καὶ κάλλει διαπρέπουσα, ὄνομα Ἀριστόκλεια· θυγάτηρ δὲ ἦν Θεοφάνους. Ταύτην μνῶντο Στράτων Ὀρχομένιος καὶ Καλλισθένης Ἁλιάρτιος. Πλουσιώτερος δ' ἦν Στράτων, καὶ μᾶλλόν τι τῆς παρθένου ἠσθημένος· ἐτύγχανε γὰρ ἰδὼν αὐτὴν ἐν Λεβαδίᾳ λουομένην ἐπὶ τῇ κρήνῃ τῇ Ἑρ-
772 κυνίᾳ· ἔμελλε γὰρ τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ κανηφορεῖν. Ἀλλ' ὁ

E. 5. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] Non videtur a Plutarcho ſcriptus libellus.

I.

HALIARTI, quæ urbs eſt Bœotiæ, puella fuit pulchritudine eximia, nomine Ariſtoclea, filia Theophanis. Hanc ambiverunt Strato Orchomenius, et Calliſthenes Haliartius. De his Strato cum opulentior erat, tum magis amore virginis victus: viderat enim eam lavantem apud Lebadeam in fonte Hercyne, caniſtrum ſacrificio geſtaturam Jovis regis. Calliſthenes ta-

Καλλισθένης γε πλέον ἐφέρετο· ἰῶ γὰρ καὶ γένει προσήκων τῇ κόρῃ. Ἀπορῶν δὲ τῷ συμβάματι ὁ Θεοφάνης, ἐδεδίει μὲν τὸν Στράτωνα πλούτῳ τε καὶ γένει σχεδὸν ἁπάντων διαφέροντα τῶν Βοιωτῶν, τὴν αἵρεσιν ἐβούλετο τῷ Τροφωνίῳ ἐπιτρέψαι· καὶ ὁ Στράτων, ἀνεπέπειστο γὰρ ὑπὸ τῶν τῆς παρθένου οἰκετῶν ὡς μᾶλλον ἐκείνη ῥέποι, ἠξίου ἐπ' αὐτῇ ποιεῖσθαι τὴν ἐκλογήν. Ὡς δὲ ὁ παιδὸς ὁ Θεοφάνης ἐπυνθάνετο σὺν ὄψει πάντων, ἡ δὲ τὸν Καλλισθένην προὔκρινεν, εὐθὺς μὲν ὁ Στράτων δῆλος ἦν βαρέως φέρων τὴν ἀτιμίαν· ἡμέρας δὲ διαλιπὼν δύο, προσῆλθε τῷ Θεοφάνει καὶ τῷ Καλλισθένει, ἀξιῶν τὴν φιλίαν αὐτῷ πρὸς αὐτοὺς διαφυλάττεσθαι, εἰ καὶ τὸν γάμον ἐφθονήθη ὑπὸ δαιμονίου τινός. Οἱ δὲ ἐπῄνουν τὰ λεγόμενα, ὥστε καὶ ὑπὲρ τὴν ἑστίασιν τῶν γάμων παρεκάλουν αὐτόν. Ὁ δὲ ἦκε παρασκευασμένος ἑταίρων ὄχλον, καὶ πλῆθος οὐκ ὀλίγον θεραπόν-

B. 6. ἦκε] Assumsi ex margine E.

men præferebatur: quod etiam generis propinquitate puellam attingeret. Theophanes in hac re animi dubius, ut qui Stratonem metueret opibus ac nobilitate omnes pene Bœotos superantem, rem voluit Trophonio dijudicandam permittere. Strato, cui virginis famuli persuasissent, eam magis ad ipsum inclinare, ipsam puellam voluit optione soluta deligere utrum vellet. Filia in omnium conspectu interrogata, Callisthenem prætulit. Statim præ se tulit Strato, iniquo se animo hunc contemtum ferre: tamen duabus interpositis diebus convenit Theophanem atque Callisthenem, petiitque ut, quando nuptias ipsi numen aliquod invidisset, tamen sibi cum ipsis amicitiam paterentur esse integram. Hi non tantum approbaverunt ipsius verba, sed etiam ad festivitatem nuptiarum invitaverunt hominem. Strato sociorum caterva subornata, multisque famulorum suorum sub-

των, διεσπαρμένας ᾠδὰ τόποις, ᾗ λανθάνοιεν, ἕως ἡ κόρη κατ' τὰ πάτρια ὑπὸ τ' Κισσόεσσαν καλουμένῳ κρηνίῳ κατιοῦσα ταῖς Νύμφαις τὰ προτέλεια θύσουσα· τότε δὴ συνδραμόντες πάντες οἱ λοχῶντες ἐκεῖνοι συνελάμβανον αὐτήν. Καὶ ὁ Στράτων εἶχετο τῆς παρθένου· ἀντελαμβάνετο δὲ, ὡς εἰκός, ὁ Καλλισθένης ἐν μέρει, ᾗ οἱ σὺν αὐτῷ· ἕως ἔλαθεν ἡ παῖς ἐν χερσὶ τῶν ἀνθελκόντων διαφθαρεῖσα. Ὁ Καλλισθένης μὲν οὖν ᾠδὰ χρῆμα ἀφανὴς ἐγένετο, εἴτε ἀγχρησάμενος ἑαυτόν, εἴτε φυγὰς ἀπελθὼν ἐκ τῆς Βοιωτίας· οὐκ εἶχε δ' οὖν τις εἰπεῖν ὅ, τι καὶ ἐπεπόνθει. Ὁ δὲ Στράτων φανερῶς ὑπερεσφάξεν ἑαυτὸν τῇ παρθένῳ.

β'.

Φείδων τις τ' Πελοποννησίων ὑπερθέμενος ἀρχῇ, τὴν Ἀργείων πόλιν τὴν πατρίδα τ' ἑαυτοῦ ἡγεμονεύειν τῶν λοιπῶν βουλόμενος, πρῶτον ἐπεβούλευσε Κορινθίοις· πέμ-

C. 10. Φείδων] Ita B. constanter: E. Venet. Φίδων. Vulgo, Φίλων. Mox τῶν mutem in τῇ.

missis qui sparsim apud istos abderentur, in insidiis latuit: dum virgo ad fontem Cissoëssam majorum more descendens proteleia, quæ initiativa nuptiarum sunt sacra, faceret. Ibi concursu ex insidiis facto eam corripuerunt, ipso virginem tenente Stratone. Ab altera parte Callisthenes cum suis manum injecit, quod cogitatu facile est: puella inter eam concertationem non observantibus qui hac illac raptabant, periit. Callisthenes subito amissus fuit, neque dicere quisquam potuit quid ei accidisset: sive mortem sibi ipse conscivit, sive exilii caussa Bœotiam deseruit. Strato palam super virgine seipsum jugulavit.

II.

Phido quidam Argivus, cum hoc moliretur, qui patria ipsius in alias omnes Peloponnesi civitates imperium obtineret, primum insidias teten-

φας γὰρ ἦτει παρ' αὐτῶν νεανίας χιλίους, τὰς ἀκμὴ διαφέροντας καὶ ἀνδρείᾳ· οἱ δὲ πέμπουσι τοὺς χιλίους, στρατηγὸν αὐτῶν ἀποδείξαντες Δέξανδρον. Ἐν νῷ δ' ἔχων ὁ Φείδων ἐπιθέσθαι τούτοις, ἵν' ἔχοι Κόρινθον ἀπονωτέραν, καὶ τῇ πόλει χρήσαιτο, (προτείχισμα γὰρ τοῦτο ἐπικαιρότατον ἔσεσθαι τῆς ὅλης Πελοποννήσου) τὴν παρᾶξιν ἀνέθετο τοῖς ἑταίροις πρῶτον. Ἦν δὲ καὶ Ἄβρων ἐν αὐτοῖς· ὃς δὲ ξένος ὢν τοῦ Δεξάνδρου, ἔφρασεν αὐτῷ τὴν ἐπιβουλήν. Καὶ οὕτως οἱ μὲν Φλιάσιοι περὶ τὴν ἐπίθεσιν εἰς τὴν Κόρινθον ἐσώθησαν· Φείδων δὲ ἀνευρεῖν ἐπειρᾶτο τὴν προδοσίαν, καὶ ἐπιμελῶς ἐζήτει. Δείσας δ' ὁ Ἄβρων φεύγει εἰς Κόρινθον, ἀναλαβὼν τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς οἰκέτας, ἐν Μελίσσῳ κώμῃ τινὶ τῆς Κορινθίων χώρας· ἔνθα καὶ παῖδα γεννήσας, Μέλισσον προσηγόρευσεν, ἀπὸ τοῦ τόπου λαβόμενος τὸ ὄνομα αὐτῷ. Τούτου δὴ τοῦ Μελίσσου υἱὸς Ἀκταίων γίνεται, κάλλιστος καὶ σωφρονέστατος τῶν ὁμηλίκων, οὗ πλεῖστοι μὲν

E. 2. Φλιάσιοι] Recte Mez. χίλιοι.

dit Corinthiis. Itaque misit, qui ab iis peterent adolescentes mille, vigore et fortitudine præstantes: iique hos miserunt, duce Dexandro. In animo habebat Phido istos per fraudem opprimere, ut Corinthum viribus diminutam eo facilius occuparet, opportunissimam eam munitionem totius Peloponnesi futuram: et rem cum quibusdam sociis suis communicavit, inter quos erat Abro. Hic Dexandro, hospitio ipsius utenti, rem aperuit. Sic mille isti ante tempus opprimendis ipsis constitutum, Corinthum evaserunt. Phido autem magno studio inquirebat, quis consilium hoc ipsius prodidisset. Ideo sibi metuens Abro, Corinthum profugit, assumta uxore et servis, inque pago quodam Corinthiaco consedit, cui nomen erat Melissus. Ibi sibi filium natum, a loco Melissum dixit. Hujus ergo Melissi filius Actæon formæ venustate et pudicitia omnes suos æquales su-

ἐγένοντο ἐρασαὶ, ἀφαφεσθέντως δὲ Ἀρχίας, γένος μὲν ὢν
τῶν τῶν Ἡρακλειδῶν, πλούτῳ δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει
F λαμπρότατος Κορινθίων. Ἐπεὶ δὲ πεῖθειν οὐκ ἠδύνα-
το τὸν παῖδα, ἔγνω βιάσασθαι καὶ συναρπάσαι τὸ μει-
ράκιον, ἐπεκώμασεν ὀπὶ τ οἰκίαν τοῦ Μελίσσου, πλῆθος
ἐπαγόμενος καὶ φίλων καὶ οἰκετῶν, κ ἀπάγειν τ παῖδα
ἐπειρᾶτο· ἀντιποιεμένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν φίλων,
ἐπεκδραμόντων δὲ κ τῶν γειτόνων καὶ ἀνθελκόντων, ἀν-
θελκόμενος ὁ Ἀχαιῶν διεφθάρη· κ οἱ μὲν ὅπως ἀπε-
773 χώρουν. Μέλισσος δὲ τὸν νεκρὸν τοῦ παιδὸς εἰς τὴν ἀγο-
ρὰν τῶν Κορινθίων κομιδομένους, ἐπεδείκνυε, δίκην ἀ-
παιτῶν κατὰ τ ζημίαν παρεξάντων· οἱ δὲ πλέον οὐδὲν
ἢ τὸν ἄνδρα ἀπέκτειναν. Ἀπρακτος δὲ ἀναχωρήσας πα-
ρεφύλασσε τ πανήγυριν τ Ἰσθμίων· ἀναβάς τε ὀπὶ τ
Ποσειδῶνος νεὼν, κατεβόα τῶν Βακχιαδῶν, καὶ τὴν τοῦ

F. 2. συναρπάσαι] Forte, συναρπάσων. Vulgatum Steph. habuit a Leonico. Nam Ald. Baſ. B. E. P. συναρπάσας. Schott. T. V. B. συναρπάσασθαι.

A. 5. τῶν Ἰσθμίων] Sic B. Vulgo, τῷ Ἰσθμίῳ.

peravit: amatuſque eſt a plurimis, maxime Archia, qui genus ab Heraclidis ducens, opibus et potentia reliquis anteibat Corinthiis. Is cum Actæoni non perſuaderet ut ſibi ſe daret, vi rapere puerum aggreſſus, comeſſatum venit ad Meliſſi domum, amicorum et ſervorum turba ſtipatus: reluctantibus autem patre et amicis, ac vicinis quoque accurrentibus, et eripere puerum nitentibus, Actæon, dum utraque pars ad ſe eum trahit, interit: Archias cum ſuis abeunt. Meliſſus cadaver filii in Corinthiorum forum cum attuliſſet, atque oſtentaſſet et a flagitii auctoribus ut pœnæ exigerentur petiiſſet, a magiſtratu nihil aliud quam quod eſt ejus miſeritum, abſtulit. Re ergo infecta digreſſus, Iſthmicum conventum exſpectavit: ibi conſcenſa Neptuni ara, Bacchiadas inſectatus verbis, patriſque ſui Abronis

πατρὸς Ἄβρωνος εὐεργεσίαν ὑπεμίμνησκε· τύς τε θεὺς ἐπικαλεσάμενος, ῥίπτει ἑαυτὸν κατὰ τῶν πετρῶν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐχμὸς καὶ λοιμὸς κατελάμβανε τὴν πόλιν· καὶ τῶν Κορινθίων περὶ ἀπαλλαγῆς χρωμένων, B ὁ θεὸς ἀνεῖλε, μῆνιν εἶναι Ποσειδῶνος, ὃν οὐκ ἀνήσοντος ἑως ἂν τὸν Ἀκταίωνος θάνατον μετέλθωσιν. Ταῦτα πυθόμενος Ἀρχίας (αὐτὸς γὰρ θεωρὸς ἦν) εἰς μὲν τὴν Κόρινθον ἐκὼν οὐκ ἐπανῆλθε, πλεύσας δ' εἰς τὴν Σικελίαν, Συρακούσας ἔκτισεν· πατὴρ δὲ γενόμενος ἐνταῦθα θυγατέρων δυεῖν Ὀρτυγίας τε καὶ Συρακούσης, ὑπὸ τοῦ Τηλέφου δολοφονεῖται, ὃς ἐγεγόνει μὲν αὐτῷ παιδικά, νεὼς δὲ ἀφηγούμενος, συνέπλευσεν εἰς Σικελίαν.

γ'.

Ἀνὴρ πένης, Σκέδασος τὄνομα, κατῴκει Λεῦκτρα· ἔστι δὲ κώμιον τῆς τῶν Θεσπιέων χώρας· τούτῳ θυγατέρες γίνονται δύο· ἐκαλοῦντο δὲ Ἱππὼ καὶ Μιλητία, ἢ, C

beneficio commemorato, deos comprecatus, de saxis sese projecit. Paulo post Corinthios siccitas et pestis invaserunt: cumque consuluissent de liberatione mali oraculum, misso ad eam rem ipso Archia, respondit deus, iram esse Neptuni, non cessaturam, donec Actæonis mortem ulciscerentur. Hoc ubi audivit Archias, ultro sibi exilium a Corintho indixit, et in Siciliam navigavit, ac Syracusas condidit. Ibi cum duas filias genuisset, Ortygiam et Syracusam, per fraudem a Telepho necatus est, quo abusus ad fœdam fuerat libidinem, et qui navi præfectus una in Siciliam navigaverat.

III.

Pauper quidam homo, nomine Scedasus, Leuctris habitavit, qui est Thespiensis regionis exiguus vicus. Filiæ huic fuerunt duæ, Hippo et Miletia: ab aliis Theano et

ὥς τινες, Θεανὼ καὶ Εὐξίππη· ἦν δὲ χρηστὸς ὁ Σκέδασος, καὶ τοῖς ξένοις ὀπιτήδειος, καίπερ ὀ πολλὰ κεκτημένος. Ἀφικομένους οὖν πρὸς αὐτὸν δύο Σπαρτιάτας νεανίας ὑπεδέξατο προθύμως· οἱ δὲ, τὴν παρθένων ἡτιμωμένοι, διεκωλύοντο πρὸς τὴν τόλμαν ὑπὸ τῆς τοῦ Σκεδάσου χρηστότητος. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ Πυθῶδε ἀπῆεσαν· αὕτη γὰρ αὐτοῖς προὔκειτο ἡ ὁδός· καὶ τῷ θεῷ χρησάμενοι περὶ ὧν ἐδέοντο, πάλιν ἐπανῆεσαν οἴκαδε, καὶ χωροῦντες διὰ τῆς Βοιωτίας, ἐπέσχησαν πάλιν τῇ τοῦ Σκεδάσου οἰκίᾳ. Ὁ δὲ ἐτύγχανεν οὐκ
D ὀπιδημῶν τοῖς Λεύκτροις, ἀλλ' αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ὑπὸ τῆς συνήθους ἀγωγῆς τοὺς ξένους ὑπεδέξαντο. Οἱ δὲ καταλαβόντες ἐρήμους τὰς κόρας, βιάζονται· ὁρῶντες δὲ αὐτὰς καθ' ὑπερβολὴν τῇ ὕβρει χαλεπαινούσας ἀπέκτειναν, καὶ ἐμβαλόντες ἔς τι φρέαρ ἀπῆλλάγησαν. Ἐπανελθὼν δὲ ὁ Σκέδασος τὰς μὲν κόρας οὐχ εὑρε, πάντα δὲ τὰ καταλειφθέντα εὑρίσκει σῶα, καὶ τῷ παρά-

C. 2. Εὐξίππη] Sic B. E. Venet. P. Xyl. Vulgo, Εὐεξίππη.
D. 1. αὐτοῦ] Sic B. E. Ald. Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, αὐτοὺς.

Euxippa nominantur. Ipſe Scedaſus vir erat bonus, et hoſpitalis, quanquam tenui fortuna. Ergo ad ſe venientes duos Spartanos juvenes, comiter hoſpitio excepit, qui amore puellarum correpti, audere tamen aliquid bonitate Scedaſi fuerunt prohibiti. Poſtridie ad Pythium oraculum, quo iter inſtituerant, profecti ſunt: cumque deum de iis quæ ſtatuerant conſuluiſſent, rurſum per Bœotiam itinere facto in Scedaſi domo diverterunt. Aberat tum Leuctris Scedaſus: ejus filiæ, ſicut conſueverant, hoſpites exceperunt: ii ſolas nacti puellas, per vim vitiaverunt: cumque eas viderent hanc contumeliam iniquiſſime ferre, interfectas in puteum quendam abjecerunt, itaque diſceſſerunt. Domum reverſus Scedaſus, filias nuſquam videns, omnia alia quæ reliquerat ſalva inveniens, expedire ſe ex hac re

μαπ ἠπόρει, ἕως τῆς κυνὸς κνυζομένης, καὶ πολλάκις μὲν
προσπεχούσης πρὸς αὐτόν, ἀπὸ δὲ αὐτῆς εἰς τὸ φρέαρ
ἐπανιούσης, εἴκασεν, ὅπερ ἦν, καὶ τῶν θυγατέρων τὰ νεκρὰ
ὕπως ἀνιμήσατο. Πυθόμενος δὲ παρὰ τῶν γειτόνων
ὅτι ἴδοιεν τῇ χθὲς ἡμέρᾳ τὰς καὶ πρώην καταχθείσας E
ἐπ' αὐτὰς Λακεδαιμονίους εἰσιόντας, συνεβάλετο τῇ
πρᾶξιν ἐκείνων, ὅτι καὶ πρώην συνεχῶς ἐπῄνουν τὰς
κόρας, μακαρίζοντες τοὺς γαμήσοντας. Ἀπῆει εἰς Λα-
κεδαίμονα, τοῖς Ἐφόροις ἐντυξόμενος· γενόμενος δὲ ἐν 774
τῇ Ἀργολικῇ, νυκτὸς καταλαμβανούσης, εἰς πανδοκεῖόν
τι κατήχθη· κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πρεσβύτης τις ἕτε-
ρος, τὸ γένος ἐξ Ὠρεοῦ πόλεως τῆς Ἑστιαιάτιδος· οὗ
ξενάξαντος καὶ Λακεδαιμονίων ἀρὰς ποιουμένου, ἀκούσας F
ὁ Σκέδασος, ἐπυνθάνετο τί κακὸν ὑπὸ Λακεδαιμονίων
πεπονθὼς εἴη. Ὁ δὲ διηγεῖτο ὡς ὑπήκοος μὲν ὢν τῆς
Σπάρτης, πεμφθεὶς δὲ εἰς Ὠρεὸν Ἀριστόδημος ἁρμοστὴς

E. 4. Ἀπῆει] Forte excidit ſubjuncta particula ἄν.

nequibat: tandem cane muſſitante et ſubinde ad ipſum accurrente, atque ab ipſo ad puteum redeunte, id quod res erat, ſuſpicatus, inventa ibi filiarum cadavera exhauſit. Cumque e vicinis cognoviſſet, viſos pridie fuiſſe in domum ipſius intrantes Lacedæmonios eos, quibus etiam pridem hoſpitium dediſſet, conjecit hoc ipſorum eſſe facinus; quod tunc etiam perpetuo puellas laudaſſent, beatoſque prædicaſſent, quibus eæ nupturæ eſſent. Ergo Spartam contendit, Ephoris rem ſignificaturus. Cum in Argolicam perveniſſet, nocte ingruente in cauponam quandam divertit. Eodem tum venit etiam quidam ſenex, Orei Heſtiæatidis in Eubœa civis. Hic cum ingemuiſſet, diraque Lacedæmoniis eſſet imprecatus; Scedaſus hoc audiens, quæſivit quidnam mali a Spartanis accepiſſet. Tum ſenex ita rem narravit. Sum, inquit, Spartanorum ſubditus: ſed miſſus

τῶν δὲ Λακεδαιμονίων, ὠμότητα καὶ παρανομίαν ἐπιδείξαντο πολλήν· ἐρασθεὶς γάρ, ἔφη, τοῦ ἐμοῦ παιδός, ἐπειδὴ πεῖσαι ἀδύνατος ἦν, ἐπεχείρει βιάσασθαι καὶ ἀπάγειν αὐτὸν τῆς παλαίστρας· κωλύοντος δὲ τοῦ παιδοτρίβου, καὶ νεανίσκων πολλῶν ἐκβοηθούντων, παραχρῆμα ὁ Ἀριστόδημος ἀπεχώρησε· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πληρώσας τριήρη, συνήρπασε τὸ μειράκιον, καὶ ἐξ Ὠρεοῦ ἀναπλεύσας εἰς τὴν περαίαν, ἐπεχείρει ὑβρίσαι, οὐ συγχωρούντα
774 δ' αὐτὸν ἀπέσφαξεν· ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Ὠρεὸν εὐωχεῖτο· ἐγὼ δὲ ἔφθην τὸ πραχθὲν πυθόμενος, καὶ τὸ σῶμα κηδεύσας, παρεγενόμην εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ τοῖς Ἐφόροις ἐνετύγχανον· οἱ δὲ λόγον οὐκ ἐποιοῦντο. Σκέδασος δὲ ταῦτα ἀκούων, ἀθύμως διέκειτο, ὑπολαμβάνων ὅτι οὐδ' αὐτοῦ λόγον τινὰ ποιήσονται οἱ Σπαρτιάται· ὡς μέρει τε τὴν οἰκείαν διηγήσατο συμφορὰν τῷ ξένῳ· ὁ δὲ παρεκάλει αὐτὸν μηδὲ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐφόροις, ἀλλ' ὑποστρέψαντα εἰς τὴν Βοιωτίαν κτίσαι τοὺς θυγατέρων τ

ab eis Ariſtodemus, qui Oreum gubernaret, crudeliter admodum ac nefarie egit. Nam amore filii mei captus, cum ei perſuadere vitium nequiret, vim inferre aggreſſus eſt eumque e palæſtra abripere: reſiſtente autem pædotriba, et multis adoleſcentibus ad opem filio ferendam accurrentibus, tunc quidem diſceſſit: poſtridie autem triremi inſtructa filium illum meum arreptum in ultiorem continentem trajecit: ibique libidini ipſius reluctantem cum jugulaſſet, Oreum reverſus convivium celebravit. Ego, qui mature quid actum eſſet reſciviſſem, corpus filii humavi, Spartamque profectus, rem ad Ephoros retuli: ſed illi facinoris ejus nullam habuerunt rationem. Hæc narratio Scedaſi animo mœſtitiam attulit, ſuſpicanti ſuam quoque cauſſam Spartanis curæ non futuram: ſuam interim calamitatem ſeorſim hoſpiti narravit: is ei hoc conſilii dedit, neutiquam appellaret Ephoros, ſed in Bœotiam reverſus, filiabus ſe-

τάφον. Οὐκ ἐπείθετο δὲ ὅμως ὁ Σκέδασος, ἀλλ' εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενος, τοῖς Ἐφόροις ἐντυγχάνει B ὧν μηδένα παρόντων, ὑπὸ τὰς Βασιλέως ἵεται, κἀπὸ τούτων ἑκάτερα τῶν δημοσίων ὠδύρετο· μηδὲν δὲ πλέον ἀνύων, ἔθει διὰ μέσης τῆς πόλεως, ἀνατείνων πρὸς ἥλιον τὼ χεῖρε, αὖθις δὲ τὴν γῆν τύπτων ἀνεκαλεῖτο τὰς ἐριννύας, καὶ τέλος αὐτὸν τοῦ ζῆν μετέσχησεν. Ὑστέρῳ γε μὴν χρόνῳ δίκας ἔδοσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἐπειδὴ γὰρ τῶν Ἑλλήνων ἁπάντων ἦρχον, καὶ τὰς πόλεις φρουραῖς κατειλήφεσαν, Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος παρῶτον μὲν τὴν παρ' αὐτῷ φρουρὰν ἀπέσφαξε. Λακεδαιμονίων δὲ ὕστερον πόλεμον ἐξενεγκάντων, ἀπάντων οἱ C Θηβαῖοι ἐπὶ τὰ Λεῦκτρα, ἀσιώμενοι τὸ χωρίον, ὅτι καὶ πρότερον ἐνταῦθα ἠλευθερώθησαν, ὅτε Ἀμφικτύων ὑπὸ Σθενέλου φυγὰς ἐλαθεὶς εἰς τὴν Θηβαίων ἀφίκετο πόλιν, καὶ Χαλκιδεῦσιν ὑποφόρους λαβὼν, ἔπαυσε τὸν δασμόν,

C. 5. Χαλκιδεῦσιν] Sic B. et verſ. Xyl. Vulgo, Χαλκιδεῖς.

pulchrum conderet. Scedaſus non obtemperavit, ſed Spartam profectus rem ad Ephoros detulit, iiſque animum non advertentibus, ad Reges acceſſit, atque ab his digreſſus quemvis popularium accedens, ſuam miſeriam deploravit. Tandem cum nihil ageret, per mediam diſcurrit urbem, manuſque ad Solem intendens, ac rurſum terram iis feriens, evocavit Furias, ac ſibi denique mortem conſcivit. Verum enimvero poſtea pœnas luerunt Lacedæmonii. Cum enim in omnes Græcos imperium occupaviſſent, et urbibus præſidia impoſuiſſent: primum apud ſuos collocatum præſidium Epaminondas Thebanus interfecit: deinde, cum ea de cauſſa Lacedæmonii bellum intuliſſent, occurrerunt ad Leuctra Thebani, moti omine loci: nam et ante ibi fuerant liberati, quo tempore Amphictyon extorris a Sthenelo factus Thebas venit, eoſque inveniens Chalcidenſibus ſtipendiarios, interfecto Rege Euboënſium Chalcodonte, a

Χαλκώδοντα τ̃ βασιλέα τ̃ Εὐβοέων ἀποκτείνας. Συνέβη δὲ Λακεδαιμονίων ἥτταν παντελῆ γενέσθαι περὶ αὐτὸ τὸ μνῆμα τῶν Σκεδάσω θυγατέρων. Φασὶ δὲ πρὸ τῆς μάχης, Πελοπίδῃ ἑνὶ τῶν στρατηγῶν τῶ Θηβαϊκῶ στρατεύματος, ὑπὲ σημείοις πσὶν ὐ καλῶς κρινομένοις D θορυβεμένῳ, Σκέδασον ὑπισῆναι κατὰ τὰς ὕπνους, θαρρεῖν κελεύοντα, πρέπειν γὰρ εἰς Λεῦκτρα Λακεδαιμονίοις, αὐτῷ τε καὶ ταῖς θυγατράσι δώσοντας δίκας, περὶ μιᾶς δ' ἡμέρας ἢ συμβαλεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, πῶλον ἐκέλευεν ἵππω λευκὸν ἕτοιμον πρὸ τῷ τάφῳ τῶν παρθένων σφαγιάσασθαι· τὸν δὲ Πελοπίδαν, ἔτι τ̃ Λακεδαιμονίων στρατευομένων ἐν Τεγέᾳ, εἰς Λεῦκτρα πέμψαι τοὺς ἐξετάσοντας περὶ τῶ τάφω τούτω, καὶ πυθόμενον παρὰ τῶν ἐγχωρίων, θαῤῥοῦντα τ̃ στρατιὰν ἐξαγαγεῖν καὶ νικῆσαι.

C. 10. καλῶς] Forte, καλοῖς, cum verſ. Xyl. et Bryan. Vitar. T. ii. p. 575.
D. 5. λευκὸν] Sic B. E. P. Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, λευκῶ.

tributo abſolvit. Evenit autem, ut omnino ſuccumberent in prœlio Lacedæmonii apud ipſum filiarum Scedaſi monumentum. Traditum eſt ante illum conflictum, Pelopidæ uni de ductoribus Thebani exercitus, ob quædam oſtenta quæ ipſi non admodum viderentur proſpera, de auſpicum ſententiis perturbato in ſomnis adſtitiſſe Scedaſum, hortantem ut bono eſſet animo: nam Lacedæmonios eo ad Leuctra venire, ut Scedaſo ejuſque filiabus pœnas pendant: et juſſiſſe, ut ea die quæ pugnam eſſet antegreſſura, pullum equinum album ad virginum ſepulchrum immolaret: Pelopidam, adhuc Lacedæmoniis apud Tegeam caſtra habentibus, miſiſſe qui de eo ſepulchro explorarent: cumque rem ita habere ex ejus loci incolis accepiſſet, confirmato animo exercitum in aciem produxiſſe, victoriaque eſſe potitum.

δ'.

Φῶκος, Βοιώτιος μὲν ἦν τῷ γένει· ἦν γὰρ ἐκ E
Κλείσαντος· πατὴρ δὲ Καλλιῤῥόης, κάλλει τε καὶ σωφροσύνῃ διαφερούσης. Ταύτην ἐμνηστεύοντο νεανίαι τριάκοντα εὐδοκιμώτατοι ἐν Βοιωτίᾳ· ὁ δὲ Φῶκος ἄλλας ἐξ ἄλλων ἀναβολὰς τῶν γάμων ἐποιεῖτο, φοβούμενος μὴ βιασθείη, τέλος δὲ λιπαρούντων ἐκείνων, ἠξίωσε δικὴν τῷ Πυθίῳ ποιήσασθαι τὴν αἵρεσιν. Οἱ δὲ περὶ τὸν λόγον ἐχαλέπηναν, καὶ ὁρμήσαντες ἀπέκτειναν τὸν Φῶκον· ἐν δὲ τῷ θορύβῳ ἡ κόρη φυγοῦσα ἵετο διὰ τῆς χώρας· ἐδίωκον δὲ αὐτὴν οἱ νεανίαι· ἡ δὲ ἐντυχοῦσα γεωργοῖς ἐν ἄλῳ σῖτον σωπηθεῖσι, σωτηρίας ἔτυχε παρ' αὐτῶν· F
ἀπέκρυψαν γὰρ αὐτὴν οἱ γεωργοὶ ἐν τῷ σίτῳ. Καὶ ὕστερον παρῆλθον μὲν οἱ διώκοντες· ἡ δὲ διασωθεῖσα, ἐφύλαξε τὴν τῶν Παμβοιωτίων ἑορτήν, καὶ τότε εἰς Κορώ-

E. 2. Κλείσαντος] Xyl. Γλείσαντος e Strabon. et Steph. Byz.

IV.

Phocus Bœotius erat, Gliſante urbe natus. Habuit is filiam Callirhoen pulchritudine, juxtaque pudicitia præſtantem. Hujus conjugium expetebant triginta juvenes e tota Bœotica juventute nobiliſſimi. Phocus cum alias ex aliis dilationes nuptiarum feciſſet, a vi ſibi metuens, tandem, illis urgentibus, poſtulavit ut Apollini Pythio judicium ſponſi filiæ deligendi permitterent. Illi indigne ferentes hanc ejus orationem, facto impetu hominem interfecerunt. Virgo in eo tumultu effugit, ac per regionem iſtam ſe proripuit, inſequentibus ipſam juvenibus: cum autem incidiſſet in ruſticos frumentum in horreo componentes, ab iis ſervata eſt: occultaverunt enim eam in frumento: itaque ii qui inſequebantur, tranſvecti ſunt curſu. Sic ſervata, præſtolata eſt tempus ſolennis omnium Bœotorum conventus, quæ Pambœotia vocantur: quod ubi appulit, Coroneam pro-

νειαν ἐλθοῦσα, ἱκέτις καθέζεται ἐπὶ τῷ βωμῷ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς, καὶ τῶν μνηστήρων τὴν ὠμότητα διηγεῖτο, τό, τε ἑκάστου ὄνομα καὶ τὴν πατρίδα σημαίνουσα. Ἠλέησαν οὖν οἱ Βοιωτοὶ τὴν παῖδα, καὶ τοῖς νεανίαις ἠγανάκτουν· οἱ δὲ, ταῦτα πυθόμενοι, εἰς Ὀρχομενὸν καταφεύγουσιν. Οὐ δεξαμένων δὲ αὐτοὺς τῶν Ὀρχομενίων, τοὺς Ἱππότας εἰσώρμησαν· κώμη δέ ἐστιν ὑπὸ τῷ Ἑλικῶνι μεταξὺ Θήβης καὶ Κορωνείας· οἱ δὲ ὑποδέχονται αὐτούς. Εἶτα πέμπουσι Θηβαῖοι ἐξαιτοῦντες τοὺς Φόκου φονεῖς· τῶν δὲ ὁ διδόντων, ἐστράτευσαν μὴν μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν, στρατηγοῦντος Φοίδου, ὃς τότε τὴν ἀρχὴν τῶν Θηβαίων διεῖπε· πολιορκήσαντες δὲ τὴν κώμην ὀχυρὰν οὖσαν, λιμῷ δὲ τῶν ἔνδον κρατηθέντων, τοὺς μὲν φονεῖς ληφθέντας κατέλευσαν, τοὺς δ' ἐν τῇ κώμῃ ἐξανδραποδίσαντο· κατασκάψαντες δὲ τὰ τείχη καὶ τὰς οἰκίας, διένειμαν τὴν χώραν Θηβαίοις

B. 1. Θηβαιεῦσί τε καὶ Κορωνεῦσι] Utrumque habet Xyl. posterius etiam B. E. Venet. P. Vulgo, Θηβεῦσί τε καὶ Κορωνίσι.

fecta ſupplex conſedit in ara Itoniæ Minervæ, ac de ſcelere procorum conqueſta eſt, nomine et patria ſingulorum indicatis. Miſerati puellam Bœoti, ſuccenſuerunt procis. Hi, eo comperto, Orchomenum confugerunt: excluſique ab oppidanis, Hippotas contenderunt, quod eſt oppidulum ad Heliconem inter Thebas et Coroneam ſitum. Ibi ergo fuerunt recepti. Miſerunt deinde Thebani, qui dedi percuſſores Phoci juberent: cumque non dederentur, expeditionem in Hippotas una cum aliis Bœotis fecerunt, duce Phœdo tum Thebanorum prætore: obſeſſoque oppidulo, quod munitum erat, ſiti hoſtes in poteſtatem redegerunt. Proinde comprehenſos homicidas lapidibus obruerunt: reliquos Hippotenſes in ſervitutem abduxerunt, muriſque et domibus deſtructis, agrum inter Thebanos et Coronenſes

τε καὶ Κορωνεῦσι. Φασὶ δὲ νυκτὸς, ᾗ τῆς ἁλώσεως τῶν Ἱπποτῶν, φωνὴν ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος πολλάκις ἀκουσθῆναι λέγοντός τινος, Πάρειμι· τοὺς δὲ μνησῆρας τοὺς τριάκοντα τόδε τὸ φώνημα γνωρίζειν ὅτι τοῦ Φώκου εἴη· ᾗ δὲ ἡμέρᾳ κατελεύσθησαν, τὸ ἐν Κλείσαντι μνῆμα τοῦ γέροντος κόκκῳ φασὶ ῥεῦσαι· Φοίδῳ δὲ τῷ Θηβαίων ἄρχοντι καὶ στρατηγῷ ἐκ τῆς μάχης ἐπανιόντι, ἀγγελθῆναι θυγατέρα γεγενημένην, αἰσιόμενον προσαγορεῦσαι Νικοστράτην.

ε'.

Ἄλκιππος τὸ μὲν γένος Λακεδαιμόνιος ἦν· γήμας δὲ Δαμοκρίταν, πατὴρ θυγατέρων γίνεται δύο· συμβουλεύων δὲ τῇ πόλει χρήσιμά τε καὶ φρόνιμα ὅτου δέοιντο Λακεδαιμόνιοι, ἐφθονήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων, οἳ τοὺς Ἐφόρους ψευδέσι λόγοις παραγαγόντες, ὡς Ἄλκιππος βουλόμενος τοὺς νόμους καταλῦσαι, φυγῇ προέβαλον τὸν ἄνδρα. Καὶ ὁ μὲν ἐξῆλθε τῆς Σπάρτης.

B. 7. τῷ Θηβαίων] Sic Venet. P. Vulgo, τῶν Θηβαίων.
B. 9. αἰσιόμενον] Aut præmittendum ἦν, aut corrigendum ἀγγελθεῖσαν.

diviſerunt. Ea nocte, quæ Hippotarum excidium præceſſit, vocem ex Helicone crebro auditam tradunt dicentis, *Adſum:* et procos illos triginta intellexiſſe eam Phoci eſſe vocem: qua autem die lapidibus ſunt obruti, monumentum ſenis Phoci Gliſante poſitum, crocum ſtillaſſe: Phœdo etiam a pugna reverſo nuncium allatum de nata ipſi filiola, cui ominis gratia Nicoſtratæ nomen fecerit.

V.

Alcippus Lacedæmonius ex uxore Damocrita duas filias ſuſcepit. Is cum optime conſuleret reipublicæ remque ex ejus uſu gereret, ab adverſæ factionis hominibus per invidiam apud Ephoros delatus fuit, iiſque perſuaſum mendaci oratione, Alcippum leges convellere inſtituiſſe. Juſſus itaque ſolum vertere,

Δαμοκρίταν δὲ τὴν γυναῖκα μὴ τῶν θυγατέρων βουλομένην ἕπεσθαι τῷ ἀνδρὶ ἐκώλυον, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῷ ἐδήμευσαν, ἵνα μὴ εὐπορῶσι γαμικοὶ αἱ παρθένοι. Ἐπεὶ δὲ καὶ ὡς ἐμνηστεύοντό τινες τὰς παῖδας διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετήν, ἐκώλυσαν οἱ ἐχθροὶ διὰ ψηφίσματος μὴ μνηστεύεσθαί τινας τὰς κόρας, λέγοντες ὡς ἡ μήτηρ αὐτῶν Δαμοκρίτα πολλάκις εὔξατο τὰς θυγατέρας ταχέως γεννῆσαι παῖδας, τιμωροὺς τῷ πατρὶ γεννησομένους. Παντοχόθεν δὲ ἡ Δαμοκρίτα παρελαυνομένη, ἐτήρησέ τινα πάνδημον ἑορτὴν, ἐν ᾗ γυναῖκες ἅμα παρθένοις καὶ οἰκείοις καὶ νηπίοις ἑώρταζον, αἱ δὲ τότ' ἐν τέλει, καθ' ἑαυτὰς ἐν ἀνδρῶνι μεγάλῳ διεπαννύχιζον· ξίφος τε ὑποζωσαμένη, καὶ τὰς κόρας λαβοῦσα νυκτὸς ἦλθεν εἰς τὸ ἱερὸν, καιρὸν παραφυλάξασα ἐν ᾧ πᾶσαι τὸ μυστήριον ἐπετέλουν ἐν τῷ ἀνδρῶνι· καὶ κεκλεισμένων τῶν εἰσόδων ξύλα ταῖς θύραις πολλὰ προσνήσασα, (ταῦτα δὲ ἦν εἰς τὴν τῆς ἑορτῆς θύσιαν ὑπ' ἐκείνων παρεσκευ-

Sparta abiit. Uxorem autem cum filiabus ſequi maritum volentem magiſtratus retinuit, publicatis inſuper Alcippi bonis, ne dos eſſet filiabus. Cum vero nihilominus eſſent qui eas ob patris virtutem ambirent, inimici edictum de non ambiendis eis impetraverunt, hoc cauſſæ prætendentes, Damocritam ſæpenumero optaviſſe ut quamprimum filiæ ipſius filios parerent, ultores paternæ injuriæ futuros. Ita undequaque circumſcripta Damocrita, publicam expectavit ſolennitatem, qua de more mulieres una cum virginibus, domeſticis, et infantibus conveniebant, matronæ autem procerum ſeorſim in androne ſeu conclavi quodam noctem feſtivam ducebant. Tum gladio ſuccincta, una cum filiabus in templum ſe contulit, obſervavitque id tempus, quo univerſæ in androne myſteria peragebant. Ibi aditibus occluſis, multa ad fores ligna congeſſit, quæ fuerant ad ejus feſtivitatis ſacrificium comparata, ignemque immiſit. Vi-

ασμένα) πῦρ ἐνῆκε· σωθεόντων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν βοήθειαν, ἡ Δαμοκρίτα τὰς θυγατέρας ἀπέσφαξε, καὶ ἐπ' ἐκείναις ἑαυτήν. Οὐκ ἔχοντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅποι τὸν θυμὸν ἀπερείσονται, ἐκτὸς ὅρων ἔρριψαν τῆς τε Δαμοκρίτας καὶ τῶν θυγατέρων τὰ σώματα. Ἐφ' ᾧ μηνίσαντος τοῦ θεοῦ, τὸν μέγαν ἐπιφέρουσι Λακεδαιμονίοις σεισμὸν ὀπιγενέσθαι.

ris autem ad reſtinguendum incendium accurrentibus, Damocrita filias, ſeque ſuper eas jugulavit. Lacedæmonii cum non haberent in quem deſævirent, cadavera Damocritæ et filiarum extra fines projecerunt. Ob quod facinus irato deo, magnum illum terræ motum Lacedæmoniis immiſſum fuiſſe narrant.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ.

776

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ

ΟΤΙ ΜΑΛΙΣΤΑ ΤΟΙΣ ΗΓΕΜΟΣΙ ΔΕΙ ΤΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΟΝ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ.

PLUTARCHI

MAXIME CUM PRINCIPIBUS VIRIS PHILOSOPHO ESSE DISSERENDUM.

B ΣΩΡΚΑΝΟΝ ἐγκολπίσαθαι, καὶ φιλίαν τιμᾶν καὶ μετέναι καὶ προσδέχεθαι καὶ γεωργεῖν, πολλοῖς μὲ ἰδίᾳ, πολλοῖς δὲ καὶ δημοσίᾳ χρήσιμον καὶ ἔγκαρπον γενησομένην, φιλοκάλων ἐςὶ καὶ πολιτικῶν καὶ φιλανθρώπων, οὐχ, ὡς ἔνιοι νομίζουσι, φιλοδόξων. Ἀλλὰ καὶ τοιοῦτον, φιλόδοξός ἐςι καὶ φοφοδεὴς, ὁ φεύγων καὶ φο-

B. 1. Σωρκανὸν ἐγκολπίσασθαι] Locus si quis alius corruptus, sic legitur in omnibus libris scriptis. Amiot. et Mez. priorem vocem mutant in Ἔρωτα κοινόν. Bas. habet Λωρκανόν. Xyl. Ἀωρκανόν, ita vertens tamen ut reliquimus. T. V. καλόν, vel Σωρακόν. Anon. Σύρακον. Forte nec secunda vox sana. Pro τιμᾶν Ald. Bas. Xyl. E. G. Colleg. Nov. τι: Voss. nil in textu, in margine habet τιμαῖς: vulgatum τιμᾶν est in Anon. et marg. E. Reiskii Ἀρχόντων ἐγκολπίσασθαι καὶ τιμᾶν φιλίαν, non magis probo quam similes meas, hic omittendas conjecturas.

I. QUOD instituisti te in amicitiam Sorani insinuare, eamque amplecti et colere, quæ multis privatim, multis etiam publice sit utilis, atque frugifera futura: rem facis honestatis, reipublicæ, humanitatisque studioso homini convenientem: non, ut nonnulli opinantur, ambitioso. Etenim hoc potius verum est, ambitiosum esse, et

δέμβος ἀκῆσαι λιπαρὴς τῶ ἐν ἕξει καὶ θεραπευτικός. Ἐπεὶ τί φησιν ἀνὴρ θεραπευτικὸς, καὶ φιλοσοφίας δεόμενος; Σίμων εἰ γένωμαι ὁ σκυτοτόμος, ἢ Διονύσιος ὁ γραμματιστὴς, οὐκ Περικλέους ἢ Κάτωνος, ἵνα μοι προσκαλέηται καὶ προσκαθίζῃ ὡς ὁ Σωκράτης ἐκείνοις. Καὶ Ἀρίστων μὲν ὁ Χῖος ἐπὶ τῷ πᾶσι καλέγεσθαι τοῖς βελομένοις, ὑπὸ τῶν σοφιστῶν κακῶς ἀκούων, Ὤφελεν, εἶπεν, καὶ τὰ θηρία λόγων συνιέναι κινητικῶν πρὸς ἀρετήν. Ἡμεῖς δὲ φοβούμεθα τοὺς δυνατοὺς καὶ ἡγεμονικοὺς, ὥσπερ ἀγρίους καὶ ἀνημέρους, γίνεσθαι σωφρονεστέρους; Οὐκ ἀνδριαντοποιός ἐστιν ὁ τῆς φιλοσοφίας λόγος, ὃς ἐλιννύοντα ποιεῖν ἀγάλματα ἐπ' αὐτᾶς βαθμίδος ἑστάναι, καὶ Πίνδαρον· ἀλλ' ἐνεργὰ βούλεται ποιεῖν ὧν ἂν ἅψηται, καὶ πρακτικὰ καὶ ἔμψυχα, καὶ κινητικὰς ὁρμαὶς ἐπιπόνοις καὶ κρίσεις ἀγωγὰς ἐπὶ τὰ ὠφέλιμα, καὶ προ-

B. 8. ἀνὴρ θεραπευτικὸς] Conjeceram ἀνὴρ ἀρχικός: nunc magis placet Amiot. Mez. θεραπεύσεως.

B. 11. ὡς ὁ Σωκράτης] Lego, ὁ Σωκράτης ὡς.

C. 3. Ὤφελεν, εἶπεν] Sic et Mez. et Jun. et Xyl. verſ. Vulgo, ὄφελεν εἰπεῖν.

meticuloſum eum, qui fugit vereturque dici adhærere iis, qui in aliqua poteſtate ſunt conſtituti, et eos demereri. Nonne enim homo ingenii culturæ patiens, et philoſophiæ indigens dicat: utinam Simo fierem cerdo, aut Dionyſius literator de Pericle vel Catone, ut mihi ſicut illis adſideret ac colloqueretur Socrates? Ariſto ſane Chius a ſophiſtis impetitus maledictis, quod cum omnibus qui hoc vellent differeret, *Optare ſe*, dixit, *ut etiam bruta animalia intelligere poſſent verba ad virtutem incitantia.* Nos vero potentium et principum virorum conſuetudinem, tanquam agreſtium et ferorum animalium, vitabimus? Non ſtatuarii morem ſervat philoſophiæ oratio, ut *ſimulachra*, quod eſt apud Pindarum, *faciat in ſua perpetuo hærentia baſi:* ſed quidquid attingit, id induſtrium vult reddere, effi-

αιρέσεις φιλοκάλους, καὶ φρόνημα καὶ μέγεθος μετὰ πραότητος καὶ ἀσφαλείας, δι' ὧν τοῖς ὑπερέχουσι καὶ δυνατοῖς ὁμιλοῦσιν οἱ πολιτικοὶ πεφυκότες. Καὶ γὰρ ἂν ἰατρὸς ἢ φιλόκαλος, ἥδιον ὀφθαλμὸν ἰάσεται τὸν ὑπὲρ πολλῶν βλέποντα καὶ πολλὰς φυλάττοντα· καὶ φιλόσοφος ψυχῆς ἐπιμελήσεται πεφυκότως, ἣ ὑπὲρ πολλῶν φροντίζουσαν ὁρᾷ, καὶ πολλοῖς φρονεῖν καὶ φιλοσοφεῖν καὶ δικαιοπραγεῖν ὀφείλουσαν. Καὶ γὰρ εἰ δεινὸς ἣν πρὸς ζήτησιν ὑδάτων καὶ συναγωγήν, ὥσπερ ἱστορεῦσι τὸν Ἡρακλέα καὶ πολλοὶ τῶν πάλαι, οὐκ ἂν ἔλαιρε φρεωρυχῶν ἐν ἐρημίᾳ πρὸς Κόρακος πέτρᾳ τινὰ συβωτικὴν ἐκείνην Ἀρέθουσαν, ἀλλὰ ποταμοῦ τινος ἀενάους πηγὰς ἀναβαλλόμενος πόλει τε καὶ στρατοπέδοις καὶ φυτείαις βασιλέων καὶ ἄλσεσιν. Ἀκούομεν δὴ Ὁμήρου τὸν Μίνω Διὸς ἀριστῆα προσκαλοῦντος· τοῦτο δέ ἐστιν, ὡς

D. 3. ἀσφαλείας] Forte, ἀφελείας.

cax atque animatum, impetuſque ingenerat, et judicia quibus id ad utilia incitetur, conſilia honeſtatem reſpicientia altitudinemque animi cum manſuetudine et cautione conjunctam. Atque hæc cauſſa eſt, cur libentius cum eminentibus ac potentia præſtantibus conſueſcant viri civiles. Quippe et medicus honeſtatis ſtudioſus malit oculum ſanare qui pro multis videat, multoſque cuſtodiat: et philoſophus promtior erit ad curandum animum, quem pro multis procurare videt, et qui debeat multis ſapere, philoſophari, ac juſtitiam colere. Nam qui peritus eſſet aquæ inveniendæ et conducendæ, quod de Hercule et multis veteribus narratur, is profecto non oblectaret ſe in aliqua agri extremitate aperiendo fonte, qualis illa ſubulci eſt ad Corvi ſaxum Arethuſa, ſed fluminis alicujus perennes fontes propagando ad urbes, caſtra, agros regum cultos atque lucos. Homerum audimus, qui Minoëm Jovis *oariſtam* appellat, hoc

φησιν ὁ Πλάτων, ὁμιλητὴν καὶ μαθητήν. Οὐδὲ γὰρ ἰδιώτας, οὐδὲ οἰκουρούς, οὐδὲ ἀφράκτους ἠξίουν εἶ θεῶν μαθητάς, ἀλλὰ βασιλεῖς, οἷς εὐβουλίας γενομένης καὶ δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος καὶ μεγαλοφροσύνης, πάντες F
ἔμελλον ὠφεληθήσεσθαι καὶ ἀπολαύειν οἱ χρώμενοι. Τὸ ἐρύγιον τὸ βοτάνιον λέγουσι μιᾶς αἰγὸς εἰς τὸ στόμα λαβούσης, αὐτήν τε πρῶτον ἐκείνῃ καὶ τὸ λοιπὸν ἀπόλιον ἴσασθαι, μέχρις ἂν ὁ ἀπόλους ἐξέλῃ προσελθών· τοιαύτῃ ἔχουσιν αἱ ἀπόρροιαι τῆς δυνάμεως ὀξύτητα, πυεὸς δίκην ὀπνεμομένην τὰ γειτνιῶντα καὶ καθασκιδναμένην. Καὶ μὴν ὁ τῆ φιλοσόφου λόγος ἐὰν μὴ ἰδιώτην ἕνα λάβῃ χαίροντα ἀπραγμοσύνῃ καὶ περιγράφοντα ἑαυτὸν, ὡς κέντρῳ καὶ ἁφαῖς γεωμετρικῷ, ταῖς περὶ τὸ σῶμα χρείαις, οὐ παραδίδωσιν εἰς ἑτέρους, ἀλλ' 777
ἐν ἑνὶ ποιήσας ἐκείνῳ γαλήνην καὶ ἡσυχίαν, ἀπεμαράνθη καὶ συνεξέλιπεν· ἂν δὲ ἄρχοντος ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ καὶ πρακτικοῦ καθάψηται, καὶ τοῦτον ἀναπλήσῃ καλο-

est, Platone interprete, familiarem atque discipulum. Non enim privatos homines, aut domi desidentes, otiososve, deorum esse voluerunt discipulos: sed reges, qui prudentiam, justitiam, bonitatem ac magnanimitatem consecuti, ea ad omnium essent utilitatem conversuri. Eryngium herbam aiunt si una capella in os sumat, ipsam primum, mox totum gregem subsistere, donec accedens, pastor ori eam eximat: tantam vim celeritatis odor ejus habet, qui ignis in morem in proxima quæque dissipetur atque ea occupet. At enim philosophica doctrina, si in privatum aliquem incidat, qui otio gaudens, et corporis sui usibus se tanquam circulo ducto circumscribat, non propagatur ad alios, sed in eo solo tranquillitate ac quiete facta evanescit. Si vero in principem virum et in republica versantem rebusque gerendis deditum illabatur, eumque studio virtutis

καγαθίας, πολλὰς δι' ἑνὸς ὠφέλησεν, ὡς Ἀναξαγόρας Περικλεῖ συγγενόμενος, καὶ Δίωνι Πλάτων, καὶ Πυθαγόρας τοῖς πρωτεύουσιν Ἰταλιωτῶν. Κάτων δὲ αὐτὸς ἔπλευσεν ἀπὸ στρατείας ἐπ' Ἀθηνόδωρον· καὶ Σκιπίων μετεπέμψατο Παναίτιον, ὅτε αὐτὸν ἡ σύγκλητος ἐξέπεμψεν,

Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ὑφορώμενον,

B ὡς φησι Ποσειδώνιος. Τί οὖν ἔδει λέγειν τὸν Παναίτιον; "Εἰ μὴ ἦς ἢ Κάτων ἢ Πολυδεύκης, ἤ τις ἄλλος ἰδιώ-"της, τὰ μέσα τῶν πόλεων ἀποδιδράσκειν βαλόμενος, "ἐν γωνίᾳ τινὶ καθ' ἡσυχίαν ἀναλύων συλλογισμὸς καὶ "στρεμμάτων φιλοσόφων, ἄσμενος ἄν σε προσεδεξάμην "καὶ σωτῆρα· ἐπεὶ δὲ υἱὸς Αἰμιλίου Παύλου τοῦ διαπάτου "γόνος, υἱωνὸς δὲ Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ τοῦ νικήσαντος Ἀννίβαν τὸν Καρχηδόνιον, οὐκ ἄν σοι προσ-"διαλέξωμαι."

A. 8. Σκηπίων] Ita E. constanter. Vulgo, Σκιπίων.

A. 10. ὑφορώμενον] Immo, ἐφορῶντα, ut T. II. p. 200. E.

B. 2. Κάτων] Forte, Βάτων: vel Κάσωρ ut T. V. personæ Comicæ.

B. 5. περιέλκων] Forte, περὶ ἐλίκων: aut, περὶ ἐλέγχων, ut Xyl. aut περιπλέκων, καὶ, ut Mez.

impleat, multis per unum prodest. Tales fuerunt Pericles Anaxagora, et Platone Dion præceptore usus, ac Pythagora principes Italorum. Cato quidem ipse ab expeditione ad Athenodorum navigavit: et Scipio Panætium arcessivit, cum esset legatus a Senatu, ut quemadmodum Posidonius ait,

Inspiceret mores hominum pravosque bonosque.

Quid, putas, fuit dicendum Panætio? *Si esses Cato, aut Pollux, aut alius quidam idiota, qui e medio urbis te subducens per otium in aliquo angulo syllogismos resolveret, ac de elenchis philosopharetur, libenter me tibi darem, tecumque essem: nunc quia Æmilii Pauli filius es, ejus qui duos gessit consulatus, nepos Scipionis Africani a quo Annibal Carthaginiensis victus est, nolo tecum philosophari.*

β'. Τὸ δὲ λέγειν ὅτι δύο λόγοι εἰσίν, ὁ μὲν ἐνδιάθετος, ἡγεμόνος Ἑρμοῦ δῶρον, ὁ δ' ἐν προφορᾷ, ἀφάκτορος καὶ ὀργανικός, ἔωλόν ἐστι, καὶ ὑποπιπλέτω τῷ, Τοῦτ' ἤδειν πρὶν Θέογνιν γεγονέναι· ἐκεῖνο δ' οὐκ ἐνοχλήσει, C ὅτι καὶ τῷ ἐνδιαθέτῳ λόγῳ καὶ τῷ προφορικῷ φιλία τέλος ἐστί, τῷ μὲν πρὸς ἑαυτόν, τῷ δὲ πρὸς ἕτερον. Ὁ μὲν γὰρ εἰς ἀρετὴν ἀφὶ φιλοσοφίας τελευτῶν, σύμφωνον ἑαυτῷ καὶ ἄμεμπτον ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ μετὰ εἰρήνης καὶ φιλοφροσύνης τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ παρέχεται τὸν ἄνθρωπον·

Οὐ στάσις, οὐ δῆρις ἐναίσιμος ἐν μελέεσσιν·

οὐ πάθος λόγῳ δυσπειθές, οὐκ ὁρμῆς μάχη πρὸς ὁρμήν, ἢ λογισμοῦ πρὸς λογισμὸν ἀντίβασις, οὐκ ὥσπερ ἐν μεθορίῳ τοῦ ἐπιθυμοῦντος καὶ τοῦ μετανοοῦντος, τὸ τραχὺ καὶ ταραχῶδες καὶ τὸ ἡδόμενον, ἀλλ' εὐμενῆ πάντα καὶ φίλα, καὶ ποιοῦντα πλείστων τυγχάνειν ἀγαθῶν, ἑαυτῷ χαί- D

B. 10. Τὸ δὲ λέγειν] Forte proxime antecedentia quædam exciderunt: quod Mez. ſuſpicabatur.

C. 7. οὐ δῆρις ἐναίσιμος] Xyl. ἐδέ τε δῆρις: præterea corrigendum ἀναίσιμος cum Mez. et Reiſk.

D. 1. ἀγαθῶν, ἑαυτῷ] Forte, ἀγαθῶν τῷ ἑαυτῷ, ut Jun.

II. Quod autem dicitur, orationem eſſe duplicem, unam intus contentam, Mercurii munus principis, alteram quæ enunciatur, Mercurii agitatoris, inſtrumentalem: frivolum eſt, ac ſubjiciatur huic dicto, *Noveram hoc antequam Theognis exſiſteret.* Id autem nihil moleſtiæ afferat, et intus contentæ orationis, et enunciatæ finem eſſe amicitiam, illius cum ſeipſo, hujus cum alio. Quem enim philoſophia ad virtutem perducit, is homo redditur ſibi ipſi concinens, nunquam ſeipſum culpans, paceque ſecum et amore perpetuo fruens:

Non eſt ſeditio in membris, contentio nulla eſt:

non rationi refragans animi motus, non cupiditatum inter ſe concertatio, non cogitationi contraria cogitatio, non tanquam in confinio concupiſcentiæ et pœnitentiæ aſperum ac tumultuoſum gaudium. Sed pacata omnia et amica, ac plurimorum bonorum fertilia,

ρειν ἕκαστον. Τοῦ δὲ προφορικοῦ τινὸς Μοῦσαν ὁ Πίνδαρος οὐ φιλοκερδῆ φησὶν οὐδ' ἐργάτιν εἶναι πρότερον, οἶμαι δὲ μηδὲ νῦν, ἀλλ' ἀμουσίᾳ καὶ ἀπειροκαλίᾳ τὸ κοινὸν Ἑρμῆν, ἐμπόλαιον καὶ ἔμμισθον γενέσθαι. Οὐ γὰρ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ταῖς ἑαυτῆς προστόλοις θυγατράσιν ἐμήνιεν, ὅτι

Πρῶται μύσεα μηχανήσαντο καταχέειν νεανίσκων·

ἡ δ' Οὐρανία καὶ Καλλιόπη καὶ ἡ Κλειὼ χαίρουσι τοῖς ἐπ' ἀργυρίῳ διαλεγομένοις τὸν λόγον. Ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ τὰ τῶν Μουσῶν ἔργα καὶ δῶρα μᾶλλον ἢ τὰ τῆς Ἀφροδίτης φιλοτήσια εἶναι. Καὶ γὰρ τὸ ἔνδοξον ὁ τινὲς τοῦ λόγου ποιοῦσι τέλος, ὡς ἀρχὴ καὶ σπέρμα φιλίας ἠγαπήθη· μᾶλλον δ' ὅλως οἵγε πολλοὶ κατ' εὔνοιαν τὴν δόξαν πέμπουσι, νομίζοντες ἡμᾶς μὴ μόνον ἐπαινεῖν ἃς φιλοῦμεν. Ἀλλ'

D. 3. ἐργάτιν] Sic Xyl. Vulgo, ἐργάτην.

D. 6. προστόλοις—νεανίσκων] G. Colleg. Nov. ὅτι πρῶται μήδεα μαχλήσαντο καταχέειν νεανίσκων.

D. 8. ἐν ἀργυρίῳ—λόγον] Legendum videtur vel ἐπ' ἀργυρίῳ διαλεγομένοις: vel, ἐπ' ἀργυρίῳ διατιθεμένοις τὸν λόγον, ut fere Reisk.

E. 3. ἡμᾶς μὴ μόνον] μὴ delent Xyl. et Mez. recte quidem, sed vel sic quid desideres.

efficientiaque ut seipso quis gaudeat. Musam vero enunciatæ orationis præsidem neque ante Pindarus dixit lucri cupidam esse atque operariam, neque, puto, nunc diceret: sed ob inscitiam atque imperitiam honesti communem Mercurium factum fuisse mercenarium atque venalem. Non enim Venus quidem administri sui filiabus succensuit,

Quod primæ juvenes in fraudem inducere turpi
Instituere dolo:

Urania autem, Calliope, et Clio gaudeant iis, qui pecuniæ gratia doctrinam profiterentur. Sed mihi videntur Musarum opera et dona magis etiam quam Veneris, amicitiæ ergo data ac gratuita esse. Etenim gloria, quam nonnulli finem orationis faciunt, tanquam semen et initium amicitiæ in pretio fuit: immo autem omnino plerique gloriam pro benevolentia tribuunt, putantes eos duntaxat a nobis laudari, quos diligi-

οὗτοι μὴ, ὡς ὁ Ἰξίων διώκων τὴν Ἥραν ὤλισθεν εἰς τὴν νεφέλην, οὕτως ἀντὶ τῆς φιλίας εἴδωλον ἀπατηλὸν καὶ πανηγυρικὸν καὶ περιφερόμενον ὑπολαμβάνουσιν. Ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἂν πολιτείας καὶ πράξεσιν ἀναστρέφηται, δείσεται δόξης τοσαύτης ὅση δύναμιν περὶ τὰς πράξεις ἐκ τοῦ πιστεύεσθαι δίδωσιν· οὔτε γὰρ ἡδὺ μὴ βουλομένοις, οὔτε ῥᾴδιον ὠφελεῖν· βούλεσθαι δὲ ποιεῖ τὸ πιστεύειν· ὥσπερ τὸ φῶς F μᾶλλόν ἐστιν ἀγαθὸν τοῖς βλέπουσιν ἢ τοῖς βλεπομένοις, οὕτως ἡ δόξα τοῖς αἰσθανομένοις ἢ τοῖς μὴ παρορωμένοις. Ὁ δὲ ἀπολλαγμένος τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ σιωπῶν ἑαυτῷ, καὶ τἀγαθὸν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀπραγμοσύνῃ τιθέμενος, τὴν μὲν ἐν ὄχλοις καὶ θεάτροις πάνδημον καὶ ἀναπεπταμένην δόξαν, οὕτως ὡς τῷ Ἀφροδίτῃ ὁ Ἱππόλυτος ἄπωθεν 771 ἁγνὸς ὢν ἀσπάζεται, τῆς δέ γε τῶν ὀπαδῶν καὶ ἑλομένων οὐδὲ αὐτὸς καταφρονεῖ· πλοῦτον δὲ καὶ δόξαν ἡγεμονικὴν καὶ δύναμιν ἐν φιλίαις οὐ διώκει, οὐ μὴν οὐδὲ φεύγει ταῦτα παρόντα μετρίως ἔχει· οὐδὲ γὰρ τοὺς

mus. Verum hi quidem, quo modo Ixion Junonem perſequens in nubem delapſus eſt, ita loco amicitiæ ſimulachrum fallax, et ad pompam compoſitum, atque inſtabile amplectuntur. Sana mente præditus autem, ſi in republica ac rebus gerendis verſetur, tantam captabit exiſtimationem, quanta ob fidem quæ ei habetur, potentiam ipſius actionibus conciliet. Nam neque jucundum eſt neque facile nolentibus prodeſſe: ut velint, fides faciet. Sicut enim lumen melius eſt videntibus, quam viſis: ita gloria magis conducit ſentientibus quam animadverſis. Qui vero omiſſa reipublicæ tractatione ſecum vivit, felicitatem in otio et quiete ponens, is eam quidem gloriam, quæ in hominum turba theatriſque publica proſtat, ita ut Hippolytus Venerem eminus, ipſe caſtus, ſalutabit: bonorum tamen ac celebrium virorum de ſe opinionem nequaquam negliget: divitias autem, et principe dignam gloriam ac potentiam in amicitiis neque ſectabitur, neque, ſi modice affluant, aver-

καλὸς τ̃ νέων διώκει κ̀ ὡραίους, ἀλλὰ τοὺς εὐαγώγους κ̀ κοσμίους κ̀ φιλομαθεῖς· οὐδὲ οἷς ὥρα κ̀ χάρις σωέπεται κ̀ ἄνθος διδίτλεται τὸν φιλόσοφον, οὐδὲ ἀποσοβεῖ κ̀ ἀπελαύνει τ̃ῷ ἀξίων ἐπιμελείας τὸ κάλλος. Οὕτως οὖν ἀξίας ἡγεμονικ̃ης κ̀ δυνάμεως ἀνδρὶ μετρίῳ κ̀ ἀστείῳ προσούσης, οὐκ ἀφέξεται τ̃οῦ φιλεῖν κ̀ ἀγαπ̃ᾶν, οὐδὲ φοβηθήσεται ὃ αὐλικὸς ἀκοῦσαι κ̀ θεραπευτικός.

Οἱ γὰρ Κύπριν φεύγοντες ἀνθρώπων ἄγαν
Νοσοῦσιν ὁμοίως τοῖς ἄγαν θηρωμένοις·

κ̀ οἱ προ̃ς ἔνδοξον ὄντως κ̀ ἡγεμονικὴν φιλίαν ἔχοντες. Ὁ μὲν οὖν ἀπράγμων φιλόσοφος οὐ φεύξεται τοὺς τοιούτους· ὁ δὲ πολιτικὸς κ̀ προσιέξεται αὐτοῖς ἀκούειν, οὐκ ἀνοχλῶν, οὐδ' ὑποχαθημένων τὰ ὦτα διαλέξεσιν ἀκαίροις κ̀ σοφιστικ̃αῖς, βουλομένοις δὲ χαίρων κ̀ συναλεγόμενος κ̀ σολάζων κ̀ σιωὰν προθύμως.

B. 3. ἄγαν θηρωμένοις] Vulgo, ἀγαθὰ ἠρημένοις. Illud ſumſi ex marg. G. Mez. dudum probatum Viris doctis. Vid. Valckenar. ad Eur. Hippol. 113.

B. 6. ἀκούειν, οὐκ] Legendum, ἄκουσι μὲν οὐκ—. cum Mez. et Reiſk.

ſabitur. Nam neque formoſos adoleſcentes ſectatur, ſed modeſtos, compoſitos, et diſcendi cupidos: neque quibus forma, flos ætatiſque et venuſtas adeſt, reformidat: neque culturæ dignos ob pulchritudinem rejicit. Ita dignitate et potentia principe digna præditum virum, philoſophus civilis ac moderatus, non recuſabit amare ac diligere: nec verebitur aulicus appellari et blandus:

Qui dona Veneris ſpernit, animi contumax,
Nimium ſequente non magis culpa vacat:

itidem errant gloriam et gratiam apud principes fugiendo. Philoſophus ergo rebus gerendis abſtinens tales non fugiet. Civilis etiam amplectetur eos, nihil turbans nolentes, neque aures intempeſtivis atque ſophiſticis collocutionibus interpellans: ſed volentibus illis diſſerere gaudens, colloquens, vacans, et converſans.

γ'. Σπείρω δ' ἄρουραν δώδεχ' ἡμερῶν ὁδὸν
Βερέκυνθα χῶρον·

οὗτος εἰ μὴ μόνον φιλογεωργὸς, ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπος, C
ἥδιον ἂν ἔσπειρε τῷ τοσούτους τρέφειν δυναμένῳ, ἢ τὸ
Ἀντισθένους ἐκεῖνο χωρίδιον, ἣν μόλις αὐτῷ αὖ πάλιν
ἀνήρηκας· εἰ δέ σε ἠδέως τ' οἰκουμένην ἅπασαν ἐπι-
στρέφειν παραιτῆται. Καίτοι Ἐπίκουρος ταγαθὸν ἐν τῷ
βαθυτάτῳ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ ἐν ἀκλύστῳ λιμένι καὶ
κωφῷ, τιθέμενος, τὸ εὖ πάσχειν τὸ εὖ ποιεῖν οὐ μόνον κάλ-
λιον ἀλλὰ καὶ ἥδιον εἶναί φησι. Χαρᾶς γὰρ οὐδὲν ὕπως
γόνιμόν ἐστιν ὡς χάρις· ἀλλὰ σοφὸς ἦν ὁ ταῖς Χάρισι
τὰ ὀνόματα θέμενος, Ἀγλαΐᾳ καὶ Εὐφροσύνῃ καὶ Θά-
λειαν· τὸ γὰρ ἀγαλλόμενον καὶ τὸ χαῖρον ἐν τῷ διδόντι τ' D
χάριν πλεῖόν ἐστι καὶ καθαρώτερον. Διὸ τῷ πάσχειν εὖ
αἰσχύνονται πολλάκις, ἀεὶ δὲ ἀγάλλονται τῷ εὖ ποιεῖν· εὖ

C. 1. φιλάνθρωπος] Addendum ἦν, cum Jun.

C. 3. ἣν μόλις—παραιτῆται] Corrigo, ὃ μόλις Αὐτολύκῳ ἐμπαλαίειν ἤρκεσε. Ἐγὼ δὲ ἀρεμένην τὴν οἰκεμένην ἅπασαν ἐπιστρέφειν παραιτῆται: posterioris partis ratio nondum satis expedita est, in ἐγὼ δέ: de priore non est quod dubitetur, auctore Xenophonte Sympos. III, 8. quo respicitur.

III. *Bis sex dierum confero viam, solum*
Berecynthiam regionem:

Is, si non tantum agriculturæ studiosus, sed etiam humanitatis fuisset, maluisset profecto conserere agrum tot alendis sufficientem, quam Antisthenis illum agellum, qui vix Autolyco, in quo luctaretur, satis magnus erat. Equidem arando terrarum orbem subvertere recusem. Quanquam Epicurus bonum in altissima quiete, tanquam in portu ab undis tuto ac silente collocans, beneficium dare non modo pulchrius, sed etiam jucundius esse ait quam accipere. Nil enim tam est ferax gaudii, quam gratia: et sapuit, qui Gratiis nomina imposuit, Aglaiæ, Euphrosynes, et Thaliæ. Major enim et purior est lætitia dantis. Itaque sæpe pudet accipere beneficium: semper cum gaudio gratificamur aliis. Bene au-

δὲ ποιῶσι πολλὰς οἱ ποιοῦντες ἀγαθοὺς ὧν πολλοὶ δέονται· καὶ τἀναντίον, οἱ ἀεὶ διαφθείροντες ἡγεμόνας ἢ βασιλεῖς ἢ τυράννους διάβολοι καὶ συκοφάνται καὶ κόλακες, ὑπὸ πάντων ἐλαύνονται καὶ κολάζονται, καθάπερ οὐκ εἰς μίαν κύλικα φάρμακον ἐμβάλλοντες θανάσιμον, ἀλλ' εἰς πηγὴν δημοσίαν ῥέουσαν, ἣ χρωμένους πάντας ὁρῶσιν. Ὥσπερ
E οὖν τοὺς Καλλίου κωμῳδουμένους κόλακας λέγουσιν, Οὐ πῦρ οὐ σίδηρος οὐδὲ χαλκὸς εἴργει μὴ φοιτᾶν ὅπου δεῖπνον, κατ' αὐτὸν Εὔπολιν· τοὺς δ' Ἀπολλοδώρου τυράννου καὶ Φαλάριδος καὶ Διονυσίου φίλους καὶ συνήθεις ἀπετυμπάνιζον, ἐστρέβλουν, καὶ ἐνεπίμπρασαν, ἐναγεῖς ἐποιοῦντο καὶ καταράτους· ὡς ἐκείνων μὲν ἀδικούντων ἕνα, τούτων δὲ πολλοὺς δι' ἑνὸς τοῦ ἄρχοντος· οὕτως οἱ μὴ ἰδιώταις συνόντες, αὐτοὺς ἐκείνους ποιοῦσιν ἑαυτοῖς ἀλύπους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ ἀθορυβήτους· ὁ δὲ ἄρχοντος ἦθος ἀφαιρῶν μοχθηρὸν, ἢ γνώμην ἐφ' ἣν δεῖ συγκατευθύνων, τόπον τινὰ
F

E. 1. λίγουσιν] Forte, γελῶσιν, ὡς—.

tem multis faciunt, qui eos bonos reddunt, quorum opera multi indigent: ſicut contra qui principes, reges, tyrannoſque ſolent corrumpere, ſycophantæ, calumniatores, atque adulatores, ab omnibus profligantur atque puniuntur: ut qui lethale venenum non in unum aliquem injecerunt calicem, ſed in fontem publicum, et quo univerſos uti norint. Sicut igitur ridemus Calliæ illos in comœdia Eupolis traductos adulatores, quos dixit, *non igni, non aëre, non ferro arceri poſſe, ne ad cœnam commeent:* Apollodori autem tyranni, et Phalaridis, et Dionyſii amicos atque familiares ad necem verberarunt, tormentis excruciarunt, combuſſerunt, diriſque devoverunt; quod illi unum injuria afficerent, hi per unum principem multos læderent: ita qui cum privato conſueſcit philoſophus, efficit ut is ſeipſum nulla moleſtia, nullo damno afficiat, placideque vivat: qui vero principis alicujus malos mores corrigit, animumque ad officium dirigit, is quodammodo publice philo-

δημοσίᾳ φιλοσοφεῖ καὶ τὸ κοινὸν ἐπανορθοῦται, ὡς πάντες διοικοῦνται. Τοῖς ἱερεῦσιν αἰδῶ καὶ τιμὴν αἱ πόλεις νέμουσιν, ὅτι παρὰ θεῶν οὐ μόνον αὐτοῖς καὶ φίλοις καὶ οἰκείοις, ἀλλὰ κοινῇ πᾶσιν αἰτοῦνται τοῖς πολίταις· καίτοι τοὺς θεοὺς οἱ ἱερεῖς οὐ ποιοῦσιν ἀγαθῶν δοτῆρας, ἀλλὰ τοιούτους ὄντας παρακαλοῦσι· τοὺς δ' ἄρχοντας οἱ σπεύδοντες τοῦ φιλοσόφων δικαιοτέρους ποιοῦσι καὶ μετριωτέρους καὶ παρθυμοτέρους εἰς τὸ εὖ ποιεῖν, ὥστε καὶ χαίρειν εἰκὸς ἔστι μᾶλλον.

δ'. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ λυροποιὸς ἀνὴρ ἥδιον λύραν 779
ἐργάσασθαι καὶ προθυμότερον, μαθὼν ὡς ὁ ταύτην κτησάμενος τὴν λύραν μέλλει τὸ Θηβαίων ἄστυ τειχίζειν ὡς ὁ Ἀμφίων, ἢ τὴν Λακεδαιμονίων φάσιν παύειν ἐπᾴδων καὶ παραμυθούμενος ὡς Θαλῆς· καὶ τέκτων ὁμοίως, πηδάλιον δημιουργῶν ἁψῖναι, πυθόμενος ὅτι τοῦτο τὴν Θεμιστοκλέους ναυαρχίδα κυβερνήσει παρατολεμοῦσαν τὴν Ἑλλά-

F. 2. ὡς πάντες] Jun. Mez. Reisk. ὧ πάντες, quod probo. Xyl. ὡς πάντες διοικῶνται.

sophatur, optimumque publicum emendat, quo omnes gubernantur. Sacerdotibus civitates honorem habent, eosque venerantur, quod bona ii a diis non sibi tantum, suisque amicis et familiaribus, sed in commune omnibus civibus precantur: et vero ii deos non faciunt bonorum largitores, sed cum tales suapte sint natura, eos obsecrant. Principes philosophi cum iis versantes justiores faciunt, moderatiores, et ad beneficentiam propensiores, ut par sit eos etiam magis gaudere.

IV. Mihi quidam faber lyram quoque eo libentius videtur alacriusque fabricaturus, si sciret, eum, qui habiturus eam esset, canendo Thebas muris circumdaturum, ut fecit Amphion, aut Lacedæmoniorum seditionem pacaturum, ut fecit Thales: itemque gubernaculum conficiens, si gubernatorem eo intelligeret usurum ad regendam Themistoclis prætoriam navem propug-

δης, ἢ τῷ Πομπηΐῳ τὰ πειρατικὰ καταναυμαχοῦντος. Τί οὖν οἴει περὶ τοῦ λόγου τὸν φιλόσοφον, ἐννοούμενον ὡς ὁ τοῦτον παιδαγωγὸν πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἡγεμονικὸς, κοινὸν ὄφελος ἔσαι; δικαιοδοτῶν, νομοθετῶν, κολάζων τοὺς πονηροὺς, αὔξων τοὺς ἐπιεικεῖς καὶ ἀγαθούς; Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ καὶ ναυπηγὸς ἀγαθὸς ἥδιον ἐργάσασθαι πηδάλιον, εὐθύμως ὅτι τοῦτο τῇ Ἀργῷ κυβερνήσει πᾶσι μέλλουσαν· καὶ τέκτονικὸς οὐκ ἂν οὕτω κατασκευάσαι ἅρατρον προθύμως ἢ ἅμαξαν, ὡς τοὺς ἄξονας οἷς ἔμελλε Σόλων τοὺς νόμους ἐγχαράξειν. Καὶ μὴν οἱ λόγοι τῶν φιλοσόφων, ἐὰν ψυχαῖς ἡγεμονικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν ἐγγραφῶσι βεβαίως καὶ κρατήσωσι, νόμων δύναμιν λαμβάνουσιν. Ἦ καὶ Πλάτων εἰς Σικελίαν ἔπλευσεν, ἐλπίζων τὰ δόγματα νόμους καὶ ἔργα ποιήσειν ἐν τοῖς Διονυσίου πράγμασιν· ἀλλ' εὗρε Διονύσιον, ὥσπερ βιβλίον παλίμψηστον, ἤδη μολυσμῶν ἀνάπλεων, καὶ τῇ βαφῇ οὐκ ἀνιέντα τῆς τυραννίδος, ἐν πολλῷ χρόνῳ δευσο-

nantem pro Græcia, Pompeiive prædones maritimos exſcindentis. Nonne hoc etiam de ſua doctrina ſtatuet philoſophus: ea imbutum civilem atque principem virum in publicum utilem futurum, jus dicendo, leges condendo, malos puniendo, bonos augendo? Equidem navium opificem bonum aliqua cum voluptate arbitror clavum fabricaturum, ſi audiat eo gubernandam Argo navem illam ab omnibus celebratam: neque tam alacriter carpentarius aratrum currumve conſtruet, ut axones in quos Solon ſuas ſit leges inſcripturus. Et quidem doctrina philoſophica ubi in animum principis ac civilis viri inſcripta hæſit, vim legis adipiſcitur. Atque eo nomine in Siciliam navigavit Plato ſperans ſe id conſecuturum, ut Dionyſius in agendo decretis philoſophiæ tanquam legibus uteretur, eaque factis repræſentaret: ſed Dionyſium invenit inſtar libri, in quo quæ ſcripta ſunt, rurſum expungi ſolent, jam ſordibus et maculis refertum, neque tyrannidis tincturam dimittentem, quam

ποιὸν οὖσαν καὶ δυσέκπλυτον· δρομαίους δὲ ὄντας ἔτι δεῖ τῶν χρηστῶν ἀντιλαμβάνεσθαι λόγων.

C. 4. δρομαίως δὲ] Forte, διὸ νέως δή: vel διὸ νεαρὰς δή. Possis et conjicere καθαρὰς δέ. Mez. δροσερούς.
C. 5. λόγων] Non integer fine libellus. Mez.

temporis longinquitas penetrabilem jam et indelebilem reddiderat. Oportet autem tales, dum in cursu adhuc et motu sunt vitia, bonas amplecti disputationes.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΡΟΣ ΗΓΕΜΟΝΑ ΑΠΑΙΔΕΥΤΟΝ.

PLUTARCHI

AD PRINCIPEM INERUDITUM.

α'. ΠΛΑΤΩΝΑ Κυρηναῖοι παρεκάλουν νόμους τε γραφάμενον αὐτοῖς ἀπολιπεῖν, καὶ διακοσμῆσαι τὴν πολιτείαν· ὁ δὲ παρῃτήσατο, φήσας χαλεπὸν εἶναι Κυρηναίοις νομοθετεῖν ὅπως εὐτυχῶσιν.

Οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρον

καὶ τραχὺ καὶ δύσαρκτον,

——ὡς ἀνὴρ ἔφυ

εὐθηνίας δοκήσεις ὑπιλαμβανόμενον· διὸ τοῖς ἄρχουσι χαλεπὸν ὄντι σύμβουλον περὶ ἀρχῆς γενέσθαι· τὴν γὰρ λό-

I. PLATO a Cyrenæis rogatus, ut leges ipſis ſcriptas relinqueret, rempublicamque conſtitueret, recuſavit: quod diceret, *difficulter Cyrenæis leges poſſe poni, rebus earum ita lætis.* Ac profecto, nihil ita eſt petulans, ferox, atque imperio reluctans, atque eſt homo rebus, ut videtur, ſecundis fruens. Itaque difficile eſt imperantibus conſilium de imperio dare: verentur enim doctrinam, ut-

γον ὥσπερ ἄρχοντα προσδέξασθαι φοβοῦντας, μὴ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ τὸ ἀγαθὸν κολούσῃ τῷ καθήκοντι δουλωσάμενον. Οὐ γὰρ ἴσασι τὰ Θεοπόμπου τοῦ Σπαρτιατῶν βασιλέως, ὃς πρῶτος ἐν Σπάρτῃ τοῖς βασιλεύσι καταμίξας τοὺς Ἐφόρους, εἶτα ὀνειδιζόμενον ὑπὸ τῆς γυναικὸς εἰ τοῖς παισὶν ἐλάττονα παραδώσει τὴν ἀρχὴν ἧς παρέλαβε, "Μείζονα μὲν οὖν, εἶπεν, ὅσῳ καὶ βεβαιοτέραν." Τὸ γὰρ σφοδρὸν ἀνεὶς καὶ ἄκρατον αὐτῆς, ἅμα τῷ φθόνῳ διέφυγε τὸν κίνδυνον. Καί τοι Θεόπομπος μὲν εἰς ἑτέρους τὸ τῆς ἀρχῆς ὥσπερ ῥεύματος μεγάλου ῥεῖθρον παρεκτρυσάμενος, ὅσον ἄλλοις ἔδωκεν, αὐτοῦ προσέκοψεν· ὁ δὲ ἐκ φιλοσοφίας τῷ ἄρχοντι πάρεδρος καὶ φύλαξ ἐγκατοικισθεὶς λόγος, ὥσπερ εὐεξίας τῆς δυνάμεως τὸ ὑπισχναλὲς ἀφαιρῶν, ἀπολείπει τὸ ὑγιαῖνον.

β'. Ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔχοντες οἱ πολλοὶ τῶν βασιλέων καὶ ἀρχόντων μιμοῦνται τοὺς ἀτέχνους ἀνδριαντοποιούς, οἳ νομίζουσι μεγάλους καὶ ἀνδρώδεις φαίνεσθαι τοὺς κολοσσούς, ἂν

pote imperaturam ipsis, admittere, ne potentiæ ipsorum præstantiam ea rationibus officii subjugans minuat. Quippe ignorant isti Theopompi Spartanorum regis consilium, qui cum primus Spartæ regibus Ephoros adjunxisset, exprobranti uxori, quod filiis regnum minus quam accepisset ipse relicturus esset, respondit, *Tanto id majus esse relicturum, quanto firmius:* nimia enim vehementia et immoderata regni potentia remissa, simul cum invidia periculum declinavit. Et tamen Theopompus imperio tanquam magno fluvio ad alios derivato, quantum iis dedit, tantum sibi ipse ademit. Doctrina autem philosophica in principe habitans, ejusque custos et tanquam consiliarius, potentiæ veluti nimis habiti corporis majorem justo vim detrahens, id relinquit quod est sanum.

II. Sed plerique principum atque regum ob amentiam imitantur imperitos statuarios, qui putant magnos ac validos

ἀγαθοειδοῦς σφόδρα καὶ ἀγαπεπαμμένους καὶ κεχηνότας
A πλάσωσι· καὶ γὰρ οὗτοι βαρύτητι φωνῆς, καὶ βλέμματος
τραχύτητι, καὶ δυσκολίᾳ τρόπων, καὶ ἀμιξίᾳ διαίτης,
ὄγκον ἡγεμονίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν, οὐδ'
ὅτιοῦν τῶν κολοσικῶν διαφέροντες ἀνδριάντων, οἱ τὰ μὲν ἔξωθεν
ἡρωϊκῷ καὶ θεοπρεπεῖ μορφῷ ἔχοντες, ἐντὸς εἰσι γῆς μεστοὶ
καὶ λίθων καὶ μολύβδου· πλὴν ὅτι τῶν μὲν ἀνδριάντων
ταῦτα τὰ βάρη τὴν ὀρθότητα μόνιμον καὶ ἀκλινῆ διαφυ-
λάττει, οἱ δὲ ἀπαίδευτοι τραπηγοὶ καὶ ἡγεμόνες, ὑπὸ τοῦ
ἐντὸς ἀγνωμοσύνης πολλάκις σαλεύονται καὶ πεσιτρέ-
B πουσι· βάσις γὰρ οὐ κειμένη πρὸς ὀρθὰς ἐξουσίαν ἐποικο-
δομοῦντες ὑψηλῷ συναπονεύουσι. Δεῖ δέ, ὥσπερ ὁ κα-
νὼν αὐτὸς, ἀστραβὴς γενόμενος καὶ ἀδιάστροφος, οὕτως ἀπευ-
θύνει τὰ λοιπὰ τῇ πρὸς αὐτὸν ἐφαρμογῇ καὶ πρὸς
θέσει συνεφομοιῶν πρὸς πλησίως τὸ ἄρχοντα πρῶτον αὐ-

A. 1. πλάσωσι] Sic Ald. Baſ. Xyl. Venet. Stob. p. 319. Vulg. πλάσσωσι.
B. 5. συνεφομοιῶν] Forte, συναφομοιῶν, vel cum Stob. συνεξομοιῶν: utrumque Plutarcho frequens: vulgatum hic ſemel exſtat.
B. 5. αὐτὸν—ἀρχὴν] Stob. ἀρχὴν—ψυχήν: in priori aſſentiuntur Venet. et Colleg. Nov.

viſum iri coloſſos, ſi eos admodum divaricatis cruribus, diſtentoſque et hiantes fingant. Sic enim et ipſi vocis gravitate, et vultus torvitate, morumque importunitate, et averſatione convictus videntur majeſtatem imperii præ ſe ferre, nihil omnino differentes a coloſſicis iſtis ſtatuis, quæ foris heroica aut divina ornatæ forma, intus terra, lapidibus, et plumbo ſunt repletæ. Hoc intereſt, quod ſtatuarum iſtarum moles rectitudinem ſervat perpetuam ſine inclinatione, ineruditi autem principes ab interna ſua inſcitia ſæpenumero labefactantur atque ſubvertuntur; baſi enim non ſitæ ad lineam et angulos rectos poteſtatem ſuperſtruentes excelſam, una vergunt. Enimvero ſicut neceſſe eſt primo omnium ipſam regulam rectam et firmam eſſe, atque ita deinde ea, quibus applicatur, ipſa quoque ſui ſimilia facere atque ad rectitudinem perducere: ita oportet princi-

τὸν κτησάμενον ἐν αὐτῷ καὶ κατευθύναντα τὴν ἀρχήν, καὶ καταστησάμενον τὸ ἦθος, οὕτω συναρμόττειν τὸ ὑπήκοον· οὔτε γὰρ πίπτοντός ἐστιν ὀρθοῦν, οὔτε διδάσκειν ἀγνοοῦντος, οὔτε κοσμεῖν ἀκοσμοῦντος, ἢ τάττειν ἀτακτοῦντος, ἢ ἄρχειν μὴ ἀρχομένου. Ἀλλ' οἱ πολλοὶ κακῶς φρονοῦντες οἴονται πρῶτον ἐν τῷ ἄρχειν ἀγαθὸν εἶ) τὸ μὴ C ἄρχεσθαι, καὶ ὅ γε Περσῶν βασιλεὺς πάντας ἡγεῖτο δούλους πλὴν τῆς αὐτοῦ γυναικός, ἧς μάλιστα δεσπότης ὤφειλεν εἶναι.

γ'. Τίς οὖν ἄρξει τοῦ ἄρχοντος; Ὁ νόμος, ὁ πάντων βασιλεὺς θνητῶν τε καὶ ἀθανάτων, ὥς φησι Πίνδαρος, οὐκ ἐν βιβλίοις ἔξω γεγραμμένοις, οὐδὲ ποτ ξύλοις, ἀλλ' ἔμψυχος ὢν ἑαυτῷ λόγος, ἀεὶ συνοικῶν καὶ παραφυλάττων, καὶ μηδέποτε τ' ψυχῇ εἶων ἔρημον ἡγεμονίας. Ὁ μὲν γὰρ Περσῶν βασιλεὺς ἕνα τ' κατευναστῶν εἶχε πρὸς τοῦτο τεταγμένον, ὥστε ἑωθεν εἰσιόντα λέγειν

C. 7. γεγραμμένοις—ἑαυτῷ] Primum mutandum in γεγραμμένῳ cum Mez. Alterum mutem in ἐν ἀνθρώπῳ: Colleg. Nov. ἐν ἑαυτῷ.

pem prius in ſe ipſo imperium moreſque recte conſtituere atque dirigere, poſtea ei ſubditos accommodare: nam neque cadentis eſt erigere, neque componere incompoſiti, neque ordinare inordinati, neque imperare nulli imperio ſubditi. Sed plerique inepta decepti ſententia, primum hoc putant eſſe in imperio bonum, nulli ſubeſſe imperio: atque adeo rex Perſarum omnes pro ſervis habuit, excepta ſua uxore, cujus maxime debebat eſſe dominus.

III. Quis ergo imperabit principi? Lex, omnium rex mortalium atque immortalium, ut ait Pindarus, non ea foris ſcripta in libris, aut lignis inſculpta, ſed viva in ipſius corde ratio, ſemper una habitans atque excubans, et animum nunquam ſinens eſſe principatus vacuum. Sane Perſarum rex unum de cubiculariis ad hoc habebat conſtitutum, ut mane ad regem ingrediens diceret, *Surge, O*

πρὸς αὐτὸν, "Ἀνάξα, ὦ βασιλεῦ, καὶ φρόντιζε πραγ-
"μάτων ὧν σε φροντίζειν ὁ Μεσοπμάσδης ἠθέλησε."
D τῷ δὲ πεπαιδευμένῳ καὶ σωφρονοῦντος ἄρχοντος ἐντός ἐστιν,
ὁ τοῦτο φθεγγόμενος ἀεὶ καὶ προκελευόμενος. Πολέ-
μων γὰρ ἔλεγε τὸν Ἔρωτα εἰς θεῶν ὑπηρεσίαν εἰς νέων
ἐπιμέλειαν· ἀληθέστερον δ' ἄν τις εἴποι, τὰς ἄρχοντας
ὑπηρετεῖν θεῷ πρὸς ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν καὶ σωτη-
ρίαν, ὅπως ὧν θεὸς δίδωσιν ἀνθρώποις καλῶν καὶ ἀγαθῶν
τὰ μὲν νέμωσι, τὰ δὲ φυλάττωσιν.

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν περίξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις;

ὁ μὲν καθίησιν ἀρχὰς σπερμάτων πρεπόντων, γῆ δὲ
ἀναδίδωσιν· αὔξεται δὲ τὰ μὲν ὄμβροις, τὰ δὲ ἀνέμοις,
E τὰ δὲ ἄστροις ἐπιλαμπόμενα καὶ σελήνῃ· κοσμεῖ δὲ ἥλιος
ἅπαντα, καὶ πᾶσι τοῦτο δὴ τὸ παρ' αὐτῷ φίλτρον ἐγκε-
φύνυσιν. Ἀλλὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων ἃ θεοὶ χαρί-
ζονται δώρων καὶ ἀγαθῶν οὐκ ἔστιν ἀπόλαυσις οὐδὲ χρῆσις
ὀρθὴ δίχα νόμου καὶ δίκης καὶ ἄρχοντος. Δίκη μὲν οὖν

rex, et curam rerum gere, quas te curare Oromaſdes voluit: eruditus et cordatus princeps intus habet, qui hoc identidem occinat et admoneat. Etenim Polemo deorum adminiſtrum eſſe dicebat Amorem, ad adoleſcentium procurationem deſtinatum. Verius autem hoc dixeris, principes dei eſſe adminiſtros ad tutandam hominum ſalutem, ut quæ dii bona hominibus largiuntur, ea partim diſtribuant, partim conſervent.

Vides ſublime fuſum immoderatum ætherem,
Qui tenero terram circumvectu amplectitur?

Is quidem principia demittit ſeminum convenientium, terra autem ea vegetat: augentur alia imbribus, alia ventis, alia calore ſiderum lunæque fovente: omnia autem ea Sol ornat, et illum quem ferunt amoris illicem indit. Et tamen iſtis tot tantiſque donis quæ dii largiuntur, ſine lege, juſtitia, et principe frui non eſt permiſſum. Etenim juſ-

νόμου τέλος ἐστὶν· νόμος δὲ, ἄρχοντος ἔργον· ἄρχων δὲ, εἰκὼν θεοῦ ζῶντος πάντα κοσμοῦντος, ὑ Φειδίου δεόμενος πλάττοντος, οὐδὲ Πολυκλείτου ἢ Μύρωνος, ἀλλ' αὐτὸς αὑτὸν εἰς ὁμοιότητα θεῷ δι' ἀρετῆς καθιςὰς, καὶ δημιουργῶν ἀγαλμάτων τὸ ἥδιςον ὀφθῆναι καὶ θεοπρεπέςατον. Οἷον F δὲ ἥλιον ἐν οὐρανῷ θεὸς ἐκάλλεσε εἴδωλον ἑαυτοῦ καὶ σελήνην ὁ θεὸς ἵδρυσε, τοιοῦτον ἐν πόλεσι μίμημα καὶ φέγγος ἄρχων,

——— Ὅστε θεοῦδὴς
Εὐδικίας ἀνέχησι·———

τοιοῦτον λόγον ἔχων διάνοιαν, οὐ σκῆπτρον, οὐδὲ κεραυνὸν, οὐδὲ τρίαιναν, ὡς ἔνιοι πλάττεσιν ἑαυτοὺς καὶ γράφουσι, τῷ ἀνεφίκτῳ ποιοῦντες ὀπίθονον τὸ ἀνόητον. Νεμεσᾷ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς ἐπομιμουμένοις βροντὰς καὶ κεραυνοὺς καὶ ἀκτινοβολίας· τοὺς δὲ τῇ ἀρετῇ ζηλοῦντας 781 αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸ καλὸν καὶ φιλάνθρωπον ἀφομοιοῦντας ἑαυτοὺς, ἡδόμενος αὔξει, καὶ μεταδίδωσι τῆς περὶ αὐτὸν

F. 7. διάνοιαν] Malim δικαιοσύνην, vel εὔνοιαν, vel εὐνομίαν.

titia legis eſt finis: lex principis opus: princeps dei imago omnia digerentis, neque is opus habet Phidia qui fingat, aut Polycleto, vel Myrone: ſed virtutis opera ſeipſum deo quam ſimillimum facit, jucundiſſimumque ſpectat opus, et diis chariſſimum. Quale vero elegantiſſimum in cœlo ſimulachrum ſui Deus Solem atque Lunam infixit, tale in civitatibus ejus exemplum eſt atque lumen princeps,

Jura Dei ſimilis qui dat mortalibus æqua:

ſcilicet recta præditus ratione, idque habens divinum, non ſceptrum, non fulmen, non tridentem: quomodo nonnulli ſe pingi ac fingi jubentes, ſtultitiam ſuam invidiæ expoſuerunt, dum affectant ea quæ conſequi nequeunt. Succenſet enim Deus tonitrua et fulmina radiorumque projectus imitantibus: qui vero virtutem ipſius æmulantur, et honeſtate humanitateque ipſum referre conantur, hos ſtudio eorum delectatus auget, ſuaque eos æquitate, juſtitia, ve-

εὐνομίας καὶ δίκης καὶ ἀληθείας καὶ ἁρμονίας· ὧν θειότερον οὐ πῦρ ἐστιν, οὐ φῶς, οὐχ ἡλίου δρόμος, οὐκ ἀνατολαὶ καὶ δύσεις ἄστρων, οὐ τὸ ἀίδιον καὶ ἀθάνατον. Οὐ γὰρ χρόνῳ ζωῆς ὁ θεὸς εὐδαίμων, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ τῷ ἄρχοντι· τοῦτο γὰρ θεῖόν ἐστι· καλὸν δὲ αὐτῆς καὶ τὸ ἀρχόμενον.

δ'. Ἀνάξαρχος μὲν οὖν ἐπὶ τῷ Κλείτου φόνῳ δεινοπαθοῦντα καταμηθόμενος Ἀλέξανδρον, ἔφη, "Καὶ
B "τῷ Διὶ τῷ Δίκῃ ἐστὶ, καὶ τὴν Θέμιν παρέδρους, ἵνα
"πᾶν πραττόμενον ὑπὸ βασιλέως, θεμιτὸν δοκῇ καὶ
"δίκαιον" ἐκ ὀρθῶς ἐδ' ὠφελίμως τῷ ἐφ' οἷς ἥμαρτε μετάνοιαν αὐτοῦ τῷ πρὸς τὰ ὅμοια θαρρύνειν ἰόντος. Εἰ δὲ δεῖ ζητοῦντα εἰκάζειν, ὁ μὲν Ζεὺς οὐκ ἔχει τῷ Δίκῃ πάρεδρον, ἀλλ' αὐτὸς Δίκη καὶ Θέμις ἐστὶ, καὶ νόμων ὁ πρεσβύτατος καὶ τελειότατος. Οἱ παλαιοὶ

A. 11. Καὶ τῷ Διὶ—πάρεδρος] Ita ex Vit. Alex. p. 699. A. emendandum paſſim monuerunt viri docti: jam Xyl. ita etiam vertens, ut Amiot. poſtea Leopard. Emend. III, 10. Petav. ad Themiſt. p. 51. Ed. Flex. Junius. Mez. M. Solanus ad Vit. Plut. Alex. T. IV. p. 567. Ergo nolui vulgatam monſtri ſimilem relinquere, Κλείτῳ δὴ τὴν δίκην εἶναι, καὶ τὴν τῶν θεῶν πάρεδρον. Ultimum πάρεδρος eſt ex Venet.

ritate, ac manſuetudine impertit: quibus nihil eſt divinius, non ignis, non lumen, non Solis curſus, non ſiderum ortus atque obitus, non ipſa perpetuitas atque æternitas. Non enim ob tempus vitæ beatus eſt Deus, ſed virtutis principatu: id enim divinum eſt: et pulchrum idipſum, quod ab ea regitur.

IV. Sane Anaxarchus Alexandrum conſolans ob Cliti cædem animi ſe angentem, *An ignoras*, aiebat, *Jus et Fas Jovi aſſidere, ut quidquid rex agat, id fas juſtumque putetur?* non recte ille pœnitentiam delicti, animo ad alia audendum ſimilia exhortando ejus, amoliens. Quod ſi conjecturis hæc ſunt examinanda, non profecto Jovi Juſtitia aſſidet, ſed ipſe Jus et Fas eſt, et omnium legum antiquiſſima et perfectiſſima. Atque

ἔτω λέγουσι καὶ γράφουσι καὶ διδάσκουσιν, ὡς ἄνευ δίκης ἄρχειν μηδὲ τοῦ Διὸς καλῶς δυναμένου· ἡ δέ γε παρθένος ἐστί, κατ' Ἡσίοδον, ἀδιάφθορος, αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης καὶ ἀφελείας ἔνοικος· ὅθεν ΑΙΔΟΙΟΥΣ σεμνο- C
γορεύουσι τοὺς βασιλεῖς· μάλιστα γὰρ αἰδεῖσθαι σοφὸν τοῖς ἥκιστα φοβουμένοις. Φοβεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἄρχοντα τὸ παθεῖν κακῶς μᾶλλον τοῦ ποιῆσαι· τοῦτο γὰρ αἰτίου ἐστὶν ἐκείνου, καὶ ἔτος ἐστὶν ὁ φόβος τοῦ ἄρχοντος φιλάνθρωπος καὶ οὐκ ἀγεννής, ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων δεδιέναι μὴ λάθωσι βλαβέντες,

Ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ,
Θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος,

οὐχ ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν φυλαττομένων. Ὁ δὲ Ἐπαμεινώνδας εἰς ἑορτήν τινα καὶ πότον ἀνειμένως τῶν Θηβαίων ῥυέντων, μόνος ἐφώδευε τὰ ὅπλα καὶ τὰ D
τείχη, Νήφειν, λέγων, καὶ ἀγρυπνεῖν ὅπως ἔξῃ τοῖς

C. 1. ἀφελείας ἔνοικος] Legendum cum Xyl. et Reisk. ἀφελείας σύνοικος.

propterea Veteres istæc finxerunt docueruntque, ut ostenderent sine justitia ne Jovem quidem recte potuisse imperare. Illa autem virgo est, ut ait Hesiodus, incorrupta, verecundiæ, pudicitiæ, et veritatis contubernalis. Atque hinc reges venerandi vocantur: maxime enim venerationem merentur, qui minime metuunt. Debet autem princeps magis metuere ne quid faciat mali, quam ne quid patiatur: illud enim hujus est causſa. Atque hic metus humanus est principis et non degener, timere subditis, ne quod imprudentibus accidat malum:

Qualis propter oves canibus metus acris in aula
Incidit, audita est ubi fors fera:

non pro se, sed pro custodiæ suæ commissis. Epaminondas quidem, cum festo quodam die Thebani effusius se compotationi dedissent, solus circumiens arma et muros lustrabat, *sobrium se esse ac vigi-*

ἄλλοις μεθύειν καὶ καθεύδειν. Καὶ Κάτων ἐν Ἰτύκῃ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀπὸ τῆς ἥττης ἐκήρυττε πέμπειν ὀπὶ θάλατταν· καὶ ἐμβιβάσας, εὐπλοίαν εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτῶν, εἰς οἶκον ἐπανελθών, ἑαυτὸν ἀπέσφαξε· διδάξας ὑπὲρ τίνων δεῖ τὸν ἄρχοντα τῷ φόβῳ χρῆσθαι, καὶ τίνων δεῖ τὸν ἄρχοντα καταφρονεῖν. Κλέαρχος δὲ ὁ Ποντικὸς τύραννος εἰς κιβωτὸν ἐνδυόμενος ὥσπερ ὄφις ἐκάθευδε. Ε Καὶ Ἀριστόδημος ὁ Ἀργεῖος εἰς ὑπερῷον οἴκημα θύραν ἔχον ὀπίσθιον, ἧς ἐπάνω πεσὼν τὸ κλινίδιον, ἐκάθευδε μετὰ τῆς ἑταίρας· ἡ δὲ μήτηρ ἐκείνης ὑφεῖλκε κάτωθεν τὸ κλιμάκιον, εἶτα ἡμέρας πάλιν προσετίθει φέρουσα. Πῶς οὗτος, οἴεσθε, τὸ θέατρον ἐπεφρίκει, καὶ τὸ ἀρχεῖον, τὸ βουλευτήριον, τὸ συμπόσιον, ὁ τὸν θάλαμον ἑαυτῷ δεσμωτήριον πεποιηκώς; Τῷ γὰρ ὄντι δεδίασιν οἱ βασιλεῖς ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων, οἱ δὲ τύραννοι τοὺς ἀρχομένους· διὸ τῇ δυνάμει τὸ δέος συναύξουσι· πλειόνων γὰρ ἄρχοντες πλείονας φοβοῦνται.

E. 1. Ἀριστόδημος] Ἀρίστιππος legendum ex Plut. Arat. p. 1039. B.

lare, dicens, *ut aliis ebriis esse ac dormire liceret.* Et Cato Uticæ cum reliquos a clade universos per præconem ad mare convocasset, inque naves imposuisset, felicem iis precatus navigationem, domum rediens seipse interfecit, docens, pro quibus princeps metum gerere, quæ debeat contemnere. At Clearchus Ponticus tyrannus, in ciſtam irrepens anguis in morem dormiebat. Et Aristodemus Argivorum tyrannus, ſponda in ſublimi conclavi poſita, ſupra januam penſilem, cum amica dormiebat, et amicæ mater, ubi aſcendiſſent, ſcalas removebat, rurſumque luce facta apponebat. Quomodo, putas, hic prætorium, theatrum, curiam, convivium metuebat, qui de cubili ſuo carcerem fecerat? Re enim vera principes a ſubditis, tyranni ſubditos metuunt: itaque horum cum potentia creſcit metus, et quo pluribus imperant, eo plures timent.

ε'. Οὐ γὰρ εἰκὸς οὐδὲ πρέπον, ὥσπερ ἔνιοι φιλόσοφοι λέγουσι, τὸν θεὸν ἐν ὕλῃ πάντα πασχούσῃ καὶ φαύλοις μυρίας δεχομένοις ἀνάγκας καὶ τύχας καὶ μεταβολὰς, ὑπάρχειν ἀναμεμιγμένον· ἀλλ' ἡμῖν ἄνω που καὶ περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ οὕτω φύσιν ἔχουσαν ἱδρυμένος ἐν βάθρεσις ἁγίοις, ἤ, φησι Πλάτων, εὐθέα περαίνει κατὰ φύσιν περιπορευόμενος· οἷον δὲ ἥλιον ἐν ὑδρίᾳ μίμημα τὸ περιφερὲς αὐτοῦ δι' ἐσόπτρου εἰδωλον ἀναφαίνεται τοῖς ἐκεῖνον ὁρᾶν δι' αὐτοῦ δυνατοῖς, οὕτω τὸ ἐν πόλεσι φέγγος εὐδικίας καὶ λόγου τοῦ περὶ αὐτὰ ὥσπερ εἰκόνα κατέφησεν, ἣν οἱ μακάριοι καὶ σώφρονες ἐκ φιλοσοφίας ἀπο- 782
γράφονται, πρὸς τὸ κάλλιστον τῶν παραδειγμάτων πλάττοντες ἑαυτούς. Ταύτῃ δὲ οὐδὲν ἐμποιεῖ τὴν διάθεσιν ἡ λόγος ἐκ φιλοσοφίας παραγενόμενος· ἵνα μὴ πάθωμεν τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὃς ἐν Κορίνθῳ Διογένην θεασάμενος,

F. 4. ἀλλ' ἡμῖν—ἔχουσαν] Lego, ἀλλ' ὁ μὲν ἄνω που περὶ τὴν ἀεὶ κατὰ ταυτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχουσαν—.
F. 10. περὶ αὐτὴν] Legendum, περὶ αὐτόν. Mez.
A. 2. παραγμάτων πλάττοντες] Mez. παραδειγμάτων πλάττοντες: ultimum recepi, quando etiam in Colleg. Nov. exstabat. Vulgo, παραγμάτων πράττοντες. Xyl. τάττοντες.

V. Non enim probabile eſt, neque convenit, quod nonnulli philoſophorum putant, deum permixtum eſſe materiæ omnia ſuſtinenti, et infinitas rerum neceſſitates, caſus, mutationeſque perpetienti: ſed is quidem ſupra alicubi apud naturam ſempiternam, eodemque ſemper modo affectam collocatus ſupra ſacra, ut ait Plato, fundamenta, recta ſecundum naturam proficiſcens ad finem pergit. Sicut autem in cœlo pulcherrimum ſui documentum poſuit, in quo tanquam ſpeculo gnaris ſe cernendum præbet: ita in civitatibus juſtitiæ ſplendor quandam divinæ ſapientiæ imaginem reddit, quam beati et prudentes e philoſophia deſcribunt, ad rem pulcherrimam ſtudium ſuum adjungentes. Ceterum hanc animi affectionem nihil aliud efficit quam doctrina philoſophica: ne idem nobis uſu veniat, quod Alexandro, qui cum eſſet Diogenem Co-

καὶ δι' εὐφυΐαν ἀγαπήσας καὶ θαυμάσας τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀνδρὸς, εἶπεν, "Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος "ἤμην, Διογένης ἂν ἤμην." ὀλίγου δέων εἰπεῖν τὸν περὶ αὐτὸν εὐτυχίαν καὶ λαμπρότητα καὶ δύναμιν, ὡς κώλυσιν ἀρετῆς καὶ ἀσχολίαν βαρυνόμενος, καὶ ζηλοτυπῶν τὸν
B τρίβωνα καὶ τὴν πήραν, ὅτι τούτοις ἦν ἀνίκητος καὶ ἀνάλωτος Διογένης, οὐχ, ὡς ἐκεῖνος, ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ σαρίσαις. Ἐξῆν οὖν φιλοσοφοῦντα καὶ τῇ διαθέσει γίνεσθαι Διογένην, καὶ τῇ τύχῃ μιμεῖσθαι Ἀλέξανδρον, καὶ διὰ τοῦτο γενέσθαι Διογένην μᾶλλον, ὅτι ἦν Ἀλέξανδρος, ὡς πρὸς τύχην μεγάλην πολὺ πνεῦμα καὶ σάλον ἔχουσαν, ἔρματος πολλοῦ καὶ κυβερνήτου μεγάλου δεόμενον.

ϛ'. Ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ταπεινοῖς καὶ ἰδιώταις, τῷ ἀδυνάτῳ μιγνύμενον τὸ ἀνόητον εἰς τὸ ἀναμάρτητον τελεῖται, ὥσπερ ὀνείρασι φαύλοις τὶς ἀνία τὴν ψυχὴν διαταράττει, σπουδαίαν ταῖς ὀπτασίαις μὴ δυνα-

B. 10. ἀνία—ἀνίαν] Legendum, ἄνοια—νεῦρα: prius Mez. monuit, alterum habet Stob.

rinthi contemplatus, miratus amplexuſque hominis ingenium magnanimitatemque, dixit, *Niſi Alexander eſſem, Diogenes eſſe vellem:* tantum non dicens, oneratus felicitate, ſplendore ac potentia ſua tanquam impedimentis virtutis atque otii, æmulanſque pallium et peram, *his inexpugnabilem et invictum ſe præſtat Diogenes, ut armis Alexander et equis ac ſariſſis.* Atqui licebat ei philoſophanti et animo fieri Diogenem, et fortuna manere Alexandrum, eoque magis fieri Diogenem, quia erat Alexander, cui ad magnam fortunam multiſque ventis et fluctibus agitatam opus erat valido firmamento atque gubernatore.

VI. Apud humiles enim et plebeios imbecillitati admixta ſtultitia peccandi occaſione deſtituitur: et ſtultitia tanquam ſomniis vitioſis animus exagitatur, cum non habeat tantum virium ut cupiditatibus obſequatur. At po-

μᾶλλον· ἡ δὲ ἐξουσία θαλαττοῦσα τῷ κακίαν, ἀνίαν τοῖς C
πάθεσι προσίθησι. Καὶ τὸ τοῦ Διονυσίου ἀληθές ἐστιν· ἔφη γάρ, Ἀπολαύειν μάλιστα τῆς ἀρχῆς ὅταν ταχέως ἃ βούλεται ποιῇ. Μέγας οὖν ὁ κίνδυνος βούλεσθαι ἃ μὴ δεῖ, τὸν ἃ βούλεται ποιεῖν δυνάμενον,

Αὐτίκ' ἔπειτά γε μῦθος ἦεν, τετέλεστο δὲ ἔργον.

Ὀξὺν ἡ κακία λαβοῦσα τῆς ἐξουσίας δρόμον ἔχουσα, πᾶν πάθος ἐξωθεῖ, ποιοῦσα τῷ ὀργήν, φόνον· τὸν ἔρωτα, μοιχείαν· πλεονεξίαν, δήμευσιν·

Αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἦεν,

καὶ ἀπόλωλεν ὁ προσκρούσας· ὑπόνοια, καὶ τέθνηκεν ὁ διαβληθείς. Ἀλλ' ὥσπερ οἱ φυσικοὶ λέγουσι τὴν ἀστραπὴν D
τοῦ βροντῆς ὑστεραν μὲν ἐκπίπτειν, ὡς αἷμα τραύματος, πρότερον δὲ φαίνεσθαι, τὸν μὲν ψόφον ἐκδεχομένης τὴν ἀκοῆς, τῷ δὲ φωτὶ τὴν ὄψεως ἀπαντώσης· οὕτως ἐν ταῖς ἀρχαῖς φθάνουσιν αἱ κολάσεις τὰς κατηγορίας, καὶ προεκπίπτουσιν αἱ καταδίκαι τὰς ἀποδείξεων.

tentiæ ubi pravitas acceſſit, robur motibus animi additur. Et verum eſt illud Dionyſii, qui *tum maxime ſe frui imperio*, aiebat, *cum celeriter faceret quæ vellet.* Valde autem magnum periculum eſt, ne, cui licet facere quod vult, is velit, quod non debet.

Nam ſimul ac dictum verbum eſt, factum ilicet exſtat.

Pravitas a potentia celerem nacta curſum, omnes animi motus in facta expellit: de ira cædem, de amore adulterium, de avaritia publicationem alienorum bonorum facit.

Nam ſimul ac dictum eſt,

periit qui offenderat: ſimul ac ſuſpicio incidit, interficitur qui delatus fuit. Ac ſicut phyſici dicunt fulgur tonitru poſterius erumpere, ut ſanguis vulnus ſequitur, prius tamen videri, auditu ſonum exſpectante, viſu lumini occurrente: ſic in imperiis ſupplicia accuſationibus antevertunt, et damnatio criminis demonſtrationem:

Ἐκεῖ γὰρ ἤδη θυμὸς οὐκ ἔτ' ἀντέχει,
Θινῶδες ὡς ἄγκιστρον ἀγκύρας σάλον,

ἂν μὴ βάρος ἔχων λογισμὸς ὀπισθλίβῃ καὶ πέζῃ τὴν ἐξουσίαν, μιμουμένου τὸν ἥλιον τὸν ἄρχοντος, ὃς ὅταν
E ὕψωμα λάβῃ μέγιστον, ἐξαρθεὶς ἐν τοῖς βορείοις, ἐλάχιστα κινεῖται, τῷ χολαιοτέρῳ τὸν δρόμον εἰς ἀσφαλὲς καθιζάνοντος.

ζ'. Οὐδὲ γὰρ λαθεῖν οἷόν τε τὰς κακίας ἐν ταῖς ἐξουσίαις· ἀλλὰ τὰς μὲν ὀπληπλικὰς, ἂν ἐν ψύχει πνὶ γένωνται καὶ σφιγγχθῶσιν, ἴλιγγος ἴσχει καὶ σάλος, ἐξελέγχων τὸ πάθος αὐτῶν, τὰς δὲ ἀπαιδεύτους καὶ ἀμαθεῖς ἡ τύχη μικρὸν ἐκκουφίσασα πλούτοις πσὶν ἢ δόξαις ἢ ἀρχαῖς μετεώρους γενομένους, εὐθὺς ὑποδείκνυσι πίπλουσας· μᾶλλον δὲ, ὥσπερ τῶν κενῶν ἀγγείων οὐκ ἂν διαγνοίης τὸ ἀκέραιον καὶ σεσονκὸς, ἀλλ' ὅταν ἐγχέῃς,
F φάνεται τὸ ῥέον· ἕτως αἱ σαθραὶ ψυχαὶ τὰς ἐξουσίας μὴ ἔχουσαι, ῥέουσιν ἔξω ταῖς ὀπιθυμίαις, ταῖς ὀργαῖς, ταῖς ἀλαζονείαις, ταῖς ἀπειροκαλίαις. Καὶ τί δεῖ ταῦτα

Impellit ira namque ſtatim, reſiſtere
Ut curvus fluctibus uncus anchoræ
haud valet:

niſi gravitate præpedita ratio compeſcat reprimatque potentiam; ut ſcilicet Solem imitetur princeps, qui ad ſummam evectus altitudinem in partibus ſeptentrionalibus, lentiſſime movetur, tarditate curſum tutum reddens.

VII. Nam ne latere quidem vitia potentium poſſunt. Sed ſicut morbo comitiali laborantes ſi in frigore verſentur, vertigine corripiuntur et agitatione morbum eorum arguente: ita fortuna ubi ineruditos et ineptos homines aliquantulum opibus, gloria, aut principatu extulit, ſtatim eorum ruinam demonſtrat. Atque adeo ſicut inter vacua vaſa non facile diſcernere poſſis, quod eorum integrum, quod ſit vitioſum: ubi aliquid infuderis, ſtatim apparet quod perfluat: ita animæ rimis fatiſcentes infuſam potentiam non continent, ſed foras diffluunt cupiditatibus, iris, arrogantiis, ineptiis. Et quid

λέγειν; ὅπου καὶ τὰ σμικρότατα τῶν ἐλλειμμάτων περὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἐνδόξους συκοφαντεῖται. Κίμωνος ἦν ὁ οἶνος διαβολή· Σκιπίωνος ὁ ὕπνος· Λεύκολλος ἐπὶ τῷ δειπνεῖν πολυτελέστερον ἤκουε κακῶς.

attinet istæc dicere? quando etiam minima vitia illustrium ac celebrium virorum calumniis impetuntur. Cimoni vinum vitio dabatur: Scipioni somnus: Lucullus male audiebat quod cœnaret sumtuosius.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

783

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

PLUTARCHI

AN SENI RESPUBLICA GERENDA SIT.

Β α'. ΟΤΙ μὴν, ὦ Εὔφανες, ἐπαινέτης ὢν Πινδάρου, πολλάκις ἔχεις ἀφ' ὁμάτος, ὡς εἰρημένον εὖ καὶ πιθανῶς ὑπ' αὐτοῦ,

Τιθεμένων ἀγώνων
Πρόφασις ἀρετὰν
Εἰς αἰπὺν ἔβαλε σκότον,

οὐκ ἀγνοοῦμεν. Ἐπειδὴ δὲ πλείστας αἱ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας ἀποκνήσεις καὶ μαλακίαι προφάσεις ἔχουσαι, τελευταίαν ὥσπερ τὴν ἀφ' ἱερᾶς ἐπάγουσιν ἡμῖν τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα δὴ τούτῳ τὸ φιλότιμον ἀμβλύνειν καὶ

I. NOVIMUS te, mi Euphanes, Pindari, cujus laudator es, dictum illud tanquam probabiliter ac recte enunciatum in ore frequenter habere,

Inſtituto certamine
Prætextus aliquis virtutem
In altas tenebras dejecerit.

Quando autem cunctatio et mollities a certaminibus nos avocans civilibus cum plurimas alias præſcriptiones uſurpant, tum ultimam hanc quaſi a ſacra, quod dicitur, linea adducunt ſenectutis excuſationem, eaque cum primis honeſtos noſtros conatus retundere atque deterrere nituntur, dum perſuadere volunt quen-

δυσωπεῖν δικαῖσαι, πείθουσιν εἶναί τινα πρέπουσαν ὁδὸν ἀθλητικῆς μόνον ἀλλὰ καὶ πολιτικῆς περιόδου καταλυσιν· οἴομαι δεῖν ἃ περὶ ἐμαυτὸν ἑκάστοτε λογίζομαι, καὶ πρός C σε διελθεῖν περὶ τ πρεσβυτικῆς πολιτείας· ὅπως μηδ- ἕτερος ἀπολείψει τ μακρὰν σωφρόνων μέχρι δεῦρο κοινῇ περερχομένων, μηδὲ τ πολιτικὸν βίον, ὥσπερ ἡλικιώτην καὶ σωήθη φίλον ἀπορρίψας, μεταβάλητα περὶ ἄλλον ἀσυήθη, καὶ χρόνον ὃν ἔχοντα συήθη γενέσθαι καὶ οἰκεῖον· ἀλλ' ἐμμενῶμεν οἷς ἀπ' ἀρχῆς περειλόμεθα, ταυτὸ τὸ ζῆν καὶ τὸ καλῶς ζῆν ποιησάμενοι πέρας· εἰγε δὴ μὴ μέλλοιμεν ὀν βραχεῖ τῷ λειπομένῳ τ πολλὰ ἐλέγχειν χρόνον, ὡς ἐπ' οὐδενὶ καλῷ μάτην ἀνηλω- μένον. Οὐ γὰρ ἡ τυραννὶς, ὥς τις εἶπε Διονυσίῳ, καλὸν ἐνταφιον· ἀλλ' ἐκείνῳ γε τὴν μοναρχίαν μετὰ τ ἀδι- D κίας τὸ γε μὴ παύσασθαι, συμφορὰν τελεωτέραν ἐποίησε· καὶ καλῶς Διογένης ὕστερον ὀν Κορίνθῳ τὸν υἱὸν αὐτῦ θεα- σάμενος ἰδιώτην ἐκ τυράννου γεγενημένον, " Ὡς ἀναξίως,

dam esse convenientem non athletici tantum, sed etiam civilis decursus terminum atque conclusionem: quæ mecum identidem de senili reipublicæ administratione ratiocinor, ea tecum quoque mihi communicanda sum arbitratus; ut neuter nostrum quem hactenus una longum tenuimus cursum deserat: neve civilem vitam, quasi æqualem et consuetudine nobis devinctum amicum, omittat, ad aliamque transeat inusitatam, et cujus consuetudini ac familiaritati parandæ tempus non suppetat: sed in eo persistamus quod a principio instituteramus, eundemque vivendi et honeste vivendi finem faciamus: nisi velimus in exiguo quod supereſt vitæ spatio ostendere, longam, quam exegimus, ætatem a nobis fuisse nulla præclara in re consumtam. Non recte is, qui Dionysio dixit, *tyrannidem pulchrum esse sepulchrum*: sed hæc illi tanto perfectiorem paravit miseriam: et Diogenes melius, qui cum postea temporis filium ejus Corinthi videret privatum de tyranno factum: *Quam indig-*

" ἔφη, Διονύσιε, σεαυτῷ πράττεις· οὐ γὰρ ἐνταῦθά σε μετ'
" ἡμῶν ἔδει ζῆν ἐλευθέρως καὶ ἀδεῶς, ἀλλ' ἐκεῖ τοῖς
" τυραννείοις ἐγκατωκοδομημένον, ὥσπερ ὁ πατήρ, ἄχρι
" γήρως ἐγκαταβιῶναι." Πολιτεία δὲ δημοκρατικὴ καὶ
νόμιμος ἀνδρὸς εἰθισμένου παρέχειν αὑτὸν ὡς ἧττον ἀρχό-
μενον ὠφελίμως ἢ ἄρχοντα, καλὸν ἐνταῦθα, ὡς ἀληθῶς
E τὸ ἀπὸ τοῦ βίου δόξαν τῷ θανάτῳ προσθῆναι· τοῦτο γὰρ

Ἔσχατον δύεται κατὰ γᾶς,

ὡς φησι Σιμωνίδης, πλὴν ὧν προαποθνήσκει τὸ φιλάν-
θρωπον καὶ φιλόκαλον, καὶ προαπαυδᾷ τὴν τῶν ἀναγκαίων
ὀρθὴν ἐπιθυμίας ὁ τῶν καλῶν ζῆλος, ὡς τὰ σωματικὰ μέρη
καὶ θεία τῆς ψυχῆς ἐξιτηλότερα τῶν παιδικῶν καὶ σω-
ματικῶν ἐχούσης· ὅπερ οὐδὲ λέγειν καλὸν, οὐδὲ ἀποδέ-
χεσθαι τῶν λεγόντων, ὡς κερδαίνοντες μόνον ἀ κοπιῶμεν·
F ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ Θουκυδίδου προσήκειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, μὴ
ὃ φιλότιμον ἀγῶνα μόνον ἡγεμένους, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ

E. 3. πλὴν ὧν—ἐχούσης· ὅπερ] Oratio turbata vitio librariorum: neque in codicibus quid melius nec apud Stob. p. 303. qui in compendium redegit. Ut nunc eſt, legam in fine ἐχούσης. Διόπερ—.

nam, aiebat, *teipſo vitam agis: non enim hic te libere ac tuto vivere conveniebat, ſed in patria arci tyrannicæ incluſum exemplo patris tui conſeneſcere.* At reſpublica popularis ac legitima viro, qui ita eam gerit, ut non minus pareat utiliter quam imperet, pulchrum re vera ornamentum gloriam vivendo partam morti ac funeri parit. Ea enim, ut Simonides ait, *ultima ſubit terræ*: niſi ſi qui ſunt quorum ante corpus emoritur humanitatis honeſtatiſque ſtudium, priuſque elangueſcit pulchri æmulatio, quam neceſſariarum rerum appetitio: quorum animi facultatem ad agendum deſtinatam ac divinam corporea et affectibus obnoxia habent imbecilliorem. Neque vero nobis audiendi ſunt, qui omnibus aliis rebus, *ſolo lucro faciendo nos non defatigari*, aiunt: ſed et Thucydidis ſententia in meliorem partem accipienda eſt: itaque ſtatuendum, non modo *honoris ſtu-*

κοινωνικὸν καὶ πολιτικόν· ὁ γὰρ μύρμηξιν ἄχρι τέλους παραμένει καὶ μελίτταις· οὐδεὶς γὰρ οἶδεν ὑπὸ γήρως κηφῆνα γενομένῳ μέλιτταν, ὥσπερ ἔνιοι τοὺς πολιτικοὺς ἀξιοῦσιν, ὅταν ἀδρανήσωσιν, οἴκοι συνομένους καθῆσθαι καὶ ἀποκεῖσθαι, καθάπερ ἱῷ σίδηρον, ὑπ' ἀργίας τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν σβεννυμένην περιορῶντας. Ὁ γὰρ 784
Κάτων ἔλεγεν, Ὅτι πολλὰς ἰδίας ἔχοντι ᾧ γήρᾳ κῆρας οὐ δεῖ τὴν ἀπὸ τῆς κακίας ἑκόντας ἐπάγειν αἰσχύνην. Πολλῶν δὲ κακιῶν ὀδεμιᾶς ἧττον ἀπραξία καὶ δειλία καὶ μαλακία καταισχύνουσιν ἄνδρα πρεσβύτην, ἐκ πολιτικῶν ἀρχείων καταδυόμενον εἰς οἰκουρίαν γυναικῶν, ἢ κατ' ἀγρὸν ἐφορῶντα καλαμητρίας καὶ θερισάς.

Ὁ δ' Οἰδίπους ποῦ καὶ τὰ κλεῖν' αἰνίγματα;

Τὸ μὴ γὰρ ἐν γήρᾳ πολιτείας ἄρχεσθαι, καὶ μὴ πρότερον, (ὥσπερ Ἐπιμενίδην λέγουσι κατακοιμηθέντα νεα-

F. 4. οἶδεν] Rectius ſit, εἶδεν cum Reiſk.

dium non conſeneſcere, ſed multo minus communitatis atque reipublicæ, quod apes etiam et formicæ conſervant uſque ad finem. Nemo enim unquam vidit apem ſenectute in fucum degeneraſſe: quod a civilibus quidam viris exigunt, ut vigore ætatis præterlapſo domi deſideant, cibumque conquirant et reponant, otioque patiantur virtutem agendi, tanquam rubigine ferrum, abſumi. Cato quidem dicebat, *Senectutis, quæ ex ſeſe multa haberet incommoda, non debere turpitudinem vitiis ſuperaddi.* Atqui cum multa ſint vitia, nullo minus eſt otium, ignavia, et mollities, quæ viro ſeni dedecus afferunt, e curia ſe in muliebrem domus curationem includenti, aut in agro meſſores et lectrices ſtipularum inſpicienti:

Aſt Oedipus ubi, nobiliaque ænigmata?

Etenim qui in ſenectute ad rempublicam ſe conferat, nunquam ante in ea verſatus, (ſicut Epimenidem dicunt, cum

νίαν, ἐξέγρεσθαι γέροντα μετὰ πεντήκοντα ἔτη,) οὔτ'
B ἂν ὕπω μαχρὰν καὶ συμβεβηκυῖαν ἡσυχίαν ἀποθέμενον, ἐμβαλεῖν ἑαυτὸν εἰς ἀγῶνας καὶ ἀσχολίας, ἀήθη καὶ ἀγύμναστον ὄντα, καὶ μήτε πράγμασιν ἐνωμιληκότα πολιτικοῖς, μήτε ἀνθρώποις, ἴσως ἂν αἰτιωμένῳ τινὶ πρὸς τὸ τῆς Πυθίας εἰπεῖν, "Ὀψέ μ' ἦλθες," ἀρχὴν καὶ δημαγωγίαν διζήμενος, καὶ παρ' ὥραν στρατηγὸς κόπεις θύραν, ὥσπερ τις ἀτεχνότερος ὢν νύκτωρ ὀπώρας ἀφιγμένος ἢ ξένος, οὐ τόπον οὐδὲ χώραν, ἀλλὰ βίον, οὗ μὴ πεπείρασαι, μεταλλάττων. Τὸ γὰρ,

——Πόλις ἄνδρα διδάσκει,

καὶ Σιμωνίδην, ἀληθές ἐστιν ἐπὶ τῶν ἔτι χρόνον ἐχόντων μεταδιδαχθῆναι καὶ μεταμαθεῖν μάθημα, μὰ πολλῶν
C ἀγώνων καὶ πραγμάτων πόλις ἐκπονούμενον, ἄνπερ ἐν καιρῷ φύσεως ἐπιλάβηται καὶ πόνον ἐνεγκεῖν καὶ δυσημε-

A. 12. ὅτ' ἂν—συμβεβηκυῖαν] Prius delendum cum Mez. ut ortum ex ὅτω, quod refertur ad antecedens ὥσπερ. Alterum mutem in συντετηκυῖαν. Reisk. συμβεβιωκυῖαν.

B. 7. ἀτεχνότερος ὢν] Forte, ἀγροικότερος ὤν, vel ἀτεχνῶς γέρων.

adoleſcens obdormiviſſet, poſt quinquaginta annos evigilaſſe jam ſenem) et tam longinquo ſecumque aucto otio relicto, in certamina ſe et occupationes conjiciat inſuetum atque inexercitatum, et neque in rebus civilibus, neque inter homines verſatum, reprehenſurus aliquis Pythiæ illud objicere poſſit, *Sero ad me veniſti*, magiſtratum et populi gubernationem quærens: intempeſtive pulſas prætorii januam, velut inſcitior aliquis noctu per comeſſationem accedens aut hoſpes, non locum aut regionem mutare, ſed vitam cujus es imperitus, inire cupiens. Quod enim Simonides dixit, *Civitas virum docet*, verum eſt de his, quibus adhuc tempus eſt dediſcendi ſua, et addiſcendi ſcientiam, quæ multis certaminibus atque rebus ægre elaboratur, ubi tempeſtive ingenium apprehendit, quod labores diffi-

ρίαν εὐκόλως δυναμένης. Ταῦτα δόξει τις μὴ κακῶς λέγεσθαι περὶ τὸν ἀρχόμενον ἐν ὥρᾳ πολιτείας.

Β'. Καίτοι τἀναντίον ὁρῶμεν ὑπὸ τῶν νέων ἐχόντων τὰ μειράκια καὶ τοὺς νέους ἀποτρεπομένους τοῦ τὰ κοινὰ πράττειν· καὶ μαρτυροῦσιν οἱ νόμοι διὰ τοῦ κήρυκος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐκ Ἀλκιβιάδας ἀδὲ Πυθέας ἀνιστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα πρώτους, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότας, λέγειν καὶ συμβουλεύειν προκαλοῦντες· ἀ γὰρ D τοσοῦτον ἀήθεια τόλμης καὶ τριβῆς ἔνδεια καὶ προτρόπαιον ἐκάστῳ στρατιωτῶν. Ὁ δὲ Κάτων μετὰ ὀγδοήκοντα ἔτη δίκην ἀπολογούμενος, ἔφη, Χαλεπὸν εἶναι, βεβιωκότα μεθ' ἑτέρων, ἐν ἄλλοις ἀπολογεῖσθαι. Καίσαρος δὲ τοῦ καταλύσαντος Ἀντώνιον, ὅτι μικρῷ βασιλικώτερα καὶ δημωφελέστερα γενέσθαι πολιτεύματα περὶ τὴν τελευτὴν πάντες ὁμολογοῦσιν· αὐτὸς δὲ τοὺς νέους ἔθεσι καὶ νόμοις

D. 1. ἀ γὰρ τοσοῦτον—στρατιωτῶν] Ita omnes libri, gravi corruptela: cujus nisi vera, probabilis forte hæc fit correctio: ἀ γὰρ τοσοῦτον ἔνδεια τόλμης, ὅσον ἀήθεια τριβῆς ποιεῖ τροπαίου ἐκστῆναι στρατηγόν. Xyl. vertens reliquit lacunam, quæ in libris nulla est.

cultatesque facile ferre possit. Hæc videntur non male in eum dici, qui in senectute incipiat rempublicam gerere.

II. Atqui contra videmus a prudentibus adolescentes et juvenes a tractandis publicis negotiis arceri, testanturque hoc leges, ubi præco in concione non Alcibiadas aut Pytheas ad suggestum progredi jubet, sed qui annum ætatis quinquagesimum excesserint, ad dicendum et consulendum exhortatur. Non enim insolentia audaciæ et imperitia et impulsio unicuique militum ** At Cato octogenario major cum diceret caussam, *Difficile*, inquit, *est eum qui cum aliis vixisset, aliorum subire judicia.* Cæsaris vero Augusti actiones sub finem vitæ, nihilo reliquis minus imperatore dignas, aut in publicum utiles fuisse in confesso est: et ipse cum juvenes moribus legibusque austeris corrigeret,

ἐωφρῶς σωφρονίζων, ὡς ἐθορυβήθησαν, Ἀκούσατε, εἶπε,
νέοι γέροντος, οὗ νέοι γέροντες ἤκουον. Ἡ δὲ Περικλέους
E πολιτεία τὸ μέγιστον ἐν γήρᾳ κράτος ἔσχεν, ὅτε καὶ τὸν
πόλεμον ἄρασθαι τοὺς Ἀθηναίους ἔπεισε· καὶ πεφθιμένων
οὐ κατὰ καιρὸν μάχεσθαι πρὸς ἑξακισμυρίους ὁπλίτας,
ἀνέσχε καὶ διεκώλυσε, μονονὸ τὰ ὅπλα τῷ δήμῳ καὶ τὰς
κλεῖς τῶν πυλῶν ἐπισφραγισάμενος. Ἀλλὰ μὴν ἄ
γε Ξενοφῶν περὶ Ἀγησιλάου γέγραφεν, αὐτοῖς ὀνόμασιν
ἄξιόν ἐστι παραθέσθαι. " Ποίας γάρ, φησὶ, νεότητος
" οὐ κρεῖττον τὸ ἐκείνου γῆρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς
" ἐχθροῖς ἀκμάζων οὕτως φοβερὸς ἦν ὡς Ἀγησίλαος
" τὸ μήκιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων; τίνος δ' ἀποδὼν
" γενομένου μᾶλλον ἥσθησαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγησιλάου,
F " καίπερ μεγαλοῦ τελευτήσαντος; τίς δὲ συμμάχοις
" θάρσος παρέσχεν ἢ Ἀγησίλαος, καίπερ ἤδη πρὸς τὸ

D. 9. ἐθορυβήθησαν] ἐθορύβησαν B. et T. II. p. 207. E.

E. 10. αἰῶνος] Sic omnes libri et ſcripti et editi. Vulgo, ἀγῶνος a Steph. inductum, habet Anon. et T.

iique tumultuarentur: *Audite*, aiebat, *juvenes ſenem, quem ſenes juvenem audiverunt.* Periclis quoque adminiſtratio reipublicæ plurimum in ſenectute virium habuit, cum et bellum ut ſuſciperent perſuaſit Athenienſibus: et cum alieno tempore confligere cum ſexaginta millibus armaturæ gravis militum vellent, obſtitit ac prohibuit, tantum non arma populi et claves portarum ſigillo ſuo muniens. Quæ autem Xenophon de Ageſilao ſcripſit, operæ pretium eſt ipſius verbis referri. *Qua*, inquit, *juventute non fuit præſtantior ejus ſenectus? Quis enim ætate vigens tanto terrori hoſtibus fuit, quanto Ageſilaus prope finem vitæ? Quo ſublato magis gaviſi ſunt hoſtes, quam Ageſilao, quanquam gravis annis deceſſit? Quis ſociis animos addidit, niſi Ageſilaus, quanquam ei jam mors immineret? Quem juvenem amici*

" τέρμα δ' βίου ὤν; τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι πλέον ἐπόθησαν
" ἢ Ἀγησίλαον γεραιὸν ἀποθανόντα."

γ'. Εἶτα ἐκείνους μὲ τηλικαῦτα πράττειν ὁ χρόνος οὐκ ἐκώλυεν, ἡμεῖς δὲ οἱ νεῦν τρυφῶντες ἐν πολιτείαις, μὴ τυραννίδα, μὴ πόλεμόν τινα, μὴ πολιορκίαν ἐχθσας, ἀπολέμους δὲ ἀμίλλας, καὶ φιλοτιμίας νόμῳ τὰ πολλὰ καὶ λόγῳ μετὰ δίκης περαινομένας, ἀποδειλιῶμεν; οὐ μόνον τραγῳδῶν τοὺς τότε καὶ δημαγωγῶν, ἀλλὰ καὶ 785
ποιητοὺς καὶ σοφιστῶν καὶ ὑποκριτοὺς ὁμολογοῦντες εἶναι κακίους· εἴ γε Σιμωνίδης μὲν ἐν γήρᾳ χορεῖς ἐνίκα, καὶ τὸ πίγραμμα δηλοῖ τοῖς τελευταίοις ἔπεσιν,

Ἀμφὶ διδασκαλίῃ δὲ Σιμωνίδῃ ἕσπετο κῦδος
Ὀγδωκονταέτῃ, παιδὶ Λεωπρέπεος.

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ τῶν υἱῶν παραφροσύνης δίκην φεύγων, ἀναγνῶναι τὸν ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ

A. 5. δὲ Σιμωνίδῃ] δὲ additum e Pol. Mez.
A. 7. ὑπὸ τῶν υἱῶν] Sic Coll. Muret. Vulgo, ὑπὸ υἱῶν. Ald. Baſ. B. E. ὑπὸ πολλῶν. Xyl. ὑπὸ παίδων.

majore ſunt proſecuti deſiderio, quam Ageſilaum ſenem mortuum?

III. Ergo illos a tantis rebus gerendis ætas non abſtinuit: nos in republica luxuriantes, nullam tyrannidem, nullum bellum, nullam obſidionem ſuſtinentes, certamina duntaxat et contentiones quæ legibus plerumque, orationibus, et judicio finiantur, ob ignaviam ſubterfugimus? ſcilicet non prætoribus modo et oratoribus priſcis, ſed et poëtis, et ſophiſtis, et hiſtrionibus fatentes nos eſſe deteriores. Siquidem ſenex Simonides choris victoriam reportavit, idque inſcriptio teſtatur his extremis verſibus,

Octoginta annos Simonida jam tibi nato
Gloria doctrina eſt parta Leoprepidæ.

Sophocles fertur, cum, ut deſipiens, eſſet a filiis in judicium vocatus, recitaſſe de Œdipo Coloneo chori in ſcenam progredientis carmen, cujus

Κολωνῦ πάγδον, ἣ 'ϛιν ἀρχὴ,

Εὐίππυ ξένε τᾶσδε χώρας
Ἵκυ τὰ κράτιϛα γᾶς ἔπαυλα,
Τὸν ἀργῆτα Κολωνὸν,
Ἔνθα λίγεια μινύρεται
Θαμίζουσα μάλις' ἀηδὼν
Χλωραῖς ὑπὸ βάσταις.

B θαυμασῦ δὲ τῦ μέλυς φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεάτρυ, ἔ δικαϛηρίυ πεμφθῆναι μετὰ κρότυ καὶ βοῆς τῶν παρόντων. Τυπὶ δὲ ὁμολογυμένως Σοφοκλέυς 'ϛὶ τὸ ἐπιγεγραμμάτιον,

Ὠδὴν Ἡροδότῳ τεῦξε Σοφοκλῆς ἐτέων ὢν
Πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα.

Φιλήμονα δὲ τὸν κωμικὸν καὶ Ἄλεξιν 'ϛὶ τῆς σκιωῆς ἀγωνιζομένυς καὶ πεφανυμένυς ὁ θάνατος κατέλαβε. Πῶλον δὲ τὸν τραγῳδὸν Ἐρατοσθένης καὶ Φιλόχορος ἱϛοροῦϛιν ἑβδομήκοντα ἔτη γεγενημένον, ὀκτὼ τραγῳδίας C ἐν τέταρϛιν ἡμέραις ἀγωνίσαϛθαι μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς.

δ'. Ἆρα οὖν οὐκ αἰσχρὸν 'ϛὶ τῶν ἀπὸ σκιωῆς γερόντων τὺς ἀπὸ τῦ βήματος ἀγεννεϛέρυς ὁρᾶϛθαι, καὶ

est hoc initium,

Equorum feracis hujus hoſpes regionis
Veniſti ad optimum agrum,
Albicantem Colonum:
Ubi frequens philomela ſuave cantillat
virentibus in vallibus.

quod cum perplacuiſſet, e foro tanquam e theatro cum plauſu et clamore eorum qui aderant deductus eſt. Hanc quidem conſtat Sophoclis eſſe inſcriptionem,

Carmen hoc Herodoto compoſuit Sophocles, annos
Undecies centus quinos.—

Philemonem quoque comicum, et Alexidem in ſcena certantes mors occupavit. Polum tragœdum Eratoſthenes et Philochorus ſcripſerunt annos octoginta natum, octo tragœdias quatriduo decertaſſe paucis ante obitum diebus.

IV. Nonne autem turpe eſt ſenibus ſcenicis concionales ſenes videri turpiores, et deſertores ſacrorum revera

" τέρμα δ' βίᾳ ὤν; τίνα δὲ νέον οἱ φίλοι πλέον ἐπόθησαν
" ἢ Ἀγησίλαον γεραιὸν ἀποθανόντα."

γ'. Εἶτα ἐκείνους μὲ τηλικαῦτα πεφάτλειν ὁ χρόνος οὐκ ἐκώλυεν, ἡμεῖς δὲ οἱ νεῦ τρυφῶντες ἐν πολιτείαις, μὴ τυραννίδα, μὴ πόλεμόν τινα, μὴ πολιορκίαν ἐχθέσαις, ἀπολέμους δὲ ἁμίλλας, καὶ φιλοτιμίας νόμῳ τὰ πολλὰ καὶ λόγῳ μετὰ δίκης περαγνομένας, ἀποδειλιῶμεν; οὐ μόνον τραγῳδῶν τοὺς τότε καὶ δημαγωγῶν, ἀλλὰ καὶ 785
ποιητοὺς καὶ σοφιστῶν καὶ ὑποκριτοὺς ὁμολογοῦντες τοὺς εἰ) κακίους· εἴ γε Σιμωνίδης μὲν ἐν γήρᾳ χορῆς ἐνίκα, ᾗ τὸ πίγραμμα δηλοῖ τοῖς τελευταίοις ἔπεσιν,

Ἀμφὶ διδασκαλίῃ δὲ Σιμωνίδῃ ἕσπετο κῦδος
Ὀγδωκονταέτῃ, παιδὶ Λεωπρέπεος.

Σοφοκλῆς δὲ λέγεται μὲν ὑπὸ τῶν υἱῶν παραφρονεῖν δίκην φεύγων, ἀναγνῶναι τινὶ ἐν Οἰδίποδι τῷ ἐπὶ

A. 5. δὲ Σιμωνίδῃ] δὲ additum e Pol. Mez.
A. 7. ὑπὸ τῶν υἱῶν] Sic Coll. Muret. Vulgo, ὑπὸ υἱῶν. Ald. Baſ. B. E. ὑπὸ πολλῶν. Xyl. ὑπὸ παίδων.

majore ſunt proſecuti deſiderio, quam Ageſilaum ſenem mortuum?

III. Ergo illos a tantis rebus gerendis ætas non abſtinuit: nos in republica luxuriantes, nullam tyrannidem, nullum bellum, nullam obſidionem ſuſtinentes, certamina duntaxat et contentiones quæ legibus plerumque, orationibus, et judicio finiantur, ob ignaviam ſubterfugimus? ſcilicet non prætoribus modo et oratoribus priſcis, ſed et poëtis, et ſophiſtis, et hiſtrionibus fatentes nos eſſe deteriores. Siquidem ſenex Simonides choris victoriam reportavit, idque inſcriptio teſtatur his extremis verſibus,

Octoginta annos Simonida jam tibi nato
Gloria doctrina eſt parta Leoprepidæ.

Sophocles fertur, cum, ut deſipiens, eſſet a filiis in judicium vocatus, recitaſſe de Œdipo Coloneo chori in ſcenam progredientis carmen, cujus

Κολωνῦ πάγδον, ἣ ἔστιν ἀρχὴ,

Εὔϊππε ξένε τᾶσδε χώρας
Ἵκεις τὰ κράτιστα γᾶς ἵππαυλα,
Τὸν ἀργῆτα Κολωνὸν,
Ἔνθα λίγεια μινύρεται
Θαμίζουσα μάλις' ἀηδὼν
Χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις.

θαυμασῦ δὲ τῦ μέλους φανέντος, ὥσπερ ἐκ θεάτρου, ἐπ' δικαστηρίου προπεμφθῆναι μετὰ κρότου καὶ βοῆς τῶν παρόντων. Ὅτι δὲ ὁμολογουμένως Σοφοκλέους ἐστὶ τὸ ἐπιγεγραμμένον,

Ὠδὴν Ἡροδότῳ τεῦξε Σοφοκλῆς ἐτέων ὢν
Πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα.

Φιλήμονα δὲ τὸν κωμικὸν καὶ Ἀλεξιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀγωνιζομένους καὶ φερομένους ὁ θάνατος κατέλαβε. Πῶλον δὲ τὸν τραγῳδὸν Ἐρατοσθένης καὶ Φιλόχορος ἱστοροῦσιν ἑβδομήκοντα ἔτη γεγενημένον, ὀκτὼ τραγῳδίας ἐν τέτταρσιν ἡμέραις ἀγωνίσασθαι μικρὸν ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς.

δ'. Ἆρα οὖν οὐκ αἰσχρόν ἐστι τῶν ἀπὸ σκηνῆς γερόντων τοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγεννεστέρους ὁρᾶσθαι, καὶ

est hoc initium,

Equorum feracis hujus hospes regionis
Venisti ad optimum agrum,
Albicantem Colonum:
Ubi frequens philomela suave cantillat
virentibus in vallibus.

quod cum perplacuisset, e foro tanquam e theatro cum plausu et clamore eorum qui aderant deductus est. Hanc quidem constat Sophoclis esse inscriptionem,

Carmen hoc Herodoto composuit Sophocles, annos
Undecies natus quinos.—

Philemonem quoque comicum, et Alexidem in scena certantes mors occupavit. Polum tragœdum Eratosthenes et Philochorus scripserunt annos octoginta natum, octo tragœdias quatriduo decertasse paucis ante obitum diebus.

IV. Nonne autem turpe est senibus scenicis concionales senes videri turpiores, et desertores sacrorum revera

τῶν ἱερῶν ὡς ἀληθῶς ἐξιαμένους ἀγώνων, ἀποτίθεσθαι τὸ πολιτικὸν πρόσωπον, οὐκ οἶδα ὁποῖον ἀντιμεταλαμβάνοντας; Καὶ γὰρ τὸ τῆς γεωργίας οὐ βασιλικῶς, ταπεινόν· ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσχειν τὴν παραλον ἱερὰν οὖσαν τριήρη, ξύλα καὶ χάραξας καὶ βοσκήματα ὑπὸ Μειδίου παρακομίζουσαν, ἢ που πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ Βοιωταρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι πρεσβείας ἀπολιπών, εἶτα ὁρώμενος ἐν ἀλφίτων καὶ D σεμιδάλεως μετρήσει, καὶ πόκοις προβάτων, οὐ πανταπάσι δόξει τοῦτο δὴ τὸ καλούμενον ἵππου γῆρας ἐπάγεσθαι, μηδενὸς ἀναγκάζοντος; Ἐργασίας γε μὴν βαναύσου καὶ ἀγοραίας ἅπτεσθαι μὴ πολιτείας, ὁμοίον ἐστὶ τῇ γυναικὸς ἐλευθέρας καὶ σώφρονος ἔνδυμα περισπάσαντα καὶ πρόσωμα δόντα, συνέχειν ἐπὶ καπηλείου· καὶ γὰρ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς οὕτως ἀπόλλυται τὸ ἀξίωμα καὶ τὸ μέγεθος πρός τινας οἰκονομίας καὶ χρηματισμούς

certaminum, depoſita civili perſona, neſcio quam ejus loco induere? Nam de rege agricolam fieri, nimis eſt humile. Quando enim Demoſthenes ait injuriam Paralo navi fieri, quæ ſacra erat triremis, quod ligna, vallos, et pecudes cogeretur Midiæ vehere: nonne vir civilis poſt præmiorum in certaminibus tribuendorum, et Bœotarchiæ, et inter Amphictyones primi in conſeſſu loci obitam functionem, ſi his relictis videatur occupatus farinarum aut fracium dimenſione, vel lanæ ovillæ negotiatione, videbitur plane id quod proverbio jactatur *equi ſenium* ſibi nulla coactus neceſſitate inducere? Atqui illiberale opificium et forum ſectari ab adminiſtratione reipublicæ, non eſt aliud, quam ſi matronæ liberali et pudicæ veſtibus ſuis detractis cincturam coquinariam circumdes, eamque in caupona colloces: eodem quippe modo civilis virtutis majeſtas atque dignitas peſſundatur, ubi ad rei familiaris procurationem, et quæſtum faciendum pertrahitur.

E ἀηδίας. Ἂν δὲ, ὅπερ λοιπόν ἐστι, ῥᾳστώνας καὶ ἀπολαύσεις τὰς ἡδυπαθείας καὶ τὰς τρυφὰς ὀνομάζοντες, ἐν ταύταις μαραινόμενον ἡσυχῇ παρακαλῶσι γηράσκειν τὸ πολιτικὸν, οὐκ οἶδα ποτέρᾳ δυεῖν εἰκόνων αἰσχρῶν πρέπειν δόξει μᾶλλον ὁ βίος αὐτοῦ· πότερον ἀφροδίσια ναύταις ἄγουσι, πάντα τὸν λοιπὸν ἤδη χρόνον οὐκ ἐν λιμένι τῷ ναῦν ἔχουσιν, ἀλλ' ἐπὶ πλέουσαν ἀπολείπουσιν· ἢ καθάπερ ἔνιοι τὸν Ἡρακλέα παίζοντες οὐκ εὖ γράφουσιν, ἐν Ὀμφάλης κροκωτοφόρον ἐνδιδόντα Λυδαῖς θεραπαγνίσι ῥιπίζειν καὶ παραπλέκειν ἑαυτόν· οὕτως τὸν πολιτικὸν ἐκδύσαντες τὴν

F λεοντῆν καὶ καθακλίναντες, εὐωχήσομεν ἀεὶ καταψαλλόμενον καὶ καταυλούμενον; οὐδὲ τῇ τοῦ Πομπηΐου Μάγνου φωνῇ ἀφατραπέντες, τῇ τοῦ Λεύκολλον, ἣν εἶπεν, αὐτὸν μὴ εἰς λουτρὰ καὶ δεῖπνα καὶ συνουσίας μεθημερινὰς, καὶ πολλῷ ἄλλῳ, καὶ κατασκευὰς οἰκοδομημάτων νεοπρεπεῖς

F. 3. ἣν εἶπεν] Forte delendum.
F. 5. πολλὴν ἄλυν] Ita Xyl. Nec procul abeunt Coll. Muret. Anon. Jun. πολλὴν ἄλην. Ald. Baſ. B. E. πολλὴν, ἄλλην. Cui corrigendo addiderunt ἡδυπάθειαν. Pol. Schott. Jannot. ut Steph. vulgavit.

Quod ſi, id quod reſtat, oblectationes et ſaginationes iſtas, nomine quietis atque fruitionis commodorum velantes, in his paulatim tabeſcentem conſeneſcere jubent civilem virum, neſcio de duabus turpibus imaginibus utri ſimilior ſit futura ejus vita: nautiſne Veneris ſacra per omnem vitam colentibus, et navem nondum portui ſubeuntem, ſed adhuc in alto vehentem deſerentibus: an quemadmodum nonnulli joci cauſſa Herculem inepte pingunt apud Omphalem in veſte crocota ſedentem, ſeque ventilandum et comendum ancillis præbentem: ita civilem virum poſito leonis exuvio ad menſam reclinabimus, ut ſemper epuletur, ac tibias barbitaque audiat? Nec pudorem nobis vox iſta Pompeii Magni incutiet? qui a Lucullo ob intempeſtivam tanto natu ambitionem honorum ac magiſtratus gerendi reprehenſus, poſt rem domi militiæque geſ-

μετὰ τὰς θρατείας καὶ πολιτείας ἀφεικότα, τῷ δὲ Πομπηίῳ φιλαρχίαν ἐγκαλοῦντα καὶ φιλοτιμίαν παρ' ἡλικίαν· ἔφη γὰρ ὁ Πομπήιος, Ἀωρότερον εἶναι γέροντι τὸ πυφάειν ἢ τὸ ἄρχειν· ἐπεὶ δὲ νοσοῦντι συνέταξε κίχλιον 786
ὁ ἰατρὸς, ἦν δὲ δυσπόριστον καὶ παρ' ὥραν, ἔφη δέ τις εἶναι πολλὰ Λευκόλλῳ πολλὰς τρεφομένας, οὐκ ἔπεμψεν, οὐδὲ ἔλαβεν, εἰπών, "Οὐκοῦν, εἰ μὴ Λεύκολλος ἐτρύφα, "Πομπήιος οὐκ ἂν ἔζησε;"

ε'. Καὶ γὰρ εἰ ζητεῖ πάντως ἡ φύσις τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χαίρειν, τὸ μὲν σῶμα τῶν γερόντων ἀπείρηκε πρὸς πάσας πλὴν ὀλίγων τῶν ἀναγκαίων τὰς ἡδονὰς, καὶ οὐχ

Ἡ Ἀφροδίτη τοῖς γέρουσιν ἄχθεται

μόνον, ὡς Εὐριπίδης φησὶν, ἀλλὰ καὶ τὰς πρέπουσιν καὶ βρῶσιν ἐπιθυμίας ἀπημβλυμένας τὰ πολλὰ καὶ νωθρὰς κατέχοντες μόλις οἷον ἐπιθίγουσι καὶ χαράττουσιν· ἐν δὲ τῇ Β
ψυχῇ προσκευαστέον ἡδονὰς οὐκ ἀγεννεῖς οὐδὲ ἀνελευθέρους, ὡς Σιμωνίδης ἔλεγε πρὸς τὸν ἐγκαλοῦντας αὐτῷ

tam balneis, cœnis, ac quotidianis conviviis, otio diſſoluto, ac ſplendidiſſimis ædificiis dedito, reſpondit, *Magis eſſe intempeſtivum luxuriare ſenem, quam rempublicam gubernare.* Idem Pompeius, cum ægrotanti ſibi medicus turdi eſum mandaſſet, et tunc is per anni tempus haberi vix poſſet, ac quidam multos turdos apud Lucullum ali ſignificaret; non miſit petitum, *Quid*, inquiens *niſi Lucullus luxuriaret, non viveret Pompeius?*

V. Nam ut maxime natura voluptatem et delectationem deſideret, tamen ſenum corpora fere ad omnes voluptates, paucis iiſque neceſſariis exceptis, facta jam ſunt inepta. Non modo enim

Ætate provectos averſatur Venus,

ut ait Euripides, ſed etiam ciborum ac potus ſuavitas iis hebes et quaſi edentula eſt, exiguumque ſui guſtum exhibet. In animo itaque parare ſibi voluptates debent, non indignas eas ipſis aut illiberales, ut Simonides, qui eum ob avaritiam culpantibus reſpon-

φιλαργυρίαν, Ὅπ τῶ ἄλλων ἀπεφερημένος ἀφ᾽ ὅ γῆρας ἡδονῶν, ὑπὸ μιᾶς ἔτι γεγοσκεῖται τῆς ἀπὸ τῦ κερδαίνειν. Ἀλλ᾽ ἡ πολιτεία καλλίστας μὲν ἡδονὰς ἔχει καὶ μεγίστας, αἷς καὶ τὸς θεὸς εἰκός ἐστι ἢ μόναις ἢ μάλιστα χαίρειν· αὗται δέ εἰσιν, ἃς τὸ εὖ ποιεῖν καὶ καλόν τι πεφάτλειν ἀναδίδωσιν. Εἰ γὰρ Νικίας ὁ ζωγράφος ὅπως ἔχαιρε τοῖς τῆς τέχνης ἔργοις, ὥστε τὸς οἰκέτας ἐρωτᾶν
c πολλάκις, " Εἰ λέλυται καὶ ἥρίσται·" Ἀρχιμήδη δὲ τῇ σανίδι πεφοσκείμενον ἀποσπῶντες βίᾳ καὶ ἀποδύοντες ἤλειφον οἱ θεράποντες, ὁ δὲ ὑπὸ τῦ σώματος ἀλλιμμένῳ διέγραφε τὰ σχήματα· Κανὸς δὲ ὁ αὐλητής, ὃν καὶ σὺ γινώσκεις, ἔλεγεν, " Ἀγνοεῖν τὸς ἀνθρώπος, " ὅσῳ μᾶλλον αὑτὸν αὐλῶν ἢ ἕτερος εὐφραίνει· λαμ- " βάνειν γὰρ ἂν μισθὸν οὐ διδόναι τὸς ἀκύειν ἐθέλοντας·" ἆρα οὐκ ὀπνοῦμεν ἡλίκας ἡδονὰς αἱ ἀρεταὶ τοῖς χρωμένοις ἀπὸ τ καλῶν πεφάξεων καὶ τῶ κοινωνικῶν ἔργων καὶ φιλανθρώπων παρασκευάζουσιν; οὐ κνῶσαι σὸδὲ

dit, *se per ſenectutem reliquis ſpoliatum voluptatibus, unica lucrandi oblectatione gravem recreare ætatem.* Sed reipublicæ adminiſtratio pulcherrimas habet maximaſque voluptates, quibus aut ſolis aut præcipuis frui deos probabile eſt: eæ autem ſunt, quæ a bonis actionibus honeſtiſque factis proficiſcuntur. Si enim Nicias pictor ita artis ſuæ operibus gaviſus eſt, ut ſæpenumero e ſervis quæſiverit, *Lavine, pranſuſne ſum?* et Archimedem vi a tabula cui inhærebat avellentes atque veſtibus exuentes unxerunt famuli, ille autem in uncto corpore figuras geometricas pinxit: Canus quoque tibicen, quem tu etiam noſti, dicebat, *Neſcire, quanto ſeipſum magis quam alios delectaret canens: alioquin audire volentes mercedem non daturos ipſi, ſed exacturos:* non intelligimus quantas virtus honeſtis et ad ſocietatem humanitatemque facientibus actionibus voluptates ea utentibus conciliet? non titillantes illas aut

θρύπτουσαι, ὥσπερ αἱ εἰς σάρκα λεῖαι καὶ σφοδρωτεῖς κινήσεις· ἀλλ' αὗται μὲν οἰστρώδεις καὶ ἀβέβαιον καὶ μεμιγμένον σφυγμῷ τὸ γαργαλίζον ἔχουσιν· αἱ δὲ περὶ τοῖς καλοῖς ἔργοις, οἷον δημιουργὸς ὁ πολιτευόμενος ὀρθῶς ἐστιν, ὑ ταῖς Εὐριπίδου χρυσαῖς πτέρυξιν, ἀλλὰ τοῖς Πλατωνικοῖς ἐκείνοις καὶ θειοτέροις πτεροῖς ὅμοια τὴν ψυχὴν μέγεθος καὶ φρόνημα μετὰ ἡδονῆς λαμβάνουσαν ἀναφέρουσιν.

ϛ'. Ὑπομίμνησκε δὲ σεαυτὸν ὧν πολλάκις ἀκήκοας. Ὁ μὲν γὰρ Ἐπαμεινώνδας ἐρωτηθεὶς τί ἥδιστον αὐτῷ γέγονεν, ἀπεκρίνατο, τὸ τοὺς πατέρας ἔτι ζῶντος καὶ τῆς μητρὸς νικῆσαι τοὺς ἐν Λεύκτροις μάχῃ. Ὁ δὲ Σύλλας, ὅτε τοὺς ἐμφυλίων πολέμων τὴν Ἰταλίαν καθήρας προσέμιξε τῇ Ῥώμῃ πρῶτον, οὐδὲ μικρὸν ἐν τῇ νυκτὶ κατέδαρθεν, ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἡδονῆς μεγάλης, ὥσπερ πνεύματος ἀναφερόμενος τὴν ψυχήν· καὶ ταῦτα περὶ αὐτοῦ γέγραφεν ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Ἄκουσμα μὲν γὰρ ἔγωγε μηδὲν ἥδιον ἐπάγειν, φησὶν ὁ Ξενοφῶν· θέαμα δὲ καὶ μνημόνευμα καὶ ἀθάνατον τῶν ὄντων οὐδέν ἐστιν ὃ τοσαύτην φέρει

emollientes, ſicut in carne faciunt lenes ac ſuaves motiones, quæ pruritum habent furioſum et inſtabilem ac magna cum exagitatione conjunctum: ſed præclara facta, quorum quaſi opifex eſt qui recte rempublicam tractat, non aureis Euripidis, ſed Platonicis ac divinis alis animum elatione et gaudio præditum evehunt.

VI. In memoriam tibi redige, quæ ſæpe audiviſti. Epaminondas interrogatus, quid ipſi jucundiſſimum accidiſſet, reſpondit, *Quod patre ac matre viventibus Leuctricam victoriam reportaſſet.* Sylla cum liberata civilibus bellis Italia Romam pervenit, prima nocte ne tantillum quidem dormivit, præ lætitia ingentique gaudio, tanquam vento animum incitante, atque hoc ipſe de ſe in commentariis ſcripſit. Eſto enim, ut Xenophon ait, nulla ſuavior auditio laude: ſpectaculum quidem et recordatio atque conſideratio nullius rei

χάριν ὅσῳ πράξεων ἰδίων ἐν ἀρχαῖς καὶ πολιτείαις,
ὥσπερ ἐν τόποις λαμπροῖς καὶ δημοσίοις, ἀναθεώρησις.
Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ χάρις εὐμενὴς ἡ συνομαρτοῦσα τοῖς
F ἔργοις, καὶ συναμιλλώμενος ἔπαινος εὐνοίας δικαίας ἡγεμών,
οἷον φῶς καὶ γάνωμα τῷ χαίροντι τὴν ἀρετῆς προσθήσει·
καὶ δεῖ μὴ προϊεμένην, ὥσπερ ἀθλητικὸν στέφανον, ἐν γήρᾳ
ξηρὰν γενομένην τιθέναι, ἀλλὰ καινόν ἀεί τι καὶ προσ-
φατον ἐπιφέροντα, τιθέναι τῶν παλαιῶν χάριν ἐγείρειν, καὶ
ποιεῖν ἀμείνω καὶ μόνιμον. Ὥσπερ γὰρ οἱ τεχνῖται οἷς
ἐπέκειτο φροντίζειν σῶον εἶναι τὸ Δηλιακὸν πλοῖον, ἀντὶ
τῶν σαπέντων ξύλων ἐμβάλλοντες ἄλλα καὶ συμπηγνύντες,
ἀίδιον ἐκ τῶν τότε χρόνων καὶ ἄφθαρτον ἐδόκουν διαφυ-
787 λάττειν· οὕτως ἐπὶ καὶ δόξης καὶ φήμης ἡ καλὴ σωτηρία
καὶ τήρησις, ἀλλὰ μικρῶν ἐπεκκαυμάτων δεομένη, κα-
τασβεσθὲν δὲ καὶ καταψυχθὲν οὐδέτερον ἂν τις ἀπραγ-
μόνως πάλιν ἐξάψειεν. Ὁ δὲ Λάμπις ὁ ναυκληρικὸς

F. 1. ἡγεμὼν—προτίθησι] Forte, γνωμὼν—προστίθησι.

tam eſt grata, quam propriarum actionum in magiſtratu et republica tanquam illuſtribus et publicis locis contemplatio. Enimvero gratia benigna, factis teſtimonium perhibens, ac laus cum virtute certans, dux et auctor juſtæ benevolentiæ, tanquam lumen et nitorem aliquem gaudio de virtute concepto adjiciunt. Neque eſt gloria, veluti corona athletica, negligenda, committendumve ut in ſenectute exareſcat, ſed ſemper novi aliquid ac recens proferendum, quo veterum gratia excitetur, augeatur, ſtabiliatur. Nam prouti Deliacam navem, lignis quæ vitium conceperant identidem ſubmotis, aliiſque eorum loco inſertis, crediti ſunt homines ab antiquiſſimo tempore in hanc uſque ætatem pertuliſſe, et quaſi æternitati aſſeruiſſe: ita etiam gloria, ut flamma, non difficulter conſervatur, ſed alimentum ſeu fomitem haud magnum requirit: exſtinctam neutram facile et ſine labore rurſum incenderis atque excitaveris. Lampis navicularius interrogatus, quo modo divi-

ἐρωτηθεὶς πῶς ἐκτήσατο τὸν πλοῦτον, Οὐ χαλεπῶς, ἔφη, τὸν μέγαν, τὸν δὲ βραχὺν ὀλίγου καὶ ῥᾳδίως· οὕτω τὸ πολιτικῆς δόξης καὶ δυνάμεως ἐν ἀρχῇ τυχεῖν ῥᾴδιόν ἐστι, τὸ δὲ συναυξῆσαι καὶ διαφυλάξαι μεγάλῃ ἀπὸ τῶν τυχόντων γενομένην, ἔτοιμον. Οὔτε γὰρ φίλος ὅταν γένηται πολλὰς λειτουργίας ἐπιζητεῖ καὶ μεγάλας, ἵνα μένῃ φίλος, μικροῖς δὲ σημείοις ὁ εὐδέλεκτος ἀεὶ διαφυ- B
λάττει τὴν εὔνοιαν· ἥ τε δήμου φιλία καὶ πίστις οὐκ ἀεὶ δεομένην χρημάτων, οὐδὲ προσδικῶντος, οὐδὲ ἄρχοντος, αὐτῇ τῇ προθυμίᾳ συνέχεται, καὶ φ μὴ προαπολείποντι μηδὲ ἀπαγορεύοντι τῆς ὀπιμελείας καὶ φροντίδος. Οὐδὲ γὰρ αἱ στρατεῖαι πολλὰ τάξεις ἀεὶ καὶ μάχας καὶ πολιορκίας ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ θυσίας ἔστιν ὅτε καὶ συνουσίας μέσας, καὶ σχολὴν ἄφθονον ἐν παιδιαῖς καὶ φλυαρίαις δέχονται· πόθεν γε δὴ τὴν πολιτείαν φοβητέον, ὡς ἀπαραμύθητον καὶ πο-

A. 8. μεγάλην—ἕτοιμον] Transponendo legendum, μεγάλην γενομένην, ἀπὸ τῶν τυχόντων ἕτοιμον.

B. 2. δεομένην—προσδικῶντος] Vulgo, δεχομένην—προσδικῶντος. Prius correxi ex Jannot. Anon. Mez. posterius ex Jannot. Anon. T. V. B. libri ante Stephanum nostri, id est, Ald. Bas. Xyl. B. E. habent προσδοκῶντος.

tias consecutus esset, respondit, *Magnas non difficulter, parvas cum ærumna et tarde.* Sic ab initio gloriam in republica et potentiam sibi parare, non est facile: augere partam et amplificatam conservare, quibusvis actionibus in promtu est. Nam neque qui amicus factus est, multa aut magna desiderat ministeria, ut retineatur, sed assiduitas etiam exiguorum signorum benevolentiam conservat: et populi amicitia ac fides non semper requirit sumtus publice facientem, aut defendentem, sed sola magistratum gerentis alacritate retinetur, dum is reipublicæ curam non deserit neque defatigatur. Nam ne bellum quidem semper conflictus, prœlia, et obsidiones habet, sed sacrificia nonnunquam intercedunt, et induciæ, et joci ac ludi. Unde igitur fiat, ut reipublicæ administratio pro tristi et tetrica, la-

λύπονον καὶ βαρεῖαν, ὅπου καὶ θέαι καὶ πομπαὶ καὶ νεμήσεις
C καὶ χοροὶ καὶ μῦσα καὶ ἀγλαΐα, καὶ θεῶν τινος ἀεὶ τιμὴ
τὰς ὀφρῦς λύουσα παντὸς ἀρχείου καὶ συνεδρίου, πολλα-
πλάσιον τὸ ὀπιτερπὲς καὶ κεχαρισμένον ἀποδίδωσιν;

Ζ'. Ὁ τοίνυν μέγιστον κακὸν ἔχουσιν αἱ πολιτεῖαι,
τὸ φθόνον, ἥκιστα διαρείδεται περὶς τὸ γῆρας· κύνες γὰρ
καὶ βαΰζουσιν ὃν ἂν μὴ γινώσκωσι, καθ' Ἡράκλειτον· καὶ
πρὸς τὸ ἀρχόμενον, ὥσπερ οἰ θύρας τοῦ βήματος, μά-
χεται καὶ πάροδον οὐ δίδωσι· τὸ δὲ σύντροφον καὶ συνήθη
δόξαν οὐκ ἀγρίως οὐδὲ χαλεπῶς, ἀλλὰ πράως ἀνέχεται.
Διὸ τὸ φθόνον ἔνιοι τῷ καπνῷ παρεικάζουσι· πολὺς γὰρ
ἐν τοῖς ἀρχομένοις μὲν τὸ φλέγεσθαι προεκπίπτων,
ὅταν ἐκλάμψωσιν, ἀφανίζεται. Καὶ ταῖς μὲν ἄλλαις
D ὑπεροχαῖς προσμάχονται καὶ μεμφισυντῶσιν ἀρετῆς καὶ
γένους καὶ φιλοτιμίας, ὡς ἀφαιρουμένας αὐτῶν ὅσον ἄλλοις

C. 7. πρὸς τὸ ἀρχόμενον] πρὸς ex Jannot. Anon. Jun. T. V. B. pro vulgato πως.

borioſa, ac difficili debeat haberi; cum et theatra, et pompæ, et diribitiones, et chori, et muſica, et lætitia, ſemper honor aliquis alicui deo habitus frontem exporrigant in curiis et conſeſſibus, multoque ampliorem moleſtis delectationem, et gratiam afferant?

VII. Jam invidia, quod maximum habet reipublicæ adminiſtratio malum, minime in ſenes incumbit. *Canes quidem*, ut aiebat Heraclitus, *quem non agnoſcunt, latratu excipiunt obſcuro:* et invidia etiam quodammodo tanquam præ foribus acceſſuro ad ſuggeſtum repugnat, aditumque negat, conſuetam autem et familiarem gloriam non ægre fert, ſed placide tolerat. Ideo invidiam nonnulli fumo comparaverunt, qui cum initio adeuntibus ad rempublicam quaſi incenſis largus efferatur, poſtquam hi effulſere, evaneſcit. Ac reliquis quidem excellentiis, ut virtutis, nobilitatis, ambitionis, ſolent repugnare ac de iis litem movere, quod quantum in his concedimus aliis, tantum nobis videmur

ὑφίενται, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ γήρους πρεσβεῖον, ὃ καλεῖται κυρίως πρεσβεῖον, ἀζηλοτύπητόν ἐστι καὶ προχωρούμενον· οὐδεμιᾷ γὰρ ὅπου τιμῇ συμβέβηκε τὸν τιμῶντα μᾶλλον ἢ τὸν τιμώμενον κοσμεῖν, ὡς τῇ τοῦ γήρους. Ἐπὶ τ μὴ ἀπὸ τοῦ πλούτου δύναμιν, ἢ λόγου δεινότητος, ἢ σοφίας, οὐ πάντες αὐτοῖς γενήσεσθαι προσδοκῶσιν· ἐφ' ἣν δὲ πρόεισι τὸ γῆρας αἰδῶ καὶ δόξαν, οὐδεὶς ἀπελπίζει τ πολιτευομένων. Οὐδὲν οὖν διαφέρει κυβερνήτου πρὸς ἑαυτὸν κῦμα καὶ πνεῦμα πλεύσαντος ὄπισθαλῶς, εὐδίας δὲ καὶ εὐαερίας γενομένης ὁρμίσασθαι ζητοῦντος, ὁ τῷ φθόνῳ διαναυμαχήσας πολὺν χρόνον, εἶτα παυσαμένου καὶ γαληνιάσαντος ἀναχρώμενος ἐν τ πολιτείᾳ, καὶ προϊέμενος ἅμα ταῖς πράξεσι τὰς κοινωνίας καὶ τὰς ἑταιρείας. Ὅσῳ δὲ χρόνος γέγονε πλείων, καὶ φίλους πλείονας καὶ συναγωνιστὰς πεποίηκεν, οὓς ἔστε συνεξάγειν ἑαυτῷ πάντας ἐνδέχεται καθάπερ διδασκάλῳ χορόν, οὔτε ἐγκαταλιπεῖν

detrahere. Sed honor ſenectutis, quod *preſbeion* Græci ab ea ætate deflexo verbo dicunt, obtrectationis ſecurus eſt et conceditur ultro: nullus enim alius honor ita eum qui habet magis quam cui habetur cohoneſtat, ut qui ſenibus defertur. Ad hæc, honorem divitiis, eloquentia, aut ſapientia partum non quivis ſe quoque ſperat conſecuturum: ad quam autem ſenectus producit reverentiam et gloriam, eam quilibet in republica agentium exſpectat. Plane igitur ſimilis eſt nautæ, qui ubi adverſo fluctu et vento periculoſe navigavit, tranquillitate et bona aëris conſtitutione oborta navem in ſtationem velit ſubducere, qui cum diu adverſus invidiam depugnaverit, ea deſinente et pacata ſe e republica recipiat, ſimulque cum actionibus communitates ſocietateſque deſerat. Quanto enim diutius in republica aliquis fuit verſatus, tanto plures etiam amicos et conatuum certaminumque ſocios ſibi paraverit, quos neque educere ſecum omnes ut chorum magiſter poteſt, et relin-

F δίκαιον· ἀλλ' ὥσπερ τὰ παλαιὰ δένδρα τ̃ μακρὰν πολιτείαν ὐ ῥᾴδιόν ἐστιν ἀναπάσαι, πολύῤῥιζον ὄσαν, καὶ πεφύγμασιν ἐμπεπλεγμένην ἃ πλείονας παρέχει ταραχὰς καὶ ἀπραγμόνας ἀπερχομένοις ἢ μένουσιν. Εἰ δέ τι καὶ πόλεσι φθόνε λείψανον ἢ φιλονεικίας πρὸς τὰς γέρουσας ἐκ τ̃ πολιτικῶν ἀγώνων, καταθεκτέον τοῦτο τῇ δυνάμει μᾶλλον, ἢ δοτέον τὰ νῶτα, γυμνὰς καὶ ἀνόπλους ἀπόντας· οὐ γὰρ ὅπως ἀγωνιζομένοις φθονοῦντες, ὡς ἀπειπαμένοις καταφρονήσαντες, ὑβρίσθησαι.

788 η'. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὸ λεχθὲν ὑπὸ Ἐπαμεινώνδα τ̃ μεγάλε πρὸς τὰς Θηβαίας, ὅτε χειμῶνος ὄντος οἱ Ἀρκάδες παρεκάλεν αὐτὰς ἐν ταῖς οἰκίαις συναυλισθῆναι παρελθόντας εἰς τὴν πόλιν· οὐ γὰρ εἴασεν, "Ἀλλὰ νῦν "μὲν," ἔφη, "θαυμάζεσιν ὑμᾶς καὶ θεῶνται πρὸς τὰ "ὅπλα γυμναζομένας καὶ παλαίοντας· ἂν δὲ πρὸς "τὸ πυρὶ καθημένας ὁρῶσι τ̃ κύαμον κόπτοντας, οὐδὲν "αὐτὰς ἡγήσονται διαφέρειν." Οὕτω δὴ σεμνόν ἐστι

quere injuſtum eſt. Sed ſicut vetuſtæ arbores, ita antiqua reipublicæ tractatio difficulter evelli poteſt, cum multas egerit radices, ſitque negotiis implicata, quæ abeuntibus quam manentibus plus exhibeant turbarum et occupationum. Tum ſi quæ omnino reliquiæ ſuperſunt invidiæ in ſenes ob civilia certamina ſuſceptæ: magis eæ opprimendæ potentia parta ſunt, quam dandum tergum, ſi nudi inermeſque diſcedamus; non enim tam certantibus invidi inſtant, quam ob contemtum inſultant animum deſpondentibus.

VIII. Teſtatur hoc illud magni Epaminondæ ad Thebanos dictum, cum hyeme Arcades ab ipſis peterent, ut urbem ipſorum ingreſſi in ædibus una habitarent: prohibuit enim ac dixit, *Nunc Arcadibus nos ſumus admirationi, cum nos ſpectant in armis corpora exercentes atque luctantes: ſi autem videant nos ad ignem deſidere et fabas tundere, nihilo ipſis præſtantiores nos putabunt.* Ita præclarum ſane eſt

θέαμα πρεσβύτης λέγων τι καὶ πράττων καὶ πιμώμενος· ὁ δ' ἐν κλίνῃ διημερεύων ἢ καθήμενος ἐν γωνίᾳ στοᾶς B φλυαρῶν καὶ ἀπομυττόμενος, εὐκαταφρόνητος. Τοῦτο δὲ ἀμέλει καὶ Ὅμηρος διδάσκει τοὺς ὀρθῶς ἀκούοντας· ὁ μὲν γὰρ Νέστωρ στρατευόμενος ἐν Τροίᾳ, σεμνὸς ἦν καὶ πολυτίμητος· ὁ δὲ Πηλεὺς καὶ ὁ Λαέρτης οἰκουροῦντες ἀπερρίφησαν καὶ κατεφρονήθησαν. Οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ φρονεῖν ἕξις ὁμοίως ὠφελεῖται τοῖς μετέχουσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ὑπ' ἀργίας ἐξανιεμένη καὶ ἀναλυομένη κατ' μικρόν, ἀεί τινα ποθεῖ φροντίδος μελέτην, τὸ λογιστικὸν καὶ πρακτικὸν ἐγείρουσης καὶ διακαθαιρούσης.

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς
Χαλκὸς———

οὐ γὰρ τόσον σώματος ἀσθένεια κακὸν πρόσεστι ταῖς C πολιτείαις τῷ παρ' ἡλικίαν ὑπὸ τὸ βῆμα καὶ τὸ στρατήγιον

C. 1. σώματος ἀσθένεια] Abeſt ab Ald. Baſ. Xyl. B. E. Additur in Pol. Leonic. Schott. Jannot. Anon. unde Steph. habet, ſed inepto loco poſuit, inter χαλκὸς et ἃ γάρ. Repoſuimus ſuo loco, monente etiam Mez.

ſpectaculum ſenex orans, agens aliquid rei, et honore affectus: qui vero dies ad menſam exigit, aut in angulo porticus deſidens nugatur et emungitur, is facile contemnitur. Nimirum autem Homerus hoc quoque docet eos, qui ipſum recte intelligunt. Etenim Neſtor in bello verſans Trojano ſuſpiciebatur, inque ſummo erat honore: Peleus autem et Laërtes domi deſidentes, abjecti erant ac ſpreti. Neque enim habitus prudentiæ qualis fuerat manet in iis, qui ſeſe otio dederunt: ſed ignavia eum paulatim diſſipat: cum ad hoc requiratur ſubinde cura aliqua et meditatio, quæ ratiocinatricem et actiones gubernantem animi facultatem excitet atque repurget. Etenim uſu ratio ſplendeſcit, quo pacto

Æs uſibus niteſcit.—

Cæterum imbecillitas corporis non tantum affert incommodi iis, qui confecta jam prope ætate ad tribunal et

βαδίζόντων, ὅσον ἔχουσιν ἀγαθὸν τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν φρόνησιν, καὶ ὃ μὴ φαινόμενον, ἀλλὰ τὰ μὲ ἐσφαλμένα, τὰ δὲ ὑπὸ δόξης κενῆς ὠθούμενα πρὸς τὰ κοινὰ, καὶ συνεφέλκεσθαι τὸν ὄχλον, ὥσπερ θάλατταν ὑπὸ πνευμάτων ἀνταραττόμενον, ἀλλὰ πράως κεχρῆσθαι καὶ μετρίως τοῖς ἀντυγχάνουσιν. Ὅθεν αἱ πόλεις, ὅταν πλάσωσιν ἢ φοβηθῶσι, πρεσβυτέρων ποθοῦσιν ἀρχὴν ἀνθρώπων· καὶ πολλάκις ἐξ ἀγροῦ κατάγουσαι γέροντα
D μὴ δεόμενον μηδὲ βουλόμενον ἠνάγκασαν, ὥσπερ οἰάκων ἐφαπτόμενον, εἰς ἀσφαλὲς καταστῆσαι τὰ πράγματα, παρωσάμεναί τε στρατηγοὺς καὶ δημαγωγοὺς βοᾶν μέγα καὶ λέγειν ἀπνευστί, καὶ, νὴ Δία, τοῖς πολεμίοις διαβάντας εὖ μάχεσθαι δυναμένους· οἷον οἱ ῥήτορες Ἀθήνησι Τιμοθέῳ καὶ Ἰφικράτει Χάρητα τὸν Θεοχάρους ἐπαποδύοντες ἀκμάζοντα τῷ σώματι καὶ ῥωμαλέον, ἠξίουν τοιοῦτον εἶ) τὸν τῶν

C. 4. καὶ τὸ μὴ—κενῆς] Corrigo, καὶ τὸ μὴ, τὰ μὲν φλεγόμενον, τὰ δὲ σφαλλόμενον, ὑπὸ δόξης κενῆς—.

prætorium ſe conferunt, quantum utilitatis eorum ipſorum cautio atque prudentia ſecum trahit. Uſu enim rerum inſtructi, non vana ambitione impulſi, rempublicam capeſſunt: neque populum vi ſecum rapiunt tanquam mare ventis exagitatum: ſed placide ac moderate cum iis agunt, cum quibus res eſt. Itaque civitates, ubi aliqua adverſitas aut metus incidit, gubernari a ſenibus cupiunt: et ſæpe ex agro ſenem aliquem nihil tale deſiderantem invitumque ad clavum reipublicæ pertrahunt, eique reipublicæ conſtituendæ munus dant, repudiatis prætoribus et oratoribus, qui magnum clamare, et uno ſpiritu perorare, imo etiam per medios hoſtes penetrare pulchre pugnando calleant. In locum Timothei et Iphicratis oratores Athenienſes Charetem Theocharis filium ſubornantes, valido et vigenti viribus corpore virum, talem autumabant debere eſſe ducem A-

Ἀθηναίων στρατηγόν· ὁ δὲ Τιμόθεος, "Οὐ μὰ τοὺς θεούς, "εἶπεν, ἀλλὰ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸν μέλλοντα τῷ στρα- "τηγῷ τὰ στρώματα κομίζειν· τὸν δὲ στρατηγὸν ἅμα E "πρόσω καὶ ὀπίσω τῶν πραγμάτων ὁρῶντα, καὶ μηδενὶ "πάθει τοὺς περὶ τῶν συμφερόντων λογισμοὺς ὑπτια- "στίλβοντα." Ὁ μὲν Σοφοκλῆς, Ἄσμενος, ἔφη, τὰ ἀφροδίσια γεγηρακὼς ἀποπεφευγέναι καθάπερ ἄγριον καὶ 789
λυττῶντα δεσπότην· ἐν δὲ ταῖς πολιτείαις οὐχ ἕνα δεῖ δεσπότην ἔρωτα παίδων ἢ γυναικῶν ἀποφεύγειν, ἀλλὰ πολλοὺς μανικωτέρους τούτου, φιλονεικίαν, φιλοδοξίαν, τιμῶν τῶν πρώτων εἶναι καὶ μέγιστον ὑπερηφανίαν, γονιμώτατον φθόνου νόσημα καὶ ζηλοτυπίας καὶ διχοστασίας· ὧν τὰ μὲν ἀνίησι καὶ παραμυθεῖται, τὰ δὲ ὅλως ἀποσβέννυσι καὶ καταψύχει F
τὸ γῆρας, οὐ τοσοῦτον τῆς πρακτικῆς ὁρμῆς παραιρούμενον, ὅσον τῶν ἀκρατῶν καὶ διαπύρων ἀπαίρει παθῶν, ὥστε νήφοντα καὶ καθεστηκότα τὸν λογισμὸν ἐπάγειν ταῖς πρεσβύσιν.

F. 3. ἀπερύκει] Forte, ἀπαρύτει.

thenienſium. Ibi Timotheus, *Non mehercle*, inquit, *ducem talem oportet eſſe: ſed eum, qui ducis ſtragula ſit portaturus: imperatorem autem eum eſſe neceſſe eſt, qui et antegreſſa et conſecutura animo videns, nulla perturbatione ſibi rationes eorum quæ ſint in rem futura excuti ſinat.* Sophocles quidem dixit, lubenter ſe a re Venerea profugiſſe tanquam a fero et rabioſo domino. At in republica non unus tantum dominus fugiendus eſt amor mulierum aut puerorum, ſed hoc multo inſaniores, ſtudium contentionis, ambitio, primi loci appetentia, qui morbus invidiæ eſt et obtrectationis ac diſſidiorum feraciſſimus. Horum vitiorum alia ſenectus retundit atque diminuit, alia omnino abolet atque reſtinguit: non tantum de incitationibus animi ad agendum detrahens, quantum ab impotentibus ac fervidis revellens motibus, ut ſobria ac compoſita ratione cogitationes poſſint ſuſcipi.

θ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἔστω καὶ δοκείτω διατρεπτικὸς εἶναι λόγος, πρὸς τὸν ἀρχόμενον ἐν πολιτείᾳ νεανιεύεσθαι λεγόμενος, καὶ καθαπτόμενος· ὃν μακρᾶς οἰκουρίας ὥσπερ νοσηλείας, ἐξανιστάμενόν τε καὶ κινουμένου γέροντος ἐπὶ στρατηγίαν ἢ πραγματείαν,

Μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμας σοῖς ἐν δεμνίοις·

789 ὁ δὲ τὸν ἐμβεβιωκότα πολιτικαῖς πράξεσι καὶ διηγωνισμένον οὐκ ἐῶν ὅπῃ τὴν δᾷδα καὶ τὸν κορωνίδα τοῦ βίου προσελθεῖν, ἀλλ' ἀναπαλύμενος, καὶ κελεύων ὥσπερ ἐξ ὁδοῦ μακρᾶς μεταβαλέσθαι, παντάπασιν ἀγνώμων καὶ μηδὲν ἐκείνῳ προσοικῶς ἐστιν. Ὥσπερ γὰρ ὁ γαμεῖν παρασκευαζόμενον γέροντα ἐστεφανωμένον καὶ μυριζόμενον ἀποτρέπων, καὶ λέγων τὰ πρὸς τὴν Φιλοκτήτην,

Τίς δ' ἄν σε νύμφη, τίς δὲ παρθένος νέα
Δέξαιτ' ἄν; εὖγ' οὖν ὡς γαμεῖν ἔχεις τάλας,

B οὐκ ἄτοπός ἐστι· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα πρά-

F. 9. πραγματείαν] Sic omnes libri, Ald. Baſ. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, γραμματείαν, non ineptum, ſed nulla auctoritate.

IX. Veruntamen habeat, videaturque habere momentum hæc oratio ad movendum cohibendumque eum, qui jam caneſcens ad rempublicam ſe juvenili conatu conferre incipit, inhibeatque a longa rei domeſticæ procuratione veluti diuturno morbo exſurgentem ſenem, et ad præturam ſe aut negotiationem efferentem:

Miſer, tuis te in ſtratis placide contine:

ea quidem certe iniqua eſt, nihilque cum illa ſimile habet, quæ eum, qui in adminiſtratione reipublicæ ac certaminibus civilibus vitam exegerit, non ſinit ad facem ac coronidem vitæ progredi, ſed revocat, jubetque tanquam e longo itinere alio ſe convertere. Sicut enim qui ſenem nuptias meditantem coronatumque et unctum dehortans, et ea occinens quæ in Philoctetam dicta ſunt,

Quæ te puella, quæ virgo juvencula
Te recipiet? quas nuptias paras miſer?

nihil facit abſurdi: quando ipſi quoque in ſeipſos multa

ζωσιν εἰς ἑαυτούς,

Γαμῶ γέρων, εὖ οἶδα, κἀ τοῖς γείτοσιν·

ὁ δὲ τὸν πάλαι συνοικοῦντα καὶ συμβιῶντα πολλῷ χρόνον ἀμέμπτως, οἰόμενος δεῖν ἀφεῖναι διὰ τὸ γῆρας τὴν γυναῖκα, καὶ ζῆν καθ' ἑαυτὸν, ἢ παλλακίδιον ἀντὶ τῆς γαμετῆς ὑπαδέσασθαι, σκαιότητος ὑπερβολῇ οὐκ ἀπολέλοιπεν· ὅπως ἔχῃ πρὸς λόγον τὸ πρεσβύτην δήμῳ πρεσβύτην, καὶ Χλίδωνα τὸν γεωργὸν, ἢ Λάμπωνα τὸν ναύκληρον, ἤ τινα τῶν ἐκ τῶν κήπων φιλοσόφων, νεωθεῖσαν καὶ καταρρεῖν ὑπὸ τῆς συνήθους ἀπραγμοσύνης· ὁ δὲ Φωκίωνος, ἢ Κάτωνος, ἢ Περικλέους ὑπολαβόμενος, καὶ λέγων, Ὦ ξένε Ἀθηναῖε, ἢ C Ῥωμαῖε, ἀζαλέῳ γήρᾳ καταντιδῶν κήδῃ, χαλάμενος ἀπολείπειν τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς περὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ πρατήριον ἀφεὶς διατριβὰς καὶ τὰς περιπάτους, εἰς

B. 10. Λάμπωνα] Præstat Λάμπιν.
C. 2. καταντιδῶν κήδῃ] An ἀκανθιδῶν κήδῃ; Reisk. καταφθίνων ἥδη. Neutrum satis placet.
C. 3. ἀπολείπειν τὴν πολιτείαν] Legendum, ἀπόλειψιν τῇ πολιτείᾳ cum Jun. Mez. Reisk.

ludunt talia,

Duco uxorem, probe scio, vicinis quoque.

qui vero per longum tempus cum uxore vixerit commode, eum jubens, hac dimissa propter senectutem, solum vivere, aut pellice adscita in uxoris locum, nihil is ad extremam perversitatem sibi fecerit reliquum: sic ratione non caret, si quis accedentem ad populi gubernationem senem, aut Chlidonem agricolam, aut Lamponem navicularium, aut aliquem ex horto philosophum, redhibeat inque otio usitato contineat. Phocionem autem vel Periclem vel Catonem ita compellans, Heus hospes Athenienſis aut Romane, arida confecte senectute, missam jam nunc rempublicam fac, ac versari circa tribunal et procurare prætorium desinens rus propera, ibi cum vetula ancilla agriculturæ vacaturus, aut in rei fa-

ἀγεὼν ἐπείγῃ, σὺ ἀμφιπόλῳ τῇ γεωργίᾳ συνεσόμενος, ἢ περὶς οἰκονομίᾳ τινὶ καὶ λογισμοῖς διαθησόμενος τὸν λοιπὸν χρόνον, ἄδικα πείθῃ καὶ ἀχάριστα πράττειν τὸ πολιτικόν.

I. Τί οὖν; φήσαι τις ἄν, οὐκ ἀκούομεν ἐν κωμῳδίᾳ ποτὲ λέγοντος,

Λευκή με θρὶξ ἀπόμισθον ἐντεῦθεν ποιεῖ;

πάνυ μὲν οὖν, ὦ ἑταῖρε· τοὺς δ' Ἄρεος θεράποντας ἡδὲν πρέπει καὶ ἀκμάζειν, οἷα δὴ πόλεμον πολέμοιό τε μέρ-
D μερα ἔργα διέποντας, ἐν οἷς τὸ γέροντος καὶν τὸ κράνος ἀποκρύψῃ τὰς πολιάς, ἀλλά γε λάθρᾳ γῆρα βαρύεται, καὶ περιαπολείπει τῆς προθυμίας ἡ δύναμις· τοὺς δὲ τοῦ Βουλαίου καὶ Ἀγοραίου καὶ Πολιέως Διὸς ὑπηρέτας, οὐ ποδῶν ἔργα καὶ χειρῶν ἀπαιτοῦμεν, ἀλλὰ βουλῆς καὶ προνοίας καὶ λόγου, μὴ ῥαχίαν ποιουμένους ἐν δήμῳ καὶ ψόφον, ἀλλὰ νοῦν ἔχοντος καὶ φρονίδα πεπυμμένου καὶ ἀσφάλειαν· οἷς ἡ γελωμένη πολιὰ καὶ ῥυτὶς, ἐμπειρίας

C. 5. ἐπείγῃ] Sic revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. B. E. Mez. Vulgo, ἐπείγῃ, quod Steph. a Jannot. habuit.

miliaris adminiſtratione reliquum vitæ conſumturus, is iniqua ſuadet, et injuria virum civilem afficit.

X. Quid vero? dices, nonne audimus militem in comœdia dicentem?

Albus capillus jam me donavit rude.

Omnino, amice! nam famulos Martis vigere viribus ætateque convenit, utpote qui tractent

Bella manu, bellique opera ardua.—

in quibus ut etiam canos ſenis galea occultet,

Robore membra tamen paulatim deſli-tuuntur,

alacritatemque vires produnt. At a Conſiliarii, Forenſis, Urbanique Jovis adminiſtris, non pedum manuumve opera exigimus, ſed conſilii, providentiæ, rationis, non tumultum et ſtrepitum in turba excitantis, ſed prudenter ac tuto conſulentis: unde eluceſcat canities et ruga rideri ſolita, teſtis peritiæ, auxiliatricem ad

μάρτυς ὑπιφαίνεται, καὶ πειθῦς συνεργὸν αὐτῷ καὶ δόξαν ἤθους προστίθησι. Πειθαρχικὸν γὰρ ἡ νεότης, ἡγεμονικὸν δὲ τὸ γῆρας, καὶ μάλιστα σώζεται πόλις,

Ἔνθα βουλαὶ γερόντων, καὶ νέων ἀνδρῶν ἀριστεύουσιν αἰχμαί·

καὶ τὸ,

Βουλὴν δὲ πρῶτον μεγαθύμων ἶζε γερόντων
Νεστορέῃ παρὰ νηΐ,

θαυμαστῶς ἐπαινεῖται. Διὸ τῷ μὲν ἐν Λακεδαίμονι παραζυχθεῖσαν ἀριστοκρατίαν τοῖς βασιλεῦσιν ὁ Πύθιος ΠΡΕΣΒΥΓΕΝΕΑΣ, ὁ δὲ Λυκοῦργος ἄντικρυς ΓΕΡΟΥΣΙΑΝ ὠνόμασεν· ἡ δὲ Ῥωμαίων σύγκλητος ἄχρι νῦν γερουσία καλεῖται· καὶ καθάπερ ὁ νόμος τὸ διάδημα καὶ τὸν στέφανον, οὕτω τῷ πολιὰν ἡ φύσις ἔντιμον ἡγεμονικὸν σύμβολον ἀξιώματος ὑπέθηκε· καὶ τὸ ΓΕΡΑΣ, οἶμαι, καὶ τὸ ΓΕΡΑΙΡΕΙΝ ὄνομα, σεμνὸν ἀπὸ τῶν γερόντων γενόμενον διαμένει, οὐχ ὅτι θερμολουτοῦσι καὶ καθεύδουσι μαλακώ-

D. 9. καὶ δόξαν] καὶ delendum cum Mez.

perſuadendum afferens, ingenii exiſtimationem et morum. Nam ad parendum juvenilis, ad imperandum ſenilis ætas accommodata eſt: ac maxime ſalva eſt civitas, ubi *conſilia ſenum, et juvenum arma obtinent:* laudaturque majorem in modum iſthuc:

Primum ætate graves, et forti pectore claros
Neſtoream ad navem conductos dicere juſſit,
Conſiliumque dare.—

atque ideo optimatum magiſtratum Spartanæ civitatis regibus adjunctum Apollo *preſbygeneas*, id eſt, magno natu præditos, Lycurgus diſerte *Gerontes*, id eſt ſenes, nominavit. Et Romanorum Senatus in hunc uſque diem a ſenio nomen gerit: atque ut lex coronam ac diadema, ita canos natura venerabile dignitatis et principatus ſignum fecit. Et *geras*, quod eximium honorem, ac *gerærein*, quod venerari ſignificat, a ſenectute ejuſque præſtantia Græcis retinentur: quæ ſane non in eo conſiſtit, quod calida lavantur, et mollius dor-

τερον, ἀλλ' ὡς βασιλικὼ ἐχόντων τάξιν ἐν ταῖς πόλεσι τῇ τ' φρόνησιν, ἧς καθάπερ ὀψικάρπου φυτοῦ τὸ οἰκεῖον ἀγαθὸν καὶ τέλειον ἐν γήρᾳ μόλις ἡ φύσις ἀποδίδωσι. Τὸν γοῦν βασιλέα τῶν βασιλέων εὐχόμενον τοῖς θεοῖς,

Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν,

οἷος ἦν ὁ Νέστωρ, οὐδεὶς ἐμέμψατο τῶν ἀρητῶν καὶ μυθέα πνεόντων Ἀχαιῶν, ἀλλὰ συνεχώρουν ἅπαντες, οὐκ ἐν πολιτείᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ μεγάλῳ ἔχειν ῥοπὴν τὸ γῆρας.

Σοφὸν γὰρ ἓν βέλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ,

καὶ μία γνώμη λόγον ἔχουσα καὶ πειθῶ, τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα διαπεράτλεται τῶν κοινῶν.

ια'. Ἀλλὰ μὴν ἥ τε βασιλεία τελειοτάτη πασῶν ὅσα καὶ μεγίστη τῶν πολιτειῶν πλείστας φροντίδας ἔχει καὶ πόνους καὶ ἀσχολίας· ὥστ' γοῦν Σέλευκον ἐκάστοτε λέγειν ἔφασαν, Εἰ γνοῖεν οἱ πολλοὶ τὸ γράφειν μόνον ὀψιολὰς

miunt: ſed quod ob prudentiam in civitatibus regio ſunt in honore, quæ inſtar ſero fructum reddentis plantæ ſuum et perfectum bonum in ſenectute demum, ita natura comparante, profert. Certe regem illum regum a diis hoc petentem,

O, conſultores mihi ſint bis quinque Pelaſgi,
Tales conſilio, qualis Nelida ſenex es!

nemo de bellicoſis iſtis, et robur ſpirantibus Achivis reprehendit, ſed conceſſerunt hoc univerſi, non in pace modo, ſed in bello etiam magnum eſſe ſenectutis momentum.

Sapiens enim conſilium plurimas manus
Superat vel unum:—

et unica ſententia ad perſuadendum apta atque ratione nitens, pulcherrima ac ſumma reipublicæ negotia poteſt conficere.

XI. Enimvero regium imperium, quæ eſt perfectiſſima et ampliſſima reipublicæ forma, plurimis curis, laboribus, occupationibus diſtinetur. Seleucum quidem perhibent identidem dixiſſe, *ſi plerique hoc ſaltem ſcirent, quantum haberet moleſtiæ, tot ſcribere et*

τοσαύτας καὶ ἀναγινώσκειν ὅσον ἐργῶδές ἐστιν, ἐρριμμένον οὐκ ἂν ἐλέσθαι διάδημα· τὸν δὲ Φίλιππον ἐν καλῷ B
χωρίῳ μέλλοντα καταστρατοπεδεύειν, ὡς ἤκουσεν ὅτι χόρτος οὐκ ἔστι τοῖς ὑποζυγίοις, Ὦ Ἡράκλεις, εἶπεν, οἷος ἡμῶν ὁ βίος, εἰ καὶ πρὸς τὰ τῶν ὄνων χαρὰν ὀφείλομεν ζῆν. Ὥρα τοίνυν καὶ βασιλεῖ παραινεῖν πρεσβύτῃ γενομένῳ, τὸ μὲν διάδημα καταθέσθαι καὶ τὴν πορφύραν, ἱμάτιον δὲ ἀναλαβόντα καὶ καμπύλιον ἐν ἀγρῷ διατρίβειν, μὴ δοκῇ πρέσβεργα καὶ ἄωρα πράττειν ἐν πολιᾶς βασιλεύων. Εἰ δ' οὐκ ἄξιον ταῦτα λέγειν πρὸς Ἀγησιλάου καὶ Νομᾶ καὶ Δαρείου, μηδὲ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς Σόλωνα, C
μηδὲ τῆς συγκλήτου Κάτωνα διὰ τὸ γῆρας ἐξάγωμεν, οὕτως μηδὲ Περικλεῖ συμβουλεύωμεν ἐγκαταλιπεῖν τὴν δημοκρατίαν· οὐδὲ γὰρ ἄλλως λόγον ἔχει νέον ὄντα κατασκιρτῆσαι τοῦ βήματος, εἶτα σκεδάσαντα τὰ μανιώδη ἐκείνας φιλοτιμίας καὶ ὁρμὰς εἰς τὸ δημόσιον, ὅταν ἡ τὸ

B. 1. ἂν ἐλέσθαι] Forte, ἀνελέσθαι. Modo pro ὅσον dedi ὡς ex E. B. T. V. B. Mez.
B. 3. εἶπεν] Immo, εἰπεῖν.

legere epiſtolas, abjectum diadema non eſſe accepturos. Et Philippum, cum caſtra opportuno poſiturus loco audiviſſet pabulum ibi jumentis defuturum: *Qualis, dii boni, vita noſtra eſt, qui cogimur eam vel aſinorum commoditatibus adaptare!* Tempus ergo eſt, ut regi quoque grandævo ſuadeamus, ut depoſito diademate a purpura, tunicam pedumque ſumat, et ruri degat, ne canus regnans res ſupervacaneas et intempeſtivas videatur agere. Quod ſi hoc indignum eſt, Ageſilaum, Numam, aut Darium juberi: ex Areopagitico concilio Solonem, e Senatu Catonem itidem non expellemus: neque Pericli ſuadebimus, ut popularem reipublicæ formam deſerat. Nam alias quoque abſurdum eſt, ut qui juvenis ad tribunal per laſciviam proſiluerit, is poſtquam furioſas ſuas ambitiones atque impetus in publicum profuderit, ubi ætas peritiam ac prudentiam attu-

φρονεῖν ὑπφέρουσα δι' ἐμπειρίαν ἡλικία ὠδαγένηται, περιόδου καὶ καταλιπεῖν ὥσπερ γυναῖκα τὴν πολιτείαν καταχρησάμενον.

ιβ'. Ἡ μὲν γὰρ Αἰσώπειος ἀλώπηξ τὸν ἐχῖνον ἐκ εἴα τὰς κρύπτουσας αὐτῆς ἀφαιρεῖν βελόμενον· Ἂν γὰρ D τούτους, ἔφη, μεθῇς ἀπαλλάξῃς, ἑτέροις πεθσίασι πεινῶντες· τὴν δὲ πολιτείαν ἀεὶ τοὺς γέροντας ἀποβάλλουσαν, ἀναπίμπλασθαι νέων ἀνάγκη δι ψώντων δόξης καὶ δυνάμεως, νῦν δὲ πολιτικὸν οὐκ ἐχόντων· πόθεν γάρ, εἰ μηδενὸς ἔσονται μαθηταὶ μηδὲ θεαταὶ πολιτευομένου γέροντος; Ἢ πλοίων μὲν ἄρχοντας οὐ ποιεῖ γράμματα κυβερνητικά, μὴ πολλάκις γενομένους ἐν πρύμνῃ θεατὰς τῆς πρὸς κῦμα καὶ πνεῦμα καὶ νύκτα χειμερίων ἀγώνων,

Ὅτε Τυνδαριδᾶν ἀδελφῶν ἅλιον ναύταν πόθος βάλλει·

πόλιν δὲ μεταχειρίσασθαι καὶ πεῖσαι δῆμον ἢ βελτίω E δύναιτ' ἂν ὀρθῶς νέος ἀναγνὺς βίβλον, ἢ σχολὴν πεὶ πολιτείας ἐν Λυκείῳ γεγραμμένην, ἂν μὴ παρ' ἰδίαν

lit, rempublicam omittat atque deſtituat, quaſi mulierculam qua ad ſuam libidinem explendam fuerit abuſus.

XII. Æſopi illa vulpecula a ricinis infeſtata, abigere eos volentem echinum non ſinebat, dicens, *His qui jam eſſent ſaturi remotis, alios eſurientes ſucceſſuros.* Ita rempublicam quoque, quæ ſubinde ſenes dimittat, neceſſe eſt occupari a juvenibus gloriæ et potentiæ cupidis, prudentiæque civilis imperitis: unde enim paraverint, qui nullius ſenis rempublicam gerentis diſcipuli ac ſpectatores fuerint? Niſi forte navis rectorem de arte gubernandi ſcriptus liber facere non poteſt eum, qui non ſæpe in puppi ſpectaverit certamina adverſus tempeſtatem, fluctus, et ventos, ac noctem,

Quando in profundo Tyndaridas mari
Votis nauta vocat.—

civitatem autem regere, populumque aut ſenatum ſuadendo ducere poterit juvenis, lecto libro aut ſchola in Lyceo de republica ſcripta, qui non ſæpenumero fræna moderanti-

καὶ παρ' οἷς ἅμα πολλάκις φὰς, δημαγωγῶν καὶ φρατηγῶν ἀγωνιζομένων ἐμπειρίας ἅμα καὶ τύχας συναποκλίνων ἐκ' ἀμφότερα, μὴ κινδύνων καὶ πραγμάτων λάβῃ τὴν μάθησιν; Οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Ἀλλ' εἰ δεῖ μηδὲν ἄλλο τῷ γέροντι, παιδείας ἕνεκα τῶν νέων καὶ διδασκαλίας πολιτευτέον ἐστίν. Ὡς γὰρ οἱ γράμματα καὶ μουσικὴν διδάσκοντες, αὐτοὶ προαναλέγονται καὶ προαναγινώσκουσιν, ὑφηγούμενοι τοῖς μανθάνουσιν· οὕτως ὁ πολιτικὸς, ὁ λέγων μόνον οὐδὲ συναγορεύων ἔξωθεν, ἀλλὰ πράττων τὰ κοινὰ καὶ διοικῶν, ἐπευθύνει τὸν νέον, ἔργοις ἅμα καὶ λόγοις πλατυόμενον ἐμψύχως καὶ καταχηματιζόμενον. Ὁ γὰρ τῦτον ἀσκηθεὶς τὸν τρόπον, οὐκ ἐν παλαίστραις καὶ κηρώμασιν ἀκινδύνως εὐρύθμων σοφιστῶν, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ἐν Ὀλυμπιακοῖς καὶ Πυθικοῖς ἀγῶσιν,

Ἄθηλος ἵππῳ πῶλος ὡς ἅμα τρέχει,

κατὰ Σιμωνίδην· ὡς Ἀριστείδης Κλεισθένει, καὶ Κίμων

F. 3. ἐμψύχως—ἀκινδύνως] Rectius legas cum Mez. ἐμψύχοις—ἀκινδύνοις.

bus clavumque tenentibus adſtiterit oratoribus atque ducibus peritia ſimul fortunaque certantibus adjutrice, et cum iis in utramque partem inclinando non ſine periculis et negotiis gerere didicerit rempublicam? Nequaquam hoc conceſſero. Imo ſi nulla alia ſeni ſit cauſſa, docendorum formandorumque juvenum cauſſa gerere rempublicam debet. Sicut enim qui literas et Muſicam docent, ipſi prælegunt ac præeunt canendo diſcipulis: ita vir civilis non dicens modo dictanſve foris, ſed agens ac publica adminiſtrans juvenem inſtituit, ſimul et verbis et factis animum ejus intus formans atque fingens. Et qui hoc modo fuerit exercitatus, non in palæſtra aut ceromate umbratico concinnorum ſophiſtarum ſine periculo ſed in veris et quaſi Olympicis ac Pythicis certaminibus

Lactens equum ceu pullus propter curſitat:

ut ait Simonides. Ita ſectatus eſt Cliſthenem Ariſtides, hunc

791 Ἀριστείδῃ, καὶ Φωκίων Χαβρίᾳ, καὶ Κάτων Μαξίμῳ Φαβίῳ, καὶ Σύλλᾳ Πομπήϊος, καὶ Φιλοποίμενι Πολύβιος· νέοι γὰρ οὗτοι πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶτα οἷον ἀθαλαςάνοντες καὶ συνεξανιςάμενοι ταῖς ἐκείνων πολιτείαις καὶ πράξεσιν, ἐμπειρίαν καὶ συνήθειαν ἐκτῶντο πρὸς τὰ κοινὰ μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως.

ιγ'. Ὁ μὲν οὖν Ἀκαδημαϊκὸς Αἰσχίνης, σοφιςῶν τινῶν λεγόντων ὅτι πεπροσποίηται γεγονέναι Καρνεάδου, μὴ γεγονὼς μαθητὴς, "Ἀλλὰ τότε γε," εἶπεν, "ἐγὼ "Καρνεάδᾳ δίπλουν, ὅτε τὴν φαλίαν καὶ τὸν ψόφον Β "ἀφεικὼς ὁ λόγος αὐτῷ διὰ τὸ γῆρας, εἰς τὸ χρήσιμον "συνῆκτο καὶ κοινωνικόν." Τῆς δὲ πρεσβυτικῆς πολιτείας οὐ τῷ λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ταῖς πράξεσιν ἀπηλλαγμένης παντηρισμοῦ καὶ δοξοκοπίας· ὥσπερ τὸ ἶβιν λέγουσιν, ὅταν παλαιὰ γενομένη, τὸ βεβρῶδες ἀποπνεύσῃ καὶ θολερὸν, εὐωδέστερον τὸ ἀρωματικὸν ἴσχειν· οὕτως οὐδὲν ὅτι δόγμα γεροντικὸν οὐδὲ βούλευμα τεταραγμένον,

Cimon, Chabriam Phocio, Cato Fabium Maximum, Syllam Pompeius, Philopœmenem Polybius: qui cum adoleſcentes ſe ſenibus adjunxiſſent, deinceps tanquam efflореſcentes et creſcentes eorum reipublicæ adminiſtratione atque factis, peritiam reipublicæ gerendæ cum gloria et potentia ſibi paraverunt.

XIII. Æſchines Academicus, ſophiſtis quibuſdam dicentibus eum fingere ſe Carneadis fuiſſe, cum non fuerit, diſcipulum, *Ego vero*, inquit, *Carneadem tunc audivi, cum oratio ipſius contentione et ſtrepitu ob ſenectutem omiſſis in utilia et communicationi idonea ſe contraxit.* Senilis autem reipublicæ adminiſtratio quum non verbis duntaxat, ſed ipſis etiam actionibus jam ab ambitione et oſtentatione abſtineat (ſicut Ibin aiunt cum vetus eſt facta, exhalatis viroſis et turbidis partibus odoratiorem habere aromaticam virtutem) nullum jam ſenile decretum, nullum conſilium cum tumultu eſt conjunctum,

ἀλλ' ἐμβριθῆ πάντα καὶ καθεζῶτα. Διὸ καὶ τῶν νέων ἕνεκα δεῖ, καθάπερ εἴρηται, πολιτεύεσθαι τὴν πρεσβύτην, ἵνα, ὃν τρόπον φησὶ Πλάτων ὀπὶ τὸ μιγνυμένου πρὸς ὕδωρ ἀκράτου, μαινόμενον θεὸν ἑτέρῳ θεῷ νήφοντι σωφρονίζεσθαι κολαζόμενον, οὕτως εὐλάβεια γεροντικὴ κεραυνυμένη πρὸς ζέουσαν ἐν δήμῳ νεότητα, βακχεύουσαν ὑπὸ δόξης καὶ φιλοτιμίας, ἀφαιρῇ τὸ μανικὸν καὶ λίαν ἄκρατον. C

ιδ'. Ἄνευ δὲ τούτων, ἁμαρτάνουσιν οἱ τὸ πλεῦσαι καὶ τὸ στρατεύσασθαι, τοιοῦτον ἡγούμενοι καὶ τὸ πολιτεύσασθαι, πρὸς ἄλλα πρατόμενον, εἶτα καταλῆγον ἐν τῷ τυχεῖν ἐκείνου· λειτουργία γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ πολιτεία τιὼ χρείαν ἔχουσα πέρας, ἀλλὰ βίος ἡμέρου καὶ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ζώου, καὶ πεφυκότος ὅσον χρὴ χρόνον πολιτικῶς καὶ φιλοκάλως καὶ φιλανθρώπως ζῆν. Διὸ πολιτεύεσθαι καθῆκόν ἐστιν, οὐ πεπολιτεῦσθαι·

C. 5. οἱ τὸ πλεῦσαι] Jannot. Jun. οἷον τὸ πλεῦσαι. Unde corrigendum, οἱ οἷον τὸ πλεῦσαι.

ſed gravia omnia et firma. Quapropter, ut diximus, juvenum gratia ſenibus eſt in republica verſandum; ut quomodo Plato de vino aqua diluto ait, *inſanum deum alio ſobrio coërceri atque temperari:* ita cautio ſenilis cum fervente in populo juvenum ac bacchante gloriæ et honorum ſtudio commixta, inſaniam et nimiam vehementiam eorum reprimat.

XIV. Jam præter hæc peccant, qui ut navigandi et militandi, ita etiam rempublicam tractandi finem aliquem ſtatuunt, ad quem ubi perventum ſit, actio ipſa definat, ad aliud relata. Non enim reipublicæ tractatio miniſterium eſt aliquod, cujus terminus et finis ſit utilitas: ſed vita eſt manſueti, civilis, et ad ſocietatem facti animalis, quod a natura habet, ut omne tempus vitæ civiliter, honeſtatiſque et humanitatis ſtudioſe vivat. Itaque convenit non geſſiſſe, ſed gerere rem-

καθάπερ ἀληθεύειν, οὐκ ἀληθεῦσαι· καὶ δικαιοπραγεῖν,
D οὐ δικαιοπραγῆσαι· καὶ φιλεῖν, οὐ φιλῆσαι τὴν πατρίδα
καὶ τοὺς πολίτας. Ἐπὶ ταῦτα γὰρ ἡ φύσις ἄγει, καὶ
ταύτας ὑπαγορεύει τὰς φωνὰς τοῖς μὴ διεφθαρμένοις τελείως
ὑπ' ἀργίας καὶ μαλακίας,

Πολλῶ σε θνητοῖς ἄξιον τίκτει πατὴρ,
Καὶ μήτε παυσαίμεσθα δρῶντες εὖ βροτές.

ιε'. Οἱ δὲ τὰς ἀῤῥωστίας προβαλλόμενοι καὶ τὰς
ἀδυναμίας, νόσῳ καὶ πήρωσεως μᾶλλον ἢ γήρως κατηγο-
ροῦσι· καὶ γὰρ νέοι πολλοὶ, νοσώδεις, καὶ ῥωμαλέοι, γέροντες·
ὥστε δεῖ μὴ τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοὺς ἀδυνάτους ἀποπέ-
πειν, μηδὲ τοὺς νέους προκαλεῖν, ἀλλὰ τοὺς δυναμένους.
E Καὶ γὰρ καὶ Ἀριδαῖος ἦν νέος, γέρων δὲ Ἀντίγονος·
ἀλλ' ὁ μὲν ἅπασαν ὀλίγου δεῖν κατεκτήσατο τὴν
Ἀσίαν· ὁ δὲ, ὥσπερ ὑπὸ σκηνῆς δορυφόρημα κωφὸν, ἦν

D. 6. παυσαίμεσθα] Ita Mez. Vulgo, παυσαίμεθα.

E. 3. δορυφόρημα—βασιλέως] Sic B. in distinguendis vocibus consentit E. Vulgo, δορυφόρημα, κωφὸν ἦν ὄνομα βασιλείας.

publicam: sicut esse, non fuisse veracem: colere, non coluisse justitiam: non amavisse, sed amare patriam ac cives. Huc enim natura ducit, ac tales suggerit voces iis, qui non plane ignavia mollitieque sunt corrupti:

Magno æstimandum te pater mortalibus
Creavit.—

et,

Nec desinamus benefacere mortalibus.

XV. Qui vero imbecillitatem corporis excusationi prætendunt, ii non tam senectutem, quam morbum et mutilationem corporis accusant. Quippe multi valetudinarii adolescentes, multi robusti senes inveniuntur; ut par sit a republica non senes, sed viribus destitutos arcere: ad eamque capessendam non juvenes cohortari, sed qui præesse valeant. Etenim adolescens fuit Aridæus, senex Antigonus: et tamen hic universam pæne Asiam subegit, ille velut in scena stipatus mutam regis personam gere-

ὄνομα βασιλέως, ἢ πρόσωπον ὑπὸ τῶ ἀεὶ κρατούντων παρεινούμενον. Ὥσπερ οὖν ὁ Πρόδικον τὸν σοφιστὴν ἢ Φιλήταν τὸν ποιητὴν ἀξιῶν πολιτεύεσθαι, νέους μὲν, ἰσχνὸς δὲ καὶ νοσώδεις, καὶ τὰ πολλὰ κλινοπετεῖς δι' ἀῤῥωστίαν ὄντας, ἀβέλτερός ἐστιν· ὅπως ὁ κωλύων ἄρχειν καὶ στρατηγεῖν τοιούτους γέροντας οἵους ἦν Φωκίων, οἷος ἦν Μασανάσσης ὁ Λίβυς, οἷος Κάτων ὁ Ῥωμαῖος. Ὁ μὲν γὰρ Φωκίων ὡρμημένων πολεμεῖν ἀκαίρως τοῖς Ἀθηναίων, παρήγγειλε τοῖς ἄχρι ἑξήκοντα ἐτῶν ἀκολουθεῖν ὅπλα λαβόντας· ὡς δὲ ἠνάκτουν, "Οὐδὲν," ἔφη, "δεινόν· "ἐγὼ γὰρ ἔσομαι μεθ' ὑμῶν ὁ στρατηγὸς ὑπὲρ ὀγδο- "ήκοντα ἔτη γεγονώς." Μασανάσσῃ δ' ἱστορεῖ Πολύβιος ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετράετες καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγενημένον, ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα μεγάλῃ Καρχηδονίους, ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπαρὸν ἄρτον ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν

bat, ſemper eorum qui plus valerent expoſitus ludibriis. Ergo ſicut ſtultus ſit, qui Prodicum ſophiſtam, aut Philetam poëtam jubeat rempublicam gubernare, integra quidem ætate, verum graciles et ob infirmitatem valetudinis crebro decumbentes: ita is quoque, qui magiſtratum bellumve gerere vetet tales ſenes, quales fuerunt Phocion, Maſiniſſa Afer, Cato Romanus. De his Phocion, cum Athenienſes intempeſtive ad bellum ſuſcipiendum ruerent, ad ſexagenarios uſque arma capere omnes cives juſſit, et ſe ſequi: cumque rem indignam putarent, *Nihil*, inquit, *eſt injuriæ, cum ego imperator ſim vobiſcum futurus, octogenario major*. Maſiniſſam vero Polybius ſcribit e vita diſceſſiſſe annos natum nonaginta, relicto quem ipſe genuerat quatuor annorum filiolo: pauloque ante obitum, cum prœlio viciſſet Carthaginienſes, poſtridie conſpectum fuiſſe pane veſcentem ſordido: idque mirantibus dixiſſe, Facere

ὅτι τοῦτο ποιεῖ, *

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐπρεπὴς
Χαλκὸς· χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσε τέγος,

ὡς φησι Σοφοκλῆς· ὡς δὲ ἡμεῖς φαμὲν, ἐκεῖνο τῆς ψυχῆς τὸ γάνωμα, καὶ τὸ φέγγος, ᾧ λογιζόμεθα καὶ μνημονεύομεν καὶ φρονοῦμεν.

ιϛ'. Διὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς φασὶ γίνεσθαι βελτίονας ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις ἢ σχολῇ ἄγοντας. Ἄτταλον γοῦν τὸν Εὐμένους ἀδελφὸν ὑπὸ ἀργίας μακρᾶς καὶ εἰρήνης ἐκλυθέντα κομιδῇ, Φιλοποίμενι εἷς τῶν ἑταίρων ἐποίμαινεν ἀτεχνῶς παιγνίδιον· ὥστε καὶ τοὺς Ῥωμαίους παίζοντας ἐκάστοτε διαπυνθάνεσθαι καὶ τῶν ἐξ Ἀσίας πλεόντων, εἰ δύναταί τι καὶ τῷ Φιλοποίμενι βασιλεύς. Λευκόλλου δὲ Ῥωμαίων οὐ πολλοὺς ἄν τις εὕροι δεινοτέρους στρατηγούς, ὅτε τῷ πράττειν τὸ φρονεῖν συνεῖχεν· ἐπεὶ δὲ μεθῆκεν ἑαυτὸν εἰς βίον ἄπρακτον καὶ δίαιταν

A. 3. ὅτι τοῦτο ποιεῖ, *] Exciderunt reliqua dicti. Nec alibi locus Polybianus integrior exstat.

se hoc *

Namque æs velut decorum splendet usibus:
Cum non habitata tempore concidat domus,

ut ait Sophocles: quod nos recte dicimus de luce et splendore animi, ejusque vi ratiocinante, memoria, ac mente.

XVI. Itaque reges etiam meliores fuisse traduntur in bellis et expeditionibus, quam in otio. Attalum sane Eumenis fratrem longo otio et pace dissolutum Philopœmen amicorum unus quasi pascebat, pinguem ignavia redditum: ita ut Romani subinde per jocum quærerent ex his qui ex Asia navigabant, *Rexne apud Philopœmenem aliquid posset.* Inter Romanos non invenies multos Lucullo meliores imperatores, dum is rebus gerendis curam impendit: ubi vero sese in vitam otiosam domi delitescens et curis va-

οἰκτρὸν καὶ ἄφρονα, ὥσπερ οἱ σπόγγοι ταῖς θαλάτταις ἐννεκρωθεὶς καὶ καταμαρανθείς, εἶτα Καλλισθένει τινὶ τῶν ἀπελευθέρων βόσκειν καὶ θεραπεύειν παρέχων τὸ γῆρας, ἐδόκει καταφαρμακεύεσθαι φίλτροις ὑπ' αὐτοῦ καὶ γοητεύ- C
μασιν· ἄχρις οὗ Μάρκος ὁ ἀδελφὸς, ἀπελάσας τὸν ἄνθρωπον, αὐτὸς ᾠκονόμει καὶ ἐπαιδαγώγει τὸν λοιπὸν αὐτοῦ βίον, οὐ πολλοῦ γενόμενον. Ἀλλὰ Δαρεῖος ὁ Ξέρξου πατὴρ ἔλεγεν, Αὐτὸς αὑτῷ μᾶλλον τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος· ὁ δὲ Σκύθης Ἀτέας, Μηδὲν οἴεσθαι τῶν ἱππικῶν διαφέρειν ἑαυτὸν, ὅτε χολάζοι· Διονύσιος δὲ ὁ πρεσβύτερος πρὸς τὸν πυθόμενον εἰ χολάζει, Μηδέποτε, εἶπεν, ἐμοὶ τοῦτο συμβαίη. Τόξον μὲν γὰρ, ὡς φασιν, ὑπτεινόμενον, ῥήγνυται, ψυχὴ δὲ, ἀνιέμενη. Καὶ γὰρ ἁρμονικοὶ τὸ κατακούειν ἡρμοσμένου, καὶ γεωμέτραι τὸ D
ἀναλύειν, καὶ ἀριθμητικοὶ τὸν ἐν τῷ λογίζεσθαι συνέχειαν ἐκλιπόντες, ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἀμαυροῦσι ταῖς ἡλικίαις

D. 3. ταῖς ἡλικίαις] Suspectus vitii locus. An, ἅμα ταῖς ἐνεργείαις ἐκλυομέναις ἀμαυροῦσι τὰς ἕξεις.

cuus demisit, spongiæ instar, tranquillitate enecatus et contabescens, et Callistheni libertorum uni se alendum, suamque senectutem cicurandam tradens, creditus fuit ab eo veneficiis et amatoriis poculis corruptus: donec Marcus frater, hoc remoto, ipse reliquam fratris vitam, non multam illam, pædagogi in morem curavit. At vero Darius Xerxis pater dicebat, *Se sibi ipsi in rebus arduis prudentia præstare:* et Ateas Scytha, *Se nihilo equisonibus meliorem si otiaretur:* Dionysius major interroganti an esset otiosus, respondit, *Absit ut hoc mihi unquam contingat.* Nimirum arcus, ut fertur, nimium si intendatur, rumpitur: anima laxando perit. Etenim Musici si concentus audiendi, Geometræ demonstrationes resolvendi, Arithmetici ratiocinandi assiduitatem si omittant, una cum exercitatione etiam ipsos habitus progressu ætatis diminuunt, quanquam

τὰς ἕξεις, καθπερ οὐ θεωρητικὰς ἀλλὰ θεωρητικὰς τέχνας ἔχοντες· ἡ δὲ τ πολιτικῶν ἕξις, εὐβουλία καὶ φρόνησις καὶ δικαιοσύνη, θεὸς δὲ τούτοις ἐμπειρία τοξαστικὴ καιρῶν, καὶ λόγων πειθοῦς δημιουργῶν δύναμις οὖσα, ᾧ λέγειν ἀεί π καὶ πράττειν καὶ λογίζεσθ καὶ δικάζειν συνέχεται· καὶ δῆνον, εἰ τούτων ἀποδεῦσα θεὸς τηλικαύτας ἀρετὰς
E καὶ τοσαύτας ἐκρυείσας τ ψυχῆς· καὶ γὰ τὸ φιλάνθρωπον εἰκὸς ἐστιν ἀπομαραίνεσθαι, καὶ ὁ κοινωνικὸν καὶ τὸ εὐχάριστον, ὧν οὐδεμίαν εἰ δεῖ τελευτὴ οὐδὲ πέρας.

ιζ. Εἰ γοῦν πατέρα τὸν Τιθωνὸν εἶχες, ἀθάνατον μὲ ὄντα, χρείαν δὲ ἔχοντα διὰ γῆρας ἀεὶ πολλῆς ἐπιμελείας, οὐκ ἂν οἶμαί σε φυγεῖν οὐδ' ἀπείπασθαι τὸ θεραπεύειν καὶ προσαγορεύειν καὶ βοηθεῖν ὡς λειτουργικόν πολὺν χρόνον· ἡ δὲ πατρὶς καὶ μητρὶς, ὡς Κρῆτες καλοῦσι, πρεσβύτερα καὶ μείζονα δίκαια γονέων ἔχουσα, πολυχρόνιος μοί ἐστιν, οὐ μὴν ἀγήρως οὐδὲ αὐτάρκης,

non in agendo, ſed in conſiderando poſitos. At civilium habitus virorum, conſilii facultas, prudentia, et juſtitia, tum peritia conjectrix opportunitatis eademque orationum perſuaſionis effectricium facultas, ſemper aliquid loquendo, agendo, ratiocinando, et judicando continetur: ut indignum ſit facinus, eum hæc ſubterfugiendo committere, ut tot tantæque virtutes ex animo effluant, ſimul etiam humanitatis, ſocietatis, et beneficentiæ ſtudio elangueſcentibus, quarum nullus finis, nullus terminus debuit eſſe.

XVII. Quod ſi pater tibi eſſet Tithonus, immortalis quidem, ſed qui tamen ſenectutis cauſſa multa identidem indigeret curatione: non puto te detrectaturum aut gravate ſubiturum eſſe laborem ejus curandi, compellandi, et adjuvandi, qui tam longo tibi inſerviviſſet tempore. At enim patria et, Cretenſium more ut loquar, matria, plus in te quam parentes tui jus habet, diuturna quidem, non tamen a ſenectute immunis aut ſibi ipſa ſuf-

Ἀλλ' ἀεὶ πολυωρίας δεομένη καὶ βοηθείας καὶ φερντίδος, ἣ
ὑπαυλίζει καὶ κατέχει τὸν πολιτικὸν,

Εἰανοῦ ἁπλομένη καί τ' ἐσσυμένην κατερύκει.

Καὶ μὴν οἶσθά με τῷ Πυθίῳ λειτουργοῦντα πολλὰς πυθιάδας· Ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποις, Ἱκανά σοι, ὦ Πλούταρχε, πέφυται καὶ πεπόμπευται καὶ κεχόρευται, νῦν δὲ ὥρα πρεσβύτερον ὄντα τὸν στέφανον ἀποθέσθαι, καὶ τὸ μαντήριον ἀπολιπεῖν ἀφ' ἑστίας. Οὐκοῦν μηδὲ σεαυτὸν οἴου δεῖν τῶν πολιτικῶν ἱερῶν ἔξαρχον ὄντα καὶ προφήτην, ἀφεῖναι τὰς τοῦ Πολιέως καὶ Ἀγοραίου Διὸς, ἔκπαλαι καταργασμένον αὐταῖς.

ιη'. Ἀλλ' ἀφέντες, εἰ βούλει, τὸν ἀποφαίνεσθαι τῆς 793
πολιτείας λόγον, ἐκεῖνο σκοπῶμεν ἤδη καὶ φιλοσοφῶμεν, ὅπως μηδὲν ἀπρεπὲς, μηδὲ βαρὺ τῷ γήρᾳ προσάξωμεν ἀγώνισμα, πολλὰ μέρη τῆς πολιτείας ἐχέσης ἁρμόδια

F. 3. ἐσσυμένην] ἐσσύμενον E. Pol. Leonic. Schott. Anon. Xyl. T. V. B.

ficiens: itaque ſemper procurationis et opitulationis indiga ad ſe trahit et revocat civilem virum,

Injectaque manu veſti tenet ire volentem.

Atqui noviſti, me Apollini Pythio multis jam Pythicis ſolennitatibus operam navaſſe: neque tamen hoc mihi diceres, *Satis abs te, O Plutarche, ſacrificatum eſt, et pompæ choreæque ductum: jam tempus eſt ut provectæ ætatis rationem habens coronam deponas, atque oraculum relinquas.* Proinde tu quoque exiſtimare noli tibi ſacrorum civilium principi atque interpreti deferendos eſſe Forenſis atque Urbium protectoris Jovis honores, quibus curandis jampridem es conſecratus.

XVIII. Sed, ſi ita videtur, repudiata ea diſputatione, quæ a publicis munerum functionibus ſenem abſtrahit, id nunc deliberemus, quo modo nullum indecorum, aut g ave ſenectuti injunga nus ce tamen, cum quidem reſpublica multas habeat partes ſenibus con-

καὶ φορτικὸν τοῖς τηλικούτοις. Ὥσπερ γὰρ εἰ καθῆκον ἦν ἄδοντας διατελεῖν, εἶδεν, πολλῶν τόνων καὶ τρόπων ὑποκειμένων φωνῆς, ἃς ἁρμονίας οἱ μουσικοὶ καλοῦσι, μὴ τὸν ὀξὺν ἅμα καὶ σφύτονον διώκειν γεγενημένους, ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ ῥᾴδιον ἕπεται μετὰ τοῦ πρέποντος ἤθους· Β οὕτως ἐπεὶ τὸ διατείνειν καὶ λέγειν μᾶλλον ἀνθρώποις, ἢ κύκνοις τὸ ᾄδειν μέχρι τελευτῆς κατὰ φύσιν ἐστίν, οὐκ ἀφετέον τοῦ ζῆν ὥσπερ τινα λύραν σφύτονον, ἀλλ' ἀνετέον ὑπὸ τὰ κοῦφα καὶ μέτρια καὶ διεσταλμένα πρεσβύταις πολιτεύματα μεταρμοττομένους. Οὐδὲ γὰρ τὰ σώματα παντελῶς ἀκίνητα καὶ ἀγύμναστα διορῶμεν, ὅτι μὴ δυνάμεθα σκαφείοις μηδὲ ἀλτῆρσι χρῆσθαι, μηδὲ δισκεύειν μηδὲ ὁπλομαχεῖν, ὡς καὶ πέρσεν, ἀλλ' ἀώραις καὶ διαπάτοις, ἔνιοι δὲ καὶ σφαίρᾳ περισπαλάντες ἐλαφρῶς, καὶ διαλεγόμενοι, κινοῦσι τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ θερ- C μὸν ἀναῤῥιπίζουσι· μήτε δὴ τελέως ἐκπαγέντας ἑαυτοὺς καὶ καταψυχθέντας ἀπραξίᾳ διαίδοιμεν, μήτε αὖ πάλιν

venientes. Nam quemadmodum ſi decuiſſet nos ad extremum uſque vitæ diem canere, cum multæ ſint vocis contentiones, modi multi in promtu, quas Muſici vocant harmonias, oportebat jam ætate ingraveſcente non acutum nos et arduum conſectari tonum, ſed eum qui decoram haberet facilitatem: ita cum hominis naturæ magis conſentaneum ſit, ut ad mortem uſque agat et dicat, quam oloris ut canat, non dimittenda eſt actio, tanquam lyra acriter tenſa, ſed remittenda, et ad faciliora, moderata, ſenibuſque congruentia reipublicæ argumenta accommodanda. Neque enim patimur corpora omni prorſus motu atque exercitatione vacare, propterea, quod non poſſumus ligonibus aut ponderum librationibus uti, vel diſcum jacere, et in armis depugnare, ut quondam: ſed geſtationibus et ambulationibus, nonnulli pilæ luſu, aut differendo ſpiritum movemus, caloremque refocillamus. Itaque neque refri-

πᾶσαν ἀρχὴν ἐπαυρόμενοι καὶ παντὸς ὀπισθατλόμενοι πολιτεύματος, ἀναγκάζωμεν τὸ γῆρας ἐξελεγχόμενον ὑπὸ τοιαύτας φωνὰς καταφέρεσθαι,

Ὦ δεξιὰ χεὶρ, ὡς ποθεῖς λαβεῖν δόρυ·
Ἐν δ' ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας.

Οὐδὲ γὰρ ἀκμάζων καὶ δυνάμενος ἀνὴρ ἐπαινεῖται, πάντα συλλήβδην ἀναπιθεὶς ἑαυτῷ τὰ κοινὰ πράγματα, καὶ μηδὲν ἑτέρῳ παριέναι βουλόμενος, ὥσπερ οἱ Στωϊκοὶ τὸν Δία λέγουσιν, εἰς πάντα παρενείρων, καὶ πᾶσι καταμιγνὺς ἑαυτὸν ἁπλησίᾳ δόξης, ἢ φθόνῳ τῶν μεταλαμβανόντων ἀμωσγέπως τιμῆς τινὸς ἐν τῇ πόλει καὶ δυνάμεως· πρεσβύτῃ δὲ κομιδῇ καὶ τὸ ἄδοξον ἀφέλης, ὀπίπονος καὶ ταλαίπωρος ἡ πρὸς πᾶν μὴ ἀεὶ πληρωτήριον ἁπαντῶσα φιλαρχία, παντὶ δὲ ἐφεδρεύουσα δικαστηρίῳ καιρῷ καὶ συνεδρίῳ πολυπραγμοσύνη, πᾶσαν δὲ πρεσβείαν καὶ πρόδικίαν ὑφαρπάζουσα φιλοτιμία. Καὶ

C. 3. ἐπαυρόμενοι] Forte, ἐπαιρόμενοι, ut Xyl.

gerari omnino nos atque congelare ſinamus: neque omni magiſtratu, omni publico negotio capeſſendo, cogamus ſenium imbecillitatis convictum in hujuſmodi delabi voces,

O dextra quam geſtis tenere haſtam manus!
Sed imbecillitas deſiderium opprimit:

quando ne vigens quidem ætate et viribus probatur vir, qui omnia in univerſum publica in ſe recipit munia, et nihil aliis volens relinquere, omnibus ſe rebus, quod Jovem facere Stoici autumant, ingerens, ſive inexſaturabili gloriæ cupiditate actus, ſive invidia adverſum eos, qui utcunque in civitate in partem gloriæ aut potentiæ venerunt. Atqui ſeni, ut abſit infamia rei, uſquequaque laborioſa et miſera eſt ad quævis comitia præſentatio ob principatus appetentiam, et omnibus inſidians tribunalium et conſiliorum temporibus ambitio curioſa, omnem legationem, omne patrocinium ad ſe rapiens

E γὰρ ταῦτα πράττειν καὶ μετ' εὐνοίας, βαρὺ παρ' ἡλικίαν· συμβαίνει δέ γε τἀναντία· μισοῦνται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν νέων ὡς μὴ παριέμενοι πράξεων αὐτοῖς ἀφορμὰς, μηδὲ εἰς μέσον ἐῶντες προελθεῖν· ἀδοξεῖ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις τὸ φιλόπρωτον αὐτῶν καὶ φίλαρχον οὐχ ἧττον ἢ τὸ φιλόπλουτον ἑτέρων γερόντων καὶ φιλήδονον.

ιθ'. Ὥσπερ οὖν τὸν Βουκέφαλον ὁ Ἀλέξανδρος πρεσβύτερον ὄντα μὴ βουλόμενος πιέζειν, ἑτέροις ἐπωχεῖτο πρὸ τῆς μάχης ἵπποις, ἐφοδεύων τὴν φάλαγγα καὶ καθιζὰς εἰς τὴν τάξιν· εἶτα δὲ τὸ σύνθημα καὶ F μεταβὰς ἐπ' ἐκεῖνον, εὐθὺς ἐπῆγε τοῖς πολεμίοις καὶ διεκινδύνευεν· οὕτως ὁ πολιτικὸς, ἂν ἔχῃ νοῦν, αὐτὸς αὐτὸν ἰδιοχῶν πρεσβύτην γενόμενον, ἀφέξεται τῶν οὐκ ἀναγκαίων, καὶ παρήσει τοῖς ἀκμάζουσι χρῆσθαι πρὸς τὰ μικρότερα τὴν πόλιν, ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις αὐτὸς ἀγωνιεῖται προθύμως. Οἱ μὲν γὰρ ἀθληταὶ τὰ σώματα τῶν ἀναγκαίων πόνων ἄπειρα τηροῦσι καὶ ἀχρεῖα πρὸς

arrogantia. Hæc enim agere, faventibus aliis, aliena jam ætate, difficile eſt: quin contra juvenum odia incurrunt, utpote quibus nullas relinquant rem gerendi occaſiones, neque eos in medium progredi ſinant: et apud alios non minus male audit eorum primi loci ac principatus, quam aliorum ſenum divitiarum et voluptatum appetitio.

XIX. Ergo ſicut Alexander Bucephalum jam annis graviorem nolens premere, ante pugnam aliis vehebatur equis, obiens exercitum et ordines inſtruens: deinde illum data teſſera conſcendebat, in hoſtes ducebat, ac decertabat: ita vir civilis, ſi quidem ſapit, ſenectutem aſſecutus moderabitur ſibi ipſe, ac non neceſſariis negotiis abſtinebit, junioribuſque uti civitatem in rebus minoribus ſinens, ipſe in gravioribus alacriter elaborabit. Athletæ quidem corpora ſua a laboribus neceſſariis immunia atque integra ſervant, ut inutiles ſuſtineant: nos contra exiguis et levibus

τὰς ἀχρήσεις· ἡμεῖς δὲ τοὐναντίον, ἐῶντες τὰ μικρὰ καὶ φαῦλα, τοῖς ἀξίοις σπουδῆς φυλάξομεν ἑαυτούς. Νέῳ μὲν γὰρ ἴσως ἐπέοικε, κατ' Ὅμηρον, πάντα· καὶ ἔχονται καὶ ἀγαπῶσι, τὰ μὲ μικρὰ καὶ πολλὰ πραγματα, δημοτικὸν καὶ φιλόπονον· τὰ δὲ λαμπρὰ καὶ σεμνά, γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες· ἔστι δ' ὅπου 794
καὶ τὸ φιλόνεικον καὶ παβάβολον, ὥραν ἔχει τινὰ καὶ χάριν ὑπιπρέπουσαν τοῖς τηλικούτοις· ὁ πρεσβύτης δὲ ἀνὴρ ἐν πολιτείᾳ διακονικὰς λειτουργίας ὑπομένων, οἷα τελῶν πράξεις καὶ λιμένων ἐπιμελείας καὶ ἀγορᾶς, ἔτι δὲ πρεσβείας καὶ ἀποδημίας πρὸς ἡγεμόνας καὶ δυνάστας ὑποτρέχων, ἐν αἷς ἀναγκαῖον οὐδὲν οὐδὲ σεμνὸν ἔνεστιν ἀλλὰ θεραπεία καὶ τὸ πρὸς χάριν, ἐμοὶ μὲν οἰκτρόν, ὦ φίλε, φαίνεται καὶ ἄζηλον, ἑτέροις δ' ἴσως καὶ ἐπαχθὲς φαίνεται καὶ φορτικόν.

κ'. Οὐδὲ γὰρ ἐν ἀρχαῖς τὸ τηλικοῦτον ὥρα φέρεσθαι,

F. 10. καὶ ἔχονται—καλοῦντες] Corrigendum, καὶ δέχονται καὶ ἀγαπῶσι, τὸν μὲν μικρὰ καὶ πολλὰ πράττοντα δημοτικὸν καὶ φιλόπονον, τὸν δὲ λαμπρὰ καὶ σεμνὰ, γενναῖον καὶ μεγαλόφρονα καλοῦντες.
A. 5. ἀγορᾶς] Sic E. Vulgo, ἀγοράς.
A. 9. ἐπαχθὲς φαίνεται] Deleam φαίνεται cum Mez. nec ineptum Reiskii φαντάζεται: nec E. φαίνηται.

negotiis omissis, seriis nosmet servemus. Fortasse enim *juvenem*, ut est apud Homerum, *decent omnia*: civesque eum probant ubique et amplectuntur, ob exiguas et crebras actiones popularem, et ad labores impigrum, ob splendidas et magnificas generosum, et alto animo præditum appellantes: interdum etiam contentio et temeritas eorum tempestiva et grata videtur. Senex autem in republica ministri officia sustinens, ut vectigalium locationes, portuum procurationes ac fori, item legationes et profectiones ad principes et regulos obiens, in quibus necessarium aut splendidum inest nihil, tantum ministerium et captatio gratiæ, mihi quidem, mi Euphanes, miser et æmulatione indignus, aliis fortassis etiam insolens importunusque videtur.

XX. Senem enim ne cum magistratu quidem esse tem-

B πλὴν ὅσαι γε μέγεθός τι κέκτηνται ἢ ἀξίωμα· καθάπερ ἦν σὺ νῦν Ἀθήνησι μεταχειρίζῃ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς ἐπιστασίαν, καὶ, νὴ Δία, τὸ πρόχρημα τῆς Ἀμφικτυονίας, ἣν σοι διὰ βίου παντὸς ἡ πατρὶς ἀνατέθεικε, πόνον ἡδὺν κάματόν τ' εὐκάματον ἔχουσαν. Δεῖ δὲ καὶ παύσας μὴ διώκειν τὰς τιμάς, ἀλλὰ φεύγοντας ἄρχειν μηδ' αἰτουμένους ἀλλὰ παραιτουμένους, μηδὲ ὡς αὐτοῖς ὂν ἄρχειν λαμβάνοντας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς τῷ ἄρχειν ἐπιδιδόντας. Οὐ γὰρ, ὡς Τιβέριος ὁ Καῖσαρ ἔλεγε, τὸ τὼ χεῖρα ᾧ ἰατρῷ πεπτεύειν ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότας, C αἰσχρόν ἐστιν· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τὼ χεῖρα τῷ δήμῳ προΐεναι, ψῆφον αἰτοῦντας ἢ φωνὴν ἀρχαιρεσιάζουσαν· ἀγεννὲς γὰρ τοῦτο καὶ ταπεινόν· ὡς τοὐναντίον ἔχει τινὰ σεμνότητα καὶ κόσμον, αἰρουμένης τὴν πατρίδος καὶ καλούσης, καὶ πεπομπεύσης, καπόντας μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης, γεραιὸν ὡς ἀληθῶς καὶ περιβλεπτον ἀποδύσασθαι καὶ δεξιώσασθαι τὸ γέρας.

C. 6. γέρας] Ita Steph. ex Pol. nec quid requirendum aliud hac ſententia quam in Latinis reddidi. Ald. Baſ. Xyl. B. E. γῆρας.

peſtivum eſt, niſi qui amplitudine et dignitate præſtet: qualis eſt, quam tu nunc geris, Areopagitici conſilii præfectura, et mehercle Amphictyonici muneris excellentia, quod tibi patria per totam vitam adminiſtrandum tribuit, cum grato et felici labore conjunctum. Sed et hos honores non affectare debet ſenex, verum recuſans ſuſcipere, non petens, neque eos tam ſumere ſibi, quam ſeipſum iſti officio largiri. Non recte Tiberius Cæſar dixit, *turpe eſſe ei, qui ſexageſimum ætatis annum exceſſerit, manum medico porrigere:* imo hoc eum magis dedecet, manum ad populum intendere in comitiis ſuffragium petentem. Eſt enim hoc animi degeneris et abjecti: ſicut contra decus majeſtatemque aliquam conciliat, patria deligente, vocante, et exſpectante, deſcendere venerandum et gratioſum, et honorem revera honorificum ac conſpicuum ſuſcipere et amplecti.

κα'. Οὕτω δὲ πως καὶ λόγῳ χρηστέον ἐν ἐκκλησίᾳ πρεσβύτῃ γενόμενον, μὴ ὑπτιάζοντα συνεχῶς τῷ βήματι, μηδὲ ἀεὶ δίκην ἀλεκτρυόνος ἀντᾴδοντα τοῖς φθεγγομένοις, μηδὲ τῷ συμπλέκεσθαι καὶ διερείζειν ἀποκαλινοῦντα τὴν πρὸς αὐτὸν αἰδῶ τῶν νέων, μηδὲ μελέτῃ ἐμποιοῦντα καὶ συνήθειαν ἀπειθείας καὶ δυσκοΐας, ἀλλὰ καὶ παριέντα ποτὲ καὶ δίδοντα πρὸς δόξαν ἀναλαίτσαι καὶ θερμύνεσθαι, μηδὲ παρόντα, μηδὲ πολυπραγμονοῦντα· ὅπου μὴ μέγα τὸ κινδυνευόμενόν ἐστι πρὸς σωτηρίαν κοινὴν, ἢ τὸ καλὸν καὶ πρέπον. Ἐκεῖ δὲ χρὴ καὶ μηδενὸς καλοῦντος ὠθεῖσθαι δεύμῳ πρὸς δύναμιν, ἀναθέντα χειραγωγοῖς αὑτὸν, ἢ φορείδιον κομιζόμενον. Ὥσπερ ἱστοροῦσιν ἐν Ῥώμῃ Κλαύδιον Ἄππιον· ἠτιμωμένων γὰρ ὑπὸ Πύρρου μάχῃ μεγάλῃ πυθόμενος τὴν σύγκλητον ἐνδέχεσθαι λόγους περὶ σπονδῶν καὶ εἰρήνης, οὐκ ἀνασχετὸν ἐποιήσατο, καίπερ ἀμφοτέρας ἀποβεβληκὼς τὰς

D. 8. ἠτιμένην] Forte, ἠτιμένων.

XXI. Hoc modo etiam in concione ſenex oratione utetur, non identidem ad ſuggeſtum proſiliens, neque galli in morem loquentibus reclamans, neque colluctando et irritando verecundiam ipſi a junioribus debitam effrænans, neque iis ſtudium ingenerans et conſuetudinem refragandi: ſed nonnunquam iis ſuam ſententiam impugnandi facultatem concedens, abſens ipſe et nihil curioſe inquirens; ſi quidem id de quo diſputatur non habet magnum momentum ad communem ſalutem vel honeſtatem et decorum. Sin vero, jam etiam nemine vocante præter vires curſu in publicum ſe proripere, aut manu ſe eo ducendum vel humeris geſtandum præbere debet. Quale eſt quod de Appio narratur Claudio. Is cum audiviſſet Senatum, quod Romani a Pyrrho magna erant pugna victi, de conditionibus pacis ineundæ conſultare, impatientia compulſus, quan-

ὄψεις, ἀλλὰ ἦκε δι' ἀγορᾶς φερόμενος πρὸς τὸ βουλευτήριον· εἰσελθὼν δὲ καὶ καταστὰς εἰς μέσον, ἔφη, "Πρότερον μὲν ἄχθεσθαι τῷ τῶν ὀμμάτων στέρεσθαι, νῦν δ' ἂν εὔξαιτο μηδ' ἀκούειν οὕτως αἰσχρὰ καὶ ἀγεννῆ βουλευομένους καὶ πράττοντας ἐκείνους." Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν καθαφάμενος αὐτῶν, τὰ δὲ διδάξας καὶ παρορμήσας, ἔπεισεν εὐθὺς ὅπλα χωρεῖν, καὶ ἀγωνίζεσθαι περὶ τῆς Ἰταλίας πρὸς τὸν Πύρρον. Ὁ δὲ Σόλων, τῆς Πεισιστράτου δημαγωγίας, ὅτι τυραννίδος ἰῶν μηχάνημα, φανερὰς γενομένης, μηδενὸς ἀμύνεσθαι μηδὲ κωλύειν τολμῶντος, αὐτὸς ὁπλισάμενος τά τε ὅπλα καὶ πρὸ τῆς οἰκίας θέμενος, ἠξίου βοηθεῖν τοὺς πολίτας· πεμφθέντος δὲ τοῦ Πεισιστράτου πρὸς αὐτόν, καὶ σωφρονοῦντί τινι πεποιθὼς ταῦτα πράττει, Τῷ γήρᾳ, εἶπεν.

κβ'. Ἀλλὰ τὰ μὲν οὕτως ἀναγκαῖα καὶ τοὺς ἀπεσβηκότας κομιδῇ γέροντας, ἂν μόνον ἐμπνέωσιν, ἐξάπτει καὶ ἀναίσθησιν· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ποτὲ μὲν, ὥσπερ εἰρηται,

quam utrumque amiſerat oculum, per forum in curiam delatus venit: ingreſſuſque, et in medio adſiſtens, *Ante ſe ægre tuliſſe*, dixit, *quod captus eſſet luminibus: nunc optare, ut audire etiam nequiret, Senatum tam turpia et indigna conſultare et agere:* porro autem qua reprehendendis patribus, qua docendis et excitandis, perſuaſit ut recta arma caperent, et de Italia cum Pyrrho decertarent. Et Solon, ubi deprehenſum fuit Piſiſtratum gratiam popularem captando tyrannidem moliri, nemine reſiſtere, nemine libertatem defendere audente, ipſe ſua arma extulit, et ante domum propoſuit, auxiliumque cives popoſcit: cumque ad eum mitteret Piſiſtratus qui interrogarent, *Cujuſnam fiducia rei iſta faceret*, reſpondit, *Senectute ſe eſſe fretum.*

XXII. Verum tantæ neceſſitates etiam confectos plane ſenio viros, modo ſpiritus ſuperſit, accendunt et erigunt. Aliis autem in rebus interdum, ut dixi, eam adhibebit

παραιτούμενος ἐμμελὴς ἔσῃ τὰ γλίσχρα καὶ βάναυσα, καὶ μείζονας ἔχοντα τοῖς πράγμασιν ἀχολίας, ἢ δι' οὓς πράττεται χρείας καὶ ὠφελείας· ἔστι δὲ ὅπου βουλόμενον καλέσαι, καὶ πομπὴν καὶ μετελθεῖν οἴκοθεν τοὺς πολίτας, ἀξιοπιστότερος δεομένοις κάτεισι. Τὰ δὲ πλεῖστα καὶ παρὼν σιωπῇ τοῖς νεωτέροις λέγειν παρίησιν, οἷον βραβεύων φιλοτιμίας πολιτικῆς ἅμιλλαν· ἐὰν δ' ὑπερβάλλῃ τὸ μέτριον, καθαπτόμενος ἠπίως, καὶ μετὰ εὐμενείας ἀφαιρῶν φιλονεικίας καὶ βλασφημίας καὶ ὀργάς, ἐν δὲ ταῖς γνώμαις τὸν ἁμαρτάνοντα συμμαθούμενος ἄνευ ψόγου καὶ διδάσκων, ἐπαινῶν δὲ ἀφόβως τὸν κατορθοῦντα, καὶ νικώμενος ἑκουσίως καὶ συγχωρῶν τὸ πεῖσαι καὶ συγγενέσθαι πολλάκις, ὅπως αὐξάνωνται καὶ θαρσῶσιν, οἷσι δὲ καὶ συναναπληρῶν μετὰ εὐφημίας τὸ ἐλλεῖπον, ὡς ὁ Νέστωρ, 795 B

A. 9. παραμυθούμενος] Convenit σφαλλομένῳ, ut mox C. 5. hic requiro ἐπανορθούμενος.

A. 10. ἀφόβως] Legendum, ἀφθόνως, quod et Reisk. monuit.

accurationem, ut recuſet vilia et ſervilia munera, quæ obeunti plus moleſtiarum, quam iis, quorum gratia fiunt, utilitatis atque commodi afferunt: aliquando exſpectando dum deſideratus ad ea vocetur, e domo deinde ad cives deſcendet rogatus, eoque fidem ſibi augebit. Sed pleraque etiam præſens junioribus dicenda relinquet, tanquam arbiter civilis de honore certaminis: et ubi aliquid ultra modum fuerit actum, benigne reprehendet, ac comiter contentiones, maledicta, et iras auferet: ſi quid in ſententia erratum fuerit, corriget abſque vituperatione, et docebit: bene autem dicentem laudabit libere: quin et victoriam interdum ultro concedet, ac ſe in diverſam perduci ſententiam ſinet, ut animos juvenibus addat: quibuſdam etiam cum collaudatione implebit id, in quo defecerant, ut Neſtor Diomedi,

Οὔτις τοι τ' μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιῶν,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἵκεο μύθων.
Ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσι, ἐμὸς δέ κε καὶ πάϊς εἴης.

κγ'. Τότε δὲ πολιτικώτερον, μὴ μόνον ἐμφανῶς μηδὲ δημοσίᾳ ὀνειδίζειν ἄνδρ' ἀγμῷ σφόδρα κολάζοντος καὶ ταπεινοῦντος, ἀλλὰ μᾶλλον ἰδίᾳ τοῖς εὖ πεφυκόσι πρὸς πολιτείαν, ὑποτιθέμενος καὶ συνεισπνέμενος εὐμενῶς λόγους τε χρηστοὺς καὶ πολιτεύματα, συνεξορμῶν πρὸς τὰ καλὰ καὶ συνεπιλαμπρύνων τὸ φρόνημα, καὶ παρέχων, ὥσπερ οἱ διδάσκοντες ἱππεύειν, ἐν ἀρχῇ χαλεπήν καὶ τραχὺν ὑπολῦσαι τὸν δῆμον· εἰ δέ τις σφαλείη, μὴ πρὸς ὀργὴν ἀξιοῦντα τὸ νέον, ἀλλ' ἀνιᾶς καὶ παραμυθούμενος, ὡς Ἀριστείδης Κίμωνα, καὶ Μνησίφιλος Θεμιστοκλέα, δυσχεραινομένους, καὶ κακῶς ἀκούοντας ἐν τῇ πόλει τὸ πρῶτον, ὡς ἰταμοὺς καὶ ἀκολάστους, ἐπῆραν καὶ ἀνεθάρρυναν. Λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος

B. 7. πολιτικώτερον—ὀνειδίζειν] Turbida conſtructio, ita reſtituenda, πολιτικώτερος ὁ μὴ μόνον—ὀνειδίζων.

Sane hunc ſermonem nemo culpabit Achivum,
Nec dicet contra: ſed non oratio ſine
Eſt abs te concluſa ſuo, non omnia dixti,
Es juvenis tamen, et poſſes mihi filius eſſe.

XXIII. Illud vero civilius eſt, non modo aperte et publice reprehendere ſine morſu qui animos nimium reprimat atque dejiciat: ſed multo magis privatim iis qui ad rempublicam gerendam apto ſunt ingenio ſubjicere comiter bona præcepta et conſilia, et excitare ad res pulchras, animiſque eorum alacritatem addere: ac (quod ſolent facere qui docent equitare) populum illis ita parare, ut ad primum acceſſum eorum manſuetum is ſe facilemque præbeat: tum ſi quis juvenum initio impegerit, non pati ut animo is concidat, ſed conſolari et erigere. Sic Ariſtides Cimonem, et Mneſiphilus Themiſtoclem, initio a civibus male exceptos, et protervitatis atque intemperantiæ nomine eorum ſermonibus vapulantes, confirmaverunt. Demoſthenem quoque, cum exactus a po-

ἐν τῷ δήμῳ καὶ βαρέως φέροντος, ἅψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκμικοόπων Περικλέους, καὶ εἰπεῖν, ὡς D ἐκείνῳ τἀνδρὶ πρεπτοικὼς τὴν φύσιν, οὐ δικαίως αὐτῷ κατέγνωκεν. Οὕτω δὲ καὶ Τιμόθεον Εὐριπίδης συριττόμενον ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ, καὶ φθονεῖν εἰς τὴν μουσικὴν δοκοῦντα, θαρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τῶν θεάτρων ἐπ' αὐτῷ γενησομένων.

κδ'. Καθόλου δὲ, ὥσπερ ἐν Ῥώμῃ ταῖς Ἑστιάσι παρθένοις τὸν χρόνον διώρισαν, τὸ μὲν μανθάνειν, τὸ δὲ δρᾶν τὰ νενομισμένα, τὸ δὲ τρίτον ἤδη διδάσκειν· καὶ τὴν ἐν Ἐφέσῳ περὶ τὴν Ἄρτεμιν, ὁμοίως ἑκάστου Μελλιέρην τὸ πρῶτον, εἶθ' Ἱέριον, τὸ δὲ τρίτον, Παριέριον καλοῦσιν· E ὅτως ὁ τελέως πολιτικὸς ἀνὴρ, τὰ μὲν πρῶτα μανθάνων ἔτι πολιτεύεσθαι καὶ μυούμενος, τὰ δὲ ἔσχατα, διδάσκων καὶ μυσταγωγῶν. Τὸ μὲν γὰρ ὀπισατεῖν ἀθλοῦσιν ἑτέροις,

D. 10. ἑκάστου] Mez. ἑκάστην, forte recte.
E. 3. πολιτεύεσθαι] Legendum, πολιτεύεται.

pulo in gravi eſſet mœrore, acceſſiſſe dicitur quidam ſenex, qui Periclem olim audiverat, et monuiſſe, injuſte ipſum agere, qui indole Pericli ſimilis ita de ſeipſo deſperaret. Sic etiam Euripides Timotheum exſibilatum ob novitatem artificii, et peccaſſe in leges muſicæ creditum, bono eſſe animo juſſit, ut qui paulo poſt ſub ſe habiturus eſſet theatra.

XXIV. Denique, ſicut Romæ Veſtalibus tempus diſtinctum fuit, ita ut prima ejus parte ſacra diſcerent, ſecunda facerent, tertia alias docerent: utque ſacerdotes Dianæ apud Epheſum primum Mellieren, id eſt futuram ſacerdotem, deinde Hieren, ut jam ſacerdotem, poſtremo Parieren vocant, quaſi defunctam ſacerdotio: ſic vir perfecte civilis rempublicam geret, primum quidem dum initiatur ac diſcit, deinde initians ipſe ac docens. Qui præeſt aliis certantibus, is ipſe interim cer-

ὄκ ἔστιν αὐτὸν ἀθλεῖν· ὁ δὲ παιδοτριβῶν νέον ἐν πράγμασι κοινοῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι, καὶ συναγωνιζόμενον τῇ πατρίδι,

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων,

οὐ οὐ μικρῷ μέρει πολιτείας ὀδὲ φαύλῳ χρήσιμός ἐστιν, ἀλλ' εἰς ὃ μάλιστα καὶ σφόδρα ὁ Λυκοῦργος ἐνεῖνας
F ἑαυτὸν, εἴθισε τοὺς νέους παντὶ πρεσβύτῃ καθάπερ νομοθέτῃ πειθομένους ἀγωγεῖν. Ἐπεὶ σοῦ τί βλέψας ὁ Λύσανδρος εἶπεν, ὡς ἐν Λακεδαίμονι κάλλιστα γηρῶσιν; ἆρ' ὅτι γεωργεῖν ἔξεστιν μάλιστα τοῖς πρεσβυτέροις ἐκεῖ, καὶ δανείζειν, ἢ κυβεύειν συγκαθεζομένους, ἢ πίνειν ἐν ὥρᾳ κυβεύοντας; ὄκ ἂν εἴποις· ἀλλ' ὅτι τέθριπον πρὰ πάντες οἱ τιλικοῦτοι τάξιν ἀρχόντων ἢ τινῶν πατρονόμων ἢ παιδαγωγῶν ἔχοντες, ὑ τὰ κοινὰ μόνον ὑπισκο-
796 ποῦσιν, ἀλλὰ καὶ τ νέων ἕκαστα ἀεί σε τὰ γυμνάσια καὶ παιδείας καὶ ἀγῶνας καταμανθάνουσιν ὑ σαφέστως, φοβεροὶ μὲν ὄντες τοῖς ἁμαρτάνουσιν, αἰδεσοὶ δὲ τοῖς ἀγα-

F. 6. κυβεύοντας] Forte, κυβεύσαντας, vel καθεύδοντας, vel κατακλιθέντας.

tare non poteſt. Qui vero juvenem in negotiis communibus et certaminibus publicis inſtituit, patriæque eum ita format, ut poſſit

Ore loqui docto, et rebus clarere gerendis,

is ad non exiguam aut vilem reipublicæ partem conducit: ſed ad eam, ad quam potiſſimum Lycurgus contendens, aſſuefecit adoleſcentes, ut cuivis ſeni tanquam legiſlatori conſtanter obtemperarent. Nam quo putas Lyſandrum reſpexiſſe, cum diceret *homines Spartæ pulcherrime ſeneſcere?* an quia ſenibus ibi maxime licet agros colere, fœnerari, talis ludere, potare una? non profecto: ſed quia quivis ſenex quodammodo vices magiſtratus alicujus, aut tutoris, aut pædagogi gerens, non rempublicam modo inſpectant, ſed ſingula etiam ſingulorum adoleſcentium facta, exercitationes, ludos, victum, idque non obiter, ſed ita ut et peccantibus ſint terrori, et probi eos revereantur ac deſiderent:

θοῖς καὶ ποφυοί· θεραπεύσι γὰρ ἀεὶ καὶ διώκουσιν αὐτὰς οἱ νέοι, τὸ κόσμιον καὶ ὃ γενναῖον αὔξοντας καὶ συνεπιαυξομένας ἄνευ φθόνου.

κέ. Τοῦτο γὰρ τὸ πάθος οὐδενὶ χείρῳ πρέπον ἡλικίας, ὅμως ἐν νέοις εὐπορεῖ χρηστῶν ὀνομάτων, ἅμιλλαι καὶ ζῆλος καὶ φιλοτιμία θερσαινομένου· ἐν δὲ πρεσβύταις παντελῶς ἄωρόν ἐστι καὶ ἄχαρι καὶ ἀγεννές. Διὸ δεῖ πορρωτάτω τοῦ φθονεῖν ὄντα τὸν πολιτικὸν γέροντα, μὴ, καθάπερ τὰ βάσκανα γεράνδρυα, τοῖς παραβλαστανόντων καὶ ὑποφυομένων σαφῶς ἀφαιρεῖσθαι καὶ κολύειν τὴν βλάστην καὶ τὴν αὔξησιν, ἀλλ' εὐμενῶς προσδέχεσθαι καὶ παρέχειν τοῖς ἀντιλαμβανομένοις καὶ προσπλεκομένοις ἑαυτὸν ὀρθοῦντα καὶ χειραγωγοῦντα καὶ τρέφοντα, μὴ μόνον ὑφηγήσεσι καὶ συμβουλίαις ἀγαθαῖς, ἀλλὰ καὶ προαναχωρήσεσι πολιτευμάτων τιμὴν ἐχόντων καὶ δόξαν, ἢ τινας ὑπουργίας ἀδιαβεῖς μὲν, ἡδείας δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ πρὸς χάριν ἐσομένας· ὅσα δ' ἐστὶν ἀν- B

colunt enim eos et ſectantur adoleſcentes, quorum elegantia et generoſa indoles ab iis provehitur et alacritate imbuitur abſque ulla invidia.

XXV. Hoc enim vitium quanquam nulli ætati convenit, tamen apud adoleſcentes ſpecioſis nominibus certaminis, æmulationis, et honorum ſtudii velatur: ſed in ſene omnino eſt intempeſtivum, ferum, et indecorum. Oportet itaque civilem ſenem quam longiſſime ab invidentia abeſſe: neque inſtar veterum runcorum faſcino quodam juxta virentia et ſuccreſcentia ſucco privare, eorumque impedire incrementa: ſed benigne recipere ad ſe eos qui ſe adjungunt atque ſectantur, eoſque dirigere, manu ducere, et educare non præceptis modo et conſiliis bonis, ſed et concedenda iis facultate res ad publicum pertinentes gerendi, unde honor aliquis et gloria ad eos poſſit redire: aut miniſteriorum obeundorum, quæ nullo cum reipublicæ damno, grata multitudini ſint futura, ipſiſque gratiam conciliatura. Quæ vero adverſa-

τίτυπα καὶ προσάντη, καὶ, καθάπερ τὰ φάρμακα, δάκνῃ πρῶτα χρῆμα καὶ λυπεῖ, τὸ δὲ καλὸν καὶ λυσιτελὲς ὕστερον ἀποδίδωσι, μὴ τὸν νέον ὑπὸ ταῦτα προσάγοντα, μηδὲ ἐπιβάλλοντα θορύβοις, ὄχλων ἀγνωμονούντων ἀήθης ὄντας, ἀλλ' αὐτὸν ἐκδεχόμενον τὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων ἀπειλάς. Τοῦτο γὰρ εὐνοϊκώτερόν τε ποιήσει τὸν νέον καὶ προθυμότερον ἐν ταῖς ἄλλαις ὑπηρεσίαις.

κζ'. Παρὰ πάντα δὲ ταῦτα χρὴ μνημονεύειν ὡς οὐκ ἔστι πολιτεύεσθαι μόνον τὸ ἄρχειν, καὶ πρεσβεύειν, καὶ μέγα βοᾶν ἐν ἐκκλησίᾳ, καὶ πρὸς τὸ βῆμα βακχεύειν, λέγοντας ἢ γράφοντας ἃ οἱ πολλοὶ τῶν πολιτεύεσθαι νομίζουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ φιλοσοφεῖν τὸν ἀπὸ τῶν διφρων διαλεγομένους, καὶ σχολὰς ἐπὶ βιβλίοις περαίνοντας· ἡ δὲ συνεχὴς ἐν ἔργοις καὶ πράξεσιν ὁρωμένη καθ' ἡμέραν

D. 2. ὁρωμένη καθ' ἡμέραν] Malim καθ' ἡμέραν, ὁρωμένη—.

rios habent cauſſæ, et ſunt arduæ, ac medicamentorum inſtar morſum principio moleſtiamque inferunt, bonum et utilitatem poſtmodo ſuo tempore allaturæ: ad has juvenem tractandas nequaquam producet, neque eum rerum imperitum in turbas hominum conjiciet male ſentientium, ut ex eventu in ipſum odia redundent. Hoc pacto juvenum erga ſe benevolentiam augebit, eoſque ad alia miniſteria reddet alacriores.

XXVI. Præter hæc quæ diximus omnia, illud memoria tenendum eſt, reipublicæ adminiſtrationem non in hoc ſolo conſiſtere, ut imperes, legationes obeas, in concione vehementer vocifereris, et ad ſuggeſtum baccheris, dicendoque et ſcribendo graſſeris: quibus rebus nonnulli reipublicæ adminiſtrationem definiunt: ſicut et philoſophari hos duntaxat putant, qui in exhedra diſſerunt, aut libris conſcriptis ſcholas ſuas complectuntur: interim eos fallit, quæ quotidie in factis actio-

οὐδαμῶς πολιτεία καὶ φιλοσοφία λέληθεν αὐτούς. Καὶ γὰρ τοὺς ἐν ταῖς στοαῖς ἀναπάμποντας περιπατεῖν φασίν, ὡς ἔλεγε Δικαίαρχος, οὐκ ἐπὶ δὲ τοὺς εἰς ἀγρὸν ἢ πρὸς φίλον βαδίζοντας. Ὅμοιον δ' ὅτι τῷ φιλοσοφεῖν τὸ πολιτεύεσθαι. Σωκράτης γοῦν ὅτε βάθρα θεὶς, οὔτε εἰς θρόνον καθίσας, ὅτε ὥραν ἀγορᾶς ἢ περίπατον τοῖς γνωρίμοις παραγγείλειν φυλάττων, ἀλλὰ καὶ παίζων, ὅτε τύχοι, καὶ συμπίνων, καὶ συστρατευόμενος ἐνίοις, καὶ συναγοράζων, τέλος δὲ καὶ συνδεδεμένος καὶ πίνων τὸ E φάρμακον, ἐφιλοσόφει· πρῶτος ἀποδείξας τὸν βίον ἅπαντα χρόνῳ καὶ μέρει καὶ πάθεσι καὶ πράγμασιν ἁπλῶς ἅπασι φιλοσοφίαν δεχόμενον. Οὕτω δὴ διανοητέον καὶ περὶ πολιτείας, ὡς τοὺς μὴ ἀνοήτους, ἀλλ' ὅταν στρατηγῶσιν ἢ γραμματεύωσιν ἢ δημηγορῶσι, πολιτευομένους, ἀλλ' ὀχλοκοποῦντας ἢ πανηγυρίζοντας ἢ σα-

E. 1. συνδεδεμένος] Immo, δεδεμένος.

nibuſque continuatur atque conſpicua eſt philoſophia, atque civilis ratio. Nam, ſicut Dicæarchus refert, eos aiebant ambulare, qui in porticibus ſpatia ſurſum deorſumque conficerent, non qui in agrum aut ad amicos irent. At enim eadem eſt philoſophandi ratio, quæ rempublicam tractandi. Nam Socrates, cum neque poſuiſſet ſubſellia, neque cathedram conſcendiſſet, neque diſcipulis ſcholæ aut deambulationis ullam certam conſtituiſſet horam: cum aliis ludens, cum aliis, ut res dabat, bibens, militans, in foro verſans, ad extremum etiam in carcere vinctus, et venenum bibens, philoſophabatur: primuſque oſtendit vitæ omne tempus, partem, caſum, negotium omnino aptum eſſe ſtudio ſapientiæ. Quod cogitandum mehercle eſt etiam de gubernatione civitatis: ſcilicet ſtolidos, ſive ii prætores ſint, ſive ſcribæ, ſive oratores, nunquam gerere rempublicam: ſed vel popularem captare laudem, vel ſeſe conventui oſtentare, vel moliri diſſidia, vel

σάζοντας ἢ λειτουργοῦντας ἀναγκαίως· τὸν δὲ κοινωνικὸν
καὶ φιλάνθρωπον καὶ φιλόπολιν καὶ κηδεμονικὸν καὶ
πολιτικὸν ἀληθῶς, κἂν μηδέποτε τὴν χλαμύδα ἐνδύ-
ηται, πολιτευόμενον ἀεὶ δ' ὅπερμᾶν τὰς δυναμένας
F ὑφηγεῖσθαι τοῖς δεομένοις, συμπαρεῖναι τοῖς βουλευομένοις,
ἀποτρέπειν τὰς κακοπραγμονούσας, ὀπιδρωννύναι τὰς
εὐγνώμονας, φανερὸν ὅτι μὴ παρέργως ἐπιέχονται τοῖς
κοινοῖς, μηδὲ ὅπου ποθή τις ἡ παράκλησις ἀπὸ τοῦ
ἐπὶ τὸ θέατρον βαδίζοντα καὶ τὸ βουλευτήριον·
ἄλλως δὲ ἀπαγωγῆς χάριν ὡς ἐπὶ θέαν ἢ ἀκρόασιν,
797 ὅταν ἐπέλθῃ, παραγενόμενον, ἀλλὰ κἂν μὴ παραγένηται
τῷ σώματι, παρόντα τῇ γνώμῃ καὶ τῷ συνθάνεσθαι τὰ μὲν
ἀποδεχόμενον, τοῖς δὲ δυσκολαίνοντα τῶν πραττομένων.

κζ'. Οὐδὲ γὰρ Ἀθηναίων Ἀριστείδης, οὐδὲ Ῥωμαίων
Κάτων ἦρξε πολλάκις, ἀλλὰ πάντα τὸν αὐτῶν βίον σι-

F. 4. παράκλησις διὰ τὸ πρᾶττον] Xyl. vertit, quasi legisset διὰ τὸ πρατεῖον: quod probat Reisk. ego non item, aliud in toto loco requirens. Verti, ut potui.

necessitati in obeundo aliquo ministerio inservire: eum vero, qui civilis societatis, humanitatis, reipublicæque serio sit studiosus ac vere horum curam gerat, etiamsi nunquam chlamydem induat, semper tamen rempublicam gerere, dum eos excitat qui duces auctoresque iis esse possunt, quibus opus est: dum consultantibus adest, pudorem incutit male agentibus, confirmat eos qui recte sentiunt, ostendit se non obiter animum reipublicæ advertere, neque ubi advocatur ipse aut negotii necessitas urget primum, se venire in theatrum curiamve, alioquin animi gratia tanquam ad spectaculum aut auditionem, ubi ita libuerit, accedere, sed absentem etiam corpore, sua coram esse sententia: in audiendoque alia eorum quæ aguntur probare, alia improbare.

XXVII. Profecto enim neque apud Athenienses Aristides, neque apud Romanos Cato sæpe magistratum sum-

ἐργὸν ἀεὶ ταῖς πατρίσι παρέχον. Ἐπαμεινώνδας δὲ πολλὰ μὲν καὶ μεγάλα κατώρθωσε στρατηγῶν, οὐκ ἔλαττον δὲ αὐτῷ μνημονεύεται μηδὲ στρατηγοῦντος μηδὲ ἄρχοντος ἔργον περὶ Θετταλίαν, ὅτε τῶν στρατηγῶν εἰς τόπους χαλεπὰς ἐμβαλόντων τὴν φάλαγγα, καὶ θορυβουμένων (ἐπέκειντο γὰρ οἱ πολέμιοι βάλλοντες) ἀνα- B κληθεὶς ἐκ τῶν ὁπλιτῶν, πρῶτον μὲν ἔπαυσε θαρρύνας τὸν τῶν στρατεύματος τάραχον καὶ φόβον, ἔπειτα διατάξας καὶ διαρμοσάμενος τὴν φάλαγγα συγκεχυμένην, ἦξήγαγε ῥᾳδίως, καὶ κατέστησεν ἐναντίαν τοῖς πολεμίοις, ὥστε ἀπελθεῖν ἐκείνους μεταβαλλομένους. Ἄγιδος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν Ἀρκαδίᾳ τοῖς πολεμίοις ἐπάγοντος ἤδη τὸ στράτευμα συντεταγμένον εἰς μάχην, τῶν πρεσβυτέρων τις Σπαρτιατῶν ἐπεβόησεν, ὅτι διανοεῖται, κακὸν κακῷ ἰάσασθαι, δηλῶν τὴν ἐξ Ἄργους εὐπετῆ ἀναχώρησιν τὴν παροῦσαν ἀκμὴν θρασύτητος ἀνάλη- C

mum geſſit: ſed tota tamen eorum vita ſemper patriæ efficacitatem induſtriamque ſuam navavit. Et Epaminondæ ubi exercitum duxit, multæ ac magnæ memorantur res præclare geſtæ: id tamen ejus facinus, quod ſine omni prorſus cum eſſet magiſtratu fecit, cuivis earum poteſt æquari. Apud Theſſaliam, cum duces exercitum in loca iniqua ac difficilia conjeciſſent et tumultuarentur, urgentibus, ac telis impetentibus hoſtibus, ipſe de gravis armaturæ militibus evocatus, primum verbis animos ſuorum confirmando perturbationem et metum depulit, deinde phalangem conturbatam in ordinem componens, non magno negotio e difficultate locorum eduxit, hoſtibuſque adverſam conſtituit; ita quidem ut ii mutata ſententia retro cederent. Cum Agis Spartanorum rex in Arcadia inſtructum jam ad pugnam exercitum in hoſtes duceret, quidam de ſenioribus Spartanis inclamavit, velle eum malo aliud malum remedii loco adhibere: quaſi diceret, Agidem temerariæ ex Argis diſceſſioni, in præſentia alacritate ad pugnandum in-

βελόμενον τὴν εἰ), ὡς ὁ Θουκυδίδης φησίν· ὁ δὲ Ἄγις ἀκούσας ἐπείθη, καὶ ἀνεχώρησε μὲν, ἐκράτει δέ· καὶ δίφρος ἔκειτο καθ' ἡμέραν ἔμπροσθε τῶν θυρῶν τῷ ἀρχείῳ, καὶ πολλάκις ἀνιστάμενοι περὶ αὐτὸν οἱ Ἔφοροι διεπυνθάνοντο καὶ συνεβουλεύοντο περὶ τῶν μεγίστων, ἐδόκει δὲ ἔμφρων ἀνὴρ εἶναι), καὶ σύνετὸς ἱστορεῖται· διὸ καὶ παντάπασιν ἤδη τῷ τοῦ σώματος ἐξημαυρωμένος δύναμιν, καὶ τὰ πολλὰ κλινήρης διημερεύων, μεταπεμπομένων εἰς ἀγορὰν τῶν Ἐφόρων, ὥρμησε μὲν ἐξαναστὰς βαδίζειν, μόλις δὲ καὶ χαλεπῶς περιερχόμενος, εἶτα παιδαρίοις ἐντυχὼν καθ' ὁδὸν, ἠρώτησεν εἴ τι γινώσκουσιν ἀναγκαιότερον ὂν τοῦ πείθεσθαι δεσπότῃ, τῶν δὲ φησάντων, "τὸ "μὴ δύνασθαι," τοῦτο τῆς ὑπουργίας λογισάμενος πέρας, ἀνέστρεψεν οἴκαδε. Δεῖ γὰρ μὴ περιαπολιπεῖν

C. 3. ἀνεχώρησε—δίφρος] Ita Ald. Baſ. Xyl. B. E. At Jannot. Schott. Coll. Muret. T. V. B. Mez. ex libro Vatic. ἀνεχώρησε. Μενεκράτει δὲ δίφρος. Neutrum probabile. Forte probabilius ſit, ἀνεχώρησε· γεγηρακότι δὲ καὶ δίφρος. In loco Thucydidis V, 65. nil ad hæc verba exſtat præſidii.

C. 7. ἱστορεῖται] Non expedio. Ald. Baſ. B. E. ἱστορεῖσθαι. Ut nunc eſt, legam, σύνετός· ἱστορεῖται δὲ καί.

tempeſtiva mederi velle: ut ait Thucydides; Agis, hoc audito, obtemperavit, et receptui cecinit. Vicit tamen, et quotidie ei ſella ante archivi fores poſita eſt: ac ſæpenumero de concilio ſurgentes Ephori ad ipſum exiverunt, de maximis rebus conſilium ejus ſciſcitantes: vir enim fuiſſe cordatus et prudens perhibetur. Itaque ille ipſe Agis jam plane exhauſtis corporis viribus, cum plerumque in lecto decumberet, in forum ab Ephoris evocatus, conatus eſt lecto relicto ire: cumque ægre incederet, inque pueros in via incideret, quæſivit ex iis, ſcirentne aliquid magis neceſſarium, quam obedientiam domino præſtandam: qui ubi reſponderunt, *ab imbecillitate majorem imponi neceſſitatem:* hunc ratus ſui miniſterii finem eſſe, domum rediit. Voluntatem ſcilicet non oportet deponere, viribus ſuppetenti-

τὴν προθυμίαν τῆς δυνάμεως, ἐγκαταλειφθεῖσαν δὲ μὴ βιάζεσθαι. Καὶ μὴν Γαΐῳ Λαιλίῳ Σκιπίων ἐχρῆτο συμβούλῳ, στρατηγῶν ἀεὶ καὶ πολιτευόμενος· ὥστε καὶ λέγειν ἐνίους ὑποκριτὴν τῶν προέξεων Σκιπίωνα, ποιητὴν δὲ τὸν Γάϊον εἶναι. Κικέρων δὲ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὰ κάλλιστα καὶ μέγιστα τῶν συμβουλευμάτων, οἷς ὀρθῶς ἐνυπατεύων τὴν πατρίδα διέσωσε, μετὰ Ποπλίου Νιγιδίου τοῦ φιλοσόφου σωθεῖναι.

κη'. Οὕτω μὲν πολλῶν τρόπων ἡ πολιτεία ἔδεν ἀποκωλύει τοὺς γέροντας ὠφελεῖν τὸ κοινὸν ἀπὸ τῶν βελτίστων, λόγῳ, καὶ γνώμης, καὶ παῤῥησίας, καὶ φρονήσεως πενυτῆς, ὡς δὴ ποιηταί λέγουσιν. Οὐ γὰρ αἱ χεῖρες ἡμῶν, οὐδὲ οἱ πόδες, οὐδὲ ἡ τοῦ σώματος ῥώμη, κτῆμα καὶ μέρος ἐστὶ τῆς πόλεως μόνον, ἀλλὰ πρῶτον ἡ ψυχὴ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς κάλλη, δικαιοσύνη, καὶ σωφροσύνη, καὶ φρόνησις· ὧν ὀφὲ καὶ βραδέως τὸ οἰκεῖον ἀπολαμβανόντων, ἄτοπόν ἐστι τὴν μὲν οἰκίαν καὶ τὸν ἀγρὸν ἀπο-

bus: viribus deficientibus, vis non eſt inferenda corpori. Sane Scipio etiam in bello ac pace gerendis rebus conſiliarium adhibuit C. Lælium; ita quidem, ut non defuerint, qui poëtam actionum ejus Lælium, Scipionem actorem dicerent. Cicero autem ipſe confeſſus eſt, ſe in pulcherrimis ac maximis ſuis conſiliis, quibus ſuo conſulatu præclare fungens patriam ſervavit, opera auxilioque P. Nigidii philoſophi uſum, concipiendis.

XXVIII. Uſque adeo multis modis expeditum eſt ſenibus rempublicam adjuvare, optima utentibus re, ratione, inquam, ſententia, libertate dicendi, et prudentia. Non enim manus noſtræ aut pedes aut robur corporis tantummodo a civitate poſſidentur: ſed ipſe in primis animus, ejuſque ornamenta, juſtitia videlicet, temperantia, prudentia: quæ cum tarde ſeroque maturitatem nanciſcantur ſuam, abſurdum eſt domum et agrum reliquaſque opes et

λαύφν καὶ τὰ λοιπὰ χρήματα, καὶ κτήματα, κοινῇ δὲ τῇ πατρίδι καὶ τοῖς πολίταις μηκέτι χρησίμους εἰ) ἀφὰ τὸν χρόνον, ὃ τοσοῦτον τῶν ὑπηρετικῶν παρῃρῄμθμον δυνάμεων, ὅσον ταῖς ἡγεμονικαῖς καὶ πολιτικαῖς πρέπει. Διὸ καὶ τὸν Ἑρμῶν τὸς πρεσβυτέρους, ἀχειρᾶς καὶ ἀπόδας, ἀντεταμμένους δὲ τοῖς μορίοις δημιουργοῦσιν, αἰνιττόμθμοι τῶν γερόντων ἐλάχιστα δεῖσθαι ἀφὰ τῦ σώματος ἐνεργούντων, ἐὰν τὸν λόγον ἐνεργὸν ὡς πρέπει καὶ γόνιμον ἔχωσιν.

F. 6. αἰνιττόμενοι] Requiro quid ad absolutionem sententiæ: forte excidit τὰς πόλεις, vel τὰ πράγματα.

pecuniam iis frui per ætatem: per eandem vero publice, patriæ, civibusque nihil nos prodesse: cum quidem de facultate obeundorum ministeriorum non tantum nobis detraxerit senectus, quantum civili et gubernatrici peritiæ adjecit. Eam ob caussam etiam Mercurios seniores sine manibus et pedibus, rigente fascino fingunt: hoc ænigmate indicantes, minime hoc a senibus requiri, ut corpore servitia obeant; modo iis ratio, ut convenit, efficax sit et fœcunda.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

798

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

PLUTARCHI

PRÆCEPTA GERENDÆ REIPUBLICÆ.

α'. ΕΙ πρὸς ἄλλό τι χρήσασθαι καλῶς ἔστιν ἔχον, ὦ Μενέμαχε, τῷ

Οὔτις τοι τ' μῦθον ὀνόσεται, ὅσσοι Ἀχαιοὶ,
Οὐδὲ πάλιν ἐρέει· ἀτὰρ οὐ τέλος ἴκεο μύθων·

Β καὶ πρὸς τὰς προπεπομψούς τῶν φιλοσόφων, διδάσκοντας δὲ μηδέν, μηδὲ ὑποτιθεμένους· ὅμοιοι γάρ εἰσι τοῖς τὰς λύχνους προμύττουσιν, ἔλαιον δὲ μὴ ἐγχέουσιν. Ὁρῶν οὖν σε παρορμημένον ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς πολι-

B. 3. προμύτ̃ουσιν] Ita omnes libri: ſententia flagitat προαναπτουσιν.

I. QUOD apud Homerum ille dicit,

Sane hunc ſermonem nemo culpabit Achivum,
Nec dicet contra: ſed non oratio fine
Eſt abs te concluſa ſuo, non omnia dixti:

id, ſicubi alias recte uſurpari, commode in eos philoſophos verti poteſt, qui adhortantur quidem, nihil tamen docent, neque præceptis inſtruunt. Similes videlicet eorum, qui lucernas cum emungant, oleum non affundunt. Itaque te, mi Menemache, cernens doctrina ad capeſſendam rempub-

τείαν, καὶ βουλόμενον ἀξίως τῆς εὐγενείας ἐν τῇ πατρίδι

Μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι πρηκτῆρά τε ἔργων,

ἐπειδὴ χρόνον οὐκ ἔχεις ἀνδρὸς φιλοσόφου βίον ὑπαιθριον ἐν πράξεσι πολιτικαῖς καὶ δημοσίοις ἀγῶσι καταυνῆσαι, καὶ γενέσθαι παραδειγμάτων ἔργῳ μὴ λόγῳ περαινομένων θεατὴς, ἀξιοῖς δὲ παραγγέλματα λαβεῖν c πολιτικά· τὴν μὲν ἄρνησιν ἀδαμῶς ἐμαυτῷ προσήκουσαν εἶναι νομίζω, τὸ δὲ ἔργον εὐχομαι καὶ τῆς σῆς ἀξίον σπουδῆς καὶ τῆς ἐμῆς προθυμίας γενέσθαι· τοῖς δὲ παραδείγμασι ποικιλωτέροις, ὥσπερ ἠξίωσας ἐχρησάμην.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν ὑποκείσθω Πολιτείᾳ καθάπερ ἔδαφος βέβαιον καὶ ἰσχυρὸν, ἡ προαίρεσις ἀρχὴν ἔχουσα, κρίσιν καὶ λόγον, ἀλλὰ μὴ ποίαν ὑπὸ δόξης κενῆς, ἢ φιλονεικίας τινὸς, ἢ πράξεων ἑτέρων ἀπορίας. Ὥσπερ γὰρ οἷς οὐδέν ἐστιν οἴκοι χρηστὸν, ἐν ἀγορᾷ διατρίβουσι, κἂν μὴ δέωνται, τὸ πλεῖστον χρόνον· οὕτως ἔνιοι, τῷ

licam concitatum, cupere nobilitati tuæ convenienter in patria

Ore loqui docto, et virtutem ostendere factis:

quando tibi non vacat philosophi viri vitam sub dio versantis ex actionibus civilibus, publicisque certaminibus perspicere, contemplarique exempla factis non verbis repræsentata, petis autem præcepta tibi tradi civilia; detrectationem quidem plane me indignam judico: quod autem sum aggressus, id ut et studio tuo et meæ animi promtitudini satisfaciat opto. Usus sum autem, quod postulaveras, exemplorum varietate aliquanto majore.

II. Jam primum administrationi reipublicæ soli instar firmi ac validi subsstratum sit institutum animi, a judicio et ratione profectum, non a levi quodam animi impulsu, vanæ gloriæ aut contendendi studio, vel aliarum actionum penuria excitati. Quemadmodum enim quibus domi nihil est boni, ii in foro maximam temporis partem nulla etiam de caussa exigunt; ita nonnulli, quia nihil habent quod agere sit operæ pretium, in

D μηδὲν ἔχειν ἴδιον πρᾶγμα ἄξιον σπουδῆς, ἐμβάλλουσιν ἑαυτοὺς εἰς δημόσια πράγματα τῇ Πολιτείᾳ ἀφορμῇ χρώμενοι. Πολλοὶ δὲ ἀπὸ τῆς τύχης ἁψάμενοι τῶν κοινῶν καὶ ἀναπλησθέντες, οὐκέτι ῥᾳδίως ἀπελθεῖν δύνανται, ταὐτὸ τοῖς ἐμβᾶσιν εἰς πλοῖον ἀώρας χάριν, εἶτα ἀποσπασθεῖσιν εἰς πέλαγος, πεπονθότες, ἔξω βλέπουσιν ναυτιῶντες καὶ ταραττόμενοι, μένειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παροῦσιν ἀνάγκην ἔχοντες, Λευκὰς καθάπερ γαλάνας εὐπροσώπους σφᾶς παρήϊσαν ἔρωτες ναΐας κληΐδος χαράξει πόντου δαιμονίαν ἐς ὕδριν. Οὗτοι καὶ μάλιστα
E ἀφβάλλουσι τὸ πρᾶγμα τῷ μετανοεῖν καὶ ἀχθέσθαι, ὅταν ἢ δόξαν ἐλπίσαντες, ἀδοξίᾳ περιπέσωσιν, ἢ φοβερὸι προσδοκήσαντες ἑτέροις ἔσεσθαι ἀφ' δύναμιν, εἰς πράγματα κινδύνων ἔχοντα καὶ ταραχὰς ἀγῶνα. Ὁ δ' ὡς μάλιστα προσῆκεν ἑαυτῷ καὶ κάλλιστον ἔργον ἀπὸ γνώμης λογισμῷ τὰ κοινὰ πράττειν ἀρξάμενος, ὑπ'

D. 9. παρήϊσαν—χαράξει πόντου] Mez. παρηίξαν ἔρωτες ναΐας ἐκ κληΐδος χαραξιπόντου—.

E. 5. προσῆκεν] Mez. recte, προσῆκον. Mox, καὶ λογισμῷ, probo Reiskium.

publica ſeſe ingerunt negotia, ac reipublicæ tractatione animi ludique gratia uſurpant. Multi cum forte fortuna rempublicam attigiſſent, ſaturi earum rerum, diſcedere inde non facile poſſunt: quibus idem uſu venit, quod iis qui vectationis cauſſa navigium ingreſſi, deinde a terra avulſi in altum abripiuntur, ac foras proſpiciunt nauſeantes atque conturbati, interim neceſſe habentes manere ac præſentem ferre fortunam. Hi maxime reipublicæ adminiſtrationem in odium adducunt ſua pœnitentia, atque indignatione animi, cum vel gloriæ ſpe inducti in ignominiam inciderunt, aut ob potentiam ſe aliis terrori futuros rati, in res periculis ac turbis obnoxias devenerunt. Qui vero, ut ſibi convenientiſſimum et præſtantiſſimum negotium, reipublicæ tractationem ratione conſilioque ductus aggreditur, e-

σθδενὸς ἐκπλήττεται τούτων, οὐδ' ἀναστρέφεται τὴν γνώμην. Οὐδὲ γὰρ ἐπ' ἐργασίᾳ καὶ χρηματισμῷ πιστέον τοῖς κοινοῖς, ὡς οἱ περὶ Στρατοκλέα καὶ Δρομοκλείδην ἐπὶ τὸ χρυσοῦν θέρος, τὸ βῆμα μετὰ παιδιᾶς οὕτως ὀνομάζοντες, ἀλλήλους παρεκάλουν· ὅτε οἷον ἐπι- F
λήπτους ὑπὸ πάθους ἄφνω γενομένους, ὡς Γάϊος Γράκχος ἐπὶ θερμοῖς τοῖς περὶ τὸν ἀδελφὸν ἀτυχήμασιν ἀπωτάτω τῶν κοινῶν τὸν βίον θέμενος, εἶτα ὕβρει πινῶν καὶ λοιδορίᾳ πρὸς αὐτὸν ἀναφλεχθεὶς ὑπ' ὀργῆς ἐνέπεσε τοῖς κοινοῖς, καὶ ταχὺ μὲν ἐπλήσθη πραγμάτων καὶ δόξης, ζητῶν δὲ παύσασθαι, καὶ δεόμενος μεταβολῆς καὶ ἡσυχίας, οὐχ εὗρε καταθέσθαι τὴν δύναμιν αὐτῷ διὰ μέγεθος, ἀλλὰ 799
προαπώλετο. Τὸς τε πρὸς ἅμιλλαν ἢ δόξαν ὥσπερ ὑποκριτὰς εἰς θέατρον ἀναπλάττοντας ἑαυτούς, ἀνάγκη μετανοεῖν, ἢ δουλεύοντας ὧν ἄρχειν ἀξιοῦσιν, ἢ προσποιού-

E. 7. ἀναστρέφεται] Jun. ἀνατρέπεται.
E. 10. θέρος] δέρος Salmaſ.

um nihil iſtorum percellit aut de ſententia deturbat. Nam neque capturæ quæſtuſque gratia accedendum eſt ad rempublicam: quomodo Stratocles et Dromoclidas ad auream meſſem (ſic enim tribunal per jocum nominabant) ſe invicem ſunt cohortati. Neque ſubito quodam animi motu perculſi ac quaſi furore correpti conferre nos eo debemus: quod C. Graccho contigit, qui cum, recente adhuc fratris exitio, longiſſime a reipublicæ cura vitæ ſuæ inſtitutum abduxiſſet, deinde injuria et contumeliis quorundam irritatus, conjecit ſeſe in reipublicæ adminiſtrationem: moxque rerum geſtarum et gloriæ ſatur, deſiſtere cupiens, mutationemque et otium quærens, potentiam ſuam præ magnitudine quomodo deponeret non reperit, ſed ſuo eam interitu delevit. Jam qui contentione vel ambitione ducti ſe veluti hiſtriones ad theatrum fingunt, eos neceſſe eſt conſilii pœnitere ſui, cum vel ſerviunt his quibus volebant

ονται, οἷς ἀρέσκειν ἐθέλουσιν. Ἀλλ' ὥσπερ εἰς φρέαρ, οἶμαι, τὴν Πολιτείαν, τὰς μὲν ἐμπίπτοντας αὐτομάτως καὶ ἀβουλήτως παράπτεσθαι καὶ μετανοεῖν, τὰς δὲ καταβαίνοντας ἐκ σκοπιᾶς καὶ λογισμῷ καθ' ἡσυχίαν, χρῆσθαί τε τοῖς πράγμασι μετρίως, καὶ πρὸς μηδὲν δυσκολαίνειν, ἅτε δὴ τὸ καλὸν αὐτὸ καὶ μηδὲν ἄλλο τῶν πράξεων ἔχοντας τέλος.

B γ'. Οὕτω δὴ τὴν προαίρεσιν ἀπηρεισαντας ἐν ἑαυτοῖς καὶ ποιήσαντας ἄπτωτον καὶ δυσμετάθετον, τέτραθαι χρὴ πρὸς κατανόησιν τῶν ἠθῶν τῶν πολιτῶν, ὃ μάλιστα συγκεκρᾶσθαι ἐκ πάντων ὀφαίνεται καὶ ἰσχύει. Τὸ μὲν γὰρ εὐθὺς αὐτὸν ὀφθῆναι ἠθοποιεῖν καὶ μεθαρμόττειν τῷ δήμου τὴν φύσιν, οὐ ῥᾴδιον οὐδ' ἀσφαλές, ἀλλὰ καὶ χρόνου δεόμενον πολλοῦ καὶ μεγάλης δυνάμεως. Δεῖ δέ, ὥσπερ οἶνος ἐν ἀρχῇ μὲν ὑπὸ τῶν ἠθῶν κρατεῖται τοῦ πίνοντος, ἡσυχῇ δὲ ἀναθάλπων καὶ καταπεραινόμενος

imperare, vel offendunt eos, quibus placere ſtudebant. Enimvero ſic ſtatuo, ſicut qui in puteum, ita etiam qui in Rempublicam fortuito et de improviſo incidunt, eos perturbari ac pœnitudine capi: qui vero eo ſenſim deſcendunt præmeditati ac præparati, eos et mediocriter ferre quæ eveniunt, et nulla re graviter affici, quippe quibus actionum finis præter ipſam honeſtatem nullus ſit propoſitus.

III. Hoc pacto animi inſtitutum ubi firmatum fuerit, penituſque fixum et immobile redditum, conferendus eſt ad contemplandum civium ingenium, quale ex tota multitudine maxime contemperatum apparet atque præcellit. Qui enim ipſi ſtatim conantur fingere mores populi, ejuſque indolem mutare, rem ii tentant neque facilem neque tutam, ad quam præterea et temporis multum, et magna requiratur potentia. Sed quemadmodum vinum initio bibentis ingenio obſequitur, deinde ſenſim calorem diffundens ac corporis temperiem occupans bibentem jam mu-

αὐτὸς ἠθοποιεῖ τὸν πίνοντα καὶ μεθίσησιν, ὕπω τὸν πολιτικὸν, ἕως ἂν ἰσχὺν ἀγωγὸν εἰς δόξης καὶ πίστεως κατασκευάσηται, τοῖς ὑποκειμένοις ἤθεσιν εὐάρμοστον εἶναι, καταγνοεῖν καὶ φοβεῖσθαι τούτων ὀπισάμενον οἷς χαίρειν ὁ δῆμος καὶ ὑφ' ὧν ἄγεσθαι πέφυκεν. Οἷον ὁ Ἀθηναίων εὐκίνητος ἐστι πρὸς ὀργὴν, εὐμετάθετος πρὸς ἔλεον, μᾶλλον ὀξέως ὑπονοεῖν ἢ διδάσκεσθαι καθ' ἡσυχίαν βουλόμενος· ὥσπερ τοῦ ἀνδρῶν τοῖς ἀδόξοις καὶ ταπεινοῖς βοηθεῖν προθυμότερος, ὕπως τοῦ λόγων τὰς παιγνιώδεις καὶ γελοίους ἀσπάζεται καὶ προσίεται· τοῖς μὲν ἐπαινοῦσιν αὐτὸν μάλιστα χαίρει, τοῖς δὲ σκώπτουσιν ἥκιστα δυσχεραίνει· φοβερός ἐστιν ἄχρι τοῦ ἀρχόντων, εἶτα φιλάνθρωπος ἄχρι τοῦ πολεμίων. Ἕτερον ἦθος τὸ Καρχηδονίων δήμου, πικρὸν, σκυθρωπὸν, ὑπήκοον τοῖς ἄρχουσι, βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις, ἀγεννέστατον ἐν φόβοις, ἀγριώτατον ἐν ὀρ-

C. 4. καταγνοεῖν] Abeſt a Schott. et P. credo factum ex καὶ νῶν, gloſſemate vocis εὐάρμοστον.

tat, ingeniumque ejus fingit: ita qui ad Rempublicam ſe contulit, is donec gloria ſua fideque vim ſibi ad ducendos populi animos ſufficientem conciliet, interim ſe eorum quos ſubjectos habet moribus accommodare, eoſque ſibi ad ſequendum propoſitos habere debet, gnarus eorum quibus ii gaudent, quibuſque duci aſſolent. Verbi gratia: Athenienſes ad iram facile provocantur, et ad miſericordiam non magno negotio traducuntur, maluntque celeriter ſuſpicari quippiam, quam per otium de re doceri: utque promtius obſcuris et humilibus viris ſubveniunt, ita ſermonis jocoſum et facetum genus maxime amplectuntur: laudari ſe apprime gaudent, æquiſſimo animo falſe in ipſos dicta ferunt: metuendi ipſis etiam magiſtratibus, ne hoſtes quidem ſua humanitate dedignantur. Diverſum Carthaginienſis populi ingenium, moroſum, tetricum, magiſtratibus obſequens, ſubditis grave, abjectiſſimum dum metuit, ſæ-

γαῖς, ὀπίμονον τοῖς γνωσθεῖσι, πρὸς παιδιὰν καὶ χάριν ἀνήδωτον καὶ σκληρόν· οὐκ ἂν ἔτοι, Κλέωνος ἀξιοῦντος αὐτὸς, ἐπεὶ τέθυκε καὶ ξένους ἑστιᾷν μέλλει, τὴν ἐκκλησίαν ὑπερθέσθαι, γελάσαντες ἂν καὶ κροτήσαντες ἀνέστησαν· οὐκ Ἀλκιβιάδῃ, ὄρτυγος ἐν τῷ λέγειν ἁλισφυγόντος ἐκ τοῦ ἱματίου, φιλοτίμως συνθηρεύσαντες ἀπέδωκαν· ἀλλὰ καὶ ἀπέκτειναν ἄν, ὡς ὑβρίζοντας καὶ τυραννοῦντας· ὅπου καὶ Ἄννωνα λέοντι χρώμενον σκυλοφόρῳ πρὸς τὰς στρατείας, αἰτιασάμενοι τυραννικὰ φρονεῖν, ἐξήλασαν. Οἶμαι δ' ἂν ἔγωγε μηδὲ Θηβαίους ἀποχέσθαι γραμμάτων πολεμίων κυρίους γενομένους, ὡς Ἀθηναῖοι Φιλίππου γραμματοφόρους λαβόντες ὑπισχνουμένῳ Ὀλυμπιάδι κομίζοντας, οὐκ ἔλυσαν οὐδὲ ἀπεκάλυψαν ἀπόῤῥητον ἀνδρὸς ἀποδημοῦντος πρὸς γυναῖκα φιλοφροσύνην· οὐδέ γε αὖ πάλιν Ἀθηναίους Ἐπαμεινώνδου πρὸς τὴν κατηγορίαν ἀπολογεῖσθαι μὴ θέλοντος, ἀλλ' ἀναστάντος ἐκ τοῦ θεάτρου, καὶ διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὸ γυμνάσιον ἀπιόντος,

vissimum ubi irascitur, perstans in decretis, durum adversus jocos et blanditias: non illi, Cleone concionem differri petente, quod sacrificasset ipse et excepturus convivio esset hospites, risu sublato datoque plausu concionem solvissent: neque coturnicem, quæ Alcibiade concionante e veste ejus avolarat, certatim venati reddidissent: quinimo eos interfecissent ut lascivientes et insultantes: quando Annoni exilium ii indixerunt, affectari ab eo tyrannidem caussati, quod militiæ impedimento-

rum bajulo uteretur leone. Neque vero, nisi fallor, Thebani ab hostilium literarum, si quæ in eorum pervenissent manus, lectione abstinuissent: cum Athenienses captis Philippi tabellariis epistolam Olympiadi inscriptam ferentibus, non solverint eam, neque patefecerint mariti peregre absentis uxori missam salutationem. Neque vicissim Athenienses fastum Epaminondæ æquo animo toleravissent, cum is crimine oblato causssam dicere nolens e theatro discessit, ac per mediam concionem in

εὐκόλως ἐνεγκεῖν τὴν ὑπερηφανίαν καὶ τὸ φρόνημα τῶν ἀνδρῶν· πολλῶν δ' ἂν ἔτι καὶ Σπαρτιάτας δεῖσαι τὴν Στρατοκλέους ὕβριν ὑπομεῖναι καὶ βωμολοχίαν πεισαντος μὴν αὐτοὺς εὐαγγέλια θύειν ὡς νενικηκότας, ἐπεὶ δὲ τῆς ἥττης ἀληθῶς ἀπαγγελθείσης ἠγανάκτουν ἐρωτῶντος τὸν δῆμον τί ἠδικηται, τρεῖς ἡμέρας δι' αὐτὸν ἡδέως γεγονώς. 800
Οἱ μὲν ἔν αὐλικοὶ κόλακες, ὥσπερ ὀρνιθοθῆραι, μιμούμενοι τῇ φωνῇ καὶ συνεξομοιοῦντες ἑαυτοὺς ὑποδύονται μάλιστα καὶ παρεισάγουσι δι' ἀπάτης τοῖς βασιλεῦσι· τῷ δὲ πολιτικῷ μιμεῖσθαι μὴ οὐ πρέπει τὸν δήμον τὸν τρόπον, ὑπίσασθαι δὲ καὶ λέγειν πρὸς ἕκαστον οἷς ἁλώσιμός ἐστιν· ἡ γὰρ ἄγνοια τῶν ἡθῶν ἀσχολίας φέρει καὶ ἀφαιρεῖται οὐχ ἧττονας ἐν ταῖς Πολιτείαις ἢ ταῖς φιλίαις τῶν βασιλέων.

δ'. Τὸ μὲν οὖν τῶν πολιτῶν ἦθος ἰσχύοντα δεῖ καὶ πιστευόμενον ἤδη πειρᾶσθαι ῥυθμίζειν ἀτρέμα πρὸς τὸ βέλτιον ὑπάγοντα καὶ πρᾴως μεταχειριζόμενον· ἐρ- B γώδης γὰρ ἡ μετάθεσις τῶν πολλῶν· αὐτὸς δ' ὥσπερ ἐν

gymnaſium abiit. Nullo vero pacto arbitror Spartanos toleraturos fuiſſe Stratoclis ſcurrilem inſultationem, qui Athenienſibus ut ob lætum partæ victoriæ nuncium acceptum ſacrificarent perſuaſit: cumque ii de accepta clade vero allato nuntio ſuccenſerent, populum interrogavit, *ecquid injuriæ paſſi eſſent, qui ipſius opera triduum ſuavius vixiſſent.* Enimvero adulatores aulici aucupum more vocem ſuam ad imitationem regum componunt, itaque eos ſubeunt et decipiunt: Rempublicam autem gerenti non convenit mores populi imitari, noſſe eos eaque ſe iis ratione accommodare, qua capi ſingulos poſſe cernit, operæ eſt. Morum enim ignoratio non minus impedit irritaque facit conſilia in civilibus negotiis quam in amicitiis regum.

IV. Ergo civium mores potentia jam ac fide inſtructus formare conaberis, ſenſim eos ad meliora ſubducens, ac placide tractans: operoſa enim eſt multitudinis mutatio. Ipſe

θεάτρῳ λοιπὸν ἀναπεπαμένῳ βιωσόμενος, ἐξάσκει καὶ κατακόσμει τὸν τρόπον· εἰ δὲ μὴ ῥᾴδιον ἀπαλλάξαι παντάπασι τῆς ψυχῆς τὴν κακίαν, ὅσα γοῦν ἐπανθεῖ μάλιστα καὶ προφαίνει τῶν ἁμαρτημάτων, ἀφαιρῶν καὶ κολούων. Ἀκούεις γὰρ ὅτι Θεμιστοκλῆς ἀπεδύσατο τῆς πολιτείας διανοούμενος, ἀπέστησε τῶν πότων καὶ τῶν κώμων ἑαυτόν, ἀγρυπνῶν δὲ καὶ νήφων καὶ περισκοπικῶς λέγει πρὸς τὰς συνήθεις, ὡς οὐκ ἐᾷ καθεύδειν αὐτὸν τὸ Μιλτιάδου τρό-
c παιον· Περικλῆς δὲ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν δίαιταν ἐξήλλαξεν ἑαυτὸν ἠρέμα βαδίζειν, καὶ πρᾴως προσαγορεύεσθαι, καὶ τὸ πρόσωπον ἀεὶ συνεσταλκὸς ὑπιδεικνύναι, καὶ τὴν χεῖρα συνέχειν ἐντὸς τῆς περιβολῆς, καὶ μίαν ὁδὸν πορεύεσθαι τὴν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ βουλευτήριον. Οὐ γὰρ εὐμεταχείριστον οὐδὲ ῥᾴδιον ἁλῶναι τὴν σωτήριον ἅλωσιν ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὄχλου, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἰ μήτε ὄψει μήτε φωνῇ στυγνὸς, ὥσπερ θηρίον ὑποπτον, καὶ ποικί-

C. 7. ὄχλον] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. A. E. P. Mez. Vulgo, ὄχλου.

autem ita ut deinceps in aperto victurus theatro, mores tuos compone atque orna: quod ſi non facile ſit omnia arcere animo vitia, ea tamen amolire aut diminue, quæ maxime in promtu ac conſpectu ſunt. Audis enim Themiſtoclem, cum animum ad gerendam rempublicam appuliſſet, a potationibus ſe et comeſſationibus abſtraxiſſe, vigilantemque jam et ſobrium ac ſeriis deditum curis dixiſſe ad amicos, *tropæum Miltiadis ſibi ſomnum adimere:* et Periclem corporis quoque geſtum ac vitæ rationem mutaſſe, ut et incederet tardius, et placide colloqueretur, vultumque ſemper conſtantem gereret, et manum intra amiculum contineret, unamque eam viam, qua ad tribunal et curiam itur, tereret. Non enim ita tractabilis eſt multitudo, ut cujuſvis ſit, ſalutare ei frænum injicere: immo in aliqua felicitatis parte ponendum, ſi ut eſt bellua ſuſpicioſa et inconſtans, nullo

λον, ἀνδέχοιτο τὴν ὀπτασίαν. Οὐ τοίνυν οὐδὲ τούτων ὀπιμελητέον ὀξὺ παρέργως, ἵνα τὸν περὶ τὸν βίον καὶ τὸ ἦθος ἀμελητέον, ὅπως ἡ φύγῃ καθαρὰ καὶ ἀβασκανίας D ἀπάσης. Οὐ γὰρ ὧν λέγουσιν ἐν κοινῷ καὶ πράττουσιν οἱ πολιτευόμενοι μόνον εὐθύνας διδόασιν, ἀλλὰ καὶ δεῖπνον αὐτῶν πολυπραγμονεῖται, καὶ κοίτη, καὶ γάμος, καὶ παιδιὰ, καὶ σπουδὴ πᾶσα. Τί γὰρ δεῖ λέγειν Ἀλκιβιάδην, ὃν περὶ τὰ κοινὰ πάντων ἐνεργέστατον ὄντα καὶ στρατηγὸν ἀήττητον, ἀπώλεσεν ἡ περὶ τὴν δίαιταν ἀναγωγία καὶ θρασύτης, καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν οὐχὶ τὴν πόλιν ἀόνητον ἐποίησε διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἀκολασίαν; ὅπου καὶ Κίμωνος ὕπνοι τὸν οἶνον, καὶ Ῥωμαῖοι Σκιπίωνος, οὐδὲν ἄλλο ἔχοντες λέγειν, τὸν ὕπνον ἠτιῶντο, Πομπηΐου δὲ E Μάγνου ἐλοιδόρουν οἱ ἐχθροὶ προφυλάξαντες ἐνὶ δακτύλῳ τὴν κεφαλὴν κνώμενον. Ὡς γὰρ ἐν τῷ προσώπῳ

C. 9. Οὐ τοίνυν—ὅπου] Forte, Εἰ τοίνυν—ὅπου. B. habet ὡς pro Οὐ.

viſu audituve conſternata rectorem admittat. Quod ſi ne hæc quidem negligenter obſervanda ſunt, quanto magis vitæ morumque ratio habenda erit, ut omnis ſint reprehenſionis et criminis expertes. Non enim qui Rempublicam gerunt, iis tantum de publice dictis factiſque ratio eſt reddenda: ſed et in cœnam eorum inquiritur, et cubile, et matrimonium, et quidquid ſerii jocive agunt. Quid enim attinet Alcibiadem dicere? qui cum in Republica gerenda eſſet ſumma præditus efficacitate, et imperator invictus, vitæ ratione effræni atque ferocia ſua periit, et ut nihil ex reliquis quæ in eo erant bonis utilitatis percipere poſſet civitas, luxuria ejus atque prodigalitas fecerunt: cum et vinum Cimonis Athenienſes, et ſomnum, quia aliud nihil inveniebant, Scipionis Romani culpaverint: et Pompeio Magno inimici vitio verterint, quod caput uno digito ſcaberet. Sicut enim in facie lens et verruca moleſtiores ſunt,

φακὸς καὶ ἀκροχορδὼν δυσχεραίνεται μᾶλλον, ἢ στίγματα καὶ κολοβότητες καὶ ἀλαὶ τοῦ λοιποῦ σώματος, ὅπου τὰ μικρὰ φαίνεται μεγάλα τῶν ἁμαρτημάτων, ἐν ἡγεμονικοῖς καὶ πολιτικοῖς ὁρώμενα βίοις, διὰ δόξαν ἣν οἱ πολλοὶ περὶ ἀρχῆς καὶ πολιτείας ἔχουσιν, ὡς πράγματος μεγάλου καὶ καθαρεύειν ἀξίου πάσης ἀτοπίας καὶ πλημ-
F μελείας. Εἰκότως οὖν Λιβίους Δροῦσος ὁ δημαγωγὸς εὐδοκίμησεν, ὅτι τὴν οἰκίας αὐτοῦ πολλὰ μέρη κάτοπτα τοῖς γειτνιῶσιν ἐχούσης καὶ τῶν τεχνιτῶν τινος ὑπισχνουμένου ταῦτα ἀποστρέψειν καὶ μεταθήσειν ἀπὸ πέντε μόνων τα-
λάντων, "Δέκα," ἔφη, "λαβὼν, ὅλην μου ποίησον τὴν
"οἰκίαν καταφανῆ, ἵνα πάντες ὁρῶσιν οἱ πολῖται πῶς
"διαπῶμαι." καὶ ὃν ἦν ἀνὴρ σώφρων καὶ κόσμιος. Ἴσως δὲ ταύτης οὐδὲν ἔδει τῆς καταφανείας αὐτῷ· διορῶσι γὰρ οἱ πολλοὶ καὶ τὰ πάνυ βαθέως περιαμπέχεσθαι δοκοῦντα
801 τῶν πολιτευομένων ἤθη καὶ βουλεύματα, καὶ πράξεις καὶ

F. 1. Λιβίους] Sic Mez. Vulgo, Ἰούλιος. Xyl. Λίβιος.

quam reliquæ corporis maculæ, mutilationes, et cicatrices: ſic exigua peccata, ubi in principis cernuntur vita, pro magnis habentur, propter opinionem eam, quam vulgo de principatu et Republica gerunt, rem eam eſſe magnam, et quæ vacare debeat omni errore atque vitio. Idcirco non injuria celebri eſt laude Livius Druſus tribunus plebis, qui cum domus ipſius multæ partes vicinis eſſent perſpicuæ, ac faber quidam polliceretur ſe eas impendio quinque modo talentorum averſurum et mutaturum, *Immo*, ait, *decem abs me aufer talenta lege hac, ut totam domum meam reddas omnium inſpectui patentem, quo univerſi cives cernere poſſint, qua utar vitæ degendæ ratione.* Erat enim vir temperans et modeſtus. Ac nihil quidem fortaſſis opus ei erat hac perſpicuitate. Plerique enim mores et conſilia, actioneſque et vitæ rationem Rempublicam gerentium, quæ

βίους· οὐχ ἧττον ἀπὸ τῶν ἰδίων ἢ τῶν δημοσίων ἐπιτηδευμάτων, τοὺς μὲν φιλοῦντες καὶ θαυμάζοντες, τοὺς δὲ δυσχεραίνοντες καὶ καταφρονοῦντες. Τί οὖν δή; οὐκὶ καὶ τοῖς ἀσελγῶς καὶ τεθρυμμένως ζῶσιν αἱ πόλεις χεῶνται; Καὶ γὰρ αἱ κιττῶσαι λίθους, καὶ οἱ ναυτιῶντες ἁλμυρίδας καὶ τοιαῦτα βρώματα διώκουσι πολλάκις, εἶτα ὀλίγον ὕστερον ἐξέπτυσαν καὶ ἀπεγράφησαν· οὕτω δὴ καὶ οἱ δῆμοι διὰ τρυφὴν καὶ ὕβριν ἢ βελτόνων ἀπορίαν δημαγωγῶν, χεῶνται τοῖς ἐπιτυχοῦσι, βδελυττόμενοι καὶ καταφρονοῦντες, εἶτα χαίρουσι τοιούτων εἰς αὐτοὺς λεγομένων B οἷα Πλάτων ὁ κωμικὸς τὸν δῆμον αὐτὸν λέγοντα ποιεῖ,

Λαβοῦ, λαβοῦ τῆς χειρὸς ὡς τάχιστά μου,
Μέλλω στρατηγὸν χειροτονεῖν Ἀγύρριον·

καὶ πάλιν αὖθις λεκάνην καὶ πτερὸν, ὅπως ἐμέσῃ, λέγοντα,

Προσίσταταί μοι πρὸς τὸ βῆμα μαντίλη·

καὶ,

Βόσκει δυσώδη κεφαλὴν αἰσχίστην νόσον.

B. 9. δυσώδη κεφαλὴν] Mez. δυσώδη κραιπάλην. Forte rectius sit δυσώδες κεφάλιον.

vel maxime abdita putantur, perſpiciunt: neque minus ob privata quam ob publica ſtudia alios amant et admirantur, alios oderunt atque deſpiciunt. Quid ergo? inquies, non etiam iis, quorum impudica eſt et mollis vita, civitates utuntur? Sane: quomodo gravidæ cum pica vexantur lapides, et qui nauſeant ſalſuginem alioſque id genus cibos appetunt ſæpenumero, paulo poſt exſputuri et averſaturi. Sic enim et populi ob luxuriam aut petulantiam, vel inopia meliorum ductorum, quibuſcunque oblatis utuntur, abominantes eos et contemnentes, deinde gratum ipſis eſt, cum in iſtos talia dicuntur, qualia Plato comicus ipſum populum dicere fingit,

Manu prehende me, prehende celeriter,
Qui principem jam deſignabo Agyrrium.

rurſumque pelvim poſcentem et pennam ut vomat, ac dicentem,

Hic ad tribunal mantile adſiſtit mihi.

et,

Alit caput fœtens luem turpiſſimam.

Ὁ δὲ Ῥωμαίων δῆμος, ὑποχνουμένου τι Κάρβωνος, καὶ
προσπιόντος ὅρκον δή τινα καὶ ἀρὰν, ἀντώμοσεν ὁμοῦ μὴ
πιστεύειν. Ἐν δὲ Λακεδαίμονι τινὸς Δημοσθένους, ἀνδρὸς
c ἀκολάστου, γνώμην εἰπόντος ἁρμόζουσαν, ἀπέρριψεν ὁ
δῆμος, οἱ δὲ Ἔφοροι κληρώσαντες ἕνα τῶν γερόντων, ἐκέ-
λευσαν εἰπεῖν τὸν αὐτὸν λόγον ἐκεῖνον, ὥσπερ εἰς καθαρὸν
ἀγγεῖον ἐκ ῥυπαροῦ μεταχεράσαντες, ὅπως εὐπροσδε-
κτος γένηται τοῖς πολλοῖς. Οὕτω μεγάλην ἔχει ῥοπὴν
ἐν Πολιτείᾳ πίστις ἤθους, καὶ τἀναντίον.

ε. Οὐ μὴν ἀμελητέον γε διὰ τοῦτο τῆς πρὸς τὸν
λόγον χάριτος καὶ δυνάμεως, ἐν ἀρετῇ θεμένους τὸ σύμ-
παν, ἀλλὰ τῇ ῥητορικῇ νομίσαντες μὴ δημιουργὸν, ἀλλά
τι συνεργὸν εἰς πειθοῦς, ἐπανορθωτέον τὸ τοῦ Μενάνδρου,

Τρόπος ἔνδ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος·

καὶ γὰρ ὁ τρόπος καὶ ὁ λόγος· εἰ μή, νὴ Δία, φήσει τις
ὡς τὸν κυβερνήτην ἄγειν τὸ πλοῖον, οὐ τὸ πηδάλιον, καὶ

C. 9. ἀλλά τι] B. Xyl. ἀλλά τοι. Neutrum placet: vel delendum τι vel in τινὰ mutandum cum Reisk. Modo Mez. corrigit νομίσαντας, probabiliter.

Et populus Romanus Carbone aliquid promittente, ac dejerante diraſque devotiones addente, contra uno ore juravit ſe non crediturum. Spartæ cum Demoſthenes quidam homo intemperans ſententiam commodam dixiſſet, eam populus rejecit: Ephori autem ſorte lecto cuidam ſenum eam dicendam dederunt, tanquam ex ſordido vaſe in ſincerum eam diffundentes, ut grata fieret multitudini. Tantum in utramque partem in Republica momenti habet perſuaſio de ingenio hominis concepta.

V. Neque tamen propterea ita negligenda eſt orationis elegantia ac facultas, ut omnia virtuti adſcribantur: ſed ut non opificem perſuaſionis cenſeamus eſſe rhetoricam, adjutricem tamen cenſeamus, corrigamuſque illud Menandri,

Mores movent dicentis, haud oratio.

Etenim et mores perſuadent, et oratio: niſi quis ita intelligat, ſicut navem agit non clavus ſed gubernator, equeſque

τὸν ἱππέα τρέφειν τὸν ἵππον, οὐ τὸν χαλινόν, οὕτως πό- D
λιν πείθειν, οὐ λόγῳ ἀλλὰ τρόπῳ χρωμένους, ὥσπερ
οἴακι καὶ χαλινῷ, τοῖς πολιτικοῖς ἀρετοῖς, ὅπερ εὐτρο-
φώτατον ζῷον, ὡς φησι Πλάτων, οἷον ἁρμονίας ἁπ-
τομένους καὶ κατευθύνοντας. Ὅτε γὰρ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς
ἐκεῖνοι καὶ διογενεῖς, ὡς Ὅμηρός φησιν, ἀλυσγίσι καὶ
σκήπτροις καὶ δουρικόσμοις καὶ θεῶν χρησμοῖς ἐξοχοῦσιν ἑαυ-
τούς, καὶ δυλούμενοι τῇ σεμνότητι τοὺς πολλοὺς ὡς κρείττο-
νες, ὅμως ἐβούλοντο μύθων τε ῥητῆρες ἔμμεναι, καὶ οὐκ
ἠμέλουν τῆς τοῦ λέγειν χάριτος,

Οὐδ' ἀγορέων ἵνα τ' ἄνδρες, ἀριπρεπέες τελέθουσιν,

οὐδὲ Διὸς Βουλαῖα μόνα ἔχρηζον, οὐδ' Ἄρεος Ἐνυαλίου E
καὶ Στρατιᾶς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Καλλιόπην παρ-
εκάλουν, ἣ

—— δὴ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,

θεραύουσα πειθοῖ καὶ καταιδοῦσα τὸ δήμων τὸ αὐθαδες

E. 5. καταιδῦσα] Forte, καταδέυσα, vel κατάδυσα.

equum verſat, non frænum: ita a civili virtute urbem duci non oratione, ſed moribus loco fræni aut gubernaculi adhibitis, eamque veluti a prora dirigere urbem, animal, ut Plato ait, maxime verſatile. At vero magni illi reges, et *a Jove*, ut Homerus ait, *prognati*, purpuris, ſceptris, ſtipatoribus, deorumque oraculis ſeipſos extollentes, ubi majeſtate ſua tanquam præſtantioris ipſi naturæ vulgus ſibi ſubjecerunt, voluerunt tamen oratores eſſe, neque dicendi elegantiam neglexerunt, ſed curæ fuit eis

Concio, qua decus eximium facundia gignit:

neque ſolum Jovem Conſiliarium, Martemve Homicidam, et Militarem Minervam coluerunt, ſed et Calliopem invocaverunt,

Quæ comes uſque ſolet venerandis regibus eſſe,

facundia ſua demulcens et ad verecundiam redigens contu-

καὶ βίαιον· ἆρα δυνατὸν ἄνθρωπον ἰδιώτην ἐξ ἱματίου καὶ σχήματος δημοτικοῦ πόλιν ἄγειν βελόμενον, ἐξισχύσαι καὶ κρατῆσαι τῶν πολλῶν, εἰ μὴ λόγον ἔχει συμπείθοντα καὶ μεθαρμόττοντα; Οἱ μὲν οὖν τὰ πλοῖα κυβερνῶντες, ἐπέρχοις ἐρέτῶν κελεύσεσιν· ὁ δὲ πολιτικὸς ἐν ἑαυτῷ μὲν
F ὀφείλει τὸν κυβερνῶντα νοῦν ἔχειν, ἐν ἑαυτῷ δὲ τὸν ἐγκελευόμενον λόγον, ὅπως μὴ δέηται φωνῆς ἀλλοτρίας, μηδ' ὥσπερ Ἰφικράτης, ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστοφῶντα καταῤῥητορευόμενος, λέγῃ, "Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων
"ὑποκριτής, δέξμα δὲ τὸμὸν ἄμεινον," μηδὲ πολλάκις δέηται τῶν Εὐριπιδείων ἐκείνων,

802 Εἴθ' ἦν ἄφωνον σπέρμα δυσήνων βροτῶν.

καὶ,

Φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν
Φωνὴν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.

E. 6. δυνατὸν] Revocavi ex B. P. Ald. Baſ. Xyl. Mez. flagitante uſu formulæ. Vulgo, ἀδύνατον, quod Steph. habuit ex Schott. Leonic. Anon.

macìam violentiamque populi. Quod cum ita ſit, quonam pacto privatus aliquis a toga et habitu plebeio ad regendam urbem ſe conferens multitudinem in ſua poteſtate habere queat, niſi oratione inſtructus in perſuadendo et alliciendo adminiſtra? Qui naves gubernant, ii quidem munus remigum regendorum aliis mandant: at Rempublicam qui gerit, non gubernatrice modo mente præditus eſſe, ſed in ſeipſo habere debet facultatem orationis, qua imperia tradat, ne aliena opus habeat voce, neve id ei uſu veniat quod Iphicrati, qui cum Ariſtophon eum oratione premeret, *adverſarium hiſtrionem meliorem, ſuam autem cauſſam potiorem eſſe*, dixit: neve ſæpius uti cogatur Euripideis iſtis,

Utinam eſſet expers vocis humanum genus.

et,

Cur non, malum, data vox rebus mortalium eſt,
Nullo diſerti ut eſſent in pretio viri?

τὸν ἱππέα τρέφειν τὸν ἵππον, οὐ τὸν χαλινόν, οὕτως πό- D
λιν πείθειν, οὐ λόγῳ ἀλλὰ τρόπῳ χρωμένους, ὥσπερ
οἴακι καὶ χαλινῷ, τοῖς πολιτικοῖς ἀρετοῖς, ὅπερ εὐτρο-
φώτατον ζῷον, ὡς φησι Πλάτων, οἷον ἐκ πρύμνης ἁπ-
τομένους καὶ κατευθύνοντας. Ὅπου γὰρ οἱ μεγάλοι βασιλεῖς
ἐκεῖνοι καὶ διογενεῖς, ὡς Ὅμηρός φησιν, ἀλυσγίσι καὶ
σκήπτροις καὶ δορυφόροις καὶ θεῶν χρησμοῖς ἐζογκοῦσιν ἑαυ-
τούς, καὶ δυσκόμβους τῇ σεμνότητι τοὺς πολλοὺς ὡς κρείττο-
νες, ὅμως ἐβούλοντο μύθων τε ῥητῆρες ἔμμεναι, καὶ οὐκ
ἠμέλουν τῆς τοῦ λέγειν χάριτος,

Οὐδ' ἀγορέων ἵνα τ' ἄνδρες, ἀριπρεπέες τελέθουσιν,

οὐδὲ Διὸς Βουλαίου μόνον ἔχρηζον, οὐδ' Ἄρεος Ἐνυαλίου E
καὶ Στρατιᾶς Ἀθηνᾶς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Καλλιόπου παρ-
εκάλουν, ἣ

—— δὴ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ,

πρεσβεύουσα πειθοῖ καὶ καταιδοῦσα τοῦ δήμων τὸ αὐθαδες

E. 5. καταιδοῦσα] Forte, καταδίουσα, vel κατάδουσα.

equum verſat, non frænum: ita a civili virtute urbem duci non oratione, ſed moribus loco fræni aut gubernaculi adhibitis, eamque veluti a prora dirigere urbem, animal, ut Plato ait, maxime verſatile. At vero magni illi reges, et *a Jove*, ut Homerus ait, *prognati*, purpuris, ſceptris, ſtipatoribus, deorumque oraculis ſeipſos extollentes, ubi majeſtate ſua tanquam præſtantioris ipſi naturæ vulgus ſibi ſubjecerunt, voluerunt tamen oratores eſſe, neque dicendi elegantiam neglexerunt, ſed curæ fuit eis

Concio, qua decus eximium facundiæ gignit:

neque ſolum Jovem Conſiliarium, Martemve Homicidam, et Militarem Minervam coluerunt, ſed et Calliopem invocaverunt,

Quæ comes uſque ſolet venerandis regibus eſſe,

facundia ſua demulcens et ad verecundiam redigens contu-

καὶ βίαιον· ἦσθ᾽ δυνατὸν ἄνθρωπον ἰδιώτην ἐξ ἱματίου καὶ σχήματος δημοτικοῦ πόλιν ἄγειν βουλόμενον, ἐξισχύσαι καὶ κρατῆσαι τῶν πολλῶν, εἰ μὴ λόγον ἔχει συμπείθοντα καὶ πεφροντισμένον; Οἱ μὲν οὖν τὰ πλοῖα κυβερνῶντες, ἑτέροις ἐρέταις κελεύσεσι· ὁ δὲ πολιτικὸς ἐν ἑαυτῷ μὲν
F ὀφείλει τὸν κυβερνῶντα νοῦν ἔχειν, ἐν ἑαυτῷ δὲ τὸν ἐγκελευόμενον λόγον, ὅπως μὴ δέηται φωνῆς ἀλλοτρίας, μηδ᾽ ὥσπερ Ἰφικράτης, ὑπὸ τῶν περὶ Ἀριστοφῶντα καταῤῥητορευόμενος, λέγῃ, "Βελτίων μὲν ὁ τῶν ἀντιδίκων "ὑποκριτής, δέομαι δὲ τυμοῦ ἄμεινον," μηδὲ πολλάκις δέηται τῶν Εὐριπιδείων ἐκείνων,

802 Εἴθ᾽ ἦν ἄφωνον σπέρμα δυστήνων βροτῶν.

καὶ,

Φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ᾽ ἀνθρώποις ἔχειν
Φωνὴν, ἵν᾽ ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.

E. 6. δυνατὸν] Revocavi ex B. P. Ald. Baſ. Xyl. Mez. flagitante uſu formulæ. Vulgo, ἀδύνατον, quod Steph. habuit ex Schott. Leonic. Anon.

maciam violentiamque populi. Quod cum ita ſit, quonam pacto privatus aliquis a toga et habitu plebeio ad regendam urbem ſe conferens multitudinem in ſua poteſtate habere queat, niſi oratione inſtructus in perſuadendo et alliciendo adminiſtra? Qui naves gubernant, ii quidem munus remigum regendorum aliis mandant: at Rempublicam qui gerit, non gubernatrice modo mente præditus eſſe, ſed in ſeipſo habere debet facultatem orationis, qua imperia tradat, ne aliena opus habeat voce, neve id ei uſu veniat quod Iphicrati, qui cum Ariſtophon eum oratione premeret, *adverſarium hiſtrionem meliorem, ſuam autem cauſſam potiorem eſſe*, dixit: neve ſæpius uti cogatur Euripideis iſtis,

Utinam eſſet expers vocis humanum genus.

et,

Cur non, malum, data vox rebus mortalium eſt,
Nullo diſerti ut eſſent in pretio viri?

Ταῦτα μὲ γὰρ ἴσως Ἀλκαμήνει, καὶ Νησιώτῃ, καὶ Ἰκτίνῳ, καὶ πᾶσι τοῖς βαναύσοις καὶ χειρώναξι τὸ δύνασθαι λέγειν ἀπομνυμένοις, δοτέον ἀποδιδράσκειν· ὥσπερ Ἀθήνησιν ἀρχιτεκτόνων ποτὲ δυεῖν ἐξεταζομένων περὶ δημόσιον ἔργον, ὁ μὲν ἀμύλος καὶ κομψὸς εἰπεῖν, λόγον τινὰ διεληλυθὼς περὶ τῆς κατασκευῆς μεμελετημένον, ἐκίνησε τὸ δῆμον· ὁ δὲ βελτίων τὴν τέχνην, λέγειν δὲ ἀδύνατος, παρελθὼν εἰς μέσον, B "Ἄνδρες," εἶπεν, "Ἀθηναῖοι, ὡς ἅπαντες εἰρήκειν, ἐγὼ "ποιήσω." Τῷ γὰρ Ἐργάνῃ οὗτοι μόνον θεραπεύουσιν, ὡς φησι Σοφοκλῆς, οἱ παρ' ἄκμονι τυπάδι βαρείᾳ καὶ πληγαῖς ὑπακούσασαν ὕλλιν ἄψυχον δημιουργοῦντες. Ὁ δὲ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Βουλαίας Θέμιδος,

Ἥτ' ἀνδρῶν ἀγορὰς ἡμὲν λύει ἠδὲ καθίζει,

πειθήνης, ἑνὶ χρώμενος ὀργάνῳ τῷ λόγῳ, τὰ μὲν πλάττων καὶ συναρμόττων, τὰ δὲ ἀνταρατοῦντα πρὸς ὃ ἔργον,

A. 5. Νησιώτῃ] Mez. Νησοκλεῖ ex Plin. XXXIV, 8. Certe eſt nomen proprium: id ſaltem in Latinis expreſſi.
A. 5. Ἰκτίνῳ] Sic B. Jannot. Xyl. Vulgo, Ἰκτίῳ.

Hæc enim fortaſſis Alcameni, Neſiotæ, Ictino, aliiſque illiberalibus et manu victum quærentibus, facundiamque ejurantibus concedantur effugia: cujus generis eſt quod Athenis aliquando contigit, cum duo architecti de conducendo publico opere contenderent, alter diſſerendi copia et elegantia inſtructus, cum de apparatu operis oratione uſus meditata populum moviſſet, alter arte præſtantior, ſed dicendi ignarus, in medium progreſſus, *Viri*, inquit, *Athenienſes, quemadmodum iſte dixit, ego efficiam.* Nam Erganam, id eſt, opificem, hi tantum colunt Minervam, ut ait Sophocles, qui *ad incudem gravi malleo* et ictibus obedientem materiam inanimam fabricantur. At Minervæ, quæ quod urbibus præſit Polias dicitur, et Conſiliariæ Themidis, cui a jure nomen, et quæ

Conventus hominum cogitque eademque reſolvit,

interpres, unico utens orationis inſtrumento, atque alia fingens et concinnans, alia

ὥσπερ ὄζους τινὰς ἐν ξύλῳ, καὶ διπλόας ἐν σιδήρῳ, μαλάσσων καὶ καταλείαινων, κοσμεῖ τὴν πόλιν. Διὰ τοῦτο
C ἡ τοῦ Περικλέους Πολιτεία λόγῳ μέν, ὡς φησι Θουκυδίδης, δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχὴ γέγονε τῇ τοῦ λόγου δυνάμει. Ἐπεὶ καὶ Κίμων ἀγαθὸς ἦν, καὶ Ἐφιάλτης, καὶ Θουκυδίδης· ἀλλὰ ἐρωτηθεὶς οὗτος ὑπὸ Ἀρχιδάμου βασιλέως τῶν Σπαρτιατῶν, πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς παλαίει βέλτιον, "Οὐκ ἂν εἰδείη τις," εἶπεν, "ὅταν γὰρ ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἐκεῖνος λέγων μὴ "πεπτωκέναι, νικᾷ καὶ πείθει τοὺς θεωμένους." Τοῦτο δὲ οὐκ αὐτῷ μόνῳ ἐκείνῳ δόξαν, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει σωτηρίαν ἔφερε· πειθομένη γὰρ αὐτῷ τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν ἔσωζε, τῶν δὲ ἐκτὸς ἀπείχετο. Νικίας δὲ τὸν
D αὐτὸν προαίρεσιν ἔχων, πειθοῦς δὲ τοιαύτης ἐνδεὴς ὤν, καὶ καθάπερ ἀμβλεῖ χαλινῷ τῷ λόγῳ πειρώμενος ἐπορέγειν τὸν δῆμον, ὃ κατέσχεν οὐδὲ ἐκρότησεν, ἀλλ' ὤχετο

C. 1. λόγῳ μὲν] Addendum, ἦν.

quæ operi impedimento ſunt, velut nodos quoſdam in ligno, aut abſceſſus in ferro, molliens atque lævigans, urbem exornat. Itaque adminiſtratio Reipublicæ, qua uſus fuit Pericles, verbo quidem, teſte Thucydide, populi fuit, reipſa autem principis viri poteſtas. Nam et Cimon bonus erat, et Ephialtes, et Thucydides: verum interrogatus hic ab Archidamo Spartæ rege, ipſene an Pericles melius luctaretur: *Incertum eſt*, reſpondit, *cum enim ego eum dejicio, negando ſe cecidiſſe vincit, idque ſpectatoribus perſuadet.* Atque ea quidem res non gloriam tantum Pericli, ſed et urbi ſalutem attulit: dum enim ei paruit, felicitatem jam partam ſervavit, abſtinuitque ab exteris negotiis. Sed Nicias cum idem ſequeretur propoſitum, neque tantum haberet ad perſuadendum virium, atque oratione veluti fræno laxo uteretur in dehortando populum, non obtinuit neque per-

βίᾳ φερόμενος εἰς Σικελίαν καὶ συνεκταραχλιζόμενος. Τὸν μὲν οὖν λύκον οὔ φασι τοῖς ὠσὶν κρατεῖν· δῆμον δὲ καὶ πόλιν οὐκ τοῖς ὠσὶν ἄγειν δεῖ μάλισα, μὴ, καθάπερ ἔνιοι τοῖς ἀγυμνάστων περὶ λόγον λαβὰς ἀμύσους καὶ ἀτέχνως ζητοῦντες ἐν τοῖς πολλοῖς, ἃ γαργαλὴν ἕλκουσιν εὐωχοῦντες, ἢ τὸ βαλαντίον διδόντες, ἢ πυρρίχας τινὰς ἢ μονομάχων θεάματα παρασκευάζοντες ἀεὶ δημαγωγοῦσι, μᾶλλον δὲ δημοκοποῦσι. Δημαγωγία γὰρ ἡ περὶ λόγους πειθομένων ἐστίν· αἱ δὲ τοιαῦται πλανεύσεις τῶν ὄχλων, οὐδὲν ἀλόγων ζώων ἄγρας καὶ βουκολήσεως διαφέρουσιν.

ϛ'. Ὁ μέντοι λόγος ἔστω τοῦ πολιτικοῦ μήτε νεανικὸς καὶ θεατρικός, ὥσπερ πανηγυρίζοντος καὶ στεφανηπλοκοῦντος ἐξ ἀπαλῶν καὶ ἀνθηρῶν ὀνομάτων· μήτε αὖ πάλιν, ὡς ὁ Πυθέας τὸν Δημοσθένους ἔλεγεν ἐλλυχνίων ὄζειν, καὶ σοφισ-

E. 7. ὄζειν] Recte Mez. et Reisk. ὄζων, proxima enim non sunt pars dicterii Pytheæ: itaque saltem distinxi.

vicit: sed in Siciliam abiit vi actus, et obtorto quasi collo multitudinis impetu eo abreptus. Lupum quidem auribus teneri posse negant. Populum autem et civitatem vel maxime auribus ducere oportet: neque sequi eos, qui exercitatione dicendi destituti, multitudinis ducendæ ansas quærunt elegantiæ artisque vacuas, et aut ventre trahunt epulis præbendis, vel marsupio largientes, aut saltationes aut gladiatorum spectacula crebra exhibentes populi favorem captant, aut potius vim ei afferunt. Captant enim favorem populi, eumque ducunt, qui dicendo persuadent: at istiusmodi cicurationes, nihil a brutorum illectatione et captura habent diversi.

VI. Sit autem versantis in Republica viri oratio non juvenilis aut ad theatrum conformata, veluti corollam ex delicatis ac floridis vocabulis undequaque colligentis: neque rursum, qualem Demosthenis dicebat Pytheas lucernam redolere, et sophistica di-

πικῆς ϖεριεργίας ἐνθυμήμασι πυκνοῖς καὶ περιόδοις ϖρὸς
F κανόνα καὶ ἀκριβεστάτην ἀπηκριβωμένας· ἀλλ' ὥσπερ οἱ
μουσικοὶ τὴν ψῆξιν ἀξιοῦσι τῶν χορδῶν ἠθικὴν καταφαί-
νεσθαι, μὴ κρουστικήν, ὅπως τῷ λόγῳ τῶ ϖολιτευομένῳ καὶ
συμβουλεύοντος καὶ ἄρχοντος ἐπιφαινέσθω μὴ δεινότης, μη-
δὲ πανουργία, μηδὲ εἰς ἔπαινον αὐτῆς πίπτεσθω τὸ ΕΚΤΙΚΩΣ,
ἢ ΤΕΧΝΙΚΩΣ, ἢ ΔΙΑΙΡΕΤΙΚΩΣ, ἀλλὰ ἤθους ἁπλάστου καὶ
φρονήματος ἀληθινῦ, καὶ παῤῥησίας πατρικῆς, καὶ ϖρονοίας,
803 καὶ συνέσεως κεκραμένης ὁ λόγος ἔστω μετὸς, ὅπου τῷ
καλῷ τὸ κεχαρισμένον ἔχων καὶ ἁγωγὸν, ἔκ τε σεμνῶν
ὀνομάτων καὶ νοημάτων ἰδίων καὶ πιθανῶν. Δέεται δὲ ὁ
πολιτικὸς λόγος διαφυγεῖν μᾶλλον καὶ γνωμολογίας, καὶ
ἱστορίας, καὶ μύθους, καὶ μεταφορὰς, αἷς μάλιστα κινοῦσιν οἱ
χρώμενοι μετρίως καὶ κατ' ἀμφόν· ὡς ὁ εἰπὼν, Μὴ ποιή-
σητε ἑτερόφθαλμον τ' Ἑλλάδα· καὶ Δημάδης, Τὰ ναυ-

E. 8. πικροῖς] πυκνοῖς Schott. Mez. Potuit item rectius ſcriptum fuiſſe ab Auctore, ψυχροῖς, vel γλίσχροις.

ligentiæ abundantia, argumentis conſtans acribus, et circuitionibus ad normam ac circinum accuratiſſime exactis. Sed quemadmodum Muſici nervos tangi volunt moribus non pulſu: ita oratio Rempublicam gerentis, conſulentis, ac regentis præ ſe ferre non debet vim dicendi aut calliditatem: neque laudi ſibi ducat, ſi exiſtimetur dixiſſe *ex habitu, ſecundum artem*, et *ſcientiam dividendi*: ſed plena eſſe debet ingenuitatis, et veræ animi magnitudinis, et paternæ libertatis, ac providentiæ, et ſapientiæ ſuorum curam gerentis, in bono propoſito gratioſam adhibens et ad perſuadendum aptam rationem, ex verborum majeſtate, et ſententiarum proprietate ac probabilitate. Admittit autem civilis oratio facilius quam judicialis ſententias communes, hiſtorias, fabulas, et tranſlationes, quibus maxime moventur animi hominum, modice et opportune uſurpatis: quale fuit ejus, qui dixit, *Nolite Græciam altero oculo privare*: et Demadis, *qui ſe naufragia reipublicæ*,

ἄγια, λέγων, πολιτεύεσθαι τὴ πόλεως· καὶ ὁ Ἀρχίλοχος,

Μηδὲ ὁ Ταντάλου λίθος τῆσδ' ὑπὲρ νήσου κρεμάσθω·

καὶ Περικλῆς, Τὸν λήμιον τὸν Πειραιῶς ἀφελεῖν, κελεύων· καὶ Φωκίων ὅτι τῆς Λεωσθένους νίκης, Καλὸν τὸ στάδιον εἶναι, δεδιέναι δὲ τὸν πολέμου τὸν δολιχόν. Καθόλου δὲ ὁ μὲν ὄγκος καὶ τὸ μέγεθος τῷ πολιτικῷ μᾶλλον ἁρμόττει· παράδειγμα δὲ οἵ τε Φιλιππικοὶ, καὶ τῶν Θουκυδίδου δημηγοριῶν, ἡ Σθενελαΐδα τοῦ Ἐφόρου, καὶ Ἀρχιδάμου τοῦ βασιλέως ἐν Πλαταιαῖς, καὶ Περικλέους ἡ μετὰ τὸν λοιμόν· ὅτι δὲ τῶν Ἐφόρου καὶ Θεοπόμπου καὶ Ἀναξιμένους ῥητορειῶν καὶ ᾠδειόδων, ἃς φράσεσιν ἐξοπλίσαντες τὰ στρατεύματα καὶ παρατάξαντες, ἔστιν εἰπεῖν,

Οὐδεὶς σιδήρου ταῦτα μωραίνει πέλας.

ζ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν ὅτε γίνεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ πρὸς ὕβριν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρησίμως ὑπιπλήττοντος ἢ διασύροντος λέγοιτο. Μάλιστα δὲ εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα πρὸς τὰς

aiebat, *tractare:* et Archilochi iſtuc,

Neve Tantali lapis
Huic immineat inſulæ:

ſic et Pericles *lemam Piræi auferri* juſſit: et de Leoſthenis victoria pronunciavit Phocion, *Stadium decurſum ſibi probari, ſed metuere quomodo ejus belli dolichus abſolvatur.* In univerſum autem majeſtas quædam civili orationi magis congruit: exemplo ſunt Philippicæ, et apud Thucydidem conciones Sthenelaidæ Ephori, Archidami regis ad Platæas, et Periclis poſt peſtem habita. Sed de Ephori, Theopompi, et Anaximenis oratiunculis ac comprehenſionibus ſententiarum, quibus utuntur in armandis et in aciem educendis exercitibus, licet effari,

Quis inter arma locus ſit his ineptiis?

VII. Veruntamen et falſe dicta, et ridicula nonnunquam in partem orationis civilis admittuntur: cum non petulanter aut ſcurriliter, ſed ab eo, qui utiliter increpet aut ſubſannet, proferuntur. Maxime autem probantur iſta in reſponſionibus et objectioni-

ἀμείψεις ϗ τὰς ἀπαντήσεις. Τὸ γὰρ ἐκ προπαρασκευῆς ϗ κατάρχοντα, γελωτοποιοῦντός ἐστιν, ϗ δόξα κακοηθείας προσῆψεν· ὡς προσῆν τοῖς Κικέρωνος σκώμμασι, ϗ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, ϗ Εὐξιθέου τοῦ Ἀριστοτέλους συνήθους· οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον πολλάκις ἀρχόμενοι. Ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα ϗ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι· καθάπερ Δημοσθένει πρὸς τὸν αὐτὸν ἔχοντα κλέπτειν, χλευάζοντα δὲ αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας, "Οἶδα ὅτι
D "σε λυπῶ λύχνον χαίων·" ϗ πρὸς Δημάδην βοῶντα, Δημοσθένης ἐμὲ βέλτιον διορθοῦται, ἢ ὑς τὴν Ἀθηνᾶν, "Αὕτη μέντοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη·" χάριεν δὲ ϗ τὸ Ξεναινέτου πρὸς τοὺς πολίτας λοιδορουμένους αὐτὸν ὅτι στρατηγὸς ὢν πέφευγε, Μεθ' ὑμῶν γε, ὦ φίλοι κεφαλαί. Τὸ δὲ ἄγαν φυλακτέον ἐν τῷ γελοίῳ, ϗ τὸ λυπεῖν ἀκάιρως τοὺς ἀκούοντας, ἢ τὸν λέγοντα

bus. Nam ſubſannare de induſtria, idque non provocatus, qui volet, riſum captare putabitur, neque ſine ſuſpicione malignitatis: quod vitium turpavit Ciceronis, Catonis majoris, Euxitheique ſales, ejus qui Ariſtotelis fuit familiaris: ii enim ſæpenumero verbis mordebant, nulla laceſſiti aliorum dicacitate. Qui ſe ſalibus defendit aut ulciſcitur, ei opportunitas et veniam conciliat, et gratiam: quale eſt reſponſum Demoſthenis, ei datum qui furti ſuſpectus lucubrationes ipſius exagitabat, *Novi me ægre tibi facere, qui lucernam uram:* et Demadi ab eodem, vociferanti, Corrigere me vult Demoſthenes, Sus Minervam, *Illa quidem Minerva ſuperiore anno eſt in adulterio deprehenſa.* Illud quoque Xenæneti venuſtum, qui civibus ei fugam tum factam ab ipſo cum ductor eſſet exercitus exprobrantibus, *Fugi*, reſpondit, *ſed vobiſcum, O ſuaviſſimi homines.* Verum in ridiculis cavendum eſt, ne quid ultra modum ſit: tum ne quid excidat, quod vel audientes offendat alieno tempore, vel dicti auctorem oſtendat eſſe igno-

ποιῶν ἀγεννῆ καὶ ταπεινόν, ὥσπερ τὰ Δημοκράτους· ἀναβαίνων μὲν γὰρ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔφη, Καθάπερ ἡ πόλις, μικρὸν ἰσχύειν καὶ μέγα φυσᾶν· ἐν δὲ τοῖς Χαιρωνικοῖς παρελθὼν εἰς τὸν δῆμον, "Οὐκ ἂν ἐβουλόμην κα- "κῶς οὕπω πεπραχέναι τὴν πόλιν, ὥστε καὶμὲ συμβου- E "λεύοντος ὑμᾶς ἀκούειν" καὶ γὰρ καὶ τοῦτο μικρᾶς, καὶκεῖνο μανικῆς, πολιτικῷ δὲ οὐδ' ἕτερον ἁρμόττον. Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλογίαν ἐθαύμαζον· ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο, "Ῥήτορα μέγιστον εἶναι Δημοσθένην, δεινό- "τατον δὲ εἰπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτοῦ τὸν λόγον "λέξει βραχυτάτην νοῦν ἔχειν." καὶ ὁ Δημοσθένης, τῶν ἄλλων καταφρονῶν, εἰώθει λέγειν ἀνισαμένου Φωκίωνος, "Ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται."

η'. Μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ καὶ μὴ διανένῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλούς, μετ' ἀσφα- F λείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος ηὔχετο πρὸ τοῦ

bili aut abjecto animo. Exemplo ſunt Democratis dicta. Nam is in concione dixit, *Se itidem ut ipſam civitatem parum poſſe, et magnos edere flatus.* Et clade Chæronenſi accepta ad populum progreſſus, *Nollem*, inquit, *hac fortuna uſam eſſe civitatem, ut ego quoque conſiliarius vobis eſſem audiendus:* quorum dictorum hoc abjecti animi fuit, illud inſani, civili homini neutrum conveniens. Brevitas autem dictorum Phocionis ipſa quoque admirationi fuit: eam ob rem Polyeuctus pronunciavit, *Maximum oratorem eſſe Demoſthenem, Phocionem autem dicendi vi omnibus aliis antecellere, quod hujus oratio breviſſimis verbis plurimum ſententiæ complecteretur.* Et Demoſthenes, reliquorum contemtor, dicere ſolebat Phocione ut diceret ſurgente, *Meorum dictorum ſecuris ſurgit.*

VIII. In primis autem danda eſt tibi opera, ut ad multitudinem oratione utaris meditata caute, non inani, cum ſcias etiam magnum illum Periclem antequam in publico verba faceret optare

δημηγορεῖν μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τ̃ πραγμάτων
ἐπελθεῖν αὐτῷ. Δεῖ δὲ ὅμως κ̀ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τ̃
804 λόγον εὐτρεφῆ ἔχειν κ̀ γεγυμνασμένον· ὀξεῖς γὰρ οἱ
καιροὶ, κ̀ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις ἀφνίδια.
Διὸ κ̀ Δημοσθένης ἡττᾶτο πολλῶν, ὡς φασι, πρὸς τ̃
καιρὸν ἀναδυόμενος κ̀ κατοκνῶν· Ἀλκιβιάδην δὲ, ὁ Θεό-
φραστος ἱστορεῖ, μὴ μόνον ἃ δεῖ, λέγειν, ἀλλὰ κ̀ ὡς δεῖ βου-
λόμενον, πολλάκις ἐν αὐτῷ τῷ λέγειν ζητοῦντα κ̀ συν-
τιθέντα τὰς λέξεις, ἐνίοτε κ̀ διαπίπτειν. Ὁ δὲ ἀπὸ
τ̃ πραγμάτων αὐτῷ ἀνιχάμενος κ̀ ἐκ τ̃ καιρῶν,
ἐκπλήττει μάλιστα κ̀ προσάγεται τὸς πολλὸς κ̀ με-
ταπίθησιν. Οἷον ὁ Βυζάντιος Λέων ἦκε δή ποτε τοῖς
Ἀθηναίοις τασιάζουσι ζηλεξόμενος· ὀφθεὶς δὲ μικρὸς
Β κ̀ γελασθεὶς, "Τί δὲ," εἶπεν, "εἰ τ̃ γυναῖκά μου ἐθεά-
"σασθε μόλις ἐξικνουμένην πρὸς τὸ γόνυ;" πλείων οὖν
ἐγένετο γέλως· "Ἀλλ' ἡμᾶς," ἔφη, "μικροὺς οὕτως
"ὄντας, ὅταν διαφερώμεθα πρὸς ἀλλήλους, ἡ Βυζαν-

solitum, ne vel ullum ſibi verbum a re alienum incideret. Interim tamen oportet orationem ad ea quæ occurrunt verſatilem exercitamque habere: præcipites enim ſunt occaſiones, multaque ferunt in negotiis publicis repentina. Itaque et Demoſthenes multis fuit inferior, ut aiunt, cum urgente occaſione tergiverſaretur: et Alcibiadem narrat Theophraſtus, cum non tantum quæ, ſed et quomodo dicenda erant, cuperet differere, ſæpe inter orandum verba conquirentem atque componentem hæſiſſe atque excidiſſe. Qui vero ab ipſis rebus et oblatis occaſionibus excitatur ad dicendum, is maxime percellit multitudinem atque permovet. Sic Leo Byzantius, cum ad Athenienſes ſeditione exagitatos verba facturus proceſſiſſet, et ob ſtaturæ brevitatem riſu exciperetur, *Quid*, inquit, *ſi meam videritis uxorem, quæ vix genu mihi attingit?* majore oborto riſu, *Atqui*, inquit, *nos ita parvos, ubi invicem diſſentimus*, By-

" πίων πόλις οὐ χωρεῖ." Πυθέας δὲ ὁ ῥήτωρ, ὅτε περὶ τὰς Ἀλεξάνδρου τιμὰς ἀντέλεγεν, εἰπόντος τινός, " Ὅπου " σὺ νέος ὢν περὶ τοσούτων τολμᾷς λέγειν πηλι- " κούτων;" " Καὶ μὴν Ἀλέξανδρος," εἶπεν, " ἐμοῦ " νεώτερός ἐστιν ὃν ψηφίζεσθε θεὸν εἶναι."

Θ'. Δεῖ δὲ καὶ φωνῆς εὐεξίᾳ καὶ πνεύματος ῥώμῃ περὶ οὐ φαῦλον ἀλλὰ πάμμαχον ἀγῶνα τῆς Πολιτείας ἠθληκότα νομίζειν τὸν λόγον, ὡς μὴ πολλάκις ἀπ- c αγορεύοντα καὶ σφεννύμενον ὑπερβάλοι τις αὐτὸν

Ἅρπαξ κεκράκτης, κυκλοβόρᾳ φωνὴν ἔχων.

Κάτων δὲ περὶ ὧν οὐκ ἤλπιζε πείσειν, τῷ περιπατέσθαι χάρισι καὶ σπουδαῖς τὸ δῆμον ἢ τὸ βουλὴν, ἔλεγε τὴν ἡμέραν ὅλην ἀναιρεῖς, καὶ τὸν καιρὸν ὅπως ἐξέκρουε. Περὶ μὲν οὖν τὴν τοῦ λόγου παρασκευὴν καὶ χρείας ἱκανὰ ταῦτα τῷ δυναμένῳ τὸ ἀκόλουθον περιεξευρίσκειν.

Ι'. Εἰσβολαὶ δὲ καὶ ὁδοὶ δύο τῆς Πολιτείας εἰσὶν, ἡ μὲν ταχεῖα καὶ λαμπρὰ πρὸς δόξαν, οὐ μὴν ἀκίνδυνος, ἡ

zantium *non capit.* Et Pytheas rhetor, cum contra honores Alexandro decretos dissereret, dicente quodam, *Tune, cum adeo sis juvenis, tantis de rebus audes dicere?* respondit, *Atqui Alexander, quem vos decreto vestro in deorum refertis numerum, me natu minor est.*

Rapax clamator, Cyclobori vocem gerens.

IX. Oportet etiam bono vocis habitu ac robore spiritus exercitatam atque firmatam orationem afferre ad Reipublicæ non vilia, sed acerrima certamina: ne aliquando defatigatum dicendo atque exstinctum superet aliquis Cato, cum se gratia ac studiis præoccupato senatu populove obtinere causſam non posse videret, totam diem dicendo exegit, itaque occasionem adversariis præripuit. Ac de orationis quidem apparatu usuque dicta hæc sufficiunt ei, qui porro id, quod horum est consequens, inveniendo addere potest.

X. Cæterum ad Rempublicam duo sunt aditus et quasi viæ: altera brevis et ad gloriæ splendorem expedita, non

D δὲ πεζοτέρα καὶ βεβαιοτέρα, τὸ δὲ ἀσφαλὲς ἔχουσα μᾶλλον. Οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς, ὥσπερ ἐξ ἄκρας πελαγίου, πεφάξεως ὑπιφανοῦς καὶ μεγάλης, ἐχούσης δὲ τόλμαν, ἄραντες, ἀφῆκαν ὑπὶ τὴν Πολιτείαν, ἡγούμενοι λέγειν ὀρθῶς τὸν Πίνδαρον, ὡς

Ἀρχομένᾳ ἔργῳ πρόσωπον χρὴ θέμεν τηλαυγές·

καὶ γὰρ δέχονται μᾶλλον οἱ πολλοὶ κόρῳ τινὶ καὶ πλησμονῇ τῶν συνήθων τὸν ἀρχόμενον, ὥσπερ ἀγωνιστὴν θεαταὶ, καὶ τὸν φθόνον ἐκπλήττουσιν αἱ λαμπραὶ ἔχουσαι καὶ ταχεῖαν αὔξησιν ἀρχαὶ καὶ δυνάμεις. Οὔτε γὰρ πῦρ, φησὶν E ὁ Ἀρίστων, καπνὸν ποιεῖν, οὔτε δόξαν φθόνον, ἂν εὐθὺς ἐκλάμψῃ καὶ ταχέως, ἀλλὰ τοὺς κατὰ μικρὸν αὐξανομένων καὶ ὀκναίως, ἄλλον ἀλλαχόθεν ὑπιλαμβάνεσθαι. Διὸ πολλοὶ πρὶν ἀνθῆσαι περὶ τὸ βῆμα κατεμαράνθησαν. Ὅπου δὲ, ὥσπερ ὑπὶ τῆς Λάδα λέγουσιν,

Ὁ ψόφος ἦν ὑσπληγὶς ἐν ὠσὶν, ἔνθα καὶ ἐστεφανῶτο,

E. 6. ὠσὶν—ἐστεφανῶτο] Corrigendum ex Epigrammate Anthol. II, 1, 9. ὠσὶ καὶ στεφανῶται. Plura vide apud Xyl.

tamen periculi expers: altera, ut magis pedeſtris ac tardior, ita tutior. Sunt enim qui a ſplendido aliquo et magno facinore, quod non fiat ſine audacia, veluti a promontorio quodam in altum procurrente ſolventes, in Rempublicam dant vela, exiſtimantes recte dictum a Pindaro,

Incipiente opere, primordium
In fronte ponendum eſt late fulgens:

ſic enim ordientem et plerique conſuetorum ſatietate ac tædio promtius excipiunt, quemadmodum ſpectatores certatorem, invidiamque abſterret ſplendido ac celeri incremento conſtans potentia. Nam, ut ait Ariſto, *neque fumum ignis gignit, neque invidiam gloria, ſi ſubito ac celeriter effulgeat: qui paulatim extolluntur et tarde, iis alii aliunde manus injiciunt.* Unde factum, ut multi circa tribunal ante florem emarcuerint. Ubi autem, quemadmodum Ladam ferunt carcerum funiculo adhuc in auribus a laxatione ſo-

πρεσβεύων, ἢ θριαμβεύων, ἢ στρατηγῶν ὀπφανῶς, οὔτε οἱ φθονοῦντες, οὔτε οἱ καταφρονοῦντες ὁμοίως ὑπὸ τούτων ἰσχύσιν· οὕτω παρῆλθεν εἰς δόξαν Ἄρατος, ἀρχὴν ποιησάμενος Πολιτείας τὴν Νικοκλέους τοῦ τυράννου κατάλυσιν· οὕτως Ἀλκιβιάδης, τὰ Μαντινικὰ συστήσας ὑπὲρ F Λακεδαιμονίων. Πομπήϊος δὲ καὶ θριαμβεύειν ἠξίου μήπω παριὼν εἰς σύγκλητον· ὢν ἐῶντος δὲ Σύλλα, "Πλείονες," ἔφη, "τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα προσκυνοῦσιν ἢ δυόμενον" καὶ Σύλλας ὑπεῖξε, τοῦτο ἀκούσας. Καὶ Σκιπίωνα δὲ Κορνήλιον, οὐκ ἀφ' ἧς ἔτυχεν ἀρχῆς ὁ Ῥωμαίων δῆμος ἀγορανομίαν μετερχόμενον, ἐξαίφνης ὕπατον ἀπέδειξε παρὰ τὸν νόμον, ἀλλὰ θαυμάσας αὐτοῦ μειρακίου μὲν ὄντος 805 τὴν ἐν Ἰβηρίᾳ μονομαχίαν καὶ νικῶν, μικρὸν δὲ ὕστερον τὰ περὶς Καρχηδόνι χιλιαρχοῦντος ἔργα, περὶ ὧν καὶ Κάτων ὁ πρεσβύτερος ἀνεφώνησεν,

Οἷος πέπνυται, τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν.

nante decurſo ſtadio coronam reportaſſe, ſubito aliquis legatione obita, triumpho ducto, aut ſummo potius magiſtratu efflorescit: in eum neque invidia, neque contemtus quicquam facile poſſunt. Hac via Aratus ad gloriam contendit, initium gerendæ Reipublicæ a Nicoclis tyranni excidio faciens: ſic Alcibiades, Mantinenſe contra Lacedæmonios bellum conflando. Pompeius etiam triumphum poſtulavit, nondum ſenator factus, et Sylla negante, *Plures eſſe*, dixit, *qui orientem, quam qui occidentem Solem adorent*: quo audito conceſſit Sylla. Cornelium quoque Scipionem, cum ædilitatem peteret, ſubito conſulem præter leges deſignavit populus Romanus, non ſane levia ſecutus principia: ſed quod et victoriam ejus quam adoleſcens etiamnum in Hiſpania ſingulari prœlio obtinuerat, et paulo poſt res ab eo tribuno militum ad Carthaginem geſtas admirabatur, de quibus etiam Cato major exclamavit,

Tanquam umbræ volitant alii, ſolus ſapit iſte.

Νῦν οὖν ὅτε τὰ πράγματα τῶν πόλεων οὐκ ἔχει πολέμων ἡγεμονίας, οὐδὲ τυραννίδων καταλύσεις, οὐδὲ συμμαχικὰς πράξεις, τίνα ἂν τις ἀρχὴν ἐπιφανῆ λάβοι καὶ λαμπρᾶς Πολιτείας; Αἱ δίκαι γε λείπονται αἱ δημόσιαι, καὶ πρεσβεῖαι πρὸς αὐτοκράτορα, ἀνδρὸς ἀφαύστου καὶ θάρσος ἅμα καὶ νοῦν ἔχοντος δεόμεναι.
B Πολλὰ δέ ἐστι καὶ τῶν παρειμένων ἐν ταῖς πόλεσι καλῶν ἀναλαμβάνοντα, καὶ τῶν ἐξ ἔθους φαύλου πεδαδομένων ἐπ' ἀρχήν τινι τῆς πόλεως, ἢ βλάβῃ, μεθιστάντα, πρὸς αὐτὸν ἐπιστρέφειν. Ἤδη δὲ καὶ δίκη μεγάλη καλῶς δικασθεῖσα, καὶ πίστις ἐν συμπορίᾳ πρὸς ἀντίδικον ἰσχυὸν ὑπὲρ ἀσθενοῦς, καὶ παῤῥησία πρὸς ἡγεμόνα μοχθηρὸν ὑπὲρ τοῦ δικαίου, κατέστησεν εἰσίους εἰς ἀρχὴν Πολιτείας ἔνδοξον. Οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ δι' ἔχθρας ηὐξήθησαν, ἐπιχειρήσαντες ἀνθρώποις ἐπίφθονον ἔχουσιν ἀξίωμα καὶ φοβερόν· εὐθὺς γὰρ ἡ τῶν κατα-

B. 4. ἐπιστρέφειν] τὴν πόλιν, malim diſerte additum quam ſubauditum.

Noſtra vero tempeſtate, cum civitates bellicis imperiis, tyrannorum excidiis, aut conſœderatis actionibus careant, quodnam principium illuſtris in Republica verſationis poſſit ſumi? Reſtant utique judicia publica, et ad Imperatorem legationes, quæ virum acrem, atque audacia ſimul et conſilio inſtructum flagitant. Multa etiam in urbibus præclara negliguntur, quibus reſtituendis multa cum dedecore damnove urbium ex prava conſuetudine introducta ſunt, quibus corrigendis animos multitudinis in te convertas. Quin et nonnullis magna in judicio recte diſceptata controverſia, aut fideli patrocinio impotentis contra adverſarium potentem, et libera juſtitiæ adverſus principem injuſtum defenſio, primum in Republica locum cum ſplendore paraverunt. Alios inimicitiæ extulerunt, qui homines dominationem inviſam atque formidoloſam gerentes adorti ſunt: ſtatim enim potentia dejecti, cum meliore exiſtima-

λυθέντος ἰσχὺς, τῷ κρατήσαντι μετὰ βελτίονος δόξης C ὑπάρχει. Τὸ μὲν γὰρ ἀνδρὶ χρηστῷ καὶ δι' ἀρετὴν πρωτεύοντι πρὸς μάχεσθαι κατὰ φθόνον, ὡς Περικλεῖ Σιμμίας, Ἀλκμαίων δὲ Θεμιστοκλεῖ, Πομπηίῳ δὲ Κλώδιος, Ἐπαμεινώνδᾳ δὲ Μενεκλείδης ὁ ῥήτωρ, ἔστε πρὸς δόξαν καλὸν, ἔστε ἄλλως συμφέρον· ὅταν γὰρ ἐξαμαρτόντες οἱ πολλοὶ πρὸς ἄνδρα χρηστὸν, εἶτα, ὃ γίνεται, ταχέως ἐπ' ὀργῇ μεταγνόησωσι, πρὸς τοῦτο τὴν ῥᾳστὴν ἀπολογίαν δικαιοτάτην νομίζουσιν, ἐπιτρίψαι τὸν ἀναπείσαντα καὶ καταρξάμενον. Τὸ μὲντοι φαῦλον ἄνθρωπον, ἀπονοίᾳ δὲ καὶ δεινότητι πεποιημένον ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν, οἷος ἦν Κλέων Ἀθήνησι καὶ Κλειτοφῶν, D ἐπαναστάντα ταπεινῶσαι καὶ καθελεῖν, λαμπρὸν ποιεῖ τὴν πάροδον ὥσπερ δράματος, τῆς Πολιτείας. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ ὅτι καὶ βουλήν τινες ἐπαχθῆ καὶ ὀλιγαρχικὴν κολούσαντες, ὥσπερ Ἐφιάλτης Ἀθήνησι καὶ Φορμίων παρ' Ἠλείοις, δύναμιν ἅμα καὶ δόξαν ἔσχον· ἀλλὰ

tione in eum, qui dejecit, tranſit. Sane ob invidiam ſe opponere viro bono, et quem ſua virtus ad ſumma evexit, qualis fuit in Periclem Simmias, in Themiſtoclem Alcmæon, Clodius in Pompeium, Meneclides rhetor in Epaminondam, neque ad gloriam facit, neque omnino utile eſt: cum enim populus aliquid in bonum virum commiſit culpæ, ubi primum, quod celeriter fit, iræ pœnituit, eam quæ juſtiſſima eſt, expeditiſſimam ſui excuſandi delicti rationem arripit, ut auctorem injuriæ bono viro factæ ac ſuaſorem peſſundet. Qui vero contra improbum hominem, ac qui ſua audacia et calliditate civitatem ſubegit, quales erant Athenis Cleon et Clitophon, inſurgens eum opprimit, is progreſſum, tanquam fabulæ in ſcenam, in Rempublicam ſplendidum ſibi conficit. Non ſum neſcius, quoſdam, ſenatu moleſto et paucis imperium vindicante dejecto, potentiam et gloriam adeptos, ut Athenis Ephialtem, apud Eleos Phormionem: verum in hoc magnum eſt ei, qui

μέγας ἀρχομένῳ Πολιτείας ἔτος ὁ κίνδυνος ἐστί. Διὸ βελτίονα Σόλων ἔλαβεν ἀρχήν, διελὼν εἰς τρία μέρη τὴν πόλεως, τὸ τῶν Διακρίων λεγομένων, καὶ τὸ τῶν Πε-
E διέων, καὶ τὸ τῶν Παραλίων· οὐδενὶ γὰρ ἐμμίξας ἑαυτὸν, ἀλλὰ κοινὸς ὢν πᾶσι, καὶ πάντα λέγων καὶ πράττων πρὸς ὁμόνοιαν, ἡρέθη νομοθέτης ὑπὲρ τὰς ἀφαλύσεις, καὶ κατέστησεν ἔτη τριὰ ἀρχήν. Ἡ μὲν οὖν ὑπόφανερὰ πάροδος εἰς τὴν Πολιτείαν τοσαύτας ἔχει καὶ τοιαύτας ἀρχάς.

ια'. Τὴν δὲ ἀσφαλῆ καὶ βραδείαν εἵλοντο πολλοὶ τῶν ἐνδόξων, Ἀριστείδης, Φωκίων, Παμμένης ὁ Θηβαῖος, Λεύκολλος ἐν Ῥώμῃ, Κάτων, Ἀγησίλαος ὁ Λακεδαι-
μόνιος· τούτων γὰρ ἕκαστος, ὥσπερ οἱ κισσοὶ τοῖς ἰσχύσι τῶν δένδρων περιπλεκόμενοι συναναβαίνουσι, πρὸς-
F βραμὼν ἀνδρὶ πρεσβυτέρῳ, ἔτι νέος καὶ ἄδοξος ἐνδόξῳ, κατὰ μικρὸν αὐξόμενος ὑπὸ τῆς ἐκείνου δυνάμεως, καὶ συναυξανόμενος, ἤρεισε καὶ κατερρίζωσεν ἑαυτὸν εἰς τὴν Πολιτείαν. Ἀριστείδην μὲν γὰρ ηὔξησε Κλεισθένης, καὶ

jam tum primum ſe ad Rempublicam confert, periculum: et meliore uſus eſt principio Solon, qui civitate in tres diviſa partes, Diacriorum, Pedieorum, Paralorum, nulli harum ſe immiſcens, ſed communem omnibus præbens, omniaque dicta ac facta ſua ad concordiam dirigens, legumlator ad tollenda diſſidia delectus Rempublicam conſtituit. Hæc tot ac talia ſunt principia ſplendidioris ad capeſſendam Rempublicam aditus.

XI. Tutum autem et tardum illum multi nobiles viri ſecuti ſunt, Ariſtides, Phocion, Pammenes Thebanus, Lucullus, Cato, Ageſilaus Spartanus: horum unuſquiſque imitatus hederam, quæ validam amplexa arborem ſimul attollitur, ſeni alicui juvenis, et illuſtri obſcurus ſe applicuit, ejuſque potentiæ paulatim ſeſe ſubjiciens atque una augeſcens, radices in Rempublicam egit. Nam Ariſtidem auxit Cliſthenes, Pho-

Φωκίωνα Χαβρίας, Λεύκολλον δὲ Σύλλας, Κάτωνα δὲ Μάξιμος, Ἐπαμεινώνδαν δὲ Παμμένης, καὶ Λύσανδρος Ἀγησίλαον· ἀλλ' ὅτος μὲ φιλοτιμίας ἀκμῇ καὶ ζηλοτυπίας δόξαν ὑβρίσας, ἀπέῤῥιψε ταχὺ τὸν καθηγεμόνα τῶν πραγμάτων· οἱ δὲ ἄλλοι καλῶς καὶ πολιτικῶς καὶ ἄχρι τέλους ἐθεράπευσαν καὶ συνεπεκόσμησαν· ὥσπερ 806
τὰ πρὸς ἥλιον ὑφιστάμενα σώματα, τὸ λαμπρῦνον αὐτὰς πάλιν ἀφ' ἑαυτῶν αὔξοντες καὶ συνεκφωτίζοντες. Οἱ γοῦν Σκιπίωνι βασκαίνοντες ὑποκριτῇ αὐτὸν ἀπεφαίνοντο τῶν πράξεων, ποιητῇ δὲ Λαίλιον τὸν ἑταῖρον· ὁ δὲ Λαίλιος ὑπ' οὐδενὸς ἐπήρθη τούτων, ἀλλ' ἀεὶ διετέλεσε τῇ Σκιπίωνος ἀρετῇ καὶ δόξῃ συμφιλοτιμούμενος. Ἀφράνιος δὲ Πομπηΐου φίλος, εἰ καὶ πάνυ ταπεινὸς ἦν, ὅμως ὑπάτου ὢν ἄξιος ἀρεθήσεσθαι, Πομπηΐου σπουδάζοντος ἑτέρους, ἀπέστη τὴν φιλοτιμίας, εἰπών, "Οὐκ ἂν ἔτι λαμπρὸν αὐτῷ γένοιτο τὸ τυχεῖν Β

F. 7. φιλοτιμίας—ὑβρίσας] Deeſt quid ad integritatem. Mez. corrigit ὑπὸ φιλοτιμίας: recte quidem: ſed præterea legendum δόξας ὑβρίσθαι. Reiſk. δόξῃ ἐξυβρίσας.

cionem Chabrias, Lucullum Sylla, Catonem Maximus, Epaminondam Pammenes, Lyſander Ageſilaum. Verum hic intempeſtivo contentionis ſtudio et opinione æmulationis irritatus, contumelioſe ſuum agendi præceptorem abjecit: reliqui præclare, et civiliter, et ad finem uſque coluerunt ſuos et exornarunt: quemadmodum ſolent objecta Soli corpora, ipſos viciſſim augentes et illuſtrantes. Certe qui Scipioni invidebant, hiſtrionem eum vocabant, actionum auctorem eſſe Lælium ipſius ſocium: neque Lælium tamen quicquam iſtorum inflavit, ſed perrexit ſuo ſtudio virtutem et gloriam Scipionis amplificare. Afranius autem Pompeii amicus, quanquam plane humili loco ortus, tamen cum ſe conſulem deſignatum iri certo crederet, ubi intellexit Pompeium aliis cupere, petitione deſtitit, dicens, *Conſulatum adepto ſibi non tantum acceſſurum ſplendoris, quan-*

" ἐστατείας, ὡς ἀνιαρὸν ἅμα καὶ δυσχερὲς, εἰ Πομ-
" πηίου μὴ θέλοντος μηδὲ συμπράττοντος." ἐνιαυτὸν ἓν
ἀναδόμενος μόνον οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀπέτυχε καὶ τὴν φιλίαν
διετήρησε. Τοῖς δὲ ὕπω χειραγωγουμένοις ὑφ' ἑτέρων
ὀπὶ δόξαν ἅμα συμβαίνει ἐνὶ χαρίζεσθαι καὶ πολλοῖς,
κἂν τι συμβαίνῃ δύσκολον, ἧττον ἀπεχθάνεσθαι· διὸ καὶ
Φίλιππος Ἀλεξάνδρῳ παρήνει, " Κτᾶσθαι φίλους,
" ἕως ἔξεστι βασιλεύοντος ἑτέρου τοῦ χάριν ὁμιλοῦντα
" καὶ φιλοφρονούμενον."

ιβ'. Αἱρεῖσθαι δὲ δεῖ τὸν ἀρχόμενον Πολιτείας ἡγεμόνα,
μὴ ἁπλῶς τὸν ἔνδοξον καὶ δυνατὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν δι' ἀρετὴν
τοιοῦτον. Ὡς γὰρ οὐ πᾶν δένδρον ἐθέλει φυσίεσθαι καὶ
φέρειν περιπλεκομένην ἄμπελον, ἀλλ' ἔνια καταπνίγει
καὶ ἀφανίζει τὴν αὔξησιν αὐτῆς· οὕτως ἐν ταῖς πό-
λεσιν οἱ μὴ φιλόκαλοι, φιλότιμοι δὲ καὶ φίλαρχοι μόνον,
οὐ περιέντας τοῖς νέοις πράξεων ἀφορμὰς, ἀλλ' ὥσπερ
τροφὴν ἑαυτοῖς τὴν δόξαν ἀφαιρουμένους, πίεζουσιν ὑπὸ

tum moleſtiæ ac difficultatis, ſi Pompeio neque volente neque adjuvante conſul crearetur: itaque uno tantum anno cum ſuperſediſſet, deinde neque repulſam eſt paſſus, et amicitiam conſervavit. Porro qui hoc modo quaſi manu ducuntur ab aliis ad gloriam, ii ſimul et uni et multitudini gratificantur, minuſque ſunt in odio ſi quid incommodi accidit. Itaque et Philippus Alexandrum hortabatur, *ut dum liceret, alio regnante, amicos ſibi obſequiis et officiis ſuis pararet.*

XII. Deligendus autem eſt dux ad Rempublicam non ſimpliciter glorioſus et potens, ſed et qui ob virtutem talis ſit. Nam ſicut non quævis arbor patitur educitque circumplicatam ſibi vitem, ſed quædam ſuffocant, et incrementis ejus officiunt: ita in rebus publicis qui non ſunt ſtudioſi bonorum, ſed tantum honorum et potentiæ cupidi, nullas concedunt juvenibus actionum occaſiones, ſed gloriam ſibi eos quaſi alimentum præripi-

φθόνῳ καὶ καταμαράνσει· ὡς Μάριος ἐν Λιβύῃ, καὶ πάλιν ἐν Γαλατίᾳ πολλὰ μετὰ Σύλλα κατορθώσας, ἐπαύσατο χρώμενος, ἀχθεσθεὶς μὴ αὐτῷ τῇ αὐξήσει, τοῦ φάσιν δὲ τὴν σφραγῖδα ποιησάμενος, ἀπέρριψεν· D ὁ δὲ Σύλλας ὅτε τῷ Μαρίῳ στρατηγοῦντι σωῶν ταμιεύων ἐν Λιβύῃ συμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ τοῦς Βώκχον ἤγαγεν Ἰογόρθαν ἀγχμάλωτον, οἷα δὲ νέος φιλότιμος ἅρτι δόξης γευσάμενος οὐκ ἤνεγκε μετρίως τὸ εὐτύχημα, γλυφάμενος δὲ εἰκόνα τῆς πράξεως ἐν σφραγῖδι, τὸν Ἰογόρθαν αὖπω παραδιδόμενον, ἐφόρει· καὶ τοῦτο ἐγκαλῶν Μάριος ἀπέρριψεν αὐτόν· ὁ δὲ τοὺς Κάτλον καὶ Μέτελλον ἄνδρας ἀγαθοὺς καὶ Μαρίῳ διαφόρους μεταλαβὼν, ταχὺ τὸν Μάριον ἐξήλασε καὶ κατέλυσε τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ μικροῦ δεήσαντα τὴν Ῥώμην ἀνατρέψαι. Σύλλας μέντοι καὶ Πομπήϊον ἐκ νέου μὲν ἦρεν ὑπεξανιστάμενος E αὖπω καὶ τὴν κεφαλὴν ἀποκαλυπτόμενος ὀπτόντι· καὶ τοῖς ἄλλοις νέοις πράξεων ἡγεμονικῶν μεταδιδοὺς ἀφορ-

entes invidia premunt. Sic Marius cum in Africa, ac rursum in Galatia multa opera Syllæ feliciter gessisset, progressus ad gloriam ejus ægre ferens, uti ipso desiit, planeque abjecit, sigilli usus præscriptione. Etenim Sylla cum esset Marii prætoris in Africa quæstor, missus ab eo ad Bocchum, adduxit Jugurtham captivum, eumque successum, utpote ambitiosus juvenis, et qui recens gloriæ gustum percepisset, non tulit mediocriter: sed imaginem rei in annulo insculpens Jugurtham sibi traditum, pro sigillo gestavit: idque ei vitio vertens Marius, hominem abjecit: at Sylla ad Catulum Metellumque viros bonos et Mario inimicos transiit, moxque Marium exegit ac dejecit civili bello, cum is pæne Romam evertisset. Sane Sylla Pompeium quoque jam inde ab adolescentia extulit, assurgens accedenti, caputque detegens: reliquisque juvenibus actionum principe dig-

μὰς, ἐνίους δὲ καὶ παροξύνων ἄκοντας, ἐνέπλησε φιλοτιμίας καὶ ζήλου τὰ στρατεύματα· καὶ πάντων ἐκράτησε, βουλόμενος τῷ εἶ) μὴ μόνος, ἀλλὰ πρῶτος καὶ μέγιστος ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις. Τούτων οὖν ἔχεσθαι δεῖ τῶν ἀνδρῶν, καὶ τούτοις ἐμφύεσθαι, μὴ καθάπερ ὁ Αἰσώπου βασιλίσκος, ὑπὸ τῶν ὤμων τοῦ ἀετοῦ κομισθεὶς, ἀφνίδιον ἐξέπτη καὶ
F παρέφθασεν, ὅπως τὴν ἐκείνων δόξαν ὑφαρπάζοντας αὐτούς, ἀλλὰ παρ' ἐκείνων ἅμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλίας λαμβάνοντας· ὡς οὐδὲ ἄρξαι καλῶς τοὺς μὴ πρότερον ὀρθῶς δουλεύσαντας, ἢ φησιν ὁ Πλάτων, δυναμένους.

ιγ'. Ἕπεται δὲ τούτοις ἡ περὶ φίλων κρίσις, μήτε τὴν Θεμιστοκλέους ἐπαινοῦσα, μήτε τὴν Κλέωνος, ἀφάνοιαν. Ὁ μὲν γὰρ Κλέων, ὅτε πρῶτον ἔγνω τῆς Πολιτείας ἅπτεσθαι, τοὺς φίλους συναγαγὼν εἰς ταὐτὸ, διελύσατο τὴν φιλίαν πρὸς αὐτούς, ὡς πολλὰ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας προαιρέσεως παλαίσουσαν ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ παράξουσαν· ἄμεινον δ' ἂν ἐποίησε τὴν φιλοπλουτίαν
807 ἐκβαλὼν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν φιλονεικίαν, καὶ φθόνου καὶ

narum ſubminiſtrans occaſiones, quoſdam etiam invitos inſtigans, gloriæ ſtudio et æmulatione implevit exercitus, omneſque ſub ſe habuit, ut qui non ſolus, ſed primus et maximus eſſe inter multos et magnos cuperet. Tales ergo viri tenendi ſunt, iiſque adhærendum: nec, quomodo regulus Æſopi, humeris aquilæ vectus, ſubito evolavit et antevertit, ita eorum debemus ſuffurari gloriam: ſed ab iis amice et cum benevolentia accipere: quando qui non ante ſervivere, dominari recte non poſſunt, ut ait Plato.

XIII. Sequitur de amicis judicium, quo neque Themiſtoclis probamus, neque Cleonis ſententiam. Cleon enim ad Rempublicam ſe collaturus, conductis in unum amicis ſuis, amicitiæ eorum renunciavit, quod ea in Republica perſæpe a recta et juſta voluntate animum averteret atque emolli-

κακοηθείας καθήρας αὐτόν· οὐ γὰρ ἀφίλων αἱ πόλεις ἀνδρῶν καὶ ἀνεταίρων, ἀλλὰ χρηστῶν καὶ σωφρόνων δέονται· νυνὶ δὲ τοὺς μὲν φίλους ἀπήλασεν,

Ἑκατὸν δὲ κύκλῳ κεφαλαὶ κολάκων οἰμωζομένων ἐλιχμῶντο
Περὶ αὐτὸν,

ὡς οἱ κωμικοὶ λέγουσι· καὶ τραχὺς ὢν πρὸς τοὺς ὑπείκοντας καὶ βαρὺς, αὖθις ὑπέβαλε τοῖς πολλοῖς πρὸς χάριν ἑαυτόν,

Γέροντα γωγῶν, κὴ ἀναμιθαρνεῖν διδοὺς,

καὶ τὸ φαυλότατον καὶ τὸ νοσοῦν μάλιστα τοῦ δήμου προσεταιριζόμενος ὑπὸ τοὺς ἀρίστους. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς πάλιν πρὸς τὸν ἀποφηνάμενον ὡς ἄρξει καλῶς ἴσον ἅπασι παρέχων ἑαυτόν, "Μηδέποτε," εἶπεν, "εἰς τοιοῦτον ἐγὼ B "καθίσαιμι θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐχ ἕξουσιν οἱ φίλοι "παρ' ἐμοὶ τῶν μὴ φίλων." οὐδὲ οὗτος ὀρθῶς τῇ φιλίᾳ κατεπαγγελλόμενος τὴν Πολιτείαν, καὶ τὰ κοινὰ καὶ δημόσια ταῖς ἰδίαις χάρισι καὶ προσδαῖς ὑφιεμένος· καίτοι

ret. Rectius hic divitiarum et contendendi cupiditatem animo ejeciſſet, eumque ab invidia et perverſitate purgaſſet. Non enim hominibus amicorum et ſodalium exſortibus, ſed bonis indiget Reſpublica ac temperantibus. Nunc ille amicos quidem repudiavit, *centum autem in orbem capita violentorum adulatorum lambebant*, ut aiunt Comici: et qui aſperum ſe præberet ac moleſtum bonis, rurſum multitudini gratiæ captandæ cauſſa ſe ſubmittebat,

Ductans ſenes, utque pueros rurſum educans,

plebiſque perditiſſimam ac vitioſiſſimam partem adverſus optimates ſibi adſciſcens. Contra Themiſtocles cuidam pronuncianti, Optime ipſum Reipublicæ præfuturum, ſi ſe omnibus æqualem præberet, reſpondit, *Abſit ut ego tali inſideam ſolio, unde non plus a me ad amicos quam ad alios perveniat.* Ne hic quidem recte, qui civitatem amicitiæ adderet, reſque publicas privato favori ac ſtudio ſubmitteret:

γε πρὸς Σιμωνίδην ἀξιοῦντά τι τ̃ μὴ δικαίων, "Οὔτε "ποιητὴς," ἔφη, "πεδαιός ἐστιν ἀδὼν πρὸς μέλος, "ὅτε ἄρχων ἐπιεικὴς, πρὸς τὸν νόμον χαριζόμενος." Δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ ἄθλιον, εἰ ναύτας μὲν ἐκλέγεται κυβερνήτης, καὶ κυβερνήτην ναύκληρος,

C Εὖ μὲν ἐνὶ πρύμνῃ οἰήϊον, εὖ δὲ κεραίην
Εἰδότας ἐντείνασθαι ἐπορνυμένου ἀνέμοιο·

καὶ τις ἀρχιτέκτων ὑπουργοὺς καὶ χειροτέχνας, οἳ μὴ διαφθεροῦσιν αὐτῷ τὸ ἔργον, ἀλλ' ἄριστα συνεκπονήσουσιν· ὁ δὲ πολιτικὸς, ἀριστοτέχνας τις ὢν, κατὰ Πίνδαρον, καὶ δημιουργὸς εὐνομίας καὶ δίκης, οὐκ εὐθὺς αἱρήσεται φίλους ὁμοιοπαθεῖς, καὶ ὑπηρέτας, καὶ συνενθουσιῶντας αὐτῷ πρὸς τὸ καλὸν, ἄλλους κ' ἄλλους πρὸς ἄλλῃ ἀεὶ χρείαν κάμπτοντος αὐτὸν ἀδίκως καὶ βιαίως· ὅθεν γὰρ ὀφθή-
D σεται διαφέρων οἰκοδόμου τινὸς ἢ τέκτονος ἀπειρία καὶ

C. 8. ἄλλου—κάμπτοντος] Corrigendum, ἀλλ' ἄλλους πρὸς ἄλλην ἀεὶ χρείαν κάμπλοντας.

et quidem Simonidi abs ſe aliquid injuſtum petenti idem reſpondit, *Neque poëtam probum eſſe, qui præter cantilenæ modum cantet, neque magiſtratum probum, qui præter leges gratificetur.* Indignum enim revera eſt ac miſerandum, cum nautas eligat gubernator, et gubernatorem navis magiſter,

Qui recte in puppi norit defigere clavum,
Et recte antennas ſurgente intendere vento:

cumque architectus miniſtros et operarios conducat, non qui corrumpant opus, ſed qui in eo quam rectiſſime abſolvendo adjuvent: civilem virum, qui *optimæ* ſit, ut Pindarus loquitur, *artis magiſter*, opifexque juſtitiæ et juris, non ſtatim ab initio deligere amicos eodem modo affectos, et miniſtros eodem ad honeſtatem animi inſtinctu excitatos: ſed eos adhibere, qui alii ſubinde ad alios uſus eum injuſte ac violenter detorqueant. Nihil profecto is differet ab opifice, qui per imperitiam et inſcitiam normis utatur regu-

πλημμελείᾳ γωνίας χρωμένου καὶ κανόσι καὶ ῥάθμαις, ὑφ' ὧν διαστρέφεσθαι τὸ ἔργον ἔμελλεν· ὄργανα γὰρ οἱ φίλοι ζῶντα καὶ φρονοῦντα τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν εἰσι, καὶ οὐ δεῖ συνολισθάνειν αὐτοῖς ὠθιζομένοις, ἀλλὰ προσέχειν ὅπως μηδὲ ἀγνοοῦντων αὐτῶν ἐξαμαρτάνωσι. Τοῦτο γὰρ καὶ Σόλωνα κατήχυνε καὶ διέβαλε πρὸς τοὺς πολίτας· ἐπεὶ γὰρ ἐν νῷ λαβὼν τὰ ὀφλήματα κουφίσαι, καὶ τὴν σεισάχθειαν, τοῦτο δὲ ἦν ἐκποκόρισμα χρεῶν ἀποκοπῆς, εἰσενεγκεῖν, ἐκοινώσατο τοῖς φίλοις· οἱ δ' ἔργον E ἀδικώτατον ἔπραξαν· ἐδανείσαντο γὰρ ἐκφθάσαντες ἀργύριον πολὺ, καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς φῶς τοῦ νόμου προαχθέντος, οἱ μὲν ἐφάνησαν οἰκίας τε λαμπρὰς καὶ γῆν συνεωνημένοι πολλὴν ἐξ ὧν ἐδανείσαντο χρημάτων, ὁ δὲ Σόλων αἰτίαν ἔσχε συναδικεῖν ἠδικημένοις. Ἀγησίλαος δὲ περὶ τὰς τῶν φίλων πρᾶξις αὐτὸς αὑτῷ νόμος

E. 4. προαχθέντος] Reposui ex Ald. Bas. Xyl.

lisque et libellis iis, ob quas pravum fieri opus necesse sit. Etenim civilium virorum viva et intelligentia instrumenta sunt amici: neque is peccantibus iis socium se lapsus præbere, imo operam dare debet, ne se inscio etiam ii delinquant. Quæ res Soloni dedecus attulit, et calumniis civium fecit eum obnoxium. Cum enim in animum induxisset æris alieni diminutionem, et *seisachtheiæ* (sic novæ tabulæ mitiori voce ab oneribus excutiendis ducta appellabantur) in Republica institutionem, rem cum amicis communicavit: ii autem indignissimum fecerunt facinus: magnam enim præcepto tempore pecuniam sumserunt mutuam: ac paulo post prolata in lucem Solonis lege, apparuit eos mutuo sumta pecunia splendidas domos, multumque agri coëmisse: Solon autem insimulatus fuit, tanquam injustum id facinus, quo quidem facto ipsi fiebat injuria, aliqua ex parte ipsi esset imputandum. Agesilaus autem nulla in re impo-

ἀαθενέστατος καὶ ταπεινότατος, ὥσπερ ὁ Εὐριπίδου Πήγασος,

Ἔπτηξ' ὑπείκων μᾶλλον ἢ μᾶλλον θέλοι,

καὶ ταῖς ἀτυχίαις προθυμότερον βοηθῶν ἢ δέοντος ἐδίκει
F συνεξομοιοῦσθαι ταῖς ἀδικίαις· καὶ γὰρ τοι Φοιβίδαν κρινόμενον ἔσωσεν ὅτι τὴν Καδμείαν καταλαβεῖν ἄνευ προστάγματος, φήσας τὰ τοιαῦτα δεῖν αὐτοματίζειν· καὶ Σφοδρίαν ἐπ' ἔργῳ προδήλῳ καὶ δεινῷ φεύγοντα δίκην, ἐκέκλεπτο γὰρ εἰς τὴν Ἀτθίδα φίλων ὄντων καὶ συμμάχων, ἀφεθῆναι διεπράξατο, δήσεσιν ἐρωτικαῖς τοῦ
808 παιδὸς μαλαχθείς· καὶ πρός τινα δυνάστην ὀπιστόλιον αὐτῷ τοιοῦτον φέρεται, "Νικίαν, εἰ μὲν οὐκ ἀδικεῖ, ἄφες· "εἰ δ' ἀδικεῖ, ἐμοὶ ἄφες· πάντως δὲ ἄφες." Ἀλλὰ Φωκίων οὐδὲ τῷ γαμβρῷ Χαρίλλῳ δίκην ἔχοντι περὶ τῶν Ἁρπαλείων συνεισῆλθεν, "Ἀλλ' ἐγώ σε," φήσας, "ἐπὶ

E. 10. Ἔπτηξ'—] Euripidis e Bellerophonte: posterius μᾶλλον delendum censet Musgrav. T. III. p. 556. Mutavit in αὐτὸς Grotius Excerpt. Trag. p. 381. Alia est ratio Lennepii ad Phalar. p 52.

tentior atque animi demissioris fuit, quam in studiis erga amicos: ac veluti Euripidis Pegasus,

Mage quam volebat se submisit territus:

alacriusque amicorum calamitatibus subveniens quam officium ferebat, creditus est eorum flagitiis esse similis: nam et Phœbidam servavit, in judicio accusatum, quod sine mandato Cadmeam occupasset, fatus *id genus negotia injussu esse conficienda:* et Sphodriam injusti atrocisque facinoris reum, quod in Atticam impressionem fecisset, sociis tum et confederatis Spartanorum Athenienſibus, damnationi subtraxit, amatoriis filii mollitus precibus: et fertur ejus ad quendam potentem tale epistolium, *Niciam, si insons est, dimitte: sin vero, mei causſa dimitte: omnino autem dimitte.* At vero Phocion ne genero quidem suo Charillo, cum is de Harpalea pecunia reus esset factus, in judicio adfuit: sed hoc fatus, *Ego te mihi gene-*

"πᾶσι τοῖς δικαίοις ἐποιησάμην κηδεστήν," ᾠήθη ἀπιών. Καὶ Τιμολέων ὁ Κορίνθιος τὸν ἀδελφὸν ἐπεὶ διδάσκων καὶ δεόμενος οὐκ ἀπέστησε τῆς τυραννίδος, συνέπραξε τοῖς ἀνελοῦσι. Δεῖ γὰρ οὐκ ἄχρι τοῦ βωμοῦ φίλον εἶναι τῷ μὴ συνεπορκεῖν, ὡς ποτε Περικλῆς εἶπεν, ἀλλ' ἄχρι παντὸς νόμου καὶ δικαίου καὶ συμφέροντος, ὃ παροφθὲν εἰς B μεγάλου βλάβους ἀναφέρει καὶ κοινήν, ὡς ἀνεφέρετο τὸ μὴ δοῦναι δίκην Σφοδρίαν μηδὲ Φοιβίδαν· ὅτοι γὰρ ὀλίγη ἦκεν τῇ Σπάρτῃ ἐνέβαλον εἰς τὸν Λευκτρικὸν πόλεμον. Ἐπεὶ τοῖς γε μετρίοις ἁμαρτήμασι τῶν φίλων ἐπεμβαίνειν βαρὺν, ὁ πολιτικὸς οὐκ ἀναγκάζει λόγος, ἀλλὰ καὶ δίδωσιν, εἰς ἀσφαλὲς ἠμβύσας τὰ μέγιστα τῶν κοινῶν, οὐκ ἀφειδοῦντα βοηθεῖν τοῖς φίλοις, καὶ παρίστασθαι καὶ συνεκπονεῖν ὑπὲρ αὐτῶν. Εἰσὶ δὲ καὶ χάριτες ἀνεπίφθονοι, συλλαβέσθαι πρὸς ἀρχὴν τῷ φίλῳ, μᾶλλον δὲ ἐγχειρίσαι τινὰ διοίκησιν ἔνδοξον ἢ πρεσβείαν φιλάνθρωπον, οἷον ἡγεμόνος τιμὰς ἔχουσαν, ἢ πρὸς πόλιν C

rum ad omnia juſta allegi, diſceſſit. Et Timoleon Corinthius cum fratrem ſuum monendo et deprecando a tyrannide non deduceret, cædem ejus conſilio ſuo adjuvit. Oportet enim non modo *uſque ad aram amicum eſſe*, neque ſe perjurii ſocium facere, ut aliquando Pericles dixit: ſed et uſque ad omnem legem, jus, atque utilitatem, quod neglectum in magnum atque publicum exit damnum: quo et pertinuit Sphodriæ ac Phœbidæ impunitas, qui non minima cauſſa fuerunt Spartanis, cur in Leuctricum conjicerentur bellum. Alioqui mediocribus amicorum delictis graviter inſultare civilis ratio non cogit: ſed concedit maxima reipublicæ parte in tuto collocata, ex eo quod ſupereſt opitulari amicis, iiſque adſtare, et pro ipſis elaborare. Gratificari etiam licet amicis citra invidiam, eiſque potiſſimum ad magiſtratum conſequendum adjumento eſſe, adminiſtrationem aliquam ſplendidam iis demandando, aut plauſibilem legationem, ut ubi legatus principis honore afficitur,

ὑπὲρ φιλίας καὶ ὁμονοίας ἔντευξιν· ἂν δέ ἧ τις ἐργώδης, ὀπφανὴς δὲ καὶ μεγάλη πρᾶξις, αὐτὸν ὑπὲ ταύτη τάξαντα πρῶτον, εἶτα προσελέσθαι τ' φίλον, ὡς ὁ Διομήδης,

Εἰ μὲ δὴ ἕταρόν γε κελεύετ' ἐμαυτὸν ἐλέσθαι,
Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην;

καὰκεῖνος αὖ πάλιν ἀνταποδίδωσιν οἰκείως τ' ἔπαινον·

Ἵπποι δ' οἵδε, γεραιὲ, νεήλυδες οὓς ἐρεείνεις,
Θρηΐκιοι, τὼ δέ σφιν ἄνακτ' ἀγαθὸς Διομήδης
Ἔκτανε, σαρ' δ' ἑτάρες δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους.

Αὕτη γὰρ ἡ πρὸς τὰς φίλας ὕφεσις οὐχ' ἧττον ὀπ-
D κοσμεῖ τῶν ἐπαινουμένων τὰς ἐπαινοῦντας· ἡ δὲ αὐθάδεια, φησὶν ὁ Πλάτων, ἐρημίας σύνοικος. Ἐπὶ τοίνυν ταῖς καλαῖς καὶ φιλανθρώποις χάρισι δεῖ τὰς φίλους συνεισποιεῖν, καὶ κελεύειν τὰς εὖ παθόντας ἐκείνους ἐπαινεῖν καὶ ἀγαπᾶν, ὡς αἰτίους ἅμα καὶ συμβούλους γεγενημένους· τὰς δὲ φαύλας καὶ ἀτόπους ἀξιώσεις ἀποτρίβεσθαι, μὴ

cum aut aliqua republica de pace et concordia agit. Cum vero difficilis aliqua, ſed eadem illuſtris ac magna, impendet actio; eam civilis vir primum ipſe ſuſcipiet, tum ad ejus ſocietatem amicum adſciſcet: quemadmodum Diomedes,

Quod ſi me ſocium mihi vos adſciſcere vultis:
Divini quonam pacto obliviſcar Ulyſſis?

Viciſſimque Ulyſſes ei convenienter laudem facinoris attribuit:

Quæris equi, Neſtor, modo quos adduximus, iſti
Unde adſint? Thraces bello adduxere feroces.
Rex quorum, et bis ſex, fortiſſima corpora, juxta
Tydidæ manibus ſocii cecidere peremti.

Hujus enim modi conceſſio, qua amicis laudem deferimus, non minus laudantem exornat quam laudatum: quando *ſeipſum duntaxat probare, vitium eſt*, ut ait Plato, *ſolitudini contubernale.* Præterea vero honeſtorum humaniterque a nobis exhibitorum officiorum pars amicis eſt adſcribenda: et quibus benefactum eſt, ii jubendi amicos noſtros laudare atque diligere, ut qui cauſſam et conſilium noſtro officio in ipſos conferendo præbuerint. Quæ vero amicorum ſunt ineptæ et abſurdæ petitiones, eæ non acerbe, ſed manſuete

πικρῶς, ἀλλὰ πράως διδάσκοντα καὶ παραμυθούμενον, ὡς οὐκ ἀξίαν τῆς ἐκείνων ἀρετῆς εἰσι καὶ δόξης. Ἄριστα δὲ ἀνθρώπων ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἀρνησάμενος δεηθέντι τῷ Πελοπίδᾳ τὸν κάπηλον ἐκ τῆς εἱρκτῆς ἀφεῖναι, καὶ μετ' ὀλίγον τῆς ἐραστρίας δεηθείσης ἀφεὶς, "Τοιαύτας," ἔφη, "χάριτας, ὦ Πελοπίδα, λαμβάνειν ἑταιριδίοις οὐ στρατηγοῖς πρέπον ἐστίν." Ὁ δὲ Κάτων βαρέως καὶ αὐθαδῶς, ἐπεὶ Κάτλος ὁ πρωτὴς φίλος ὢν ἐν τοῖς μάλιστα καὶ σωφρονῆς ἐξητεῖτό τινα τῶν κρινομένων ὑπ' αὐτοῦ ταμιεύοντος, "Αἰσχρὸν ἐστιν," ἔφη, "σὲ τὸν ὀφείλοντα τοὺς νέους ἡμᾶς σωφρονίζειν, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ὑπηρετῶν ἐκβάλλεσθαι·" τῷ δ' ἔργῳ τὴν χάριν ἐξιὼν ἀπειπάμενον, ἀφελεῖν τῷ λόγῳ τὴν τραχύτητα καὶ πικρίαν, ὡς μηδὲ τῇ φράσει τὸ λυπηρὸν ἑκουσίως ἀλλ' ἀναγκαίως ὑπενεγκόντα διὰ τὸν νόμον καὶ τὸ δίκαιον. Εἰσὶ δὲ καὶ τρόποι κερματισμὸν οὐκ ἀγεννεῖς ἐν Πολιτείᾳ τοῖς δεομένοις τῶν φίλων αἱ συλλήψεις. Οἷον ὁ Θεμιστοκλῆς μὴ

sunt rejiciendæ, dehortandique sunt, et ostendendum istas virtute existimationeque ipsorum non esse dignas. Optime omnium hominum Epaminondas, qui cum cauponem e carcere ad deprecationem Pelopidæ dimittere abnuisset, paulo post eundem amasia precibus intercedente missum fecit, *Hujusmodi*, inquiens, *beneficia accipere meretriculas par est, non prætores.* Morose Cato et insolenter, qui, cum Catulus censor summus ejus amicus et familiaris deprecaretur pro quodam, qui ab ipso tum quæsturam gerente judicabatur, *Turpe*, ait, *est, te qui nobis adolescentes debes bene moratos reddere, a meis ejici famulis:* licebat enim re ipsa officium hoc denegantem, asperam dicti acerbitatem prætermittere, ut videretur facti quoque amico molesti caussa non voluntas ipsis, sed legum et justitiæ necessitas fuisse. Sunt et ad juvandos in paranda pecunia amicos in administratione Reipublicæ rationes nequaquam illiberales: ut Themistocles cum a pugna videret cadaver aureis torqui-

τ μάχλω ἰδὼν νεκρὸν στρεπτὰ χρυσᾶ καὶ μανιάκλω περικείμενον αὐτὸς μὲν παρῆλθεν, ὑπεσταφεὶς δὲ πρὸς τὸν φίλον, "Ἀνελοῦ ταῦτα," εἶπεν, οὐ γὰρ καὶ σὺ Θεμιστο-
809 "κλῆς γέγονας." Δίδωσι γὰρ καὶ τοῦτο πολλάκις τῷ πολιτικῷ τὰ πράγματα πρὸς τοὺς φίλους, Οὐ γὰρ δὴ Μενεμάχοι πάντες εἰσί· τῷ μὲν ἐγχείρισον συνηγορίαν ἔμμισθον ὑπὲρ δίκης, τῷ δὲ σύνισον πλέσιον ὑπομελείας καὶ προστασίας δεόμενον· ἄλλῳ δὲ εἰς ἐργολαβίαν τινὰ σύμπραξον, ἢ μίσθωσιν ὠφελείας ἔχουσαν. Ἐπαμεινώνδας δὲ καὶ πλουσίῳ τινὶ προσελθόντα φίλον αἰτεῖν ἐκέλευσεν ἓν τάλαντον, ὡς αὐτὸς δοῦναι κελεύσαντος· ἐπεὶ δὲ ὁ αἰτηθεὶς ἐλθὼν ἐπυνθάνετο τὴν αἰτίαν, "Ὅτι
"χρηστός," εἶπεν, "οὗτος ὢν πένης ἐστί· σὺ δὲ πλου-
"τεῖς πολλὰ τῆ πόλεως νενοσφισμένος." Καὶ τὸν Ἀ-
B γησίλαον ὁ Ξενοφῶν ἀγάλλεσθαί φησι πλουτίζοντα τοὺς φίλους, αὐτὸν ὄντα κρείττονα χρημάτων.

A. 8. ἓν] Forte delendum, cum Reisk.

bus et monili insigne, præteriit ipse, et ad amicum conversus, *Aufer*, inquit, *hæc: non enim tu quoque es Themistocles.* Talia amicis præstandi res ipsæ versanti in Republica sæpenumero occasionem præbent, Non enim omnes sunt Menemachi; proinde huic patrocinium justæ causæ cum præmio conjunctum demanda, alteri divitem commenda procuratione et defensione indigentem, alium in conductione aliqua quæstuosa adjuva. Epaminondas quidem amico cuidam suo mandavit, ut divitem quempiam accederet, et ab eo talentum poscaret, ita se imperasse dicens: cumque dives accessisset, causam scisitans: *Quia*, inquit, *hic vir bonus eget, tu dives es, qui multa civitatis bona in rem tuam vertisti.* Et Agesilaum Xenophon scribit lætatum fuisse quoties amicum ditaret, cum quidem ipse divitias despiceret.

ιδ'. Ἐπεὶ δὲ πάσαις κορυδαλίσι, κατὰ Σιμωνίδην, χρὴ λόφον ἐγγενέσθαι, καὶ πᾶσα πολιτεία φέρει τινὰς ἔχθρας καὶ διαφορὰς, οὐχ ἥκιστα ποιήσει καὶ περὶ τούτων ἐσκέφθαι τὸν πολιτικόν. Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τὸν Ἀριστείδην ἐπαινοῦσιν, ὅτι τὼν ὅρων τὼν ἔχθραν ἀποθεμένους, ὁσάκις ὅτι πρεσβείαν ἢ στρατηγίαν ἀξίοιεν, εἶτα πάλιν ἀναλαμβάνοντας. Ἐνίοις δὲ καὶ τὸ Κρητίνου τοῦ Μάγνητος ὑπερφυῶς ἀρέσκει· Ἑρμείᾳ γὰρ ἀντιπολιτευομένῳ, ἀνδρὶ οὐ δυνατῷ, φιλοτίμῳ δὲ καὶ λαμπρῷ τὴν ψυχήν, ἐπεὶ κατέσχεν ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος, τὴν πόλιν ὁρῶν κινδυνεύουσαν, ἐκέλευσε τὸν Ἑρμείαν τὴν ἀρχὴν παραλαβόντα χρῆσθαι τοῖς πράγμασιν, αὐτὸς μεταστάντος· εἰ δὲ βέλεται στρατηγεῖν ἐκεῖνον, αὐτὸν ἐκποδὼν ἀπελθεῖν, μὴ φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους ἀπολέσθαι τὴν πόλιν· ἤρεσεν ἡ πρόκλησις τῷ Ἑρμείᾳ, καὶ φήσας ἑαυτῷ πολεμικώτερον

XIV. Ceterum quoniam *omnibus*, ut ait Simonides, *caſſitis neceſſe eſt criſtam innaſci:* itaque nulla Reipublicæ adminiſtratio non fert inimicitias aliquas et diſſenſiones; non minimum refert etiam hanc rem præmeditatum eſſe eum, qui in Republica gerenda verſari inſtituit. Laudant plerique Themiſtoclem et Ariſtidem, qui quoties ad obeundam legationem, aut ducendum exercitum proficiſcerentur, inimicitiam in finibus patriæ depoſuerunt, reverſique domum eam reſumſerunt. Nonnullis factum Cretinæ Magnetis majorem in modum placet. Is cum in Reipublicæ tractatione adverſaretur Hermeiæ viro non potenti quidem, ſed honorum tamen percupido, animique elati, cernens ſub initium belli Mithridatici civitatem in diſcrimine verſari, optionem hanc Hermeiæ detulit, ut vel is, ſe in exilium profecto, urbem gubernaret, vel, ſi ita videretur, ipſe ſolum vertens ſibi imperium relinqueret; ne ſua contentione civitatem peſſundarent. Placuit oblata conditio Hermeiæ, faſſuſque bello gerendo præſtare ſibi Cre-

τὴν) τὸν Κρητίναν, ὑπεξῆλθε μὴ παίδων καὶ γυναικός· ὁ δὲ Κρητίνας ἐκεῖνόν τε προὔπεμψε, τ' ἰδίων χρημάτων δ'δπιδοὺς ὅσα φεύγουσιν ἦν ἢ πολιορκουμένοις χρησιμώτερα· καὶ τὴν πόλιν ἄρισα στρατηγήσας παρ' ὀδὲν ἐλθοῦσαν ἀπολέσθαι προεποίησεν ἀνελπίστως. Εἰ γὰρ εὐγενὲς καὶ φρονήματος μεγάλου τὸ ἀναφωνῆσαι,

Φιλῶ τέκν', ἀλλὰ πατρίδ' ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ,

πῶς οὐκ ἐκείνοις προχειρότερον εἰπεῖν ἐκάστῳ, Μισῶ τ' δεινὰ κ' βούλομαι ποιῆσαι κακῶς, ἀλλὰ πατρίδα ἐμὴν μᾶλλον φιλῶ· τὸ γὰρ μὴ θέλειν ἀφαιρεθῆναι προὺς ἐχθρὸν, ὧν ἕνεκα δεῖ φίλον προέσθαι, δεινῶς ἄγριον καὶ θηριῶδες. Οὐ μὴν ἀλλὰ βέλτιον οἱ περὶ Φωκίωνα καὶ Κάτωνα, μηδὲ ὅλως ἔχθραν τινὰ πρὸς πολιτικὰς τιθέμενοι διαφοράς, ἀλλὰ δεινοὶ καὶ ἀπαράτητοι μόνον ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν ὄντες μὴ προέσθαι τὸ συμφέρον, ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις ἀμνήστως καὶ φιλανθρώπως χρώμενοι

D. 6. ἐκείνοις] Immo ἐκεῖνο, cum Mez. et Reisk.

tinam, cum liberis et uxore urbe excessit: et Cretinas, cum eum deduxit de suo largitus quæ exulantibus essent quam obsessis commodiora, tum re optime gesta urbem contra omnium spem a præsente exitio conservavit. Si enim nobilis est magnique animi vox ista,

Liberos amo meos, sed patriam magis meam:

cur non cuivis promtius sit dicere, Odi hunc et cupio lædere, sed majore patriæ amore detineor? Nolle enim cum inimico in gratiam redire eam ob caussam, ob quam vel amicus sit dimittendus, nimis quam immane est et efferati animi. Veruntamen rectius Phocion et Cato, qui nullas prorsus inimicitias cum Reipublicæ administratione privatim conjunxerunt: sed cum in publicis certaminibus pro utilitate Reipublicæ acres se et propositi tenacissimos gererent in rebus privatis pacate et humaniter iis usi sunt qui

τοῖς ἐχεῖ διαφερομένοις. Δεῖ γὰρ ἐχθρὸν μηδένα νομίζειν πολίτην, ἂν μή τις οἷος Ἀριστίων, ἢ Νάβις, ἢ Κατιλίνας, νόσημα καὶ ἀπόστημα πόλεως ἐγγένηται· τοὺς δὲ ἄλλως ἀπᾴδοντας, ὥσπερ ἁρμονικὸν ὀπιτείνοντα καὶ χαλῶντα πρᾴως εἰς τὸ ἐμμελὲς ἄγειν, μὴ τοῖς ἁμαρτάνουσι σὺν ὀργῇ καὶ πρὸς ὕβριν ὀπιφυόμενον, ἀλλ' ὡς Ὅμηρος, ἠθικώτερον,

Ὦ πέπον, ἦ τ' ἐφάμην σε περὶ φρένας ἔμμεναι ἄλλων· F

καὶ,

Οἶδα κ' ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῦδε νοῆσαι·

ἂν τέ τι χρηστὸν εἴπωσιν ἢ πράξωσι μὴ τιμαῖς ἀχθόμενον αὐτῷ, μηδὲ λόγων εὐφήμων ὀπὶ καλοῖς φειδόμενον· ἔστω γὰρ ὅ, τε ψόγος ὅπου δεῖ πίστιν ἕξει, καὶ πρὸς τὴν κακίαν ἀφαλοῦμεν αὐτούς, αὐξοντες τὴν ἀρετήν, καὶ ταῦτα προβάλλοντες ἐκείνοις ὡς ἄξια καὶ πρέποντα μᾶλλον. Ἐγὼ δὲ κ' μαρτυρεῖν ἀξιῶ τὰ δίκαια τοῖς 810
ἀφόροις τὸν πολιτικὸν ἄνδρα, καὶ βοηθεῖν κρινομένοις

in publica diſſentirent. Nullus enim civis pro inimico habendus eſt, niſi quis eſt Ariſtionis inſtar, aut Nabidis, aut Catilinæ, morbus et vomica veluti reipublicæ. Qui vero alias diſcrepant, eos inſtar Muſici debet reipublicæ moderator vel relaxando placide vel intendendo ad concentum reducere: neque peccantes iracunde aut contumelioſe inceſſere, ſed placide objurgare: cujus generis ſunt Homerica iſta,

Nugator, te plus aliis ego mente valere
Crediderам.——

et,

Rectius his aliquid poteras depromere verbis:

rurſumque ubi recte aliquid dixerint aut fecerint, neque honori eorum invidere, neque fauſtis acclamationibus parcere. Ita fiet, ut et reprehenſioni ſua ſit in loco auctoritas, et a vitio eos avertamus virtutem augendo, et probe facta ac dicta, tanquam ipſis digniora, delictis comparando. Ego vero verſantem in republica virum et inimicis juſta in cauſſa teſtimonium perhibere jubeo, et in judicio eos

πρὸς τὰς συκοφάντας, καὶ ταῖς διαβολαῖς ἀπιστεῖν, ἂν
ὦσιν ἀλλότριαι τῆς προαιρέσεως αὐτῶν· ὥσπερ ὁ Νέρων
ἐκεῖνος ὀλίγον ἔμπροσθεν ἢ κτεῖναι τὸν Θρασέαν μάλιστα
μισῶν καὶ φοβούμενος, ὅμως ἐγκαλοῦντός τινος ὡς κακῶς
κεκριμένου καὶ ἀδίκως, "Ἐβουλόμην ἄν," ἔφη, "Θρα-
"σέαν οὕτως ἐμὲ φιλεῖν, ὡς δικαστὴς ἄριστός ἐστιν." Οὐ
χεῖρον δὲ καὶ πρὸς ὀπίπληξιν ἑτέρων φύσει πονηρῶν
μᾶλλον ἁμαρτανόντων, ἐχθροῦ μνησθέντα κομψοτέρου τὸ
ἦθος εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκεῖνος οὐκ ἂν τοῦτο εἶπεν ἐδ' ἐποίησεν.
Β Ὑπομνηστέον δὲ καὶ πατέρων ἀγαθῶν υἱοὺς ὅταν ἁμαρ-
τάνωσιν. Ὅμηρος,

Ἦ ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς·

καὶ πρὸς Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν Ἄππιος ἐν ἀρχαιρε-
σίαις διαγωνιζόμενος, "Ἡλίκον ἂν," εἶπεν, "ὦ Παῦλε,
"σενάξας ὑπὸ γῆς, ἀκούσαις ὅτι σὸν υἱὸν ὀπὶ
"πιπτοῦσι ἀρχοῦσι καταβαίνοντα Φιλόνικος ὁ τελώνης
"δορυφορεῖ." Τὰ γὰρ τοιαῦτα νουθετεῖ τοὺς ἁμαρτά-

contra calumniatorem tueri, alieniſque ab eorum animi inſtituto criminibus fidem denegare: quemadmodum Nero ille, paulo ante quam Thraſeam interficeret, quem maxime oderat ac metuebat, quodam conquerente iniquam in ſua cauſſa a Thraſea latam fuiſſe ſententiam, *Utinam vero*, inquit, *ita me amaret Thraſea, ut optimus eſt judex*. Non abs re eſt etiam, objurgandi cauſſa eos, qui vitio quodam naturæ ad peccandum ſunt procliviores, proferre inimicum eorum melioribus præditum moribus, ac dicere, *Atqui hic non erat ita locuturus ſive acturus*. Nonnullis peccantibus parentum præclarorum eſt objicienda mentio: ſic apud Homerum,

Haud ſimilem natum tibi, Tydeu magne, dediſti:

et Appius in comitiis cum Africano Scipione contendens, *Quam*, inquit, *ingemiſceres, Paule, apud manes, ſi ſentires filium tuum cenſuræ petendæ gratia in campum deſcendentem a Philonico publicano ſtipari*. Hujuſmodi enim dicta et peccantes emendant, et cor-

νονθ᾽ ἅμα καὶ κοσμεῖ τὰς νθετοῦντας. Πολιτικῶς δὲ καὶ ὁ Νέστωρ ὁ τοῦ Σοφοκλέους ἀποκρίνεται λοιδορούμενος ὑπὸ τοῦ Αἴαντος,

Οὐ μέμφομαί σε· δρῶν γὰρ εὖ, κακῶς λέγεις.

Καὶ Κάτων διενεχθεὶς πρὸς τὸν Πομπήϊον, ἐν οἷς ἐδιάζετο τὴν πόλιν μετὰ Καίσαρος, ἐπεὶ κατέστησαν εἰς πόλεμον, ἐκέλευσε Πομπηίῳ προσδοῦναι τὴν ἡγεμονίαν, ἐπιπλῶν, Ὅτι τῶν αὐτῶν ἐστι καὶ ποιεῖν τὰ μεγάλα κακὰ καὶ παύειν. Ὁ γὰρ μεμιγμένος ἐπαίνῳ ψόγος οὐκ ἔχων ὕβριν, ἀλλὰ παῤῥησίαν, οὐδὲ θυμόν, ἀλλὰ δηγμὸν ἐμποιῶν καὶ μετάνοιαν, εὐμενὴς φαίνεται καὶ θεραπευτικός· αἱ δὲ λοιδορίαι τοῖς πολιτικοῖς ἥκιστα πρέπουσιν. Ὁρᾷ δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα, καὶ τὰ πρὸς τοῦτον ὑπ᾽ Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερίδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν ἢ Περικλῆς ἢ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος· καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοίδορον ἔχει μόνῳ, οἱ δὲ Φιλιππικοὶ καθαρεύουσι καὶ σκώμματος καὶ βωμολο-

rectores decent. Civiliter etiam Neſtor apud Sophoclem reſpondet convicianti Ajaci,

Non culpo te: bene enim meritus dicis male.

Et Cato cum Pompeio reſtitiſſet, Cæſari in vi reipublicæ facienda ſocium ſe præbenti, exorto inter hos bello, Pompeium ſummæ rerum juſſit præfici, *ejuſdem eſſe*, inquiens, *magna mala ciere et amoliri*. Permixta enim laudationi reprehenſio, non contumeliam, ſed libertatem in ſe habens, neque iram, ſed morſum et pœnitentiam excitans, benigna videtur et ad corrigendum apta. Convicia civiles minime decent. Tuum enim facio judicium, an quæ Æſchines et Demoſthenes alter in alterum ſcripſerunt, aut quæ adverſus Demadem Hyperides, Solon, aut Pericles, aut Lycurgus Spartanus, aut Pittacus Leſbius fuiſſent uſurpaturi: quanquam Demoſthenes in judiciali tantum oratione uſus eſt maledictis, Philippicæ omnis et dicacitatis et ſcurrilitatis

χίας ἁπάσης· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον ἀρχύνει τοὺς λέγοντας, ἔτι καὶ σύγχυσιν ἀφιλάζεται τῶν πραγμάτων, καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας. Ὅθεν ἄριστα ὁ Φωκίων ἐπισχὰς τῆς λοιδορίᾳ καὶ παυσάμενος τοῦ λέγειν, ἐπεὶ μόλις ἐσιώπησεν ὁ ἄνθρωπος, αὖθις παρελθών, "Οὐκοῦν," ἔφη "περὶ μὲν τῶν ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν ἀκηκόατε, λείπεται δέ μοι περὶ "τῶν ψιλῶν καὶ πελταστῶν διελθεῖν." Ἀλλ' ἐπεὶ πολλοῖς
E δυσκάθεκτόν ἐστι τὸ πρᾶγμα, καὶ πολλάκις οὐκ ἀχρήστως οἱ λοιδορούντες ἐπισομίζονται ταῖς ἀπαντήσεσιν, ἔστω βραχεῖα τῇ λέξει, καὶ μὴ θυμὸν ἐμφαίνουσα μηδὲ ἀκολασίαν, ἀλλὰ πραότητα μετὰ παιδιᾶς καὶ χάριτος ἀμωσγέπως δάκνουσαν· αἱ δὲ ἀντεπιστρέφουσαι μάλιστα τοιαῦται. Καθάπερ γὰρ τῶν βελῶν ὅσα πρὸς τὸ βαλόντα φέρεται πάλιν, ῥώμῃ τινὶ δοκεῖ καὶ στερεότητι τοῦ πληγέν-
F τος ἀνακρουόμενα τοῦτο πάσχειν· οὕτω τὸ λεχθὲν ὑπὸ

D. 5. ἔτι καὶ] Vel delendum ἔτι, vel legendum ἔτι δέ.

ſunt puræ. Nam id quidem genus dicteria dicentibus quam in quos dicuntur plus afferunt dedecoris: ac præterea confuſionem ſecum trahunt negotiorum, conturbantque deliberationes et conciones. Optime itaque Phocion, qui cum ceſſiſſet convicianti, ac dicere deſtitiſſet, poſtquam ille tandem conticuit, rurſum in concionem progreſſus, *Ergo*, inquit, *de equitibus et gravis armaturæ militibus audiviſtis: reliquum mihi eſt de levis armaturæ militibus et cetratis diſſerere.* Verum quia plerique in hoc negotio continere ſe non poſſunt, ac ſæpenumero non inutiliter maledicentium ora reſponſis obturantur: eſto reſponſio brevis, neque iram præ ſe aut ſtomachum ferat, ſed manſuetudinem cum joco et gratia tamen utcunque mordentem: quales maxime ſunt quæ dictum retorquent. Sicut enim tela in eum qui miſit redeuntia, vi quadam et ſoliditate iis impetiti retro averti videntur: ita maledictum robore et calliditate ejus in

ῥώμης καὶ σωτέρεως τῦ λοιδορήθεντος, ὅτι τὰς λοιδορήσαντας ἀναφρέφειν ἔοικεν. Ὡς τὸ Ἐπαμεινώνδα πρὸς Καλλίστρατον ὀνειδίζοντα Θηβαίοις καὶ Ἀργείοις τὸν Οἰδίποδος πατροκτονίαν, καὶ τὸν Ὀρέστε μητροκτονίαν· ὅτι "Τὰς σῶντα ποιήσαντας ἡμῶν ἐκβαλόντων, ὑμεῖς "ἐδέξασθε·" καὶ τὸ Ἀνταλκείδου τῦ Σπαρτιάτε πρὸς τὸν Ἀθηναῖον εἰπόντα, Πολλάκις ὑμᾶς ἀπὸ τῦ Κηφισῦ ἐδιώξαμεν, "Ἀλλ' ἡμεῖς γε ὑμᾶς ἀπὸ τῦ Εὐ- "ρώτα οὐδέποτε." Χαριέντως δὲ καὶ ὁ Φωκίων, τῦ Δη- 811
μοσθένες κεκραγότος, Ἀθηναῖοί σε ἀποκτενοῦσιν, "Ἂν γε "μανῶσιν," ἔφη, "σὲ δέ, ἂν σωφρονῶσι·" καὶ Κράσσος ὁ ῥήτωρ, Δομιτίε πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, "Οὐ σὺ μυραίνης "ἐν κολυμβήθρᾳ σοι τεθραμμένης, εἶτα ἀποθανούσης, "ἔκλαυσας;" ἀντιρώτησεν, "Οὐ σὺ τρεῖς γυναῖκας "θάψας οὐκ ἐδάκρυσας;" Ταῦτα μὲν ἔν ἔχει χρείαν τινὰ καὶ πρὸς τὸν ἄλλον βίον.

ιε'. Πολιτείας δὲ οἱ μὲν εἰς ἅπαν ἐνδύνλαι μέρος, ὥσπερ ὁ Κάτων, ἀδεμιᾶς ἀξιῶντες εἰς δύναμιν ἀπο-

quem jactum fuit in auctorem reverti apparet. Quale eſt, quod Epaminondas Calliſtrato exprobranti Thebanis, Œdipi, qui patrem, et Argivis, Oreſtis, qui matrem interfecit, facinora, reſpondit, *Atqui vos hos ipſos a nobis ejectos recepiſtis.* Et Antalcidæ Spartani ad Athenienſem dicentem, *Vos ſæpe a nobis eſtis a Cephiſo in fugam acti*, reſponſum, *At vos a nobis nunquam eſtis ab Eurota fugati.* Eleganter etiam Phocion Demoſthene vociferante, *Athenienſes te interficient, ubi cæperint inſanire:* reſpondit, *Te vero, ubi ſapere cæperint.* Et Craſſus orator Domitio objicienti, *Nonne tu mortuam murænam, quam alueras in piſcina, defleviſti?* reddidit, *Nonne tu nullam lachrymam trium uxorum ſepulturæ impendiſti?* Atque hæc quidem etiam in reliqua vita ſuam habent utilitatem.

XV. Sunt porro qui nullam non partem publici muneris ſubeunt, ut Cato, exiſti-

B λείπεσθαι φρονήσεως, ἀλλ' ἐπιμελείας τὸν ἀγαθὸν πολίτην· καὶ τὸν Ἐπαμεινώνδαν ἐπαινοῦσιν, ὅτι φθόνῳ καὶ πρὸς ὕβριν ἀποδειχθεὶς τελέαρχος ὑπὸ τῶν Θηβαίων, οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' εἰπών, "Ὡς οὐ μόνον ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσιν, ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν ἀνήρ," εἰς μέγα καὶ σεμνὸν ἀξίωμα προήγαγε τὴν τελεαρχίαν οὐδὲν οὖσαν πρότερον, ἀλλ' ἢ περὶ τοὺς γεωπονοὺς ἐκβολῆς κοπρίων καὶ ῥυμμάτων ἀποτροπῆς ἐπιμέλειάν τινα. Κἀγὼ δὲ ἀμέλει παρέχω γέλωτα τοῖς παρεπιδημοῦσιν, ὁρώμενος ἐν δημοσίῳ περὶ τὰ τοιαῦτα πολλάκις· ἀλλὰ βοηθεῖ μοι τὸ τοῦ Ἀντισθένους μνημονευόμενον· θαυμάσαντος γάρ τινος εἰ δὶ C ἀγορᾶς αὐτὸς φέρει τάριχον, "Ἐμαυτῷ γε," εἶπεν· ἐγὼ δὲ ἀνάπαλιν πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας, εἰ κεράμῳ παρέσχηκα μελεσυμβύῳ, καὶ φυράμασι καὶ λίθοις προσκομιζομένοις, "Οὐκ ἐμαυτῷ γε, φημί, ταῦτα οἰκοδομεῖν, ἀλλὰ

C. 4. οἰκοδομεῖν] Præstat οἰκονομεῖν, cum Mez. et Xyl.

mantes bono civi nullam curam aut induſtriam omittendam, quæ ad potentiam conciliandam conducat. Laudantque hi Epaminondam, quod cum eum Thebani invidia ducti et contumeliæ faciendæ cauſſa Telearcham deſignaſſent, non detrectavit: ſed fatus, *Non modo magiſtratu virum, ſed etiam viro magiſtratum qualis ſit demonſtrari*, Telearchiam ad magnam dignitatem ac majeſtatem evexit: cum ante is magiſtratus non fuiſſet niſi ſtercorum ex angiportis ejiciendorum, ac aquarum derivandarum procuratio quædam. Atque ipſe quoque nimirum peregre huc adventientibus riſum moveo, cum talia videor frequenter in publico tractare. Sed tuetur me Antiſthenis dictum memoriæ proditum, qui miranti cuidam, quod ſalſamentum per forum geſtaret, reſpondit, *Mihi quidem ipſi fero.* Atque ego viciſſim incuſantibus quod dimenſioni teſtarum adſto, ac cæmenti et lapidum vecturæ, reſpondeo, *Non mihi me, ſed*

" τῇ πατρίδι." Εἰς γὰρ ἄλλα πολλὰ μικρὸς ἄν τις εἴη καὶ γλίσχρος αὐτῷ διοικῶν, καὶ δι' αὐτὸν πραγματευόμενος· εἰ δὲ δημοσίᾳ καὶ περὶ τὴν πόλιν, οὐκ ἀγεννὴς, ἀλλὰ μεῖζον τὸ μέχρι μικρῶν ὀπιμελὲς καὶ πρόθυμον. Ἔτεροι δὲ σεμνότερον οἰόνται καὶ μεγαλοπρεπέστερον εἶ τὸ τοῦ Περικλέους· ὧν καὶ Κριτόλαός ἐστιν ὁ περιπατητικὸς, ἀξιῶν, ὥσπερ ἡ Σαλαμινία ναῦς Ἀθήνησι καὶ ἡ Πάραλος οὐκ ἐπὶ παντὸς ἔργου ἀλλ' ἐπὶ τὰς ἀναγκαίας καὶ μεγάλας D κατεσπῶντο πράξεις, οὕτως ἑαυτῷ πρὸς τὰ κυριώτατα καὶ μέγιστα χρῆσθαι, ὡς ὁ τοῦ κόσμου βασιλεύς,

— τῶν ἄγαν γὰρ ἅπτεται
Θεὸς, τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀνεὶς ἐᾷ,

κατὰ τὸν Εὐριπίδην. Οὐδὲ γὰρ τοῦ Θεαγένους τὸ φιλότιμον ἄγαν καὶ φιλόνεικον ἐπαινοῦμεν, ὃς οὐ μόνον τὴν περίοδον νενικηκὼς, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, οὐ παγκρατίῳ μόνον ἀλλὰ καὶ πυγμῇ καὶ δολιχῷ, τέλος

patriæ iſta adminiſtrare. Ut enim ſordidus haberi poteſt, qui multa id genus ſibi ipſi tractat, ſuique cauſſa adminiſtrat: ita cum publice iſta, et commodo civitatis tractantur, nequaquam illiberalis eſt, ſed magna etiam ad exigua hæc ſe demittens procuratio et officii promtitudo. Alii Periclis inſtitutum magnificentius ac ſplendidius judicant, in quorum numero eſt Critolaus quoque Peripateticus. Volebat enim, quemadmodum Athenis Salaminia navis et Paralus non cujuſvis negotii, ſed neceſſariorum tantum ac magnorum cauſſa deducerentur in mare, ita ſe quoque non niſi ad ſummam rerum pertinentes maximaſque adhiberi actiones, exemplo regis Univerſi, qui, ut eſt ab Euripide ſcriptum,

— *ſumma procurat modo*
Deus, adque fortunam minora rejicit.

Neque enim nimium honoris ac contendendi ſtudium in Theagene probamus: qui cum non ſolum circuitum viciſſet, ſed et multa certamina alia, non tantum pancratio, ſed et pugillatione, et longa decurſione, ad extremum cum

ἡρῶα δειπνῶν ὑπαφίει τινὸς, ὥσπερ εἰώθει, φορτηθείσης
ἅπασι τῆς μερίδος ἀναπηδήσας, διεπαγκρατίασεν, ὡς
E οὐδένα νικᾶν δέον αὐτοῦ παόντος· ὅθεν ἠθροισε χιλίους καὶ
μυριάδας στεφάνους, ὧν συρφετὸν ἄν τις ἡγήσαιτο τοὺς
πλείστους. Οὐδὲν οὖν τούτῳ διαφέρουσιν οἱ πρὸς πᾶσαν
ἀποδυόμενοι πολιτικὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ ποιοῦσιν μεμπτοὺς
ἑαυτοὺς τοῖς πολλοῖς, ἐπαχθεῖς τε γίνονται καὶ κατορ-
θοῦντες ὑπίφθονοι, κἂν σφαλῶσιν ὑπίχαρτοι, καὶ τὸ θαυ-
μαζόμενον αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπιμελείας εἰς χλευασμὸν
ἐκπονοῦσι καὶ γέλωτα. Τοιοῦτον,

F Μητίοχος μὲν στρατηγεῖ, Μητίοχος δὲ τὰς ὁδοὺς,
Μητίοχος δὲ ἄρτους ἱποπτᾷ, Μητίοχος δὲ τὰ ἄλφιτα,
Μητίοχος δὲ πάντα ποιεῖται, Μητίοχος δ' οἰμώξεται.

Τῶν Περικλέους ἦτος εἷς ἦν ἑταίρων, τῇ δὲ ἐκεῖνον, ὡς
ἔοικε, δυνάμει χρώμενος ὑπιφθόνως καὶ κατακόρως.
Δεῖ δὲ, ὡς φασιν, ἐρῶντι τῷ δήμῳ τὸ πολιτικὸν προσ-
φέρεσθαι, καὶ μὴ παόντος ἑαυτοῦ πόθον ἐναπολείπειν· ὁ

funebribus quibuſdam heroicis ludis cœnaret, propoſita de more cuiuis portione proſiluit, ac pancratio decertavit; perinde ac ſi nemini liceret vincere ſe præſente: unde factum eſt, ut coronas congeſſerit ducenas ſupra millenas, quarum pleraſque pro quiſquiliis haberes. Nihil ab hoc diverſum faciunt, qui omnia ſubeunt civilia munera: nam reprehenſionibus multorum ſeſe exponunt, moleſtique fiunt, et cum bene rem gerunt, invidia, cum male, gaudio excipiuntur: denique quæ ab initio admirationi erat eorum induſtria, in ludibrium et riſum excidit. Quale eſt,

Metiochus prætor eſt, Metiochus viarum procurator,
Metiochus panes, Metiochus farinam diſtribuit,
Metiochus omnibus præeſt, Metiochus habebit infortunium.

Fuit hic unus de ſociis Periclis, et, ut apparet, potentia, qua propter hunc erat præditus, odioſe et cum faſtidio civium abuſus. Oportet autem civilem virum ad populum amore ipſius captum accedere, ſuique etiam abſentis deſiderium in animis civium relin-

καὶ Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς ἐποίει, πολλοῦ χρόνον ἐν ἀγρῷ διατρίβων, ἅμα καὶ τὸν φθόνον τὸ βάρος ἀφαιρῶν, καὶ διδοὺς ἀναπνοὴν τοῖς πέζεσθαι δοκοῦσιν ὑπὸ τὴν ἐκείνου δόξης. Τιμησίας δὲ ὁ Κλαζομένιος, τὰ μὲν ἄλλα λίαν περὶ τὴν πόλιν ἀνὴρ ἀγαθὸς, τῷ δὲ πάντα πεφάνθαι δι' ἑαυτὸν φθονούμενος ἠγνόει καὶ μισούμενος, ἕως αὐτῷ συνέβη τοιοῦτον· ἔτυχον ἐν ὁδῷ παῖδες ἐκ λάκκου τινὸς ἀστράγαλον ἐκκόπτοντες ἐκείνου παριόντος, ὧν οἱ μὲν ἔφασκον μὴ κινεῖν, ὁ δὲ πατάξας, "Οὔπω," εἶπεν, "ἐκκόπτω Τιμησίου τὸν ἐγκέφαλον, ὡς ἔτος ἐκ-"κέκοπται·" τοῦτο ὁ Τιμησίας ἀκούσας, καὶ συνεὶς τὸν λήκοντα πᾶσι φθόνον, ἀναστρέψας ἔφρασε τὸ πρᾶγμα τῇ γυναικί, καὶ κελεύσας ἕπεσθαι συνεσκευασμένῃ εὐθὺς ἀπὸ τῶν θυρῶν ᾤχετο ἀπιὼν ἐκ τῆς πόλεως. Ἔοικε δὲ καὶ Θεμιστοκλῆς τοιοῦτόν τινος ἀπαντῶντος αὐτῷ πρὸς τῶν Ἀθηναίων, εἰπεῖν, "Τί, ὦ μακάριοι,

B. 3. δὲ καὶ] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. omiſſum a Stephano. B. γὰρ καί.

quere: quod fecit Scipio Africanus, multum temporis ruri degens, ut et invidiæ minueret onus, et reſpirandi facultatem concederet iis, qui gloria ipſius premi videbantur. Contra Timeſias Clazomenius, vir alioqui de Republica bene meritus, non animadvertit ſe propterea quod omnia ſolus ageret, in invidia eſſe et odio apud ſuos, donec tale ei quippiam uſu venit: in via pueri talum e foſſa excutiebant, Timeſia prætereunte: eorum alii dicebant non excuſſum iri talum: qui vero eum excutiebat, *Utinam*, inquit, *ita Timeſiæ cerebrum excutiam, ut hunc talum excuſſero:* hoc audito Timeſias, intelligenſque odium ſui omnium animos pervagari, domum revertit, et uxori re expoſita mandavit, ut rebus convaſatis ſe ſequeretur, rectaque a foribus digreſſus urbe exivit. Apparet etiam Themiſtocli aliquid ſimile ab Athenienſibus eveniſſe, cum dice-

" κοπιᾶτε πολλάκις εὖ πάσχοντες;" Αὐτῶν δὲ τούτων τὰ μὲν ὀρθῶς, τὰ δὲ οὐκ εὖ λέλεκται. Τῇ μὲν γὰρ εὐνοίᾳ καὶ κηδεμονίᾳ δεῖ μηδενὸς ἀφεστάναι τῶν κοινῶν, ἀλλὰ πᾶσι προσέχειν καὶ γινώσκειν ἕκαστα, μηδὲ ὥσπερ ἐν πλοίῳ, σκεῦος ἱερὸν ἀποκεῖσθαι τὰς ἐσχάτας προμηθούντα χρείας τῆς πόλεως καὶ τύχας· ἀλλ' ὡς οἱ κυβερνῆται τὰ μὲν ταῖς χερσὶ δι' αὐτῶν προάπτουσι, τὰ δὲ ὀργάνοις ἑτέροις δι' ἑτέρων ἄπωθεν καθημένοι προάγουσι καὶ τρέφουσι, χρῶνται δὲ καὶ ναύταις καὶ προρεῦσι καὶ κελευσταῖς, καὶ τούτων ἐνίους ἀναπαλούμενοι πολλάκις εἰς πρύμναν ἐγχειρίζουσι τὸ πηδάλιον· οὕτω τῷ πολιτικῷ προσήκει πολλῶν μὲν ἑτέροις ἄρχειν καὶ προκαλεῖσθαι πρὸς τὸ βῆμα μετ' εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, κινεῖν δὲ μὴ πάντα τῆς πόλεως τοῖς αὑτοῦ λόγοις καὶ ψηφίσμασιν ἢ πράξεσιν, ἀλλ' ἔχοντα πιστοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας, ἕκαστον ἑκάστῃ χρείᾳ κατὰ τὸ οἰκεῖον

C. 7. προκαλεῖσθαι] Forte rectius προσκαλεῖσθαι, cum B.

ret, *Quid defatigamini, O felices, crebra accipiendo beneficia?* Horum autem quædam recte dicta ſunt, quædam ſecus. Nam quod ad ſtudium et procurationem attinet, nulla pars Reipublicæ civili viro deſerenda, curandæ cognoſcendæque ſunt omnes: neque debet, veluti in navi ſacra anchora, ſeipſum ad extremas civitatis neceſſitates et caſus reſervare. Sed quemadmodum gubernator alia ſuis ipſe peragit manibus, alia inſtrumentis ac manibus aliorum eminus ipſe ſedens verſat, utiturque nautis, proretis, et remigum magiſtris, quorum nonnullis interdum in puppim evocatis clavum tradit: ſic civilis viri eſt officium, ut aliis quoque imperium concedat, eoſque benigne ad tribunal invitet, neque omnes civitatis res ſuis unius orationibus, decretis, atque actionibus adminiſtret, ſed fidos habeat bonoſque viros, quorum unumquemque pecu-

προσαρμόττειν· ὡς Περικλῆς Μενίππῳ μὲ ἐχρῆτο πρὸς D
τὰς στρατηγίας, δι' Ἐφιάλτου δὲ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου
βουλὴν ἐταπείνωσε, διὰ δὲ Χαρίνου τὸ κατὰ Μεγαρέων
ἐκύρωσε ψήφισμα, Λάμπωνα δὲ Θουρίων οἰκιστὴν ἐξ-
έπεμψεν. Οὐ γὰρ μόνον τῆς δυνάμεως εἰς πολλοὺς δια-
νέμεσθαι δοκούσης ἧττον ἐνοχλεῖ τὸν φθόνον τὸ μέγεθος,
ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν χρειῶν ὑπηρετεῖται μᾶλλον. Ὡς γὰρ
ὁ τῆς χειρὸς εἰς τοὺς δακτύλους μερισμὸς οὐκ ἀσθενῆ
προσποίησεν, ἀλλὰ τεχνικὴν καὶ ὀργανικὴν αὐτῆς τὴν χρῆσιν,
οὕτως ὁ πραγμάτων ἑτέροις ἐν Πολιτείᾳ μεταδιδοὺς
ἐνεργοτέραν ποιεῖ τῇ κοινωνίᾳ τὴν πρᾶξιν· ὁ δὲ ἀ- E
πληστίᾳ δόξης ἢ δυνάμεως πᾶσαν ἑαυτῷ τὴν πόλιν ἀνα-
πτύξας, καὶ πρὸς ὃ μὴ πέφυκε μηδὲ ἥσκηται προσάγων
αὑτόν, ὡς Κλέων πρὸς τὸ στρατηγεῖν, Φιλοποίμην δὲ 813
πρὸς τὸ ναυαρχεῖν, Ἀννίβας δὲ πρὸς τὸ δημηγορεῖν,
οὐκ ἔχει προφάσεις ἁμαρτάνων· ἀλλὰ προσακούει
τὸ τοῦ Εὐριπίδου,

liari alicui negotio accommodet tractando. Sic Pericles Menippo usus est ad gerenda bella, Ephialtis opera concilium Areopagiticum depressit, per Charinum legem contra Megarenses pertulit, Lamponem Thurios conditum emisit. Non enim tantum minus obnoxia est invidiæ ob magnitudinem potentia, quæ in multos distributa videtur: sed et rectius negotia conficiuntur. Sicut enim manus in digitos divisio, non imbecillum ejus reddidit, sed artificiosum et instrumentis expeditum usum: ita qui in Republica aliis munera publica committit, actiones efficit ob societatem efficaciores. At qui insatiabili gloriæ potentiæve studio totam sibi imponit Rempublicam et ea quoque aggreditur, ad quæ vel a natura vel ab exercitatione est imparatus, (ut cum Cleon ad ducendum exercitum, Philopœmen ad regendam classem, Annibal ad concionandum se contulit) ejus ubi quid peccatum est non habet locum excusatio, sed occinitur præterea ei Euripideum hoc;

Τέκτων γὰρ ὢν ἔπρατίες οὐ ξυλεργικά·

λέγειν ἀπίθανος ὢν ἐπρέσβευες, ἢ ῥάθυμος ὢν ὠκονόμεις, ψήφων ἄπειρος ἐταμίευες, ἢ γέρων καὶ ἀσθενὴς ἐστρα-
F τήγεις. Περικλῆς δὲ καὶ πρὸς Κίμωνα διενείματο τὴν δύναμιν, αὐτὸν μὲν ἄρχειν ἐν ἄστει, τὸν δὲ, πληρώσαντα τὰς ναῦς τοῖς βαρβάροις πολεμεῖν· ἦν γὰρ ὁ μὲν πρὸς Πολιτείαν, ὁ δὲ πρὸς πόλεμον εὐφυέστερος. Ἐπαινέσι δὲ καὶ τὸν Ἀναφλύστιον Εὔβουλον, ὅτι πίστιν ἔχων ἐν τοῖς μάλιστα καὶ δύναμιν, οὐδὲν τῶν Ἑλληνικῶν ἔπραξεν, οὐδ' ὅτι στρατηγίαν ἦλθεν, ἀλλ' ὅτι τὰ χρήματα τάξας ἑαυτὸν, ηὔξησε τὰς κοινὰς πρόσοδους, καὶ μεγάλα τῇ πόλιν ἀπὸ τούτων ὠφέλησεν. Ἰφικράτης δὲ ἢ μελέτας λόγων ποιούμενος ἐν οἴκῳ πολλῶν παρόντων
813 ἐχλεύαζετο· ἢ γὰρ εἰ λογεὺς ἀγαθὸς ἀλλὰ μὴ φαῦλος ἦν, ἔδει τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις δόξαν ἀγαπῶντα τῆς σχολῆς ἐξίστασθαι τοῖς σοφισταῖς.

ιϛ'. Ἐπεὶ δὲ παντὶ δήμῳ τὸ κακοήθες καὶ φιλάπιον

Tractasti, qui faber esses, non fabrilia, scilicet legationem obiisti artis persuadendi rudis, annonam procurasti socors, quæsturam gessisti ignarus calculi, senex vel imbecillus exercitum duxisti. Pericles vero etiam cum Cimone potentiam divisit, ut ipse in urbe imperaret, Cimon classem in barbaros duceret: erat enim hic ad bellum, ad civiles res ille natura aptior. Laudatur etiam Eubulus Anaphlystius, qui cum fide esset summa atque potentia, nihil rerum Græcarum gessit, neque ad præturam bellicam se contulit: sed administrationem pecuniæ amplexus, publicos auxit reditus, magnoque fuit patriæ emolumento. Iphicrates contra domi multis præsentibus declamans risui fuit, quia etsi fuisset, quod minime erat, orator bellus, tamen contentus bellica gloria, decedere schola sophistis debebat.

XVI. Præterea quoniam omnes populi ea laborant animorum perversitate, ut de iis maligne sentiant qui Rempub-

ἕνεκι πρὸς τὰς πολιτευομένους, καὶ πολλὰ τῶν χρησίμων, ἂν μὴ φάσιν ἔχῃ, μηδὲ ἀντιλογίαν ὑπονοῦσι προάπτεσθαι συνωμοτικῶς, καὶ τοῦτο διαβάλλει μάλιστα τὰς ἑταιρείας καὶ φιλίας· ἀληθινὴν μὲν ἔχθραν ἢ διαφορὰν ἀδεμίαν ἑαυτοῖς ὑπολειπόμενον, ὡς ὁ τῶν Χίων δημαγωγὸς Ὀνομάδημος ὑπέλαβε, τῇ φάσει κρατήσας, πάντας ἐκβάλλειν τοὺς ὑπεναντίους, "Ὅπως," ἔφη, "μὴ πρὸς B "τοὺς φίλους ἀρξώμεθα διαφέρεσθαι, τῶν ἐχθρῶν παν-"τάπασιν ἀπαλλαγέντες." Τοῦτο μὲν γὰρ εὔηθες· ἀλλ' ὅταν ὑποπίπτωσιν οἱ πολλοὶ πρός τι πρᾶγμα καὶ μέγα καὶ σωτήριον, ὃ δεῖ πάντας ὥσπερ ἀπὸ συντάξεως ἥκοντας, τὴν αὐτὴν λέγειν γνώμην, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ τρεῖς διαστάντας ἀντιλέγειν ῥᾳδίως τῷ φίλῳ, εἶτα ὥσπερ ἐξελεγχομένους μεταπίπτεσθαι· συνεφέλκονται γὰρ ὕπο τὸν δῆμον, ὑπὸ τοῦ συμφέροντος ἄγεσθαι δόξαντες. Ἐν μὲντοι τοῖς ἐλάττοσι καὶ πρὸς μέγα μηδὲν δίκαιον,

licam regunt, utque anſas eos culpandi captent, multaque utilia quæ citra diſſidium aut altercationem aguntur in ſuſpicionem vocent, tanquam per conjurationem geſta, eaque res maxime ſodalitia et amicitias calumniis objicit: non debet ſane vir civilis veram inimicitiam ullam aut diſſenſionem ſibi facere reliquam; quantumvis Onomademus Chiorum populi ductor cum in ſeditione victor extitiſſet, non paſſus fuerit omnes ejici adverſarios, quod *vereri ſe* diceret, *ne inimicis omnino liberati cum amicis diſſentire inciperent.* Hoc quidem fatuum eſt. Verum cum multitudini ſuſpecta eſt actio aliqua magna et ſalutaris, non expedit univerſos tanquam ex compoſito ad unam eandemque dicendam ſententiam venire: ſed duo vel tres, facta diſceſſione, placide contra amicum dicant, ac tandem veluti convicti a ſua ſententia diſcedant: ſic enim una in ſententiam propoſitam populus ab iis perducitur, dum eos utilitate moveri exiſtimat. In exiguis quidem cauſſis, et ad nullam magnam rem per-

C οὐ χεῖρόν ἐϛι καὶ ἀληθῶς ἐᾶν διαφέρεσθαι τὺς φίλους, ἕκαϛον ἰδίῳ λογισμῷ χρώμενον, ὅπως ἐπὶ τὰ κυριώτατα καὶ μέγιϛα φαίνωνται πρὸς τὸ βέλτιϛον ὁδὸν ἐκ ἀπδοσιδῆς ὁμοφρονοῦντες.

ιζ'. Φύσει μὲν οὖν ἄρχων ἀεὶ πόλεως ὁ πολιτικὸς, ὥσπερ ἡγεμὼν ἐν μελίτταις· καὶ τῦτο χρὴ διανοεῖσθαι ἔχειν τὰ δημόσια διὰ χειρός· ἃς δὲ ὀνομάζουσιν ἐξεσίας καὶ χειροτονοῦσιν ἀρχάς, μήτε ἄγαν διώκειν καὶ πολλάκις (οὐ γὰρ σεμνὸν ὁδὲ δημοτικὸν ἡ φιλαρχία) μήτε ἀπωθεῖσθαι, τῦ δήμυ κατὰ νόμον διδόντος καὶ καλοῦντος· ἀλλὰ κἂν ταπεινότερας τῆς δόξης ὦσι, δέχεσθαι καὶ D συμφιλοτιμεῖσθαι (δίκαιον γὰρ, ὑπὸ τῶν μειζόνων κοσμυμένυς ἀρχῶν, ἀντικοσμεῖν τὰς ἐλάττονας) καὶ τῶν μὲν βαρυτέρων, οἷον στρατηγίας Ἀθήνησι, καὶ πρυτανείας ἐν Ῥόδῳ, καὶ Βοιωταρχίας παρ' ἡμῖν, ὑφίεσθαί τι καὶ παρενδιδόναι μετριάζοντα· ταῖς δὲ μικροτέραις ἀξίωμα

ducentibus nihil impedit, quin re etiam vera ſinas amicos diſſentire, unoquolibet ſuas ſecuto rationes: ut in negotiis principalibus atque maximis videantur optimi publici cauſſa, non dedita in hoc prius opera, conſentire.

XVII. Enimvero civilis vir naturæ ratione ſemper princeps eſt civitatis, ut rex inter apes: idque cogitantem oportet Reipublicæ gubernacula in manibus habere: reliquos minores magiſtratus neque admodum capeſſere, neque ſæpe: (nam magiſtratuum gerendorum cupiditas neque cum majeſtate, neque cum populari gratia convenit:) neque rurſum averſari eos deferente et invitante populo, ſed tametſi inferiores gloria ipſius ſint, in iis capeſſendis ſtudium multitudinis comprobare: (æquum enim eſt, ut ex ſuperioribus magiſtratibus ornamenta adeptus, inferiores viciſſim exornet:) et in majoribus illis dignitatibus, qualis eſt Athenis prætura, Rhodi prytaneia, et apud nos Bœotarchia, ea moderatione verſari, ut nonnihil de eorum majeſtate ultro remittat, minoribus aliquid digni-

προσπλέναι καὶ ὄγκον· ὅπως μήτε πρὸς ταύτας εὐκαταφρόνητοι, μητ' ὀπίθονοι πρὸς ἐκείνας ὦμεν. Εἰσιόντα δὲ εἰς ἅπασαν ἀρχὴν οὐ μόνον ἐκείνως δεῖ προχειρίζεσθαι τοὺς λογισμούς, ὃς ὁ Περικλῆς αὑτὸν ὑπεμίμνησκεν ἀναλαμβάνων τὴν χλαμύδα, "Πρόσεχε E
"Περίκλεις· ἐλευθέρων ἄρχεις, Ἑλλήνων ἄρχεις, πο-
"λιτῶν Ἀθηναίων." Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο λέγειν πρὸς ἑαυτόν, Ἄρχομαι ἄρχεις, ὑποτεταγμένης πόλεως ἀνθυπάτοις, ὑπατικοῖς Καίσαρος· οὐ ταῦτα λόγχης πεδία, οὐδὲ αἱ παλαιαὶ Σάρδεις, οὐδὲ ἡ Λυδῶν ἐκείνη δυνάμις· εὐσταλεστέραν δεῖ τὴν χλαμύδα ποιεῖν, καὶ βλέπειν ἀπὸ τοῦ στρατηγίου πρὸς τὸ βῆμα, καὶ τῷ στεφάνῳ μὴ πολὺ φρόνημα πιστεύειν, ὁρῶντα τοὺς καλπίους ἐπάνω τῆς κεφαλῆς· ἀλλὰ μιμεῖσθαι τοὺς ὑποκριτάς, πάθος μὲν ἴδιον καὶ ἦθος καὶ ἀξίωμα τῷ ἀγῶνι προσπλέκοντας, τοῦ δὲ ὑποβολέως ἀκούοντας, καὶ μὴ παρεκβαίνοντας τοὺς ῥυθμοὺς καὶ F

E. 5. λόγχης πεδία] E. λόγχης παιδιά. Reisk. Ἀλόπης πεδία. Vulgata forte tuenda.

tatis atque amplitudinis conciliet: atque ut in his a contemtu se, sic in illis ab invidia tutum præstet. Porro qualemcumque magistratum occipienti non eæ modo in promtu sunt habendæ rationes, quibus Pericles seipsum officii commonefaciebat, quoties chlamydem sumeret, *Animum adverte, Pericles, liberis Græcis præes, civibus Athenienſibus:* sed et hæc secum commemoranda, Imperas subditus, urbi præfectus, quæ proconsulibus, aut procuratoribus Cæsaris est subjecta: non hic lanceæ campi sunt, nec priscæ Sardes, neque Lydorum illa potentia: gestanda est tibi chlamys vilior, et a prætorio oculi in tribunal convertendi, neque multum fiduciæ in corona ponendum, cum supra caput tuum calceos cernas. Sed imitandi sunt histriones, et suo modo actioni affectus, gestusque et ornamenta adhibentes, interim verba suggerenti aures præbentes, neque extra mo-

τὰ μέτρα τῆς διδομένης ἐξουσίας ὑπὸ τῶν κρατούντων. Ἡ γὰρ ἔκπληξις οὐ φέρει συριγμὸν οὐδὲ χλευασμόν· ἀλλὰ πολλοῖς μὲν ἐπέβη

Δεινὸς κολαστὴς πέλεκυς αὐχένος τομεύς,

ὡς τοῖς περὶ Παρδάλαν τὸν ὑμέτερον, ἐκλαθομένοις τῶν ὅρων· ὁ δέ τις ἐκρίφεις εἰς νῆσον γέγονε κατὰ τὸν Σόλωνα,

—— Φολεγάνδριος, ἢ Σικινίτης,
814 Ἀντί γ' Ἀθηναίης πατρίδ' ἀμειψάμενος.

Τὰ μὲν γὰρ μικρὰ παιδία τῶν πατέρων ὁρῶντες ὑποχειρίους τὰς κρηπῖδας ὑποδεῖσθαι καὶ τὰς στεφάνους περιτίθεσθαι, μετὰ παιδιᾶς γελῶμεν· οἱ δ' ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἀνοήτως τὰ τῶν προγόνων ἔργα καὶ φρονήματα καὶ πράξεις ἀσυμμέτρους τοῖς παροῦσι χαιρεῖς καὶ πράγμασιν ὅσας μιμεῖσθαι κελεύοντες, ἐξαίρουσι τὰ πλήθη, γελοιά τε ποιοῦντες, οὐκέτι γέλωτος ἄξια πάσχουσιν, ἂν μὴ πάνυ καταφρονηθῶσι. Πολλὰ γὰρ
Β ἐστὶν ἄλλα τῶν πρότερον Ἑλλήνων διεξιόντα τοῖς νῦν,

dum et menſuram ab eo cujus ſumma eſt poteſtas præſcriptam muneri conceſſo egredientes. Hoc enim loco error non ſibilos aut ſannas excitat: ſed multos arripuit

Vindex atrox ſecuris cervicem amputans,

quod evenit Pardalæ noſtro, finium oblito: alius in inſulam relegatus factus eſt, juxta illud Solonis,

——*Pholegandrius, aut Sicinita,*
Extorris patriæ limine Cecropiæ.

Etenim cum videmus pueru-los parentum crepidas conari ſubligare ſibi, aut coronas eorum capitibus ſuis imponere, per jocum ridemus: at urbani magiſtratus, majorum opera, arduos conatus, et facta præſentibus temporibus ac rebus non congruentia ſtulte jubentes imitari, multitudinem concitant: et cum ridicula ſunt moliti, non riſu jam digna patiuntur, niſi plane ſint contemti. Sunt ſane multa priſcorum Græcorum facta, quibus recenſendis noſtrorum

ἠθοποιεῖν καὶ σωφρονίζειν· ὡς Ἀθήνησιν ὑπομιμνήσκοντα μὴ τῶν πολεμικῶν, ἀλλ' οἷον ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ τῆς ἀμνηστίας ὑπὲ τοῖς τριάκοντα· καὶ τὸ ζημιῶσαι Φρύνιχον τραγῳδίαν διδάξαντα τὴν Μιλήτου ἅλωσιν· καὶ ὅτι Θήβας Κασάνδρου κτίζοντος, ἐστεφανηφόρησαν· τὸν δὲ ἐν Ἄργει πυθόμενοι σκυταλισμὸν, ἐν ᾧ πεντακοσίους καὶ χιλίους ἀνῃρήκεσαν ἐξ αὐτῶν οἱ Ἀργεῖοι, βουλευσαμένους καθάρσιον περὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐκέλευσαν· ἐν δὲ τοῖς Ἁρπαλείοις τὰς οἰκίας ἐρευνῶντες, μόνῃ τῇ γεγαμηκότος νεωστὶ παρῆλθον. Ταῦτα γὰρ ἔξεστι καὶ νῦν ζηλοῦντας, ὁμοιοῦσθαι τοῖς προγόνοις· τὸν δὲ Μαραθῶνα, καὶ τὸν Εὐρυμέδοντα, καὶ τὰς Πλαταιὰς, καὶ ὅσα τῶν παραδειγμάτων οἰδεῖν ποιεῖ καὶ φρυάττεσθαι μεγαλοφυᾶς τὰς πολλὰς, ἀπολιπόντας ἐν ταῖς σχολαῖς τῶν σοφιστῶν.

ιη'. Οὐ μόνον δὲ δεῖ παρέχειν αὐτόν τε καὶ τὴν πατρίδα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀνάπτον, ἀλλὰ καὶ φίλον ἔχειν ἀεί τινα τῶν ἄνω δυνατωτάτων, ὥσπερ ἔρμα τῆς πολιτείας

possimus formare et corrigere mores. Ut si quis Athenis non bello gestas res, sed, verbi gratia, decretum de conterendis oblivione injuriis factum post dejectos triginta tyrannos referat: et quod Phrynichum mulctaverunt, qui tragœdiam de capta Mileto docuisset: quod Cassandro Thebas instaurante, coronas gestaverunt: quod audito Argivos scytalismo facto millenos et quingenos cives interfeciisse, concionem lustrare jusserunt: quod ob Harpali pecunias domos perscrutantes eam solam eximiam habuerunt, in qua novus maritus agebat. His enim etiamnum imitandis licet majorum similes fieri. Marathon autem, Eurymedon, Platææ, et quæ alia exempla animos multitudinis inflant, inanique ferocia extollunt, in rhetorum scholis sunt relinquenda.

XVIII. Non modo autem se et patriam civilis vir inculpatam apud principem præstare debet, sed præterea semper aliquem ex potentissimis habere amicum, veluti fulcrum reipublicæ stabile. Eo

βέβαιον· τοιῦτοι γὰρ εἰσι Ῥωμαῖοι, πρὸς τὰς πολιτικὰς ἀσυδὰς προθυμότατοι τοῖς φίλοις· καὶ καρπὸν οὐκ ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἷον ἔλαβε Πολύβιος καὶ Παναίτιος τῇ Σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτὼς με-
D γάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντες, εἰς εὐδαιμονίαν ἐξενέγκαθαι καλόν. Ἀρειόν τε Καῖσαρ, ὅτε τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἷλε, λαβὰ χειρὸς ἔχων, καὶ μόνῳ προσομιλῶν τῶν συνήθων, συνεισήλασεν, εἶτα τοῖς Ἀλεξανδρεῦσι τὰ ἔγκλατα προσδοκῶσι καὶ δεομένοις, ὁ Αὔγουστος ἔφη, "Δι-
" αλλάττεσθαι, διά τε τὸ μέγεθος τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὸν
" οἰκιστὴν Ἀλέξανδρον, καὶ τρίτον, ἔφη, ὃν φίλῳ μοι τούτῳ
" χαριζόμενος." Ἆρά γε ἄξιον τῇ χάριτι ταύτῃ παραβαλεῖν τὰς πολυταλάντους ἐπιτροπὰς καὶ διοικήσεις τῶν
ἐπαρχιῶν, ἃς διώκοντες οἱ πολλοὶ γηράσκουσι πρὸς ἀλλοτρίας θύραις, τὰ οἴκοι προλιπόντες; ἢ τὸν Εὐριπίδην
E ἐπανορθωτέον ᾄδοντα καὶ λέγοντα, ὡς εἴπερ ἀγρυπνεῖν

C. 9. καὶ καρπὸν ἐκ—καλόν] Locus, ita ut est, in omnibus libris corruptus, forte ita restituatur: καὶ καρπὸν ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντας, οἷον—εἰς δημόσιαν εὐδαιμονίαν ἐξενέγκασθαι καλόν.

enim sunt Romani ingenio, ut in officiis civilibus promtissimos se amicis exhibeant. Est sane decorum, ex principum familiaritate talem percipere utilitatem, qualem perceperunt Polybius et Panætius, Scipionis adjuti favore, quo patriæ uterque suæ magnum ad felicitatem attulit adjumentum. Et Cæsar cum Alexandream cepisset, Areium manu tenens, cumque eo familiarium solo colloquens, in eam urbem est invectus: metuentibusque extrema Alexandrinis ac deprecantibus, *Veniam se dare*, respondit, *cum ob urbis amplitudinem, tum ob conditorem ejus Alexandrum, ac tertio in Areii amici sui gratiam.* Numnam hujusmodi beneficio comparari merentur procurationes illæ et administrationes provinciarum pecuniosissimæ, quas plerique sectantes, rebus domi relictis, consenescunt ad alienas fores? aut potius Euripides corrigendus, itaque canendum et di-

χρὴ, καὶ φοιτᾷν ἐπ' αὐλὴν ἑτέρου, καὶ ὑποβάλλειν ἑαυτὸν ἡγεμονικῇ συνηθείᾳ, πατρίδος δεῖ κάλλιον ὅπη ταῦτα χωρεῖν, τὰ δὲ ἄλλα τὰς ὅπη τοῖς ἴσοις καὶ δικαίοις φιλίας ἀπαίζεσθαι καὶ διώκειν.

ιθ'. Ποιοῦντα μὴν τοῖς κρατοῦσιν εὐπειθῆ τὴν πατρίδα, δεῖ μὴ προσεκταπεινοῦν, μηδὲ τῷ σκέλος δεδεμένῳ προσυποβάλλειν καὶ τὸ πάχιλον· ὥσπερ F ἔνιοι καὶ μικρὰ καὶ μείζω φέροντες ὅπη τὰς ἡγεμόνας, ἐξονειδίζουσι τὴν δουλείαν, μᾶλλον δὲ ὅλως τὴν Πολιτείαν ἀναγοῦσι καταπλῆγα καὶ προδῆ καὶ πάντων ἄκυρον ποιοῦντες. Ὥσπερ γὰρ οἱ χωρὶς ἰατροῦ μήτε δειπνεῖν μήτε λούεσθαι συνειθισθέντες, ἀλλ' ὅσον ἡ φύσις δίδωσι, ζῆν ὡς ὑγιαίνειν· οὕτως οἱ παντὶ δόγματι καὶ συνεδρίῳ καὶ χάριτι καὶ διοικήσει προσάγοντες ἡγεμονικὴν κρίσιν, ἀναγκάζουσιν ἑαυτῶν μᾶλλον ἢ βούλεσθαι δεσπόζειν τοὺς ἡγουμένους. Αἰτία 815 δὲ τούτου μάλιστα πλεονεξία καὶ φιλονεικία τῶν προτων· ἢ γὰρ ἐν οἷς βλάπτουσι τοὺς ἐλάττονας ἐκκλίζουσι φεύγειν

cendum,

Nam si pervigilandum est, —

et aula alterius frequentanda, submittendumque sese principis familiaritati, patriæ causa hæc rectissime subeas, cæteroqui amicitiæ æquis et justis conditionibus parandæ sunt.

XIX. Interim qui patriam principibus obsequentem reddit, non debet ei opprimendæ socium se præbere, neque, ligato crure, subjicere etiam cervices: sicut nonnulli omnia et parva et magna ad principes dum deferunt, patriæ servitutem exprobrant, immo totam potius Rempublicam abolent, pavidam eam et formidolosam, nulliusque rei compotem reddentes. Quo enim pacto qui sine medico neque cœnare neque lavare sunt adsueti, ne tantum quidem, quantum natura concessit, sanitate fruuntur: eodem, qui cuivis decreto, concilio, muneri, administrationi principis auctoritatem inducunt, cogunt principes magis quam ii vellent ipsorum dominos esse. In causa est præcipue procerum avaritia et contendendi studium: nam aut in his quæ cum damno inferiorum agunt, operam dant ut civium judicium sub-

τ' πόλιν, ἢ περὶ ὧν διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους ἐκ ἀξιοῦντες ἐν τοῖς πολίταις ἔχειν ἔλαττον, ἐπάγονται τὰς κρείττονας· ἐκ τούτου δὲ ἡ βουλὴ καὶ δῆμος καὶ δικαστήρια καὶ ἀρχὴ πᾶσα τ' ἐξουσίαν ἀπόλλυσι. Δεῖ δὲ τὸν μὲν ἰδιώτας ἰσότητι, τὸν δὲ δυνατὸν ἀνθυπείξει προαύνοντα, κατέχειν ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ ἀφαλύειν τὰ πράγματα, πολιτικόν τινα ποιούμενον αὐτόν, ὥσπερ νοσημάτων ἀπορρήτων, ἰατρείαν, αὐτόν τε μᾶλλον ἠτιμάσθαι βουλόμενον ἐν τοῖς πολίταις ἢ νικᾶν ὕβρει καὶ καταλύσαι τ' οἴκοι δικαίων, τῶν τε ἄλλων ἑκάστου δεόμενον καὶ διδάσκοντα τ' φιλονεικίαν ὅσον ἐστὶ κακόν. Νῦν δὲ ὅπως μὴ πολίταις καὶ φυλέταις οἴκοι καὶ γείτοσι καὶ συνάρχουσιν ἀνθυπείξωσι μετὰ τιμῆς καὶ χάριτος, ἐπὶ ῥητόρων θύρας καὶ πραγματικῶν χεῖρας ἐκφέρουσι σὺν πολλῇ βλάβῃ καὶ ἀρχύνῃ τὰς διαφοράς. Οἱ μὲν γὰρ ἰατροὶ τῶν νοσημάτων ὅσα μὴ δύνανται παντάπασιν ἀνελεῖν, ἔξω τρέπουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος· ὁ δὲ πολιτικὸς ἂν μὴ δύνηται τὴν

terfugiant, aut de quibus inter ſe altercantur, dum non ferunt ſe inter cives poſteriores ferre, ea ut conſequantur, potentiores introducunt: inde fit, ut et ſenatus, et populus, et judicia, et magiſtratus omnis auctoritatem ſuam amittat. Eſt autem civilis viri, plebeios æqualitate, potentes mutuis obſequiis demulcere, et negotia intra Reipublicæ fines hac ratione contenta tranſigere, iiſque civilem quandam, tanquam morbis arcanis, medicinam facere: ut et ipſe potius inter cives cadere cauſſa dignetur, quam cum contumelia et corruptela patriæ legum victoriam conſequi: reliquoſque ſingulos ad idem precibus cohortabitur, docendo quantum in pervicacia ſit mali. Nunc vero, ne domi civibus ac tribulibus, vicinis, ac collegis cum honore et gratia mutuo concedant, magno cum damno ac dedecore lites ſuas ad rhetorum fores et in cauſſidicorum manus deferunt. Ac medici quidem morbos, quos plane abolere non poſſunt, foras in ſuperficiem corporum avertunt: et civilis vir, ſi non

πόλιν ἀφράγμονα παντελῶς διαφυλάττειν, ἀν αὐτῇ γε C
περάσεται τὸ παρασύμβυον αὐτῆς καὶ συγχαίζον
ἀποκρύπτων ἰᾶσθαι καὶ διοικεῖν, ὡς ἂν ἥκιστα τῶν ἐκτὸς
ἰατρῶν καὶ φαρμάκων δέοιτο. Ἡ μὲν γὰρ περαίρεσις
ἔστω τοῦ πολιτικοῦ τὸ ἀσφαλείας ἐχόμενον, καὶ φεύγουσα
τὸ παρακτικὸν τῆς κενῆς δόξης καὶ μανικόν, ὡς εἴρηται· τῇ
μέντοι ἀληθεστάτῃ φύσημα καὶ μέγος πολυθαρσὲς ἐνέσω

Ἄτρομον, οἷόν τ' ἄνδρας ἐπέρχεται, οἳ περὶ πάτρης
Ἀνδράσι δυσμενέεσσι,

καὶ πράγμασι δυσκόλοις καὶ χαλεπῆς ἀντερείδουσι καὶ ἀγω-
νίζονται. Δεῖ γὰρ οὐ ποιεῖν χειμῶνας αὐτὸν, ἀλλὰ μὴ
προλιπεῖν ὑπιπεσόντων· οὐδὲ κινεῖν τὴν πόλιν ὑπο-
σφαλῶς, σφαλλομένην δὲ καὶ κινδυνεύουσαν βοηθεῖν, ὥσπερ D
ἄγκυραν ἱερὰν ἀρέμενον ἐξ αὐτῆς τὴν παῤῥησίαν ὑπὲρ τοῖς
μεγίστοις· οἷα Περγαμηνοὺς ἐπὶ Νέρωνος κατέλαβε πρά-
γματα, καὶ Ῥοδίους ἔναγχος ἐπὶ Δομετιανοῦ, καὶ Θεσσαλοὺς

potest efficere ut omnibus litibus careat civitas, at saltem in ipsa civitate conabitur id quod turbas dat ac dissidia excitat, occultatum sanare et componere, ut quam minimum externis medicis atque medicamentis habeat opus. Esto enim viri civilis institutum tenax eorum quæ tuta sunt, fugiatque inanis gloriæ tumultuatricem istam, de qua verba fecimus, ac furiosam cupiditatem: interim illius affectioni insit elatio quædam animi, et confidentia.

Intrepida, et qualis subeat fiducia civem
Pro patria—

inimicis, ac rebus difficilibus, durisque tempestatibus renitens atque decertans. Non enim oportet ipsum caussam præbere tempestatibus: sed incidentibus iis, non est Reipublicæ navis deserenda: neque exagitare urbem periculose ipsius est, sed quassatæ ac periclitanti subvenire, ac tanquam sacram anchoram jacere suam in agendo libertatem, ubi res in summum fuerint discrimen adductæ: in quales difficultates incidit Pergamena civitas sub Nerone, et nuper Rhodii sub Domitiano, atque antea temporis Thessali sub

πρότερον ἐπὶ τῷ Σεβαστῷ, Πετραῖον ζῶντα κατακαύσαντας.

Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις,

οὐδὲ καταπλώσοντα τ' ἀληθῶς πολιτικόν, οὐδὲ ἀμπώμενον ἑτέρους, αὐτὸν δὲ τ' δεινῶν ἔξω πεφέμενον, ἀλλὰ καὶ πρεσβεύοντα, καὶ πλέοντα, καὶ λέγοντα πρῶτον, καὶ μόνον,

Ἦκομεν οἱ κτείναντες, ἀπότρεπε λοιγὸν, Ἄπολλον·

ἀλλὰ κἂν τῆς ἁμαρτίας μὴ μεταίσχῃ τοῖς πολλοῖς, τὸς κινδύνους ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδεχόμενον. Καὶ γὰρ καλόν τοῦτο, καὶ πρὸς τῷ καλῷ πολλάκις ἑνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴ καὶ φρόνημα θαυμασθὲν ἠμαύρωσε τὴν πρὸς πάντας ὀργήν, καὶ διεσκέδασε τὸ φοβερὸν καὶ πικρὸν τῆς ἀπειλῆς· οἷα καὶ πρὸς Βοῦλιν ἔοικε καὶ Σπέρχιν τὸς Σπαρτιάτας παθεῖν ὁ Πέρσης· καὶ πρὸς Σθένωνα Πομπήϊος ἔπαθεν, ὅτε Μαμερτίνους μέλλοντος αὐτῷ κολάζειν διὰ τὴν

E. 5. Σπέρχιν] B. Σπέρχυν. Herodot. Σπερθίην.
E. 6. Σθένωνα] In Vita Pompeii, p. 623. F. ſcribitur Σθένις. T. II. p. 203. C. Σθέννιος.

Auguſto, cum Petræum vivum cremaſſent.

Non hic dormientem videas,

nec formidantem vere civilem virum, neque incuſantem alios, dum ipſe periculis ſeſe eximat: ſed et legationes obeuntem, et navigantem, primumque omnium dicentem, non hoc tantum,

Averte exitium Titan: namque adſumus ultro
Interfectores:

ſed etiam ſi culpæ multitudinis particeps non ſit, tamen pro ea ſubeuntem pericula. Eſt enim hoc honeſtum: acceditque ad honeſtatem, quod ſæpenumero unius viri virtus atque magnanimitas admirationi habita iram, quæ concepta fuerat in univerſos, demitigavit, comminationiſque terrorem et acerbitatem diſſipavit. Id videtur Perſarum regi uſu veniſſe, Buli et Sperchi Spartanis oblatis ei: et Pompeio cum in Sthenonem incidiſſet. Cum enim Mamertinos ob defectionem affi-

ἀπόφασιν, Οὐκ, ἔφη, δίκαια ποιεῖν αὐτόν, ὁ Σθένων, εἰ F πολλὰς ἀναιτίους ἀπολεῖ δι' ἕνα τὸν αἴτιον· ὁ γὰρ ἀποφήνας τὴν πόλιν, αὐτὸς εἰς τοὺς μὲν φίλους πείσας, τοὺς δὲ ἐχθροὺς βιασάμενος· οὕτω ταῦτα διέθηκε τὸν Πομπήϊον, ὥστε καὶ τῇ πόλιν ἀφεῖναι, καὶ τῷ Σθένωνι χρήσασθαι φιλανθρώπως. Ὁ δὲ Σύλλα ξένος ὁμοίᾳ μὲν ἀρετῇ ποὸς οὐχ ὅμοιον δὲ χρησάμενος, εὐγενῶς ἐτελεύτησεν· ἐπεὶ γὰρ ἑλὼν Πραίνεστον ὁ Σύλλας ἔμελλε 816 τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἀποσφάττειν, ἕνα δὲ ἐκεῖνον ἠφίει χάριν τὴν ξενίαν, εἰπών, "Ὡς οὐ βούλεται σωτηρίας "χάριν εἰδέναι τῷ φονεῖ τῆς πατρίδος," ἀνέμιξεν ἑαυτὸν καὶ συγκαλεκόπτι τοῖς πολίταις. Τοιούτους μὲν οὖν χρεὼν ἀπεύχεσθαι χρὴ, καὶ τὰ βελτίονα προσδοκᾶν.

κ'. Ἱερὸν δὲ χρῆμα καὶ μέγα πᾶσαν ἀρχὴν οὖσαν καὶ ἄρχοντα δεῖ μάλιστα τιμᾶν. Τιμὴ δὲ ἀρχῆς ὁμο-

A. 2. ἐκεῖνον] Sic P. Xyl. Salmaſ. Vulgo, ἐκείνων.

cere ſupplicio Pompeius ſtatuiſſet, *Injuſte*, aiebat Stheno, *agis, qui ob unum ſontem multos innoxios decreviſti perdere: ego enim civitati auctor defectionis fui, amicis perſuadendo, inimicis cogendo ad eam faciendam adactis:* qua oratione ita fuit affectus Pompeius, ut et civitati veniam largiretur, et Sthenonem tractaret humaniter. At Syllæ hoſpes, eadem virtute apud diſſimilem uſus virum, nobili letho extremum diem vitæ confecit. Cum enim, Prænesſte capta, ſtatuiſſet oppidanos omnes Sylla interficere, at ſoli iſti ob hoſpitii uſum parcere, tantum fatus, *Nolle ſe patriæ ſuæ interfectori ſalutis datæ gratiam agere*, permiſcuit ſe popularibus, atque una cum illis eſt trucidatus. Atque hujuſmodi quidem tempora abominari par eſt, et meliora ſperare.

XX. Proinde ſummopere in honore habere oportet omnem cum magiſtratum, tum qui eum gerit, rem quippe ſacroſanctam et excellentem. Honor autem is eſt ut cum

φερσιύη καὶ φιλία τοὺς συνάρχοντας πολλῷ μᾶλλον
ἢ στέφανοι καὶ χλαμὺς περιπόρφυρος. Οἱ δὲ συστρατεύ-
B σασθαι καὶ συνεφηβεῦσαι φιλίας ἀρχὴν τιθέμενοι, τὸ δὲ
συστρατηγεῖν καὶ συνάρχειν ἔχθρας αἴτιον λαμβάνοντες,
ἐν τοῖς τοιῶν κακῶν οὐ διαπεφεύγασιν· ἢ γὰρ ἴσους
ἡγέμενοι τοὺς συνάρχοντας αὐτοὶ ζηλάζουσιν, ἢ κρείττονας
φθονοῦσιν, ἢ ταπεινοτέρους καταφρονοῦσι. Δεῖ δὲ καὶ θερα-
πεύειν τὸν κρείττονα, καὶ κοσμεῖν τὸν ἥττονα, καὶ τιμᾶν
τὸν ὅμοιον, ἀσπάζεσθαι δὲ καὶ φιλεῖν ἅπαντας, ὡς οὐ διὰ
τραπέζης ἢ κώθωνος οὐδὲ ἐφ' ἑτέρας, ἀλλὰ κοινῇ καὶ δη-
μοσίᾳ ψήφῳ φίλους γεγονότας, καὶ τέθπον τινὰ πατρῴαν
τ' ἀπὸ τῆς πατρίδος εὔνοιαν ἔχοντας. Ὁ γοῦν Σκιπίων
C ἤκουσεν ἐν Ῥώμῃ κακῶς, ὅτι φίλους ἑτέρων ἐπὶ τῇ κα-
τιερώσῃ τοῦ Ἡρακλείου, τὴν συνάρχοντα Μόμμιον οὐ πα-
έλαβε· καὶ γὰρ εἰ τἄλλα μὴ φίλους ἐνόμιζον ἑαυτοῖς, ἐν

B. 8. οὐδὲ] Sic Ald. Baſ. Xyl. A. B. P. Vulgo, οὐδέν.

collegis conſenſio atque amicitia colatur, longe magis congruens quam ſerta et veſtis purpura oras prætexta. Qui vero pro amicitiæ initio habent una militiæ eſſe, una pubeſcere, iidemque una magiſtratus gerere pro exordio inimicitiarum deputant, unum ex his tribus malis non evitaverunt: aut enim collegas pro æqualibus habentes, ipſis obturbant: aut potiores iis partes ſua opinione tribuentes invident: aut ut humiliores contemnunt. Atqui convenit, et præſtantiores colere, et inferiores ornare, et æquales in honore habere, univerſos autem amplecti atque amare: ut quos non menſa, aut poculum, vel convivium amicos conciliarit, ſed Reſpublica, quodammodo hæreditaria ob patriæ communitatem benevolentia junctos. Propterea male audivit Romæ Scipio, quod in dedicatione Herculei fani convivium amicis præbens, Mummium collegam ei non adhibuiſſet: ut enim aliis in rebus amicitiam non colerent, in hoc

τοῖς γε τοιούτοις ἠξίουν τιμᾶν καὶ φιλοφρονεῖσθαι μᾶλλον τοῦ ἀρχικοῦ. Ὅπου τοίνυν ἀνδρὶ τἄλλα θαυμασίῳ τῷ Σκιπίωνι μικρὸν οὕτω φιλανθρώπευμα παραλειφθὲν ὑπεροψίας ὠνείδικε δόξαν, ἵππου κολούων ἄν τις ἀξίωμα συνάρχοντος, ἢ παρέξεσιν ἐχθύσαις φιλοτιμίαν ἐπηρεάζων, ἢ πάντα συλλήβδην ἀναπηδῶν ἅμα καὶ παρεάγων ἐπ' αὐθαδείας εἰς ἑαυτόν, ἐκεῖνος δὲ ἀφαιρούμενος, D ὑβριστὴς ἂν φανείη καὶ μέτριος; Μέμνημαι νέον ἐμαυτὸν ἔτι πρεσβυτὴν μετ' ἐτέρου πεμφθέντα πρὸς ἀνθύπατον, ἀπολειφθέντος δέ πως ἐκείνου, μόνον ἐντυχόντα καὶ διαπραξάμενον· ὡς οὖν ἔμελλον ἐπανελθὼν ἀποπρεσβεύειν, ἀναγκάζει ὁ πατὴρ καθ' ἰδίαν ἐκέλευσε μὴ λέγειν, Ἀπεχόμην, ἀλλ', Ἀπεχόμεθα· μηδὲ, Εἶπον, ἀλλ' Εἴπομεν, καὶ τἄλλα συναφαιρούμενον ἕτερον καὶ κοινούμενον ἀπαγγέλλειν. Οὐ γὰρ μόνον ὑβριστικὸν τὸ τοιοῦτον καὶ φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ λυποῦν τὸν φθόνον ἀφαιρεῖ τῆς δόξης. Ὅθεν οἱ με- E

E. 1. τὸ λυποῦν τὸν φθόνον] Forte, τὸν λοιπὸν φθόνον.

tamen genere collegæ ob magiſtratum erat honor habendus. Quando igitur Scipionem, virum alioqui admirabilem, tam exiguæ comitatis neglectio aliorum deſpicientiæ ſuſpectum reddidit: is qui de dignitate collegæ detrahat, aut ſplendidis actionibus malitioſe officiat, aut præ faſtu omnia ſibi uni arroget ademta ſocio, æquus haberi et moderatus numnam poterit? Memini me, cum juvenis adhuc ad proconſulem eſſem legatus cum collega miſſus, hoc neſcio qua de cauſſa in itinere ſubſiſtente, ſolum rem confeciſſe: cum autem reverſus rationem obitæ legationis eſſem redditurus, ſeorſim mihi pater adſiſtens monuit, ne dicerem, *Profectus ſum*, ſed *Profecti ſumus*, et *Diximus*, non *Dixi*, eodemque modo reliqua omnia cum ſocio inter referendum communicarem. Hoc enim non modo benignum humanumque, ſed et invidiæ tutam gloriam præſtat. Quamobrem etiam

γάλοι καὶ δαίμονα καὶ τύχλω τοῖς κατορθώμασιν συνεπιγράφουσιν· ὡς Τιμολέων, ὁ τὰς ἐν Σικελίᾳ καταλύσας τυραννίδας, Αὐτομάτας ἱερὸν ἱδρύσατο· καὶ Πύθων ὑπὲ τῷ Κότυν ἀποκτεῖναι θαυμαζόμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τ' Ἀθηναίων, "Ὁ θεὸς," ἔφη, "ταῦτα ἔπραξε "τὴν χεῖρα παρ' ἐμοῦ χρησάμενος." Θεόπομπος δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, φήσ τὸν εἰπόντα, Σώζεσθαι τ' Σπάρτλν δι' τὸς βασιλεῖς ἀρχικοὺς ὄντας, "Μᾶλλον," ἔφη, "δι' τὸς πολλοὺς πειθαρχικοὺς "ὄντας."

F κα'. Γίνεται μὴν οὖν δι' ἀλλήλων ἀμφότερα ταῦτα. Λέγουσι δὲ οἱ πλεῖστοι καὶ νομίζουσι πολιτικῆς παιδείας ἔργον εἶν ὃ καλῶς ἀρχομένους ποιῆσαι· καὶ γὰ πλέον ἐστὶ τοῦ ἄρχοντος ἐν ἑκάστῃ πόλει τὸ ἀρχόμενον· καὶ χρόνον ἕκαστος ἄρχει βραχύν, ἄρχεται δὲ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος. Ὥστε κάλλιστον εἶναι μάθημα καὶ χρησιμώτατον, τὸ πειθαρχεῖν τοῖς ἡγεμόσιν, κἂν ὑποδεέστεροι δυνάμει καὶ δόξῃ τυγχάνωσιν ὄντες.

magni viri rebus præclare geſtis Genium et Fortunam ſecum, ut auctores inſcribunt: ſicut Timoleon, exciſis in Sicilia tyrannidibus, Caſui fanum dedicavit: et Python, cum Athenienſes eum ob Cotys necem admirarentur, atque venerarentur, *Deum*, dixit, *hæc egiſſe, ſua autem manu uſum*. Ceterum Theopompus Lacedæmoniorum rex dicenti Spartam ſervari regum imperandi peritia, reſpondit, *magis ideo hoc fieri, quod cives imperio eſſent obſequentes*.

XXI. Atque horum quidem duorum alterum ab altero proficiſcitur. Plerique tamen dicunt et ſentiunt, civilis inſtitutionis opus eſſe, efficere ut cives bene pareant; plures enim in unaquavis civitate ſunt, qui regantur, quam qui regant: et præeſt quivis exiguum temporis, totam ætatem in reipublicæ forma populari regitur degens. Itaque pulcherrima eſt et utiliſſima diſciplina, parere magiſtratibus, etiamſi minus inſtructi a potentia et gloria ſint. Abſur-

Ἄτοπον γὰρ ὅτι τὸν μὲν ἐν τραγῳδίᾳ πρωταγωνιστὴν Θεόδωρον ἢ Πῶλον ὄντα μαθητῇ τῷ τὰ τρία λέγοντι πολλάκις ἔπεσθαι καὶ προσαγορεύεσθαι ταπεινῶς, ἂν ἐκεῖνος ἔχῃ τὸ διάδημα καὶ τὸ σκῆπτρον· ἐν δὲ πράξεσιν ἀληθιναῖς καὶ Πολιτείᾳ τὸν πλούσιον καὶ ἔνδοξον ὀλιγωρεῖν καὶ καταφρονεῖν ἄρχοντος ἰδιώτου καὶ πένητος, ἐνυβρίζοντα καὶ καθαιροῦντα τῷ προσὶ αὐτὸν ἀξιώματι τὸ τῆς πόλεως, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον αὔξοντα καὶ προσιέντα τὴν ἀπ' αὐτῆς δόξαν καὶ δύναμιν τῇ ἀρχῇ· καθάπερ ἐν Σπάρτῃ τοῖς Ἐφόροις οἵ τε βασιλεῖς ὑπεξανίσταντο, καὶ τῶν ἄλλων ὁ κληθεὶς ὑβάδην ἐχώρει, ἀλλὰ δεσμῷ καὶ σπουδῇ δι' ἀγορᾶς θέοντες, ἐπεδείκνυντο τιμὴν εὐπείθειαν τοῖς πολίταις, ἀγαλλόμενοι τῷ τιμᾶν τὰς ἀρχάς· οὐχ ὥσπερ ἔνιοι τῶν ἀπειροκάλων καὶ σολοίκων, οἷον ἰσχύος ἑαυτῶν καλλωπιζόμενοι περιουσίᾳ, βαρβάροις ἐν ἀγῶσι προπηλακίζουσι, καὶ χορηγὸς ἐν Διονυσίοις λοιδορεῖται, καὶ γρα-

F. 10. τρία λέγοντι] Legendum τρίτα λέγοντι, cum Xyl.

dum enim ſit principem in tragœdia actorem Theodorum vel Polum ſæpenumero mercede conducto hiſtrioni tertiario obſequi, et humiliter cum eo colloqui, nimirum diadema et ſceptrum gerenti: in rebus autem ſeriis ac publicis divitem ac gloria inſignem parvi facere plebeium aliquem et pauperem qui cum magiſtratu ſit, cum hac ratione dives ſuo ſplendore dignitatem urbis contumelia afficiat atque deprimat: ubi potius magiſtratum exornare ſuæ gloriæ ac potentiæ accommodatione debeat: quomodo Spartæ reges Ephoris de via decedebant, et reliquorum ut quiſque vocatus erat, non lento gradu, ſed curſim per forum ſe proripiens, obedientiam ſuam civibus oſtentabant, exultantes ob habitum magiſtratibus honorem. Non ita honeſtatis rudes atque barbari quidam, veluti comti ſuæ potentiæ abundantia, in certaminibus arbitros ac præmiorum collatores circumſcribunt, choragis in Liberalibus convi-

πηγῶν καὶ γυμνασιαρχῶν καταγελῶσιν, οὐκ εἰδότες οὐδὲ μανθάνοντες ὅτι τὸ τιμᾶσθαι τὸ τιμᾶν πολλάκις ἐστὶν ἐνδοξότερον. Ἀνδρὶ γὰρ ἐν πόλει δυναμένῳ μέγα, μείζονα φέρει κόσμον ἄρχων δορυφορούμενος ὑπ' αὐτοῦ καὶ παρεπομπόμενος, ἢ δορυφορῶν καὶ παρέμπων· μᾶλλον δὲ τοῦτο μὲν ἀηδίαν καὶ φθόνον, ἐκεῖνο δὲ τιμὴν ἀληθινὴν φέρει καὶ τὴν ἀπ' εὐνοίας δόξαν· ὀφθεὶς δὲ ὅπου θύραις ποτὲ καὶ
c παρόντος ἀπασαόμενος, καὶ λαβὼν ἐν περιπάτῳ μέσον ὁδὸν ἀφαιρούμενος ἑαυτόν, τῇ πόλει κόσμον περιτίθησι.

κβ'. Δημοτικὸν δὲ καὶ βλασφημίαν ἐνεγκεῖν καὶ ὀργὴν ἄρχοντος, ἢ τὸ τοῦ Διομήδους ὑποπτόντα,

Τούτῳ μὲν γὰρ κῦδος ἅμ' ἕψεται,

ἢ τὸ τοῦ Δημοσθένους, ὅτι "Νῦν οὐκ ἔστι Δημοσθένης "μόνον, ἀλλὰ καὶ θεσμοθέτης ἢ χορηγὸς ἢ στεφανηφόρος." Ἀναθετέον οὖν τὴν ἄμυναν εἰς τὸν χρόνον· ἢ δὲ ἐπέξιμεν

B. 9. φέρει καὶ] καὶ forte rectius abſit ut abeſt in E. et P.

ciantur, prætores ac gymnaſiorum præſides derident: neque ſcientes neque diſcentes honorare eſſe interdum quam honorari glorioſius. Viro enim in Republica largiter potenti plus ornamenti affert ſtipatus ab eo magiſtratus ac comitatus, quam ſtipans et deducens: immo hoc invidiam et moleſtiam, illud veram parat a benevolentia profectam gloriam: cumque fores ejus viſere aliquando, ſalutatumque prior venire cernitur, mediumque ei inter deambulandum cedere locum, nihil ſibi ipſi demens, civitati ornamentum confert.

XXII. Populare eſt etiam interdum convitium et iram magiſtratus ferre, vel Diomedis illud ſubjicientem,

Scilicet ejus in hac re gloria vertitur:

aut illud Demoſthenis, *Non ipſum nunc eſſe Demoſthenem duntaxat, ſed et legumlatorem et choragum, et coronam geſtare.* Defenſionem autem tempori commendabimus: ita autem perſequemur injuriam nobis factam, ubi ejus auctor

ἀπαλλαγέντι τῆς ἀρχῆς, ἢ κερδανεῖν ἐν τῷ περιμένειν, τὸ παύσασθαι τῆς ὀργῆς.

κγ'. Σπουδὴ μέντοι καὶ προνοία περὶ τὰ κοινὰ καὶ D φροντίδι πρὸς ἅπασαν ἀρχὴν ἀεὶ προσπλεκτέον· ἂν μὲν ὦσι χαρίεντες, αὐτὸν ὑφηγούμενον ἃ δεῖ καὶ φράζοντα καὶ διδόντα χρῆσθαι τοῖς βεβουλευμένοις ὀρθῶς, καὶ τὸ κοινὸν εὐδοκιμεῖν ὠφελοῦντα· ἐὰν δὲ σὺν τις ἐκείνοις ὄκνος ἢ μέλλησις ἢ κακοήθεια πρὸς τὴν πρᾶξιν, ἕτω δεῖ παρεῖναι καὶ λέγειν αὐτὸν εἰς τοὺς πολλούς, καὶ μὴ προσμελεῖν, μηδὲ ὑφιέσθαι τῶν κοινῶν, ὡς οὐ προσῆκον ἄρχοντος ἑτέρου πολυπραγμονεῖν καὶ προδιοικεῖν. Ὁ γὰρ νόμος ἀεὶ τῷ τὰ δίκαια πράττοντι καὶ γινώσκοντι τὰ συμφέροντα, τὴν πρώτην τάξιν ἐν τῇ Πολιτείᾳ δίδωσιν. "Ἦν δὲ E "τις," φησὶν, "ἐν τῷ στρατεύματι Ξενοφῶν, ἔτε στρα- "τηγὸς, ἔτε λοχαγός." Ἀλλὰ τῷ φρονεῖν τὰ δέοντα καὶ τολμᾶν αὐτὸν εἰς τὸ ἄρχειν καταστῆσαι, διέσωσε τοὺς

magistratu abierit, aut id lucri habebimus, quod expectando iram dimisimus.

XXIII. Omni quidem studio ac providentia in curandis Reipublicæ commodis certandum est viro civili cum quovis magistratu, et, si quidem homo aptus est qui eum gerit, monere eum debet, et probe consultata recte perficiendi occasiones suppeditare, et in Reipublicæ gloria et utilitate augenda adjuvare: ubi vero magistratum a re gerenda vel ignavia, vel cunctatio, vel malitia abstinet, ipse ad populum debet eo de negotio referre, neque Rempublicam eo nomine negligere aut destituere, quod alio Reipublicæ præfecto ipsum non conveniat curiosum esse et in alienam se ingerere administrationem. Lex enim semper ei qui justa facit, et utilia cognoscit, primum in Republica locum tribuit. *Erat*, inquit, *Xenophon, quidam in exercitu, neque imperator, neque cohortis alicujus dux:* sed qui quæ opus erat intelligendo audendoque seipsum reliquis ducem creasset, itaque Græcos servaret. Atque in-

Ἕλληνας. Καὶ τῶν Φιλοποίμενος ἔργων ὑπιφανέστατόν
ὄστι, τὸ Ἄγιδος Μεσήνιν καταλαβόντος, οὐκ ἐθέλοντος
δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀχαιῶν βοηθεῖν, ἀλλ' ἀποδειλιῶν-
τος, αὐτὸν ὁρμήσαντα μὴ τῶν αὐθυμοτάτων ἄνευ δόγ-
ματος, ἐξελέσθαι τὴν πόλιν. Οὐ μὴν ἀφ' μικρὰ δεῖ κὴ
F τὰ τυχόντα καινοτομεῖν· ἀλλ' ὑπὶ τοῖς ἀναγκαίοις, ὡς ὁ
Φιλοποίμην· ἢ τοῖς καλοῖς, ὡς Ἐπαμεινώνδας, ὑπερβα-
λὼν τέτταρας μῆνας τὴν Βοιωταρχίαν ἀφ' τὸν νόμον, ἐν
οἷς εἰς τὴν Λακωνικὴν ἐνέβαλε κὴ τὰ περὶ Μεσήνην
ἔπραξεν· ὅπως κἂν ἅπαντά τις ὑπὶ τούτῳ κατηγορία κὴ
μέμψις, ἀπολογίαν τῆς κατηγορίας τὴν ἀνάγκην ἔχω-
μεν, ἢ ἀφάμυσιαν τοῦ κινδύνου, τὸ μέγεθος τ πράξεως
κὴ τὸ κάλλος.

κδ'. Ἰάσονος τοῦ Θεσσαλῶν μονάρχου γνώμην ἀπο-
μνημονεύουσιν, ἐφ' οἷς ἐβιάζετο κὴ παρηνώχλει τινὰς ἀεὶ
818 λεγομένοις, "Ὡς ἀναγκαῖον ἀδικεῖν τὰ μικρὰ τοὺς βα-

E. 6. Ἄγιδος] Ναείδος, Mez.

ter facinora Philopœmenis illuſtriſſimum eſt illud, quod cum Nabis Meſſenam occupaſſet, et Achæorum prætor ſubvenire nollet præ formidine, ipſe ſine decreto adſcito promtiſſimo quoque erupit, urbemque eam liberavit. Neque tamen novæ res levibus aut qualibuſcunque de cauſſis tentandæ ſunt: ſed vel neceſſitate urgente, ut Philopœmen fecit: vel præclaræ rei gratia, ut Epaminondas, qui prorogata ſibi contra legem Bœotarchia in quatuor menſes, eo tempore in Laconicam irrupit, et Meſſenam condidit. Ita fiet ut ſi propterea accuſetur et culpetur, neceſſitatis præſcriptione crimen amoliri, aut conſolationem periculi habere poſſit magnitudinem ac pulchritudinem facti.

XXIV. Memoratur Jaſonis Theſſalorum tyranni dictum hoc, ab eo cum multis vim faceret, importuneque moleſtus eſſet, pronunciatum, *Neceſſe eſſe ut in minutis rebus*

" λομβύος τὰ μεγάλα διαμπερᾶγεῖν." Τοῦτον μὲν οὖν ἄν τις εὐθὺς καταμάθοι τὸν λόγον ὡς ἔστι δυναστευτικός. Ἐκεῖνο δὲ πολιτικώτερον ὑπολάγελμα, τὸ τὰ μικρὰ τοῖς πολλοῖς παρίεσθαι χαριζόμενον, ἐπὶ τῷ τοῖς μείζοσιν ἐνίστασθαι καὶ κωλύειν ἁμαρτάνοντας. Ὁ γὰρ περὶ πάντα λίαν ἀκριβὴς καὶ σφοδρὸς, οὐδὲν ὑποχωρῶν οὐδὲ ὑπείκων, ἀλλὰ τραχὺς ἀεὶ καὶ ἀπαράγτητος, ἀντιφιλονεικεῖν τ' ἄδημον αὑτῷ καὶ παροδυσκολαίνειν ἐθίζει,

Μικρὸν δὲ πόδὸς χαλάσαι μεγάλῃ κύματος ἀλκῇ·

τὰ μὲν αὐτὸν ἐνδιδόντα καὶ συμπαίζοντα κεχαρισμένως, B οἷον ἐν θυσίαις καὶ ἀγῶσι καὶ θεάτροις· τὰ δὲ ὥσπερ ἐν οἰκίᾳ νέων ἁμαρτήματα παροράν καὶ παρακούειν, ὅπως ἡ μὲν νουθέτησις καὶ παρρησιάζεσθαι δύναμις, ὥσπερ φαρμάκου, μὴ κατακεχρημένη μηδὲ ἔωλος, ἀλλ' ἀκμὴν ἔχουσα καὶ πίστιν, ἐν τοῖς μείζοσι μᾶλλον καθάπτηται καὶ

injuſte agant, qui in magnis juſtitiam velint ſervare. Quam quidem vocem nemo non ſtatim agnoſcat ejus eſſe, qui ſibi poteſtatem omnem uſurpet. Ad rem civilem magis congruit hæc præceptio, ut quæ levia ſunt, iis omittendis vulgo gratificere: in momenti alicujus rebus eidem te opponas, neque patiare eos delinquere. Qui enim omnibus in rebus nimis eſt accuratus et vehemens, nihilque concedit aut diſſimulat, is dum ſe ubique aſperum et implacabilem gerit, multitudinem ad certamen mutuæ contentionis ac moroſitatis adſuefacit. Itaque interdum debet, ut eſt apud poëtam, *aliquantulum remittere clavum ob magnam fluctus vim:* aliquando ipſe veniam dans, ac ludendi ſe ſocium captandæ gratiæ cauſſa præbens, ut in ſacrificiis, certaminibus, et ſpectaculis: nonnunquam veluti in familiis fit in puerorum peccatis, ſimulans ſe non obſervare quæ delinquuntur, ac ſurda aure prætermittens, ut facultas caſtigandi et libera oratione increpandi, tanquam medicamentum, non uſu jam debilitata et inefficax, ſed viribus ſuis prædita atque auctoritate in majoribus negotiis magis per-

δάκνῃ τὰς πολλάς. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ἀκούσας τὴν ἀδελφὴν ἐγνωκέναι τινὰ τῶν καλῶν καὶ νέων, οὐκ ἠγανάκτησεν, εἰπών, "Ὅτι καὶκείνῃ τι δοτέον ἀπολαῦσαι τῆς C "βασιλείας." οὐκ ὀρθῶς τὰ τοιαῦτα συγχωρῶν, οὐδὲ ἀξίως ἑαυτοῦ· δεῖ γὰρ τὴν ἀρχὴν τὴν κατάλυσιν καὶ ὕβριν, ἀπόλαυσιν μὴ νομίζειν. Δήμῳ δὲ ὕβριν μὲν οὐδεμίαν εἰς πολίτας, οὐδὲ δήμευσιν ἀλλοτρίων, οὐδὲ κοινῶν διανέμησιν ὁ πολιτικὸς ἐφήσῃ κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ πείθων καὶ διδάσκων καὶ δεδιττόμενος διαμαχεῖται ταῖς τοιαύταις ἐπιθυμίαις, οἵας οἱ περὶ Κλέωνα βόσκοντες καὶ αὐξοντες, πολὺν, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, κηφῆνα τῇ πόλει κεκεντρωμένον ἐνεποίησαν. Ἐὰν δὲ ἑορτὴν πάτριον οἱ πολλοὶ καὶ θεοῦ τιμὴν πρόφασιν λαβόντες ὁρμήσωσι πρός τινα θέαν, ἢ νέμησιν ἐλαφρὰν, ἢ χάριν τινὰ φιλάνθρωπον ἢ φιλοτιμίαν, ἔστω πρὸς τὰ τοιαῦτα ἡ τῆς ἐλευθερίας D ἅμα καὶ τῆς εὐπορίας ἀπόλαυσις αὐτοῖς. Καὶ γὰρ τοῖς

cellat atque mordeat multitudinem. Etenim Alexander cum eſſet certior factus ſororem ſuam cum formoſo quodam juvene rem habuiſſe, non eſt indignatus, ſed *dandum hoc ſorori eſſe*, dixit, *ut regni aliquem et ipſa fructum perciperet:* non recte ille, neque ſibi convenienter talia permittens: neque enim petulantiam et imperii ſubverſionem profructu ejus duci par eſt. At civilis vir contumeliam in cives nullam ſuis, neque publicationem alienorum, aut diſtributionem publicorum bonorum, quantum omnino præſtare poteſt, concedere debet: ſed hujuſmodi rerum affectationes, ſuadendo, docendo, perterrendoque debellare, quas Cleon nutriens atque augens, multos, ut ait Plato, aculeatos fucos in Rempublicam introduxit. Si vero feſtivitatem aliquam a majoribus inſtitutam populus, aut Dei venerationem pro occaſione arripiens ad ſpectaculum aut diviſionem pecuniæ modicam animo feratur, aliamve appetat aliquam rem quam largiri ſit humanitatis: hic iis liceat et liberalitate et copia perfrui. Nam in Periclis et Demetrii

Περικλέους πολιτεύμασι, καὶ τοῖς Δημητρίου, πολλὰ τοιαῦτα ἔνεστι· καὶ Κίμων ἐκόσμησε τὴν ἀγορὰν πλατάνων φυτείαις καὶ περιπάτοις· Κάτων δὲ τὸν δῆμον ἐπὶ Καίσαρος ὁρῶν ἐν τοῖς περὶ Κατιλίναν ἀγωνιῶντα καὶ πρὸς μεταβολὴν τῆς Πολιτείας ὀπισθαλῶς ἔχοντα, συνέπεισε τὴν βουλὴν ψηφίσασθαι νεμήσεις τοῖς πένησι, καὶ τοῦτο δοθὲν ἔσχατον τὸ δόρυβον, καὶ κατέπαυσε τὴν ἐπανάστασιν. Ὡς γὰρ ἰατρὸς ἀφελὼν πολὺ τοῦ διεφθορότος αἵματος, ὀλίγον ἀβλαβοῦς τροφῆς προσήνεγκεν, οὕτως ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ μέγα τι τῶν ἀδόξων ἢ βλαβερῶν παρελόμενος, ἐλαφρᾷ πάλιν χάριτι καὶ φιλανθρώπῳ τὸ δυσκολαῖνον καὶ μεμψιμοιροῦν παρηγόρησεν. E

κε'. Οὐ χεῖρον δὲ καὶ μετάγειν ἐπ' ἄλλα χρήσιμα τὸ σπουδαζόμενον, ὡς ἐποίησε Δημάδης, ὅτε τὰς πρεσβείας εἶχεν ὑφ' ἑαυτῷ τῆς πόλεως· ὡρμημένων γὰρ ἐκπέμπειν τριήρεις βοηθοὺς τοῖς ἀφεστηκόσιν Ἀλεξάνδρου, καὶ χρή-

E. 7. ὡρμημένων] Revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. B. E. P. Vulgo, ὡρμημένους.

adminiſtrationibus Reipublicæ multa inſunt talia: et Cimon exornavit forum platanorum conſtitutione ac deambulationibus: Cato etiam in Catilinaria actione populum videns a Cæſare conturbatum, et civitatem in diſcrimen novarum rerum adductam, ſenatui perſuaſit, ut in pauperes largitionem decerneret: eaque munificentia tumultum ſedavit, ac ſeditionem inhibuit. Sicut enim medicus multum corrupti ſanguinis ubi ſubduxit, modicum innoxii alimenti ſuggerit: ſic vir civilis magna aliqua re, quæ ad dedecus aut damnum ſpectabat ſublata, viciſſim exiguo aliquo et accepto hominibus munere animos a reprehenſionibus et quiritationibus avertit.

XXV. Expedit etiam id, cui populus ſtudet, ad utilem aliquam rem traducere, ſicut fecit Demades, quo tempore urbis reditus in ſua habuit poteſtate. Cum enim adjeciſſent animum Athenienſes ad mittendum triremes, quæ auxilium his ferrent qui ab Alex-

F ματα κελεύοντων παρέχειν ἐκεῖνον, " Ἔστιν ὑμῖν," ἔφη, " χρήματα, παρεσκευασάμεθα γὰρ εἰς τὰς χόας, ὥσθ' " ἕκαστον ὑμῶν λαβεῖν ἡμιμναῖον, εἰ δὲ εἰς ταῦτα βούλεσθε " μᾶλλον, αὐτοὶ καταχρῆσθε τοῖς ἰδίοις." καὶ τοῦτον τὸν τρόπον, ὅπως μὴ στασιῶντο τῆς ἀγορανομίας ἀφέντων τὸν ἀπόκολον, ἔλυσε τὸ πρὸς Ἀλέξανδρον ἔγκλημα τοῦ δήμου. Πολλὰ γὰρ ἀπ' εὐθείας οὐκ ἔστιν ἐξῶσαι τῶν ἀλυσιτελῶν, ἀλλὰ δεῖ τινος ἀμφισγέπως καμπῆς καὶ περι-
819 αγωγῆς· οἷα καὶ Φωκίων ἐχρῆτο, κελευόμενος εἰς Βοιωτίαν ἐμβαλεῖν πρός τι καιρόν, ἐκήρυξε γὰρ εὐθὺς ἀκολουθεῖν ἀφ' ἥβης τοὺς μέχρι ἐτῶν ἑξήκοντα· καὶ θορύβου τῶν πρεσβυτέρων γενομένου, " Τί δεινόν;" εἶπεν, " ἐγὼ γὰρ ὁ στρατηγός, " ὀγδοήκοντα γεγονὼς ἔτη, μεθ' ὑμῶν ἔσομαι." Τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ καὶ πρεσβείας ἀγαθοπρεπεῖς ἀκαίρους, συγκαταλέγοντα πολλοὺς τῶν ἀνεπιτηδείως ἐχόντων· καὶ

F. 2. τοὺς χόας] B. τὰς χόας.

andro defecerant, et ab ipſo pecuniam poſcerent, dixit, *In promtu ipſis eſſe pecuniam: ſe enim ita eam ad Choas* (ſacrificium id erat ſolenne) *comparaſſe, ut civium quivis acciperet dimidium minæ, quod ſi in claſſem id pecuniæ vellent impendi, ad Choas quiſque de ſuo conferret.* Atque hoc modo illis, ne diviſione iſta ſpoliarentur, claſſis miſſionem omittentibus, effecit ne Alexander haberet quo nomine populum juſte culparet. Sunt enim multa inutilia, quæ recta non poſſis amoliri, ſed ad hoc requiritur aliquis utcunque flexus et circumductio: quali etiam Phocion eſt uſus, qui cum juberetur in Bœotiam facere alieno tempore impreſſionem, ſtatim edixit, ut omnes ſe a pubertate uſque ad ſexagenarios ſequerentur, ac tumultuantibus ſenioribus, *Nullam eſſe rei indignitatem*, dixit, *ipſo præſente ac duce octogenario.* Hoc pacto etiam intempeſtivæ legationes ſunt disjiciendæ, allectis in numerum legatorum iis qui ad eam

καλασκευὰς ἀχρήστους, κελεύοντα συνεισφέρειν· καὶ δίκας ἀ-
C ωρεπεῖς, ἀξιοῦντα συμπαρεῖναι καὶ συναποδημεῖν· ἀφόρ-
τους δὲ τοὺς γεάφοντας τὰ τοιαῦτα καὶ παροξύνοντας ἔλ-
κειν δεῖ καὶ ωροσαμβάνειν, ἢ γὰρ ἀναδυόμενοι αὐτοὶ τὴν
B ωρᾶξιν ἀφαλύειν δόξουσιν, ἢ μεθέξουσι τῶν δυσχερῶν ωα-
ρόντες.

κζ'. Ὅπου μέντοι μέγα δεῖ περαινθῆναί τι καὶ χρή-
σιμον, ἀγῶνος δὲ ωολλοῦ καὶ ωονοῦς δέομενον, ἐνταῦθα
πειρῶ τῶν φίλων αἱρεῖσθαι τοὺς κρατίστους, ἢ τῶν κρα-
τίστων τοὺς ωρωτάτους· ἥκιστα γὰρ ἀντιωράξουσιν ὅτοι,
καὶ μάλιστα συνεργήσουσι, τὸ φρονεῖν ἄνευ τοῦ φιλονεικεῖν
D ἔχοντες. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως ἔμπειρον
ὄντα δεῖ ωρὸς ὃ χεῖρον ἑτέρου πέφυκας αἱρεῖσθαι τοὺς
μᾶλλον δυναμένους ἀντὶ τῶν ὁμοίων· ὡς ὁ Διομήδης ὅτε

A. 9. συναποδημεῖν] An συναποδικεῖν? an cum verſ. Xyl. et Mez. poſt δίκας inſerendum καὶ ἀποδημίας?

rem non ſunt parati: et apparatus inutiles impedies, mandando ut eorum auctores pecuniam eo conferant: et judicia indecora, jubens ſuaſores una adeſſe; et profectiones parum honeſtas, ſi imperes auctoribus ſimul peregrinari. Maxime autem eos, qui primi talia ſuadent atque urgent, oportet in ſocietatem rei agendæ trahere: ita enim aut ipſi tergiverſando irritam rem facere videbuntur, aut partem moleſtiarum una perferent.

XXVI. Cæterum ubi res aliqua magna et utilis conficienda eſt, ſed quæ magnum certamen ac ſtudium vehemens requirat, ibi conare aut optimos amicorum, aut optimorum placidiſſimos adſciſcere: hi enim minime in diverſum nitentur, maxime adjutores negotii peragendi erunt, ſine contendendi cupiditate prudentia præditi. Veruntamen te naturæ tuæ peritum oportet ad ea, in quibus minus ipſe a natura vales, non tui ſimiles, ſed qui præſtare id quod tibi deeſt rectius poſſint, deligere: quemadmo-

C τὼ κατασκοπῶ μεθ' ἑαυτῦ τὸν φρόνιμον εἵλετο, τὰς ἀνδρείας παρελθών. Καὶ γὰρ αἱ ῥᾳδιουργίαι μᾶλλον ἰσορροπῶσι, καὶ τὸ φιλόνεικον οὐκ ἐγγίνεται πρὸς ἀλλήλους τοῖς ἀφ' ἑτέρων ἀρετῶν καὶ δυνάμεων φιλοτιμουμένοις. Λάμβανε δὴ καὶ δίκης συνεργὸν καὶ πρεσβείας κοινωνόν· ἂν λέγειν μὴ δυνατὸς ᾖς, τὸν ῥητορικόν, ὡς Πελοπίδας Ἐπαμεινώνδαν· κἂν ἀπίθανος πρὸς ὁμιλίαν πλήθους καὶ ὑψηλός, ὡς Καλλικρατίδας, τὸν εὔχαριν καὶ θεραπευτικόν· κἂν ἀσθενὴς τὸ σῶμα καὶ δύσεργος, τὸ φιλόπονον καὶ ῥωμαλέον, ὡς Νικίας Λάμαχον. Οὕτω γὰρ ἦν ὁ Γηρυόνης D ζηλωτὸς, ἔχων σκέλη πολλὰ καὶ χεῖρας καὶ ὀφθαλμούς, εἰ πάντα μία ψυχὴ διῴκει· τοῖς δὲ πολιτικοῖς ἔξεστι μὴ σώματα μηδὲ χρήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ τύχας καὶ δυνάμεις καὶ ἀρετὰς, ἂν ὁμονοῶσιν, εἰς μίαν χρείαν συντιθέν-

C. 5. συνεργὸν] συνήγορον, magis probabile.
C. 10. γὰρ ἦν] Forte, γὰρ ἂν ἦν: alioquin, ſequens εἰ mutandum in οἷς, quod ne ſic quidem placet.
D. 2. διῴκει] Vulgo et omnes libri διώκει.

dum Diomedes ad ſpeculandum fortibus præteritis prudentem ſibi ſocium aſſumſit. Hoc enim modo et actionum magis æqualia dividuntur inter ſocios momenta: et a diverſis virtutibus profecta gloriæ cupiditas contentionibus non eſt obnoxia. Ergo in obeundo judicio aut legatione, ſi ipſe non ſis facundus, arte dicendi inſtructum tibi adjunge, ut Epaminondam Pelopidas: et ſi ad perſuadendum multitudini ineptus ſis, atque elatior, qualis fuit Callicratidas, gratioſum aliquem et demerendi populi gnarum: ſi corpus imbecillum et laboris impatiens ſit, laborum tolerantem ac robuſtum aliquem, ut Nicias Lamachum. Sic enim in admiratione fuit Geryones, habens crura multa, et manus, et oculos, quibus omnibus unus præfuit animus. Datur autem civilibus hoc, ut non corpora tantum et pecunias, ſed et fortunas, et potentiam, et virtutem, ſi quidem concordes ipſi ſint, in communem uſum conferre, ac

ζαι, μᾶλλον εὐδοκιμεῖν ἄλλῳ περὶ τιὼ αὐτιὼ πρᾶξιν· ὑχ ὥσπερ οἱ Ἀργοναῦται τὸν Ἡρακλέα καταλιπόντες ὑπαγκάζοντο ὑφὲ τῆς γυναικωνίτιδος καταδόμενοι καὶ καταφαρμακευόμενοι, σώζειν ἑαυτοὺς καὶ κλέπτειν τὸ νάκος. Χρυσὸν μὲ εἰς ἔνια τ' ἱερῶν εἰσιόντες ἔξω καταλείπουσιν, σίδηρον δὲ, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, εἰς οὐδὲν συνεισφέ- E
ρουσιν· ἐπεὶ δὲ κοινόν ὄϛιν ἱερὸν τὸ βῆμα Βουλαίου τε Διὸς καὶ Πολιέως, καὶ Θέμιδος καὶ Δίκης, αὐτόθεν μὲν ἤδη φιλοπλουτίαν καὶ φιλοχρηματίαν, ὥσπερ σίδηρον, καὶ μετὸν ἰοῦ νόσημα, τῆς ψυχῆς ἀποδυσάμενος, εἰς ἀγορᾶς καπήλων ἢ δανειστῶν ἀπόῤῥιψον·

—— αὐτὸς δ' ἀπὸ νόσφι τραπέσθαι,

τὸν ἀπὸ δημοσίων χρηματιζόμενον ἡγούμενος ἀφ' ἱερῶν κλέπτειν, ἀπὸ τάφων, ἀπὸ φίλων, ὑκ εὐδοσίας, ἀπὸ ψευδομαρτυρίας, σύμβουλον ἄπιϛον εἶναι, δι-

D. 5. ἄλλῳ] Forte vitii quid ſubeſt. B. ἐπ' ἄλλα, quod non ſatisfacit.

majore quam unus aliquis alius cum gloria rem gerere poſſint: quod contra Argonautis evenit, qui, Hercule deſerto, coacti ſunt ad gynæceum confugere, magiciſque incantationibus et veneficiis ſubditi vitam ſuam ſervare, velluſque furtim auferre. Aurum quidem in quædam fana intrantes foris relinquunt: ferrum autem omnino in nullum important templum. Quando igitur tribunal commune quoddam eſt templum Conſultoris atque Urbitenentis Jovis, ac Themidis et Juſtitiæ; jam inde ab initio divitiarum et pecuniæ cupiditatem, tanquam ferrum et morbum animi æruginis plenum exuens, in cauponum aut fœneratorum fora abjice,

—longeque avertere ab illis:

atque ſic habe, eum qui quæſtum e publico captat, furari de ſacris, de buſtis, de amicis, proditione, falſi teſtimonii dictione lucrum quærere, infidum eſſe conſiliarium, perjurum judicem, magiſtratum

καζὶὼ ὀπίσχον, ἄρχοντα δωροδόκον, ὁδεμιᾶς ἀπ-
F λῶς καθαρὸν ἀδικίας. Ὅθεν οὐ δεῖ πολλὰ περὶ τούτων
λέγειν.

κζ'. Ἡ δὲ φιλοτιμία, καίπερ οὖσα σοβαρωτέρα
τῆς φιλοκερδίας, ὀκ ἐλάττονας ἔχει κήρας ἐν Πολιτείᾳ.
Καὶ γὰρ τὸ τολμᾶν αὐτῇ ποσῶσι μᾶλλον· ἐμφύεται
γὰρ οὐκ ἀργαῖς οὐδὲ ταπειναῖς, ἀλλὰ ἐῤῥωμένοις μά-
λιστα καὶ νεανικαῖς προαιρέσεσι· καὶ τὸ πρὸς τὸν ὄχλον
ῥᾴδιον πολλάκις συνεξάγειν αὐτὸν καὶ συνεξωθοῦν τοῖς ἐπ-
820 αίνοις, ἀκατάσχετον ποιεῖ καὶ δυσμεταχείριστον. Ὥσπερ
οὖν ὁ Πλάτων ἀκουστέον εἶναι τοῖς νέοις ἔλεγεν ὀκ παίδων
εὐθὺς, ὡς οὔτε περικεῖσθαι χρυσὸν αὐτοῖς ἔξωθεν οὔτε
κεκτῆσθαι θέμις, οἰκεῖον ἐν τῇ ψυχῇ συμμεμιγμένον
ἔχοντας, ἀνιτόμενον, οἶμαι, τ' ὀκ γένους ἀστείνουσαν
εἰς τὰς φύσεις αὐτῶν ἀρετήν· ὕπω πρὸς μισθὸν τὴν
φιλοτιμίαν, λέγοντες ἐν ἑαυτοῖς χρυσὸν ἔχειν ἀδιά-
φθορον καὶ ἀκήρατον καὶ ἄχραντον ὑπὸ φθόνου καὶ μώμου

dona captantem, denique nullo non genere injuſtitiæ obſtrictum. Ut hac de re non ſit multis opus verbis.

XXVII. Ambitio autem, quanquam ſit cupiditate quæſtus nitidior, tamen non pauciores in Republica gignit peſtes. Magis enim ei adeſt audacia, quippe non ignavis aut abjectis, ſed acribus maxime et præcipitibus animis inhærenti: eamque plerumque popularis impetus evehens laudibus atque incitans effræ-nam reddit atque intractabilem. Quemadmodum igitur Plato præcipit adoleſcentibus a tenera ſtatim ætate inculcandum, non eſſe eis fas foris aurum appoſitum geſtare, neque omnino poſſidere, cum in animis ſuum aurum peculiare habeant admixtum: ſignificans nimirum virtutem, quæ a genere in ingenia eorum propagatur: ſic ab ambitione etiam nos animum abducamus, monendo habere nos in nobis aurum corruptelæ expers, ſincerum, et illæſum ab invidia et reprehenſionibus ho-

πμὴν, ἅμα λογισμῷ καὶ θεωρήσει τῶν πεπραγμένων ἡμῖν καὶ πεπολιτευμένων αὐξανόμενον· διὸ μὴ δεῖσθαι γεγραμμένων τιμῶν ἢ πλαττομένων ἢ χαλκοτυπουμένων, ἐν αἷς καὶ τὸ εὐδοκιμοῦν ἀλλότριόν ἐστιν. Ἐπαινεῖται γὰρ οὐχ ᾧ γέγονεν, ἀλλ' ὑφ' οὗ γέγονεν, ὁ σαλπιγκτὴς καὶ ὁ δορυφόρος· ὁ δὲ Κάτων, ἤδη ποτὲ τῆς Ῥώμης ἀναπιμπλαμένης ἀνδριάντων, οὐκ ἐῶν αὐτῷ γενέσθαι, "Μᾶλλον," ἔφη, "βούλομαι τοιούτους "νεανίσκους τινὰς περὶ τοῦ μου ἀνδριὰς ἀπορεῖν, ἢ περὶ τοῦ "κεῖται." Καὶ γὰρ φθόνον ἔχει τὰ τοιαῦτα, καὶ νομίζουσιν οἱ πολλοὶ τοῖς μὴ λαβοῦσιν αὐτοὶ χάριν ὀφείλειν, τοὺς δὲ λαβόντας αὐτοῖς καὶ βαρεῖς εἶναι, οἷον ἐπὶ μισθῷ τὰς χρείας ἀπαιτοῦντες. Ὥσπερ οὖν ὁ προδοὺς τὴν Σύρτιν, εἶτα ἀναστραπεὶς περὶ τὸν πορθμὸν, οὐδὲν μέγα πεποίηκεν οὐδὲ σεμνόν· οὕτως ὁ τὸ ταμεῖον φυλαξάμενος καὶ τὸ δημοσιώνιον, ἀλλὰς δὲ περὶ τὴν προ-

A. 9. παραθεωρήσει] Malim ἀναθεωρήσει. Ald. Baſ. Xyl. περιθεωρήσει.
C. 1. ἀπαιτοῦντες] Forte, ἀποτελοῦντες vel οἷον ἐπὶ ταῖς χρείαις μισθὸν ἀπαιτοῦντες.

norem, qui ſimul cum ratiocinatione et contemplatione factorum, et in Republica geſtorum a nobis augetur: ideoque nihil opus eſſe honoribus pictis, fictis, aut ex ære ductis, in quibus etiam id quod præclarum habetur, alienum eſt. Non enim cui, ſed is a quo factus eſt tubicen aut ſtipator, laudatur. Et Cato, cum jam tum ſtatuis Roma oppleretur, nullam ſibi paſſus eſt poni, quod diceret *malle quæri cur non, quam cur ipſi ſtatua eſſet collocata.* Sunt enim id genus res invidiæ expoſitæ, ac plerique cenſent gratiam ſe iis debere, quibus tale dederint nihil: deberi autem ſibi ab iis qui acceperint, eoſque moleſtos eſſe, qui veluti mercede ſuam locent operam. Ergo ſicut qui Syrti evitata navem ad fretum ſubvertit, nihil præclarum aut memorabile præſtitit: ſic qui ærario et redemturis publicis cum abſtinuiſſet, vincitur prima in confeſſu dignitate aut

εδρίαν ἢ τὸ πρυτανεῖον, ὑψηλῷ προσέπλαγσεν ἀκρωτηρίῳ, βαπτίζεται δὲ ὁμοίως. Ἄριστος μὲν οὖν ὁ μηδενὸς δεόμενος τῶν τοιούτων, ἀλλὰ φεύγων καὶ παραιτούμενος· ἂν δ' ἡ μὴ ῥᾴδιον δήμου τινὰ χάριν ἀπώσασθαι καὶ φιλοφροσύνην πρὸς τοῦτο ῥέοντος, ὥσπερ οὐκ ἀργυρίτην
D οὐδὲ δωρίτην ἀγῶνα Πολιτείας ἀγωνιζομένοις, ἀλλὰ ἱερὸν ὡς ἀληθῶς καὶ στεφανίτην, ὑπογραφή τις ἀρκεῖ καὶ πινάκιον, καὶ ψήφισμα, καὶ θαλλός, ὡς Ἐπιμενίδης ἔλαβεν ἐξ ἀκροπόλεως, καθήρας τὴν πόλιν. Ἀναξαγόρας δέ, τὰς διδομένας ἀφεὶς τιμάς, ᾐτήσατο τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν ἂν τελευτήσῃ, τοὺς παῖδας ἀφιέναι παίζειν καὶ σχολάζειν ἀπὸ τῶν μαθημάτων. Τοῖς δὲ τοὺς Μάγους ἀνελοῦσιν ἑπτὰ Πέρσαις, ἔδωκαν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀπ' αὐτῶν γενομένοις εἰς τὸμπροσθεν τὴν κεφαλῆς τὴν τιάραν φορεῖν· τοῦτο γὰρ ἐποιήσαντο σύμ-
E βολον, ὡς ἔοικε, χειροῦντες ἐπὶ τὴν τάξιν. Ἔχει

C. 5. προσέπταισεν] Sic B. E. Vulgo, προσέπταικεν.

prytaneo, is ſublimi quidem impingit promontorio, nihilo tamen minus mergitur. Optime itaque cum eo agitur, cui nihil cum ulla tali re eſt negotii, ſed fugit ac recuſat omnia. Quod ſi populi huc propendentis gratiam ac ſtudium non facile ſit repudiare: in Republica, ut certamine de præmio non argenteo aut pecuniario, ſed ſacro et coronario, inſcriptio aliqua ſufficiet, et tabella, et decretum, et germen, ſicut ex arce accepit Epimenides, cum urbem luſtraſſet. Et Anaxagoras honoribus qui offerebantur recuſatis, poſtulavit ut ea qua deceſſiſſet e vivis die, pueris vacatio ſcholarum et diſcendi concederetur. Et ſeptem Perſis qui Magos interfecerunt, eorumque poſteris conceſſum eſt ut tiaram in anteriorem capitis partem obverterent: apparet enim eos cum rem eam aggrederentur, hac fuiſſe

δέ π καὶ ἡ τῦ Πιτλακῦ τιμὴ πολιτικόν· ἧς γὰρ ἐκτήσατο χώρας τοῖς πολίταις, γῆν ἣν ἂν ἐθέλοι λαβεῖν κελευσθεὶς, ἔλαβε τοσαύτην ὅσην ἐπῆλθε τὸ ἀκόντιον αὐτῦ βαλόντος· ὁ δὲ Ῥωμαῖος Πόπλιος, ἣν ἡμέρᾳ μιᾷ χωλὸς ὢν ἐφείρυσεν. Οὐ γὰρ μισθὸν εἶ) δεῖ τὸ ἀρέξεως, ἀλλὰ σύμβολον, τιμὴν τιμῇ, ἵνα καὶ ἀμαμφῆ πολὺν χρόνον, ὥσπερ ἐκείνας διέμειναν. Τῶν δὲ Δημητρίυ τῦ Φαληρέως τριακοσίων ἀνδριάντων οὐδεὶς ἔσχεν ἰὸν οὐδὲ πίνον, ἀλλὰ πάντες ἐπ ζῶντι περιπρέπησαν· τὰς F δὲ Δημάδυ κατεχώνευσαν εἰς ἀμίδας· καὶ πολλαὶ τοιαῦται τιμαὶ περόνθασιν, οὐ μοχθηρίᾳ τῦ λαβόντος μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγέθει τῦ δοθέντος δυσχερανθεῖσαι. Διὸ κάλλιστον καὶ βεβαιότατον εὐτέλεια τιμῆς φυλακτήριον· αἱ δὲ μεγάλαι καὶ ἐπέρογκοι καὶ βάρος ἔχουσαι, οὐδαμῶς τοῖς ἀσυμμέτροις ἀνδριάσι, ταχὺ περιπίπτουσι.

E. 5. Πόπλιος] Κύκλης Xyl. Mez. Forte loco ἣν ponendum ὅσην.

uſos teſſera. Habet etiam Pittaci honor civile quippiam: juſſus enim de agro, quem civibus acquiſiverat, ſumere ſibi quantam vellet portionem, tantum accepit, quantum miſſo jaculo conſequebatur: ut Cocles Romanus, quantum una die claudus ipſe circum araret. Debet enim honor non merces facinoris eſſe, ſed ſignum: ut et diu perduret, ſicuti illi duraverunt. At de trecentis ſtatuis Demetrii Phalerei, nullam cepit ærugo aut robigo, ſed omnes vivente ipſo everſæ ſunt: Demadis ſtatuæ conflatæ ſunt in matulas. Multaque talia honoribus contigerunt, non tantum ob ejus cui decreti eſſent pravitatem, ſed etiam ob molem ſuam in odium adducti. Itaque tenuitas ſumtuum optime ac firmiſſime ad honorarii cuſtodiam facit: magna et immodica, itidem ut ſtatuæ non reſpondentes proportioni, ſubvertuntur.

κή. Ὀνομάζω δὲ νῦν τιμὰς ἃς οἱ πολλοὶ κατ' Ἐμπεδοκλέα,

Ἣ θέμις καλῆσιν· ὅμως ἐπίφημι κ' αὐτός·

ἐπεὶ τιμὴ γε ἀληθινὴ τιμῇ καὶ χάριν ἱδρυμένην ἐν
εὐνοίᾳ καὶ μνήμῃ τῶν μεμνημένων οὐκ ἀποβέψεται
821 πολιτικὸς ἀνὴρ, οὐδέ γε δόξαν ἀπιμάσῃ, " φεύγων τὸ
" τοῖς πέλας ἀνδάνειν," ὡς ἠξίου Δημόκριτος. Οὐδὲ γὰρ
κυνῶν ἀσπασμὸς, οὐδὲ ἵππων εὔνοια, θηραταῖς καὶ ἱπ-
ποτρόφοις ἀπόβλητον, ἀλλὰ καὶ χρήσιμον· καὶ ἥδιον σιω-
τρόφοις καὶ σιωπήσεσι ζώοις τοιαύτην ἐνεργάσασθαι διά-
θεσιν πρὸς αὐτὸν, οἵαν ὁ Λυσιμάχου κύων ἐπεδείκνυτο,
καὶ τῶν Ἀχιλλέως ἵππων ὁ ποιητὴς διηγεῖται περὶ τὸν
Πάτροκλον· οἶμαι δ' ἂν καὶ τὰς μελίττας ἀπαλλάττειν
βέλτιον, εἰ τὰς τρέφοντας καὶ θεραπεύοντας ἀσπάζεσθαι
B καὶ πρᾴεσθαι μᾶλλον ἢ κεντεῖν καὶ χαλεπαίνειν ἐβούλοντο·
νυνὶ δὲ ταύτας μὲ καπνῷ κολάζουσιν· ἵππους δὲ ὑφορι-

F. 11. καλῆσιν] Rectius ἃ καλέσιν cum Mez.

XXVIII. Voco autem nunc honores, quos, ut Empedocleo loquar more,

Sic vulgo dicunt, tamen haud assentior ipse:

nam verum honorem, gratiamque fundatam in benevolentia animique memorum affectione non despiciet vir civilis, neque gloriam contemnet, *fugiens proximis placere*, ut volebat Democritus. Nam neque canum salutatio, neque equorum benevolentia, venatoribus et qui equos alunt videtur aspernanda: immo utile est ad jucundum in animalibus familiaribus et una viventibus hujusmodi affectionem erga se generasse, qualem Lysimachi canis demonstravit, et de Achillis equis erga Patroclum poëta refert. Existimo etiam cum apibus melius actum iri, si eos a quibus nutriuntur et curantur admittere potius et adblandiri, quam abigere et pungere velint; nunc eas fumo puniunt: equos au-

τὰς καὶ κύνας ἀποφάτους κλοιοῖς καὶ χαλινοῖς ἄγουσιν ἀναγκαζομένους· ἄνθρωπον δὲ ἀνθρώπῳ χειροήθη καὶ πρᾷον ἑκουσίως οὐδὲν ἄλλ' ἢ πίστις εὐνοίας καὶ καλοκἀγαθίας δόξα καὶ δικαιοσύνης παρίστησιν. Ἡ, καὶ Δημοσθένης ὀρθῶς μέγιστον ἀποφαίνεται πρὸς τὰς τυράννους φυλακτήριον, ἀπιστίαν, ταῖς πόλεσι· τοῦτο γὰρ μάλιστα τῆς ψυχῆς τὸ μέρος ᾧ πιστεύομεν ἀλώσιμόν ἐστιν. Ὥσπερ οὖν τῆς Κασάνδρας ἀδοξούσης ἀνόνητος ἦν ἡ μαντικὴ τοῖς πολίταις,

Ἄκραντα γάρ με (φησὶν) ἔθηκε θεσπίζειν θεὸς,
Καὶ πρὸς παθόντων, καὶ κακοῖσι κειμένων
Σοφὴ κέκλημαι, πρὶν παθεῖν δὲ μαίνομαι·

οὕτως ἡ πρὸς Ἀρχύταν πίστις, καὶ πρὸς Βάττον εὔνοια τοῦ πολιτεύεσθαι, μεγάλα τοὺς χρωμένους αὐτοῖς ἀφ' αὑτῶν δόξαν ὠφέλησε. Καὶ τοῦτο μὲ πρῶτον καὶ μέγιστον ἔνεστι τῇ δόξῃ τῇ τοῦ πολιτικοῦ ἀγαθόν, ἡ πάρεδρον ὅπου τὰς πράξεις διδοῦσα πίστις· δεύτερον δὲ, ὅτι πρὸς τὰς

B. 6. Ἦ, καὶ] Sic Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, ἦν καὶ.

tem petulantes, et infidos canes invitos numellis agunt ac frænis. At hominem homini obſequentem ultro cicuremque nihil aliud facit, quam fides benevolentiæ, integritatiſque et juſtitiæ opinio. Quo nomine Demoſthenes recte pronunciavit, *nullam civitatibus adverſus tyrannos meliorem eſſe diffidentia cautionem:* maxime enim ea pars animi, qua fidem adhibemus, capi poteſt. Sicuti ergo Caſſandræ vaticinium civibus inutile erat, quod fides vati derogabatur: ut ipſa dixit,

Voluit enim Deus me fari incredita:
Et a ſuum jam nactis infortunium
Sapiens vocor, furere cum dicerer antea:

ſic civium erga Archytam fides, et in Battum benevolentia, ob exiſtimationem eorum plurimum conduxit his qui opera ipſorum uterentur. Atque hic primus eſt et maximus civilium virorum exiſtimationis uſus, quod auctoritas iis aditum ad res gerendas conficit: alter eſt, quod mul-

βασκάνοις καὶ πονηροῖς ὅπλον ἡ πρὸς τοὺς πολλῶν εὔνοια τοῖς ἀγαθοῖς ἐστιν,

——— ὡς ὅτε μήτηρ
Παιδὸς ἐέργει μυῖαν ὀϊζυρὴ λέξεται ὕπνῳ,

ἀπερύκουσα τὸν φθόνον καὶ πρὸς τὰς δυνάμεις ἐπανισοῦσα τὸν ἀγεννῆ τοῖς εὐπατρίδαις, καὶ τὸν πένητα τοῖς πλουσίοις, καὶ τὸν ἰδιώτην τοῖς ἄρχουσι· καὶ ὅλως ὅταν ἀλήθεια καὶ ἀρετὴ προσγένηται, φορὸν ἐστι πνεῦμα καὶ βέβαιον ἐπὶ τὴν Πολιτείαν. Σκόπει δὲ τὴν ἐναντίαν καταμανθάνων ἀμάθειαν ἐν τοῖς παραδείγμασι. Τοὺς μὲν γὰρ Διονυσίου παῖδας καὶ τὴν γυναῖκα καταπορνεύσαντες οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀνεῖλον, εἶτα κατακαύσαντες τὰ σώματα, τὴν τέφραν κατέσπειραν ἐκ πλοίου κατὰ τῆς θαλάττης. Μενάνδρου δέ τινος ἐν Βάκτροις ἐπιεικῶς βασιλεύσαντος, εἶτα ἀποθανόντος ἐπὶ στρατοπέδου, τὴν μὲν ἄλλην ἐποιήσαντο κηδείαν κατὰ τὸ κοινὸν αἱ πόλεις, περὶ δὲ τῶν λειψάνων αὐτοῦ καταστάντες εἰς ἀγῶνα, μόλις συνέβησαν, ὥστε νεμάμενοι μέρος ἴσον

titudinis benevolentia adversus invidos ac malignos teli instar est bonis viris,

Ut cum filioli, somno sua membra soluti,
A cute mordacem pellit matercula muscam,

invidiam arcens, et æqualem superioribus potentia reddens ignobilem patriciis, pauperem divitibus, et privatum magistratibus: denique accedentibus veritate et virtute, existimatio secundus est ad Reipublicæ administrationem tendentibus ventus. Jam contrariam affectionem consideratis exemplis perpende. Dionysii liberos et uxorem, libidinose corporibus tractatis Itali necaverunt, et crematis cadaveribus cinerem e navi in mare disperserunt. At Menandri cujusdam, qui apud Bactra regnum moderate gesserat, in castris mortui civitates funus cum pro consuetudine procurassent, de reliquiis in certamen pervenerunt, ægreque pax hac conditione coiit, ut singulæ, parte cinerum ablata

τῆς τέφρας ἀπελθεῖν, καὶ γενέσθαι μνημεῖα ταῦτα πᾶσι τοῖς ἀνδρός. Αὖθις Ἀκραγαντῖνοι μὲν ἀπαλλαγέντες Φαλαρίδος ἐψηφίσαντο μηδένα φορεῖν ἱμάτιον γλαυκινον· οἱ γὰρ ὑπηρέται τοῦ τυράννου γλαυκίνοις ἐχρῶντο ταινιζώμασι. Πέρσαι δ' ὅτι χρυπὸς ἦν Κῦρος, ἔτι καὶ νῦν ἐρῶσι τῶν χρυπῶν, καὶ καλλίστους ὑπολαμβάνουσιν. F

κθ'. Οὗτος ἁπάντων ἐρώτων ἰσχυρότατός ἅμα καὶ θειότατός ἐστιν ὁ πόλεσι καὶ δήμοις πρὸς ἕνα. δι' ἀρετὴν ἐγγινόμενος· αἱ δὲ ἀπὸ θεάτρων ἢ νεμήσεων ἢ μονομάχων ψευδώνυμοι τιμαὶ καὶ ψοφοδομάρτυρες ἑταιρικαῖς εἰσὶ κολακείαις ὄχλων, ἀεὶ τῷ διδόντι καὶ χαριζομένῳ προσμειδιῶντων ἐφημερόν τινα καὶ ἀβέβαιον δόξαν. Εὖ μὲν οὖν ὁ πρῶτος εἰπὼν, "Καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ "τοῦ πρώτου δεκάσαντος," συνεῖδεν ὅτι τὴν ἰσχὺν ἀπο-

F. 2. οὗτος] Forte, οὕτως cum Xyl. verſ. et Reiſk.

F. 3. ὁ πρῶτος εἰπὼν—δεκάσαντος] Legendum, ὁ εἰπὼν, πρῶτον καταλυθῆναι δῆμον ὑπὸ τοῦ πρώτου δεκάσαντος: ut eſt T. I. p. 220. B.

æquali, monimentum ei viro apud ſe quæque ponerent. Rurſus Agrigentini Phalaride exonerati, decreto ſanxerunt, ne quis glauca veſte uteretur, quia famuli tyranni glaucis ſubligaculis fuiſſent uſi. At Perſæ, quia Cyrus adunco fuiſſet naſo, etiamnum tales amant, ac pro formoſiſſimis habent.

XXIX. Adeo omnium amorum cum validiſſimus eſt, tum diviniſſimus, is quem civitates et populi erga unum aliquem ob virtutem ejus concipiunt. Falſo autem ſic dicti honores, ac falſa teſtimonia, quæ propter ſpectacula, diribitiones, ac ludos gladiatorios deferuntur a multitudine, ſimiles ſunt meretriciarum adulationum, plebe ſubinde ei qui dat ac gratificatur aliquid arridente, uniuſque diei et inſtabilem gloriolam blandiendo tribuente. Recte dixit, quicunque tandem dicti ejus eſt auctor, *populum ab eo primum fuiſſe enervatum, qui eum largitione ineſcaſſet primus:* intellexit enim multitudinem ro-

βάλλουσιν οἱ πολλοὶ, τῷ λαμβάνειν ἥττονες γενόμενοι·
812 δεῖ δὲ καὶ τοὺς διδόντας οἴεσθαι καταλύειν ἑαυτοὺς, ὅταν ἀναλωμάτων μεγάλων ὠνούμενοι τὴν δόξαν, ἰσχυροὺς ποιῶσι καὶ θρασεῖς τοὺς πολλούς, ὡς μέγα τι καὶ ἀφελέσθαι καὶ δοῦναι κυρίους ὄντας.

λ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μικτέον ἐν τοῖς νενομισμένοις φιλοτιμήμασι, τῶν θεαμάτων εὐπορίαν παρεχόντων· ὡς μᾶλλον οἱ πολλοὶ μὴ μεταδιδόντα τῶν ἰδίων πλέον, ἢ πένητα τῶν δημοσίων κλέπτοντα δι' ἔχθρας ἔχουσι, σωφροσύνην τοῦτο καὶ σωφρόνησιν αὐτῶν, ἐκεῖνο δὲ ἀνάγκην ἡγούμενοι. Γιγνέσθωσαν οὖν
B αἱ μεταδόσεις θᾶττον μὴ ἀντὶ μηδενός· οὕτω γὰρ ἐκπλήττουσι καὶ χειροῦνται μᾶλλον τοὺς λαμβάνοντας· ἔπειτα σὺν καιρῷ θέσθαι ἀρετὴν καὶ καλὴν ἔχοντι, μετὰ τιμῆς θεοῦ πάντως ἀγούσης πρὸς εὐσέβειαν· ἐγγίνεται γὰρ ἅμα τοῖς πολλοῖς ἰσχυρὰ πίστις καὶ δόξα τοῦ τὸ δαιμόνιον εἶναι μέγα καὶ σεμνὸν, ὅταν ὃς αὐτοὶ

bur ſuum amittere, dum accipiendo fit imbecillior. Sed et hoc ſentiendum eſt, largitores iſtos ſuam quoque ipſorum vim evertere, quando gloriam magnis impenſis mercati, validam ac ferocem reddunt plebem, quæ ſe magni alicujus et dandi et adimendi poteſtate præditam exiſtimat.

XXX. Neque tamen interea ſordide agendum eſt in largitionibus ſecundum leges faciendis, ubi copia rerum ſuppeditat. Etenim vulgo magis inviſus eſt dives de ſuo nihil largiens, quam pauper publica depeculans: hoc enim neceſſitati, illud ſuperbiæ et contemtui ſui imputant. Primum ergo largitiones gratuitæ ſint. Sic enim eos qui accipiunt facilius permovent atque devinciunt. Deinde per occaſionem fiant, quæ prætextum habeat elegantem atque honeſtum, conjunctum cum cultu dei omnino ad pietatem ducente: ſic enim ſimul in animis multorum excitatur et confirmatur opinio, numen eſſe magnum aliquid ac vene-

πιμῶσι καὶ μεγάλους νομίζωσιν, οὕτως ἀφειδῶς καὶ προθύμως ἀεὶ τὸ θεῖον ὁρῶσι φιλοτιμουμένους. Ὥσπερ οὖν ὁ Πλάτων ἀφεῖλε τῶν παιδευομένων νέων τὴν ἁρμονίαν τὴν Λύδιον καὶ τὴν Φρύγιον, τὴν μὲν, τὸ θρηνώδες καὶ φιλοπενθὲς ἡμῶν ἐγείρουσαν τῆς ψυχῆς, τὴν δὲ, τὸ πρὸς C ἡδονὰς ὀλισθηρὸν καὶ ἀκόλαστον αὔξουσαν· οὕτω σὺ τῶν φιλοτιμιῶν ὅσαι τὸ φονικὸν καὶ θηριώδες ἢ τὸ βωμολόχον καὶ ἀκόλαστον ἐρεθίζουσι καὶ τρέφουσι, μάλιστα μὲν ἐξέλαυνε τῆς πόλεως, εἰ δὲ μή, φεῦγε, καὶ μάχου τοῖς πολλοῖς ἀτιμοῦσι τὰ τοιαῦτα θεάματα· χρηστὰς δὲ καὶ σώφρονας ἀεὶ ποιοῦ τῶν ἀναλωμάτων ὑποθέσεις, τὸ καλὸν ἢ τὸ ἀναγκαῖον ἐχούσας τέλος, ἢ τὸ γοῦν ἡδὺ καὶ κεχαρισμένον ἄνευ βλάβης καὶ ὕβρεως παρουσίας.

λα'. Ἂν δὲ ἡ τὰ τῆς οὐσίας μέτρια καὶ κέντρῳ καὶ D ἀφορίσμασι περιγραφόμενα πρὸς τὴν χρείαν, οὔτε ἀγεννὲς ἔστε ταπεινὸν οὐδὲν ἔχει πενίαν ὁμολογοῦντα ταῖς τῶν ἐχόν-

randum; cum quos ipsi colunt et in magnis viris censent, eos ita liberaliter atque alacriter sumtus in venerationem deorum facere cernunt. Quo igitur pacto ab adolescentibus qui liberali institutentur doctrina, prohibuit Plato Lydiam et Phrygiam harmoniam, quod altera animi facultatem ad lugendum et dolendum proclivem excitaret, altera propensam ad voluptatem et libidines partem impelleret: sic tu eas largitiones, quæ belluinum et trucem, aut scurrilem et intemperantem motum animorum efficiunt atque fovent, omnino ex civitate profliga: sin vero, fuge et repugna multitudini hujusmodi spectacula deposcenti: bona autem semper et modesta sumtuum argumenta facito, quæ ad finem honestum aut necessarium spectent, aut eam saltem voluptatem ac gratiam, a qua damnum ac petulantia absit.

XXXI. Quod si facultates sint mediocres, et ad usus vitæ quasi circino circumscriptæ, nequaquam indecorum est, neque abjecti animi confessum

των ἐξίσασθαι φιλοτιμίας, καὶ μὴ δανειζόμενον οἰκτρὸν ἅμα καὶ καταγέλαστον εἰς τὰς λειτουργίας· οὐ γὰρ λανθάνουσιν ἐξασθενοῦντες, ἢ φίλοις ἐνοχλοῦντες, ἢ φοντεύοντες δανεισάς, ὥστε μὴ δόξαν αὐτοῖς μηδὲ ἰσχύν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρχύνιν καὶ καταφρόνησιν ἀπὸ τῶν τοιούτων ἀναλωμάτων ὑπάρχειν. Διὸ χρήσιμον ἀεὶ πρὸς τὰ τοιαῦτα μεμνῆσθαι τοῦ Λαμάχου καὶ τοῦ Φωκίωνος· οὗτος μὲν γάρ, ἀξιούντων αὐτὸν ἐν θυσίᾳ τῶν Ἀθηναίων ὀπισθοῦναι, καὶ κροτούντων πολλάκις, "Αἰσχυνοίμην "ἄν," εἶπεν, "ὑμῖν μὴ ὀπισθοῦς, Καλλικλεῖ δὲ τούτῳ "μὴ ἀποδιδοὺς," δείξας τὸν δανειστήν· Λάμαχος δὲ ἐν τοῖς τῆς στρατηγίας ἀεὶ προσέγραφεν ἀπολογισμοῖς ἀργύριον εἰς κριπῖδας αὐτῷ καὶ ἱμάτιον· Ἑρμωνι δὲ Θεσσαλοὶ, φεύγοντι τὴν ἀρχὴν ὑπὸ πενίας, ἐψηφίσαντο λάγυνον οἴνου καὶ μέδιμνον ἀλφίτων ἀφ' ἑκάστης τετράδος. Οὕτως οὔτε ἀγεννές ἐστι πενίαν

suam paupertatem eorum quibus res est liberalitati locum concedere, neque in publicis actionibus simul et miserabilem fieri et ridiculum: non enim ignorantur qui destituuntur, et vel amicis sunt molesti, vel fœneratores demerentur adulando: ut plane hujusmodi impensis non gloriam aut potentiam, sed dedecus potius et contemtum sibi parent. Itaque utile semper est in tali re exemplorum Lamachi ac Phocionis meminisse: quorum hic in sacrificio quodam poscentibus Athenienſibus aliquid ut contribueret, sæpiusque plausum dantibus, *At vero*, inquit, *pudeat me vobis dare, et huic Callicli* (simul fœneratorem cui debebat ostendens) *non reddere:* at Lamachus in præturæ suæ militaris rationibus semper ascripsit argentum quod pro se in calceos et vestem impendisset: Hermoni quoque Thessalo magistratus administrationem paupertatis caussa detrectanti, populares in mensem decreverunt lagenam vini, et modium farinæ, in singula quatridua. Ita neque servile est paupertа-

ὁμολογεῖν, ὅτε λείπονται πρὸς δύναμιν ἐν πόλεσι τῶν ἐστιώντων καὶ χορηγούντων οἱ πένητες, ἂν παῤῥησίαν ἀπ' F
ἀρετῆς καὶ πίστιν ἔχωσι. Δεῖ δὴ μάλιστα κρατεῖν ἑαυτῶν ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ μήτε εἰς πεδία καταβαίνειν πρὸς ἵππευσι μαχούμενον, μήτε ὑπὲρ σάλπιγγα καὶ θυμέλας καὶ τραπέζας πένητα πλουσίοις ὑπὲρ δόξης καὶ δυναστείας ἀγωνιζόμενον· ἀλλ' ἀπ' ἀρετῆς καὶ φρονήματος ἀεὶ μετὰ λόγου πειρωμένοις ἄγειν τὴν πόλιν, οἷς ὑ μόνον ὃ καλὸν καὶ τὸ σεμνόν, ἀλλὰ καὶ τὸ κεχαρισμένον καὶ τὸ 82
ἀγωγὸν ἕπεται,

Κρουσείων αἰρετώτερον στατήρων.

Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστὸς, οὐδὲ αὐθέκαστός ἐστιν ὁ σώφρων ἀνὴρ, καὶ

Στείχει πολίταις ὄμμ' ἔχων ἰδεῖν πικρόν·

ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐπροσήγορος καὶ κοινὸς ὢν πᾶσιν καὶ προσελθεῖν ἅπασιν· οἰκίαν τε παρέχων ἄκλειστον, ὡς λι-

F. 7. πειρωμένοις] Legendum, πειρώμενον, cum Mez.

tem ſuam præ ſe ferre, neque in civitatibus poſteriores cœnas et ludos exhibentibus habentur pauperes: ſi ſua ſibi virtute libertatem dicendi fidemque paraverint. Sane oportet quam maxime in talibus rebus ſeipſum continere, ut ne pedeſter in campum deſcendat contra equitem pugnaturus: hoc eſt, ne pauper gloriæ potentiæve cauſſa cum divitibus de ſtadiis, ſcenæ apparatu, aut epulis in contentionem ſeſe det, ſed ut conetur iis ſe æquare, qui virtute, prudentia, ac facundia urbem volunt temperare: quibus rebus non modo honeſtas atque majeſtas, ſed gratia etiam adeſt, et ad pelliciendum vis, *Cræſi optabilior ſtateribus.* Vir enim bonus non inſolens neque moleſte odioſus eſt, neque vir modeſtus ſua tantum probans,

Incedit inviſo omnibus ore civibus,

ſed primum facilem ſe compellatu præbet omnibus, neminemque non admittit ad ſuum

μθνα φύξιμον ἀεὶ τοῖς χρήζουσι· καὶ τὸ κηδεμονικὸν καὶ φιλάνθρωπον οὐ χρείας οὐδὲ πράξεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ συναλγεῖν παθήμασι, καὶ κατορθοῦσι συγχαίρειν, ὅπι-
B δεικνύμενος· οὐδαμοῦ δὲ λυπηρὸς, οὐδὲ ἀνιαρῶν οἰκείων πλήθει περὶ λατεῖν, ἢ καταλήψεσι τόπων ἐν θεάτροις, οὐδὲ τοῖς εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν ὑπερφόνοις περίεσημος· ἀλλ' ἴσος καὶ ὁμαλὸς ἑαυτῷ καὶ ἀφαίτη καὶ τροφαῖς παίδων, καὶ θεραπείᾳ γυναικὸς, οἷον ὁμοδημεῖν καὶ συνανθρωπεῖν τοῖς πολλοῖς βουλόμενος. Ἔπειτα σύμβουλον εὔνουν καὶ συνήγορον ἄμισθον καὶ ἀφιλαργύρῳ εὐμενῆ περὶς γυναῖκας ἀνδρῶν, καὶ φίλων περὶς ἀλλήλους, παρέχων ἑαυτόν· οὐ, μικρὸν ἡμέρας μέρος ἐπὶ τοῦ βήματος ἢ τοῦ λογείου πολιτευόμενος, εἶτα ἤδη περὶ πάντα τὸν ἄλλον βίον

B. 10. λογείου—βίον] λογείου est ex A. P. Ceterum secutus sum Bas. et Xyl. Vulgo, λογίου πολιτευόμενος, ἢ τὰ μὴ παρὰ τῶν ἄλλων, εἶτα ἤδη τὸν ἄλλον βίον.

colloquium, domum suam tanquam portum perfugii identidem omnibus habens apertam, suamque humanitatem et pro civibus procurationem, non operam navando tantum et agendo, sed et adversa patientibus socium se doloris exhibendo, et gratulando iis qui successibus utuntur bonis demonstrat: neque uspiam molestus est multitudine famulorum in balneo, aut occupatione locorum in theatro, neque iis insignis quæ invidiæ ob luxum et sumtuum magnitudinem sunt obnoxia: sed æqualis vestitu ac victus ratione et liberorum educatione ac muliebri familia reliquis, ut qui simul cum aliis unam eandemque popularem tenere rationem, utque alii homines degere velit. Deinde consiliarium se et advocatum nulla mercede conductum, benignumque arbitrum præstat virorum uxoribus reconciliandorum, amicorumque in gratiam reponendorum: neque, exiguam diei partem in tribunali aut concione Rempublicam tractans, reliquo vitæ tempore, *veluti Cæcias nubes*,

Ἕλκων ἐφ' ἑαυτὸν, ὥστε Καμπίας νέφη,

τὰς χρείας καὶ τὰς οἰκονομίας πανταχόθεν· ἀλλὰ δημοσιεύων ἀεὶ ταῖς φροντίσι, καὶ τὴν Πολιτείαν, βίον καὶ πρᾶξιν, οὐκ ἀσχολίαν, ὥσπερ οἱ πολλοὶ, καὶ λειτουργίαν ἡγούμενος, πᾶσι τούτοις καὶ τοῖς τοιούτοις ὑπεξρέφει καὶ προσάγεται τὸν πολλὸν, νόθα καὶ κίβδηλα τὰ τῶν ἄλλων θωπεύματα καὶ δελεάσματα πρὸς τὴν τούτου κηδεμονίαν καὶ φρόνησιν ὁρῶντας. Οἱ μὲν γὰρ Δημητρίου κόλακες οὐκ ἠξίουν βασιλεῖς τοὺς ἄλλους προσαγορεύειν, ἀλλὰ τὸν μὲν Σέλευκον ἐλεφαντάρχην, τὸν δὲ Λυσίμαχον γαζοφύλακα, τὸν δὲ Πτολεμαῖον ναύαρχον ἐκάλουν, τὸν δὲ Ἀγαθοκλέα, νησάρχην· οἱ δὲ πολλοὶ κἂν ἐν ἀρχῇ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον ἀπορρίψωσιν, ὕστερον καταμανθάνοντες αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἦθος, τοῦτον ἡγοῦνται μόνον πολιτικὸν καὶ δημοτικὸν καὶ ἄρχοντα, τοὺς δὲ ἄλλων, τὸν μὲν χορηγὸν, τὸν δὲ ἑστιάτορα, τὸν δὲ γυμ-

C. 1. ἐφ' ἑαυτὸν] ἐφ' αὑτὸν cum Mez. legendum: a reliqua oratione, ut verſum, diſtinxi.

ad ſe itidem attrahit undequaque uſus civium et procurationes: ſed curis ſemper ſuis publico eſt intentus, et Reipublicæ adminiſtrationem vitam ſibi opuſque, non negotium et ſervitutem, ut faciunt multi, deputans, his omnibus eorumque ſimilibus in ſe convertit, ſibique conciliat multitudinem, quæ aliorum adulationes et illecebras cum hujus procuratione et providentia comparatas animadvertat adulterina eſſe et fucata irritamenta. Etenim Demetrii adulatores reliquos non dignabantur nomine regis, ſed Seleucum elephantorum magiſtrum, Lyſimachum gazæ cuſtodem, Ptolemæum claſſis præfectum, Agathoclem inſulæ præſidem appellabant. At multitudo, etiamſi initio bonum ac prudentem virum rejiciat, tamen poſtea temporis ejus deprehendens veritatem atque ingenium, hunc ſolum judicat civilem, popularem, atque principem eſſe: reliquos, alium choragum, alium epuli præbitorem, alium gymnaſiar-

νασίαρχον ϗ νομίζουσι ϗ καλοῦσιν. Εἶτα ὥσπερ ἐν τοῖς συμποσίοις, Καλλίου δαπανῶντος ἢ Ἀλκιβιάδου, Σωκράτης ἀκούεται, ϗ πρὸς Σωκράτην πάντες ἀποβλέπουσιν· οὕτως ἐν ταῖς ὑγιαινούσαις πόλεσιν Ἰσμηνίας μὲ
E ὀπτιδίδωσι, ϗ δειπνίζει Λίχας, ϗ χορηγεῖ Νικήρατος, Ἐπαμεινώνδας δὲ ϗ Ἀριστείδης ϗ Λύσανδρος ϗ ἄρχουσι ϗ πολιτεύονται ϗ στρατηγοῦσι. Πρὸς ἃ χρὴ βλέποντα μὴ ταπεινοῦσθαι, μηδὲ ἐκπεπλῆχθαι τῷ ἐκ θεάτρων ϗ ὀπλανείων ϗ πολυανδρίων προσιαμβίῳ τοῖς ὄχλοις δόξαν, ὡς ὀλίγον χρόνον ὀπτίζωσαν, ϗ τοῖς μονομάχοις ϗ ταῖς σκηναῖς ὁμοῦ συνδιαλυομβίῳ, ἔντιμον δὲ μηδὲν μηδὲ σεμνὸν ἔχουσαν.

F λβ'. Οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι θεραπείας ϗ τροφῆς μελιττῶν, τὸν μάλιστα βομβοῦντα τῷ σίμβλων ϗ θορύβου μεστὸν, τοῦτον εὐθηνεῖν ϗ ὑγιαίνειν νομίζουσιν· ᾧ δὲ τοῦ λο-

E. 5. προσισαμένην] Haud affirmem ſanum eſſe locum: niſi accipi poſſit *ſatietatem gloriæ*, quod hæc ſententia vix capit; ſuſpicer potius ſcriptum fuiſſe, προσγενομένην τοῖς ὀχλαγωγοῖς.

cham et putant et nominant. Ad hæc, ſicuti in conviviis Callia rege aut Alcibiade Socrates tamen auditur, in eumque ſunt omnium oculi converſi: ſic in recte habentibus Rebuſpublicis ſumtus facit Iſmenias, et Lichas cœnas præbet, chorum inſtruit Niceratus, Epaminondas autem, et Ariſtides, et Lyſander imperant, Rempublicam ac bella gerunt. In quæ intuentem convenit non ſubmittere animum, neque terreri ea exiſtimatione, quæ plebi ex theatris, cauponis, ac cœtibus hominum frequentibus adeſt: cum ea perexiguo duret tempore, ſimulque cum gladiatoriis et ſcenicis ludis diſſipetur, honore aut veneratione dignum habeat nihil.

XXXII. Qui apum curæ atque educationis periti ſunt, eum alveum maxime ſanas et feliciter agentes apes putant habere, ad quem ſtrepitus eſt tumultuſque plurimum. At vero is, cui deus ratione do-

γικῆ καὶ πολιτικῆ σμήνης ἐπιμέλειαν ἔχειν ὁ θεὸς ἔδωκεν, ἡσυχίᾳ μάλιστα καὶ τρανότητι δήμου τεκμαιρόμενος εὐδαιμονίαν, τὰ μὲν ἄλλα τῆ Σόλωνος ἀποδέξεται, καὶ μιμήσεται καθ' δύναμιν, ἀπορήσει δὲ καὶ θαυμάσει τί παθὼν ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἔγραψεν, ἄτιμον εἶ) τὸν ἐν στάσει πόλεως μηδετέρους τρεπόμενον. Οὔτε γὰρ ἐν σώματι 824
τῷ νοσοῦντι γένεσις μεταβολῆς ἀρχὴ τοῦ ὑγιαίνειν ἀπὸ τῶν συννοσούντων μερῶν, ἀλλ' ὅταν ἡ τοῖς ἐρρωμένοις ἰσχύσασα κρᾶσις ἐκβήσῃ τὸ τοῖς φύσιν· ἔν τε δήμῳ στασιάσαντι μὴ δεινῷ μηδὲ ὀλέθριον στάσιν, ἀλλὰ παυομένῳ, τότε δεῖ τὸ ἀπαθὲς καὶ τὸ ὑγιαῖνον ἐγκεκρᾶσθαι πολὺ, καὶ τρέφεσθαι καὶ συνοικεῖν· ὑπέρρει γὰρ τούτῳ τὸ οἰκεῖον ἐκ τῶν σωφρονούντων, καὶ δέεται μᾶλλον τοῦ νενοσηκότος· αἱ δὲ δι' ὅλων ἀναταραχθεῖσαι πόλεις, κο-

A. 2. τῷ νοσοῦντι] Recepi ex P. loco vulgati τὸ νοσοῦν: nec inepte Mez. et Salmaſ. νοσοῦντι.
A. 6. παυομένην, τότε δεῖ] Legendum ex correctione Mez. et Salmaſ. παυσομένην ποτε, δεῖ—.
A. 7. τούτῳ] Rectius οὕτω, Mez.

nati ac civilis examinis curam impoſuit, tranquillitate præcipue et placiditate populi felicitatem æſtimans, Solonis reliqua et probabit, et pro viribus imitabitur: id tamen in dubium vocabit, admirabiturque, quid in mentem illi venerit ut legem ferret, qua qui ſeditione in civitate exorta neutri parti ſe adjunxiſſet, infamia notatur. Nam neque in corpore e morbo ad ſanitatem redeundi initium fit ab una correptis morbo membris, ſed tum, cum recte valentium partium temperies prævalens id quod naturæ repugnabat depellit: et in populo non atroci neque exitioſa ſeditione conturbato, ſed quæ componatur aliquando, maxime neceſſe eſt, ut quod incorruptum ac ſanum manſit, multum contemperetur, adſit, atque una habitet: ad hoc enim confluit quidquid ſanorum hominum eſt idem ſentiens, eorumque vis etiam per eos diffunditur qui vitiati fuerant. At civitates in univerſum ſeditionibus conturbatæ funditus peri-

μιδὴ διεφθάρησαν, ἂν μή τινος ἀνάγκης ἔξωθεν τυχοῦσαι
καὶ κολάσεως, ὑπὸ κακῶν βίᾳ σωφρονήσωσιν. Οὐ μὴν
B ἀναθητον, ἀλλ' ἀνάλγητον ἂν φάσκ καθῆσθαι πρέπει,
τὴν περὶ αὐτὸν ἀταραξίαν ὑμνοῦντα καὶ τὸν ἀπράγ-
μονα βίον καὶ μακάριον, ἐν ἑτέροις ὀπτερπόμενον ἀγνω-
μονοῦσιν· ἀλλ' ἐνταῦθα δεῖ μάλιστα τὸν Θηραμένους κό-
θορνον ὑποδούμενον, ἀμφοτέροις ὁμιλεῖν, καὶ μηδετέροις
προσίεσθαι· δόξεις γὰρ οὐχὶ τῷ μὴ συναδικεῖν ἀλλό-
τριος, ἀλλὰ τῷ βοηθεῖν κοινὸς εἶ πάντων· καὶ τὸ μὴ
συνατυχεῖν, οὐχ ἕξει φθόνον, ἂν πᾶσι φάνῃ συναλγῶν
ὁμοίως. Κράτιστον δὲ προνοεῖν ὅπως μηδέποτε φασιά-
C ζωσι, καὶ τοῦτο τῆς πολιτικῆς ὥσπερ τέχνης, μέγιστον ἡγεῖσ-
θαι καὶ κάλλιστον. Ὅρα γὰρ ὅτι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ταῖς
πόλεσιν, εἰρήνης, ἐλευθερίας, εὐετηρίας, εὐανδρίας, ὁμο-
νοίας, πρὸς μὲν εἰρήνην σθένει οἱ δῆμοι τῶν πολιτικῶν

Β. 3. καὶ μακάριον] Forte, ὡς μακάριον.

erunt, niſi aliqua foris ingruente neceſſitate, maliſque caſtigatæ vi ad ſanitatem redigerentur. Neque vero decet in ſeditione nullo mali ſenſu, nullo dolore perculſum ſedere, ac ſuam perturbationis vacuitatem, vitamque otioſam et beatam prædicare, interim aliorum erroribus delectari. Sed hic maxime Theramenis induendus eſt cothurnus, itaque utraque cum parte conferendus ſermo, ut neutri te aggreges. Exiſtimaberis enim non eo, quod nullius faciendæ injuriæ ſocium te geras, alienus a civibus, ſed ob auxilii lationem omnibus eſſe communis: neque invidebitur tibi ſi non venias in partem calamitatis, cum videare omnium ex æquo ſortem dolere. Eſt autem præclariſſimum, in id operam dare, nulla ut unquam oriatur ſeditio: idque artis quaſi civilis opus maximum eſt et pulcherrimum exiſtimandum. Hoc enim conſidera, cum maxima quæ civitatibus contingere poſſunt bona, ſint pax, libertas, ubertas,

ἔν γε τῷ παρόντι χρόνῳ δέονται· πέφυγε γὰρ ἐξ ἡμῶν καὶ ἠφάνισται πᾶς μὲν Ἕλλην, πᾶς δὲ βάρβαρος πόλεμος· ἐλευθερίας δὲ ὅσον οἱ κρατοῦντες νέμουσιν τοῖς δήμοις μέτεστι, καὶ τὸ πλέον ἴσως οὐκ ἄμεινον· εὐφορίαν δὲ γῆς ἄφθονον, εὐμενῆ τε κρᾶσιν ὡρῶν, καὶ τίκτειν γυναῖκας ἐοικότα τέκνα γονεῦσι, σωτηρίαν τοῖς γεννωμένοις, εὐχόμενος ὅγε σώφρων αἰτήσεται καὶ θεῶν τοῖς αὐτοῦ πολίταις. Λείπεται δὴ τῷ πολιτικῷ μόνον ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἔργων, ὁ μηδενὸς ἐλάττων ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν, ὁμόνοιαν ἐμποιεῖν καὶ φιλίαν πρὸς ἀλλήλους ἀεὶ τοῖς συνοικοῦσιν, ἔριδας δὲ καὶ διχοφρονήσεις καὶ δυσμένειαν ἐξαίρειν ἅπασαν, ὥσπερ ἐν φίλων διαφοραῖς, ὃ μᾶλλον οἰόμενον ἀδικεῖσθαι μέρος ἐξομιλοῦντα πρότερον καὶ συναδικεῖσθαι δοκοῦντα καὶ συναγανακτεῖν· εἶτα οὕτως ἐπιχειροῦντα D

C. 8. εἰφορίαν] Sic B. Vulgo, εὐπορίαν.
C. 9. ὡρῶν] Sic A. B. E. Ald. Baſ. Xyl. Stephanus eumque ſecuti ὡρῶν.

hominum copia, et concordia: ad pacem quidem in præſentia nihil eſt quod operam civilium virorum requirant populi, omni et Græcanico et barbarico bello penitus ſublato: libertatis quoque tantum eſt civitatibus, quantum imperatores concedunt: neque expediret fortaſſe amplius: tum ut ſit terræ ubertas, ac frugum copia abundans, annique temporum conſtitutio ſalubris,

Nupta faciat ſimilique virum nunc prole parentem,

ut proli vita et ſalus conſtet, a diis precabitur prudens. Ergo ex officio civilis viri ſubjectis rebus hoc unum ei reſtat, quod nulli alteri bono præſtantia cedit, ut cives ſuos concordia, mutuaque amicitia inter ſeſe uti doceat, lites, diſcordias, inimicitiaſque omnes aboleat. Qua in re idem aget, quod in amicorum diſſenſionibus: cum ea parte, quæ injuria affici videbitur, ita colloquetur, ut ipſe quoque particeps injuriæ acceptæ indignationiſque videatur: deinde animum placare ejus conabitur, ac docere eos qui injurias di-

προαύνειν, καὶ διδάσκειν ὅτι τῷ βιάζεσθαι καὶ νικᾶν ἐρι-
ζόντων οἱ παρέντες, οὐκ ὀπεικείᾳ καὶ ἤθει μόνον ἀλλὰ καὶ
E φρονήματι καὶ μεγέθει ψυχῆς διαφέρουσι, καὶ μικρὸν ὑφι-
έμενοι νικῶσιν ἐν τοῖς καλλίστοις καὶ μεγίστοις· ἔπειτα καὶ
καθ' ἕνα καὶ κοινῇ διδάσκοντα καὶ φράζοντα τοῦ τ' Ἑλ-
ληνικῶν πραγμάτων ἀσθένειαν, ἧς ἐναπολαῦσαι ἄμεινόν
ἐστι τοῖς εὖ φρονοῦσι καὶ μετ' ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας κατα-
βιῶναι, μηδὲν ἐν μέσῳ τοῦ τύχης ἆθλον ὑπολελοιπότας.
Τίς γὰρ ἡγεμονία, τίς δόξα τοῖς περιγενομένοις; ποία
δύναμις, ἣν μικρὸν ἀνθυπάτου διάταγμα κατέλυσεν, ἢ
μετέθηκεν εἰς ἄλλο; ὅθεν, εἰ δ' ἂν σπουδῆς
F ἄξιον ἔχοιεν. Ἐπεὶ δὲ ὥσπερ ἐμπρησμὸς οὐ πολλάκις
ἐκ τόπων ἱερῶν ἄρχεται καὶ δημοσίων, ἀλλὰ λύχνος τις
ἐν οἰκίᾳ παραμεληθείς, ἢ συρφετὸς διακαεὶς ἀνῆκε
φλόγα πολλήν, καὶ δημοσίαν φθορὰν ἀπεργάζεται· οὕ-

D. 10. παρέντες] Sumſi a Not. Xyl. Mez. et Salmaſ. poterat et παριέντες corrigi, quo ducit Bong. V. Anon. παριόντες. Vulgo, παρόντες.
E. 8. κατέλυσεν—εἰς ἄλλο] Legendum, οὐ κατέλυσεν—εἰς ἄλλον.

mittunt quibus ſunt affecti, his qui contendere et vincere litigando inſtituerunt, non æquitate modo et placiditate, ſed et animi magnitudine potiores eſſe: et cum de ſuo jure paulum remiſerint, in pulcherrimis maximiſque rebus victoriam reportare: poſt et ſingulos et univerſos de imbecillitate rerum Græcarum edocebit, qua perfrui cordatus quiſque ſatius arbitretur, et in pace et concordia inter ſuos vita defungi, quam certamen, cujus nullum fortuna præmium fecerit reliquum, obire. Quis enim principatus, quæ gloria victorem, quæ manet potentia, quam non leve aliquod proconſulis edictum vel abolere poſſit, vel alio tranſferre? nihil ſtudio dignum habituram, ne ſi quidem perduraret. Quoniam autem ſicuti incendium non ſæpe a ſacris et publicis exoritur locis, ſed plerumque neglecta in domo aliqua lucerna, aut inflammatæ quiſquiliæ ingentem ediderunt ignem, ac publicam perniciem: ſic non ſem-

πως οὐκ ἀεὶ φάσιν πόλεως αἱ περὶ τὰ κοινὰ φιλονεικίαι
διακαίουσιν, ἀλλὰ πολλάκις ἐκ πραγμάτων καὶ προσ- 825
κρουσμάτων ἰδίων εἰς δημόσιον αἱ διαφοραὶ προελθοῦσαι
συνετάραξαν ἅπασαν τὴν πόλιν· οὐδενὸς ἧττον τῷ πο-
λιτικῷ προσήκει ταῦτα ἰᾶσθαι καὶ προκαταλαμβάνειν,
ὅπως τὰ μὴ οὐδὲ ὅλως ἔσῃ, τὰ δὲ παύσεται ταχέως,
τὰ δὲ οὐ λήψεται μέγεθος, οὐδὲ ἄψεται τῶν δημοσίων,
ἀλλ' ἐν αὐτοῖς μενεῖ τοῖς διαφερομένοις, αὐτόν τε
προσέχοντα καὶ φράζοντα τοῖς ἄλλοις ὡς ἴδια κοινῶν
μικρὰ μεγάλων αἴτια καθίσταται παρφθέντα, καὶ μὴ
τυχόντα θεραπείας ἐν ἀρχῇ μηδὲ παρηγορίας. Οἷον ἐν
Δελφοῖς ὁ μέγιστος λέγεται γενέσθαι νεωτερισμὸς ὑπὸ B
Κράτητος, ὃς μέλλων θυγατέρα γαμεῖν Ὀργίλαος ὁ Φά-
λιδος, εἶτα τῶν κρατήρων αὐτομάτως ὑπὸ ταῖς σπονδαῖς
μέσου ῥαγέντος, οἰωνισάμενος καὶ καταλιπὼν τὸν νύμ-
φιον ἀπῆλθε μετὰ τοῦ πατρός· ὁ δὲ Κράτης ὀλίγον
ὕστερον θύσιν αὐτοῖς ὑποβαλὼν χρυσίον τι τῶν ἱερῶν,

per ſeditionem contentiones de publicis negotiis excitant: ſed ſæpenumero ex rebus et offenſis privatis in publicum propagatæ lites totam exagitant civitatem; civili viro in hoc non minor, quam ulla in alia re, ponenda eſt induſtria, ut his occurrat medeaturque, ut aliæ quidem lites omnino ne exiſtant quidem, aliæ mox ſopiantur, aliæ non faciant incrementum, neque ad Rempublicam pertingant, ſed penes ipſos maneant adverſarios: et cum ipſe animum debet his rebus attendere, tum alios docere, privata publicis, parva magnis cauſſam præbere ſi negligantur, neque ab initio iis medicina et correctio adhibeatur. Quo quidem modo Crates apud Delphos maximam periculoſæ rerum mutationi occaſionem ſuppeditavit. Erat filiam hujus ducturus uxorem Orgilaus Phalidis filius; cumque in ipſis ſponſalibus cratera media crepuiſſet, eo caſu in omen tracto, derelicta ſponſa, cum patre diſceſſerat. His paulo poſt ſacrificantibus vas aureum eorum quæ ſacra ſunt ſubdidit, indic-

κατεκρήμνισε τὸν Ὀργίλαον καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀκρίτως, καὶ πάλιν τῶν φίλων τινὰς καὶ οἰκείων ἱκετεύοντας ἐν τῷ ἱερῷ τῆ Προνοίας ἀνεῖλε· πολλῶν δὲ τοιούτων γενομένων, ἀποκλείναντες οἱ Δελφοὶ τὸν Κρατῆτα καὶ τοὺς στασιάσαντας,
C ἐκ τῶν χρημάτων, ἐναγικῶν προσαγορευθέντων, τοὺς κάτω νεὼς ἀνῳκοδόμησαν. Ἐν δὲ Συρακούσαις δυοῖν νεανίσκων συνήθων, ὁ μὲν τὸν ἐρώμενον τῷ ἑταίρου λαβὼν φυλάττειν, διέφθειρεν ἀποδημοῦντος· ὁ δὲ ἐκείνῳ πάλιν ὥσπερ ἀνταποδιδοὺς ὕβριν, ἐμοίχευσε τὴν γυναῖκα· τῶν δὲ πρεσβυτέρων τις εἰς βουλὴν παρελθὼν, ἐκέλευσεν ἀμφοτέρους ἐλαύνειν πρὶν ἀπολέσαι καὶ ἀναπλησθῆναι τὴν πόλιν ἀπ' αὐτῶν τῆς ἔχθρας· οὐ μὴν ἔπεισεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου στασιάσαντες ὑπὲ συμφοραῖς μεγάλαις τὴν ἀρίστην πολιτείαν ἀνέτρεψαν. Ἔχεις δὲ δή πω καὶ
D αὐτὸς οἰκεῖα παραδείγματα, τὴ Παρδάλε πρὸς Τυρ-

B. 8. τινὰς καὶ οἰκείων] καὶ additum ex B. E. P.
B. 9. Προνοίας] Forte, Προναίας. P. Wesseling. ad Diod. Sic. T. I. p. 415.
B. 10. στασιάσαντας] Forte στασιάτας: quo tendere item videtur A. E. στασιάλας.
C. 2. ἀνῳκοδόμησαν] Sic E. Vulgo, ἐνῳκοδόμησαν.

taque cauſſa Orgilaum cum fratre de ſaxo præcipitavit, rurſumque amicorum familiarium quoſdam ſupplicantes in fano Providentiæ interfecit. Cum multa talia eſſent perpetrata, Delphi Cratetem et ſeditionis ſocios necaverunt, et e pecuniis, quas nefaſtas appellabant, templa exædificaverunt inferiora. Syracuſis de duobus familiaribus adoleſcentibus, alter amaſium alterius ſuæ cuſtodiæ a peregre proficiſcente creditum abſente illo vitiavit: reverſus, ut vicem rependeret, adulteravit alterius uxorem: tum quidam ſeniorum in concilium progreſſus conſuluit eſſe utrumque ejiciendum, prius quam ſua inimicitia urbem corrumpentes exitio eſſent: neque tamen is perſuaſit, ſed orta ex hac occaſione ſeditio maximis cum calamitatibus optimam Reipublicæ formam peſſundedit. Habes nimirum et ipſe domeſtica exempla, Pardali cum Tyrrheno inimicitiam, quæ

ῥᾳδίως ἔχθραν, ὡς ὀλίγου ἐδέησεν ἀνελεῖν τὰς Σάρδεις, ἐξ αἰτιῶν μικρῶν καὶ ἰδίων εἰς ἀπόστασιν καὶ πόλεμον ἐμβαλοῦσα. Διὸ χρὴ μὴ καταφρονεῖν τῶν πολιτικῶν, ὥσπερ ἐν σώματι, παθημάτων διαδρομὰς ὀξείας ἐχόντων· ἀλλὰ ἐπιλαμβάνεσθαι καὶ πέζειν καὶ βοηθεῖν· παθοχὴ γάρ, ὡς φησιν ὁ Κάτων, καὶ τὸ μέγα γίνεται μικρόν, καὶ τὸ μικρὸν εἰς τὸ μηδὲν ἄγεται. Μηχανὴ δὴ ὑπὲρ ταῦτα πειθοῦς οὐκ ἔστι μείζων, ἢ τὸ παρέχειν ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἰδίαις διαφοραῖς ἥμερον διαλλακτὴν, ἀμήνιτον ὑπὲρ τῶν παθῶν αἰτιῶν μιγνύντα, καὶ μηδενὶ παθητὸν ἑ φιλονεικίαν μηδὲ ὀργῇ, μηδὲ ἄλλο πάθος ἐμποιοῦν τραχύτητα καὶ πικρίαν τοῖς ἀναγκαίοις ἀμφισβητήμασι. Τῶν μὲν γὰρ ἐν ταῖς παλαίστραις διαμαχομένων ὑπόσφαιρος περιδέσει τὰς χεῖρας, ὅπως εἰς ἀνήκεστον ἡ ἄμιλλα μηδὲν ἐκπίπτῃ, μαλακῷ ἔχουσα τινὶ πληγῷ καὶ ἄλυπον· ἐν δὲ ταῖς κρίσεσι καὶ ταῖς δίκαις τοὺς τὸ-

D. 4. τῶν πολιτικῶν] τὸν πολιτικὸν E. Coll. Muret. Schott. Anon. T. V. B. P.

parum abfuit quin Sardes perderet ab exiguis et privatis initiis defectione et bello conflatis. Non itaque ſunt negligendæ civium veluti uno in corpore offenſæ, quæ diſcurſus habent celeres : ſed injicienda manus, opprimendæque ſunt, et facienda medicina: nam, ut ait Cato, attentione et magna in parva, et parva in nihilum rediguntur. Ad hanc rem non alia major eſt perſuadendi efficacior machina, quam ſeipſum præſtare in propriis diſſidiis placidum pacificatorem, ſine ira in primis cauſſis perſiſtentem, nullique adhibentem contendendi vehementiam, aut iram, aut alium affectum aliquem, qui neceſſariis diſceptationibus aſperitatem acerbitatemque ingerat. Etenim eorum qui in palæſtra decertant manibus globos quoſdam præligant, ne certamen in plagam aliquam atrociorem et lethalem definat. At in diſceptationibus cauſſarum et judiciis præſtat nudis puriſ-

λίτας, ἀμεινόν ἐστι καθαραῖς καὶ φιλαῖς ταῖς αἰτίαις χρώμενον ἀγωνίζεσθαι, καὶ μὴ, καθάπερ βέλη, τὰ πράγματα χαλάσαντα καὶ φαρμάσαντα ταῖς βλασφημίαις, καὶ ταῖς κακοηθείαις, καὶ ταῖς ἀπειλαῖς, ἀνήκεστα καὶ μεγάλα καὶ δημόσια ποιεῖν. Ὁ γὰρ οὕτω προσφερόμενος τοῖς καθ' αὑτόν, εὐπειθεῖς ἕξει καὶ τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ περὶ τὰ δημόσια φιλοτιμίαι, τῶν ἰδίων ὑφαιρουμένων ἀπεχθειῶν, εὐτελεῖς γίνονται, καὶ δυσχερὲς οὐδὲν οὐδὲ ἀνήκεστον ἐπιφέρουσιν.

F. 4. φιλοτιμίαι] B. φιλονεικία. Pol. Jannot. φιλονεικίαι.

que cauſſæ fundamentis rem gerere, neque res tanquam jacula acuendo convitiiſque malignitate et minis veluti veneno imbuendo, magnas, publicas, inſanabiles reddere. Qui enim quo dixi modo eos quibuſcum ipſi res eſt tractat, alios quoque ſibi habebit obtemperantes: at contentiones de publicis negotiis, ubi privatæ inimicitiæ fuerint detractæ, viles fiunt, neque magnum ullum aut atrox malum inferunt.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

826

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΜΟΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

PLUTARCHI

DE

UNIUS IN REPUBLICA DOMINATIONE, POPULARI STATU, ET PAUCORUM IMPERIO.

α'. ΕΙΣ τοῦτο δὴ τὸ δικαστήριον καὶ αὐτὸς εἰσάγων τ[11]
B γενομένῳ μοὶ δοκῶ ὑμᾶς ἀφέλεξιν ἐχθές,
ὥμιλῶ τ' πολιτικῆς ἀρετῆς ὕπαρ ἠκ ὄναρ ἀκοῦσαι λεγόσης,

Κεκρότηται χρυσέα κρηπὶς ἱεραῖσιν ἀοιδαῖς·

προτρεπόμενος κ' διαίρων ὅπᾳ Πολιτείαν βέβλητ' λόγος·

A. 8. Εἰς τοῦτο δὴ] Libellus initio et fine mutilus, ut oſtendemus in Animadverſionibus.
B. 2. οὐκ ὄναρ] Sic Xyl. Vulgo, ἢ ὄναρ.
B. 4. προτρεπόμενος καὶ διαίρων] Legendum, ὁ προτρεπόμενος. Tum διαίρων ex emendatione Salmaſii, pro διαιρῶν. Ald. Baſ. Xyl. διαιρᾶν.

I. QUAM heri vobiſcum habui diſputationem, ad vos diſceptatum adducens, viſus ſum mihi non per ſomnium ſed reipſa civilem virtutem dicere,

Nunc jacta fundamenta ſacris
Aurea ſunt quidem camœnis:

hortans et ad Rempublicam incitans oratio, ut fundamen-

εἰ Ἀτιλιῷ μὲ ἤδη τὴ ὀφλομένην ἐποικοδομῶντες τῇ προτροπῇ διδασκαλίαν, ὀφείλε) δὲ ᾧ παρεσκευασμένῳ τὸν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινὰ προτροπὴν καὶ ὁρμήν, ἐξῆς ἀκοῦσαι καὶ λαβεῖν παραγγέλματα Πολιτείας, οἷς χρώμενος, ὡς ἄνυσόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, δημωφελὴς ἔσαι, μετ' ἀσφαλείας ἅμα καὶ τιμῆς δικαίας εὖ πρέμνος τὸ οἰκεῖον. C

Ὁ δὲ πρῶτός μὲν ἐστιν εἰς τὰ μέλλοντα, τοῖς δὲ προλελεγμένοις ἕπε) σκεπτέον, ἥτις ἀρίστη Πολιτεία· καθάπερ γὰ ἀνθρώπου βίοι πλέονες, ἔστι καὶ δήμου Πολιτεία βίος· ὥστε λαβεῖν τὴν ἀρίστην ἀναγκαῖον· ἢ γὰρ ἐκ πασῶν αἱρήσεται ταύτην ὁ πολιτικός, ἢ τῶν λοιπῶν τὴν ὁμοιοτάτην, εἰ ταύτην ἀδύνατον.

β'. Λέγεται μὲν δὴ Πολιτεία καὶ μετάληψις τῶν ἐν πόλει δικαίων· ὡς φαμέν, Ἀλεξάνδρῳ Πολιτείαν Μεγαρεῖς ψηφίσασθαι· τὸ δ' εἰς γέλωτα θεμένου τινὸς

B. 5. εἰ Ἀτιλιῷ μὲν] Monstrum lectionis transformandum in ἐκτίναμεν.
B. 7. ἐξῆς] Sic Mez. et Reisk. Vulgo, ἐξ ἧς.
C. 5. ὥστε λαβεῖν] Videntur nonnulla excidisse.

tum, jacta est: absolvamus reliqua, debitam doctrinam exhortationi superstruentes: debetur autem ei qui exhortationem ad capessendam Rempublicam recepit, deinceps audienda proponere præcepta, quibus utens, quantum humana fert conditio, utilis in publicum sit tuto simul et cum honore merito suas res recte componens. Quod autem ad sequentia maxime conducit, et ab his pendet, quæ jam dicta sunt, consideremus quæ Reipublicæ forma sit optima. Sicut enim homo plures vitæ degendæ rationes habet propositas, ita et de formis Reipublicæ, quæ sunt quasi vita civitatis, deligere oportet optimam. Hanc vero civilis homo aut ex omnibus formis deliget, aut si non possit eam, simillimam saltem ejus præferet reliquis.

II. Civilis ratio (sic enim *politiam* liceat exprimere) dicitur communicatio juris quod in aliqua est Republica: quomodo dicuntur Megarenses Alexandro jus civitatis decrevisse: cumque is studium ipsorum pro ridiculo haberet,

δλὼ αὐτῷ, εἰπεῖν ἐκείνης, Ὅτι μόνῳ πρότερον τὴν Πολιτείαν Ἡρακλεῖ ἢ μετ' ἐκεῖνον αὐτῷ ψηφίσαιντο· τ
D δὲ θαυμάσαντα δέξασθαι, τὸ τίμιον ἐν τῷ σπανίῳ τιθέμενον. Λέγεται δὲ καὶ βίος ἀνδρὸς πολιτικοῦ καὶ τὰ κοινὰ πράττοντος Πολιτεία· καθὸ τὴν Περικλέους Πολιτείαν ἐπαινοῦμεν καὶ τὴν Βίαντος, ψέγομεν δὲ τ' Ὑπερβόλου καὶ Κλέωνος. Ἔνιοι δὲ καὶ μίαν πρᾶξιν εὔτοκον εἰς τὰ κοινὰ καὶ λαμπρὰν, Πολιτείαν προσαγορεύουσιν, οἷον χρημάτων ἐπίδοσιν, σφάλυσιν πολέμου, ψηφίσματος εἰσήγησιν· καθὸ καὶ πολιτεύσασθαι τὸν δεῖνα σήμερον λέγομεν, εἰ τύχοι π σφπεραξάμενος ἐν κοινῷ τῶν δέοντων.

γ'. Παρὰ πάντα ταῦτα λέγεται Πολιτεία, τάξις
E καὶ κατάστασις πόλεως διοικοῦσα τὰς πράξεις· καθά φασι τρεῖς εἶ) Πολιτείας, Μοναρχίαν, καὶ Ὀλιγαρχίαν,

D. 10. Παρὰ πάντα] Sic E. G. Venet. Anon. T. V. B. Mez. Vulgo, περὶ πάντα.

reſpondiſſe ipſos, *Nemini ſe hunc honorem unquam niſi olim Herculi, nunc Alexandro habuiſſe:* itaque Alexandrum admiratum raritatem, quæ honorem ſecum traheret, boni æquique id decretum conſuluiſſe. Vita quoque hominis civilis, et qui rem adminiſtrat publicam, *politia* dicitur: ut cum Periclis aut Biantis in gerenda Republica occupationem *(politiam)* laudamus, Hyperboli et Cleonis vituperamus. Sunt qui unicam illuſtrem et Reipublicæ cauſſa ſuſceptam actionem, quæ ſcopum attigerit, *politiam* appellant: ut pecuniæ elargitionem in cives, belli in pacem mutationem, decreti alicujus promulgationem: quomodo certos homines dicimus geſſiſſe Rempublicam, id eſt, tractaviſſe *politiam*, ſi quid eorum confecerint, quæ optimo publico proſunt.

III. Denique *politia* appellatur ordo et conſtitutio civitatis, ad quam diriguntur actiones: quomodo tres *politiæ*, id eſt, formæ Reipublicæ, dicuntur, Monarchia, quæ unius eſt dominatio: Oligarchia, quæ paucorum: Democratia, quæ penes populum

καὶ Δημοκρατίαν· ὧν καὶ Ἡρόδοτος ἐν τῇ τρίτῃ σύγκρισιν πεποίηται, καὶ δοκοῦσι γενικώτατ' εἶναι. Τὰς δ' ἄλλας, ὥσπερ ἐν τοῖς μουσικοῖς διαγράμμασι τῶν ἁρμονιῶν τρόπων ἀνιεμένων ἢ ἐπιτεινομένων, συμβέβηκε πολλαχοῦ καὶ διαφορὰς κατ' ἔλλειψιν ἢ ὑπερβολὴν εἶναι. Ταύτας δὲ καὶ πλεῖστον καὶ μέγιστον ἐν ἡγεμονίαις δυνηθείσας τῶν F ἐθνῶν ἀπεκληρώσατο τὰς Πολιτείας· Πέρσαι μὲν αὐτοκρατῆ Βασιλείαν καὶ ἀνυπεύθυνον, Σπαρτιάται δὲ ἀριστοκρατικὴν Ὀλιγαρχίαν καὶ αὐθέκαστον, Ἀθηναῖοι δὲ αὐτόνομον καὶ ἄκρατον Δημοκρατίαν. Ὧν ἁμαρτανομένων πολλαχοῦ καὶ ὑπερχύσεις εἰσὶν αἱ λεγόμεναι τυραννίδες καὶ δυναστεῖαι, καὶ ὀχλοκρατίαι· ὅταν Βασιλεία μὲν 827 ὕβριν ἐντέκῃ ἀνυπεύθυνον· Ὀλιγαρχία δὲ, ὑπερφροσύνην,

F. 1. καὶ πλεῖστον—τὰς Πολιτείας] Legendum, αἱ πλεῖστον καὶ μέγιστον δυνηθεῖσαι ἡγεμονίαι ἐθνῶν ἀπεκληρώσαντο.

A. 1. ὅταν Βασιλεία—ἀνοήτον] Corrigendum, ὅταν Βασιλεία μὲν ὕβριν ἐντέκῃ τὸ ἀνυπεύθυνον· Ὀλιγαρχία δὲ ὑπερφροσύνην τὸ αὔθαδες· Δημοκρατία δὲ ἀναρχίαν ἰσότης· ἀμετρίαν δὲ πάσαις τὸ ἀνόητον. Item verti.

ſummam gubernationis ponit. Has etiam Herodotus libro tertio inter ſe comparavit, videnturque eſſe præcipuæ. Reliquæ enim, intentione aut remiſſione harum ortæ, vitia potius ſunt et corruptelæ quam formæ Reipublicæ: quomodo in muſico concentu modis ſeu tonis principibus nimium aut non ſatis contentis error incidit. Has formas delegerunt illi gentium principatus qui maximum plurimumque valuerunt. Perſæ Regnum cum propria poteſtate nulli obnoxia judicio: Spartani paucorum optimatum liberam dominationem: Athenienſes legibus ſuis contentam meram populi adminiſtrationem. Hæ formæ ubi vitiantur, depravatus fit et confuſus Reipublicæ ſtatus: quales ſunt tyrannis, paucorum potentia, plebis licentia, exiſtunt enim et in Regno, quando libidinem ingenerat illa nullis ſubjecta judiciis potentia: et in paucorum dominatione, quando contemtum aliorum faſtus ſecum trahit: et in populari ſtatu, quando æqualitas imperia magiſtra-

τὸ αὐθαδες· Δημοκρατία δὲ, ἀναρχίαν· ἰσότης, ἀμετρίαν· πᾶσαι δὲ τὸ ἀνόητον.

δ'. Ὥσπερ οὖν ὁ ἁρμονικὸς καὶ μουσικὸς ἀνὴρ παντὶ μὲν ὀργάνῳ χρήσεται πεφυκὼς, τεχνικῶς ἁρμοσάμενος, καὶ λόγῳ κεφύων ἕκαστον, ὡς πέφυκεν ἐμμελὲς ὑπηχεῖν· ἤδη μέντοι συμβάλῳ Πλάτωνι χρησάμενος, πηκτίδας, σαμβύκας, καὶ ψαλτήρια πολύφθογγα καὶ βαρβίτους καὶ τρίγωνα ποδαπέμψας, τὴν λύραν καὶ τὴν κιθάραν πεσπ-
B μήσῃ· τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ εὖ μὲν Ὀλιγαρχίαν Λακωνικὴν καὶ Λυκούργειον μεταχειριεῖται, συναρμοσάμενος αὐτῷ τοὺς ἰσοκρατεῖς καὶ ὁμοτίμους ἄνδρας, ἡσυχῇ προσβιαζόμενος· εὖ δὲ πολυφθόγγῳ καὶ πολυχόρδῳ συνοίσεται Δημοκρατίᾳ, τὰ μὲν ἀνιείς, τὰ δὲ ἐπιτείνων τῆς Πολιτείας, χαλάσας τε ἐν καιρῷ, καὶ καρτερῶς αὖθις ἐμφὺς, ἀντιβιῶναι καὶ ἀντισχεῖν ἐπιτάμενος· εἰ δ' αἵρεσις αὐτῷ δοθείη, καθάπερ ὀργάνων, τῶν Πολιτειῶν, οὐκ ἂν

A. 10. τρίγωνα] Sic T. V. Anon. Mez. Salmaſ. Vulgo, τρίεωνα.

tuum labefactavit: in omnibus denique, quando mentis inſania ingeneravit immoderatam potentiam.

IV. Ergo quemadmodum vir muſicæ peritus quovis inſtrumento oblato uti artificioſe, idque tractare affabre novit, ut pro ſua conditione vocem concinnam reddat: nihilominus tamen Platonis conſilio parens, omiſſis pectidibus, ſambucis, pſalteriis, barbitis, triquetris, aliis inſtrumentis quæ varias edunt voces, lyram et citharam iis præfert: ſic civilis vir probe adminiſtrabit Oligarchiam Laconicam, qualis a Lycurgo inſtituta fuit, æquales dignitate et potentia viros placide ad ſocietatem gerendæ Reipublicæ invitans: probe etiam ſe accommodabit Democratiæ, tanquam variis nervis et ſonis inſtructo inſtrumento, aliquando remittens, interdum intendens, tempeſtiveque fræna laxans, et rurſum contrahens, ubi multitudini reſiſtendi locus datur: attamen, ſi ei detur optio formam Reipub-

ἄλλῳ ἕλοιτο, πλὴν τῷ Μοναρχίαν, Πλάτωνι πειθόμενος, τὴν μόνῃ δυναμένῃ τὸν ἐντελῆ καὶ ὄρθιον ἐκεῖνον ὡς ἀληθῶς τῆς ἀρετῆς τόνον ἀναδέδαι, καὶ μήτε πρὸς C ἀνάγκην, μήτε πρὸς χάριν ἁρμόσαι τὸ συμφέροντος. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι Πολιτεῖαι τρόπον τινὰ κρατούμεναι κρατοῦσι, καὶ φερόμεναι φέρουσι τὸ πολιτικὸν οὐκ ἔχοντα τὸ ἰσχὺν βέβαιον· ὅπου τοῦτο παρ' ὧν ἔχει τὸ ἰσχύον, ἀλλὰ πολλάκις ἀναγκαζόμενον τὸ Αἰσχύλειον ἀναφωνεῖν ᾧ πρὸς τῷ τύχῃ ἐχρῆτο Δημήτριος ὁ πολιορκητὴς ἀποβαλὼν τὴν ἡγεμονίαν,

Σύ τοι με φυσᾷς, σύ με καταίθειν μοι δοκεῖς.

C. 2. τῷ συμφέροντος] Excidit quid, forte ἄνευ: forte vitium eſt in ἁρμόσαι.
C. 5. ἐπὶ τούτοις] Sic Mez. et Reiſk. Vulgo, ἐπὶ τούτου.
C. 9. μοι δοκεῖς] Sic Xyl. et locus in Vita Demetr. p. 905. D. Vulgo, μοι abeſt.

licæ tanquam muſicum inſtrumentum ſuo arbitratu capeſſendi, nullam profecto delegerit aliam quam Monarchiam, Platonis fidem ſecutus. Ea enim ſola poteſt perfectum iſtum et *orthium* ſive rectum virtutis tonum et contentionem ſuſtinere, et utilitatem neque neceſſitatis neque gratiæ cauſſa inflectere. Reliquæ id habent, ut fere is qui imperat, ſub imperio et poteſtate ſit, et qui gerit eas, ipſe geratur feraturque, quod non habet vim ſolidam et ſtabilem, qualis eſt in Monarchia: ſed ſæpe cogitur Æſchyleum illud exclamare, quo uſus eſt Demetrius Poliorcetes amiſſo imperio,

Tu me creaſti, tu fers exitium mihi.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΟΥ ΜΗ ΔΕΙΝ ΔΑΝΕΙΖΕΣΘΑΙ.

PLUTARCHI

DE

VITANDO ÆRE ALIENO.

α'. Ο ΠΛΑΤΩΝ ἐν τοῖς Νόμοις οὐκ ἐᾷ μεταλαμβάνειν ὕδατος ἀλλοτρίου τοὺς γείτονας, ἐὰν μὴ παρ' αὐτοῖς ὀρύξαντες ἄχρι τῆς κεραμίτιδος καλουμένης γῆς, ἄγονον εὕρωσι νάματος τὸ χωρίον· ἡ γὰρ κεραμῖτις, φύσιν ἔχουσα λιπαρὰν καὶ πυκνήν, φέγει παραλαβοῦσα τὸ ὑγρὸν, καὶ οὐ διίησι· δεῖ δὲ μεταλαμβάνειν τοῦ ἀλλοτρίου τοὺς ἴδιον κτήσασθαι μὴ δυναμένους· ἀπο-

E. 4. δεῖ δὲ] Xyl. δεῖν δὲ, rectius.

I. PLATO in Legibus vicinos alienæ aquæ participes fieri non ſinit, niſi ubi domi ſolo uſque ad terram ceramitidem (ita argillam vocat) exhauſto, aquæ id ſterile deprehenderint: argilla enim, cum ſit pingui ac denſa natura, humorem acceptum continet, neque dimittit extra ſe: eos autem vult alienorum in partem venire, qui propria

ρίᾳ γὰρ βοηθεῖν τὸν νόμον. Ἆρα δέδεικται περὶ χρημάτων τῷ νόμον, ὅπως μὴ δανείζωνται παρ' ἑτέρων, μηδ' ἐπ' ἀλλοτρίας πηγὰς βαδίζωσι, μὴ πρότερον οἴκοι τὰς αὑτῶν ἀφορμὰς ἐξελέγξαντες, καὶ συναγαγόντες, ὥσπερ F ἐκ λιβάδων, τὸ χρήσιμον καὶ ἀναγκαῖον αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ὑπὸ τρυφῆς καὶ μαλακίας ἢ πολυτελείας ὑφ' ἡδονὰς τοῖς ἑαυτῶν ἔχοντες, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ὑπὸ πολλῷ παρ' ἑτέρων μὴ δόμενοι· τεκμήριον δὲ μέγα· τοῖς γὰρ ἀπόροις οὐ δανείζουσιν, ἀλλὰ βουλομένοις εὐπορίαν τινὰ ἑαυτοῖς κτᾶσθαι, καὶ μάρτυρα δίδωσι καὶ βεβαιωτὴν ἄξιον, ὅτι ἔχει πιστεύεσθαι· δέον ἔχοντα μὴ δανείζεσθαι.

Β'. Τί θεραπεύεις ἢ τραπεζίτην, ἢ πραγματευτήν; ἀπὸ τῆς ἰδίας δάνεισαι τραπέζης· ἐκπώματα 828 ἔχεις, παροψίδας ἀργυρᾶς, λεκανίδας, ὑπόδου ταῦτα τῇ χρείᾳ· τὴν δὲ τράπεζαν ἡ καλὴ Αὐλὶς ἢ Τένεδος

E. 6. Ἆρα δέδεικται] Forte, Ἆρα δὴ ἔδει καὶ, ut Bongarſ. et Mez. niſi quod pro δὴ habent δέ.

F. 6. ἀλλὰ βουλομένοις — πιστεύεσθαι] Forte, ἀλλ' ἢ βουλομένοις εὐπορίαν τινα ἑαυτοῖς κτᾶσθαι, καὶ μάρτυρα διδῶσιν καὶ βεβαιωτὴν ἄξιον ὅτι ἔχουσι ὅσον πιστεύεσθαι.

parare nequeunt, lege inopiæ opitulante. Nonne evidens eſt eam legem ad rem pecuniariam pertinere, ne ab aliis mutuum ſumant, alienoſque fontes adeant, non ante domi ſuis copiis examinatis, ut quaſi guttatim collegerint quod uſibus et neceſſitati eorum ſuppeditet? Nunc luxu, mollitie, et prodigalitate adducti non utuntur ſuis, ſed magno fœnore ab aliis accipiunt nulla neceſſitate compulſi. Magnumque eſt hujus rei argumentum, quod egeno pecuniam nemo credit, ſed iis qui ſibi copiam aliquam parare volunt, teſtemque et ſponſorem habent eſſe ſe quibus tuto mutuum committatur: cum debuerit, cui res eſt, mutuum nihil ſumere.

II. Quid menſarium aut negotiatorem demereris? quin tu a tua menſa petis mutuum? pocula habes et paropſides et pelves argenteas: hæc uſibus tuis adhibe: menſam Aulis aut Tenedus viciſſim ornabunt

ἀντιπαρέχῃ τοῖς κεκραμένοις καθαρωτέρας οὔσι τῶν ἀργυρῶν· οὐκ ὄζει τόκου βαρὺ καὶ δυσχερές, ὥσπερ ἰοῦ καθ' ἡμέραν ἐπιῤῥυπαίνοντος τὴν πολυτέλειαν· οὐδὲ ἀναμιμνήσκῃ τῶν καλανδῶν καὶ τῆς νουμηνίας, ἣν ἱερωτάτην ἡμερῶν οὖσαν, ἀποφράδα ποιοῦσιν οἱ δανεισταὶ καὶ φύλον. Τοὺς μὲν ἀντὶ τοῦ πωλεῖν πιέσας ἐνέχυρα τὰ αὐτῶν, ἐᾶν ὁ θεὸς σώσῃ ὁ Κτήσιος· ἀρχύνοιαν τιμὴν λαμβάνοντες,
B οὐκ ἀρχύνοιαν τόκον τῶν ἰδίων διδόντες. Καίτοι ὅγε Περικλῆς ἐκεῖνος τὸν θεᾶς κόσμον ἄγοντα τάλαντα τεσσαράκοντα χρυσίου ἀπέφθου, περιαιρετὸν ἐποίησεν, ὅπως, ἔφη, χρησάμενοι πρὸς τὸν πόλεμον, αὖθις ἀποδῶμεν μὴ ἔλαττον· οὐκοῦν καὶ ἡμεῖς, ὥσπερ ἐν πολιορκίᾳ, ταῖς χρείαις μὴ παραδεχώμεθα φθαρεὶν δανειστοῦ πολεμίου, μηδὲ ὁρᾶν τὰ αὐτῶν ὑπὸ δουλείᾳ διδόμενα· ἀλλὰ τῆς τραπέζης ἀφελόντες τὰ μὴ χρήσιμα, τῆς κοίτης, τῶν

B. 7. μηδὲ ὁρᾶν] Addendum ἀνεχώμεθα, ut vidit Xyl. Poſſit et loco ὁρᾶν ſcriptum fuiſſe περιορᾶμεν, ut Mez. ſuſpicatur.

figlinis purioribus quam ſint argentea iſta: non enim exhalant gravem iſtum ac moleſtum fœnoris odorem tanquam æruginis quotidie contaminantis luxum, neque Kalendarum et novilunii admonebunt, quam ſacratiſſimam diem fœneratores atram et abominandam faciunt. Atqui eos, qui potius quam vendant, pignori ſua opponunt, ne Jupiter quidem a poſſidendo Cteſius dictus ſervare poſſit: pudet pretium ſuarum rerum accipere, uſuras perſolvere non pudet. At enim Pericles mundum Minervæ appendentem auri excocti talenta quadraginta, ita compoſuit ut detrahi poſſet: hac de cauſſa, ut aiebat, ut ſi eo auro Athenienſes aliquando ad bellum uterentur, æquale poſtmodo reſtituerent. Ergo et nos tanquam in obſidione uſibus noſtris inſervientes, non patiamur nobis ab hoſte fœneratore præſidium imponi, neque ſuſtineamus res noſtras mancipio duci: ſed a menſa auferendo quorum uſus neceſſarius non

ὀχημάτων, τῆς ἁμαίτης, ἐλευθέρους ἁμφυλάττωμεν ἑαυτούς, ὡς ἀποδώσοντες αὖθις, ἐὰν εὐτυχήσωμεν.

γ'. Αἱ μὲν Ῥωμαίων γυναῖκες εἰς ἀπαρχὴν τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τὸν κόσμον ἐπέδωκαν, ὅθεν ὁ χρυσοῦς κρατὴρ εἰς Δελφοὺς ἐπέμφθη· αἱ δὲ Καρχηδονίων γυναῖκες ἐκείροντο τὰς κεφαλάς, καὶ ταῖς θριξὶν ἐντεῖναι τὰς μηχανὰς καὶ τὰ ὄργανα παρέχον ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ἡμεῖς δὲ τ' αὐτάρκειαν ἀρχιώμενοι καταδουλοῦμεν ἑαυτοὺς ὑποδήκαις καὶ συμβολαίοις, δέον εἰς αὐτὰ τὰ χρήσιμα συγκαλέσαντας καὶ συναγειραθέντας, ἐκ τῶν ἀχρήστων καὶ περιττῶν κατακοπέντων ἢ πραθέντων, ἐλευθερίας αὐτοῖς ἱερὸν ἱδρύσασθαι, καὶ τέκνοις καὶ γυναιξίν. Ἡ μὲν Ἄρτεμις ἡ ἐν Ἐφέσῳ τοῖς χρεώσταις, ὅταν καταφύγωσιν εἰς τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ἀσυλίαν παρέχει καὶ ἄδειαν ἀπὸ τῶν δανείων· τὸ δὲ τῆς εὐτελείας, καὶ ἄσυλον καὶ ἄβατον, πανταχοῦ τοῖς σώφροσιν ἀναπέπαλαι, πολλῆς σχολῆς εὐρυχωρίαν παρέχον ἱλαρὰν καὶ ἐπίτιμον. Ὡς γὰρ

est, a sponda, a vehiculis, de victus ratione detrahendo, libertatem nostram tueamur: otiosa ista reparaturi ubi res secundæ affluxerint.

III. Romanæ mulieres mundum suum Apollini Pythio dederunt primitiarum loco, ex quo aureus crater confectus Delphos venit: Carthaginienses autem mulieres capita totonderunt pro patria, ut crinibus earum machinæ et instrumenta intenderentur. Nos, dum contentos esse nostris rebus pudet, dandis pignoribus contractibusque subeundis in servitutem nosmet damus; ubi par erat contractis ad utilia cupiditatibus, inutilia nos et otiosa concidere aut divendere, itaque nobis ac familiæ fanum libertatis exstruere. Diana quæ Ephesi colitur, debitores, qui ad ipsius templum confugiunt, tutos a creditoribus et intactos præstat. At frugalitatis asylum ubique patet temperantibus, cum multo otio amplitudinem parans hilarem atque honorificam. Sicut enim bello Me-

ἡ Πυθία τοῖς Ἀθηναίοις περὶ τὰ Μηδικὰ τεῖχος ξύλινον διδόναι τὸν θεὸν ἔφη, καὶ κεῖνοι τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς οἰκίας ἀφέντες, εἰς τὰς ναῦς κατέφυγον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας· οὕτως ἡμῖν ὁ θεὸς δίδωσι ξυλίνην τράπεζαν, καὶ κεραμέαν λεκάνην, καὶ τραχὺ ἱμάτιον, ἐὰν ἐλεύθεροι ζῆν θέλωμεν.

E Μηδὲ σοί γε ἱππόσυνας τε μέλειν,

μηδ' ὀχήματα ζευκτὰ κεραοφόρα καὶ καταργυρα, ἃ τόκοι ταχεῖς καταλαμβάνουσι καὶ ὑποδατέχουσιν· ἀλλ' ὄνῳ τινὶ τῷ τυχόντι καὶ καβάλλῃ χρώμενος, φεῦγε πολέμιον καὶ τύραννον δανειστήν, οὐ πῦρ αἰτοῦντα ἢ ὕδωρ, ὡς ὁ Μῆδος, ἀλλὰ τὴν ἐλευθερίας ἀπόμοιρον, καὶ ὑποσχάφοντα τὴν ὑπεροψίαν· κἂν μὴ δῷς, ἐνοχλοῦντα· κἂν ἔχῃς, μὴ λαμβάνοντα· κἂν πωλῇς, ἐπευωνίζοντα· κἂν μὴ πωλῇς, ἀναγκάζοντα· κἂν δικάζῃς, ἐντυγχά-
F νοντα· κἂν ὀμόσῃς, ὑπατάπτοντα· κἂν βαδίζῃς ὑπὲ θύρας,

E. 1. Μηδὲ—ζευκτά] Forte, Μηδὲ σύ γ' ἱππόσυνα; τε μένειν, ut libri ſcripti, et editi ante Stephanum.
E. 5. ὦῦρ] Rectius γῆν ut vertit Xyl. et monitum a Mez. et Reiſk.
E. 9. δικάζῃς] Forte δικάζῃ, ut verti.

dico Pythia Athenienſibus ligneum murum divinitus dari cum dixiſſet, illi regione, urbe, opibus, et domibus relictis, libertatis ſervandæ cauſſa ſe in naves contulerunt: ita nobis concedit deus ligneam menſam, pelvim figlinam, et veſtem aſperam, ſi liberi vivere volumus.

Non tu cornipedes exſpecta,——

non bigas cornutas atque argento ornatas, quæ celeribus fœnoribus antevertuntur: ſed quovis aſino aut caballo utens, fuge hoſtem et tyrannum fœneratorem, qui non terram et aquam Xerxis more poſcit, ſed libertatem invadit tuam, et dignitatem tuam proſtituit: ſi nihil des, obturbat: ſi habes, non accipit: ſi quid vendis, pretium diminuit: ſi nihil vendis, ut vendas cogit: ſi eum in jus vocas, te convenit: ſi juras, imperat: ſi ad fores e-

ἀποκλείονται· κἂν οἴκοι μένῃς, ὀπίσω θεμένους καὶ θυροκοποῦντα.

δ'. Τί γὰρ ὄνησε Σόλωνα Ἀθηναίους ἀπαλλάξας τοῦ ὀφείλειν τοῖς σώμασιν ὀφείλειν; δουλεύουσι γὰρ ἅπασι τοῖς ἀφανισταῖς, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐτοῖς· τί γὰρ ἦν τὸ δεινόν; ἀλλὰ δούλοις ὑβρισταῖς καὶ βαρβάροις καὶ ἀγρίοις, ὥσπερ ὑς ὁ Πλάτων φησὶ καθ' ᾅδου βαθύρρους κολαστὰς καὶ δημοκοίνους ἐφεστάναι τοῖς ἀσεβήσασι· καὶ γὰρ ὅτοι τὰ ἀγρεῶν ἀσεβῶν χώραν ἀποδείξαντες τοῖς ἀθλίοις χρεώσταις, γυπῶν δίκην ἔνθουσι καὶ ὑποκείρουσιν αὐτούς, 829

——— δέρτρον ἔσω δύνοντες,

τοὺς δὲ ὥσπερ Ταντάλους ἐφεστῶτες εἴργουσι γεύσασθαι τῶν ἰδίων, πυγῶντας καὶ συγκομίζοντας. Ὡς δὲ Δαρεῖος ὑπὲ τὰς Ἀθήνας ἔπεμψε Δάτιν καὶ Ἀρταφέρνην, ἐν ταῖς χερσὶν ἁλύσεις ἔχοντας καὶ δεσμὰ πρὸ τῶν ἁρμάτων, ῥᾳδίως οὗτοι τῶν χειρογράφων καὶ συμβο-

F. 6. ἀφανισταῖς] Mez. Reisk. δανεισταῖς.
F. 6. ὑπ' αὐτοῖς] Sic Xyl. Mez. Vulgo, ὑπ' abest.
A. 3. ἐφεστῶτες] Sic B. E. P. Xyl. Mez. Vulgo, ἐφεστῶτας.

jus venis, excludit: si domi inclusus es, ostium servat atque pulsitat.

IV. Nam quid profuit Athenienſibus Solon, lege lata ne corpora debitorum obligarentur? Quasi vero non serviant fœneratoribus, qui debent iis? Immo ne ipsis quidem serviunt: quid enim mali esset? sed servis eorum contumeliosis, barbaris, sævis, eorumque similibus, quos apud inferos Plato ait ignitos pœnarum exactores sceleratis adsistère. Hi sunt qui miseris debitoribus de foro locum flagitiosorum pœnis destinatum reddiderunt: vulturum instar eos edentes et laniantes, et

Altius inserto tundentes viscera rostro,

aliis tanquam Tantalis adstant, vetantque eorum quicquam gustare quæ colligunt. Sicut autem Darius Athenas misit Datin et Artaphernem, catenas et vincula manibus gestantes ad vinciendum captivos: ita hi syngrapharum et tabularum tanquam compe-

λαίων ὥσπερ πεδῶν ὑπὸ τὴν Ἑλλάδα κομίζοντες ἀγγεῖα
μεστὰ, τὰς πόλεις ὑπιπορεύονται καὶ διελαύνουσι, σπείρον-
τες οὐχ ἥμερον καρπὸν, ὡς ὁ Τριπτόλεμος, ἀλλ' ὀφλη-
B μάτων ῥίζας πολυπόνους καὶ πολυτόκους καὶ δυσεκλείπτους
πλέντες, αἱ κύκλῳ νεμόμεναι καὶ συνεπλάσασαι κάμπ-
τουσι καὶ ἄγχουσι τὰς πόλεις. Τοὺς μὲν γὰρ λαγὼς
λέγουσι τίκτειν ἅμα καὶ τρέφειν ἕτερα καὶ ὑπικυίσκεσθαι πά-
λιν· τὰ δὲ τῶν μαστιγιῶν τύπτων καὶ βαρβάρων χρέα, πρὶν ἢ
συλλαβεῖν τίκτει· διδόντες γὰρ εὐθὺς ἀπαιτοῦσι, καὶ πλέντες
ἀγουσι, καὶ δανείζουσιν ὁ λαμβάνουσιν ὑπὲρ τοῦ δανεῖσαι.

ε'. Λέγεται μὲν οὖν ἐν Μεσσηνίοις,

C Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλος·

λεχθήσεται δὲ πρὸς τοὺς δανειστάς,

Ἔστι τόκος πρὸ τόκοιο, τόκος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλος.

Εἶτα τῶν φυσικῶν δήπου καταγελῶσι, λεγόντων, μηδὲν ἐκ
τοῦ μὴ ὄντος γενέσθαι· οὕτω γὰρ οὗτοι τοῖς μηδὲ τ'
ὄντος μηδὲ ὑφεστῶτος γεννᾶται τόκος· καὶ τὸ τελωνεῖν ὄνει-

dum plena vasa Græciæ importantes, circum urbes ambulant easque transeunt, non, ut Triptolemus, mitem frugem serentes, sed debitorum radices laboriosas et fœcundas atque inextricabiles: quæ circumquaque succrescentes et germina proferentes, premunt atque suffocant civitates. Lepores ferunt simul eodemque tempore et parere, et alere, et alios concipere fœtus. At verberonum istorum et barbarorum debita pariunt ante quam concipiant. Nam simul atque dederunt, reposcunt, ac ponendo tollunt, et in fœnore collocant ipsum fœnus.

V. Fertur apud Messenios,

Est Pylus ante Pylum, Pylus atque alius tamen exstat:

in fœneratorem autem recte sic torseris,

Fœnus præcedit fœnus, supereſt quoque fœnus.

Et rident proinde isti physicos, qui *ex eo, quod non sit, existere quicquam posse* negant: nam apud ipsos ex eo quod neque est neque subsistit, nascitur fœnus. Et cum publicanum esse pro dedecore du-

δος ἡγοῦνται, τῶ νόμω διδόντος, αὐτοὶ παρανόμως δανείζουσι τελωνοῦντες, μᾶλλον δ', εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἐν ᾧ δανείζειν χρεωκοποῦντες· ὁ γὰρ μὴ γράφει λαμβάνων ἔλαττον, χρεωκοπεῖται. Καίτοι Πέρσαι γε τὸ ψεύδεσθαι δεύτερον ἡγοῦνται τῶν ἁμαρτημάτων, πρῶτον δὲ τὸ ὀφείλειν· ὅπερ καὶ τὸν ψευδόμενον τοῖς ὀφείλουσι συμβαίνει πολλάκις. Ψεύδονται δὲ μᾶλλον οἱ δανείζοντες, καὶ ῥᾳδιουργοῦσιν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐφημερίσι, γράφοντες ὅπου δεῖνι τοσοῦτον δεδώκασιν, ἔλαττον δεδώκοντες· καὶ ὁ ψεῦδος αἰτίαν ἔχει πλεονεξίας, οὐκ ἀνάγκην, οὐδ' ἀπορίαν, ἀλλ' ἀπληστίαν, ἧς ἀνάπαυσον ὄντως αὐτοῖς ὁ τέλος καὶ ἀνωφελές, ὀλέθριον δὲ τοῖς ἀδικουμένοις. Οὔτε γὰρ ἀγροὺς ὡς ἀφαιροῦνται τῶν χρεωστῶν γεωργοῦσιν, οὔτε οἰκίας αὐτῶν ἐκβάλλοντες ἐκείνους οἰκοῦσιν, οὔτε τραπέζας παρατίθενται, οὔτε ἐσθῆτας ἐκείνων· ἀλλὰ πρῶτός τις ἀπόλωλε, καὶ δεύτερος κυνηγεῖται ὑπ' ἐκείνου δελεαζόμενος. Νέμε-

C. 7. αὐτοὶ παρανόμως] Legendum cum Mez. αὐτοὶ δὲ παρανόμως.
C. 9. ὁ γὰρ οὖ γράφει] Sic Bongarſ. Mez. Xyl. verſ. et not. Vulgo, ὃ γὰρ οὐ γράφει.
D. 2. πλεονεξίας] Legendum, πλεονεξίαν.

cant, quod tamen leges permittunt, ipſi contra leges fœnerando ſibi homines vectigales faciunt, aut potius, ut verum dicam, inter fœnerandum defraudantes: qui enim minus accipit quam in tabulas accepti retulit, is circumſcribitur. Enimvero Perſæ ſecundum locum inter peccata adſignant mendacio, primum æri alieno. Nam plerumque mendacium comitatur debito. Magis autem mentiuntur qui dant quam qui accipiunt: mala enim fraude in ſuis adverſariis ſolent plus ſcribere quam dederint. Cujus mendacii cauſſam habent non neceſſitatem, non inopiam, ſed inſatiabilem avaritiam, cujus finis ipſis non datur fruendus, neque quicquam utilitatis eis affert, pernicie interim ſtat eorum quos illi premunt. Non enim agros eorum, quibus eos eximunt, colunt: neque, debitoribus ejectis, domos eorum inhabitant: neque menſas ſpoliatorum apponunt, aut veſtes uſurpant. Sed ſtatim uno peſſundato, alium venantur atque

E γὰρ ὡς πῦρ τὸ ἄγριον αὐξόμενον ὀλέθρῳ καὶ φθορᾷ τῶν ἐμπεσόντων, ἄλλον ἐξ ἄλλου καταναλίσκον· ὁ δὲ τοῦτο ριπίζων καὶ τρέφων ὑπὸ πολλοῦ δανεισμοῦ, οὐδὲν ἔχει πλέον ἢ διὰ χρόνου λαβὼν ἀναγνῶναι πόσους πέπεικε καὶ πόσους ἐκβέβληκε, καὶ πόθεν ὡς κυλινδόμενον καὶ σωρεύόμενον ἀργύριον ἀφαβέβληκε τὸ ἀργύριον.

ϛ'. Καὶ ταῦτα μή με οἴεσθε λέγειν πόλεμον ἐξενηνοχότα πρὸς τοὺς δανειστάς·

Οὐ γὰρ πώποτ' ἐμοὺς βοῦς ἤλασαν, οὐδὲ μὲν ἵππους,

F ἀλλ' ἐνδεικνύμενοι τοῖς πρόχειρος δανειζομένοις ὅσην ἔχει ὁ πρᾶγμα αἰσχύνην καὶ ἀνελευθερίαν, καὶ ὅτι ὁ δανείζεσθαι τῆς ἐσχάτης ἀφροσύνης καὶ μαλακίας ἐστίν. Ἔχεις; μὴ δανείσῃ, ὁ γὰρ ἀπορεῖς· οὐκ ἔχεις; μὴ δανείσῃ, ὁ γὰρ ἐκτίσεις. Κατ' ἰδίαν δὲ ὅπως ἑκάτερα σκοπῶμεν. Ὁ Κάτων πρός τινα πρεσβύτην πονηρεύόμενον, "Ὦ ἄνθρωπε, τί ᾧ γήρᾳ,"

E. 1. ἐμπεσόντων] Sic B. Vulgo, ἐκπεσόντων.

ineſcant. Serpit enim ignis inſtar malum cum pernicie et exitio eorum quos arripit, unum poſt alium conſumens. Ignem autem hunc qui exſuſcitavit atque aluit fœnerator, nihil amplius habet, quam ut interdum ſuas rationes relegens notet quam multos ad auctionem bonorum faciendam adegerit, quam multos domo exegerit, unde et ubi volutatum argentum creverit.

VI. Neque hoc me dicere putetis, quaſi qui bellum fœneratoribus indixerim :

Nam nemo illorum de noſtris bobus equiſve
Avertit prædam——

hoc ſpecto, ut iis qui faciles ſunt ad pecuniam fœnore ſumendam, demonſtrem, quantum ea res turpitudinis habeat, quantum illiberalitatis : denique quam ſit extremæ cum dementiæ tum mollitiei. Habes ? noli te ære alieno obſtringere, cum non indigeas. Non habes ? ne ſumito mutuum, non es enim ſolvendo. Verum hæc ſingulatim perpendamus. Cato cuidam ſeni male ſe gerenti, *Heus homo*, dixit, *cur ſenectuti multis alio-*

ἔφη, " πολλὰ κακὰ ἔχοντι, τί σε πονηρίας ἀφχύνιλω " προστίθης;" Οὐκοῦν καὶ σὺ τῇ πενίᾳ πολλῶν κακῶν πεφσόντων, μὴ ὑποπώρυε τὰς ὀφ τοῦ δανείζεσθαι καὶ 830
ὀφείλειν ἀμηχανίας, μηδὲ ἀφαιρῶ τῆς πενίας, ᾧ μόνῳ τοῦ πλούτου διαφέρει, τὴν ἀμεριμνίαν. Ἐπεὶ τὸ τῆς παροιμίας ἔσαι γελοῖον·

Οὐ δύναμαι τὴν αἶγα φέρειν, ἐπίδετέ μοι τὸν βοῦν.

Πενίαν φέρειν μὴ δυνάμενος, δανειστὴν ὑποτίθης σεαυτῷ, φορτίον καὶ πλουτοῦντι δύσοιστον. Πῶς οὖν διατραφῶ; Τοῦτο ἐρωτᾷς, ἔχων χεῖρας, ἔχων πόδας, ἔχων φωνήν, ἄνθρωπος ὤν, ᾧ τὸ φιλεῖν ὄφι καὶ φιλεῖσθαι, καὶ τὸ χαρίζεσθαι καὶ τὸ εὐχαριστεῖν; γράμματα διδάσκων, καὶ παιδαγωγῶν, καὶ θυρωρῶν, πλέων, συμπλέων; οὐδὲν ὄφι Β
τούτων αἰσχιον, οὐδὲ δυσχερέστερον τοῦ ἀκοῦσαι ΑΠΟΔΟΣ.

ζ'. Ὁ Ῥουτίλιος ἐκεῖνος ἐν Ῥώμῃ τῷ Μουσωνίῳ συμπο-

A. 5. ἐπίδετέ μοι] Mez. ἐπιδέσθέ μοι. Reisk. ἐπί μοι θέτε.

qui malis laboranti, malitiæ dedecus ſuperimponis? Et tu, dicerem pauperi, noli paupertati, multis alioquin onuſtæ incommodis, difficultates mutuum petendi et ære alieno te obligandi accumulare: neque id, quo uno divitiis præſtat paupertas, ei aufer, vacuitatem inquam ſollicitudinum. Nam illud quidem ridiculum eſt, quod proverbio jactatur: *Capram non poſſum portare, imponite mihi bovem:* paupertatem ſufferre non potes, et fœneratorem in cervices tuas imponis, onus cui ferendo difficulter etiam dives ſufficiat. Dices, At quomodo alar? Hoccine, inquam, te rogare æquum eſt, qui habeas manus, pedes, vocem? qui homo ſis, qui et amare poſſis et amari, beneficium accipere, et agere gratias? ale te literis docendis, pueros liberaliter formando, janitoris munus obeundo, navigando, propter navem in lembo navigando: nihil horum turpius eſt, nihil moleſtius, quam audire hanc vocem, *Perſolve quod debes.*

VII. Rutilius ille Romæ cum acceſſiſſet ad Muſonium,

ελθὼν, "Μεσώνιε," εἶπεν, "ὁ Ζεὺς ὁ σωτὴρ, ὃν σὺ μιμῇ "καὶ ζηλοῖς, δὲ δανείζεται·" καὶ ὁ Μεσώνιος μειδιάσας, εἶπεν, "Οὐδὲ δανείζει." Ὁ γὰρ Ῥουτίλιος δανείζων αὐτὸς, ὠνείδιζεν ἐκείνῳ δανειζομένῳ. Στωϊκή τις αὕτη τυφομανία· τί γάρ σε δεῖ τὸν Δία τὸν σωτῆρα κινεῖν; αὐτόθεν ὑπομνῆσαι τοῖς φαινομένοις οἷον, Οὐ δανείζουσι χελιδόνες, οὐ δανείζουσι μύρμηκες, οἷς ἡ φύσις οὐ χεῖρας, οὐ λόγον, οὐ τέχνην δέδωκεν· ἄνθρωποι δὲ περιουσίᾳ σωρεύσεως, ἀφ' τὸ εὐμήχανον, ἵππους περιτρέφουσι, κύνας, πέρδικας, λαγωὺς, κολοιούς; τί ἂν γε σαυτῷ κατέγνωκας, ἀπιθανώτερος ὢν κολοιῷ, καὶ ἀφωνότερος πέρδικος, καὶ κυνὸς ἀγενέστερος, ὥστε ἀπ' ἀνθρώπου μηδενὸς ὠφελεῖσθαι, περιέπων, ψυχαγωγῶν, φυλάττων, περμαχόμενος; Οὐκ ὁρᾷς ὡς πολλὰ μὲν γῆ παρέχει, πολλὰ δὲ θάλατται;

B. 7. Στωϊκή] Sic correxi, deleto ὡς. Vulgo, ὡς Στωϊκή.
C. 3. λαγωὺς] Forte delendum: certe abeſt ab E. B. Venet. P. Xyl. vertit ἐλάφους.

Muſoni, inquit, *Jupiter Servator quem tu imitare atque æmularis, non ſumit pecuniam mutuam:* reſpondit Muſonius ſubridens, *Idem neque mutuo dat.* Nam Rutilius fœnus mutua danda pecunia quærens, ei exprobrabat quod mutuam acciperet pecuniam. Inſana mehercle fuit hæc Stoici faſtus affectatio. Quid enim attinebat Jovem Servatorem huc adduci, cum ex iis quæ ſemper ante oculos ſunt, licuerit ita monere, *Hirundines formicæque non mutuantur, quibus neque rationem, neque manus, neque artem natura dedit.* Atqui homines abundantia quadam calliditatis, juxta ſe alunt equos, canes, perdices, cervos, graculos. Cur itaque animum ita deſpondiſti? dicerem: an minus ad perſuadendum habes graculo virium? an mutior es perdice? an cane minus generoſus? ita ut a nullo homine ſperes poſſe te juvari, ſi famuli, pædagogi, oblectatoris, cuſtodis, propugnatoris munus obeas? Non vides quam multas terra, multas mare occaſiones et materias

Καὶ μὴν Μίκυλον εἰσεῖδον———

φησὶν ὁ Κράτης,

Τῶν ἐρίων ξαίνοντα, γυναῖκά τε συγξαίνουσαν,
Τὸν λιμὸν φεύγοντας ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.

Κλεάνθῃ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀντίγονος ἠρώτα, διὰ χρόνου θεασάμενος ἐν ταῖς Ἀθήναις, Ἀλεῖς ἔτι Κλέανθες; "Ἀλῶ," φησίν, "ὦ βασιλεῦ· ὁ ποιῶ ἕνεκα τοῦ ζῆν· "μόνος δὲ ἀποσῆναι μηδὲ φιλοσοφίας." ὅσον τὸ φρόνημα D τοῦ ἀνδρός, ἀπὸ τοῦ μύλου καὶ τῆς μάκρας πετλίου χειρὶ καὶ ἀλέσῃ γράφειν περὶ θεῶν καὶ σελήνης καὶ ἄστρων καὶ ἡλίου. Ἡμῖν δὲ δουλικὰ δοκεῖ ταῦτα ἔργα. Τοιγαροῦν ἵνα ἐλεύθεροι ὦμεν δανεισάμενοι, κολακεύομεν οἰκότριβας ἀνθρώπους καὶ δορυφορούμεν καὶ δειπνίζομεν, καὶ δῶρα καὶ φόρους ὑποτελοῦμεν, οὐ διὰ τὴν πενίαν, οὐδεὶς γὰρ δανείζει πένητι, ἀλλὰ διὰ τὴν πολυτέλειαν·

C. 14. οἵ ποιῶ—φιλοσοφίας] Forte, ὅπως ἕνεκα τοῦ μὴ ζῆν, μὴ δέοι ἀποσῆναί με φιλοσοφίας. Venet. pro μόνος δὲ habet μηδέ.

D. 2. μύλου] B. μυλῶνος.

tibi tui alendi ſuggerat? Audi Cratetem:

Micylon hic etiam vidi mala magna ferentem,
Vellera carpentem uxore adjutante miſella,
Evitare famem ut poſſent ita tempore duro.

Cleanthem Antigonus rex cum longo interpoſito tempore vidiſſet Athenis, interrogavit, *Etiamnumne molis Cleanthe?* ille reſpondit, *Ego vero, O rex, idque vitæ tolerandæ gratia facio, facturus quidvis aliud, dum ne avellar a philoſophia.* En tibi ingentem viri animum, qui a piſtrino et alveo piſtorio digreſſus, ea ipſa manu, qua molam verſaverat, aut farinam coquendo pani ſubegerat, de diis, luna, ſole, ſideribus ſcriberet. Atqui iſta nobis videntur ſervilia opera. Itaque ergo libertatis retinendæ cauſſa æs alienum contrahentes, adulamur vernas, ſtipamus, cœnas præbemus, dona penſioneſque damus: non hoc paupertate cogente, nemo enim pauperi pecuniam credit, ſed prodigalitate impellente. Nam ſi con-

εἰ γὰρ ἠρκέμεθα τοῖς ἀναγκαίοις πρὸς τὸν βίον, οὐκ ἂν ἦν γένος δανειστῶν, ὥσπερ οὐδὲ κενταύρων ἐστὶν, οὐδὲ γοργόνων· ἀλλ' ἡ τρυφὴ δανειστὰς ἐποίησεν, οὐχ ἧττον ἢ χρυσοχόους καὶ ἀργυροκόπους καὶ μυρεψοὺς καὶ ἀνθοβάφους. Οὐ γὰρ ἄρτων οὐδὲ οἴνου τιμῶ ὀφείλομεν, ἀλλὰ χωρίων καὶ ἀνδραπόδων καὶ ἡμιόνων καὶ τρικλίνων καὶ τραπεζῶν, καὶ χορηγοῦντες ἐκλελυμένως πόλεσι, φιλοτιμούμενοι φιλοτιμίας ἀκάρπους καὶ ἀχαρίστους· ὁ δὲ ἅπαξ ὀφειληθεὶς μένει χρεώστης ἀφαντος, ἄλλον ἐξ ἄλλου μεταλαμβάνων ἀναβάτην, ὥσπερ ἵππος ἐγχαλινωθείς· ἀποφυγὴ δὲ οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὰς νομὰς ἐκείνας καὶ τοὺς λειμῶνας, ἀλλὰ πλάζονται, καθάπερ οἱ θείλατοι καὶ οὐρανοπετεῖς ἐκεῖνοι τοῦ Ἐμπεδοκλέους δαίμονες,

Αἰθέριον μὲν γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει,
Πόντος δὲ χθονὸς εἴδας ἀνέπτυσε, γαῖα δ' ἐς αὐγὰς
Ἠελίου ἀκάμαντος, ὅδ' αἰθέρος ἔμβαλε δίναις·

E. 4. ἐκλελυμένως] Forte, ἐκκεχυμένως.
F. 5. δὲ χθονὸς] Mez. Reisk. δ' ἐς χθονός.

tenti voluiſſemus eſſe rebus ad vitam neceſſariis, tam non eſſet fœneratorum genus, quam non eſt Centaurorum aut Gorgonum. Ceterum luxus ut aurarios argentarioſque fabros, et unguentarios ac pretioſorum colorum tinctores, ita fœneratores etiam produxit. Non enim panis aut vini pretium debemus, ſed prædiorum, mancipiorum, mulorum, tricliniorum, menſarum, et ea quæ effuſe in publicum faciendo ſumtu, aut ambitioſe inutiliterque magnificentiam affectando prodegimus. Jam qui ſemel involutus eſt debitis, is ſemper manet obæratus, alium ex alio ſeſſorem frænati in modum equi ſuſcipiens. Neque datur effugere in paſcua illa et prata: ſed vagantur ſicut illi Empedoclei dæmones ſive genii deorum ira impulſi ac cœlo deturbati:

Ætheris hos almi vis in maris abjicit undas:
In terram eructat pontus: Titanis ad orbem
Subvectat tellus: in vaſta volumina magni
Ætheris impellit Titan:

ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται τοκιστὴς ἢ πραγματευτὴς 831
Κορίνθιος, εἶτα Πατρεύς, εἶτα Ἀθηναῖος, ἄχρις ἂν
ὑπὸ πάντων περιχρώμενος εἰς τόκους διαλυθῇ καὶ κα-
κερματισθῇ. Καθάπερ γὰρ ἀναστῆναι δεῖ τὸν πεπλωμένον
ἢ μένειν, ὁ δὲ τρεφόμενος καὶ κυλινδούμενος ὑγρῷ τῷ σώ-
ματι καὶ διαβρόχῳ πρόσπεριβάλλεται πλείονα μολυσμόν·
ὕπως ἂν ταῖς μελαγχολίαις καὶ μελαπώσεσι τῶν δανείων
τοὺς τόκους προσαναλαμβάνοντες αὐτοῖς καὶ προσπλάτ-
τοντες, ἀεὶ βαρύτεροι γίνονται· καὶ τῶν χολερικῶν ὀλέν
διαφέρουσιν, οἱ θεραπείαν μὲν οὐ προσδέχονται, τὸ δὲ B
προστεταγμένον ἐξαίρουντες, εἶτα πλέον αὖθις συλλέ-
γοντες ἀεὶ διατελοῦσι· καὶ γὰρ ὅτοι καθαρθῆναι μὲ ὀ θέ-
λουσιν, ἀεὶ δ' ὅσαι τῷ ἔτους ὧραι, μετ' ὀδύνης καὶ
πικρίας τὸν τόκον ἀναφέροντες, ὑπορρέοντος εὐθὺς
ἑτέρου καὶ προσιζάνοντος, πάλιν ναυτιῶσι καὶ καρηβα-

A. 1. ἄλλος] Sic E. P. Bongarſ. Mez. Vulgo, ἄλλον.
B. 2. προστεταγμένον] Forte, προσιζάνοντος.

ita alius ex alio excipit fœnerator aut negotiator, jam Corinthius, modo Patrenſis, mox Athenienſis, donec ab omnibus oppreſſus vi fœnorum, tandem diſſipetur, et in minutias quaſi diſcerpatur. Sicut enim qui in cœnum lapſus eſt, aut ſurgere debet aut manere, verſans autem ac volutans ſe madefacto corpore majorem in ſe contaminationem recipit: ſic in verſuris ſolvendis debitores alia ſuper alia contrahentes debita, magis magiſque ſenſim gravantur, ac perſimiles fiunt bile flava laborantium, qui curationem nullam admittentes, tantummodo id quod erant juſſi egerentes, deinceps amplius choleræ colligere pergunt. Nam eodem modo hi quoque expurgare malum nolunt, ſed ſingulis anni portionibus cum dolore et adflictatione fœnus pendentes ſtatim imminente ſolvendi alterius tempore, rurſum nauſea et capitis gravedine vexantur, cum debuerint

ϱῦσι· δέον ἀπαλλαγέντας, εἰλικρινεῖς καὶ ἐλευθέρους γίνεσθαι.

η'. Ἤδη γάρ μοι πρὸς τοὺς εὐπορωτέρους καὶ μαλακωτέρους ὁ λόγος ἔρχεται, τοὺς λέγοντας, Ἄβυλος οὖν γέναμαι καὶ ἀνέστιος καὶ ἄοικος; ὥσπερ εἰ λέγοι πρὸς ἰατρὸν ἄῤῥωστος ὑδρωπιῶν καὶ ᾠδηκώς, Ἰσχνὸς οὖν γένωμαι καὶ κενός; Τί δὲ οὐ μέλλεις, ἵνα ὑγιάνῃς; καὶ σὺ γενοῦ ἄδουλος, ἵνα μὴ δοῦλος ᾖς· καὶ ἀκτήμων, ἵνα μὴ κτῆμα ᾖς ἄλλου. Καὶ τὸν τῶν γυπῶν λόγον ἄκουσον· ἐμοῦντος τοῦ ἑτέρου, καὶ λέγοντος τὰ σπλάγχνα ἐκβάλλειν, ἕτερος παρὼν, Καὶ τί δεινόν, εἶπεν, ὦ γὲ τὰ σεαυτοῦ σπλάγχνα ἐκβάλλῃς, ἀλλὰ τοῦ νεκροῦ, ὃν ἄρτι ἐσπαράξαμεν. Καὶ τῶν χρεωστῶν ὁ πωλεῖ ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ χωρίον, οὐδὲ τὴν ἰδίαν οἰκίαν, ἀλλὰ τὴν τοῦ δανείσαντος, ὃν τῷ νόμῳ κύριον αὐτῶν πεποίηκεν. Νὴ Δία, φησίν, ἀλλ' ὁ πατήρ μου τὸν ἀγρὸν τοῦτον κατέλιπε. Καὶ γὲ καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν εὐπρέπειαν ὁ πατὴρ ἔδωκεν, ὧν σε δεῖ λόγον ἔχειν πλείονος

semel omnibus excussis id genus oneribus integros se ac liberos præstare.

VIII. Jam enim ad locupletiores istos mea et molliores se convertit oratio, qui dicerent, *Ergone servis carebo, et ædibus domoque?* quod perinde est, ac si infirmus et intercute aqua tumens medico diceret, *Ergo gracilem me vis inanemque fieri?* respondeat sane medicus, *Quidni, ut sanitatem recuperes?* Tu quoque, inquam, servis care, ne servias: et possessionibus, ne ab alio possidearis. Atque adeo fabulam de vulturibus audi. Vomente uno, et ejicere se intestina dicente, alter adstans, *Quid*, inquit, *mali est? non enim tua egeris viscera, sed cadaveris quod recens laniavimus.* Ita etiam æs habentium alienum quilibet non suam villam, non domum vendit suam, sed creditoris, quem sibi dominum juxta leges ipse fecit. At dices, mehercle, *Agrum hunc mihi pater hæreditario reliquit.* Etiam libertatem is tibi et dignationem tradidit, quarum rerum major est ducenda ratio. Idem pe-

ονα. Καὶ τὸν πόδα χ' τ' χεῖρα ὁ γεννήσας ἐποίησεν· ἀλλ' ὅταν σαπῇ, μισθὸν δίδως τῷ ἀποκόπτοντι. Τῷ δὲ Ὀδυσσεῖ τὼ ἑαθῆτα ἡ Καλυψὼ περιέθηκεν,

Εἵματ' ἀμφιέσασα εὐώδεα

χρωτὸς ἀθανάτου πνέοντα, δῶρα καὶ μνημόσυνα τῆς φιλίας ὄντα τ' ἐκείνης· ἀλλ' ἐπεὶ περιτραπεὶς χ' βυθισθεὶς μόλις ἀνέσχε, τ' ἑαθῆτος γενομένης ἀφεθέσχυ καὶ βαρείας, ἐκείνῳ μὲν ἔρριψεν ἀποδυσάμενος, κρηδέμνῳ δέ τινι γυμνὸν ὑποζώσας τὸ στέρνον,

Νῆχε παρὲξ ἐς γαῖαν ὁρώμενος

καὶ ἀφασωθείς, ὅτε ἑαθῆτος ὅτε τροφῆς ἀπόρησε. Τί οὖν; ὁ γίνεται χειμὼν περὶ τοὺς χρεώστας, ὅταν ὀπίσῃ ἀφ' χρόνου δανειστὴς λέγων, Ἀπόδος;

Ὡς εἰπὼν, σύναγεν νεφέλας, ἐτάραξε δὲ πόντον·
Σὺν δ' εὖρός τε νότος τ' ἔπεσε ζέφυρός τε δυσαὴς

τόκων τόκοις ὀπισθολιθέντων· ὁ δὲ συγκλυζόμενος ἀντέ-

D. 4. δίδως] Sic B. Vulgo, δίδασι.
D. 6. εὐώδεα] Θυώδεα apud Homer. Od. ε'. 264. ita etiam corrigunt Xyl. Mez.
E. 1. ὁρώμενος] Hoc ut Homericum ex Od. ε'. 439. cum prioribus conjunxi cum B. E. item καὶ delevi cum B. Vulgo—ὁρώμενος δὲ χ' διασωθείς—.

dem et manum tibi fecit: ſed ſi quid horum computreſcat, mercede conducis qui abſcindat. Ulyſſi vero Calypſo circumdederat veſtes fragrantes divinum odorem, ſui amoris monumentum: verum ubi de rate in profundum præcipitatus ægre emerſit veſte madente ac gravi facta, exuit eam atque abjecit, nudumque pectus vittæ cuidam inſternens

In terram enavit,——

ſervatuſque e mari, neque veſte, neque cibo deinde caruit. Quid? an non etiam debitoribus tempeſtas oboritur, cum interjecto temporis ſpatio fœnerator invadens, *Perſolve*, inquit?

Sic fatus, nimbos conduxit cærula turbans:
Una Euruſque Notuſque ruunt, Zephyrique tumultus,

fœnora ſuper fœnora illuvie obruentibus: et qui ſic ob-

χέλαι τῶν βαρυνόντων, ἀπονήξασθαι καὶ φυγεῖν μὴ δυνά-
μενος, ἀλλ' ὠθεῖται κατ' βυθοῦ, μετὰ τῶν ἐγκυπσαιμένων
φίλων ἀφανιζόμενος. Κράτης δὲ ὁ Θηβαῖος οὕτω ἀδέ-
F νὸς ἀπαιτούμενος οὐδὲ ὀφείλων, αὐτὰς δὲ τὰς οἰκονομίας
καὶ φροντίδας καὶ περισπασμὰς δυσχεραίνων, ἀφῆκεν οὐσίαν
ὀκτὼ ταλάντων, καὶ τρίβωνα καὶ πήραν ἀναλαβὼν, εἰς
φιλοσοφίαν καὶ πενίαν κατέφυγεν. Ἀναξαγόρας δὲ τὸν
χῶρον κατέλιπε μηλόβοτον. Καὶ τί δεῖ τούτους λέγειν;
ὅπου Φιλόξενος ὁ μελοποιὸς ἐν ἀποικίᾳ Σικελικῇ, κλήρου
μεγάλου καὶ βίου καὶ οἴκου πολλοῦ εὐπορίαν ἔχοντος, ὁρῶν
δὲ τρυφὴν καὶ ἡδυπάθειαν καὶ ἀμουσίαν ὑπερχωριάζουσαν,
" Μὰ τοὺς θεούς," εἶπεν, " ἐμὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ οὐκ
" ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα·" καὶ καταλιπὼν ἐπέρροις τὸν
832 κλῆρον, ἐξέπλευσεν. Οἱ δὲ ὀφείλοντες ἀπαιτούμενοι, δανι-
σμολογούμενοι, δανείζοντες, ὑπαργυρεύοντες, ἀνέχονται,
καρτεροῦσιν, ὡς ὁ Φινεύς, ἁρπυίας τινὰς ὑποτρέφους

ruitur, is reluctatur quidem aggravantibus: ſed cum non poſſit enatare, in fundum deprimitur, atque una cum amicis qui ſuam pro eo obligaverunt fidem peſſundatur. Contra Thebanus Crates, cum nemo ab ipſo exigeret, cum nemini quidquam deberet, ipſam rei familiaris diſpenſationem, curaſque et occupationes averſatus, rem octo talentorum deſeruit, ſumtiſque palliolo et pera, ad philoſophiam et paupertatem confugit. Anaxagoras agrum ovibus paſcendum reliquit. Sed quid neceſſe eſt hos commemorare? quando etiam Philoxenus odarum conditor in colonia Sicilienſi hæreditatem, rem, domumque adeptus, cum videret luxuriam, luxum, et inſcitiam vulgo obtinere, *Mehercle*, inquiens, *bona hæc me non perdent, ſed ego iſta:* relicta aliis hæreditate, ex inſula ſolvit. At qui debent, dum exiguntur, tributum poſtulantur, ſerviunt, adulterina moneta circumveniuntur, omnia iſta perferunt atque tolerant, inſtar Phinei, harpyias quaſdam alatas nutrientes, diripi-

βόσκοντες· αἱ φέρουσι τὴν τροφὴν καὶ ἁρπάζουσιν, οὐ καθ' ὥραν ἀλλὰ πρὶν θερισθῆναι τὸν σῖτον ὠνούμενοι, καὶ πρὶν ἢ πεσεῖν τὴν ἐλαίαν, ἀγοράζοντες τὸ ἔλαιον, καὶ τὸν οἶνον· ἔχω, φησὶ, τοσούτου, καὶ προσγραφον ἔδωκε τῆς τιμῆς· ὁ δὲ βότρυς κρέμαιται, καὶ προσπέφυκεν ἔτι τὸν ἀρκτοῦρον ἐκδεχόμενος.

A. 4. αἱ φέρουσι] Ita ex veteri lectione ἀεὶ φέρουσι, quæ eſt in B. E. Ald. Baſ. Xyl. quod non intelligentes interpolarunt alii ita, οἱ δὲ δανειζαὶ ἀεὶ φέρουσι, ut eſt in Schott. Leonic. Jannot. Pol. unde vulgavit Steph.

entes ſuum victum alieno tempore, et frumentum ante meſſem vendentes, oleum ante quam olivæ decutiantur, vinum ante vindemiam. Emptor ait tanti ſe habere, et notari pretium jubet, interim adhuc pendente uva, et viti adhærente, atque Arcturum exſpectante.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ.

B

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΒΙΟΙ ΤΩΝ ΔΕΚΑ ΡΗΤΟΡΩΝ.

PLUTARCHI

DE VITIS DECEM ORATORUM.

α'.

ΑΝΤΙΦΩΝ.

C ΑΝΤΙΦΩΝ Σωφίλε μὲν ἦν πατρὸς, τὸ δὲ δῆμον Ῥαμνέσιος· μαθητεύσας δὲ τῷ πατρὶ, (ἦν γὰρ σοφιστὴς, ᾧ καὶ Ἀλκιβιάδην φασὶν ἔτι παῖδα ὄντα φοιτῆσαι) καὶ δύναμιν λόγων κτησάμενος, ὡς τινες νομίζουσιν, ἀπὸ οἰκείας φύσεως, ὥρμησε μὲν πολιτεύεσθαι,

B. 1. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ] Nomen reliquimus, ut in titulis aliorum ſpuriorum librorum: nam hunc non eſſe Plutarchi, ita manifeſto arguunt cum ratio tum oratio, ut dudum jam conſtet de hac re inter doctos homines.

B. 7. τὸν δὲ δῆμον] τῶν δὲ δήμων Ald. Baſ. Xyl. incertum vere, necne.

C. 3. ὡς τινες] Forte, ἢ ὡς τινες, ut Reiſk.

I.

ANTIPHON.

ANTIPHON Sophili filius, tribu Rhamnuſius, patrem audivit: is enim ſophiſta fuit, cujus opera etiam Alcibiades adoleſcens uſus in diſcendo eſt, ut nonnulli tradunt. Facultatem dicendi adeptus (quidam ſuopte ingenio eam conſecutum exiſtimant) animum quidem ad rempublicam appulit: tamen prius ad ſcholam habendam ſe conver-

ἀφ' ἑτέρου δὲ συνέσησε, καὶ Σωκράτει τῷ φιλοσόφῳ διεφέρετο τὴν ὑπὲρ τῶν λόγων διαφοράν, οὐ φιλονείκως, ἀλλ' ἐλεγκτικῶς, ὡς Ξενοφῶν ἱστόρηκεν ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν· καὶ τινας λόγους τοῖς δεομένοις τῶν πολιτῶν συνέγραφεν, εἰς τὰς ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀγῶνας, τοῦθ' ὅπερ τοῦτο πεπείσθαι, ὥσπερ τινές φασιν. Τῶν γοῦν τοῦ D αὐτοῦ γενομένων ἐνδεῖς φέρεται δικανικοὶ λόγοι, ἀλλ' ἐνδεῖς τῶν κατ' αὐτόν, ἀφ' ὅτου μηδέπω ἐν ἔθει τοῦ συγγράφειν ἦν· ὁ Θεμιστοκλέους, οὐκ Ἀριστείδου, οὐ Περικλέους· καίτοι πολλὰς ἀφορμὰς καὶ ἀνάγκας παραδόντων αὐτοῖς τῶν καιρῶν· καὶ γὰρ οὐ δι' ἀσθένειαν ἀπελείποντο τοῦ συγγράφειν, ὡς δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων περὶ τοῖς συγγραφεῦσιν περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων ἀνδρῶν. Ὅσους μέντοι ἔχομεν ὅπου τὸ παλαιότατον ἀναφέροντες ἀπομνημονεῦσαι τὴν ἰδέαν τῶν λόγων ταύτην μεταχειρισαμένους, τούτους

C. 9. πρῶτον] Rectius πρῶτος, ut Mez.
D. 3. τοῦ συγγράφειν] τὸ συγγράφειν Mez. Reisk. quamquam nec vulgatum ratione caret.

tit, et cum Socrate philoſopho de ratione diſſerendi diſputavit, non ſtudio contendendi, ſed induſtria redarguendi uſus: ita enim Xenophon in libris de dictis et factis Socratis ſcripſit. Præterea civibus quibuſdam id petentibus orationes ſcripſit quibus cauſſas in judicio ſuas tuerentur: idque primus ipſe aggreſſus a nonnullis dicitur. Sane eorum, quos ipſe ætate ſubſecutus eſt, nullius ulla juridicialis exſtat oratio: ac ne æqualium quidem ejus; quod nondum conſuetudo invaluiſſet orationes literis mandare: neque igitur orationes exſtant Themiſtoclis, Ariſtidis, Periclis: cum quidem tempora his et occaſionum ſatis offerrent, et neceſſitatis imponerent. Neque vero hos imbecillitas a ſcribendo detinuit: quod ſatis docent ea quæ de ſingulis hiſtoriarum conditores memoriæ prodiderunt: et quos habemus qui id genus orationis tractaverint, omniumque habentur

E εὕροι τις ἂν ὑπερβολικώτατα Ἀντιφῶντι πρεσβύτῃ ἤδη ὄντι, οἷον Ἀλκιβιάδην, Κριτίαν, Λυσίαν, Ἀρχίνοον. Πρῶτος δὲ καὶ ῥητορικὰς τέχνας ἐξήνεγκε, γενόμενος ἀγχίνους· διὸ καὶ Νέστωρ ἐπεκαλεῖτο. Καικίλιος δὲ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ συντάγματι, Θουκυδίδου τοῦ συγγραφέως μαθητὴν τεκμαίρεται γεγονέναι, ἐξ ὧν ἐπαινεῖται παρ' αὐτῷ ὁ Ἀντιφῶν. Ἐπὶ δὲ ἐν τοῖς λόγοις ἀκριβὴς καὶ πιθανός, καὶ δεινὸς περὶ τὴν εὕρεσιν, καὶ ἐν τοῖς ἐπόδοις τεχνικός, καὶ ὑπερβατῶν ἐξ ἀδήλου, καὶ ὑπὲρ τοὺς νόμους καὶ τὰ πάθη πρέπων τοὺς λό-
F γους, τοῦ εὐπρεποῦς μάλιστα στοχαζόμενος. Γέγονε δὲ κατὰ τὰ Περσικὰ καὶ Γοργίαν τὸν σοφιστὴν, ὀλίγῳ νεώτερος αὐτοῦ· καὶ παρέτεινεν ἕως καταλύσεως τῆς δημοκρατίας ὑπὸ τῶν Τετρακοσίων γενομένης, ἣν αὐτὸς δοκεῖ συγκαταστήσασθαι, ὅτε μὲν δυσὶ τριηραρχῶν ναυσὶν, ὅτε δὲ στρατηγῶν, καὶ πολλαῖς μάχαις νικῶν, καὶ συμμαχίας μεγάλας αὐτοῖς περιποιῶ-

E. 5. μαθητὴν] Sic editi libri et ſcriptus E. item Photius: at Xyl. verſ. T. V. Amiot. Anon. διδάσκαλον, probante Tayloro, et Ruhnkenio Diſſ. Antiphont. p. 9. Si hoc tradidit ſcriptor hujus libri, ſcripſerit ſane καθηγητὴν, quod librarii ſæpe in μαθητὴν mutarunt.

antiquiſſimi, eos invenies Antiphonte jam ſene ſubſecutos eſſe: Alcibiadem, inquam, Critiam, Lyſiam, Archinoum. Primus etiam Oratoriæ artis præcepta edidit. Promto fuit ingenio, ideoque Neſtor cognominatus. Cæcilius in commentario quem de eo ſcripſit, fuiſſe conjicit diſcipulum Thucydidis hiſtorici, ex iis quæ hic in laudem Antiphontis prodidit. Accuratiſſimus eſt in ſuis orationibus, probabilis, in inveniendo callidus, in perplexis rebus artificioſus, ex improviſo argumenta intentans, ſermonemque ad leges et motus animi convertens, maxime decori ſtudioſus. Vixit tempore Perſici belli, ac Gorgiæ ſophiſtæ, paulum minor natu: produxitque vitam uſque ad popularis ſtatus in republica mutationem a Quadringentis factam: cujus quidem ipſe fuiſſe auctor putatur, interdum duabus triremibus præfectus, interdum præturam gerens: et qui magnis potitus

μυθ, καὶ τὸς ἀκμάζοντας ὁπλίζων, καὶ τριήρεις πληρῶν ἑξήκοντα, ᾗ πρεσβεύων δὲ ἑκάστοτε ὑπ' αὐτῶν εἰς Λακεδαίμονα, ὡίκα ἐτετείχιστο ἡ Ἐτιωνία. Μετὰ δὲ τ 833
καταλυσιν τ Τετρακοσίων εἰσαγγελθεὶς σὺ Ἀρχεπολέμῳ ἑνὶ τ Τετρακοσίων ἑάλω, ᾗ τοῖς περὶ τ πρώτων ὀπιμίοις ὑπαχθεὶς, ἄταφος ἐρρίφη, ᾗ σὺν τοῖς ἐκγόνοις ἄτιμος ἀνεγράφη. Οἱ δὲ ὑπὸ τῶν Τριάκοντα ἀνῃρῆθαι αὐτὸν ἱστοροῦσιν, ὥσπερ Λυσίας ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς Ἀντιφῶντος θυγατρὸς λόγῳ· ἐγένετο γὰρ αὐτῷ θυγάτριον, ᾧ Κάλλαιρχος ἐπεβεβάσατο· ὅτι δὲ ὑπὸ τῶν Τριάκοντα ἀπέθανεν, ἱστορεῖ ᾗ Θεόπομπος ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τ Φιλιππικῶν. Ἀλλ' οὗτός τε ἂν ἡμερώτερος Λυσιδωνίδου πατρὸς, καὶ Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ οὐ πονηρῶ B

A. 1. ἡ Ἐτιωνία] Ita omnes libri. Probanda emendatio Xyl. Mez. Palmer. Exercit. p. 226. Reisk. Ἑτεωνεία.

A. 10. οὗτός τε ἂν ἡμερώτερος—μνημονεύει] Recte corrigit Taylor. Lect. Lys. cap. 7. οὗτός γε ἂν εἴη ἕτερος, Λυσιδωνίδου παῖδος, ὃ Κρατῖνος ἐν Πυτίνῃ ὡς πονηρῶ μνημονεύει. Amiot. et Mez. οὗτός γε ἦν νεώτερος Σιμωνίδου πατρὸς, οὗ Κ. ἐν Π. ὡς πονηρῶ μν. E. et P. habent ἡμέτερος, quod si ab auctore est, scriptum reliquerit, ἀλλ' οὗτός γε ἐχ ὁ ἡμέτερος, ἀλλ' ὁ Λυσιδωνίδου πατρός. Ceterum pro vulgato Πιτύνῃ sumsi Πυτίνῃ ex E. et Xyl.

victoriis multos belli socios eis adjunxisset, ætate florentes armasset, sexaginta triremes impleviſſet, identidemque ipsorum nomine legatus Lacedæmonem iviſſet, quo tempore Etionia fuit munita. Ceterum dejectis Quadringentis istis, una cum Archeptolemo (qui unus de eorum numero fuit) in jus vocatus condemnatusque, et pœna proditoribus constituta de eo sumta, interfecti corpus insepultum abjectum, et cum tota posteritate inter infames relatus est. Sunt qui a Triginta tyrannis interfectum narrent, ut Lysias in oratione pro filia Antiphontis: reliquit enim filiolam, quam lege propinquitatis Callæschrus sibi sponsam vindicavit. Theopompus quoque quintodecimo Philippicorum libro scribit, a Triginta istis eum trucidatum. Sed ille quidem junior fuit Lysidonida patre: et Cratinus in Pytina

μνημονεύει· πῶς γὰρ ἂν ὁ ϖεϱιτεθνεὼς καὶ ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τῶν Τετρακοσίων, πάλιν ὑπὸ τῶν Τριάκοντα εἴη; Ἔτι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ϖεϱὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· ϖρεσβεύτὴν γὰρ ὄντα αὐτὸν εἰς Συϱακούσας πλεῦσαι, ὡίκα ἤκμαζεν ἡ τοῦ ϖεϱτέρου Διονυσίου τυϱαννὶς, γενομένης δὲ ϖαϱὰ πότον ζητήσεως τίς ἄριστός ἐϛι χαλκὸς, καὶ τῶν πολλῶν διαφεϱομένων, αὐτὴν εἰπεῖν, "Ἄριστον εἶναι ἐξ οὗ Ἁρμώδιος "καὶ Ἀριστογείτων ϖεποίηνται" τοῦτο δὲ ἀκούσαντα τὸν Διονύσιον, καὶ ὑϖονοήσαντα ϖεϱισπᾶν εἰς ὑπόθεσιν τὸ ῥηθέν, ϖεφάξαι ἀναιρεθῆναι αὐτόν. Οἱ δὲ, ὅτι τὰς τϱαγῳδίας αὐτοῦ διέσυϱε χαλεπήναντα. Φέϱονται δὲ τοῦ ῥήτοϱος λόγοι ἑξήκοντα, ὧν κατεψευσμένους φησὶν Καικίλιος εἶναι τοὺς εἰκοσιπέντε. Κεκωμῴδηται δὲ εἰς φιλαϱγυρίαν ὑπὸ Πλάτωνος σὺν Πεισάνδρῳ. Λέγεται δὲ τϱαγῳδίας συνθεῖναι καὶ ἰδίᾳ καὶ σὺν Διονυσίῳ τῷ τυϱάννῳ. Ἔτι δὲ

B. 2. ϖῶς γὰϱ—καὶ ἀναιρεθεὶς] Addidi γὰϱ ex Mez. καὶ ex E.

C. 5. σὺν Πεισάνδρῳ] ἐν Πεισάνδρῳ Photius, ita et corrigunt Caſaub. ad Athen. p. 664. Salmaſ. Ruhnken. Diſſ. Antiph. p. 21.

ejus ut non mali meminit: quomodo enim jam ante occiſus a Quadringentis, denuo ſub Triginta tyrannis vixerit? Quin et alius ſermo fertur de ejus obitu. Legatum eum Syracuſas navigaſſe, florente tum Dionyſii prioris tyrannide: ibi cum in vino quæſtio agitaretur, *Ecquod æs optimum eſſet*, diverſe aliis reſpondentibus, ipſum dixiſſe, *Id æs optimum eſſe, e quo ſtatuæ Harmodio et Ariſtogitoni eſſent factæ:* id tyrannum, cum audiviſſet, quaſi exhortationem ad ſe inſidiis petendum excepiſſe, et juſſiſſe interfici Antiphontem: alii, quod inique ferret ſuas ab eo tragœdias exſibilari. Hujus oratoris feruntur ſexaginta orationes, quarum viginti quinque ſpurias perhibet eſſe Cæcilius. Plato cum Piſandro eum in comœdiis tanquam avarum traducit. Tragœdias fertur compoſuiſſe et ſeorſim, et cum Dionyſio tyranno. Quum adhuc poëticæ eſſet deditus, artem dolo-

ὧν περὶ τὴν ποίησιν, τέχνιον ἀλυπίας συνεστήσατο, ὥσπερ τοῖς νοσοῦσιν ἡ περὶ τοὺς ἰατροὺς θεραπεία ὑπάρχει· ἐν Κορίνθῳ τε κατεσκευασμένος οἴκημά τι περὶ τὴν ἀγορὰν, προέγραψεν ὅτι δύναται τοὺς λυπουμένους διὰ λόγων θεραπεύειν· καὶ πυνθανόμενος τὰς αἰτίας, παρεμυθεῖτο τοὺς κάμνοντας. Νομίζων δὲ τὴν τέχνην ἐλάττω ἢ D καθ' αὑτὸν εἶναι, ἐπὶ ῥητορικὴν ἀπετράπη. Εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τὸ Γλαύκου τοῦ Ῥηγίνου περὶ ποιητῶν βιβλίον εἰς Ἀντιφῶντα ἀναφέρουσιν. Ἐπαινεῖται δ' αὐτοῦ μάλιστα ὁ περὶ Ἡροδότου, καὶ πρὸς Ἐρασίστρατον περὶ τῶν ἰδεῶν, καὶ ὁ περὶ τῆς ἀγγελίας, ὃν ὑπὲρ ἑαυτοῦ γέγραφε, καὶ ὁ πρὸς Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν ἀδικημάτων. Ἔγραψε δὲ καὶ κατ' Ἱπποκράτους τοῦ [ἰατροῦ] στρατηγοῦ λόγον, καὶ εἶλεν αὐτὸν ἐξ ἐρήμου.

D. 5. Ἡροδότου] Forte Ἡρώδου, ut Palmer. Exercit. p. 226. Fabric. B. G. T. I. p. 888. quæ oratio hodieque exstat.

D. 5. ἰδεῶν] Sine dubio mendosum: ταῶν verisimillima est correctio Ruhnkenii Diss. Antiph. p. 40. Mez. ἰδίων.

D. 6. τῆς ἀγγελίας] Rectius, τῆς εἰσαγγελίας, ut Amiot. Xyl. Mez. Reisk.

D. 8. ἰατροῦ] Uncis inclusi ut insititium, delere non ausus ut in libris omnibus proditum, et a Photio qui sine στρατηγῷ simpliciter habet ἰατρῷ. E. ἰατροῦ στρατηγίαν, ut vertit Amiot. Xylander ἰατροῦ delevit.

rum abolendorum condidit, qualem medici ægrotantibus curationem promittunt: et Corinthi pone forum exstructa taberna proscripsit, *se eos qui in mœrore essent, verbis sublevare*: auditisque ægritudinum caussis, consolatus est ægros. Istam tamen artem se non satis dignam esse arbitratus, ad oratoriam se contulit. Sunt etiam, qui Glauci Rhegini de poëtis librum ei adscribant. Maxime laudantur orationes ejus de Herodoto, adversus Erasistratum de Pavonibus, et quam pro se scripsit postulatus delicti contra legem non scriptam: et in Demosthenem prætorem de publico flagitio. Scripsit accusationem etiam in Hippocratem prætorem, eumque reum peregit, cum quidem is vadimonium deseruisset.

Ψήφισμα ἐπὶ Θεοπόμπε ἄρχοντος, ἐφ' ᾧ οἱ Τε-
E τρακόσιοι κατελύθησαν. Ψήφισμα, καθ' ὃ ἔδοξαν Ἀν-
τιφῶντα κριθῆναι, ὁ Καικίλιος ὑπεγράψατο.

" Ἔδοξε τῇ βουλῇ μιᾷ καὶ εἰκοστῇ τῆς πρυτανείας·
" Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος
" Πελληνεὺς ἐπεστάτει· Ἀνδρων εἶπε περὶ τῶν ἀνδρῶν,
" ὃς ἀποφαίνουσιν οἱ στρατηγοὶ προσβεβουλῆσθαι εἰς Λα-
" κεδαίμονα ἐπὶ κακῷ τῇ πόλεως τῆς Ἀθηναίων, καὶ οὐκ
" ἐᾶν τὸν στρατοπέδου πλεῖν ἐπὶ τολεμίας νεὼς, καὶ πεζεύ-
" σαι διὰ Δεκελείας, Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ὀνομακλέα καὶ
F " Ἀντιφῶντα συλλαβεῖν καὶ ἀποδοῦναι εἰς τὸ δικαστήριον,
" ὅπως δῶσι δίκην. Παρεστώντων δ' αὐτοὺς οἱ στρα-
" τηγοὶ, καὶ οὐκ ἔ βουλῆς ἕως τινας ἂν δοκοῖ τοῖς στρα-
" τηγοῖς, προσελομένους μέχρι δέκα, ὅπως ἂν πρὸ
" τραφέντων γένηται ἡ κρίσις. Προσκαλεσάσθωσαν

E. 1. Ψήφισμα, καθ'] Prior vox delenda, et omisit Xyl. Mox ἔδοξεν legendum. Ipsum decretum initio non satis integrum videtur: repetiit hinc Taylor. Vit. Lys. p. 11.
E. 5. ἐπεστάτει] Ita Xyl. ex libro scripto, item Mez. et Taylor. Vulgo, ἐπεστράτει. Legendum item Παλληνεύς.
F. 4. προσελομένους] Malim προσελομένοις, ut Reisk.

Decretum archonte seu præfecto urbis Theopompo, cujus in magistratu Quadringentorum potestas deleta est. Decretum, secundum quod placuit Antiphontem judicari, Cæcilius annotavit.

" Die vicesimo primo Pry-
" taneæ placuit Senatui. De-
" monicus Alopecensis scribæ
" munus obiit, præfuit cog-
" nitioni Philostratus Pelle-
" nensis, retulit Andron; vi-
" ros, qui a prætoribus pro-
" nuntiantur legati iisse Spar-
" tam incommodo reipublicæ
" Athenensis, et e castris na-
" vigasse vecti hostili nave, ac
" per Deceleam terra iisse,
" Archeptolemum, Onomac-
" lem, et Antiphontem, com-
" prehendendos esse, et in cu-
" ria sistendos, ut causam di-
" cant. Sistant eos prætores,
" et alii de Senatu usque ad
" decem, quos videbitur præ-
" toribus adscisce re, ut de præ-
" sentibus fiat judicium. Ad-

" δ' αὐτὸς οἱ θεσμοθέται ἐν τῇ αὔριον ἡμέρᾳ, καὶ εἰσα-
" γόντων, ἐπειδὰν αἱ κλήσεις ἐξήκωσιν εἰς τὸ δικαστήριον,
" περὶ προδοσίας κατηγορεῖν τὸς εἱρημένες συνηγόρες καὶ
" τὸς στρατηγός, καὶ ἄλλες, ἂν τις βούληται. Ὅτε
" δ' ἂν καταψηφίσηται τὸ δικαστήριον, περὶ αὐτῷ ποιεῖν
" κατὰ τὸν νόμον ὃς κεῖται περὶ τῶν προδόντων."

Τούτῳ ὑπογέγραπται τῷ δόγματι ἡ καταδίκη. 834

" Προδοσίας ὄφλον Ἀρχεπόλεμος Ἱπποδάμε Ἀ-
" γρύληθεν παρὼν, Ἀντιφῶν Σωφίλου Ῥαμνούσιος παρών·
" τούτοιν ἐπιμήθη τοῖς ἕνδεκα προδοθῆναι, καὶ τὰ
" χρήματα δημόσια εἶναι, καὶ τῆς θεᾶς τὸ ἐπιδέκατον, καὶ
" τὰς οἰκίας κατασκάψαι αὐτῶν, καὶ ὅρους θεῖναι τοῖν
" οἰκοπέδοιν, ἐπιγράψαντας, ΑΡΧΕΠΤΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝ-

F. 8. εἰρημένους] T. Mez. ἠρημένους.

F. 9. ἄλλους] Non dubitavi recipere a T. pro vulgato ἄλλος.

A. 2. ὄφλον] Sic distinxi cum Xyl. In Ald. Bas. continuantur hæc antecedentibus. Porro ὄφλον est ex Leonic. Schott. T. V. In Ald. est ὦ φίλον: Bas. Xyl. Steph. ὄφελον: idem ita distinguit—ἡ καταδίκη προδοσίας. Ὄφελον—. Hæc ultima vox plane abest in E. ejusque loco lacuna.

A. 6. καὶ ὅρους θεῖναι] Salmas. καὶ ἀρὰς θεῖναι.

" vocent eos thesmothetæ ad
" crastinam diem, inducant-
" que: quando in judicium
" adducti aderunt, tum acto-
" res, prætores, eorumque pa-
" trocinium sustinentes, ac si
" quis alius voluerit, reos pro-
" ditionis accusent: qui in
" judicio damnatus fuerit, in
" eum animadvertendum e
" præscripto legis in prodito-
" res latæ."

Huic decreto subscriptum est,

" Damnati sunt proditionis
" Archeptolemus Hippodami
" filius Agrylensis, præsens:
" Antiphon Sophili filius
" Rhamnusius, præsens. Iis
" hæc pœna constituta est, ut
" Undecim viris dedantur,
" bona eorum publicentur,
" decima portione Minervæ
" consecrata: utque eorum æ-
" des solo æquentur, et areis
" termini ponantur, cum hac
" inscriptione, ARCHEPTO-
" LEMI ET ANTIPHONTIS,

" ΤΙΦΩΝΤΟΣ ΤΟΙΝ ΠΡΟΔΟΤΑΙΝ. Τῷ δὲ δημάρχῳ ἀπο-
" φῶναί τε οἰκίαν ἐς τ', καὶ μὴ ἐξεῖναι θάψαι Ἀρχεπτό-
B " λεμον καὶ Ἀντιφῶντα Ἀθηνήσι, μηδ' ὅσοις Ἀθηναῖοι
" κρατῶσι· καὶ ἄτιμον εἶ) Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα,
" καὶ γένος τὸ ἐκ τούτοιν, καὶ νόθους καὶ γνησίους· καὶ ἐὰν
" ποιήσηταί τινα τῶν ἐξ Ἀρχεπτολέμου καὶ Ἀντιφῶντος,
" ἄτιμος ἔστω ὁ ποιησάμενος· ταῦτα δὲ γράψαι ἐν
" στήλῃ χαλκῇ, ἥπερ ἂν καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ
" Φρυνίχου, καὶ τοῦτο θέσθαι."

β'.

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ.

Ἀνδοκίδης Λεωγόρου μὲν ἦν πατρὸς, τῶν θεμένων
ποτὲ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνην Ἀθηναίοις, τὸν
δῆμον δὲ Κυδαθηναιῆς, ἢ Θουρεὺς, γένους εὐπατριδῶν,
C ὡς δὲ Ἑλλάνικος, καὶ ἀπὸ Ἑρμοῦ, καθήκει γὰρ εἰς αὐτὸν

A. 9. ἐς τὸν] Deeſt, ejuſque loco lacuna in E. Forte tale quid exciderit, ἀποφῆναι μὴ οἰκεῖν ἔτι τὸν τόπον.
B. 6. ἥπερ ἂν] Forte, ἐν ἥπερ.
B. 7. τούτου] Forte τοῦτο, ut Reiſk.
B. 10. πατρὸς, τῶν θεμένων] Ruhnkenius Hiſt. Crit. Orator. Gr. p. 49. corrigit, πατρὸς, τοῦ Ἀνδοκίδου τῶν θεμένων.
B. 12. Κυδαθήναιος, ἢ Θουρεὺς] Rectius Κυδαθηναιεὺς ἢ Θουρεύς, ut monuit Taylor. Lect. Lyſ. p. 690.

" PRODITORUM. Præfecto
" autem populi deferre do-
" mum * neque permitti, ut
" Archeptolemus et Antiphon
" Athenis aut in terra Athe-
" nienſium imperio ſubdita ſe-
" peliantur. Porro cum ip-
" ſos infames haberi debere,
" tum qui ex iis ſive ſpurii
" ſive legitimi naſcantur, in-
" famem etiam eum, qui ex
" iſtorum progenie aliquem
" adoptaverit. Hæc inſcri-
" benda eſſe columnæ æneæ,
" eamque ibi ponendam, ubi
" ea ſita eſt, quæ decreta de
" Phrynicho continet."

II.

ANDOCIDES.

Andocides Leogoræ filius, ejus qui aliquando Athenienſibus pacem adverſus Lacedæmonios compoſuit, pago Cydathenienſis, aut Thurenſis, gente patricia, adeoque, ſi Hellanico credimus, a Mercurio propagata ortus: nam ad ipſum pertinet præconum

τὸ κηρύκων γένος· διὸ καὶ προεχειρίσθη ποτὲ μετὰ Γλαύκωνος σὺν ναυσὶν εἴκοσι Κερκυραίοις βοηθήσων, διαφερομένοις πρὸς Κορινθίους. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀμπαθεῖς ἀσεβεῖν, ὡς καὶ αὐτὸς τὰς Ἑρμᾶς προεκόψας, καὶ εἰς τὰ τῶν Δήμητρος ἀμαρτῶν μυστήρια, διὰ τὸ πρότερον ἀκόλαστον ὄντα, νύκτωρ καμάσαντα, θεασῦσά τι τῶν ἀγαλμάτων τῆς θεοῦ, καὶ εἰσαγγελθέντα, ἐπειδὴ οὐκ ἠβουλήθη ὃν ἐζήτουν οἱ κατήγοροι δοῦλον ἐκδοῦναι, διαβληθῆναι, καὶ πρὸς τιὺ αἰτίαν τῆς δευτέρας γραφῆς D ὕποπτον γενέσθαι· ἣν μετ' οὐ πολὺν χρόνον τῆς ἐπὶ Σικελίαν πλοῦ συμβῆναι γενέσθαι· Κορινθίων εἰσπεμψάντων Λεοντίνους τε καὶ Αἰγεσταίους ἄνδρας, ἰδίᾳ μελλόντων βοηθεῖν αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων, νύκτωρ τοὺς περὶ τιὺ ἀγορᾶν Ἑρμᾶς περιέκοψαν, ὡς Κρᾶτιππός φησι, πρόσωπα μαρτῶν μυστήρια· κριθεὶς τε ἐπὶ τούτοις, ἀπέφυγεν ἐπὶ τῷ

C. 8. καὶ εἰσαγγελθέντα—πρόσωπα μαρτῶν μυστήρια] Hæc omnia et rebus turbata, et verbis corrupta ſunt.

progenies. Itaque aliquando fuit cum Glaucone delectus populi votis, ut cum viginti navibus opem ferret Corcyreis, quibus adverſum Corinthios lis erat. Poſtmodo violatæ religionis poſtulatus eſt, quod et ipſe de eorum eſſet cenſu, qui ſtatuas Mercurii truncaſſent, et arcana Cereris vulgaſſent: cui accuſationi anſam præbuit, quod is homo alioqui intemperans noctu per comeſſationem aliquando quandam Mercurii fregiſſet ſtatuam: et cum ſervum eum, quem actores ad quæſtionem expoſcebant, dedere noluiſſet, male ex ea re audiret, itaque ſecundo crimini occaſionem exhiberet: quæ poſterior actio adverſus eum ſuſcepta eſt parvo tempore ab expeditione claſſis in Siciliam ab Athenienſibus miſſæ. Cum enim Corinthii ſubmiſiſſent Leontinos et Ægeſtæos, privatim iis auxilio futuris Athenienſibus, noctu Mercurios, qui apud forum erant collocati, mutilaverunt, ut ait Cratippus. Cui delicto Andocides cum myſteriorum publicationem adjeciſſet, in judicium per-

μιμύσθην τὰς ἀδικούσας· σπουδὴν δὲ πᾶσαν ἐνεγκάμενος, ἐξεῦρε τὰς περὶ τὰ ἱερὰ ἁμαρτάνουσας, ἐν οἷς καὶ τὸν
E αὑτῦ πατέρα ἐμήνυσε· καὶ τὰς μὲ ἄλλας πάσας ἐλέγξας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὸν δὲ πατέρα ἐρρύσατο, καίτοι δεδεμένον ἤδη, ὑποφόμενος πολλὰ λυσιτελήσειν αὐτὸν τῇ πόλει· καὶ οὐκ ἐψεύσατο, ἤλεγξε γὰρ ὁ Λεωγόρας πολλὰς δημόσια χρήματα σφετερισομένους καὶ ἄλλα πολὰ ἀδικοῦντας· καὶ ἅμα μὲν ταῦτα ἀφείθη τῆς αἰτίας. Εὐδοκιμῶν δὲ ὁ Ἀνδοκίδης ἐπὶ τοῖς πολιτευομένοις, ἐπέθετο ναυκληρίᾳ, καὶ τοῖς τε Κυπρίων βασιλεῦσι καὶ πολλοῖς ἄλλοις δοκίμοις ἐπεξενώθη· ὅτε καὶ μίαν τῶν πολιτίδων, Ἀριστείδου θυγατέρα, ἀνεψιὰν ἔσαν αὐτῷ,
F λάθρᾳ τῶν οἰκείων ἐξαγαγὼν, ἔπεμψε δῶρον τῷ Κυπρίων βασιλεῖ. Μέλλων δὲ ἐπὶ τούτοις εἰς δικαστήριον

D. 8. ἐνεγκάμενος] Legendum, εἰσενεγκάμενος, ut Phot.
D. 9. ἁμαρτάνοντας] Forte, ἁμαρτόντας, ut E.

tractus, ita absolutus est, quod professus est se indicium de iis delaturum qui sacra violassent. In qua re conficienda cum nihil industriæ sibi feciſſet reliquum, fontes conquisivit, atque inter eos etiam patris nomen commemoravit: ac reliquos quidem omnes reos peregit, exitiumque eis conscivit: patrem, tametsi jam vinctum, eripuit neci, pollicens ejus operam multis in rebus utilem civitati futuram. Neque vero in hoc mentitus est; multos enim peculatores, aliisque flagitiis obligatos Leogoras coarguit: eaque de causſa absolutus suo est crimine. Ceterum Andocides cum ob ea quæ in republica gessiſſet, clarus haberetur, animum ad navicularıam mercaturam adjecit: et cum regibus Cypriorum, aliisque multis viris illustribus hospitii jus contraxit. Quo quidem tempore etiam consobrinam suam quandam civem, Aristidis filiam, suis clam subductam dono misit Cypriorum regi: ac sentiens se eo nomine in jus pertractum iri, rursus eandem e

εἰσάγεσθαι, πάλιν αὐτὴν ἐξέκλεψεν ἀπὸ τῆς Κύπρου, καὶ ληφθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐδέθη· λαθραῖος δὲ ἦκεν εἰς τὴν πόλιν, καθ' ὃν χρόνον οἱ Τετρακόσιοι διεῖπον τὰ πράγματα· δεθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν καὶ λαφυγών, αὖθις, ὁπότε καταλύθη ἡ ὀλιγαρχία, ἐξέπεσε τῆς πόλεως, τῶν Τριάκοντα τὴν ἀρχὴν παραλαβόντων· οἰκήσας δὲ τὸν τῆς φυγῆς χρόνον ἐν Ἠλίδι, καταλθόντων τῶν περὶ 835
Θρασύβουλον, καὶ αὐτὸς ἦκεν εἰς τὴν πόλιν· πεμφθεὶς δὲ περὶ τῆς εἰρήνης εἰς Λακεδαίμονα, καὶ δόξας ἀδικεῖν ἔφυγε. Δηλοῖ δὲ περὶ πάντων ἐν τοῖς λόγοις οἷς συγγέγραφεν· οἱ μὲν γὰρ, ἀπολογουμένου περὶ τῶν μυστηρίων εἰσὶν, οἱ δὲ, καθόδου δεομένου. Σώζεται δὲ αὐτῶ καὶ ὁ περὶ τῆς Ἐνδείξεως λόγος, καὶ Ἀπολογία πρὸς Φάακα, καὶ περὶ τῆς Εἰρήνης. Καὶ ἤκμακε μὲν κατ' τοῦτον τὸν χρόνον ἅμα Σωκράτει τῷ φιλοσόφῳ· ἄρχει δὲ αὐτῷ τῆς γενέσεως

A. 6. καθόδου] Sic Xyl. Mez. Valeſ. ad Harpocrat. p. 36. Vulgo, καθόλου.
A. 9. ἄρχει] Phot. ἤρχε ut Mez. conjecit: neutrum ſanum: ſcribendum erat χρόνος vel ſimile.

Cypro ſuffuratus, comprehenſuſque in facinore, et in vincula datus a rege fuit: elapſuſque Athenas rediit, Quadringentis viris tum rempublicam obtinentibus: a quibus in vincula conjectus, rurſumque fuga elapſus, quando paucorum in republica concidit poteſtas, ſolum vertit ſumma rerum ad Triginta tyrannos delata, atque Elide vixit: Thraſybulo demum cum ſuis in urbem reverſo, ipſe etiam in patriam rediit. Poſtea de pace Lacedæmonem miſſus et ſuſpectus rei mala fide geſtæ, in exilium abiit. Horum omnium ipſe argumenta in orationibus a ſe compoſitis reliquit. Aliæ enim ſunt crimen de violata abs ſe religione propulſantis: aliæ reditum flagitantis: extatque ejus etiam de Indicio delato alia, et ad Phæacem, et de Pace. Floruit eodem quo Socrates philoſophus tempore,

ὀλυμπιὰς μὴ ἑβδομηκοστὴ ὀγδόη, ἄρχων δὲ Ἀθήνησι Θεογενίδης, ὥστε τῇ εἰ) πρεσβύτερον αὐτὸν Λυσίᾳ ἔτεσί πῃ
B ἑκατόν. Τέτυ δὲ ἐπώνυμός ἐστι ὁ Ἑρμῆς ὁ Ἀνδοκίδου καλούμενος, ἀνάθημα μὲ ὢν φυλῆς Αἰγηίδος, ὑπολη θεὶς δὲ Ἀνδοκίδῃ διὰ τὸ πλησίον πεφυκέναι τ Ἀνδοκίδην. Καὶ αὐτὸς δὲ ἐχορήγησε κυκλίῳ χορῷ τῇ αὐτῇ φυλῇ ἀγωνιζομένῃ διθυράμβῳ, καὶ νικήσας ἀνέθηκε τρίποδα ἐφ' ὑψηλοῦ, ἄντικρυς τῦ Πωρίνυ Σελίνυ. Ἔστι δὲ ἁπλῦς καὶ ἀκατάσκευος ἐν τοῖς λόγοις, ἀφελής τε καὶ ἀσχημάτιστος.

γ'.

ΛΥΣΙΑΣ.

C Λυσίας υἱὸς ἦν Κεφάλου τῦ Λυσανίου τῦ Κεφάλου, Συρακουσίυ μὲν γένος, μεταναστάντος δὲ εἰς Ἀθήνας ὑπὸ δημίᾳ τε τ πόλεως, καὶ Περικλέυς τῦ Ξανθίππου

B. 1. ἑκατόν] Alienum a vero. Mez. corrigit ἐννέα: Taylor. Vit. Lyſ. p. 30. ὀκτώ.

B. 5. ἀγωνιζομένῃ] Sic E. Mez. Perizon. ad Ælian. Var. Hiſt. X, 6. qui item corrigit κύκλιον χορόν.

B. 6. Πωρίνυ Σελίνυ] Legendum, πωρίνυ Σειληνοῦ, quod monuit Taylor. Lect. Lyſ. p. 691.

natus Olympiade octava et ſeptuageſima, archonte Athenis Theogenida: ita ut Lyſiam præceſſerit ætate annis fere viginti. Nomen ab eo habuit etiam Mercurii ſimulachrum Andocideum, a tribu Ægeïde dedicatum proxime domum Andocidis. Sumtus etiam ſuppeditavit choro cyclico in tribus ſuæ gratiam ad certamen dithyrambicum. Victoriaque potitus tripodem dedicavit loco ſublimi, e regione Sileni e poro facti. In orationibus ſimplex eſt, apparatuque caret et figurarum ornamentis.

III.

LYSIAS.

Lyſias Cephali filius, Lyſaniæ nepos, Cephali pronepos fuit: hujus quidem Syracuſani domo, ſed qui Athenas commigraſſet, cum urbis deſiderio ejus adactus, tum Pe-

πείσαντος αὐτὸν, φίλον ὄντα καὶ ξένον, πλέτῳ διαφέρων, ὡς δέ τινες, ἐκπεσόντα τῶν Συρακουσῶν, ἡνίκα ὑπὸ Γέλωνος ἐτυραννοῦτο. Γενόμενος Ἀθήνησιν ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος τῷ μετὰ Φρασικλῆ, κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ὀγδοηκοστῆς καὶ δευτέρας ὀλυμπιάδος, τὸ μὲν πρῶτον συνεπαιδεύετο τοῖς ἐπιφανεστάτοις Ἀθηναίων· ἐπεὶ δὲ τὴν εἰς Σύβαριν ἀποικίαν τὴν ὕστερον Θουρίους μετονομασθεῖσαν ἔστελλεν ἡ πόλις, ᾤχετο σὺν τῷ πρεσ- D βυτάτῳ ἀδελφῷ Πολεμάρχῳ (ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι δύο, Εὔδιδος καὶ Βρέχυλλος) τῷ πατρὶ ἤδη τετελευτηκότος, ὡς κοινωνήσων τῷ κλήρου, ἔτη γεγονὼς πεντεκαίδεκα, ἐπὶ Πραξιτέλους ἄρχοντας, κἀκεῖ διέμεινε παιδευόμενος μὲν Τισίᾳ καὶ Νικίᾳ τοῖς Συρακουσίοις, κτησάμενος τε οἰκίαν καὶ κλήρῳ λαχὼν ἐπολιτεύσατο,

C. 4. διαφέραν] Forte, διαφέροντα, ut Amiot. Mez. Taylor. Vit. Lyſ. p. 28.
C. 7. Φρασικλῆ] Φρασικλείδη, Taylor.
D. 3. Εὔδιδος] Amiot. Xyl. verſ. Mez. Εὔδημος. Taylor. Εὐθύδημος.
D. 3. Βρέχυλλος] Ita omnes libri, excepto Xyl. et hinc Taylor. qui habent Βράχυλλος.
D. 7. κλήρῳ λαχὼν] κλήρῳ τυχὼν Phot. quod magis congruit in rem præſentem, et probat Taylor.

riclis Xanthippi filii ſuaſionibus obtemperans, quo amico atque hoſpite utebatur, homo prædives: alii expulſum Syracuſis eum fuiſſe aiunt, cum eam urbem Gelo tyrannus teneret. Natus eſt Lyſias Athenis, Philocle archonte qui Phraſicli ſucceſſit, anno ſecundo Olympiadis ſecundæ et octogeſimæ. Initio inter nobiliſſimos Athenienſium fuit inſtitutus. Cum autem civitas coloniam ad Sybarin mitteret, cui poſtea Thuriorum nomen factum fuit, eo una profectus eſt cum fratre majore natu, qui nominabatur Polemarchus, mortuo jam patre, (habuit etiam alios duos fratres, Eudemum et Brachyllum) ut in partem ſortis veniret. Actum hoc anno ætatis ejus quinto ſupra decimum, archonte Praxitele. Ibi ergo manſit, et formandum ſe Tiſiæ atque Niciæ Syracuſanis præbuit: domoque parta,

ἕως Κλεάρχου τοῦ Ἀθήνησιν ἄρχοντος, ἔτη ἑξήκοντα τρία. Τῷ δὲ ἑξῆς Καλλίᾳ, Ὀλυμπιάδι ἐνενηκοστῇ δευτέρᾳ τῶν κατὰ Σικελίαν συμβάντων Ἀθηναίοις, καὶ κινήσεως γενομένης τῶν τε ἄλλων συμμάχων καὶ μάλιστα τῶν τὴν Ἰταλίαν οἰκούντων, αἰτιαθεὶς ἀτιμάζειν, ἐξέπεσε μετ' ἄλλων τριῶν. Παραγενόμενος δὲ Ἀθήνησιν ἐπὶ Καλλίου τοῦ μετὰ Κλεόκριτον ἄρχοντος, ἤδη τῶν Τετρακοσίων κατεχόντων τὴν πόλιν, διέτριβεν αὐτόθι. Τῆς δὲ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίας γενομένης, καὶ τῶν Τριάκοντα κρατησάντων τὴν πόλιν, ἐξέπεσεν ἐπὶ ἔτη μείνας, ἀφαιρεθεὶς τὴν οὐσίαν καὶ τὸν ἀδελφὸν Πολέμαρχον· αὐτὸς δὲ λαθραῖος ἐκ τῆς οἰκίας ἀμφιθύρου οὔσης, ἐν ᾗ ἐφυλάττετο ὡς ἀπολούμενος, διῆγεν ἐν Μεγάροις. Ἐπιθεμένων δὲ τῶν ἀπὸ Φύλης τῇ καθόδῳ,

D. 8. Κλεάρχου] Immo Κλεοκρίτου Taylor. et Corsin. Fast. Att. T. III. p. 251.
D. 8. ἔτη ἑξήκοντα τρία] Forte, ἔτη ἔχων τριάκοντα τρία.
D. 9. Καλλίᾳ] Legendum, ἐπὶ Καλλίου, cum Mez.
E. 4. τριῶν] Rectius legatur τριακοσίων ex Dionys. Hal. cum Xyl. et Taylor.

forte ductus rempublicam gessit usque ad id tempus, quo tres supra sexaginta annos implevit, archonte Athenis Clearcho. Proximo anno, Callia archonte, Olympiade nonagesima et secunda, cum in Sicilia cladem accepissent Athenienses, commotique essent et alii socii, et præcipue qui Italiam incolebant, culpatus quod Atticis rebus faveret, cum aliis trecentis ejectus est, venitque Athenas Callia post Cleocritum archonte, cum jam Quadringenti viri urbi imperarent, ibique commoratus est. Pugna porro apud Ægospotamos facta, cum Triginta tyranni urbem occupassent, et ipse jam septem annos Athenis degisset, relegatus, bonis suis multatus est, amisso fratre Polemarcho: ipse per posticum domus, in qua adservabatur ad supplicium, elapsus Megaram venit, ibique interea degit. Cum autem cives a Phyla reditum molirentur, atque maximo usui ip-

ἐπεὶ χρησιμώτατος ἁπάντων ὤφθη, χρήματά τε παρασχὼν δραχμὰς δισχιλίας καὶ ἀσπίδας ἑξακοσίας, πεμφθεὶς δὲ σὺν Ἑρμᾶνι ὁπλίτας ἐμισθώσατο τριακοσίους, δύο τε ἔπεισε τάλαντα δοῦναι Θρασύλαιον τὸν Ἠλεῖον, ξένον αὑτῷ γεγονότα. Ἐφ' οἷς γράψαντος αὐτῷ Θρασυβούλου πολιτείαν μὲν τὴν κάθοδον ἐπὶ ἀναρχίας τῆς περὶ Εὐκλείδου, ὁ μὲν δῆμος ἐκύρωσε τὴν δωρεάν, ἀπενεγκαμένου δὲ Ἀρχίνου γραφὴν παρανόμων ἐξ ἀρχῆς ἀπροβούλευτον εἰσαχθῆναι, ἔλαθε τὸ ψήφισμα· 8;6
καὶ ὕστερον ἀπελαθεὶς τῆς πολιτείας τὸν λοιπὸν ᾤκησε χρόνον ἰσοτελὴς ὤν, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτόθι ὀγδοήκοντα τρία ἔτη βιούς, ἢ ὥς τινες, ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, ἢ ὥς τινες, ὑπὲρ ὀγδοήκοντα, ἰδὼν Δημοσθένην μειράκιον ὄντα. Γεννηθῆναι δέ φασιν ἐπὶ Φιλοκλέους ἄρχοντος. Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τετρακόσιοι εἰκοσιπέντε· τούτων γνησίους

F. 3. ἐπεὶ] Forte, εἶτα.
F. 5. Ἑρμᾶνι] Phot. Ἕρμωνι.
F. 6. δύο τε ἔπεισε] Ita ſcripſi pro vulgato, δύο· ἔπεισέ τε: item fere Mez. et Taylor. ad ſententiam convenit Phot.
F. 6. Θρασύλαιον] Phot. Θρασύδαιον.

ſe fuiſſet, nam et duo millia drachmarum ſuppeditavit, et ſcuta ducenta, et cum Hermane miſſus trecentos milites mercede conduxit, ac Thraſylæo Eleo hoſpiti ſuo perſuaſit ut duo talenta conferret: Thraſybulus idcirco ei poſt reditum decrevit civitatem, in magiſtratuum vacatione ante Euclidem. Quod donum cum ratum eſſe juſſiſſet populus, Archino id contra leges factum referente ad judices, quia ſine auctoritate ſcitum fuiſſet, reſciſſum fuit. Ita repulſus a publico munere Lyſias privatus reliquam ætatem exegit: mortuuſque eſt Athenis, annos natus tres et octoginta, aut, ut alii volunt, ſex et ſeptuaginta: alii annos vixiſſe ultra octoginta aiunt, ab eoque Demoſthenem adoleſcentulum viſum fuiſſe. Natus perhibetur archonte Philocle. Orationes ejus feruntur viginti et quinque ſupra qua-

φασὶν οἱ περὶ Διονύσιον καὶ Καικίλιον τὴν ἐν ἑξακοσίοις πρὸς τριάκοντα, ἐν οἷς δὶς μόνον ἡττῆσθαι λέγεται. Ἔστι δ' αὐτοῦ καὶ ὃν ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ἐγράψατο Ἀρ-
B χῖνος, τὴν πολιτείαν αὐτῷ περιέχων, καὶ κατὰ τῶν Τριάκοντα ἕτερος. Ἐγένετο δὲ πιθανώτατος καὶ βραχύταλος, τοῖς ἰδιώταις τοῖς πολλοῖς λόγους ἐκδούς. Εἰσὶ δ' αὐτῷ καὶ τέχναι ῥητορικαὶ πεποιημέναι, καὶ διαιρέσεις, ἐπιστολαί τε καὶ ἐγκώμια, καὶ ἐπιτάφιοι, καὶ ἐρωτικοί, καὶ Σωκράτους ἀπολογία ἐσχασμένη τῶν δικαστῶν. Δοκεῖ δὲ κατὰ τὴν λέξιν εὔκολος εἶναι, δυσμίμητος ὤν. Δημοσθένης δ' ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας λόγῳ ἐρωτᾷ αὐτὸν φησι γεγονέναι Μετανείρας ὁμοδούλου τῇ Νεαίρᾳ· ὕστερον δὲ ἔγημε Βραχίλλου τοῦ ἀδελφοῦ θυγατέρα. Μνημονεύει δὲ αὐτοῦ καὶ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ ὡς δεινοτάτου εἰπεῖν καὶ Ἰσο-

A. 9. Ἔστι δ' αὐτοῦ—περιέχων] Legendum videtur, Εἰσὶ δὲ οὗτοι καὶ ὁ ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος ὃ ἐγράψατο Ἀρχῖνος τὴν πολιτείαν αὐτοῦ περιελών: item in Verſione expreſſi.
B. 5. καὶ Σωκράτους] καὶ addidimus ex E.
B. 10. Βραχίλλου] Scripſi, ut ſupra, cum E. et Mez.

dringenas: de quibus germanas affirmant Dionyſius et Cæcilius eſſe triginta ſupra ducenas: quarum in duabus tantum victus dicitur. Hæ ſunt oratio ejus pro decreto, quod Archinus reprehendit, ne Lyſias civitatem acciperet: et alia adverſus Triginta tyrannos. Vim ad perſuadendum habuit maximam, ſummaque eſt uſus brevitate. Orationes privatis hominibus vulgo dedit. Sunt etiam ejus Præcepta artis oratoriæ, et Concio, atque Epiſtolæ, Laudationes, Funebres orationes, et Amatoriæ: item Defenſio Socratis, ingeniis judicum accommodata. Videtur dictio ejus facilis eſſe, quanquam eſt imitatu difficilis. Demoſthenes in oratione contra Neæram ait eum amatorem fuiſſe Metaniræ, quæ Neæræ fuerit conſerva: poſt autem duxit filiam Brachylli fratris ſui. Plato in Phædro mentionem ejus facit, ut ſumma vi dicendi præditi, et qui ætate I-

κράτης προσδυτέρου. Ἐποίησε δὲ καὶ εἰς αὐτὸν ἐπί- C
γραμμα Φιλίσκος, ὁ Ἰσοκράτης μὲν γνώριμος, ἑταῖρος
δὲ Λυσίου· δι' οὗ φανερὸν ὡς προέλαβε τοῖς ἔτεσιν καὶ
ἐκ τῶν ὑπὸ Πλάτωνος εἰρημένων ἀποδείκνυται· ἔχει
δὲ οὕτως,

Ὦ Καλλίπης θύγατερ, πολυηγόρε, φροντίδι δείξεις
Εἴ τι φρονεῖς, καί τι περισσὸν ἔχεις.
Τὸν γὰρ ἐς ἄλλο σχῆμα μεθαρμοσθέντα κἀ ἄλλοις
Ἐν κόσμοισι βίου σῶμα λαβόνθ' ἕτερον.
Δεῖ σ' ἀρετῆς κήρυκα τεκεῖν τινα Λυσιδάϊμνον,
Δόντα καταφθίμενον κὠ σοφῷ ἀθάνατον.
Ὅς τότ' ἐμῆς ψυχῆς δείξαι φιλέταιρον ἅπασι.
Καὶ τὴν τοῦ φθιμένου πᾶσι βροτοῖς ἀρετήν. D

Συνέγραψε δὲ λόγον κὠ Ἰφικράτει, τὸν μὲν πρὸς Ἁρ-
μόδιον, τὸν δέ, προδοσίας κρίνων Τιμόθεον, κὠ ἀμφοτέρους
ἐνίκα· ἀναδεξαμένου δὲ Ἰφικράτους τὰς τοῦ Τιμοθέου
πράξεις, ταῖς εὐθυναῖς ἀναλαβὼν τὴν τῆς προδοσίας

C. 6. Ὦ Καλλίπης—] In emendando hoc Epigrammate operam posuerunt Salmas. Markland. ap. Taylor. Vit. Lys. p. 60. Toup. Em. Suid. II. p. 194. Lennep. ad Phalar. p. 273. Reiskius etiam; de quorum conjecturis in Animadverss. dicemus. Equidem non in Lysiam, sed Lysidem Pythagoreum, scriptum arbitror. Ceterum ita constituendum videtur: Εἰ δ' ἄγε Καλλιόπης θύγατερ, πολυηγόρε φρόντι, Δείξεις εἴ τι φρονεῖς καί τι περισσὸν ἔχεις· Τῷ γὰρ ἐς ἄλλο σχῆμα μεθαρμοσθέντι κἀ ἄλλοις Ἐν κόσμοισι βίου σῶμα λαβόνθ' ἕτερον, Δεῖ σ' ἀρετῆς κήρυκα τεκεῖν τινα Λυσίδι ὕμνον, Ζῶντι κατὰ φθιμένων κὠ σοφῷ, ἀθάνατον, Ὅς τότ' ἐμῆς ψυχῆς δείξαι φιλέταιρον ἄπαυστον, Καὶ τὴν τοῦ φθιμένου πᾶσι βροτοῖς ἀρετήν.

D. 3. κρίνων Τιμόθεον] Legendum, κρίνοντι Τιμόθεον, cum Taylor.

socratem anteiverit. Philiscus ipsius socius, et Isocratis auditor, carmen composuit de eo: unde idem potest cognosci quod ex Platone diximus: ejus sententia hæc est,

Filia Calliopes argutula, nunc age monstra
Quid subtile tibi, quidve siet sapiens.
Namque aliam nactum formam, mundique in alius
Diverso latebris corpore conspicuum
Lysida præconem virtutis te parere est fas,
Cujus apud manes gloria sit celebris.
Qui mea defuncti jactet præconia, laudes
Et nostræ socius dicat amicitiæ.

Conscripsit etiam orationem Iphicrati, quæ est in Harmodium, et aliam qua proditionis accusavit Timotheum: vicit ambabus. Cum autem Timothei actiones in se recepisset, et crimina proditionis diluere

ἀπίαν, ἀπολογεῖται μὲν τῷ Λυσίᾳ λόγῳ καὶ αὐτὸς μὴ ἀπελύθη, ὁ δὲ Τιμόθεος ἐζημιώθη πλείστοις χρήμασι. Ἀνέγνω δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει λόγον μέγιστον, διαλλαγέντας τοὺς Ἕλληνας καταλῦσαι Διονύσιον.

Δ'.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

E Ἰσοκράτης Θεοδώρου μὲν ἦν υἱὸς τοῦ ἀρχιερέως τῶν μετρίων πολιτῶν, θεράποντας αὐλοποιοὺς κεκτημένου, καὶ εὐπορήσαντος ἀπὸ τούτων, ὡς καὶ χορηγῆσαι καὶ παιδεῦσαι τοὺς υἱούς· ἦσαν γὰρ αὐτῷ καὶ ἄλλοι, Τελέσιππος καὶ Διόμνηστος, ἦν δὲ καὶ θυγάτριον· ὅθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς κεκωμῴδηται ὑπὸ Ἀριστοφάνους καὶ Στράτιδος. Γεν-F όμενος δὲ ἐπὶ τοῦ ὀγδοηκοστοῦ ἕκτου ὀλυμπιάδος Λυσιμάχου Μυῤῥινουσίου, δύο καὶ εἴκοσιν ἔτεσιν, πρεσβύτερος

E. 2. ἀρχιερέως] Legendum vel cum Phot. Ἐρχιέως, vel potius Ἐρεχθιέως ut edidit Xyl. e Steph. Byz. Voc. Ἐρεχθίς.

F. 1. Λυσιμάχου—ἔτεσιν] Hier. Wolfius ad Isocrat. p. 839. corrigit ex Dionys. Hal. Λυσιμάχου Μυῤῥινουσίου ἄρχοντος Ἀθήνησι, δυσὶ καὶ εἴκοσιν ἔτεσι νεώτερος Λυσίου: ad rei veritatem probabiliter.

vellet, oratione usus est ad defensionem a Lysia conscripta, estque absolutus, Timotheo maxima multato pecunia. Recitavit etiam in solenni Olympico conventu orationem, in qua ostendit Græcos hoc maximum facturos, si inter se instaurata gratia Dionysium dejiciant.

IV.

ISOCRATES.

Isocrates Theodori filius fuit, Erechthiensis, unius de mediocribus civibus, et qui famulos haberet, qui tibias conficerent, atque inde tantum rei faceret, ut et choro sumtus suppeditaret, et filios liberaliter institueret: nam præter Isocratem etiam alios habuit, Telesippum ac Diomnestum, ac filiam: itaque tibiarum gratia eum traduxere Aristophanes atque Stratis comici. Natus est sub sextam et octogesimam Olympiadem, archonte Lysimacho Myrrhinusio. Lysia posterior fuit annis viginti et duobus. Pla-

δὲ Πλάτωνος ἐπὶ, παῖς μὲν ὢν ἐπαιδεύετο ὑδενὸς ἧττον Ἀθηναίων, ἀκροώμενος Πρωδίκου τε τοῦ Κίου, καὶ Γοργίου τοῦ Λεοντίνου, καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου, καὶ Θηραμένους τοῦ ῥήτορος· οὗ καὶ συλλαμβανομένου ὑπὸ τῶν Τριάκοντα, καὶ φυγόντος ἐπὶ τὸν Βωμὸν τὸν Ἑφίαν, ἁπάντων καταπεπληγμένων, μόνος ἀνέστη βοηθήσων, καὶ πολὺν χρόνον ἐστίγησε κατ' ἀρχὰς, ἔπειτα ὑπ' αὐτοῦ παρητήθη, εἰπόντος, Ὀλιγωρότερον αὐτῷ συμβήσεσθαι εἴ τις 837
τῶν φίλων ἀπολαύσῃ τῆς συμφορᾶς· καὶ ἐκεῖνος πολλὰς ἄλλας τέχνας αὐτῷ φασι συμπραγματεύσασθαι, μάλιστα δὲ τοῖς δικαστηρίοις ἐσυκοφαντεῖτο, αἱ εἰσὶν ἐπιγεγραμμέναι Βότρυος. Ἐπεὶ δὲ ἐωράθη, τῶν μὲν πολιτικῶν πραγμάτων ἀπέσχετο, ἰσχνόφωνός τε ὢν, καὶ εὐλαβὴς τὸν τρόπον, καὶ τὰ πατρῷα ἀποβεβληκὼς ἐν τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμῳ· ἄλλοις δὴ μεμαρτυρηκὼς φάνεται, ἕνα δὲ μόνον εἰπὼν λόγον τὸν περὶ τ' Ἀντιδόσεως. Δια-

A. 8. μεμαρτυρηκὼς] μεμελετηκὼς corrigunt Wolf. et Xyl.

tone prior annis ſeptem. Puer inſtitutus eſt ita ingenue, ut quiſquam alius Athenienſium: audivitque Prodicum Ceum, Gorgiam Leontinum, Tiſiam Syracuſanum, Theramenem rhetorem. Huic, cum Triginta tyranni eum comprehendi juſſiſſent, et ad aram Curiæ confugiſſet, ſolus Iſocrates ſurrexit opitulaturus: et aliquandiu initio tacuit. Deinde ipſe eum dehortatus eſt Theramenes, quod diceret auctum ſibi iri dolorem, ſi ſuæ calamitatis amicorum aliquis fieret particeps. Sed et præcepta artis quædam a Theramene facta hunc ferunt uſurpaſſe, cum in judicio impeteretur calumniis: quæ Botoni inſcribuntur præcepta. Poſtquam virilem ætatem attigit Iſocrates, civilibus abſtinuit rebus: quod et gracili eſſet voce, et ingenio timido, et paterna bona bello contra Lacedæmonios perdidiſſet. Apparet autem aliis eum orationes compoſuiſſe, unicam ipſum dixiſſe de permutatione. Cum ſcholam inſtituiſſet, ani-

τελεῖν δὲ συγκαμόμενος, ὅπῃ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ γράφειν
B διανοηθεὶς ἐτράπετο, καὶ τὸν τε πανηγυρικὸν λόγον καὶ
τινας ἄλλας τῶν συμβουλευτικῶν, ἃς μὲν αὐτὸς γράφων
ἀνεγίνωσκεν, ἃς δὲ ἑτέροις παρεσκεύαζεν, ἡγούμενος ὅπως
ὅπῃ τὸ τὰ δέοντα φρονεῖν τοὺς Ἕλληνας παρασκέψαιτο.
Διαμαρτάνων δὲ τῆς προαιρέσεως, τόπων μὲν ἀπέσχε,
σχολῆς δὲ ἠγεῖτο ὡς τινές φασι, πρῶτον ὅπῃ Χίοι, μαθη-
τὰς ἔχων σπουδαίους· ὅτε καὶ ἰδὼν τὸν μισθὸν ἀριθμούμενον,
εἶπε δακρύσας, "Ὡς ἐπέγνων ἐμαυτὸν νῦν τούτοις πε-
"πραμένον." Ὁμιλῶν δὲ τοῖς βουλομένοις, χωρίσας
πρῶτος τοὺς ἐριστικοὺς λόγους τῶν πολιτικῶν, περὶ οὓς
C ἐσπούδασε. Καὶ ἀρχὰς δὲ καὶ περὶ τὴν Χίον κατέστησε,
καὶ τὴν αὐτὴν τῇ πατρίδι πολιτείαν. Ἀργύριόν τε ὅσον
οὐδεὶς σοφιστῶν εὑπόρησεν, ὡς καὶ τριηραρχῆσαι. Ἀκ-
ουσταὶ δ' αὐτῷ ἐγένοντο εἰς ἑκατόν, ἄλλοι τε πολλοὶ, καὶ

B. 1. διανοηθεὶς] ἃ διανοηθείη ex Dionyſ. Hal. probant Wolf. et Xyl.
C. 2. τὴν αὐτὴν] Sic E. T. V. P. Anon. Wolf. Mez. Vulgo, τὴν αὐτῇ.

mum ad philoſophandum ac ſcribendum applicuit: ſcripſitque orationem Panegyricam, et alias quaſdam quæ in conſulendo verſantur, quas partim ipſe recitavit, partim aliis declamandas dedit, opinans ita ſe Græcos ad curam rerum neceſſariarum ſuſcipiendam excitaturum. Sed conatu eo ad irritum cadente, omiſſo hoc inſtituto, ludum aperuit in Chio primum, ut aiunt, novem diſcipulis: cum quidem ferunt, eum, ut numerari mercedem vidit, flentem dixiſſe, *Nunc intelligo, me his eſſe venditum.* Ad ſui conſuetudinem omnes admiſit, qui uti ea vellent. Primus contentioſas orationes a civilibus, quibus operam dabat, ſegregavit. Quin et magiſtratus in Chio conſtituit, et ſimilem Athenienſis formam reipublicæ. Argenti quantum nemo alius ſophiſtarum confecit: ita quidem, ut etiam triremes ſuo ſumtu inſtrueret. Auditores ejus fuerunt amplius centum interque alios Timotheus Cononis filius,

Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, σὺν ᾧ καὶ πολλὰς πόλεις ἐπῆλθε, συμπιθεὶς τὰς πρὸς Ἀθηναίους ὑπὸ Τιμοθέου πεμπομένας ἐπιστολάς· ὅθεν ἐδωρήσατο αὐτῷ τάλαντον τῶν ἀπὸ Σάμου περιγενομένων. Ἐμαθήτευσε δ' αὐτῷ καὶ Θεόπομπος ὁ Χῖος, καὶ Ἔφορος ὁ Κυμαῖος· καὶ Ἀσκληπιάδης, ὁ τὰ τραγῳδούμενα συγγράψας· καὶ Θεοδέκτης ὁ Φασηλίτης, ὁ τὰς τραγῳδίας ὕστερον γράψας, οὗ δηλοῖ τὸ μνῆμα πρὸς τὴν Κυαμῖτιν πορευομένοις καὶ τὴν ἱερὰν ὁδὸν τὴν ἐπ' Ἐλευσῖνα, τανῦν κατερρειμμένον, ἔνθα καὶ D τοὺς ἀνδρῶν τῶν ποιητῶν ἀνέστησε σὺν αὐτῷ, ὧν Ὅμηρος ὁ ποιητὴς σώζεται μόνος· Λεώδαμάς τε Ἀθηναῖος, καὶ Λάκριτος ὁ νομοθέτης Ἀθηναίοις· ὡς δέ τινές φασι, καὶ Ὑπερείδης, καὶ Ἰσαῖος. Καὶ Δημοσθένει δέ ἔτι ῥητορεύοντί φασι μὴ σπουδῆς προσελθεῖν αὐτῷ, καὶ χιλίας μνᾶς, ἃς μόνας εἰσεπράττετο, οὐκ ἔχειν φάναι διδαχεῖν, διακο-

D. 4. Λάκριτος ὁ νομοθέτης] Lacriti nomen nec cognitum ſatis nec hoc loco certum: Photius item habet, at ceterum rectius νομοθετήσας.
D. 5. Δημοσθένει] Sic E. T. V. Vulgo, Δημοσθένης τε.
D. 7. μόνας] Vel mutandum in τὰς μαθητὰς, vel reponendum poſt διακοσίας δὲ, cum Wolf.

cum quo multas obivit urbes, epiſtolas componens eas, quas Timotheus ad Athenienſes miſit: qui eam ob rem talento ex iis quæ a Samo erat adeptus ipſum donavit. Diſcipuli Iſocratis fuerunt etiam Theopompus Chius, Ephorus Cumæus, Aſclepiades tragœdiæ ſcriptor, et Theodectes Phaſelita, qui ipſe etiam poſtmodo tragœdias ſcripſit, (cujus monumentum fuit ad Cyamitidem euntibus via ſacra quæ Eleuſinem ducit, nunc rudera exſtant: ibi etiam cum ſua, ſtatuas nobilium poëtarum excitavit, de quibus ſolius Homeri ſupereſt:) præterea Leodamas Athenienſis, et Lacritus qui leges Athenienſibus condidit. Sunt qui Hyperiden et Iſæum addant. Sed et Demoſthenem ſtudioſe, aiunt, ſe ei etiamnum docenti artem adjunxiſſe, et quia mille drachmas (tanti is docebat) ſolvendo non eſſet, ducenas

σίας δὲ δώσειν ἐφ' ᾧ τε τὸ τέμπτον μέρος ἐκμάθῃ· τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι ὡς, "Οὐ τεμαχίζομεν, ὦ Δημόσθενες, "τὴν τέχνην· ὥσπερ δὲ τοὺς καλοὺς ἰχθῦς ὅλους "πωλοῦμεν, οὕτω κἀγώ σοι, εἰ βούλοιο μαθητεύειν, ὁλό- "κληρον ἀποδώσομαι τὴν τέχνην." Ἐτελεύτα δὲ ἐπὶ Χαιρωνίδου ἄρχοντος, ἀπαγγελθέντων τῶν περὶ Χαιρώνειαν ἐν τῇ Ἱπποκράτους παλαίστρᾳ πυθόμενος, ἐξαγαγὼν αὐτὸν τὸ βίβλιον τετράσιν ἡμέραις διὰ τὸ σιτίων ἀπέχεσθαι, παρεπῶν τρεῖς ἀρχὰς δραμάτων Εὐριπίδου·

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ·
Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πῖσαν μολών·
Σιδώνιον ποτ' ἄστυ Κάδμος ἐκλιπών·

ὀκτὼ καὶ ἐνενήκοντα ἔτη βιούς, ἢ, ὥς τινες, ἑκατόν, οὐχ ὑπομείνας τετράκις ἰδεῖν τὴν Ἑλλάδα καταδουλωμένην· περὶ σιωπῆς, ἢ, ὥς τινες, περὶ τεσσάρων ἐτῶν τῆς τελευτῆς συγγράψας τὸν Παναθηναϊκόν. Τὸν δὲ Πανηγυρικὸν ἔτεσι δέκα συνέθηκεν, οἱ δὲ, δεκαπέντε λέγουσιν,

F. 2. τετράκις] Sic et Phot. tamen displicet, malim vel deleri vel mutari in γεγηρακώς. Wolfius quidem interpretando expedire studet.
F. 3. ἐτῶν] Sic T. V. Anon. Wolf. Vulgo, τῶν.

obtulisse, ut quintam partem disceret: ac respondisse Isocratem, *At vero nos, O Demosthenes, non in frusta tribuimus artem, sed eorum more qui bonos pisces totos vendunt agimus: tibi, si discere est animus, totam tradituri artem.* Mortuus est Chæronida archonte, cum in Hippocratis palæstra nuncium de Chæronensi clade accepisset: nam quatriduana inedia seipsum e vita eduxit, præfatus tria initia Euripidearum fabularum.

Danaus natarum quinquies decem pater.
Pisas petens prognatus Tantalo Pelops.
Urbem Cadmus linquens olim Sidoniam.

Annos vixit octo supra nonaginta, aut, ut alii tradunt, centum, non sustinens videre Græciam quartum in servitutem redactam. Anno (sunt qui quatuor annos dicant) ante mortem, Panathenaicam scripsit orationem: Panegyricam annis ante exitum decem, aut, si aliis credendum sit,

ὃν μετενηνοχέναι ἐκ τῆς Γοργίου τῆς Λεοντίνου καὶ Λυσίου· τὸν δὲ περὶ τῆς Ἀντιδόσεως, δύο καὶ ὀγδοήκοντα ἔτη γεγονώς· τὸν δὲ πρὸς Φίλιππον, ὀλίγῳ πρότερον ἢ τελευτᾷ. Ἐγένετο δὲ αὐτῷ καὶ παῖς Ἀφαρεὺς πρεσβύτῃ 838
ὄντι, ἐκ Πλαθάνης τῆς Ἱππίου τοῦ ῥήτορος ποιητός, τῆς δὲ τῆς γυναικὸς τριῶν παίδων ὁ νεώτατος. Εὐπόρησεν ἱκανῶς, οὐ μόνον ἀργύριον εἰσπράττων τοὺς γνωρίμους, ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰ Νικοκλέους τοῦ Κυπρίων βασιλέως, ὃς ἦν υἱὸς Εὐαγόρου, εἴκοσι τάλαντα λαβὼν ὑπὲρ τοῦ πρὸς αὐτὸν γεγραφέντος λόγου· ἐφ' οἷς φθονηθεὶς τρὶς προεβλήθη τριήραρχος, καὶ τὸ δὶς μὲν ἀσθένειαν σκηψάμενος, ἀφῆκε τῆς παιδὸς παρητήσατο, τὸ δὲ τρίτον ἀναγκασθείς, ἀνήλωσεν οὐκ ὀλίγα. Πρὸς δὲ τὸν εἰπόντα πατέρα ὡς οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀνδράποδον συνέπεμψε τῷ παιδίῳ· "Τοιγαροῦν," ἔφη, "ἄπιθι· δύο γὰρ ἀντ' ἑνὸς ἕξεις ἀνδράποδα." Β
Ἠγωνίσατο δὲ καὶ τὸν ἐπὶ Μαυσώλῳ τεθέντα ὑπὸ Ἀρ-

A. 8. τριήρας] Monſtrum nominis: forte, ut T. V. τριήραρχος: Wolf. et Xyl. τριηραρχεῖν.
A. 8. τὸ δὶς] τὸ delendum cum Mez. καὶ τοι T. V.
A. 9. ἀναγκὰς] Malim ἀναγκασθείς.

quindecim, quem e Gorgiæ Leontini et Lyſiæ ſcriptis fertur tranſtuliſſe: eam de Permutatione, annos natus duos ſupra octoginta: ad Philippum, paulo ante obitum. Jam ſenex Plathanes, quam Hippiæ oratoris ante uxorem duxerat, filium de tribus natu minimum Aphareum adoptavit. Satis dives fuit: quod non tantum mercedem a diſcipulis exigeret, ſed etiam a Nicocle Cypriorum rege, Evagoræ filio, viginti talenta pro oratione de ipſo ſcripta accepiſſet. Inde invidiæ obnoxius, ter delectus eſt ad inſtruendam triremem: quod cum valetudine adverſa præſcripta bis per filium excuſaſſet, tertio rem ſuſcepit, ſumtuſque fecit haud exiguos. Patri, qui diceret ſe filio neminem excepto uno mancipio adjunxiſſe, *Abi ergo*, inquit, *habiturus loco unius duo mancipia*. Obivit etiam certamen in honorem Mauſoli

τεμισίας ἀγῶνα· τὸ δὲ ἐγκώμιον ὐ σώζεται. Ἐποίησε δὲ καὶ εἰς Ἑλένην ἐγκώμιον, καὶ Ἀρεοπαγιτικόν. Ἐξελθεῖν δὲ τοῦ βίου οἱ μὲν ἐναταῖόν φασι σίτων ἀπεχόμενον, οἱ δὲ τεταρταῖον ἅμα ταῖς ταφαῖς τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων. Συνέγραψε δ' αὐτοῦ καὶ ὁ παῖς Ἀφαρεὺς λόγους. Ἐτάφη δὲ μετὰ τῆς συγγενείας, πλησίον Κυνοσάργους ὑπὸ τοῦ λόφου ἐν ἀριστερᾷ, ὁ υἱός τε καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Θεόδωρος, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· ταύτης τε ἀδελφὴ, τηθὶς δ' ῥήτορος, Ἀνακώ· καὶ ὁ ποιητὸς υἱὸς Ἀφαρεύς· καὶ
C ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Σωκράτης, μητρὸς Ἰσοκράτους ἀδελφῆς Ἀνακοῦς ὤν· ὁ, τε ἀδελφὸς αὐτῷ, ὁμώνυμος δ' πατρὸς, Θεόδωρος· καὶ οἱ ὑωνοὶ δ' ποιηθέντος αὐτῷ παιδὸς Ἀφαρέως Ἀφαρεύς, καὶ ὁ τούτου πατὴρ Θεόδωρος, ἥ τε γυνὴ Πλαθάνη, μήτηρ δὲ δ' ποιητοῦ Ἀφαρέως. Ἐπὶ μὲν δὴ τούτων

B. 8. πλησίον] Sic E. Vulgo, πλησίον δέ.
B. 9. ἐν ἀριστερᾷ] Sic T. V. Anon. Vulgo, ἐν abeſt.
B. 9. ὁ υἱός τε] Inſititium videtur: et Xyl. omiſit vertendo.
C. 2. ἀδελφὸς αὐτοῦ] Sic Wolf. et Auger. nuperrimus Iſocratis editor. Libri omnes, ἀδελφὸς αὐτῷ.
C. 3. καὶ οἱ υἱωνοὶ—Πλαθάνη] Legendum, καὶ οἱ υἱωνοὶ αὐτοῦ, τοῦ ποιηθέντος αὐτῷ παῖδες Ἀφαρέως, ἥ τε γύνη Πλαθάνη: itaque partim conjecerant Wolf. et Auger. In E. lacuna eſt inter Ἀφαρεὺς et καὶ ὁ: unde eo magis de corruptela conſtat.

ab Artemiſia inſtitutum: ſed ea laudatio periit. Fecit et Helenæ laudationem, et Areopagiticum. Vita exceſſiſſe aiunt alii cum novem, alii cum quatuor diebus cibo abſtinuiſſet: inciditque ejus obitus in exſequias eorum qui ad Chæroneam oppetierant. Orationes conſcripſit etiam filius ejus Aphareus. Sepultus eſt cum gentilibus ſuis prope Cynoſarges ad lævam in tumulo: ibi enim conditi ſunt Iſocrates, et pater Theodorus, et mater, ejuſque ſoror Anaco, et adoptitius filius Aphareus, et Socrates Anacus filius, et Iſocratis frater idem cum patre nomen gerens, et nepotes Iſocratis Aphareo nati, Aphareus, ejuſque pater Theodorus et uxor Plathane, mater Apharei adoptati. Ho-

τράπεζαι ἑπῆσαν ἓξ, αἱ νεῶ ὐ σώζονθ· αὐτῷ δὲ Ἰσοκράτῃ ὑπὲ τοῦ μνήματος ἑπῆν κιὼν τριάκοντα πηχῶν, ἐφ' ᾧ σφρὼ πηχῶν ἑπῖὰ συμβολικῶς, ὁ νεῶ ὐ σώζεται. Ἦν δὲ καὶ αὐτῦ τράπεζα πλησίον ἔχουσα ποιητάς τε καὶ τὺς διδασκάλυς αὐτῦ, ἐν οἷς κ' Γοργίαν εἰς σφαῖραν ἀστρολογικὼ βλέποντα, αὐτόν τε τὸν Ἰσοκράτω παρεστῶτα. Ἀνάκειται δὲ αὐτῦ καὶ ἐν Ἐλευσῖνι εἰκὼν χαλκῆ, ἔμπροσθεν τῦ προστώυ, ὑπὸ Τιμοθέυ τῦ Κόνωνος, καὶ ὑπιγέγραπται,

Τιμόθεος φιλίας τε χάριν, ξενίην τε προτιμῶν
Ἰσοκράτυς εἰκὼ τήνδ' ἀνέθηκε θεαῖς·

Λεωχάρυς ἔργον. Φέρονται δ' αὐτῦ λόγοι ἑξήκοντα, ὧν εἰσι γνήσιοι, κατὰ μὲν Διονύσιον εἰκοσιπέντε, κατὰ δὲ Καικίλιον εἰκοσιοκτὼ, οἱ δ' ἄλλοι κατεψευσμένοι. Εἶχε δ' ἀλλοτρίως πρὸς ὑπόδειξιν· ὡς ἀφικομένων ποτὲ πρὸς αὐτὸν τριῶν ἐπὶ τὶω ἀκρόασιν, τὺς μὲν

C. 7. κιὼν] Non dubitavi recipere ex T. V. Anon. Wolf. idem voluit P. κριάν. Vulgo, κριός.
D. 6. ξενίην] Phot. σύνεσιν.

rum monumentis impositæ erant mensæ sex, quæ perierunt. In ipsius autem Isocratis cippo posita fuit columna cubitorum triginta, eique incubuit Siren cubitorum septem: quod indicium fuit ipsius eloquentiæ: neque exstat amplius. Fuit etiam prope mensa, habens poëtas et magistros ejus: interque eos Gorgiam, qui in globum cœlestem intueretur, adstante Isocrate. Eleusine etiam statua ei ærea dedicata est a Timotheo Cononis filio, ante vestibulum porticus, cum hac inscriptione,

Dedicat Isocratis statuam sacratque deabus
Hospitii et studii nomine Timotheus.

opus Leocharis. Orationes ipsius feruntur sexaginta: de quibus germanæ sunt, si Dionysium sequimur quinque et viginti: si Cæcilium, octo et viginti: reliquæ adulterinæ. Alienus fuit a declamatione publica: itaque de tribus ad ipsum audiendum aliquando

δύο καταλεῖν, τὸ δὲ τρίτον ἀπολῦσαι, φάμενος, " Εἰς " τὴν ὕστερον ἥξειν· νυνὶ γὰρ αὐτῷ τὸ θέατρον εἶναι " ἐν ἀκροατηρίῳ." Εἰώθει δὲ καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ λέγειν, ὡς " Αὐτὸς μὲν δέκα μνῶν διδάσκει, τῷ " δὲ αὐτὸν διδάξαντι τόλμαν καὶ εὐφωνίαν δώσειν δέκα- " χιλίας." Καὶ πρὸς τὸν ἐρόμενον διὰ τί οὐκ ὢν αὐτὸς ἱκανὸς, ἄλλους ποιεῖ, εἶπεν, " Ὅτι καὶ αἱ ἀκόναι " αὐταὶ μὲν τεμεῖν οὐ δύνανται, τὸν δὲ σίδηρον τμητικὸν " ποιοῦσιν." Εἰσὶ δ' οἱ καὶ τέχνας αὐτὸν λέγουσιν συγ- γεγραφέναι· οἱ δὲ οὐ μεθοδῳ, ἀλλ' ἀσκήσει χρήσασθαι. F Πολίτῃ δὲ οὐδέποτε εἰσέπραξε μισθόν. Παρήτησε δὲ τοῖς γνωρίμοις εἰς τὰς ἐκκλησίας ἅπασιν, ἀνα- φέρειν αὐτῷ τὰ εἰρημένα. Ἐλυπήθη δὲ καὶ ὁ μετρίως ἐπὶ τῷ Σωκράτους θανάτῳ, καὶ μελανειμονῶν τῇ ὑστεραίᾳ προῆλθε. Πάλιν δὲ ἐρομένου τινὸς αὐτὸν τί ῥητορική, εἶπεν, " Τὰ μὲν μικρὰ, μεγάλα, τὰ δὲ μεγάλα, μικρά

E. 4. ἀκροατηρίῳ] Legendum, ἀκροατηρίῳ, cum Wolf. Xyl. verſ. Mez. Salmaſ.

venientibus, duos retinuit, tertio in poſterum diem rejecto: quod diceret *ſibi nunc theatrum eſſe in auditorio.* Solebat etiam diſcipulis ſuis dicere, *ſe docere decem minarum mercede: ſed ei qui ipſum audacem ac vocalem docendo redderet decem millia minarum daturum.* Interrogatus cur cum ipſe ad dicendum non ſatis eſſet inſtructus, alios tamen inſtrueret, reſpondit: *Cotes etiam non habere facultatem ſecandi, habere autem vim ferri acuendi.* Sunt qui eum præcepta artis oratoriæ ſcripſiſſe dicant: alii non via ac ratione uſum, ſed ſola exercitatione, tradunt. A cive nunquam ullo mercedem exegit. Diſcipulis ad concionem abeuntibus injunxit, ut quæ ibi orationes habitæ eſſent, eas ad ſe referrent. Morte Socratis haud mediocrem cepit dolorem: atque adeo atratus poſtridie proceſſit. Interrogatus quæ vis eſſet rhetoricæ, reſpondit, *de parvis magna, de*

" ποιεῖν." Ἐπιώμβυος δέ ποτε τῷ Νικοκρέοντι τῷ Κύπρου τυράννῳ, παρεπομβύων αὐτὸν τῶν παρόντων διαλεχθῆναι, ἔφη, " Οἷς μὲν ἐγὼ δεινὸς, οὐχ ὁ νῦν καιρὸς, " οἷς δὲ ὁ νῦν καιρὸς, οὐκ ἐγὼ δεινός." Σοφοκλέα δὲ τὸ τραγικὸν θεασάμβυος ἐπόμβυον ἐρωτικῶς παιδί, εἶπεν, " Οὐ " μόνον δεῖ, Σοφόκλεις, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, " ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς." Τὸν δὲ Κυμαίου Ἔφορον ἀπαγόντων τῶν διδασκάλων, καὶ πάλιν ἐπὶ τοῦ παιδὸς Δημοφίλου πεμφθέντος ἐπὶ δευτέρῳ μισθῷ, παίζων Δίφορον αὐτὸν ἐκάλει, ἐπαύσασε μήν τοι ἱκανῶς περὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἐπίθεσιν τῆς χρείας αὐτὸς ἐπεθήκατο. Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τὰ ἀφροδίσια καταφερὴς, ὡς ἐπιπάσῳ παρειλκυσμένῳ ἐν τῇ κοίτῃ χρῆσθαι, κεφαλὴν ἀβρόβαχον ἔχοντα τὸ περισκέλαιον· καὶ νέον μὲν ὄντα μὴ γῆμαι, γηράσαντα δὲ ἑταίρᾳ συνεῖναι, ᾗ ὄνομα ἦν B

A. 6. Δίφορον] Δίφορον Amiot. Xyl. T. Schott. Anon. Mez. Vulgatum tamen nolui repudiare.

magnis parva facere. Conviva aliquando apud Nicocreontem Cypri tyrannum, cum ad differendum ab una accumbentibus invitaretur, reſpondit, *de iis rebus, in quibus valeo, nunc dicere non eſt tempeſtivum: de quibus autem dicere jam eſſet tempeſtivum, de iis nihil valeo eloqui.* Sophoclem tragœdiæ ſcriptorem videns amatorie puero cuidam comitari dixit, *Non manus modo te, O Sophocles, tecum continere, ſed etiam oculos oportet.* Cum Ephorus Cumæus 839 re infecta diſcederet e ſchola ipſius, denuoque a patre Demophilo mitteretur ſecundam mercedem adferens, joci gratia eum Diphorum, (hoc eſt *bis ferentem*) appellavit. Magnam tamen homini impendit operam, ita ſane, ut etiam hiſtoriæ ſcribendæ argumentum ei ſubjecerit. Pronus porro fuit in venerem: quippe ſubſtrato prolixo utens in lecto, et cervical croco humectatum uſurpans. Integra ætate non duxit uxorem, ſenex cum ſcorto conſuevit, cui

Λαγίσκη, ἐξ ἧς ἔσχε θυγάτριον, ὃ γενόμενον ἐτῶν δώδεκα πρὸ γάμων ἐτελεύτησεν. Ἔπειτα Πλαθάνιν τὴν Ἱππίου ῥήτορος γυναῖκα ἠγάγετο, τρεῖς παῖδας ἔχουσαν, ὧν τὸν Ἀφαρέα, ὡς πρόρηται, ἐποιήσατο, ὃς καὶ εἰκόνα αὐτοῦ χαλκῆν ἀνέθηκε πρὸς τῷ Ὀλυμπίῳ, ὡς ἐπὶ κίονος, καὶ ἐπέγραψεν,

Ἰσοκράτης Ἀφαρεὺς πατρὸς εἰκόνα τήν δ' ἀνέθηκε
Ζηνὶ θεούς τε σέβων καὶ γονέων ἀρετήν.

c Λέγεται δὲ καὶ κερπίσαι, ἔτι παῖς ὤν· ἀνάκειται γὰρ ἐν ἀκροπόλει χαλκοῦς ἐν τῇ σφαιρίστρᾳ τῶν Ἀρρηφόρων κερπίζων ἔτι παῖς ὤν, ὡς εἶπόν τινες. Δύο δὲ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ σωέστησαν αὐτῷ ἀγῶνες· πρῶτος μὲν, εἰς ἀντίδοσιν προκαλεσαμένου αὐτὸν Μεγακλείδου, πρὸς ὃν ὑπὸ ἀπόντος ἐφ' νόσου, τὸν δὲ υἱὸν πέμψας Ἀφαρέα ἐνίκησε· δεύτερος δὲ, Λυσιμάχου αὐτὸν προκαλεσαμένου

B. 6. Ὀλυμπίῳ, ὡς] Forte, Ὀλυμπιείῳ, deleto ὡς.
C. 1. κερπίσαι—κερπίζων] κελπίσαι—κελπίζων Amiot. Xyl. T. V. Anon. Mez. Wolf. Haud ſcio an rectius.
C. 3. ἔτι παῖς ὤν, ὡς εἶπόν τινες] Forte delendum.

Lagiſcæ nomen fuit: ex eaque filiolam ſuſcepit, quæ anno ætatis ſuæ duodecimo ante nuptias diem obiit. Duxit poſtea Plathanam Hippiæ rhetoris uxorem, quæ tres habebat filios: quorum natu minimum Aphareum adoptavit, ſicut ante diximus: iſque ei imaginem æream ad Olympium in columna poſuit, tali ferme inſcriptione,

Iſocratis Aphareus patris hoc poſuit ſimulachrum,
Divos, atque Jovem venerans, meritoſque parentes.

Fertur etiamnum puer equo celere certaviſſe: ac tali ſtatura celere equo vehens æreus in ſphæriſterio arcis quod Arrephororum dicitur (erant autem hi Minervæ ſacrificuli) dedicatus fuiſſe. Duæ omnem ei per vitam lites ſunt intentatæ: una, cum eum ad permutationem Megaclides provocaret, ad cujus diſceptationem morbo impeditus non comparuit, ſed miſſo filio Aphareo vicit: altera, cum eum ad munus ſumtuum in trire-

περὶ τριηραρχίας εἰς ἀντίδοσιν, ἠτιμωθεὶς δὲ τὴν τριηραρχίαν ὑπέστη. Ἦν δὲ αὐτοῦ καὶ γραπτὴ εἰκὼν ἐν τῷ Πομπείῳ. Ὁ δὲ Ἀφαρεὺς συνέγραψε μὲν λόγους, οὐ πολλοὺς δὲ, δικανικούς τε καὶ συμβουλευτικούς· ἐποίησε δὲ καὶ τραγῳδίας περὶ ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, ὧν ἀντιλέγονται δύο· ἀρξάμενος δὲ ὑπὸ Λυσιστράτου διδάσκειν, D ἄχρι Σωσιγένους, ἐν ἔτεσιν εἰκοσιοκτὼ διδασκαλίας Ἀστικὰς καθῆκεν ἓξ, καὶ δὶς ἐνίκησε μὲν Διονυσίοις καθεὶς, καὶ δι' ἑτέρων ἑτέρας δύο Ληναϊκάς. Τῆς δὲ μητρὸς αὐτῶν Ἰσοκράτους καὶ Θεοδώρου, καὶ τῆς ταύτης ἀδελφῆς Ἀνακοῦς, εἰκόνες ἀνέκειντο ἐν ἀκροπόλει· ὧν ἡ τῆς μητρὸς μετὰ τὴν Ὑγίειαν νῦν κεῖται μετεπιγεγραμμένη· ἡ δὲ Ἀνακοῦς οὐ σώζεται. Ἔσχε δὲ υἱοὺς Ἀλέξανδρον μὲν ἐκ Κοινοῦς, Σωσικλέα δὲ ἐκ Λυσίου.

D. 6. Ἀνακοῦς] Bis reposui cum Amiot. Xyl. Mez. Wolf. Vulgo, Νακοῦς.
D. 8. Ἔσχε—Λυσίου] Forte aliunde invectum, aut pars priorum perditorum. Ceterum pro Σωσικλέα rectius habent Σωσικλέα T. V. Xyl. vers. Anon. Mez. Item legendum Κοίνου: ejus loco est lacuna in E.

mem pro republica faciendorum de bonorum permutatione postularet Lysimachus: tum quidem sumtus illos, quod cecidisset caussa, in se recepit. Sed et picta ejus fuit in Pompeio effigies. Scripsit etiam Aphareus orationes juridiciales et deliberativas: sed Tragœdias etiam ad septem et triginta scripsit: de quarum duabus est controversia. Orsus sub Lysistrato docere fabulas usque ad Sosigenem perrexit annos octo et viginti: ac sexies Urbanis Dionysiis fabulas suas in certamen dedit, unde duas retulit victorias actore Dionysio: duas ex Lenaicis Dionysiis reportavit victorias, actoribus aliis. Matris eorum, Isocratis, Theodori, et amitæ Anacus simulachra in arce fuerunt dedicata. Matris nunc juxta Salutis visitur, mutata inscriptione, Anacus intercidit. Filios habuit, Alexandrum e Cœnone, Soiclem e Lysia.

E

ε'.

ΙΣΑΙΟΣ.

Ἰσαῖος Χαλκιδεὺς μὲν ἦν τὸ γένος, ἀφιγμένος δὲ εἰς Ἀθήνας καὶ σχολάσας Λυσίᾳ, κατά τε τὴν τῶν ὀνομάτων ἁρμονίαν, καὶ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι δεινότητα· ὥς γ' εἰ μή τις ἔμπειρος πάνυ τῶν χαρακτήρων τῶν ἀνδρῶν εἴη, οὐκ ἂν ἀγνοίη πολλοὺς τῶν λόγων ῥᾳδίως ὁποτέρου τῶν ῥητόρων εἰσίν. Ἤκμασε δὲ μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, ὡς ἔστιν τεκμήρασθαι ἐκ λόγων αὐτῶν, καὶ μέχρι τῆς Φιλίππου ἀρχῆς παρέτεινε. ΚαθηF γήσατο δὲ Δημοσθένους, ἀποφὰς τῆς σχολῆς, ἐπὶ δραχμαῖς μυρίαις· διὸ καὶ μάλιστα ἐπιφανὴς ἐγένετο· αὐτὸς δὲ καὶ τοὺς ἐπιτροπικοὺς λόγους συνέταξε τῷ Δημοσθένει, ὥς τινες εἶπον. Καταλέλοιπε δὲ λόγους ἑξήκοντα τέσσαρας, ὧν εἰσι γνήσιοι πεντήκοντα, καὶ ἰδίας Τέχνας. Πρῶτος δὲ καὶ σχηματίζειν ἤρξατο, καὶ τρέπειν ἐπὶ τὸ

F. 3. ἐπιτροπικοὺς] Sumſi ab E. P. Phot. Xyl. Vulgo, ἐπιτρεπλικούς.

V.

ISÆUS.

Iſæus Chalcidenſis patria, cum ſe Athenas contuliſſet, Lyſiæ operam dedit, ab eoque ita didicit vocabulorum concinnationem, et in cauſſis tractandis vim, ut qui non peritus ſit generum dicendi, quod uterque ſectatus pro ſe eſt, de multis orationibus judicare facile non poſſit utrum habeant auctorem. Floruit poſt bellum Peloponneſiacum, ut eſt conjicere ex ipſius orationibus: et uſque ad Philippi imperium duravit. Demoſthenem docuit a ſchola deductus, mercede drachmarum decem millium, qua re maxime claruit. Sunt qui eum dicant Demoſtheni orationes compoſuiſſe, quas habuit contra ſuos tutores. Reliquit orationes quatuor et ſexaginta, de quibus quinquaginta ſunt germanæ: ſed et Præcepta peculiaria artis oratoriæ. Primus etiam figuras adhibere cœpit, et ad res civiles animum ad-

πολιτικὸν τὴν ἀφάνειαν· ὃ μάλιστα μεμίμηται Δημοσθένης. Μνημονεύει δὲ αὐτῆς Θεόπομπος ὁ κωμικὸς ἐν τῷ Θησεῖ.

ς'.

ΑΙΣΧΙΝΗΣ.

Αἰσχίνης Ἀτρομήτου, φυγόντος μὲν ἐπὶ τοὺς Τριάκοντα, συγκαταγαγόντος δὲ τὸν δῆμον, καὶ Γλαυκοθέας· τὸν δὲ δῆμον Κοθωκίδης, οὔτε καλὰ γένος τοῦ ὄπφανῶν, οὔτε κατ' οὐσίαν χρημάτων, νέος δὲ ὢν καὶ ἐῤῥωμένος τῷ σώματι, περὶ τὰ γυμνάσια ἐπόνει· λαμπρόφωνος δὲ ὢν, μετὰ ταῦτα τραγῳδίαν ἤσκησεν· ὡς δὲ Δημοσθένης φησὶν, ὑπογραμματεύων καὶ τριταγωνιστῶν Ἀριστοδήμῳ ἐν τοῖς Διονυσίοις διετέλει, ἀναλαμβάνων ἐπὶ σχολῆς τὰς παλαιὰς τραγῳδίας, καὶ ἅπ' παῖς ὢν ἐδίδασκε γράμματα σὺν τῷ πατρί. Καὶ μειράκιον ὢν ἐστρατεύετο ἐν τοῖς πολλοῖς. Ἀκροατὴς δὲ γενόμενος,

A. 4. τὸν δὲ δῆμον Κοθωκίδης] Ald. Baſ. Xyl. P. τῶν δὲ δήμων, ſolemni varietate, de qua in Animadverſſ. dicetur. Ceterum Κωθωκίδης omnes, præter Xyl. quem ſecutus ſum.

B. 2. ἐν τοῖς πολλοῖς] Tib. Hemſterhuſius ad oram exempli ſui emendat, ἐν τοῖς περιπόλοις. Sane ita ipſe de ſe prodit Æſchin. Or. Falſ. Leg. p. 269 C. et Harpocrat. Voc. περίπολος.

jecit: quod maxime imitatus eſt Demoſthenes. Mentionem ejus facit Theopompus comœdiæ ſcriptor in Theſeo.

VI.

ÆSCHINES.

Æſchines Atrometi filius (ejus qui a Triginta tyrannis in exſilium pulſus, in reducendo Athenas populo interfuit) et Glaucotheæ: tribu Cothocides, neque natalibus fuit, neque opibus præſtans. Is adoleſcens robuſto corpore, gymnaſiis operam dedit: et ob vocis claritatem poſtea tragœdiis agendis, ſi Demoſtheni credimus, Ariſtodemo in Bacchanalibus inſervivit deſcribendo, tertiaſque partes agendo, repetens in ſchola veteres tragœdias. Puer etiamnum docuit literas cum patre, et adultus inter vulgares militavit. Cum vero audiviſſet

ὡς μὲν τινες λέγουσιν, Ἰσοκράτης καὶ Πλάτωνος, ὡς δὲ Καικίλιος, Λεωδάμαντος, καὶ πολιτεύόμενος οὐκ ἀφανῶς ἐκ τῆς ἐναντίας μερίδος τοῖς περὶ Δημοσθένη, ἐπρέσβευσεν ἄλλας τε πρεσβείας πολλὰς, καὶ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης· ἐφ' ᾗ κατηγορηθεὶς ὑπὸ Δημοσθένους, ἀνηρημένου τῶν Φωκέων ἔθνους, ἔπι δὲ ὡς πόλεμον ἐξάψας, ἰώνικα πυλαγόρας ἦρξεν, Ἀμφικτύοσι πρὸς Ἀμφισεῖς, καὶ τὸν λιμένα ἐργαζομένοις· ἐξ οὗ συνέβη τοὺς Ἀμφικτύονας Φιλίππῳ προσφυγεῖν, τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ Αἰσχίνου συνεργούμενον ὑπεξελθεῖν τοῖς πράγμασι, καὶ τὴν Φωκίδα λαβεῖν· ἀλλὰ συνεισπόντος αὐτῷ Εὐβούλου τοῦ Σπινθάρου, Προβαλλουσίου, δημαγωγοῦντος, τριάκοντα ψήφοις ἀπέφυγεν. Εἰσὶ δ' οἳ φασι, συγγράψαι μὲν τοὺς ῥήτορας τοὺς λόγους, ἐμποδὼν δὲ γεν-

B. 4. Λεωδάμαντος] Xyl. et alii laudati D. Ruhnkenio Hiſt. Crit. Or. p. 63, corrigunt Ἀλκιδάμαντος.
B. 10. καὶ τὸν λιμένα ἐργαζομένοις] Rectius Wolf. τοὺς τὸν λιμένα ἐργαζομένους.
C. 4. Εὐβούλου—Προβαλλουσίου] Duo errores: alter in ſcriptura populi, quæ requirit Προβαλισίου: alter in re, eſt enim Eubulus hic diverſus ab Spinthari F. Probaliſio, Anaphlyſtius: vid. D. Ruhnk. Hiſt. Crit. Or. p. 65.

Iſocratem et Platonem, ut quidam dicunt, ut Cæcilius, Leodamantem, et in republica verſatus contrariam Demoſthenicæ partem non obſcure gereret; cum alias multas legationes obivit, tum ad Philippum, de pace. Ob eam, Demoſthenes ei actionem intendit, Phocenſium exitii cauſſam eum, bellique inflammatorem arguens: quo tempore ab Amphictyonibus Pylagoras ſeu diſceptator adverſum Amphiſſenſes delectus fuiſſet portum molientibus: unde factum fuerit, ut Amphictyones ad Philippum confugerint, iſque ab Æſchine adjutus, res aggreſſus gerere, Phocidem occupaverit. Verum Æſchines patrocinio Eubuli uſus, qui Spinthari filius tribu Probalinthius tum ad populum orabat, triginta ſuffragiis fuit abſolutus. Sunt qui dicant fuiſſe quidem orationes ab oratoribus conſcriptas, ſed in-

ομβρων τὴν περὶ Χαιρώνειαν, μηκέτι τῷ δικίῳ εἰσελθεῖν. Χρόνῳ δ' ὕστερον Φιλίππου μὲν τετελευτηκότος, Ἀλεξάνδρου δὲ διαβαίνοντος εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐγράψατο Κτησιφῶντα παρανόμων ὑπὲρ ταῖς Δημοσθένους τιμαῖς· οὐ μεταλαβὼν δὲ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἔφυγεν εἰς τὴν Ῥόδον, χιλίας δραχμὰς ὑπὲρ τῆς ἥττης οὐ βεβλημένος καταθέσθαι. Οἱ δὲ ἀτιμίας αὐτῷ προσπιμ- D θάνειν λέγουσιν οὐ θέλοντι ἐξελθεῖν τῆς πόλεως, καὶ ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον ὡς Ἀλέξανδρον. Τοῦ δὲ τελευτήσαντος ταραχῆς ὄσης, ἀπάρας εἰς τὴν Ῥόδον, ἐνταῦθα σχολὴν καταστησάμενος ἐδίδασκεν. Ἀνέγνω τε τοῖς Ῥοδίοις τὸν κατὰ Κτησιφῶντος λόγον, ὑποδεικνύμενος· θαυμαζόντων δὲ πάντων εἰ ταῦτα εἰπὼν ἡττήθη, "Οὐκ "ἂν," ἔφη, "ἐθαυμάζετε, Ῥόδιοι, εἰ πρὸς ταῦτα Δη- "μοσθένους λέγοντος ἠκούσατε." Σχολὴν τε ἔσχεῖ προσ- E κατέλιπε, τὸ Ῥοδιακὸν διδασκαλεῖον κληθέν. Ἔπειτα πλεύσας εἰς Σάμον, καὶ διατρίβων ἐπὶ ὀλίγον

terveniente Chæronenſi clade, in judicium controverſiam non eſſe deductam. Aliquanto poſt cum Alexander, patre mortuo, in Aſiam trajeciſſet, Cteſiphontem Æſchines contra leges commiſſi facinoris accuſavit, quod is Demoſtheni honores decreviſſet. Sed cum quintam ſuffragiorum partem pro ſe non obtinuiſſet, neque mille drachmas vellet, ubi cecidiſſet cauſſa, deponere, Rhodum in exſilium abiit. Alii infamia ulterius notatum aiunt, cum nollet urbe excedere: et veniſſe Epheſum ad Alexandrum. Quo mortuo cum turbæ fierent, Rhodum abiit, ibique ſcholam aperuit, atque docuit. Cum oſtentandi gratia poſtquam Rhodiis ſuam in Cteſiphontem orationem recitaviſſet, univerſis admirantibus quod tali habita oratione ſuccubuiſſet, dixit: *Non admiraremini, ſi contra hæc orantem Demoſthenem audiviſſetis.* Ac Rhodi quidem ſcholam reliquit, qui ludus Rhodiacus dicitur. Navigavit deinde Samum, paululumque in

ὕστερον ἐτελεύτησεν. Ἐγένετο δὲ εὔφωνος, ὡς δῆλον ἔκ τε ὧν φησι Δημοσθένης, καὶ ἐκ τῆς Δημοχάρους λόγου. Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τέσσαρες, ὅ, τε κατ' Τιμάρχου, καὶ ὁ τῆς παραπρεσβείας, καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος, οἱ καὶ μόνοι εἰσὶ γνήσιοι. Ὁ δὲ ὑπογραφόμενος Δηλιακός, οὐκ ἔστιν Αἰσχίνου· ἀπεδείχθη μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ χρόνου τοῦ περὶ τὸν ἱερὸν τὸν ἐν Δήλῳ συγγραφεὺς σωτήριος· οὐ μὴν
F εἶπε τὸν λόγον· ἐχειροτονήθη γὰρ Ὑπερείδης ἀντ' αὐτοῦ, ὡς φησι Δημοσθένης. Εἶχε δὲ καὶ ἀδελφοὺς, ὥς φησιν αὐτὸς, Ἄφοβον καὶ Δημοχάρη. Ἀπήγγειλε δὲ καὶ τοῦ ἐν Ταμύναις νίκην πρῶτος Ἀθηναίοις τὸ δεύτερον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐστεφανώθη. Οἱ δέ εἶπον, μηδὲ μαθητεῦσαι τινὶ τὸν Αἰσχίνην, ἀλλ' ἐκ τῆς ὑπογραμματείας ἀρθῆναι, ἐν τοῖς δικαστηρίοις τότε διάγοντα· πρῶτον δὲ εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ κατ' Φιλίππου, εὐδοκιμήσαντά τε,

F. 3. Δημοχάρη] Immo, Φιλόχαρη.
F. 3. Ἀπήγγειλε] Sic Baſ. Xyl. P. Vulgo, ἀντήγγειλε quod Steph. fecit ex Aldino ἀνπήγγειλε.
F. 4. τὸ δεύτερον] τὴν δευτέραν Amiot. Mez. At Wolf. delet.
F. 6. τινὶ] τινὶ, Mez.

ea commoratus inſula, vitam cum morte commutavit. Vocalem fuiſſe et e verbis Demoſthenis, et e Democharis oratione liquet. Quatuor ipſius feruntur orationes: quarum in Timarchum, de Male obita Legatione, contra Cteſiphontem, ſolæ ſunt germanæ. Quæ enim Deliaca inſcribitur, non eſt Æſchinis: nam deſignatus quidem fuerat, ut cauſſam de templo in Delo oraret: ſed fuit in locum ipſius delectus Hyperides, ut ait Demoſthenes. Habuit etiam fratres Aphobum et Democharem, ut ipſe ait. Primus etiam victoriam apud Tamynas partam denuo Athenienſibus annunciavit: qua de cauſſa etiam eſt coronatus. Quidam neminis fuiſſe diſcipulum Æſchinem tradunt: ſed cum in judiciis ſcribæ munere fungeretur, inde ad oratoriam elatum artem: primumque ipſum contra Philippum dixiſſe:

πρεσβευτὴν χειροτονηθῆναι πρὸς Ἀρκάδας· πρὸς οὓς ἀφικόμενον, συσῆσαι τοὺς μυρίους ἐπὶ Φίλιππον. Ἐγρά- 841
ψατο δὲ καὶ Τίμαρχον ἑταιρήσεως· ὁ δὲ, ἐκλιπὼν τὸν ἀγῶνα, αὐτὸν ἀνήρτησεν, ὥς πού φησι Δημοσθένης. Ἐχειροτονήθη πρεσβευτὴς ὡς Φίλιππον κατὰ Κτησιφῶντος καὶ Δημοσθένους περὶ τῆς εἰρήνης· ἐν ᾗ ἄμεινον τοῦ Δημοσθένους ἠνέχθη· καὶ δεύτερον δέκατος ὢν, κυρώσας ὅρκοις τὴν εἰρήνην, κριθεὶς ἀπέφυγεν, ὡς προείρηται.

ζ'.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

Λυκοῦργος πατρὸς μὲν ἦν Λυκόφρονος τοῦ Λυκούργου (ὃν οἱ Τριάκοντα τύραννοι ἀπέκτειναν, αἰτίαν αὐτῷ τῆς B
ἀναιρέσεως γενομένην Ἀριστοδήμου Βατῆθεν, ὃς καὶ ἑλλανοταμίας γενόμενος, ἔφυγεν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ) τὸν δῆμον δὲ Βουτάδης, γένους τοῦ τῶν Ἐτεοβουταδῶν. Ἀκροατὴς δὲ γενόμενος Πλάτωνος τοῦ φιλοσόφου, παρρῶτα

B. 3. τὸν δῆμον δὲ] Sic E. T. V. Anon. Vulgo, δήμων δὲ τῶν: quod ex veteri, nec tamen vera lectione, ortum, τῶν δήμων δέ.

et cum placuiſſet populo, ab eo legatum ad Arcades deſignatum, eo profectum eorum commune *decem millia* dictos adverſus Philippum concitaſſe. Timarcho etiam ſcortationis dicam impegit: qui deſerta cauſſæ dictione ſeſe ſuſpendit, ut alicubi Demoſthenes inquit. Legatus ad Philippum de pace contra Cteſiphontem et Demoſthenem, hoc priores tulit. Deinde cum novem aliis jurejurando pacem ſanxit: et in jus vocatus, evaſit: ſicut diximus.

VII.

LYCURGUS.

Lycurgus Lycophronis filius, Lycurgi nepos ejus quem Triginta tyranni interfecerunt, cauſſam necis præbente Ariſtodemo Batenſi: qui etiam Græcorum quæſtor (hic eſt Hellanotamias) factus, exſulavit populo rempublicam gubernante. Populo Lycurgus fuit Butades, genere ortus Eteobutadarum. Initio philoſophatus eſt, auditor Plato-

ἐφιλοσόφησεν· εἶτα καὶ Ἰσοκράτους τοῦ ῥήτορος γνώριμος γενόμενος, ἐπολιτεύσατο ἐπιφανῶς, καὶ λέγων καὶ πράττων, καὶ δὴ πιστευσάμενος τὴν διοίκησιν τῶν χρημάτων· ταμίας γὰρ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας ταλάντων μυρίων τετρακισχιλίων, ἢ, ὥς τινες, μυρίων ὀκτακισχιλίων ἑξακοσίων πεντήκοντα (καὶ ὁ τὰς τιμὰς αὐτῷ ψηφιζόμενος Στρατοκλῆς ὁ ῥήτωρ) τὸ μὲν πρῶτον αἱρεθεὶς αὐτὸς, ἔπειτα τῶν φίλων ἐπιγραψάμενός τινα, αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν διοίκησιν διὰ τὸ φθάσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, μὴ πλείω πέντε ἐτῶν διέπειν τὸν χειροτονηθέντα ἐπὶ τὰ δημόσια χρήματα, ἀεί τε ἐφεστὼς τοῖς ἔργοις διετέλεσε, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος. Καὶ ἐπὶ τῆς πολέμου πρᾶσιν χειροτονηθεὶς, πολλὰ τῆς πόλεως ἐπιώρθωσε· καὶ τριήρεις παρεσκεύασε τῷ δήμῳ τετρακοσίας· καὶ τὸ ἐν Λυκίῳ γυμνάσιον ἐποίησε καὶ ἐφύτευσε, καὶ τὴν παλαίστραν

B. 11. καὶ ὁ τὰς τιμὰς—ῥήτωρ] Uncis incluſi, ut perperam invectum e Pſephiſmate, p. 852. Abeſt etiam in Phot.

C. 9. Λυκίῳ] Rectius cum Mez. Λυκείῳ.

nis philoſophi. Poſtea diſcipulus Iſocratis oratoris factus, exinde rempublicam orando agendoque geſſit. Commiſſa ei etiam fuit pecuniæ adminiſtratio: nam quæſtor per tria quinquennia diſpenſavit talentorum millia quatuordecim, aut, ut alii perhibent, talenta duodeviginti millia, ſexcentena inſuper et quinquagena: (qui ei hunc honorem decrevit Stratocles rhetor) ipſe primum ad hoc delectus, deinde amicorum aliquem præſcribens ipſe pecuniam adminiſtravit: fuerat enim lex lata, ne quis quæſturam eam quinque annis amplius curaret. Ceterum Lycurgus aſſiduus fuit in procuratione rerum conficiendarum æſtate hyemeque, et ad apparatum bellicum ſuffragiis populi deſtinatus, multas urbis res correxit, populo triremes quadringenas confecit, gymnaſium in Lyceo paravit ac plan-

φκοδόμησε, καὶ τὸ ἐν Διονύσου θέατρον ὑπεστήσατο ἐτελεύ- D
τησε. Πιστευσάμενος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου τὰ τῶν ἰδιωτῶν χρήματα ἑξακόσια τάλαντα ἐφύλαξε, πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ τῇ πόλει κατεσκεύασεν, καὶ νίκας χρυσᾶς. Πολλὰ δὲ ἡμίεργα παραλαβὼν ἐξετέλεσε καὶ νεωσοίκους, καὶ τὸν σκευοθήκην· καὶ ᾧ ταδίῳ ᾧ Παναθηναϊκῷ τὸν κρηπῖδα περιέθηκεν, ἐξεργασάμενος τοῦτό τε καὶ τὴν καθέδραν ὁμαλὲς ποιήσας, Δινίου τινός, ὃς ἐκέκτητο τοῦτο τὸ χωρίον, ἀνέντος τῇ πόλει περὶ παντὸς αὐτοῦ χαρίσασθαι Λυκούργῳ. Εἶχε δὲ καὶ τοῦ E
ἄστεος τὸν φυλακὴν, καὶ τῶν κακούργων τὸν σύλληψιν, ὃς ἐξήλασεν ἅπαντας, ὡς καὶ τῶν σοφιστῶν τινὰς λέγειν, Λυκοῦργον οὐ μέλανι ἀλλὰ θανάτῳ χρίοντα τὸν κάλαμον κατὰ τῶν πονηρῶν, ὅταν συγγράφειν. Ὅθεν ἐξαιτηθέντα αὐτὸν παρὰ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ὁ δῆμος οὐ παρήκατο. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπολέμει Φίλιππος πρὸς Ἀθηναίους

E. 1. χαρίσασθαι] T. V. Anon. χαρισαμένου: malim tamen, τῇ πόλει, προσειπόντος, αὐτὸ χαρίσασθαι Λυκούργῳ: ut fere Reisk.
E. 4. θανάτῳ] αἵματι corrigit Mez.

tavit, palæſtram edificavit: et præfectus ædificando theatro Bacchi, opus abſolvit. Idem depoſitum privatorum civium, talenta ducenta et quinquaginta, cuſtodivit. Urbi, pomparum vaſa aurea et argentea, victoriaſque aureas adornavit: multa etiam imperfecta abſolvit, et navalia, et armamentarium: ſtadio Panathenaico crepidinem circumpoſuit, et convallem complanavit, Dinia quodam, cujus ille locus erat, Lycurgo concedente poteſtatem ex ipſius bonis civitatem demerendi. Urbis etiam cuſtodia ei mandata fuit, et maleficorum comprehenſio: quos quidem omnes expulit; adeo ut ſophiſtarum quidam dicerent, *Lycurgum ita contra malos ſcribere, ut qui calamum non atramento ſed morte imbueret.* Itaque cum ab Alexandro poſtularetur, populus eum non dedidit. Quo tempore Philippus ſecundum contra

τὸν δεύτερον πόλεμον, ἐπρέσβευε μετὰ Πολυεύκτου καὶ Δημοσθένους, εἰς τε Πελοπόννησον καὶ πινας ἑτέρας πό-
F λεις· διετέλεσέ τε τὸν ἅπαντα χρόνον εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ δίκαιος εἶναι νομιζόμενος, ὥστε καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις τὸ φῆσαι Λυκοῦργον, ἐδόκει βοήθημα εἶναι τῷ συναγορεύοντι. Εἰσήνεγκε δὲ καὶ νόμους, τὸν περὶ τῶν κωμῳδῶν ἀγῶνα τοῖς Χύτροις ἐπιτελεῖν ἐφάμιλλον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ τὸν νικήσαντα εἰς ἅπαξ καταλέγεσθαι, πρότερον οὐκ ἐξόν, ἀναλαμβάνων τὸν ἀγῶνα ἐκλελοιπότα. Τὸν δὲ, ὡς χαλκᾶς εἰκόνας ἀναθεῖναι τοῖς ποιηταῖς, Αἰσχύλου, Σοφοκλέους, Εὐριπίδου, καὶ τὰς τραγῳδίας αὐτῶν ἐν κοινῷ γραμματεῖον φυλάττειν, καὶ τὸν τοῦ πόλεως γραμματέα παραναγινώσκειν τοῖς ὑποκρινομένοις· οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτοὺς ὑποκρίνεσθαι. Καὶ τρίτον, μηδενὶ ἐξεῖναι
842 Ἀθηναίων, μηδὲ τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν, ἐλεύθερον σῶμα πρίασθαι ἐπὶ δουλείᾳ ἐκ τῶν ἁλισκομένων, ἀνοῦ τοῦ

F. 6. καταλέγεσθαι] καθιέναι corrigit H. Valeſ. ad Harpocrat. p. 116. ita enim voluit ſcribere, non κατιέναι ut editur.
F. 11. οὐκ ἐξεῖναι γὰρ αὐτὰς] Forte, καὶ οὐκ ἐξεῖναι παρ' αὐτάς—.
A. 1. ἐλεύθερον] Mez. ἀπελεύθερον.

Athenienſes bellum geſſit, legatus ipſe cum Polyeucto et Demoſthene in Peloponneſum et circum alias urbes profectus eſt. Omni tempore in magna fuit apud Athenienſes exiſtimatione, et juſtitiæ opinione: ita ſane, ut in judiciis dicta ejus magnam patrocinii vim haberent. Legum quoque auctor fuit: Quarum una eſt, *de comœdis ut ii Chytris certamen theatrico æmulum perageretur, victorque in Aſtu recipe-retur:* quod ante non licebat: eo pacto certamen jam obſoleſcens renovavit. Alia, *ut æreæ imagines ponerentur poëtis Æſchylo, Sophocli, Euripidi: eorumque tragœdiæ exſcriptæ publice adſervarentur, eaſque ſcriba civitatis recitaret loco hiſtrionum, quibus ſuo arbitratu eas agere non liceret.* Tertia: *non licere cuiquam Athenienſi aut Athenis habitanti liberum corpus captum in ſervitutem vendere ſine pri-*

ωεφτέρω δεσπότου γνώμης. Ἔπι δὲ, ὡς τῷ Ποσειδῶνος ἀγῶνα ποιεῖν ἐν Πειραιεῖ, κυκλίων χορῶν οὐκ ἔλαττον τριῶν, δίδοσθαι μὲν τοῖς νικῶσιν οὐκ ἔλαττον δέκα μνᾶς, τοῖς δὲ δευτέροις ὀκτὼ, ἐξ δὲ τοῖς τρίτοις κριθεῖσιν. Ἐπὶ ζεύγους μὴ ἀπεῖναι γυναῖκα Ἐλευσίναδε, ὅπως μὴ ἐλαττῶνται ὑπὸ τῶν πλουσίων· εἰ δέ τις φωραθείη, ἀποτίνειν δραχμὰς ἑξακισχιλίας· τὸν δὲ γυναικὸς αὐτοῦ μὴ πειθθείσης, τῶν συκοφαντῶν φωρασάντων τάλαντον αὐτοῖς ἔδωκε· καταμεμυθολογημένος δ' ἐν ὑστέρῳ ἐν τῷ δήμῳ, B ἔφη, Ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν δίδους, οὐ λαμβάνων ἐώραμαι. Τελώνου δέ ποτε ὀφθαλόντος Ξενοκράτει τῷ φιλοσόφῳ τὰς χεῖρας, καὶ ωεῖσ τὸ μετοίκιον αὐτὸν ἀπαγαγόντος, ἀπαντήσας ῥάβδῳ τε καὶ τὴ κεφαλῆς τῷ τελώνου κατήνεγκε, καὶ τὸν μὲν Ξενοκράτην ἀπέλυσε, τὸν δὲ, ὡς οὐ τὰ ωρέποντα φράσαντα, εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέκλεισεν· ἐπαινεμένου δὲ ὅτι τῇ ωράξει, μεθ' ἡμέρας τινὰς συντυχὼν ὁ Ξενοκράτης τοῖς παισὶ τοῦ Λυκούργου, ἔφη, Τα-

A. 3. Ἔτι δὲ, ὡς] Mez. Ἔτι δὲ τὸν, ὡς—.
A. 5. τριῶν, δίδοσθαι] Reisk. τριῶν, ὧν δίδοσθαι.
B. 2. ἐώραμαι] Forte, ωεφώραμαι.

oris domini conſenſu. Præterea, *Neptuno certamen in Piræeo faciundum, tribus circularibus choris: victoribus dandas decem minas, non infra, ſecundis octo, tertiis ſex.* Et, *mulierem non debere in bigis Eleuſinem ire, ne a divitibus pauperes ſuperentur: quæ contra feciſſe deprehenderetur, multandam drachmis ſex millibus.* Cum uxor ipſius hanc legem violaſſet, delatoribus qui id reſciverant talentum dedit: eoque nomine accuſatus poſtmodo apud populum, *Ergo*, dixit, *ego dediſſe, non accepiſſe inventus ſum.* Publicano qui Xenocrati philoſopho manus injeciſſet, eumque abduceret ob non ſolutum inquilini tributum, obviam factus baculum in caput inflixit, eumque, liberato Xenocrate, in carcerem incluſit, ut qui indecenter egiſſet. Cumque id ejus factum laudaretur, poſt aliquot dies Xenocrates Lycurgi filiis

C χέως γε τῷ πατρὶ ὑμῶν ἀπέδωκα, ὦ παῖδες, τιὼ χάριν· ἐπαινεῖται γὸ ὑπὸ πολλῶν ὅτι τῷ βοηθῆσαι μοί. Εἰσήνεγκε δὲ καὶ ψηφίσματα Εὐκλείδη τινὶ Ὀλυνθίῳ χρώμενος ἱκανωτάτῳ πρὸς τὰ ψηφίσματα. Εὔπορος δὲ ὤν, ἱμάτιον ἐν καθ' αὑτὸ ἐφόρει τὸ χειμῶνος καὶ τὸ θέρους, καὶ ὑπεδέδετο ταῖς ἀναγκαίαις ἡμέραις. Ἐμελέτα δὲ καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ὢν εὖ πρὸς τὰ αὐτοσχέδια πεφυκώς, κλινιδίῳ δὲ αὐτῷ ὑποκειμένῳ, ἐφ' ᾧ μόνον ἦν κώδιον καὶ προσκεφάλαιον, ὅπως ἐγείροιτο ῥᾳδίως καὶ μελετῴη. Ἐγκαλοῦντος δέ αὐτῷ τινὸς ὅτι μισθοὺς σοφισταῖς δίδωσιν περὶ λόγους ἀγωνιζόμενος, "Ἀλλ' εἴ τις γε ἐπαγ-
D "γέλλοιτο," ἔφη, "τοὺς υἱοὺς ἀμείνους αὐτῷ ποιήσειν, οὐ "χιλίας, ἀλλὰ τὰ ἡμίση τῆς οὐσίας προίεσθαι." Ἦν δὲ καὶ παρρησιαστὴς διά τ' εὐγένειαν· Ἀθηναίων γέ τοι

C. 2. μοί. Εἰσήνεγκε] Ita recepi emendatum jam a Moſe Solano ad Vit. Plut: T. III. p. 573. et Reiſkio. Similiter T. V. Mez. μοί. Ἤνεγκε. Vulgo, μόγις· ἤνεγκε.
C. 5. καθ' αὑτὸ] Rectius καὶ ταυτὸ, ut Mez. Reiſk.
C. 6. ὑπεδέδετο] μόνον aut addendum, aut ſubaudiendum, ut vidit Reiſk.
D. 2. τὰ ἡμίση—προῖεσθαι] Forte, τὸ ἥμισυ ἂν—προίεσθαι: prius monuerunt Mez. et Reiſk.

occurrens, *Celeriter*, inquit, *O pueri, gratiam veſtro patri retuli: nam ob auxilium mihi latum a multis laudatur.* Decreta etiam fecit, opera uſus Euclidis cujuſdam Olynthii ad eam rem aptiſſimi. Quanquam autem erat dives, tamen eandem tunicam æſtate atque hyeme geſtabat, calceoſque neceſſariis diebus geſtabat. Meditabatur dies noctesque, non ſatis idoneus ad extemporalem dictionem. Lecto ſubſtrato uſus eſt, cui tantum pellis villoſa et cervical incumberent: ut eo facilius excitaretur ad meditandum. Culpanti cuidam, quod orationi ſtudens mercedem ſophiſtis penderet, reſpondit, *Si quis promitteret ſe filios ipſi meliores redditurum, ei ſe non mille drachmas, ſed dimidium bonorum ſuorum daturum.* Libertate etiam dicendi uſus eſt ob nobilitatem: nam cum aliquando concionantem Athenienſes

ποτὲ οὐκ ἀνεχομένων αὐτῶν δημηγορῶντος, ἀνέκραγεν ἐκβαλλόμενος, "ὦ Κερκυραία μάστιξ, ὡς πολλῶν τα-"λάντων εἶ ἀξία." Πάλιν δὲ θεὸν ἀναγορευόντων Ἀ-λέξανδρον, "Καὶ ποδαπὸς ἂν," εἶπεν, "ὁ θεὸς, οὗ τὸ "ἱερὸν ἐξιόντας δέησει περιῤῥάνασθαι;" Ἀποθανόντος δὲ αὐτῶ, παρέδωκαν τὰς παῖδας τοῖς Ἑνδεκα, Μενεσαίχ-μου μὴ κατηγορήσαντος, γεγραμμένα δὲ Θρασυκλέους E Δημοσθένης δὲ, καθ' ὃν ἔφυγε χρόνον, ὑπεῖλαντος τοῖς Ἀθηναίοις, ὡς κακῶς ἀκούοιεν ἐπὶ τοῖς Λυκούργου παι-δίοις, μετενόησαν, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς, Δημοκλέους τοῦ Θεοφράστου μαθητοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογησαμένου. Ἐ-τάφη δὲ αὐτὸς καὶ τῶν ἐκγόνων τινὲς δημοσίᾳ· καί ἔστιν αὐτῶν τὰ μνήματα ἄντικρυς τῆς Παιωνίας Ἀθηνᾶς ἐν τῷ Μελανθίου τοῦ φιλοσόφου κήπῳ, τράπεζαι πεποιη-μέναι, αὐταί τε τοῦ Λυκόργου καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ὑπογεγραμμέναι, καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι σωζόμεναι. Τὸ μέ-

D 9. Μενεσαίχμου] Μοιροκλέους corrigit D. Ruhnkenius Hist. Crit. Or. Gr. p. 80.
E. 9. αὐταί τε] Legendum, αὐτοῦ τε, cum Mez. et Reisk.
E. 10. Τὸ μέγιστον—προσιόντων] Hoc et numeris vitiosum, et perperam e superioribus repetitum.

non ferrent, exturbarentque, exclamavit, *O Corcyræa scutica, quam multorum talentorum æquas pretium!* Rursus iis Alexandrum in deos referentibus, *Qualis vero*, aiebat, *iste sit deus, cujus e templo exeuntes opus habeant aqua se lustrali conspergere!* Mortui Lycurgi filii Undecimviris traditi sunt, Menesæchmo accusante, dica a Thrasycle scripta: sed cum Demosthenes tum exsulans scripsisset Athenienſibus, male ipsos audire propter liberos Lycurgi, mutata sententia eos absolverunt, Democle Theophrasti discipulo eos defendente. Publice sepultus est Lycurgus, et quidam ex ejus posteris: suntque eorum monumenta e regione Minervæ Pæoniæ in horto Melanthii philosophi, mensæ factæ, et Lycurgo liberisque ejus inscriptæ, quæ

F γιγον χίλια διακόσια τάλαντα τῆς πόδου τῇ πόλει κατέστησε, πρότερον ἑξήκοντα ταλάντων. Μέλλων δὲ τελευτήσειν, εἰς τὸ μητρῷον καὶ τὸ βουλευτήριον ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθῆναι, βουλόμενος εὐθύνας δοῦναι τῶν πεπολιτευμένων· οὐδενὸς δὲ κατηγορήσαντος πλὴν Μενεσαίχμου, τὰς διαβολὰς ἀπελυσάμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη καὶ ἐτελεύτησεν, ὑπεικὼς νομισθεὶς πρὸς πάντα τὸν βίον χρόνον, καὶ ἐν λόγοις ἐπαινεθείς· καὶ μηδένα ἀγῶνα ἁλούς, καίτοι πολλῶν κατηγορησάντων. Ἔσχε δὲ τρεῖς παῖδας ἐκ Καλλιστοῦς τῆς Ἄβρωνος μὲν θυγατρός, Καλαιοῦ δὲ τοῦ Ἄβρωνος Βατήθεν ἀδελφῆς, τοῦ ταμιεύσαντος στρατιωτικῶν ἐπὶ Χαρώνδου ἄρ-
843 χοντος· περὶ δὲ τῆς συγγενείας ταύτης λέγει ὁ Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Παστίου. Κατέλιπε δὲ παῖδας Ἄβρωνα, Λυκοῦργον, Λυκόφρονα· ὧν ὁ Ἄβρων καὶ ὁ Λυκοῦργος

F. 11. Καλαιοῦ] Salmaſ. corrigit Καλλίου.

F. 12. Χαρώνδου] Forte, Χαιρώνδου.

A. 2. Παστίου] Πιστίου recte corrigunt Meurſ. Lect. Att. III, 5. Valeſ. Harpocrat. p. 15.

hodieque extant. Id maximum eſt, quod reditus urbis, qui prius erant ſexaginta talenta, ad mille et ducenta talenta auxit. Moriturus, in Metroum et curiam ſe juſſit portari, rationem volens reddere adminiſtratæ reipublicæ: nemine autem extra unum Meneſæchmum accuſare auſo, reportatus domum eſt dilutis calumniis, ſupremumque vitæ diem morte confecit. Toto vitæ tempore probus eſt habitus, orationeſque ejus laudatæ, et quanquam a multis accuſatus, nunquam cauſſa cecidit. Tres habuit liberos e Calliſtone Abronis filia, et Calæi Abronis, populo Batenſis, ſorore, ejus qui Chæronda archonte quæſtor bellicam pecuniam tractavit: de hac adfinitate loquitur Dinarchus in oratione contra Paſtium. Filios reliquit Abronem, Lycurgum, Lycophronem: de his Abron et Ly-

ἄπαιδες μετήλλαξαν· ἀλλ' ὅγε Ἄβρων καὶ πολιτευσάμενος ὀπφανῶς μετήλλαξε, Λυκόφρων δὲ γήμας Καλλιστομάχην Φιλίππου Ἀεξενέος ἐγέννησε Καλλιστώ· ταύτην δὲ γήμας Κλεόμβροτος Δεινοκράτους Ἀχαρνεὺς, ἐγέννησε Λυκόφρονα, τὸν δὲ πάππος εἰσεποιήσατο Λυκόφρων, ὃς δὲ ἐτελεύτησεν ἄπαις· μνᾶ δὲ τ' Λυκόφρονος τελευτὴν, ἔγημε τ' Καλλιστὼ Σωκράτης, καὶ ἔσχεν υἱὸν Σύμμαχον· τοῦ δὲ, ἐγένετο Ἀριστώνυμος· τοῦ δὲ, Χαρμίδης· τοῦ δὲ, Φιλίππη· ταύτης δὲ καὶ Λυσάνδρου Μήδειος, ὁ καὶ ἐξηγητὴς ἐξ Εὐμολπιδῶν γενόμενος· τούτου δὲ καὶ Τιμοθέας τῆς Γλαύκου παῖδες, Λαοδάμεια καὶ Μήδειος, ὃς τὴν ἱερωσύνην Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως εἶχε, καὶ Φιλίππη, ἣ περ ἱερώσατο τῆς Ἀθηνᾶς ὕστερον· πρότερον δ' αὐτὴν γήμας Διοκλῆς ὁ Μελιτεὺς, ἐγέννησε Διοκλέα τὸν ἐπὶ τὰς ὁπλίτας στρατηγήσαντα· γήμας δ' ὕστερον Ἡδίστην Ἄβρωνος, Φιλιππίδην καὶ Νικοστράτην ἐγέν-

A. 6. Ἀεξενέος] Legendum, Αἰξωνέως, ut recte monuit Xyl.

curgus ſine prole deceſſerunt, cum quidem Abron in republica præclare fuiſſet verſatus. Lycophron ducta Calliſtomacha, filia Philippi Æxonenſis, genuit Calliſtonem: hæc nupſit Cleombroto Dinocratis filio Acharnenſi, et ei Lycophronem peperit, qui ab avo adoptatus, ſine ſobole mortem obiit. Eo mortuo, Calliſtonem duxit Socrates, filiumque ex ea ſuſtulit Symmachum. Eo natus eſt Ariſtonymus: hoc Charmides, qui Philippæ pater fuit: ex hac et Lyſandro natus eſt Medius, qui et interpres, oriundus ab Eumolpidis: hujus et Timotheæ Glauci filiæ liberi fuere Laodameia et Medius, qui ſacerdotium Neptuni Erechthienſis geſſit, et Philippa quæ Minervæ poſtea fuit ſacerdos: ante enim eam duxit Diocles Melittenſis, genuitque Dioclem, qui gravis armaturæ dux fuit: hic uxorem duxit Hediſtam Abronis filiam, ac procreavit Philippidem ac Ni-

C νησε· γήμας δὲ τ' Νικοστράτην Θεμιστοκλῆς ὁ Θεοφράστου, ὁ δαδοῦχος ἐγέννησε Θεόφραστον καὶ Διοκλέα, διετάξατο δὲ καὶ τ' ἱερωσύνῃ τοῦ Ποσειδῶνος Ἐρεχθέως. Φέρονται δὲ τοῦ ῥήτορος λόγοι δεκαπέντε. Ἐστεφανώθη δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου πολλάκις, καὶ εἰκόνων ἔτυχεν· ἀνάκειται δὲ αὐτοῦ χαλκῆ εἰκὼν ἐν Κεραμικῷ κατὰ ψήφισμα, ὅτε Ἀναξικράτους ἄρχοντος· ἐφ' ᾧ ἔλαβε καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ αὐτός τε καὶ ὁ Λυκοῦργος, καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν ἐκγόνων κατὰ τὸ αὐτὸ ψήφισμα· ἀποθανόντος τε Λυκούργου, ὁ πρεσβύτατος τῶν παίδων Λυκόφρων ἠμφισβήD τησε τῆς δωρεᾶς. Εἶπε δὲ καὶ περὶ ἱερῶν πολλάκις, γραφάμενος Αὐτόλυκον τ' Ἀρεοπαγίτην, καὶ Λυσικλέα τὸν στρατηγόν, καὶ Δημάδη τ' Δημέου, καὶ Μενέσαιχμον, ἄλλους τε πολλούς, καὶ πάντας ἔλεν. Ἔκρινε δὲ καὶ Δίφιλον ἐκ τῶν ἀργυρίων μετάλλων τοὺς μεσοκρανεῖς, οἳ ἐβάσταζον τὰ ὑπερκείμενα βάρη, ὑφελόντα, καὶ ἐξ αὐ-

C. 8. αὐτός τε καὶ ὁ Λυκοῦργος] Forte, καὶ delendum.
D. 5. μεσοκρανεῖς] μεσοκρινεῖς correxit et edidit Xyl. ex Polluc. VII, 98.

coſtratam: hæc nupſit Themiſtocli Theophraſti filio facigero, et peperit Theophraſtum ac Dioclem, conſtituit etiam ſacerdotium Neptuni Erechthienſis. Orationes ejus feruntur quindecim. A populo coronatus eſt aliquoties, et ſtatuis donatus. Imago ejus ærea poſita eſt in Ceramico, ex decreto, archonte Anaxicrate, quo eodem ei etiam, ac filiorum natu maximo decretus eſt in Prytaneo victus. Mortuo ipſo, Lycophroni liberorum maximo lis fuit de ea donatione. Multas etiam de ſacris habuit orationes Lycurgus: accuſavitque Autolycum Areopagitam, Lyſiclem prætorem, Demadem Demii filium, Meneſæchmum, alioſque complures, quos omnes reos peregit. Item Diphilum, qui e metallis argentariis ſubduxerat columnas, quibus ſubſtruebantur moles, indeque injuſte divitias

τῶν περιλειπόντα τῶνδε τοὺς νόμους· καὶ θανάτου ὄντος ἐπιμίαν, ἀλῶναι ἐποίησε, καὶ πεντήκοντα δραχμὰς ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ ἑκάστῳ τῶν πολιτῶν διένειμε, τῶν πάντων σωμαχθέντων ταλάντων ἑκατὸν ἑξήκοντα, ἢ, ὥς τινες, μνᾶν· Ὁ δὲ εὐθύνας Ἀριστογείτονα καὶ Κλεωκράτει καὶ E Αὐτόλυκον δουλείας. Ἐπεκαλεῖτο δὲ ὁ Λυκοῦργος, Ἶβις Λυκόργῳ, Ξενοφῶντι νυκτερίς. Κατῆγον δὲ τὸ γένος ἀπὸ τούτων, καὶ Ἐρεχθέως τοῦ Γῆς καὶ Ἡφαίστου· τὰ δ' ἐγγυτάτω ἀπὸ Λυκομήδους καὶ Λυκόργου, οὓς ὁ δῆμος ταφῆς ἐτίμησε δημοσίᾳ· καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἡ καταγωγὴ τοῦ γένους τῶν ἱεροσαμβύων τοῦ Ποσειδῶνος, ἐν πίνακι τελείῳ, ὃς ἀνάκειται ἐν Ἐρεχθείῳ, γεγραμμένος ὑπὸ Ἰσμηνίου τοῦ Χαλκιδέως· καὶ εἰκόνες ξύλινοι τοῦ τε Λυκόργου, καὶ τῶν

D. 10. ἢ, ὥς τινες, μνᾶν] Positum fuisse videtur ab auctore proxime post διένειμε.

E. 1. Ὁ δὲ εὐθύνας—δουλείας] Legendum, Λεωκράτην—δειλίας monuit Taylor. ad Lycurg. Or. præfat. fin. et ante eum Valesius ad Harpocrat. p. 103. Vellem iidem duumviri correxissent vitiosum illud ὁ δὲ εὐθύνας.

E. 2. Ἐπεκαλεῖτο—νυκτερίς] Ἶβις Λυκόργῳ· Χαιρεφῶντι νυκτερίς: versus est Aristoph. Avib. 1296. itaque hic corrigendum; Ἐπεκαλεῖτο δὲ ὁ Λυκοῦργος Ἶβις, ὥς φησιν Ἀριστοφάνης· Ἶβις Λυκόργῳ· Χαιρεφῶντι νυκτερίς. Atque ita fere corrigit Kusterus: nec multum diverse Taylor. præfat. ad Lycurg.

E. 8. ἐν Ἐρεχθείῳ] ἐν addidi ex E. et Xyl.

paraverat, fecitque ut morte damnatus puniretur, ac quinquaginta drachmas ex opibus ejus cuivis civium dedit: summa donationis centum et sexaginta talenta æquante: alii minam viritim datam asserunt. In jus pertraxit Aristogitonem, Leocratem, et Autolyco controversiam movit status liberi * Cognominabatur autem Lycurgus Ibis, ut Chærephon noctua. Genus autem ab his deduxerunt, et Erechtheo, qui fuit Terræ et Vulcani filius, proxime autem a Lycomede et Lycurgo: quos populus publica sepultura honoravit. Est eorum generis successio, consecratorum Neptuno, in tabula perfecta, quæ dedicata est in sacrario Erechthei, picta ab Ismenia Chalcidense: et imagines Lycurgi, ejusque filio-

ὑῶν αὐτῦ, Ἄβρωνος, Λυκύργυ, Λυκόφρονος, ἃς εἰργά-
F σαντο Τίμαρχος καὶ Κηφισόδοτος οἱ Πραξιτέλυς υἱεῖς· τὸν δὲ πίνακα ἀνέθηκεν Ἄβρων ὁ παῖς αὐτοῦ, λαχὼν ἐκ τῦ γένυς τὼ ἱεροσύλω, καὶ ἀδελχρήσας τῷ ἀδελφῷ Λυκόφρονι· καὶ διὰ τῦτο πεποίηται ὁ Ἄβρων πρὸς διδοὺς αὐτῷ τὴ τρίαιναν. Πάντων δὲ ὧν διώκησεν ἀναγραφὼ ποιησάμυος, ἀνέθηκεν ἐν πίλῃ, πρὸ τῆς ὑπ' αὐτῦ κατασκευασθείσης παλαίστρας, σκοπεῖν τοῖς βυλομύοις· ὀδεὶς μὺτοι ἐδυνήθη ἐλέγξαι τὸν ἄνδρα νοσφισμοῦ. Ἐγραψε δὲ καὶ Νεοπτόλεμον Ἀντικλέυς στεφανῶσαι, καὶ
844 εἰκόνα ἀναθεῖναι, ὅτι ἐπηγγείλατο χρυσώσειν τὸν βωμὸν τῦ Ἀπόλλωνος ἐν ἀγορᾷ, κατὰ τὴ μαντείαν τῦ θεῦ. Ἐψηφίσατο δὲ καὶ Διοτίμυ Διοπείθους Εὐωνυμεῖ τιμὰς ὑπὸ Κτησικλέυς ἄρχοντος.

η'.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Δημοσθένης Δημοσθένυς καὶ Κλεοβύλης τῆς Γύλωνος

A. 6. τῆς Γύλωνος θυγατρός] Ita Xyl. Mez. et in hoc libello editionibus De-

rum Abronis, Lycurgi, et Lycophronis, quas fecerunt Timarchus et Cephisodotus filii Praxitelis. Tabulam dedicavit Abron filius ejus, qui natalium jure adeptus sacerdotium, id fratri Lycophroni concessit, ideoque pictus est qui tridentem traderet. Ceterum Lycurgus descriptionem omnium abs se gestarum rerum fecit, et in columna suspendit ante palæstram a se factam, ut qui vellent, inspicere possent: nemo tamen virum arguere peculatus potuit. Retulit etiam de Neoptolemo Anticlis filio coronando, eique statua dedicanda, quod promiserat se aram Apollinis in foro obducturum auro, ut dei oraculum jubebat. Decrevit etiam Diotimo Diopithis filio Euonymensi honores, archonte Ctesicle.

VIII.

DEMOSTHENES.

Demosthenes Demosthenis filius e Cleobula uxore Gylonis filia, curia Pæaniensis, a

θυγατρὸς, τὸν δὲ δῆμον Παμφιεὺς, καταλειφθεὶς ὑπὸ τῶ πατρὸς ἐτῶν ἑπτὰ, μεθ' ἀδελφῆς πενταετίδος, τὴν μὲν ὀρφανίας χρόνον ὤδε τῇ μητρὶ διῆγε φοιτάζων Ἰσοκράτει, ὥς τινες ἔφασαν, ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι, Ἰσαίῳ τῷ Χαλκιδεῖ, ὃς ἦν Ἰσοκράτους μαθητὴς, ἀφικνεῖται εἰς Ἀθήναις, ζηλῶν Θουκυδίδην καὶ Πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, ὃν τινες εἶπον ὡφελημένως αὐτῷ σχολάσαι. Ὡς δὲ Ἡγησίας ὁ Μάγνης φησὶν, ἐδεήθη τοῦ παιδαγωγοῦ, ἵνα Καλλιστράτου, Ἐμπαίδου, Ἀφιδναίου, ῥήτορος δοκίμου καὶ ἱππαρχήσαντος καὶ ἀναθέντος τὸν βωμὸν τῷ Ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντος εἰς τὸν δῆμον λέγειν, ἀκοῦσαι· ἀκούσας δὲ, ἐραστὴς ἐγένετο τῶν λόγων· καὶ τούτου μὲν ἐπ' ὀλίγον ἤκουσεν ἕως ἐπεδήμει· ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν ἔφυγεν εἰς Θρᾴ- C

mosthenis præfixo, Wolf. et Lambin. Vulgo, τῆς γυναικὸς τῆς θυγατρός: Græco-Lat. 1624. assumta correctione, retento tamen vitio, τῆς γυναικὸς τῆς τοῦ Γυλῶνος θυγατρός.

B. 4. ὃν τινες—αὐτῷ] Rectius Mez. Wolf. Lambin. ᾧ τινες—αὐτόν.

B. 5. Ἡγησίας] Δημήτριος scribere debebat auctor. Vid. D. Ruhnkenium ad Rut. Lup. p. 27.

B. 7. Ἐμπαίδου] Immo Καλλικράτους. Nam alius fuit Calliſtratus Empedi F. Vid. H. Valeſ. ad Ammian. Marc. xxx. p. 402. et D. Ruhnken. Hiſt. Crit. Or. p. 60.

B. 7. καὶ ἱππαρχήσαντος] Eadem de cauſſa delendum, quippe ad Empedi filium, non ad Oratorem, pertinens.

patre fuit relictus pupillus annos natus ſeptem, cum ſorore annorum quinque. Orbitatis tempore apud matrem vivens, operam dedit Iſocrati: ita enim quidam ſentiunt: plures aiunt Iſæi Chalcidenſis auditorem fuiſſe, tunc Athenis degentis. Alii Thucydidis et Platonis fuiſſe ſtudioſum narrant: atque huic quidem eum præcipue vacaſſe perhibent. Hegeſias Magnes ſcribit, precibus eum a pædagogo impetraſſe, ut ſibi liceret audire Calliſtratum Empædi filium, Aphidnæum, oratorem nobilem, et qui aliquando equitum magiſter fuiſſet, ac Mercurio forenſi aram dedicaſſet, verba tum ad populum facturum. Quem ubi audivit, amore dicendi captus, ei ſe quamdiu Athenis ille fuit, diſcipulum præbuit. Sed Calliſtrato in Thraciam profugo,

κλῶ, ὁ δ' ἐγεγόνει ἐξ ἐφήβων, τὸν καὶ παρέβαλλεν Ἰσοκράτει καὶ Πλάτωνι, εἶτα καὶ Ἰσαῖον ἀναλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν τετραετῆ χρόνον αὐτὸν διεπόνησε, μιμούμενος αὐτοῦ τοὺς λόγους. Ὡς δὲ Κτησίβιός φησιν ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, ἀφὰ Καλλίου τοῦ Συρακουσίου πορίσας τοῦ Ζήθου τοῦ Ἀμφιπολίτου λόγους, ἀφὰ δὲ Χαριτλέους τοῦ Καρυστίου τοὺς Ἀλκιδάμαντος, ἀνέλαβεν αὐτούς. Τελειωθεὶς δὲ, ἐλάτλω ἀφὰ ἢ ἐπιλέγων ἀφαλαβὼν, ἔκρινεν αὐτοὺς ἐπιτροπῆς ἐπὶ Τιμοκράτους ἄρχοντος, τρεῖς ὄντας, Ἄφοβον, Θηριπίδην, Δημοφῶντα ἢ Δημέαν· καὶ μάλιστα τούτου κατηγόρησεν, ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ὄντος,
D δέκα τάλαντα τίμημα ἐκάστῃ τῶν δικῶν ἐπιγραψάμενος· καὶ εἶλεν αὐτούς· τῆς δὲ καταδίκης οὐδὲν ἐπράξατο, τοὺς μὲν ἀργυρίου, τοὺς δὲ καὶ χάριτος. Ἀριστοφῶντος δὲ ἤδη τὴν πρεσβείαν διὰ γῆρας καταλιπόντος, καὶ χορηγὸς ἐγένετο.

C. 4. αὐτὸν] Sic recte Xyl. Lambin. Wolf. Vulgo, αὐτόν.
C. 6. πορίσας τοῦ] Rectius fuerat πορισάμενος τοὺς: hoc Mez. illud Lambin. notavit.
D. 3. χάριτος] ἀφείς addit Wolf. ἀφιέναι πεισθείς addendum notavit in margine Lambin.

tum ex ephebis egreſſus Iſocrati ſe atque Platoni adjunxit. Poſtea Iſæum domum ſuam recepit, ac per annos quatuor elaboravit in ejus orationibus imitandis. Cteſibius in libro de philoſophia perhibet, eum Calliæ Syracuſani opera Zethi Amphipolitæ, per Chariclem Alcidamantis Caryſtii orationes nactum, in iis ſeſe exercuiſſe. Virilem ætatem adeptus, tutores ſuos, quod ab iis minus æquo accepiſſet, male adminiſtratæ tutelæ accuſavit, Timocrate archonte: erant autem tres, Aphobus, Theripides, et Demophon ſive Demeas: atque hunc avunculum ſuum, magis quam alios: et unamquamvis actionem decem talentis æſtimavit: cum autem reos peregiſſet, multam non exegit: alios pecunia, alios etiam gratia * Ariſtophonte autem jam ob ſenectutem præfecturam deſerente, etiam choragus factus eſt.

Μειδίαν δὲ τ᾽ Ἀναγυράσιον πλήξαντα αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ χορηγοῦντα, εἰς κρίσιν καταστήσας, λαβὼν τριχιλίας ἀφῆκε τ᾽ δίκης. Λέγουσι δὲ αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα, εἰς ἀντίλαιον ἀπιέναι, κἀκεῖ φιλολογεῖν τὸ ἥμισυ τ᾽ κεφαλῆς ξυράμενον, ἵνα μὴ προέρχοιτο· καὶ ἐπὶ ξενῆς κλίνης κοιμᾶσθαι, ἵνα διὰ ταχέων ἀνίστηται· τό τε ῥῶ μὴ δυνάμενον λέγειν ἐκπονῆσαι· καὶ τ᾽ ὦμον ἐν ᾧ μελετᾶν κινοῦντα ἀπρεπῶς καταπαῦσαι, προσαρτήσαντα ὀβελίσκον, ἢ, ὥς τινες, ξιφίδιον ἐκ τ᾽ ὀροφῆς, ἵνα φοβούμενος ἠρεμοίη· προβαίνοντα δὴ κατὰ τ᾽ τῶν λόγων ἰσχύν, ἔσοπτρον ἰσομέγεθες αὐτῷ κατασκευάσαι, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφορῶντα μελετᾶν, ἵνα ἐπανορθώσηται τὰ ἐλλείποντα· καὶ καπόντα ἐπὶ τὸ Φαληρικόν, πρὸς τὰς τῶν κυμάτων ἐμβολὰς τὰς σκέψεις ποιεῖσθαι, ἵν᾽ εἴποτε θορυβοίη ὁ δῆμος, μὴ ἐκπλήττοιτο· τοῦ δὲ πνεύματος αὐτῷ ἐνδέοντος, Νεοπτολέμῳ τῷ ὑποκριτῇ μυρίας δοῦναι, ἵνα ὅλας περιόδους ἀπ-

Midiam Anagyraſium qui ipſum in theatro chorum inſtruentem percuſſerat, in judicium pertraxit: ſed acceptis tribus drachmarum millibus miſſum fecit. Ferunt, Demoſthenem etiamnum adoleſcentem in antrum iviſſe, ibique meditatum orationes fuiſſe, raſa dimidia capitis parte, ne exiret: inque anguſta cubuiſſe ſponda, ut cito expergiſceretur: cumque literam R non poſſet pronunciare, labore conſecutum ut proferret: cumque inter declamandum movere ſoleret humerum inconvenienter, id deſueviſſe, ſuſpenſo e culmine veru, aut, quod alii dicunt, gladio, ut ejus metu ſe contineret: cum jam auctus eſſet vi dicendi, ſpeculum feciſſe ſibi æquale, inque id inſpicientem ſe exercuiſſe, ut corrigeret vitia: deſcendiſſe etiam ad Phalericum litus, et adverſus undas obſtrepentes declamaſſe, ut ſi quando populus obturbaret, hoc ſibi non eſſet terrori: cumque eum ſpiritus deficeret, Neoptolemi hiſtrionis opera decem drachmarum millibus conducta didiciſſe uno ſpiritu integras cir-

νεύσως λέγη. Ἐπεὶ δὲ τῷ πολιτεύεσθαι προσῆλθεν, εἰς δύο διῃρημένων τὸ ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸ μὲν Φιλιππιζόντων, τὸ δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας δημηγορούντων, τὸ τὸ ἀντιπολιτευομένων Φιλίππῳ τάξιν εἵλετο· καὶ παντὸς τοῦ χρόνου διετέλεσε συμβουλεύων τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι βοηθεῖν, συμπολιτευόμενος
845 Ὑπερείδῃ, Ναυσικλεῖ, Πολυεύκτῳ, Διοτίμῳ· διὸ καὶ συμμάχους τοῖς Ἀθηναίοις ἐποίησε Θηβαίους, Εὐβοεῖς, Κερκυραίους, Κορινθίους, Βοιωτοὺς, καὶ πολλοὺς ἄλλους πρὸς τούτοις. Ἐκπεσὼν δὲ πολὺ ἐπὶ τῇ ἐκκλησίας καὶ ἀθυμῶν, ἐβάδιζεν οἴκοι· συντυχὼν δὲ αὐτῷ Εὔνομος ὁ Θριάσιος πρεσβύτης ἤδη ὤν, προετρέψατο τὸν Δημοσθένη· μάλιστα δὲ ὑποκριτὴς Ἀνδρόνικος, εἰπὼν ὡς οἱ μὲν λόγοι καλῶς ἔχοιεν, λείποι δὲ αὐτῷ τὰ τῆς ὑποκρίσεως· ἀπεμνημόνευσέ τε τὸ ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπ' αὐτοῦ λελεγμένων· καὶ δὴ πιστεύσαντα τὸν

A. 9. ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὑπ' αὐτοῦ] Sic E. Lambin. Wolf. Vulgo, ὑπὸ τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ.

cuitiones efferre. Poſtquam ſe ad rempublicam contulit, diviſo in duas factiones populo, quarum altera Philippo faveret, altera pro libertate concionabatur, Philippo adverſantibus ſe addidit, omnique tempore civibus ſuaſit ut iis auxilium ferrent, quos a Philippo oppreſſum iri periculum erat: ſocioſque ſui inſtituti habuit Hyperidem, Nauſiclem, Polyeuctum, Diotimum. Ideoque etiam Athenienſibus fœdere junxit Thebanos, Euboenſes, Corcyrenſes, Corinthios, Bœotos, multoſque alios. Quodam tempore, cum ejectus e concione, mœſtus domum abiret, Eunomus ei Thriaſius occurrit jam ſenex, atque cohortatus eſt. Maxime autem confirmatus eſt ab Andronico hiſtrione, eique operam dedit, edoctus ab eo *orationes ſuas bene habere*,

Δημοσθένη ὠδδοῦναι αὐτὸν τῷ Ἀνδρονίκῳ. Ὅθεν B
ἐρωμένου αὐτὸν τί πρῶτον ἐν ῥητορικῇ, εἶπεν, Ὑπόκρισις· καὶ τί δεύτερον, Ὑπόκρισις· καὶ τί τρίτον, Ὑπόκρισις. Παρελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, νεωτερικῶς τινα λέγων, διεσύρετο· ὡς κωμῳδηθεῖναι αὐτὸν ὑπὸ Ἀντιφάνους, καὶ Τιμοκλέους·

Μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα·

ὀμόσας δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ, θόρυβον ἐκίνησεν. Ὤμνυε δὲ καὶ τὸν Ἀσκληπιόν, παραξιών Ἀσκλήπιον· καὶ παρεδείκνυεν αὐτὸν ὀρθῶς λέγοντα· τὸ γὰρ τὸν θεὸν ἤπιον· καὶ ὑπὲρ τούτῳ πολλάκις ἐθορυβήθη. Σχολάσας δὲ Εὐβουλίδῃ τῷ Διαλεκτικῷ C
Μιλησίῳ, ἐπιωρθώσατο πάντα. Γενόμενος δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀλυμπιακῇ πανηγύρει, καὶ ἀκούσας Λαμάχου τοῦ Τερεινάου, Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον ἀναγινώσκοντος, Θηβαίων δὲ καὶ Ὀλυνθίων κατατρέχοντος,

B. 2. αὐτὸν τί] Mez. αὐτόν τινος τί.

ſed actionem iis deeſſe. Itaque interrogatus quid primum, quid ſecundum, quid tertium in arte eſſet oratoria, ſubinde reſpondit, *Actio.* Rurſus in conciones progreſſus, cum nove quædam diceret, exagitatus eſt, ut etiam comici Antiphanes et Timocles eum vexaverint:

Vos juro, terra, fontes, flumina, latices:

nam cum hoc modo apud populum juraſſet, tumultu eſt exceptus. Quin et Aſclepium (is Æſculapius Latinis eſt) juravit, acuta ſyllaba SCLE, docuitque ſe hoc recte facere; eſſe enim deum *epium* ſive mitem. Quo nomine ſæpe ei obturbatum eſt. Sed omnia iſta emendavit, cum vacaſſet Eubulidæ dialectico Mileſio. Cum veniſſet in ſolennem conventum apud Olympiam, audiviſſetque Lamachum Terinæum recitantem Philippi Alexandrique laudationem, Thebanoſque et Olynthios perſtringentem, contra ad di-

πολλαχοῦ ἀρχαίων ποιητῶν μαρτυρίας προηνέγκατο περὶ τῶν Θηβαίοις καὶ Ὀλυνθίοις καλῶς πεπραχότων, ὡς παύσασθαί τε τοιοῦτον τὸν Λάμαχον, καὶ φυγεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως. Φίλιππον δὲ πρὸς τοὺς ἀναφέροντας, D ἀπὸ τῶν κατ' αὐτὸν δημηγοριῶν, εἰπεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἀκούων λέγοντος Δημοσθένους, ἐχειροτόνησα τὸν ἄνδρα πρὸς τὸν καθ' ἑαυτὸν πόλεμον· ἐκάλει δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ λόγους ὁμοίους τοῖς στρατιώταις ἀπὸ τοῦ πολεμικοῦ δυνάμεως, τοὺς δὲ Ἰσοκράτους, τοῖς ἀθληταῖς, τέρψιν καὶ παρέχειν αὐτοὺς θεατρικοῦ. Ἑπτὰ δὲ καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς, λογιζομένοις ἀπὸ Δεξιθέου εἰς Καλλίμαχον, ἐφ' οὗ παρ' Ὀλυνθίων ἦκε πρεσβεία περὶ τῆς βοηθείας, ἐπεὶ ἐπέκειντο τῷ Φιλίππου τῷ πολέμῳ, ἔπεισε πέμψαι τοῖς βοήθειαν· τῷ δὲ ἑξῆς, ἐφ' ᾧ Πλάτων ἐτελεύτησεν, Φίλιππος Ὀλυνθίους κατεστρέψατο. Ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Ξενοφῶν ὁ Σωκρατικὸς ἢ ἀρχόμενον, ἢ ἀκ- E

D. 4. ὁμοίους] Sic E. Lambin. Wolf. Vulgo, ὁμοίως.
D. 4. πολεμικοῦ] Recepi ex Phot. edita lectione, Wolf. Amiot. et Xyl. verſ. Vulgo, πομπικόν.

cendum ſurrexit, veterumque poëtarum teſtimoniis prolatis de præclaris Thebanorum atque Olynthiorum factis effecit, ut Lamachus porro quieſceret, eque conventu profugeret. Philippus autem iis, qui orationes a Demoſthene contra ipſum habitas referebant ſibi, reſponderit, *Etiam ipſemet, ſi audiviſſem dicentem Demoſthenem, bello contra me ſuſcipiendo eum ducem elegiſſem.* Idem orationes Demoſthenis militibus ob vim comparabat; Iſocraticas athletis, quod delectationem exhiberent theatricam. Annos natus triginta et ſeptem (a Dexitheo enim ſupputo uſque ad Callimachum, ſub quo legatio ab Olynthiis venit auxilium petentibus, quos Philippus bello premebat) ſuaſit ut mitterentur Olynthiis ſuppetiæ. Anno poſtero, in quem mors Platonis incidit, Philippus Olynthios perdidit. Noverat Demoſthenem etiam Xenophon Socratis diſcipulus, ſive

μάζοντα· τῷ μὲν γὰρ τὰ Ἑλληνικὰ ἐτελεῖτο εἰς τὰ περὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ μάχην, ἄρχοντα δὲ Χαριξλείδην· ὁ δὲ πρότερον ὑπὸ Τιμοκράτους εἵλε τοὺς ὑπευθύνους. Φεύγοντος δὲ Αἰσχίνου μετὰ τὴν καταδίκην, ἵππῳ κατεδίωξεν αὐτόν· ὡς δὲ οἰηθέντος αὐτὸν συλλαμβάνεσθαι, καὶ προσπεσόντος καὶ συγκαλυψαμένου, ἀναστήσας αὐτὸν παρεμυθήσατο, καὶ τάλαντον ἔδωκεν ἀργυρίου. Καὶ συνεβούλευσε δὲ τῷ δήμῳ ξενικὸν εἰς Θάσῳ τρέφειν, καὶ ἐπὶ τούτῳ τριήραρχος ἐξέπλευσε. Σιτώνης δὲ γενόμενος, καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς, ἀφείθη. Φιλίππου δὲ Ἐλάτειαν καταλαμβανομένου, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν Χαιρωνείᾳ μαχεσαμένοις συνεξῆλθεν· ὅθεν καὶ δοκεῖ τὴν τάξιν λιπεῖν, φεύγοντος δὲ αὐτοῦ βάτον ὑπολαβέσθαι τὸ χλαμύδος, τὸν δὲ ὑπτιαφέντα εἰπεῖν, Ζώγρει· εἶχε δὲ καὶ ὑπόσημον ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, Ἀγαθῇ Τύχῃ. Εἶπε μὴν τὸν ὑπὲρ

E. 4. ἐτελεῖτο εἰς τὰ] εἰς additum ex Wolf. Lambin. Xyl.
F. 4. καταλαμβανομένου] E. καταλαβομένου: forte, rectius.
F. 5. ὅθεν] Forte, ὅτε.

incipientem, ſive jam florentem: res enim Græcæ ei in Mantinenſem pugnam et archontem Chariclidam deſinunt: noſter jam ante ſub Timocrate tutores reos peregit. Æſchinem fugientem a damnatione, equo eſt perſecutus: cumque is ſe comprehenſum iri putans ad pedes ei accidiſſet capite velato, erexit hominem, conſolatuſque talento argenti donavit. Auctor fuit populo, ut milites mercenarios in Thaſo aleret, eoque navigavit ipſe triremibus præfectus. Coëmendi frumenti geſto munere, accuſatus peculatus, abſolutuſque eſt. Cum Philippus Elateam occupaſſet, ipſe etiam cum iis egreſſus in bellum, qui ad Chæroneam pugnaverunt: atque ibi eum ordines deſeruiſſe aiunt, et cum fugientis chlamydem rubus apprehendiſſet, ſe convertiſſe, ac clamaviſſe, *Vivum cape:* clypei inſigne habuit Bonam Fortunam. Orationem tamen funebrem habuit de iis

ταφιον ὑπὲ τοῖς πεσοῦσιν. Μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ὑποσκευὴν τῆς πόλεως τῇ ὑπιμελείᾳ προσελθὼν, καὶ τῶν τειχῶν ὑπιμελητὴς χειροτονηθεὶς, ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας εἰσήνεγκε τὸ ἀναλωθὲν ἀργύριον, μνᾶς ἑκατόν· ἐπέ-
846 δωκε δὲ καὶ δεκάδας μυρίας· τείχους τε ὑπιβὰς, περιέπλευσε τὰς συμμάχους ἀργυρολογῶν. Ἐφ' οἷς πολλάκις ἐστεφανώθη, πρῶτον μὲν ὑπὸ Δημοτέλους, Ἀριστονείκου, Ὑπερείδου χρυσῷ στεφάνῳ, τελευταῖον δὲ, ὑπὸ Κτησιφῶντος· καὶ γραφέντος τοῦ ψηφίσματος παρανόμων ὑπὸ Διοδότου καὶ Αἰσχίνου, ἀπολογούμενος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τ' διώκοντα μὴ μεταλαβεῖν. Ὕστερον δὲ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατευομένου, καὶ φυγόντος Ἁρπάλου μετὰ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ μὲ πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσδεχθῆναι· ἐπειδὴ δὲ εἰσέπλευσε, λαβὼν Δαρεικοὺς
B χιλίους μετεπέμψατο· βουλομένων τε Ἀθηναίων Ἀντιπάτρῳ παραδοῦναι τὸν ἄνθρωπον, ἀντεῖπεν, ἔγραψέ τε

qui tum ceciderunt. Secundum hæc cura ad urbem exornandam conversa, cum publice esset murorum procurator delectus, impensam ei rei pecuniam de sua persolvit pecunia, minas centum: impendit etiam decem mille drachmas iis qui publice ad sacras res conficiendas mittebantur, (theoros Græci appellant) et conscensa triremi circumvectus, a sociis pecuniam collegit. Itaque ob hæc sæpius coronatus fuit, a Demotele, Aristonico, Hyperide, coronis aureis: tandem a Ctesiphonte. Cujus decretum cum ut contra leges factum accusarent Diodorus et Æschines, ipse defendens vicit: cum sane actor quintam suffragiorum partem non obtineret. Postea temporis cum Alexander expeditionem in Asiam fecisset, atque Harpalus cum pecunia Athenas fugisset; initio, ne reciperetur, egit. Sed postquam ille navi advenit, acceptis mille Daricis sententiam mutavit: cumque Harpalum Athenienses dedere Antipatro statuissent, reclama-

ἀποθέσθαι τὰ χρήματα εἰς ἀκρόπολιν, ἤδη τῷ δήμῳ τὸν ἀριθμὸν εἰπόντα· φήσαντος δὲ Ἁρπάλου ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ πλείονα, ὡς φησι Φιλόχορος, μὴ δὲ ταῦτα φυγόντος Ἁρπάλου ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐν ᾧ ἐφυλάττετο μέχρις ἂν ἀφίκηταί τις παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ πορευθέντα εἰς τὴν Κρήτην, ἢ, ὡς ἔνιοι, ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, αἰτίαν ἔχειν ὁ Δημοσθένης δωροδοκίας, καὶ διὰ τοῦτο, μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀναχομισθέντων μεμιωνικώς, μήτε τὴν τῶν φυλαττόντων C ἀμέλειαν. Εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου, Πυθέου, Μενεσαίχμου, Ἱμεραίου, Πατροκλέους, οἳ ἐποίησαν καταγνῶναι αὐτὸν τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, καὶ ἁλοὺς ἔφυγε, πενταπλασίονα ἀποτίσαι μὴ δυνάμενος, (εἶχε δὲ αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν), ἢ, ὡς ἔνιοι, οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. Μετὰ δὲ τοῦτον

B. 3. ἤδη] Forte ſanum: forte vitium ſubeſt: certe Photius corruptius etiam, μηδὲ—ἀποσημηνάμενος.

B. 4. καὶ πεντήκοντα] Sic Baſ. Xyl. Lambin. Wolf. Mez. Vulgo, ἢ πεντήκοντα.

C. 3. Πυθέου] Ita Xyl. P. Wolf. Lambin. Vulgo, Πυθαίου.

vit: pecuniamque promulgato decreto in arce deponi, ſummamque populo indicari juſſit: cum Harpalus dixiſſet eſſe ſeptingenta et quinquaginta, aut non multo pauciora talenta: ut eſt apud Philochorum: poſt cum e carcere profugiſſet Harpalus, in quo tantiſper adſervandus fuerat, donec aliquis ab Alexandro veniret, ac ſe in Cretam, vel Tænarum Laconiæ (nam et hoc quidam dicunt) contuliſſet; vitio datum eſt Demoſtheni, quod muneribus ſe paſſus corrumpi, neque numerum relatæ pecuniæ edidiſſet, neque cuſtodum incuriam indicaſſet. Itaque in judicium pertractus ab Hyperide, Pythea, Meneſæchmo, Himeræo, Patrocle, a concilio Areopagitico damnatus in exſilium abiit, cum quintuplum perſolvere non poſſet: etenim triginta talenta accepiſſe culpabatur: alii, eum ſubire judicii aleam noluiſſe, dicunt.

τὸν χρόνον τῶν Ἀθηναίων Πολύευκτον πεμψάντων πρεσβυτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὥστε ἀποσῆναι
D αὐτοὺς τῆς τῶν Μακεδόνων συμμαχίας, καὶ τῷ Πολυεύκτῳ πεῖσαι μὴ δυναμένου, ὑποφανεὶς Δημοσθένης καὶ συνεὶπὼν ἔπεισεν. Ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς, μετὰ χρόνον πινὰ καθόδου εὔρατο, ψηφίσματος γραφέντος, τριήρεις ἀποταλείσης, τῶν δὲ Ἀθηναίων ψηφισαμένων εἰς ἃ ὤφειλε τριάκοντα, νῆσαι αὐτὸν τὸν βωμὸν τοῦ σωτῆρος Διὸς ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀφεῖσθαι, τοῦτο γράψαντος τὸ ψήφισμα Δήμωνος Παιανιέως, ὃς ἦν ἀνεψιὸς αὐτῷ· πάλιν ἐν τούτοις ἦν πολιτευόμενος. Ἀντιπάτρου δὲ εἰς Λάμειαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συγκλεισθέντος, τῶν Ἀθη-
E ναίων εὐαγγέλια θυόντων, πρός τινα τῶν ἑταίρων Ἀγησίστρατον ἔφη ὁ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων, ὑπίσχεσθαι γὰρ, εἰπεῖν, τοὺς Ἕλληνας ῥᾴδιον μὲν πολεμεῖν καὶ εἰδόσας καὶ δυναμένους, δόλιχον

C. 9. ἀποσῆναι] Rectius erat, ἀποσῆσαι.
D. 9. ἐν τούτοις ἦν πολιτευόμενος] Lambin. corrigit, ἦν πάλιν ἐν τοῖς πολιτευομένοις. Photius, καὶ ἦν πάλιν κατὰ τὸ πρότερον πολιτευόμενος.

Secundum hanc tempeſtatem, cum Athenienſes Polyeuctum ad rempublicam Arcadum miſiſſent, ut eos a ſocietate Macedonum abſtraheret, iſque perſuadere nequiret, ſupervenit Demoſthenes, patrocinanſque cauſſæ civium perſuaſit. Hoc ei admirationem peperit: et aliquanto poſt tempore ab Athenienſibus miſſa triremi eſt revocatus in patriam: cum ii, Damone Pæanienſi, conſobrino Demoſthenis, auctore, ſciviſſent ut culpa ſolveretur, modo de triginta quæ debebat talentis ædificaret aram Jovis Servatoris in Piræo. Hoc pacto ad rempublicam rediit. Ceterum Antipatro Lamiam a Græcis concluſo, et Athenienſibus ob fauſtum nuncium ſacrificantibus, cuidam ſociorum Ageſiſtrato dixit, *Se de rebus hiſce non idem cum aliis ſentire, ſcire enim ſe, Græcos ſtadium conficere belligerando poſſe, dolichum non poſſe.* Ut

δὲ ὀλίγῳ. Φάρσαλον δὲ ἑλόντος Ἀντιπάτρου, καὶ πο- 847
λιορκήσειν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς ῥήτορας
ἐκδοίησαν, καταλιπὼν ὁ Δημοσθένης τὴν πόλιν ἔφυγεν,
πρῶτον μὲν εἰς Αἴγιναν ὑπὲρ τὸν Αἰάκειον καθεδούμενος,
φοβηθεὶς δὲ εἰς Καλαβρίαν μετέστη. Ἐκδιδόναι δὲ τοὺς
ῥήτορας τῶν Ἀθηναίων ψηφισαμένων, καὶ κεῖνον, καθέζετο
ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ, ἐλθόντος δ' ἐπ' αὐτὸν F
Ἀρχίου τοῦ Φυγαδοθήρου ὑπικαλεσμένου, ὃς παρέβαλεν
Ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι, πεῖθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι ὡς φί-
λον Ἀντιπάτρῳ γενησόμενον, εἶπεν ὅτι, "Οὔτε ὅτε ἐπρα-
"γώδεις ἔπειθές με, ὅτε νῦν πείσεις συμβουλεύων." τοῦ
δὲ ὑπιχειροῦντος βιάζεσθαι, ἐκώλυσαν αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν
πόλιν· καὶ Δημοσθένης ἔφη, "Οὐ σωτηρίας δεόμενος κἀ-
"φυγον εἰς Καλαβρίαν, ἀλλ' ὡς ἐλέγξων Μακεδόνας
"καὶ κατὰ τῶν θεῶν βιασαμένους," αἰτήσας τε γραμματεῖον,

E. 8. Αἰάκειον] Ita e Plutarchi Vit. Demoſth. correxerunt Xyl. Wolf. Lambin. Vulgo, Ἀκραῖον.
E. 9. Καλαβρίαν] Ita libri. At Lambin. et Wolf. ex Plut. Vit. Demoſth. rectius Καλαυρίαν, hic et infra.

Antipater Pharſalo capta minatus eſt ſe Athenas obſeſſurum, niſi Oratores dederent: Urbe relicta Demoſthenes fugit, primum Æginam, ut in Æaci templo ſeſſurus: deinde metu compulſus, in Calauriam tranſiit: cumque decreviſſent Athenienſes una cum aliis oratoribus ipſum quoque eſſe dedendum, ſupplex in fano Neptuni deſedit. Ubi eo venit Archias, qui a conquirendis ad ſupplicium exſulibus nomen Phygadotheræ invenit, diſcipuluſque fuit Anaximenis oratoris, ſuaſitque ut progrederetur, amicus Antipatro futurus, *Neque ante*, inquit, *tragœdias agens te mihi probaviſti, neque nunc conſulendo perſuadebis.* Cumque vim Archias moliretur, prohibuere oppidani: Demoſthenes autem dixit, *Non ſalutis cupiditate Calauriam confugi: verum ut demonſtrarem etiam ſacroſancta a Macedonibus violari.* Popoſcit deinde tabellam: eique, ſi Demetrio Mag-

847 ἔγραψεν, ὡς μὴ Δημήτριος ὁ Μάγνης φησὶ, τὸ ἐπὶ τ εἰκόνος αὐτῦ ἐλεγεῖον, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τ Ἀθηναίων ὕστερον,

Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμη, Δημόσθενες, ἔσχες,
Οὔ ποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν Ἄρης Μακεδών.

Κεῖται δὲ εἰκὼν πλησίον τῦ περιχωνίσματος ϗ τοῦ βωμοῦ τ δώδεκα θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτυ πεποιημένη. Ὡς δ' ἔνιοί φασι, τῦτο εὑρέθη γεγραμμένον, "Δημοσθένης "Ἀντιπάτρῳ χαίρειν." Ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν, Φιλόχορος μὴ φησι, φάρμακον πόντα· Σάτυρος δὲ ὁ συγγραφεὺς, τὸν κάλαμον πεφαρμάχθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴ Β ἐπιστολὴ, οὗ γευσάμενον ἀποθανεῖν. Ἐρατοσθένης δὲ, ὑπ πολλῦ δεδοικότα Μακεδόνας, περὶ τῷ βραχίονι κρίκον περικεῖσθαι πεφαρμαγμένον· εἰσὶ δ' οἵ φασι, συρόντα αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν· οἱ δὲ εἶπον, τῦ κατὰ τὴ σφραγῖδα φαρμάκυ γευσάμενον. Ἐβίω δὲ ὡς μὴ οἱ τὰ πλείω λέγυσιν ἔτη ἑβδομήκοντα· ὡς δὲ

B. 5. Ἐβίω δὲ—Ἐπολιτεύσατο] Addidimus hæc e Photio. Vulgo desunt.

neti credimus, inscripsit elegiacum hoc, quod postmodo ipsius simulacro inscribi curavere Athenienses: ejus hic est sensus,

Si tibi vis animo, Demosthenes, æqua fuisset,
Non Macedum ferret Græcia victa jugum.

Situm est simulachrum prope septum et aram duodecim deorum, a Polyeucto factum. Alii hoc aiunt fuisse scriptum inventum, *Demosthenes Antipatro salutem*. Mortuum eum esse tradit Philochorus, epoto veneno: Satyrus autem historiæ scriptor, veneno imbutum fuisse calamum, quo scribere epistolam cœperit, eoque gustato ipsum periisse: Eratosthenes, jampridem sibi a Macedonibus metuentem, armillam veneno infectam gestasse circa brachium. Sunt qui dicant contento spiritu mortem sibi parasse: alii, venenum hausisse, quod in sigillo habebat. Vixit, ut qui plurimum dicunt, septuaginta an-

οἱ τὰ ἐλάττω, ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα. Ἐπολιτεύσατο δὲ δύο καὶ εἴκοσιν. Ἡνίκα δὲ Φίλιππος ἐτεθνήκει, λαμπρὰν ἐσθῆτα περιβαλόμενος ἦλθεν ἔχων, καίτοι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ νεωστὶ τετελευτηκυίας, ἐφηδόμενος τῷ τοῦ Μακεδόνος θανάτῳ. Συνήργησε δὲ καὶ Θηβαίοις πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμοῦσι, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπέρρωσεν ἀεί· C διόπερ Θήβας κατασκάψας, ἐζήτει παρ' Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος αὐτόν, ἀπειλῶν εἰ μὴ δοίησαν. Στρατευομένῳ δὲ αὐτῷ ἐπὶ Πέρσας, καὶ αἰτοῦντι ναυτικὸν παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπεν, Ἄδηλον, εἰπών, εἰ οὐ κατ' αὐτῶν χρήσεται. Κατέλιπε δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικὸς τῶν εὐδοκίμων Ἡλιοδώρου τινὸς θυγατρός· θυγατέρα μίαν ἔσχεν, ἡ παῖς ἔτι οὖσα, πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν· εἶχε δὲ καὶ ἀδελφήν, ἐξ ἧς καὶ Λάχης Λευκονέως ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Δημοχάρης ἐγένετο, ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθός, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. Ἐπὶ δὲ D

C. 7. εὐδοκίμων] Sumsi a Lambin. Mez. Vulgo, εὐδοκίμου.

nos: ut qui minimum, septem supra sexaginta. Rempublicam tractavit duo et viginti. Mortuo autem Philippo, nitida indutus veste prodiit in publicum, gaudens morte istius: quanquam ipse nuper filiam amisisset. Thebanis quoque contra Alexandrum bellantibus adjumento fuit, ac reliquos Græcos subinde animavit. Itaque Alexander cum Thebas everteret, hunc ab Athenienſibus poſtulavit, additis, nisi dederent, minis. Huic in Perſas ducenti, et navale ſubſidium petenti, Demoſthenes contradixit: *Incertum eſſe*, inquiens, *an non contra præbentes id uſurus eo eſſet*. Duos reliquit filios ex una uxore, Heliodori cujuſdam probati civis filia. Unicam habuit filiam, quæ puella, antequam nuberet, e vivis exceſſit. Soror etiam illi fuit, qua, et Lachete Leuconenſi, conſobrinus natus eſt Democharis, vir bellicis rebus, et orationibus civilibus nemini ſecundus. Statua ei poſita in Prytaneo ex-

αὐτῦ εἰκὼν ἐν τῷ πρυτανείῳ εἰσιόντων πρὸς τὴν ἐπ' ἀριστερὰ δεξιᾶς, ὁ πρῶτος περιεζωσμένος ἅμα τῷ ἱματίῳ καὶ ξίφος· ὅτω γὰρ δημηγορῆσαι λέγεται, ἡνίκα Ἀντίπατρος ἐζήτει τοὺς ῥήτορας. Χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀθηναῖοι σίτησίν τε ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι τοῦ Δημοσθένους ἔδοσαν, καὶ αὐτοῦ τετελευτηκότι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ, ἐπὶ Γοργίου ἄρχοντος, αἰτησαμένου αὐτοῦ τὰς δωρεὰς τὸν ἀδελφιδοῦν Δημοχάρους· ᾧ καὶ αὐτοῦ πάλιν ὁ υἱὸς Λάχης Δημοχάρους Λευκονοὺς ἠτήσατο δωρεὰς, ἐπὶ Πυθαράτου
E ἄρχοντος δεκάτῳ δ' ἔτει ὕστερον, εἰς τὴν τῆς εἰκόνος φάσιν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, αὐτοῦ τε καὶ ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι· καὶ ἔτι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα· ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκομίσθη, περὶ ἧς προείρηται. Φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα πέντε. Φασὶ δέ τινες καὶ

E. 1. δ' ἔτει] Additum ex E. H. Similiter Xyl. Lambin. Wolf. δεκάτῳ ὕστερον ἔτει. Vulgo, δεκάτῳ ὕστερον.

ſtat, ad dextram introitus partem prima, non tantum tunica, ſed etiam gladio accincta: hoc enim habitu concionatus dicitur, quo tempore Antipater Oratores quæſivit. Poſtea temporis Athenienſes cognatis Demoſthenis alimenta in Prytaneo dederunt, ipſique mortuo ſtatuam in foro poſuerunt, Gorgia archonte: cum hos honores ei flagitaſſet Democharis ſorore ipſius natus. Cui et ipſi filius Laches Democharis filii Leuconenſis dona impetravit, decennio poſt, Pytharato archonte: nempe ut ſtatua in foro poneretur: cum ipſe, tum poſterorum ſemper qui natu maximus eſſet, cibum in Prytaneo haberent, primamque ſeſſionem in omnibus certaminum ſpectaculis. Hæc de utriſque decreta, infra perſcripta leges. Statua Democharis, quam memoravimus, in Prytaneum eſt tranſlata e foro. Feruntur orationes ejus germanæ ſexaginta et quin-

ἀσώτως αὐτὸν βιῶναι, γυναικείας τε ἐσθῆσι χρώμενον, καὶ κωμάζοντα ἐκάστοτε, ὅθεν Βάταλον ἐπικληθῆναι· οἱ δὲ ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς τροφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λελοιδορῆσθαι. Διογένης δὲ ὁ κύων θεασάμενος αὐτόν ποτε ἐν καπηλείῳ αἰσχυνόμενον καὶ ὑποχωροῦντα εἶπεν, "Ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσούτῳ "μᾶλλον ἐν ᾧ καπηλείῳ ἔσῃ." ἔλεγε δὲ αὐτὸν καὶ σκώπτων ἐν μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην εἶναι, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἀστικόν. Ἔλαβε καὶ παρὰ Ἐφιάλτου χρυσίον ἑνὸς τῶν δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα χρήματα φέρων ἦκε λάθρα, ὅπως ἀφανείμας τοῖς δημαγωγοῖς, τὸν πρὸς Φίλιππον ἐξάψῃ πόλεμον· καὶ ἰδίᾳ αὐτὸν δωροδοκῆσαι παρὰ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς τρισ- 848
χιλίους. Ἀναξίλαν δέ τινα Ὠρείτιον, ξένον αὑτῷ γεγονότα, συλλαβὼν ἐβασάνιζεν ὡς κατάσκοπον, οὐδὲν δὲ λέγοντα ἐψηφίσατο τοῖς Ἕνδεκα παραδοῦναι. Λέγειν δέ ποτε κωλυόμενος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν ἐκκλησίᾳ, βοᾷ,

que. Quidam eum etiam impudice victitasse narrant, vestitu usum subinde muliebri, ac comessationibus; unde *Batalus* fuerit cognominatus: alii diminutive a nutricis nomine ferunt sic per contumeliam vocatum. Diogenes, qui Canis usurpatus fuit, cum eum aliquando in caupona conspexisset, pudore commoto et intro recedenti, *Quanto magis*, inquit, *intro te recipies, tanto magis intus eris.* Eundem falsè cavillans, *in orationibus* aiebat *esse Scytham, in præliis urbanum.* Accepit etiam ab Ephialte aurum, uno popularium Oratorum, qui legatus ad regem Persarum missus, clam attulerat pecuniam, qua inter oratores Athenienses distributa, horum opera bellum contra Philippum inflammaret: ac Demosthenem a rege nominatim dono Daricorum ter mille corruptum autumant. Anaxilem Oreitem hospitem suum comprehendit, et ut exploratorem torsit: nihilque confitentem, Undecimviris tradi, facto decreto, jussit. Cum aliquando in concione Athenienses eum

ἔφη, βέλεσθαι πρὸς αὐτὸς εἰπεῖν· τῶν δὲ σιωπησάντων,
" Νεανίας," εἶπε, " θέρους ὥρᾳ ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεος
" ὄνον Μεγάραδε· μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ σφοδρῶς
" φλέγοντος τοῦ ἡλίου, ἑκάτερος αὐτῶν ἐβούλετο ὑπο-
" δύεσθαι ὑπὸ τὴν σκιάν· εἶργον δὲ ἀλλήλους, ὁ μὲν,
B " μεμισθωκέναι τὸν ὄνον, οὐ τὴν σκιὰν, λέγων· ὁ δὲ, με-
" μισθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν." Καὶ ταῦτα εἰ-
πὼν, ἀπῆει. Τῶν δὲ Ἀθηναίων ὑπακόντων, καὶ δεομένων
πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, " Εἶθ' ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς,"
ἔφη, " βέλεσθε ἀκούειν, λέγοντος· δὲ ὑπὲρ σπουδαίων
" πραγμάτων οὐ βούλεσθε;" Πώλου δέ ποτε τοῦ ὑπο-
κριτοῦ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος ὅτι δυσὶν ἡμέραις ἀγωνισά-
μενος τάλαντον λάβοι μισθὸν, " Ἐγὼ δὲ," εἶπε, " πέντε
" τάλαντα, μίαν ἡμέραν σιωπήσας." Παραφθαρεὶς δὲ
τὴν φωνὴν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ θορυβηθεὶς, " Τοὺς ὑποκρι-
" τὰς," ἔφη, " δεῖν κρίνειν ἐκ τῆς φωνῆς, τοὺς δὲ ῥήτορας
C " ἐκ τῆς γνώμης." Ὀνειδίσαντος δὲ αὐτὸν Ἐπικλέους, ὅτι

non finerent orare, breve quippiam se iis velle dicere professus est. Factoque silentio ita est fatus: *Adolescens quidam æstate asinum conduxit ex astu Megaram, eo usurus. Meridie cum solis æstus esset vehemens, cum ipse, tum asini dominus in umbra jumenti cubare volentes, alter alterum pellebat: cum dominus non umbram a se, sed asinum esse locatum: conductor in sua potestate esse omnia contenderet.* His dictis ille abire cœpit. Athenienſibus autem retinentibus, utque oratorem pertexeret rogantibus, *Ergo*, inquit, *de asini umbra audire vultis, de rebus seriis differentem audire recusatis?* Polo histrioni aliquando dicenti ad ipsum, *Bidui certamine se talentum pro mercede retulisse*, respondit, *Ego quinque talentis unius diei silentium vendidi.* Aliquando in concione voce ipsum deficiente cum obturbaretur, *de histrionibus*, dixit, *e voce, de Oratoribus e sententia judicium esse petendum.* Exprobranti continentem meditatio-

ἀεὶ σκέπτοιτο, "Αἰσχυνοίμην ἄν," εἶπεν, "εἰ τηλικούτῳ "δήμῳ συμβουλεύων αὐτοσχεδιάζοιμι." Ἱστοροῦσι δὲ ὡς οὐδὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν ἐγένετο, διακρίνων τοὺς λόγους. Αὐτὸς δέ φησιν ὑδροποσίᾳ χρήσασθαι. Ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Λυσίας ὁ ῥήτωρ, καὶ Ἰσοκράτης εἶδε πολιτευόμενον ἄχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καί τινες τῶν Σωκρατικῶν φιλοσόφων. Τοὺς δὲ πλείστους λόγους εἶπεν αὐτοσχεδιάσας, εὖ πως αὐτοὺς πεφυκώς. Πρῶτος δὲ ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὑπωμόσατο δὲ Διώνδας. D

θ'.

ΥΠΕΡΙΔΗΣ.

Ὑπερίδης Γλαυκίππου μὲν ἦν πατρὸς τοῦ Διονυσίου, τῶν δὲ δήμων Κολυτέως· ἔσχε δὲ υἱὸν ὁμώνυμον τῷ πατρὶ Γλαύκιππον ῥήτορα, καὶ λόγους συγγράψαντα· οὗ πάλιν

C. 5. διακρίνων] Rectius, διακριβῶν, Lambin.
C. 9. πρὸς αὐτὰς] Forte, πρὸς αὐτὸ, ut Reisk.

nem Epicli, *Ego vero*, inquit, *dedecori hoc ducerem, ſi tanto populo conſulens aliquid ſubito ad animum mihi allapſum pronunciarem.* Lucernam ab eo nunquam exſtinctam perhibent, ad annum ætatis quinquageſimum, orationes dijudicante. Ipſe ait, ſe aquam potaſſe. Novit eum etiam Lyſias orator, et Iſocrates in republica verſantem vidit, uſque ad pugnam Chæronenſem, et quidam Socraticorum philoſophorum. Pleraſque orationes ex tempore dixit, a natura ad hoc factus. Primus de eo aurea corona donando retulit Ariſtonicus Nicophanis filius Anagyraſius: quanquam Diondas jurejurando dato interceſſit.

IX.

HYPERIDES.

Hyperides Glaucippi filius, Dionyſii nepos, curia Colyttenſis fuit. Habuit filium cognominem avo Glaucippum Oratorem, qui etiam orationes conſcripſit, filiumque ha-

Ἀλφινὸς ἐγένετο. Ἀκεσατὴς δὲ Πλάτωνος γενόμενος τῦ φιλοσόφυ, ἅμα Λυκούργυ καὶ Ἰσοκράτυς τῦ ῥήτορος, ἐπολιτεύσατο Ἀθηναίοις, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος
E τῶν Ἑλληνικῶν ἥπτετο πραγμάτων· καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν, ὧν ἦτει παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπε, καὶ περὶ τῶν τριήρων· συνεβούλευσε δὲ καὶ τὸ ὑπὲρ Ταινάρῳ ξενικὸν μὴ ἀφαιρεῖσθαι, οὗ Χάρης ἡγεῖτο, εὐνόως πρὸς τὸν στρατηγὸν διακείμενος. Τὸ δὲ πρῶτον μισθοῦ δίκας ἔλεγε. Δόξας δὲ κεκοινωνηκέναι τῶν Περσικῶν χρημάτων Ἐφιάλτῃ, τριήραρχός τε αἱρεθεὶς, ὅτε Βυζάντιον ἐπολιόρκει
F Φίλιππος, βοηθὸς Βυζαντίοις ἐκπεμφθεὶς κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν τῦτον, ὑπέσχη χορηγῆσαι, τῶν ἄλλων λειτουργίας πάσης ἀφειμένων. Ἔγραψε καὶ Δημοσθένυς τιμὰς, καὶ τῦ ψηφίσματος ὑπὸ Διώνδα παρανόμων γραφέντος, ἀπέφυγε. Φίλος δὲ ἦν τοῖς περὶ Δημοσθένη καὶ Λυσι-

D. 8. Ἀλφινὸς] Ἀλφίνης E. H. et, ut videtur, P.
E. 3. συνεβούλευσε δὲ] δὲ assumtum ex P. Mez.

buit Alphinum. Sed Hyperides cum fuisset Platonis philosophi auditor, una cum Lycurgo rempublicam gessit, quo tempore Alexander res Græcas est aggressus: cui etiam postulanti prætores Athenienſium, et triremes, dicendo restitit. Consilium etiam dedit de non dimittendo mercenariorum militum præsidio, quod erat Tænaro impositum, duce Charete, idque visus fuit facere ob benevolentiam, qua eorum ducem complectebatur. Initio mercede conductus causſas oravit. Creditus est cum Ephialte particeps fuisse regiarum pecuniarum. Triremibus præfectus suffragiis populi, quo tempore Philippus Byzantium oppugnavit, missus ad ferendam ei urbi opem, eo anno sustinuit chorum sumtibus instruere, cum alii omni publico ministerio soluti essent. Rogationem etiam tulit de honoribus Demostheni deferendis: cumque illud decretum Diondas ut contra leges factum intercessione jurata impugnaret, absolutus est. In amicitia Demosthenis, Lysiclis, et Ly-

κλέα καὶ Λυκοῦργον, οὐκ ἐνέμεινε μέχρι τέλους· ἀλλ', ἐπεὶ Λυσικλῆς μὲν καὶ Λυκοῦργος ἐτεθνήκεσαν, Δημοσθένης δὲ ὡς παρὰ Ἁρπάλου δωροδοκήσας ἐκρίνετο, παρεχειριθεὶς ἐξ ἁπάντων, (μόνος γὰρ ἔμεινεν ἀδωροδόκητος,) κατηγόρησεν αὐτοῦ. Κριθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀριστογείτονος παρανόμων ὅτι τῷ γράψαι μετὰ Χαιρώνειαν, τοὺς μετοίκους πολίτας ποιήσασθαι, τοὺς δὲ δούλους ἐλευθέρους, 849
ἱερὰ δὲ καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας εἰς τὸν Πειραιᾶ ἀποθέσθαι, ἀπέφυγεν. Αἰτιωμένων δέ τινων αὐτὸν ὡς παρανόμως πολλοὺς νόμους ἐν τῷ ψηφίσματι, "Ἐπεσκότει," ἔφη, "μοι τὰ Μακεδόνων ὅπλα· καὶ οὐκ ἐγὼ τὸ ψή-"φισμα ἔγραψα, ἡ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ μάχη." Μετὰ μέντοι τοῦτο νεκρῶν ἔδωκεν ἀναίρεσιν ὁ Φίλιππος φοβηθείς, πρότερον οὐ δοὺς τοῖς ἐλθοῦσιν ἐκ Λεβαδίας κήρυξιν. Ὕστερον δὲ μετὰ τὰ περὶ Κραάνωνα συμβάντα ἐξαιτηθεὶς ὑπὸ Ἀντιπάτρου, καὶ μέλλων ἐκδίδοσθαι ὑπὸ

A. 4. Ἐπεσκότει] Sic revocavi ex Ald. Baſ. Xyl. E. H. P. Stephanus dederat Εἰ μὴ ἐπεσκότει, in quo ei adſentiuntur Leonic. Schott. Anon.
A. 5. καὶ ἐκ ἐγὼ] καὶ addidi e Phot. Mez.
A. 6. Μετὰ] Sic E. H. Schott. Mez. Vulgo, Κατά.

curgi non uſque ad finem permanſit. Nam, his duobus vita defunctis, Demoſthene in jus vocato quod ab Harpalo corruptus pecunia diceretur, ex omnibus ipſe deſignatus (ſolus enim corruptelam non admiſerat) eum accuſavit. Poſtulatus violatarum legum, quod lege promulgata juſſiſſet inquilinos in civium numerum referri, ſervos libertate donari, ſacra, liberos, et uxores in Piræum deponi, abſolutus eſt: ac quibuſdam culpantibus, quod eo in decreto multas leges quaſi non videns eas præteriviſſet, *Arma*, reſpondit, *Macedonum ſibi tenebras offudiſſe: neque a ſe id decretum, ſed a Chæronenſi pugna fuiſſe confectum.* Tamen Philippus poſtmodo corpora tolli cæſorum permiſit metu ipſi illato, cum id antea profectis a Lebadia legatis denegaſſet. Denique poſt cladem ad Cranonem acceptam cum poſtularetur ab Antipatro, populuſque eum eſſet

Β τῦ δήμου, ἔφυγεν ἐκ τ πόλεως εἰς Αἴγιναν, ἅμα τοῖς κατεψηφισμένοις· καὶ συμβαλὼν Δημοσθένει καὶ περὶ τ διαφορᾶς ἀπολογησάμενος, ἀπαλλαγεὶς ἐκεῖθεν, ὑπὸ Ἀρχίᾳ τῦ Φυγαδοθήρου ὑπελήφθη, Θουρίᾳ μὲν τὸ γένος, ὑποκριτῦ δὲ τὰ πρῶτα, τότε δὲ τῷ Ἀντιπάτρῳ βοηθοῦντος, ἐλήφθη περὶς βίαν ἐν τῷ ἱερῷ τ Ποσειδῶνος, ἐχόμενος ἀγάλματος· καὶ ἀχθεὶς περὶς Ἀντίπατρον εἰς Κόρινθον, ἔπειτα βασανιζόμενος, διέφαγε τ γλῶτταν, ὥστε μηδὲν ἐξειπεῖν τ τῆς πόλεως ἀπορρήτων δυνηθῆναι· καὶ ὕστερον ἐτελεύτησε, Πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἱσταμένυ. Ἕρ-
C μιππος δέ φησιν αὐτὸν γλωττοτομηθῆναι εἰς Μακεδονίαν ἐλθόντα καὶ ῥιφῆναι ἄταφον, Ἀλφίνυν δὲ ἀνεψιὸν ὄντα αὐτῦ, ἢ, ὥς τινες, Γλαυκίππυ τινὸς τὸν υἱὸν ἀπὸ Φιλοπείθους τινὸς ἰατρῦ λαβόντα ἐξουσίαν τῦ σώματος, καῦσαι αὐτὸν καὶ τὰ ὀστᾶ κομίσαι εἰς Ἀθήνας τοῖς προσήκουσι, παρὰ τὰ τ Ἀθηναίων καὶ Μακεδόνων δόγματα·

B. 2. καὶ περὶ] Sic E. Xyl. Vulgo, διά. P. περί.
C. 3. τινὸς τὸν υἱὸν] Xyl. τῦ υἱῦ: quo item ducere videtur E. H. τῶν υἱῶν.

dediturus, una cum aliis damnatis Æginam ex aſtu profugit: congreſſuſque cum Demoſthene purgavit ſe de diſſenſione. Inde profectus, ab Archia (qui cognomento Phygadotheras, Thurius patria, olim hiſtrio, tunc Antipatro inſerviebat) in templo Neptuni Hermionenſi comprehenſus, et vi a ſimulachro quod complectebatur abreptus, ad Antipatrum eſt Corinthum perductus: ibi inter tormenta quæſtionis linguam ſuam dentibus ſuis conſcidit, ne quod patriæ arcanum poſſet eloqui. Itaque mortuus eſt, menſis Pyanepſionis nona die. Hermippus ait, eum cum in Macedoniam eſſet perlatus, lingua fuiſſe mutilatum, inſepultumque abjectum: ſed Alphinum, conſobrinum ejus, ſive, ut aliorum fert opinio, nepotem e filio Glaucippo, opera Philopithis cujuſdam medici, corpore avi potitum, id cremaſſe, oſſaque Athenas ad cognatos pertuliſſe, contra et Athenienſium et Macedonum edicta: nam non exſi-

οὐ μόνον γὰρ κελεῦσαι αὐτὸς φυγεῖν, ἀλλὰ μηδ' ἐν τῇ οἰκείᾳ ταφῆναι. Οἱ δ', ἐν Κλεωναῖς ἀποθανεῖν αὐτόν, λέγουσιν, ἀπαχθέντα μετὰ τῶν ἄλλων, ὅπερ γλωττοτομηθῆναι καὶ ἀφαιρεθῆναι ὃν προείρηται τρόπον· τοὺς δὲ οἰκείους τὰ ὀστᾶ λαβόντας, θάψαί τε ἅμα τοῖς γονεῦσι πρὸ τῶν Ἱππάδων πυλῶν· ὡς φησιν Ἡλιόδωρος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ μνημάτων. Νυνὶ δὲ κατερήριπται τὸ μνῆμα, καὶ ἔστιν ἄδηλον. Πάντων δὲ κατὰ τὴν δημηγορίαν διενεγκεῖν λέγεται. Τέτακται δὲ ὑπὸ ἐνίων πρὸ Δημοσθένους. Φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι ἑβδομηκονταεπτά, ὧν γνήσιοί εἰσι πεντήκοντα δύο. Ἐγένετο δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια καταφερής, ὡς ἐκβαλεῖν μὲν τὸν υἱόν, εἰσαγαγεῖν δὲ Μυρρίνην τὴν πολυτελεστάτην ἑταίραν· ἐν Πειραιεῖ δὲ ἔχειν Ἀριστα γόραν· ἐν Ἐλευσῖνι δὲ ἐν τοῖς ἰδίοις κτήμασι Φίλτην Θηβαίαν, εἴκοσι μνῶν λυτρωσάμενος. Ἐποιεῖτό τε τὸν πρόπατον ἐν τῇ ἰχθυοπώλιδι

C. 12. Ἡλιόδωρος] Legendum, Διόδωρος ex emendatione D. Ruhnkenii Hiſt. Crit. Or. p. 86.

lium modo ei imperaverant, ſed etiam vetabant ne in patria ſepeliretur. Alii apud Cleonas eum aiunt, eo cum aliis abductum, lingua truncatum periiſſe, eo quo dictum eſt modo: cognatos autem oſſa abſtuliſſe, atque humaviſſe juxta parentum reliquias, ante portam Hippadem ſive equeſtrem: auctor Heliodorus libro De monumentis tertio. Nunc illud monumentum ignotum eſt vetuſtate collapſum. In dicendo ad populum fertur omnibus aliis præſtitiſſe. Sunt qui eum ante Demoſthenem ponant. Orationes ipſius feruntur ſeptuaginta et ſeptem, quarum germanæ ſunt duæ ſupra quinquaginta. Fuit etiam in rem veneream proclivis, ita quidem ut filio ejecto introduxerit in domum ſuam ſcortum ſumtuoſiſſimum Myrrhinam: in Piræo habuerit Ariſtagoram: Eleuſine in ſuis prædiis Philtam Thebanam, viginti minis redemtam. Deambulavit in foro piſcario.

E ὁσημέραι. Ὡς εἰκὸς δὲ καὶ δίκῃ Φρυνίῃ τῇ ἑταίρᾳ ἀσεβεῖν κρινομένῃ συνεξητάσθη· αὐτὸς γὰρ τοῦτο ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου δηλοῖ· μελλούσης δὲ αὐτῆς ἁλίσκεσθαι, παραγαγὼν εἰς μέσον καὶ διαρρήξας τινὶ ἐσθῆτα, ἐπέδειξε τὰ στέρνα τῆς γυναικός· καὶ τῶν δικαστῶν εἰς τὸ κάλλος ἀποβλεπόντων, ἀφείθη. Συνεπῆλθε δὲ ἡσυχῇ κατὰ τοῦ Δημοσθένους ἐγκλήματα, ὡς καὶ φαρμακεύοντος· νοσοῦντος γὰρ τοῦ Ὑπερείδου ἦλθε εἰς τινὰ οἰκίαν τὸν Δημοσθένη, ὡς ἐπισκεψόμενον, καταλαβεῖν κατέχοντα τὸ καθ' αὑτοῦ F βιβλίον· τότε δὲ ἀγανακτοῦντος εἶπε, "Φίλον μὲν ὄντα "οὐδένα λυπήσει, ἐχθρὸν δὲ γενόμενον κωλύσει τι "κατ' ἐμοῦ πράξαι." Ἐψηφίσατο δὲ καὶ πρὸς Ἰόλαν τῷ δόντι Ἀλεξάνδρῳ τὸ φάρμακον δοῦναι. Ἐκοινώνησε δὲ καὶ Δημοσθένει τοῦ Λαμιακοῦ πολέμου, καὶ ἐπὶ τοῖς πεσοῦσιν εἶπε τὸν ἐπιτάφιον θαυμασίως. Φιλίππου δὲ πλεῖν ἐπ' Εὐβοίας παρεσκευασμένου, καὶ τῶν

E. 6. Συνεπίθει] Sic Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, Συνεπίθη.
F. 4. δοῦναι] Deleam cum Phot. et Mez.

Conjectura fert, in eum etiam una cum Phryna meretrice impietatis accuſata fuiſſe inquiſitum: id enim ipſe initio orationis ſignificat. Illam, cum jamjam damnanda eſſet, in medium produxit, ac derepta veſte pectus mulieris oſtentavit: ita judicibus pulchritudinem reſpicientibus ea abſoluta fuit. Compoſuit paulatim crimina, quæ Demoſtheni intentaret: nec fefellit: cum enim ægrotantem ipſum Demoſthenes viſendi gratia acceſſiſſet, deprehendit eum tenentem librum in ſe ſcriptum: cumque indignaretur, reſpondit Hyperides, *Hic liber neminem amicum lædet, inimicum autem factum prohibebit quicquam adverſus me agere.* Honores etiam decrevit Iolæ, qui Alexandro venenum dedit. Socius fuit Leoſtheni in Lamiaco bello conflando: in eoque occiſos funebri oratione admirabili celebravit. Cum Philippus claſſem inſtruxiſſet ad petendam Eubœam, et A-

Ἀθηναίων εὐλαβῶς ἐχόντων, τεσσεράκοντα τριήρεις ἠθροισεν ἐξ ἐπιδόσεως, καὶ πρῶτος ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ παιδὸς ἐπέδωκε δύο τριήρεις. Συρράντος δὲ πρὸς Δηλίους ἀμ- 850
φισβητήματος πότερους δεῖ προίσασθαι τὸ ἱερόν, αἱρεθέντος Αἰσχίνου συνειπεῖν, ὁ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ Ὑπερείδην ἐχειροτόνησεν· καὶ ἔστιν ὁ λόγος Δηλιακὸς ἐπιγεγραμμένος. Ἐπρέσβευσε δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους. Ἡκόντων δὲ καὶ παρὰ Ἀντιπάτρου πρέσβεων, ἐπαινούντων τε Ἀντίπατρον ὡς χρηστὸν, ἀπαντήσας αὐτοῖς εἶπεν, "Οἶδα μὲν "ὅτι χρηστὸς ὑπάρχει, ἀλλ' ἡμεῖς γε οὐ δεόμεθα "χρηστοῦ δεσπότου." Λέγεται δὲ ἄνευ ὑποκρίσεως δημηγορῆσαι, καὶ μόνον διηγεῖσθαι τὰ πεπραγμένα, καὶ τούτοις οὐκ ἐνοχλεῖν τοὺς δικαστάς. Ἐπέμφθη δὲ καὶ πρὸς Ἠλείους Β
ἀπολογησόμενος ὑπὲρ Καλλίππου τοῦ ἀθλητοῦ, ἐχόντος αἰτίαν φθεῖραι τὸν ἀγῶνα· καὶ ἐνίκησε. Γραψάμενος δὲ καὶ τὴν Φωκίωνος δωρεὰν, ἣν εἶπε Μειδίας Μειδίου Ἀναγυράσιος ἐπὶ Ξενίου ἄρχοντος, Γαμηλιῶνος ἑβδόμῃ φθίνοντος, ἡττήθη.

thenienſes ſibi metuerent, Hyperides quadraginta triremes comparavit, privatim contribuentibus civibus: primuſque pro ſe et filio duas contulit in publicum triremes. Controverſia cum Deliis orta Athenienſibus, utri ſacris præeſſe deberent, Æſchine delecto ut cauſſæ Athenienſium patrocinaretur, Senatus Areopagitarum Hyperidem negotio ei deſtinavit: extatque oratio ejus, *Deliaca* inſcripta. Legationem quoque ad Rhodios obivit. Cum ab Antipatro legati veniſſent, laudarentque eum a bonitate, occurrens iis dixit, *Scimus Antipatrum eſſe bonum, ſed nobis quidem bono domino opus non eſt.* Dicitur abſque geſtu ad populum oraſſe: et rebus ut erant geſtæ narrandis contentum, judices non perturbaſſe. Miſſus eſt etiam ad Eleos, excuſandi Calliæ athletæ cauſſa, qui certaminis corrupti inſimulabatur: et obtinuit cauſſam. Cum autem ſententiam de donando Phocione a Midia Midiæ filio Anagyraſio latam accuſaſſet, ſuccubuit: actum hoc archonte Xenio, Gamelionis menſis die quarta et vigeſima.

ι'.

ΔΕΙΝΑΡΧΟΣ.

Δείναρχος Σωκράτους ἢ Σωστράτου, ὡς μὲν τινες, ἐγχώριος, ὡς δέ τισι δοκεῖ, Κορίνθιος, ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας ἔτι νέος κατ' ἐνιαυτὸν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν, κατοικήσας αὐτόθι, ἀκροατὴς μὲν ἐγένετο Θεοφράστου τοῦ διαδεξαμένου τὴν Ἀριστοτέλους διατριβήν· ὡμίλησε δὲ καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, μάλιστα δὲ τῷ πολιτευσαμένῳ μετὰ τὴν Ἀντιπάτρου τελευτήν, τῶν μὲν ἀνηρημένων ῥητόρων, τῶν δὲ φευγόντων. Φίλος δὲ Κασάνδρῳ γενόμενος, ὡς ὁπλεῖστον ἐποιήσατο, χρήματα τῶν λόγων εἰσπραττόμενος, οἷς τοῖς δεομένοις συνέγραφεν· ἀντετάττετο δὲ τοῖς τὰ ὁπιφανέστατα τῶν ῥητόρων, οὐκ εἰς δῆμον παριών, ἃ γὰρ οἷός τε ἦν, ἀλλὰ τοῖς ἀνταγομένοις λόγους συνέγραφεν· καὶ ἐπεὶ Ἅρπαλος ἔδρα, πλείους λόγους συνέγραφε κατὰ τῶν αἰτίαν λαβόντων δωροδοκῆσαι, καὶ

C. 1. ἐπὶ τὴν Ἀσίαν] Forte, ἐπῆλθε τὴν Ἀσίαν, ut habuit codex Xyl. aut ex Phot. addendum διέβαινε.

C. 4. δὲ τῷ πολιτεύεσθαι] Mez. δὲ ἐπολιτεύσατο: aut addendum προσῆλθε.

X.

DINARCHUS.

Dinarchus Socratis ſive Soſtrati filius a quibuſdam Athenienſis perhibitus: ab aliis Corinthi natus, adoleſcens etiamnum Athenas ſe contulit, ibique ſedem poſuit: quo tempore Alexander Aſiam peragravit. Auditor fuit Theophraſti, ejus qui Ariſtoteli in ſchola ſucceſſit. Uſus etiam eſt consuetudine Demetrii Phalerei: maxime in gerenda republica poſt mortem Antipatri verſatus, cum Oratorum alii necati eſſent, alii exſularent. Amicus autem Caſſandri cum eſſet, plurimum profecit pecunias pro orationibus exigendo, quas requirentibus conſcribebat. Adverſabatur autem nobiliſſimis Oratoribus, non ad populum dicendi cauſſa procedens, neque enim poterat, ſed orationes eorum adverſariis componens. Et poſtquam Harpalus profugit, complures ſcripſit orationes in eos, qui munerum acceptorum et

τούτους τοῖς κατηγόροις ἐξέδωκεν. Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἀπα- D
θὴς εἰς λόγους ἐμβεβλῆσθαι Ἀντιπάτρῳ καὶ Κασάνδρῳ
ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Μουνυχίας, ὡς ἔοικε, τοῦ Ἀν-
τιγόνου καὶ Δημητρίου ἐφεστηκότος ἐπ' Ἀναξικράτους ἄρ-
χοντος, ἐξαργυρισάμενος τὰ πλεῖστα τῆς οὐσίας, ἔφυγεν
εἰς Χαλκίδα. Διατρίψας δ' ὀπίσω τῆς φυγῆς ὡς πενταε-
καίδεκα ἔτη, καὶ πολλοῦ ὄσιαν κτησάμενος, κατῆλθε,
παραξάντων αὐτῷ τοῦ κάθοδον τοῦ περὶ Θεόφραστον ἅμα
τοῖς ἄλλοις φυγάσιν. Καταλύσας δὲ παρὰ Πρόξενῳ
ἑταίρῳ αὐτοῦ, καὶ τὸ χρυσίον ἀπολέσας, ἤδη γεραιὸς ὢν
καὶ τὰς ὄψεις ἀσθενὴς, βουλομένου τοῦ Προξένου ἀναζη- E
τεῖν, λαγχάνει αὐτῷ δίκην, καὶ τότε πρῶτον εἶπεν ἐν
δικαστηρίῳ. Σώζεται δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ λόγος. Φέρονται
δὲ αὐτοῦ καὶ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα τέτταρες· τούτων
ἔνιοι παραλαμβάνονται, ὡς Ἀριστογείτονος. Ζηλωτὴς
δὲ ἐγένετο Ὑπερείδου, ἢ, ὥς τινες, καὶ τὸ παθητικὸν,

E. 1. βουλομένου] ἐβουλομένου scribendum, assentior Xylandro.

corruptelæ rei habebantur. Postea temporis, objecto sibi crimine, quod cum Antipatro et Cassandro de occupanda Munychia rem composuisset, quando eam Antigonus et Demetrius præsidio tenuerunt, Anaxicrate archonte, maxima bonorum parte in pecuniam conversa, Chalcidem profugit: inque exsilio ad quindecim annos commoratus, reque aucta, in patriam rediit, Theophrasto ei aliisque exsulibus redeundi potestatem impetrante. Usus vero tum hospitio Proxeni amici sui, aurum amisit jam senex et visu debilitato: Proxenum, quod is inquirere de furto recusaret, in jus vocavit: tuncque primum in curia dixit: exstat ea oratio. Feruntur orationes ejus germanæ sexaginta et quatuor: quarum quædam putantur esse Aristogitonis. Æmulatus est Hyperidem: aut, ut nonnulli, ex animi

Δημοσθένης, καὶ τὸ σφόδρον· τῶν σχημάτων δ' αὐτῷ μιμητὴς ὑπάρχει.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

α'.

F Τιμοχάρης Λάχητος Λευκονεὺς αἰτεῖ Δημοσθένει τῷ Δημοσθένους Παιανιεῖ δωρεὰν εἰκόνα χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, καὶ προεδρίαν αὐτῷ, καὶ ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ· εὐεργέτῃ καὶ συμβούλῳ γεγονότι πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ τῷν Ἀθηναίων, καὶ τοὺ τε βοσίαν εἰς τὸ κοινὸν καθήκοπ τ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐπιδόντι τάλαντα ὀκτὼ καὶ τριήρη, ὅτε ὁ δῆμος ἠλευθέρωσεν Εὔβοιαν· καὶ ἑτέραν, ὅτε εἰς Ἑλλήσποντον Κηφισόδωρος ἐξέπλευσε· 851 καὶ ἑτέραν, ὅτε Χάρης καὶ Φωκίων στρατηγοὶ ἐξεπέμφθησαν εἰς Βυζάντιον ὑπὸ τοῦ δήμου· καὶ λυτρωσαμένῳ πολλοὺς τῷν ἁλόντων ἐν Πύδνῃ καὶ Μεθώνῃ καὶ Ὀλύνθῳ ὑπὸ Φιλίππου· καὶ χορηγίαν ἀνδράσιν ἐπιδόντι, ὅτε ἐκλειπόν-

F. 1. Λευκονεὺς] Ita Xyl. ut infra omnes libri: forma frequentior est Λευκονιεύς. Vulgo, Λευκοπεύς.

gravioribus motibus, vehementia, ac figuris colligunt, Demosthenem.

DECRETA.

I.

Democharis Lachetis filius Leuconensis postulat, Demostheni Demosthenis filio Pæanienſi dari hoc donum: ut ærea ei ponatur in foro ſtatua, cibus detur in Prytaneo, ac princeps in conſeſſu locus ipſi, et poſterorum ſubinde ei qui natu eſt maximus. Multa enim beneficia in Populum Athenienſem contulit, ſæpe conſilio eum juvit, patrimoniumque ſuum in rempublicam contulit: talenta octo et triremem ſuppeditavit, quando Populus Athenienſis liberavit Eubœam: iterum triremem, quando Cephiſodorus in Helleſpontum navigavit: aliam, quando Chares et Phocion prætores a Populo Byzantium ſunt miſſi: redemit pretio multos Pydnæ, Methonæ, et Olynthi, captos a Philippo: ſumtus in chorum fe-

των τῶν Παυδιονιδῶν τῶ χορηγεῖν, ἐπέδωκεν, καὶ κατώπλισε τὰς πολίτας τῶν ἐλλειπόντων· καὶ εἰς τὴν τειχοποιίαν ἀνάλωσε, χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐπιδόντος αὐτῷ τρία τάλαντα· καὶ ἃς ἐπέδωκε δύο τάφρους περὶ τὸν Πειραιᾶ ταφρεύσας· καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην ἐπέδωκε τάλαντον· καὶ εἰς τὴν σιτωνίαν ἐπέδωκεν ἐν τῇ σιτοδείᾳ τάλαντον· καὶ ὅτε εἰς συμμαχίαν τῷ δήμῳ περιήγετο πείσας καὶ εὐεργέτης γενόμενος καὶ σύμβουλος, δι' ὧν ἔπεισεν Θηβαίους, Εὐβοεῖς, Κορινθίους, Μεγαρεῖς, Ἀχαιούς, Λοκροὺς, Βυζαντίους, Μεσσηνίους, καὶ δυνάμεις ἃς συνεστήσατο τῷ δήμῳ καὶ τοῖς συμμάχοις, πεζοὺς μὲν μυρίους, ἱππέας δὲ χιλίους, καὶ σύνταξιν χρημάτων ἣν ἔπεισε πρεσβεύσας δίδοναι, τοὺς μὲν συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον πλέω πεντακοσίων ταλάντων· καὶ ὡς ἐκώλυσε Πελοποννησίους ἐπὶ Θήβας Ἀλεξάνδρῳ βοηθῆσαι, χρήματα δοὺς, καὶ αὐτὸς πρεσβεύσας· καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ συμβούλῳ γεγονότι· καὶ πεπολιτευμένῳ τὴν καθ' ἑαυτὸν πρὸς ἐλευθερίαν καὶ δημοκρατίαν ἄριστα·

cit, cum Pandionidis deficientibus ea res ceſſaret: largitus etiam eſt et armavit cives indigos: in muri confectionem ſumtus fecit trium talentorum, ad hoc munus a Populo delectus: iterum de ſuo inſumſit, cum duabus foſſis Piræum cingeret. Poſt Chæronenſem pugnam talentum in publicum contulit: aliud in frumentationem, in penuria. Benefaciendo, conſulendo, perſuadendo ad ſocietatem populi Athenienſis pertraxit Thebanos, Euboënſes, Corinthios, Megarenſes, Achæos, Locros, Byzantios, Meſſenios: copias Populo ac ſociis contraxit, peditum decem millia, equitum mille. Item pecuniæ collationem ad bellum legatus impetravit a ſociis, amplius quingentis talentis: legatus data pecunia obtinuit a Peloponneſiis, ne Alexandro ad Thebas auxilia mitterent. Multa alia præclara et utilia præſtitit conſulendo et rempublicam gerendo, ita ut nemo æqualium de libertate et imperio Populi tantum ſit pro-

φυγόντι δὲ δι' ὀλιγαρχίαν καταλυθέντος τοῦ δήμου, καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ ἐν Καλαυρίᾳ, διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὔνοιαν, πεμφθέντων στρατιωτῶν ἐπ' αὐτὸν ὑπὸ Ἀντιπάτρου, διαμείναντι ἐν τῇ πρὸς τὸ πλῆθος εὐνοίᾳ καὶ οἰκειότητι, καὶ οὔτε ὑποχειρίῳ γενομένῳ τοῖς ἐχθροῖς, οὔτε ἀνάξιον ἐν τῷ κινδύνῳ πρᾶξαντι τοῦ δήμου.

β'.

Ἦρχων Πυθάρατος. Λάχης Δημοχάρους Λευκονεὺς
D αἰτεῖ δωρεὰν τ' βουλὴν καὶ τ' δῆμον τ' Ἀθηναίων Δημοχάρει Λάχητος Λευκονεῖ, εἰκόνα χαλκῆν ἐν ἀγορᾷ καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, καὶ τ' ἐγγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν πᾶσι τοῖς ἀγῶσιν, εὐεργέτῃ καὶ συμβούλῳ γεγονότι ἀγαθῷ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ εὐεργετηκότι τὸν δῆμον τάδε· πρεσβεύοντι, καὶ γράφοντι καὶ πολιτευομένῳ, οἰκοδομίᾳ τειχῶν, σκευασίᾳ ὅπλων καὶ βελῶν καὶ μηχανημάτων, καὶ ὀχυρωσαμένῳ τὴν πόλιν ἐπὶ τοῦ τετραετοῦς πολέμου, καὶ εἰρήνῃ καὶ ἀνοχαῖς

C. 4. Καλαυρίᾳ] Ald. Baſ. Xyl. Καλαυρίᾳ: idque repoſuiſſem, niſi ſupra conſtanter alteram ſcripturam retinuiſſent libri.
C. 8. ὅτε ἀνάξιον] Legendum, ὅτε τι ἀνάξιον, cum Mez.

meritus. Cumque imperio Populi everſo ob paucorum in republica potentiam exſularet, mortuus eſt in Calauria, ob benevolentiam erga Populum immiſſis ei ab Antipatro militibus, perſeverans in ſtudio et amicitia Populi: et neque in manus pervenit, neque in extremo periculo quicquam Populo indignum fecit.

II.

Archon Pytharatus. Laches Democharis filius Leuconenſis a Senatu et Populo Athenienſi poſtulat dari hoc donum Demochari Lachetis filio Leuconenſi, ut ærea ei in foro ponatur ſtatua, cibus in Prytaneo ipſi et ſubinde poſteritatis ejus natu maximo, primus conſeſſus locus in omnibus certaminibus. Quia bene et fecit et conſuluit Populo, hæcque in eum beneficia contulit: legationes obivit, rogationes tulit, rempublicam geſſit, murum refecit, arma, tela, machinaſque paravit, munivit urbem ſub bel-

καὶ συμμαχίαν ποιησαμένῳ πρὸς Βοιωτούς· ἀνθ' ὧν E
ἐξέπεσεν ὑπὸ τῶν καταλυσάντων τὸν δῆμον· καὶ ὡς κατ-
ῆλθεν ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος ὑπὸ τοῦ δήμου, συστεί-
λαντι τοὺς διοίκησιν προφέρῳ, καὶ φεισαμένῳ τῶν ὑπαρχόν-
των, καὶ πρεσβεύσαντι πρὸς Λυσίμαχον, καὶ λαβόντι τῷ
δήμῳ τριάκοντα τάλαντα ἀργυρίου, καὶ πάλιν ἕτερα
ἑκατόν· καὶ γράψαντι πρεσβείαν πρὸς Πτολεμαῖον εἰς
Αἴγυπτον, καθ' ἣν ἐκπλεύσαντες πεντήκοντα ἐκόμι- 852
σαν τάλαντα ἀργυρίου τῷ δήμῳ· καὶ πρὸς Ἀντίπατρον
πρεσβεύσαντι καὶ λαβόντι εἴκοσι τάλαντα ἀργυρίου· καὶ
Ἐλευσίνια κομισαμένῳ τῷ δήμῳ, καὶ ζῶντα σώσαντι F
ἐλέσθαι τὸν δῆμον καὶ πράξαντι, καὶ φυγόντι μὲν ὑπὸ
δημοκρατίας, μετασχόντι δὲ ὀλίγης ὀλιγαρχίας, οὐδὲ
ἀρχὴν ὀδεμίαν ἦρξαι καταλελυκότος τοῦ δήμου· καὶ
μόνῳ Ἀθηναίων τῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ἡλικίαν πολιτευσαμένων,
μὴ μεμελετηκότι τοὺς πατρίδα κινεῖν ἑτέρῳ πολιτεύματι

E. 4. φεισαμένῳ—πρεσβεύσαντι] Sumſi a Mez. Salmaſ. in priori conſentit P. Vulgo, φεισαμένων—πρεσβευσάντων.
E. 10. καὶ Ἐλευσίνια] Amiot. καὶ Ἐλευσινάδε, et cum antecedentibus jungit.
F. 2. ὑπὸ δημοκρατίας] Xyl. et Mez. corrigunt, ὑπὲρ δημοκρατίας: recte.

lum quatuor annorum: pacem, inducias, ſocietatemque cum Bœotis compoſuit. Ob hæc ejectus urbe fuit ab iis qui Populi poteſtatem everterunt. Reverſus archonte Diocle, Populo revocante, contraxit ſumtus publicos, iiſque parſimonia conſuluit. Lyſimachum legatus adiit, Populo triginta talenta impetravit, ac rurſum centum: auctor fuit legationis ad Ptolemæum mittendæ, qua functi populo quinquaginta talenta attulerunt: legatus ad Antipatrum ivit, ac viginti argenti talenta confecit, et ad Eleuſinia Populo attulit. Hæc omnia egit conſenſu Populi, et propter hujus in republica imperium exſulavit, nihil cum ulla paucorum dominatione commune habuit, neque Populo oppreſſo ullum geſſit magiſtratum: ſolus omnium ſua ætate Athenienſium qui rempublicam geſſiſſent, nulla alia quam popu-

ἡ δημοκρατία· καὶ τὰς κρίσεις, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰ δικαστήρια, καὶ τὰς οὐσίας πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐν ἀσφαλεῖ ποιήσαντι διὰ τῆς αὐτοῦ πολιτείας, καὶ μηδὲν ἐναντίον τῇ δημοκρατίᾳ πεπραχότι μήτε λόγῳ μήτε ἔργῳ.

γ'.

Λυκόφρων Λυκούργου Βουτάδης ἀπεγράψατο αὐτῷ τὴν σίτησιν ἐν πρυτανείῳ ἣν ἡ βουλεῖσα δωρεὰν ὑπὸ τοῦ δήμου Λυκούργῳ Βουτάδῃ ὄντι Ἀναξικράτους ἄρχοντος, ὄντι δ' Ἀντιοχίδος ἐν τῇ πρυτανείᾳ. Στρατοκλῆς Εὐθυδήμου Διομιδεὺς εἶπεν. Ἐπειδὴ Λυκοῦργος Λυκόφρονος Βουτάδης παραλαβὼν παρὰ τῶν ἑαυτοῦ προγόνων οἰκείαν ἐκ παλαιοῦ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὔνοιαν, καὶ οἱ πρόγονοι οἱ Λυκούργου, Διομήδης τε καὶ Λυκοῦργος, καὶ ζῶντες ἐτιμῶντο ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ τετελευτήκασιν αὐτοῖς δι' ἀνδραγαθίαν ἔδωκεν ὁ δῆμος δημοσίας ταφὰς ἐν Κεραμεικῷ· καὶ Λυκοῦργος αὐτὸς πολιτευόμενος, νόμους τε πολλοὺς καὶ καλοὺς ἔθηκε τῇ πατρίδι, καὶ γενόμενος τῆς κοινῆς προσόδου τα-

lari adminiſtratione rempublicam commovit, judicia, leges, bona, omnibus Athenienſibus in tuto collocavit ſua opera: neque contra Populi in republica principatum quidquam facto dictove egit.

III.

Lycophron Lycurgi filius Butades retulit de cibo ſibi in Prytaneo dando, ſecundum donum quo Populus ornavit Lycurgum Butadem Anaxicrate archonte in præſidio Antiochidis tribus. Stratocles Euthydemi filius Diomienſis pronunciavit. Quandoquidem Lycurgus Lycophronis filius Butades a majoribus ſuis propagatam ſuſcepit erga Populum benevolentiam: ejuſque majores Diomedes et Lycurgus cum vivi in honore apud Populum fuerunt, tum mortuis ob virtutem Populus publicam in Ceramico ſepulturam conceſſit: et Lycurgus ipſe rempublicam gerens, multas bonaſque patriæ leges tulit, et publicorum redituum quæſtor

μίας τῇ πόλει, ἐπὶ τρεῖς πενταετηρίδας, καὶ διανείμας ἐκ τῆς κοινῆς προσόδου μύρια καὶ ὀκτακισχίλια καὶ ἐνακόσια τάλαντα· πολλὰ δὲ τῶν ἰδιωτῶν διὰ πίστεως λαβὼν, καὶ προδανείσας καὶ εἰς τὰς τῆς πόλεως χρείας· καὶ τοῦ δήμου τὰ πάντα ἑξακόσια καὶ πεντήκοντα τάλαντα· δόξας δὲ ἅπαντα ταῦτα δικαίως διῳκηκέναι, πολλάκις ἐστεφανώθη ὑπὸ τῆς πόλεως· ἔτι δὲ αἱρεθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, χρήματα πολλὰ συνήγαγεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ διασκευάσας τῇ θεῷ κόσμον, νίκας τε ὁλοχρύσους, πομπεῖά τε χρυσᾶ καὶ ἀργύρεα, καὶ κόσμον χρυσοῦν εἰς ἑκατὸν κανηφόρους· C χειροτονηθεὶς δὲ ἐπὶ τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς ὅπλα μὲ πολλὰ καὶ βελῶν μυριάδας πέντε ἀνήνεγκεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν· τετρακοσίας τριήρεις πλωΐμους κατεσκεύασε, τὰς μὲν ἐπισκευάσας, τὰς δὲ ἐξ ἀρχῆς ναυπηγησάμενος· πρὸς δὲ τούτοις, ἡμίεργα παραλαβὼν τούς τε νεω-

B. 2. ἐπὶ τρεῖς] Ita reposui ex p. 841. B. post Mez. et Taylor. Vulgo, ἐπιτρέπει.

B. 3. μυρία καὶ ὀκτακισχίλια—καὶ πεντήκοντα τάλαντα] Aliquid aut vitii aut difficultatis subest; de quo in Animadvers. dicetur.

factus per tria quinquennia eos procuravit: distribuitque e communibus reditibus duodeviginti millia, et insuper noningenta, talenta: multam etiam privatorum pecuniam fide mutuoque accepit opportuno urbis et civium tempore, in universum sexcenta et quinquaginta talenta, omnia creditus est juste dispensasse, ideoque aliquoties coronatus est a civitate: præterea delectus a Populo multum pecuniæ in arcem conduxit, Deæque apparavit ornatum, victorias ex solido auro, pomparum vasa aurea et argentea, mundumque aureum ad Canephoras centum: præfectus etiam bellico apparatui arma multa, et jaculorum quinquaginta millia in arcem retulit, quadringentas triremes ad navigandum instruxit, aliis adornatis, aliis de integro fabricatis: porro cum imperfecta inveniset navalia, armamentarium,

σίκους καὶ τῷ σκευοθήκῃ, καὶ τὸ θέατρον τὸ Διονυσιακὸν
ἐξεργάσατο, καὶ ἐπετέλεσε τό τε ᾠδεῖον ὃ Παναθηναϊκόν,
καὶ τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ Λύκειον κατεσκεύασεν, καὶ ἄλλαις
πολλαῖς κατασκευαῖς ἐκόσμησε τὴν πόλιν· Ἀλεξάνδρου
τε τοῦ βασιλέως ἅπασαν μὲν τὴν Ἀσίαν κατεστραμμένου,
D κοινῇ δὲ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ὑπατεύειν ἀξιοῦντος, ἐξαιτή-
σας Λυκοῦργον, ὡς ἐναντία πράττοντος αὐτῷ, οὐκ ἐξέδωκεν
ὁ δῆμος παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον· καὶ διδοὺς εὐθύνας πολ-
λάκις τῶν πεπολιτευμένων ἐν ἐλευθέρᾳ καὶ δημοκρατου-
μένῃ τῇ πόλει, διετέλεσεν ἀνεξέλεγκτος καὶ ἀδιαβλήτος
τὸν ἅπαντα χρόνον· ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες διότι τοὺς
πεφυγαδευμένους ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας
δικαίως πολιτεύεσθαι, καὶ ζῶντας μὲν περὶ πλείστου ποι-
εῖται, καὶ τελευτήσασι δὲ ἀποδίδωσι χάριτας ἀειμνήστους·
ἀγαθῇ τύχῃ δεδόχθαι τῷ δήμῳ, ἐπαινέσαι μὲν Λυ-
E κοῦργον Λυκόφρονος Βουτάδην ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης,

D. 1. ἐξαιτήσας] Legendum, ἐξαιτήσαντος, cum Mez. et Taylor.
D. 2. πράττοντος αὐτοῦ] Rectius Mez. πράττοντα αὐτῷ.
D. 3. παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον] Legendum, διὰ τὸν παρ' Ἀλεξάνδρου φόβον.
D. 8. περὶ πλεῖστον] Rectius περὶ πλείστου. Mez.

ac Liberi patris theatrum, absolvit ea: nec non ſtadium perfecit Panathenaicum, gymnaſium, Lyceum: multiſque aliis ſtructuris urbem exornavit: cum vero Alexander rex, tota Aſia ſubacta, imperium in omnes Græcos ſibi ſumens, Lycurgum ſibi dedi juberet, ut qui contra ipſum egiſſet, Populus non dedidit eum metu Alexandri: ſæpenumero etiam rationem reipublicæ geſtæ reddens in libera civitate, et in qua ſumma rerum penes Populum eſſet, nunquam ullius fraudis aut corruptelæ compertus eſt: Ergo ut omnibus conſtaret eos qui pro principatu Populi et libertate juſte volunt rempublicam gerere, cum vivos maximi fieri, tum mortuis honores haberi ad omnem memoriam duraturos; quod felix fauſtumque ſit, ſcivit Populus laudandum eſſe Lycurgum Lycophronis filium Butadem virtutis ac juſ-

χὴ ϖῆσαι αὐϖὸ τ̃ δ̃ημον χαλκο῀ῦ εἰκόνα ἐν ἀγορᾷ, πλὴν εἴϖτ ὁ νόμος ἀϖαγορεύει μὴ ἱϛάναι, δο῀ῦναι δὲ σίτησιν ἐν ϖρυτανείῳ τ῀ῶ ἐγγόνων ἀεὶ τ῀ῶ Λυκόργ῀ου τῷ ϖρεσβυτάτῳ εἰς ἅϖαντα τὸν χρόνον, ἀναθεῖναι δ' αὐϖὸ χὴ εἶναι κύρια ϖάντα τὰ ψηφίσματα τὸν γραμματέα τ῀ῦ δ̃ήμ῀ου ἐν ϖλαις λιθίναις, καὶ ϖῆσαι ἐν ἀκροϖόλει ϖλησίον τ῀ῶ ἀναθημάτων· εἰς δὲ τὴν ἀναγραφὴν τ῀ῶ ϖλῶν δο῀ῦναι τὸν ταμίαν τ῀ῦ δ̃ήμου ϖεντήκοντα δραχμὰς, ἐκ τ῀ῶ εἰς τὰ ψηφίσματα ἀναλισκομένων ὑ῀ῶ δ̃ήμῳ.

titiæ cauſſa: eique a Populo ſtatuendam æream imaginem in foro, niſi ſicubi lex eam ſtare vetat: dandumque in Prytaneo cibum ad omnem poſteritatem quovis tempore ei qui ipſius de propagine natu ſit maximus: omnia ejus decreta rata habenda, et a ſcriba civitatis inſculpta in lapideas columnas debere dedicari in arce, ac poni prope donaria: ad columnarum ſcriptionem quæſtorem Populi debere pendere quinquaginta drachmas, ex ea pecunia quam Populus in decreta impendit.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ.

853

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΣΥΓΚΡΙΣΕΩΣ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ ΕΠΙΤΟΜΗ.

EPITOME

LIBRI PLUTARCHEI

DE

COMPARATIONE ARISTOPHANIS ET MENANDRI.

α'. Ὡς μὲ κοινῶς καθόλου εἰπεῖν, πολλῷ πρείττω κρίνει τὸν Μένανδρον· ὡς δὲ ἕκαστα μέρους, καὶ ταῦτα προστίθησι. Τὸ φορτικόν, φησὶν, ἐν λόγοις καὶ θυμελικὸν καὶ βάναυσον ὥς ἐστιν Ἀριστοφάνει, Μενάνδρῳ δὲ ἀδαμῶς. Καὶ γὰρ ὁ μὲν ἀπαίδευτος καὶ ἰδιώτης οἷς ἐκεῖνος λέγει, ἁλίσκεται· ὁ δὲ πεπαιδευμένος, δυσχεραίνει· λέγω δὲ τὰ ἀντίθετα καὶ ὁμοιόπτωτα καὶ παρωνυμίας.

B. 1. προστίθησι] Sic B. E. Vulgo, προτίθησι.

I. UNIVERSE ut dicam, multo præfert Menandrum. Singulatim autem hæc adjicit. Genus dicendi tumidum, ſcurrile, atque illiberale Ariſtophanem uſurpaſſe, Menandrum neutiquam. Indoctus enim aliquis et plebeius illius oratione capitur, doctus offenditur: loquor de antithetis, ſimiliter cadentibus, et paronymiis: quibus Menander

Τούτοις γὰρ ὁ μὲν μετὰ τῆ ῳθοῦντος λόγου καὶ ὀλιγάκις χρῆται, ἐπιμελείας αὐτὰ ἀξιῶν· ὁ δὲ, καὶ πολλάκις, καὶ οὐκ εὐκαίρως, καὶ ψυχρῶς· ἐπαινεῖ γὰρ, φησὶν, ὅτι τὰς ταμίας ἐβάπτισεν, οὐχὶ ταμίας ἀλλὰ Λαμίας ὄντας· καὶ,

——ἔτος ἤτοι κακίας ἢ συκοφαντίας πνεῖ· C

καὶ,

Γαστρὶ ζῇ καὶ τοῖς ἐντέροις καὶ τοῖς κώλοις·

καὶ,

Ὑπὸ γέλωτος εἰς τὸ γελᾶν ἀφίξομαι·

καὶ,

Τί δέ σοι δράσω κακόδαιμον ἀμφορεὺς ἐξοστρακισθείς·

καὶ,

Ἄγρια γὰρ ἡμᾶς, ὦ γυναῖκες, δρᾷ κακὰ,
Ὅτε ἐν ἀγρίοις τοῖς λαχάνοις αὐτὸς τραφείς·
Ἀλλ' αἱ τριχόβρωτες τὸν λόφον μου κατέφαγον·

C. 1. κακίας] Ariſtoph. Equ. 435, Καικίας corrigendum monuit Kuſterus: et correxit Brunckius, Ὡς ἔτος ἤδη Καικίας καὶ συκοφαντίας πνεῖ. Noſtri libri in vulgata conſentiunt.

C. 3. Γαστρὶ ζῇ] Ita omnes libri noſtri. Rectius apud Comicum Equ. 457. Γαστρίζε καὶ τοῖς ἐντέροις, καὶ τοῖς κόλοις.

C. 5. εἰς τὸ γελᾶν] Mez. eleganter corrigit εἰς Γέλαν. Itaque jam verterat Xyl.

C. 9. δρᾷ] Recepi, pro vulgato ἄρα, ex loco Comici Theſmoph. 462. Reliqua nolui mutare.

C. 11. τριχόβρωτες] Sic Steph. ex T. et ſane diſerte exſtat in Exemplo Turnebi. Omnes reliqui libri Ald. Baſ. Xyl. B. E. Venet. τριχοβόρυχες. Illud ex ipſo petitum Comici loco Acharn. 1110.

raro et cum ratione utitur atque accurate: alter crebro, et intempeſtive ac frigide. Laudatur enim, inquit, quod *tamias* ſubmerſit, non *tamiæ*, id eſt promicondi, ſed *lamiæ* ſeu ſtriges quod eſſent: atque

Hic ſive malitiam ſive ſycophantiam ſpirat:

et,

Ventre tunde, inteſtinis, artubus:

et,

Præ riſu ad Gelan perveniam:

et,

Quid tibi faciam miſera amphora exoſtraciſata:

et,

Agreſtia enim nobis, O mulieres, infert mala,
Quippe ipſe in agreſtibus enutritus oleribus:

et,

Niſi crinivori criſtas meas exederint:

id eſt, pediculi verticem meum exederint. Item,

καὶ,

Φέρε δεῦρο γοργόνωτον ἀσπίδος κύκλον·
Καμοὶ πλακοῦντος γυρόνωτον δὸς κύκλον·

καὶ πολλὰ τοιαῦτα. Ἔνεστι μὲν οὖν ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν ὀνομάτων αὐτῷ τὸ τραγικόν, τὸ κωμικόν, τὸ σοβαρὸν, τὸ πεζὸν, ἀσάφεια, κοινότης, ὄγκος καὶ διαρμα, περιλογία καὶ φλυαρία ναυτώδης. Καὶ τοσαύτας διαφορὰς ἔχουσα ἡ ἀνομοιότητας ἡ λέξις, οὐδὲ τὸ πρέπον ἑκάστῃ καὶ οἰκεῖον ἀποδίδωσιν· οἷον λέγω βασιλεῖ μὲν ὄγκον, ῥήτορι δὲ δεινότητα, γυναικὶ τὸ ἁπλοῦν, ἰδιώτῃ τὸ πεζὸν, ἀγοραίῳ τὸ φορτικόν· ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ κλήρου ἀπονέμει τοῖς προσώποις τὰ πεφυκότα τῶν ὀνομάτων· καὶ οὐκ ἂν διαγνοίης εἴτε υἱός ἐστιν, εἴτε πατὴρ, εἴτε ἄγροικος, εἴτε θεὸς, εἴτε γραῦς, εἴτε ἥρως, ὁ διαλεγόμενος.

β'. Ἡ δὲ Μενάνδρου φράσις ὕπτω συνέζευται καὶ συμπέπνυκε κεκραμένη πρὸς ἑαυτὴν, ὥστε διὰ πολ-

C. 14. γυρόνωτον] Apud Ariſtoph. Acharn. 1124. eſt τυρόνωτον, verius, puto: licet noſtrum probet Kuſterus.

LA. *Fer Gorgonitergum huc aſpidis mihi circulum.*
DI. *Mihi placentæ caſeitergum orbem cedo.*

multaque id genus alia. Habet nimirum in apparatu verborum aliquid tragicum, necnon comicum, protervum, pedeſtre, obſcuritatem, communitatem, faſtum, elationem, loquacitatem, nugas quæ nauſeam cieant. Cumque dictio ejus tantum habeat diſſimilitudinis et inæqualitatis, ne decorum quidem ſingulis generibus et ſuum accommodavit locum: verbi gratia, regi faſtum, oratori vim dicendi, mulieri ſimplicitatem, pedeſtrem ſermonem plebeio, inſolentem forenſi: ſed, veluti ſorte, perſonis vocabula, ut occurrebat unumquodque, attribuit; ut dignoſcere non poſſis filiuſne loquatur, an pater, ruſticus, deus, anus, heros.

II. At Menandri ita dolata eſt, itaque inter ſe conſpirat contemperata dictio, ut cum per tam varios omnis generis

λῶν ἀρμόζῃ παθῶν καὶ ἠθῶν, καὶ προσώποις ἐφαρμόττουσα παντοδαποῖς, μία τε φαίνεσθαι, καὶ τὴν ὁμοιότητα τηρεῖν ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ συνήθεσι καὶ ὑπὸ τὴν χρείαν ὀνόμασιν· ἐὰν δέ τινος ἄρα τερατείας εἰς τὸ θρᾶσμα καὶ φόρυβ δέησῃ, καθάπερ αὐλοῦ πάντεχνον ἀναπώσας, ταχὺ πάλιν καὶ πιθανῶς ἐπέβαλε, καὶ κατέστησε τὴν φωνὴν εἰς τὸ οἰκεῖον. Πολλῶν δὲ γεγονότων εὐδοκίμων τεχνιτῶν, ὅτε ὑπόδημα δημιουργός, ὅτε προσωπεῖον σκευοποιός, ὅτέ τις ἱμάτιον ἅμα ταυτὸν ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ καὶ μειρακίῳ καὶ γέροντι καὶ οἰκότριβι πρέπον ἐποίησεν· ἀλλὰ Μένανδρος ὅπως ἔδειξε τὴν λέξιν, ὥσε πάσῃ καὶ φύσει καὶ ἕξει καὶ ἡλικίᾳ σύμμετρον εἶναι, καὶ ταῦτα νέος μὲν ἐπὶ τῷ πράγματος ἁψάμενος, ἐν ἀκμῇ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ διδάσκειν τελευτήσας, ὅτε μάλιστα καὶ πλείστην ὀπίδοσιν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν, λαμβάνει τὰ πρὸς τὴν λέξιν τοῖς γράφουσιν. Εἰ οὖν τοῦς τὰ πρῶτα τοῦ Μενάνδρου δραμάτων τὰ μέσα καὶ τὰ

E. 2. ὁμοιότητα] Forte, ὁμαλότητα, quod vertendo reddidit Xyl.

motus animorum ducatur, et omnigenis accommodetur perſonis, unica tamen videatur, æquabilitatemque perſervet ſuam in vulgatis uſitatiſque vocabulis. Quod ſi alicubi res præſtigiarum aliquid ſtrepituſve requirat, tibicines ſolertes imitatur, qui omnibus tibiæ apertis foraminibus, mox vocem artificioſe in ſuam reſtituunt ſedem. Tametſi autem multi fuerunt præclari opifices, nullus tamen calceum, larvam, aut veſtem fecit, quæ ſimul viro, mulieri, adoleſcenti, ſeni, ac vernæ conveniret. At Menander tali eſt ſermone uſus, qui congrueret cuivis naturæ, ſtatui, ætati: cum quidem et juvenis ſe ad eam rem contuliſſet, et in ipſo vigore ſcribendi ac docendi fabulas mortuus ſit: quando maxime ſcribentes incrementa facere ad elocutionis virtutem, Ariſtoteles teſtatur. Si quis vero primas Menandri

τελευταῖα ποιηταί τις, ἐξ αὐτῶν ὑπογνώσεται ὅσα ἔμελλεν, εἰ ἐπεβίω, καὶ τούτοις ἕτερα προσθήσειν.

854 γ'. Ὅτι τῶν διδασκόντων οἱ μὲν πρὸς τὸν ὄχλον καὶ τὸν δῆμον γράφουσιν, οἱ δὲ τοῖς ὀλίγοις· τὸ δὲ ἐν ἀμφοῖν ἁρμόττον τοῖς γένεσιν οὐ ῥᾴδιον ὅτῳ τῶν πάντων ὑπῆρξεν εἰπεῖν. Ἀριστοφάνης μὲν οὖν ὅτε τοῖς πολλοῖς ἀρεστὸς, ὅτε τοῖς φρονίμοις ἀνεκτός, ἀλλ' ὥσπερ ἑταίρας τῆς ποιήσεως παρακμακυίας, εἶτα μιμωμένης γαμετήν, ὅτε οἱ πολλοὶ τὴν αὐθάδειαν προσμένουσιν, οἵ τε σεμνοὶ βδελύττονται τὸ ἀκόλαστον καὶ κακόηθες. Ὁ δὲ Μένανδρος μετὰ χαρίτων μάλιστα ἑαυτὸν αὐτάρκη παρέσχηκεν, ἐν θεάτροις, ἐν διατριβαῖς, ἐν συμποσίοις, ἀνάγνωσμα καὶ μάθημα καὶ ἀγώνισμα κοινότατον
B ὧν ἡ Ἑλλὰς ἐνηύξατο καλῶν παρέχων τὴν ποίησιν, δεικνὺς ὅ, τι δὴ καὶ ὁποῖον ἦν ἄρα δεξιότης λόγου, ὑπὸν ἀπαν-

A. 7. περιμένουσιν] Forte, ὑπομένουσιν, ut Reisk.

B. 1. καλῶν παρέχων] Prius revocavi ex B. E. Schott. Mez. posterius ex Ald. Bas. Xyl. Reiskius item corrigendum monuit. Vulgo, καλὸν παρέχον.

fabulas cum mediis et ultimis comparet, judicare poterit, quanta fuisset additurus, si diutius vixisset.

III. Item. Poëtarum comicorum alios, in scribendo, populo et multitudini se accommodare, alios paucis: non facile ex omnibus inveniri, qui utrique generi se applicuerit. Sed Aristophanes, neque plebi placere, neque ferri a prudentibus potuit: nam poësis ejus similis est meretricis, ætate jam ultra vigorem progressa, matronam imitantis, cujus neque insolentiam vulgus fert, et impudicitiam malitiamque graves homines abominantur. Contra Menander cum venustate quadam ubique se gratum aptumque exhibuit, in theatris, colloquiis, conviviis: suamque poësin ita composuit, ut esset communissimum omnium quæ Græcia tulit bonorum, quod legeretur, disceretur, et certatim ageretur: ostenditque adeo quanta res esset dexteritas

ταχόσε μετὰ πειθῆς ἀφίκτω, καὶ χειρούμενος ἅπασαν ἀκοὴν καὶ διάνοιαν Ἑλληνικῆς φωνῆς. Τίνος γὰρ ἄξιον ἀληθῶς εἰς θέατρον ἐλθεῖν ἄνδρα πεπαιδευμένον, ἢ Μενάνδρου ἕνεκα; πότε δὲ θέατρα πίμπλαται ἀνδρῶν φιλολόγων, ἢ κωμικοῦ προσώπου δειχθέντος; ἐν δὲ συμποσίοις τίνι δικαιότερον ἡ τράπεζα προσχωρεῖ, καὶ τόπον ὁ Διόνυσος δίδωσι; φιλοσόφοις δὲ καὶ φιλοπόνοις, ὥσπερ ὅταν οἱ γραφεῖς ἐκπονηθῶσι τὰς ὄψεις, ὑπὸ τὰ ἀνθηρὰ καὶ ποώδη χρώματα τρέπουσιν, ἀνάπαυλα τῶν ἀκράτων καὶ στυπτόνων ἐκείνων, Μένανδρός ἐστιν, οἷον εὐ- C ανθεῖ λειμῶνι καὶ σκιερῷ καὶ πνεύματος μεστῷ δεχόμενος τὴν διάνοιαν.

Δ'. Ὅτι κωμῳδίας ὑποκριτὰς τῶν χρόνου τούτου πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς τῆς πόλεως ἐνεγκούσης, αἱ Μενάνδρου κωμῳδίαι ἀφόνων ἁλῶν καὶ ἱερῶν μετέχουσιν,

B. 7. ἡ κωμικοῦ] ἡ delendum: itaque reddidi.
B. 9. Διόνυσος] Sic B. E. Ceteri ridicule, Διονύσιος.
B. 9. φιλοπόνοις] Forte, φιλολόγοις.
C. 1. ἀκράτων] Res ipsa hoc postulabat; nec latuerat Xylandrum vertentem: Reiskius item vidit. Vulgo, ἀκροατῶν.
C. 5. ἐνεγκούσης] Hoc loco Epitomator, nonnulla ad sententiam necessaria omisit.

dicendi, ubique vi persuadendi inevitabili incedens, omniumque auditum et intelligentiam Græcæ linguæ sibi subjugans. Cujus enim rei gratia vir recte institutus venire dignaretur in theatrum quam propter Menandrum? Quando alias implentur theatra viris eruditionem amantibus, cum comica ostenditur persona? Cui in conviviis justius mensa cedit, locumque Bacchus dat? Jam sicut pictores oculis defessis ad floridos et virides se avertunt colores, ita philosophis et laboriosis requies gravium atque continentium meditationum est Menander, tanquam prato pulchre florenti et opaco atque auræ pleno excipiens animum.

IV. Item. Cum ætate illa actores comœdiarum multos bonosque urbs ferat; Menandri comœdiæ plurimos habent

ὥσπερ ἐξ ἐκείνης γεγονότων τῆς θαλάττης ἐξ ὧν Ἀφροδίτη γέγονεν. Οἱ δὲ Ἀριστοφάνους ἅλες, πικροὶ καὶ τραχεῖς ὄντες, ἑλκωτικὴν δριμύτητα καὶ δηκτικὴν ἔχουσιν· κοὐκ οἶδα ἐν οἷς ἐστὶν ἡ θρυλλουμένη δεξιότης ἐκεῖ ἀνίᾳ, ἐν λόγοις ἢ προσώποις· ἀμέλει καὶ τὰ
D μεμιμημένα, πρὸς τὸ χεῖρον μεμίμηται· τὸ γὰρ πανοῦργον, οὐ πολιτικόν, ἀλλὰ κακόηθες· καὶ τὸ ἀγοραῖον, οὐκ ἀφελές, ἀλλ' ἠλίθιον· καὶ τὸ γελοῖον, οὐ παιγνιῶδες, ἀλλὰ καταγέλαστον· καὶ τὸ ἐρωτικόν, οὐχ ἱλαρόν, ἀλλ' ἀκόλαστον. Οὐδενὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἔοικε μετρίῳ τινὶ ποίησιν γεγραφέναι, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀρχαῖα καὶ ἀσελγῆ τοῖς ἀκολάστοις, τὰ βλάσφημα δὲ καὶ πικρὰ τοῖς βασκάνοις καὶ κακοήθεσιν.

C. 11. ὑπ' αὐτοῦ] Ferri quidem poteſt: malim ſimplex αὐτῦ.
D. 3. ἀφελὲς] Recepi, ut unice verum: nec latuerat Reiſkium et Bryanum adeo ad Vit. Plut. T. II. p. 564. Vulgo, ἀσφαλές.

ſacroſque ſales, tanquam eo natos mari quod Venerem protulit. Ariſtophanis autem ſales amari et aſperi, acrem et mordentem, adeoque exulcerantem vim habent, ut neſciam ubi ſit illa ab ipſo decantata dexteritas, in verbiſne an perſonis. Quinetiam quæ imitatus eſt, corrupit: calliditatem facit non civilem ſed malitioſam: ruſticitatem non ſimplicem, ſed fatuam: jocos non qui rideantur, ſed derideantur: amores non hilares, ſed impudicos. Nulli enim moderato videtur is homo ſuum poëma ſcripſiſſe: ſed turpia et libidinoſa intemperantibus, maledica et acerba invidis atque malignis hominibus.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ.

E

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΚΑΚΟΗΘΕΙΑΣ.

PLUTARCHI

DE

HERODOTI MALIGNITATE.

α'. ΤΟΥ Ἡροδότου πολλὰς μὲν, ὦ Ἀλέξανδρε, καὶ ἡ λέξις, ὡς ἀφελὴς, καὶ δίχα πόνου καὶ ῥᾳδίως ἐπιτέχουσα τοῖς πράγμασιν, ἐξαπάτηκε· πλείονες δὲ τοῦτο πρὸς τὸ ἦθος αὐτοῦ πεπόνθασιν. Οὐ γὰρ μόνον, ὡς φησιν ὁ Πλάτων, τὸ ἐσχάτης ἀδικίας, μὴ ὄντα δοκεῖν
F τὸν εἰ) δίκαιον· ἀλλὰ κακοηθείας ἄκρας ἔργον, εὐκολίαν μι-

E. 7. Ἡροδότου πολλὰς] Ad ſententiam nil requirimus: tamen Ald. Baſ. B. E. lacunam habent inter duas has voces, quam T. V. B. Anon. explent addito τοῦ λογογράφου, vel τοῦ ἱστορικοῦ.

I. HERODOTI multos, Alexander, et dictio ut ſimplex, et nullo labore ac facile rebus ſeſe applicans, decepit: plures etiam ingenium ejus animuſque fefellit. Non enim modo *extremæ eſt*, ut Plato ait, *injuſtitiæ, videri juſtum cum non ſis:* ſed ſummæ eſt malignitatis, facilita-

μέμψιν καὶ ἁπλότητα, δυσφώρατον ἔσῃ). Ἐπειδὴ δὲ τῇ κακοηθείᾳ μάλιστα πρός τε Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κέχρηται, μηδὲ τῶν ἄλλων τινὸς ἀπεχημένους, οἶμαι πρέπειν ἡμῖν, ἀμυνομένοις ὑπὲρ τῶν προγόνων ἅμα καὶ τῆς ἀληθείας, κατ' αὐτὸ τοῦτο τῆς γραφῆς τὸ μέρος· ἐπεὶ τά γε ἄλλα ψεύσματα καὶ πλάσματα βουλομένοις ἐπιδιεξιέναι, πολλῶν ἂν βιβλίων δέήσειεν. Ἀλλὰ

Δεινὸν τὸ τῆς πειθοῦς πρόσωπον,

ὡς φησιν ὁ Σοφοκλῆς, μάλιστα δὲ ὅταν ἐν λόγῳ χάριν 855
ἔχοντι καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐγγένηται, τάς τε ἄλλας ἀτοπίας καὶ τὸ ἦθος ἀποκρύπτειν τοῦ συγγραφέως. Ὁ μὲν γὰρ Φίλιππος ἔλεγε πρὸς τοὺς ἁφιγμένους Ἕλληνας αὐτῷ, καὶ τῷ Τίτῳ προσπεσόντας, ὅτι λειότερον μὲν, μακρότερον δὲ, κλοιὸν μεταλαμβάνουσιν. Ἡ δὲ Ἡροδότου κακοήθεια, λειοτέρα μὲν ἐστὶν ἀμέλει καὶ μαλακωτέρα

F. 2. δυσφώρατον] Sic E. Anon. Mez. T. V. B. Vulgo, δυσφορώτατον.
F. 2. Ἐπειδὴ δὲ τῇ κακοηθείᾳ] Recepi hæc ex Anon. T. V. Amiot. certe, aut ita, aut non multum diverse, scripsit Plutarchus. In libris editis Ald. Bas. Xyl. et scriptis B. E. horum loco est spatium vacuum.
F. 5. ἀμυνομένοις] Hoc Steph. sumsit a Leonico, nec dissentiunt excerpta ex B. E. Nam Ald. ἀμυνομένης: Bas. Xyl. ἀμυνόμενος. Nisi exciderit proxime ante hanc vocem ἐλέγχειν αὐτὸν, vel ἀντιλέγειν πρὸς αὐτὸν, probem cum Mez. ἀμύνεσθαι.

tem et simplicitatem ita imitari, ut ficta simulatio ægre deprehendatur. Quandoquidem vero malignitate maxime adversus Bœotos et Corinthios usus est, ne aliis quidem parcens; existimo decere nos patrocinium suscipere et majorum, et ipsius veritatis, in hac ipsa operis parte: nam qui alia ejus mendacia et figmenta velit recensere, multis opus habuerit libris. Sed, quod ait Sophocles,

Persuasionis vultus evalet,

maxime in oratione tantam gratiam et vim habente, cum alia absurda, tum indolem animumque scriptoris occultare. Philippus quidem Græcis ab ipso ad Titum Quinctium deficientibus dicebat, *eos læviori sane sed longiori jugo colla submisisse.* At Herodoti malignitas est sane lævior et mollior

τῆς Θεοπόμπου, καθάπτεται δὲ καὶ λυπεῖ μᾶλλον, ὥσπερ οἱ κρύφα διὰ τενῶν ὑποπνέοντες ἄνεμοι, τῶν διακεχυμένων. Δοκεῖ δέ μοι βέλτιον εἶναι, τύπῳ τινὶ λαβόν-
B τας, ὅσα κοινὴ μὴ καθαρᾶς μηδ' εὐμενὴς ἐστὶν, ἀλλὰ κακοήθους, οἷον ἴχνη καὶ γνωρίσματα διηγήσεως, εἰς ταῦτα τῶν ἐξεταζομένων ἕκαστον, ἂν συναρμόττῃ, τίθεσθαι.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν, ὁ τοῖς δυσχερεστάτοις ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν, ἐπιεικεστέρων παρόντων, ἐν τῷ λέγειν τὰ πεπραγμένα χρώμενος (ὥσπερ εἰ θρασμῷ πεποιημένον ἄγαν ἐξὸν εἰπεῖν τὸν Νικίαν, ὁ δὲ θεόληπτον πεποιεῖται· ἢ θρασύτητα καὶ μανίαν Κλέωνος μᾶλλον ἢ κωφολογίαν) οὐκ εὐμενής ἐστιν, ἀλλ' οἷον ἀπολαύων πως τῷ διηγεῖσθαι τὸ πράγματος.

C γ'. Δεύτερον, ὅτῳ κακὸν πρόσεστιν ἄλλως, τῇ δ' ἱστορίᾳ μὴ προσῆκον, ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπιθέτεται τούτῳ

B. 9. πως τῷ διηγεῖσθαι] Sic Steph. ex Leonic. Schott. Anon. Nam Ald. Baſ. Xyl. ἀπολαύων τῷ φῶς διηγεῖσθαι, male quidem: nec multo melius B. E. ἀπολαύων τῷ σοφῶς διηγεῖσθαι. Forte verum eſt, ἀπολαύων σαφῶς τῷ δ. *manifeſto fruens*: vulgatum ad ſententiam ſatis eſt.

quam Theopompi: magis autem attingit et lædit: ſicut venti per anguſtias occulte ſpirantes moleſtiores ſunt apertis. Videtur autem commodum fore, ut rudi Minerva delineemus, quæ communiter non puræ aut benevolæ, ſed malignæ narrationis quaſi veſtigia et notæ ſint; deinde ſingula eorum quæ examinabimus eo collocaturi quo pertinent.

II. Primum ſi quis in re narranda aliqua odioſiſſimis nominibus utitur, cum in promtu ſint molliora: (ut ſi quis Niciam *divino furore percitum* dicat, cum *nimis deditum divinationi* dicere liceat: aut Cleonis *ferociam et inſaniam*, cum poſſit *futilitatem*:) is non æquus eſt, ſed fruitur ac delectatur quodammodo re, narrans.

III. Deinde ſi quid vitii ineſt alias, quod ad hiſtoriam nihil facit, id ſcriptor arripiens

καὶ παρεμβάλλει τοῖς πράγμασιν οὐδὲν δεομένοις, ἀλλὰ τὴν διήγησιν ἐπεξάγων καὶ κυκλούμενος, ὅπως ἐμπεριλάβῃ ἀτύχημά τινος ἢ πρᾶξιν ἄτοπον καὶ ὑ λεκτέον, δῆλός ἐστιν ἡδόμενος τῷ κακολογεῖν. Ὅθεν ὁ Θουκυδίδης οὐδὲ τὰ Κλέωνος ἁμαρτήματα, ἀφθόνων ὄντων, ἐποιήσατο σαφῆ τὴν διήγησιν· Ὑπερβόλου τε τὸν δημαγωγὸν φαῦλον ἑνὶ ῥήματι, καὶ μοχθηρὸν ἄνθρωπον προσειπών, ἀφῆκε· Φίλιστος δὲ καὶ Διονυσίου τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀδικιῶν, ὅσαι μὴ συνεπλέκοντο τοῖς Ἑλληνικοῖς πράγμασι, ἁπάσας παρέλιπεν. Αἱ γὰρ σχολαὶ καὶ παρεκβάσεις τῆς ἱστορίας, μάλιστα τοῖς μύθοις δίδονται καὶ ταῖς ἀρχαιολογίαις, ἔπι δὲ πρὸς τοὺς ἐπαίνους· ὁ δὲ παρενθήκην λόγου τὸ βλασφημεῖν καὶ ψέγειν ποιούμενος, ἔοικεν εἰς τὴν τραγικὴν ἐμπίπτειν κατάραν,

——— θνητῶν ἐκλέγων τὰς συμφοράς.

C. 8. ἑνὶ] Non dubitavi recipere cum Xyl. nec Bryanum fugerat ad Vit. Plut. T. II. p. 563. Vulgo omnes ἐν.

D. 3. παρενθήκην] Sic B. E. T. Amiot. et monuit Wesseling. ad Herodot. VI, 19. Vulgo, παραθήκην.

et argumento minime postulanti admiscens, narrationem extendit et per ambages circumducit, ut calamitatem alicujus aut flagitium vel actionem illaudabilem inserat, satis ostendit se maledicendo oblectari. Itaque Thucydides ne Cleonis quidem peccata, quæ plurima erant, perspicue recensuit: et Hyperbolum popularem oratorem uno verbo attingens, *hominemque malum* appellans, missum fecit. Philistus etiam Dionysii in barbaros injurias, quæ cum Græcis rebus connexæ non essent, universas præteriit. Digressiones enim e narratione fabulis maxime permittuntur et antiquitatis explicationi, fierique ad laudandum debent: qui vero additamentum sermoni facit maledicta et vituperationes, videtur in tragicam incidere execrationem,

Pereat, qui calamitates hominum colligit.

δ'. Καὶ μὴν τό γε ἀντίστροφον τούτῳ παντὶ δῆλον ὡς καλοῦ τινος καὶ ἀγαθοῦ προαίρεσίς ἐστιν, ἀνυπεύθυνον δοκοῦν πρᾶγμα εἶναι, γινόμενον δὲ κακοήθως, ἂν περ
E ἐμπίπτῃ τὸ παραλειφθὲν εἰς τόπον προσήκοντα τῇ ἱστορίᾳ· τὸ γὰρ ἀπροθύμως ἐπαινεῖν, τοῦ ψέγοντα χαίρειν, οὐκ ἐπιεικέστερον, ἀλλὰ πρὸς τῷ μὴ ἐπιεικέστερον, ἴσως καὶ χεῖρον.

ε'. Τέταρτον τοίνυν τίθεμαι σημεῖον οὐκ εὐμενοῦς ἐν ἱστορίᾳ τρόπου, τὸ δυοῖν ἢ πλειόνων περὶ τοῦ αὐτοῦ λόγων ὄντων, τῷ χείρονι προσίεσθαι. Τοῖς γὰρ σοφισταῖς ἐφεῖται πρὸς ἐργασίαν ἢ δόξαν ἔστιν ὅτε τῶν λόγων κοσμεῖν τὸν ἥττονα παραλαμβάνοντας· ὁ γὰρ ἐμποιοῦσι πίστιν ἰσχυρὰν περὶ τοῦ πράγματος, οὐδὲ ἀρνοῦνται πολλάκις εἰς τὸ παράδοξον ὑπερχειρεῖν ὑπὲρ τῶν ἀπίστων· ὁ δὲ ἱσο-
F ρίαν γράφων, ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ, λέγειν δίκαιός ἐστι, τὰ δὲ ἀδήλων τὰ βελτίονα δοκεῖν ἀληθῶς λέγεσθαι μᾶλλον ἢ

F. 1. ἀληθῆ, λέγειν—δοκεῖν] Poſtremum ſumſi a B. E. prius conſequenter correxi: utrumque unice flagitat ſententia.

IV. Jam ab altera parte huic reſpondet, ut nemo non videt, reticentia boni facti: quæ quidem impune fieri plerumque putatur, ſed tamen malitioſe fit, quando quod omittitur in locum incidit qui ad hiſtoriam pertinet. Illiberter enim laudare non modo non eſt melioris animi quam libenter vituperare, immo præterea fortaſſe etiam deterioris.

V. Quartum ergo ſignum pono ingenii in hiſtoria ſcribenda parum æqui, cum duo aut plures una de re ſermones feruntur, deteriorem amplecti. Sophiſtis quidem conceſſum eſt lucri aut gloriæ cauſſa ſententiam pejorem ſumere defendendam: non enim fidem validam faciunt de rebus, et plerumque non negant gaudere ſe abſurdis et incredibilibus probabilitatem conciliando. Qui vero hiſtoriam ſcribit, debet quæ vera ſcit ſcribere: de incertis meliora putare rectius quam pejora prodi.

τὰ χείρονα. Πολλοὶ δὲ ὅλως τὰ χείρονα παραλείπουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ Θεμιστοκλέους Ἔφορος μὲν εἰπὼν, ὅτι τῷ Παυσανίᾳ προδοσίαν ἀνέγνω, καὶ τὰ πραττόμενα πρὸς τὸν βασιλέως στρατηγὸν, ἀλλ' οὐκ ἐπείσθη, φησὶν, οὐδὲ προσεδέξατο κοινωνοῦντος καὶ παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἐλπίδας· Θουκυδίδης δὲ καὶ τοπαράπαν τὸν λόγον τοῦτον, ὡς κατεγνωκὼς, παρῆκεν.

ϛ'. Ἐπὶ τοίνυν ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων πεπράχθαι, τῷ δ' αἰτίαν ἀφ' ἧς πέπραχται, καὶ τῷ φθόνον ἐχόντων ἄδηλον, ὁ πρὸς τὸ χεῖρον εἰκάζων, δυσμενής ἐστι καὶ κακοήθης· ὥσπερ οἱ κωμικοὶ τὸν πόλεμον ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἐκκεκαῦσθαι δι' Ἀσπασίαν ἢ φθονοῦντες, οὐ φιλοτιμίᾳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ μᾶλλον φορέσαι τὸ φρόνημα Πελοποννησίων, καὶ μηδενὸς ὑφεῖσθαι Λακεδαιμονίων ἐθελήσαντος. Εἰ μὲν γάρ τις εὐδο- 856

F. 5. ἀνέγνω] Forte, ἔγνω : nam ἀν ex proximo natum videtur.
F. 10. Ἔτι τοίνυν] Ita, una litera addita, correxi, ut vertendo Amiot. et Xyl. reddiderant. Omnes libri Εἰ τοίνυν.
A. 3. ϛορέσαι] Sic Exempl. Turneb. et proxime accedit ad veterem lectionem librorum Ald. Baſ. Xyl. B. E. ἰσορῆσαι : unde Schott. Leonic. Anon. fecerunt εἰς τὸ ῥῆξαι, perperam receptum a Steph.
A. 4. Εἰ μὲν γάρ τις] Εἰ ſumſi a B. E. Ald. hinc τις conſequenter correxi. Vulgo, Ἐν μὲν γὰρ τοῖς.

Et hæc ſunt qui omnino prætermittant. Verbi gratia, de Themiſtocle Ephorus ſcribit, *Eum Pauſaniæ proditionem et quæ cum regiis ducibus tractaret legiſſe, non tamen paſſum ſibi hoc perſuaderi, neque admiſiſſe Pauſaniam, a quo ad ſpei ſocietatem vocabatur.* Thucydides id, ut plane damnatum falſi, omiſit.

VI. Porro de rebus quas geſtas conſtat, cauſſa autem et inſtitutum actionis in obſcuro eſt, malignus eſt et iniquus qui in deteriorem partem conjecturas facit: ut Comici bellum a Pericle propter Aſpaſiam vel Phidiam incenſum fuiſſe dicentes: non animi magnitudine et ſtudio contendendi, retundere faſtum Peloponneſiorum, et nulla in re concedere Lacedæmoniis volente. Si quis enim præclaris et laudatis factis atque

κιμῶσιν ἔργοις καὶ πράγμασιν ἐπαινουμένοις αἰτίαν φαύλην ὑποτίθησι, καὶ κατάγεται ταῖς ὑποβολαῖς εἰς ὑποψίας ἀπόρους περὶ τῆς ἐν ἀφανεῖ προαιρέσεως τοῦ πράξαντος αὐτοῦ, τὸ πεπραγμένον ἐμφανῶς οὐ δυνάμενος ψέγειν (ὥσπερ οἱ τὸν ὑπὸ Θήβας Ἀλεξάνδρου τοῦ τυράννου φόνον, ἢ μεγαλονοίας ἢ μισοπονηρίας, ζήλου δέ τινος ἔργον καὶ πάθους γυναικείου πεφεύγοντες· καὶ Κάτωνα λέγοντες ἑαυτὸν ἀνελεῖν δείσαντα τὸν μετ' αἰκίας θάνατον ὑπὸ Καίσαρος) εὔδηλον ὅτι φθόνου καὶ κακοηθείας ὑπερβολὴν οὐ λέλοιπε.

Β ζ'. Δέχεται δὲ καὶ πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ἔργου διήγησις ἱστορικὴ κακοήθειαν, ἂν χρήμασι φάσκῃ μὴ δι' ἀρετῆς κατειργάσθαι τὴν πρᾶξιν, ὡς Φίλιππον ἔνιοι φάσκουσιν· ἂν σὺν ὀδυνηρῷ πόνῳ καὶ ῥᾳδίως, ὡς Ἀλέξανδρον· ἂν μὴ φρονίμως, ἀλλ' εὐτυχῶς, ὡς Τιμόθεον οἱ ἐχθροὶ, γράφοντες πίναξιν εἰς κύρτον πυκὰ τὰς πό-

A. 9. Θήβας] Θήβης Xyl. Mez.
B. 4. Δέχεται δὲ] δὲ recepi ex E.

rebus cauſſam ſubjicit vitioſam, calumniandoque in ſiniſtras abducit ſuſpiciones de latente ejus qui rem geſſit conſilio, quando ipſum factum palam vituperare non poteſt: (ut qui cædem Alexandri tyranni a Theba perpetratam non magnanimitati et odio malorum, ſed obtrectationi cuidam muliebri imputant: Catonemque aiunt mortem ſibi conſciviſſe, quod metueret ne Cæſar ipſum turpi morte afficeret): hunc liquet ad ſummam invidentiam et nequitiam nihil ſibi feciſſe reliquum.

VII. Etiam in modo agendi narratio hiſtorica malignitatem admittit: ut ſi pecunia quis, non virtute rem confeciſſe dicatur, quod de Philippo nonnulli perhibent: ſi nullo labore, et facile, ut de Alexandro: non prudentia, ſed felicitate, ut Timotheum inimici pingebant dormien-

τὰ χείρονα. Πολλοὶ δὲ ὅλως τὰ χείρονα παραλείπουσιν· ὥσπερ ἀμέλει καὶ Θεμιστοκλέους Ἔφορος μὲν εἰπὼν, ὅτι τῷ Παυσανίᾳ προδοσίαν ἀνέγνω, καὶ τὰ πραττόμενα πρὸς τὸν βασιλέως στρατηγὸν, ἀλλ' οὐκ ἐπείσθη, φησίν, οὐδὲ προσεδέξατο κοινωνοῦντος καὶ παρακαλοῦντος αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἐλπίδας· Θουκυδίδης δὲ καὶ τοπαράπαν τὸν λόγον τοῦτον, ὡς κατεγνωκὼς, παρῆκεν.

ς'. Ἔτι τοίνυν ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων πεπράχθαι, τῷ δ' αἰτίαν ἀφ' ἧς πέπραχται, καὶ τῷ ἀφάνειαν ἐχόντων ἄδηλον, ὁ πρὸς τὸ χεῖρον εἰκάζων, δυσμενής ἐστι καὶ κακοήθης· ὥσπερ οἱ κωμικοὶ τὸν πόλεμον ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἐκκεκαῦσθαι δι' Ἀσπασίαν ἢ διὰ Φει- 856
δίαν ἀποφαίνοντες, οὐ φιλοτιμίᾳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ μᾶλλον φορέσαι τὸ φρόνημα Πελοποννησίων, καὶ μηδενὸς ὑφεῖσθαι Λακεδαιμονίων ἐθελήσαντος. Εἰ μὲν γάρ τις εὐδο-

F. 5. ἀνέγνω] Forte, ἔγνω : nam ἀν ex proximo natum videtur.
F. 10. Ἔτι τοίνυν] Ita, una litera addita, correxi, ut vertendo Amiot. et Xyl. reddiderant. Omnes libri Εἰ τοίνυν.
A. 3. ϛοξέσαι] Sic Exempl. Turneb. et proxime accedit ad veterem lectionem librorum Ald. Baſ. Xyl. B. E. ἰϛορῆσαι : unde Schott. Leonic. Anon. fecerunt εἰϛ τὸ ῥῆξαι, perperam receptum a Steph.
A. 4. Εἰ μὲν γάρ τις] Εἰ ſumſi a B. E. Ald. hinc τις conſequenter correxi. Vulgo, Ἐν μὲν γὰρ τοῖς.

Et hæc ſunt qui omnino prætermittant. Verbi gratia, de Themiſtocle Ephorus ſcribit, *Eum Pauſaniæ proditionem et quæ cum regiis ducibus tractaret legiſſe, non tamen paſſum ſibi hoc perſuaderi, neque admiſiſſe Pauſaniam, a quo ad ſpei ſocietatem vocabatur.* Thucydides id, ut plane damnatum falſi, omiſit.

VI. Porro de rebus quas geſtas conſtat, cauſſa autem et inſtitutum actionis in obſcuro eſt, malignus eſt et iniquus qui in deteriorem partem conjecturas facit: ut Comici bellum a Pericle propter Aſpaſiam vel Phidiam incenſum fuiſſe dicentes: non animi magnitudine et ſtudio contendendi, retundere faſtum Peloponneſiorum, et nulla in re concedere Lacedæmoniis volente. Si quis enim præclaris et laudatis factis atque

κιμῶσιν ἔργοις καὶ πράγμασιν ἐπαινουμένοις αἰτίαν φαύλην ὑποτίθησι, καὶ κατάγεται ταῖς διαβολαῖς εἰς ὑποψίας ἀπόρους περὶ τῆς ἐν ἀφανεῖ προαιρέσεως τοῦ πράξαντος αὐτοῦ, τὸ πεπραγμένον ἐμφανῶς οὐ δυνάμενος ψέγειν (ὥσπερ οἱ τὸν ὑπὸ Θήβας Ἀλεξάνδρου τοῦ τυράννου φόνον, ἢ μεγαλονοίας ἢ μισοπονηρίας, ζήλου δέ τινος ἔργον καὶ πάθους γυναικείου πρᾶγμα· καὶ Κάτωνα λέγοντες ἑαυτὸν ἀνελεῖν δείσαντα τὸν μετ' αἰκίας θάνατον ὑπὸ Καίσαρος) εὔδηλον ὅτι φθόνου καὶ κακοηθείας ὑπερβολὴν οὐ λέλοιπε.

ζ. Δέχεται δὲ καὶ πρὸς τὸν τρόπον τοῦ ἔργου διήγησις ἱστορικὴ κακόηθειαν, ἂν χρήμασι φάσκῃ μὴ δι' ἀρετῆς κατειργάσθαι τὴν πρᾶξιν, ὡς Φίλιππον ἔνιοι φάσκουσιν· ἂν σὺν ὀδύνῃ πόνῳ καὶ ῥᾳδίως, ὡς Ἀλέξανδρον· ἂν μὴ φρονίμως, ἀλλ' εὐτυχῶς, ὡς Τιμόθεον οἱ ἐχθροὶ, γράφοντες πίναξιν εἰς κύρτον πνὰ τὰς πό-

A. 9. Θήβας] Θήβης Xyl. Mez.
B. 4. Δέχεται δὲ] δὲ recepi ex E.

rebus cauſſam ſubjicit vitioſam, calumniandoque in ſiniſtras abducit ſuſpiciones de latente ejus qui rem geſſit conſilio, quando ipſum factum palam vituperare non poteſt: (ut qui cædem Alexandri tyranni a Theba perpetratam non magnanimitati et odio malorum, ſed obtrectationi cuidam muliebri imputant: Catonemque aiunt mortem ſibi conſciviſſe, quod metueret ne Cæſar ipſum turpi morte afficeret): hunc liquet ad ſummam invidentiam et nequitiam nihil ſibi feciſſe reliquum.

VII. Etiam in modo agendi narratio hiſtorica malignitatem admittit: ut ſi pecunia quis, non virtute rem confeciſſe dicatur, quod de Philippo nonnulli perhibent: ſi nullo labore, et facile, ut de Alexandro: non prudentia, ſed felicitate, ut Timotheum inimici pingebant dormien-

λεις αὐτὰς ἐκείνῳ καθεύδοντος ἐπῳδυομένας. Δῆλον γὰρ ὅτι τῶν πράξεων ἐλαττοῦσι τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος οἱ τὸ γενναίως καὶ φιλοπόνως καὶ διὰ ἀρετὴν καὶ δι' αὐτῶν C ἀφαιρούμενοι.

η'. Ἔτι τοίνυν τοῖς ἀπ' εὐθείας οὐ βέλονται κακῶς λέγεσι δυσκολίαν ὀφλισκάνειν, καὶ θρασύτητα, καὶ μανίαν, ἐὰν μὴ μετριάζωσιν· οἱ δὲ πλαγίως, οἷον ἐξ ἀφανοῦς βέλεσι, χρώμενοι ταῖς διαβολαῖς, εἶτα φειδόντες ὀπίσω καὶ ἀναδυόμενοι, τῷ φάσκειν ἀπιστεῖν ἃ πάνυ πιστεύεσθαι θέλουσιν, ἀρνούμενοι κακοήθειαν, ἀνελευθερίαν τῇ κακοηθείᾳ προσοφλισκάνουσιν.

θ'. Ἐγγὺς δὲ τούτων εἰσὶν οἱ τοῖς ψόγοις ἐπαίνους τινὰς προσαπτόντες· ὡς ὁ Σωκράτους Ἀριστόξενος, ἀπαίδευτον καὶ ἀμαθῆ καὶ ἀσχόλαστον εἰπών, ἐπιμέμεγκεν, "ἀδικία D "δὲ οὐ προσῆν." Ὥσπερ γὰρ οἱ σοφόν τινι τέχνῃ καὶ

C. 3. Ἔτι τοίνυν—λέγουσι] Sic omnes libri, corrupte. Salmaſ. ἔξεστι τοίνυν τοῖς ἐπ' εὐθείας ἃ βούλονται κακῶς λέγουσι. Mez. aliquanto probabilius, ἔξι τοίνυν τοῖς ἀπ' εὐθείας οὓς βέλονται κ. λ. Putem lenius remedium eſſe, Ἔτι τοίνυν βούλονται τοῖς ἀπ' εὐθείας κ. λ.

tem, et urbes ultro in retia ejus ingredientes. Nam haud dubie magnitudinem et pulchritudinem actionum deminuunt, qui generoſe, laborioſe, per virtutem et ſua ipſorum opera auctores earum egiſſe inficiantur.

VIII. Porro qui aperte maledicunt quibuſcumque volunt, eos moroſos appellamus, feroces etiam et inſanos niſi modum ſervent: qui vero oblique et quaſi ex abdito calumniis tanquam ſagittis impetunt, deinde pedem referentes, eo ſe velant, quod non credere dicunt quæ omnino credi volunt, hi ergo dum malignitatem negant, ulterius etiam illiberalitatis ſeſe obligant.

IX. Quibus affines ſunt, qui vituperationibus laudationes aliquas apponunt: ut Ariſtoxenus, qui cum Socratem ineruditum, inſcium et libidinoſum dixiſſet, addidit, *Injuſtitia tamen aberat.* Sicut e-

δεινότητι κολακεύοντες, ἔστιν ὅτε τοῖς καὶ μακροῖς ἐπαίνοις ψόγους τοῦ μεγέθους ἐλαφροὺς, οἷον ἅδυσμα τῇ κολακείᾳ τὴν παῤῥησίαν ἐμβάλλοντες, ἵνα τὸ κακοήθες εἰς πίστιν ὧν φέγει τοῦ ἐπαίνου.

ι'. Ἦν δὲ καὶ πλείονας καταριθμεῖσθαι τῶν χαρακτήρων· ἀρκέσει δὲ ἕτοι καταγνόντα τὸν ἀνθρώπου τῆς προαιρέσεως καὶ τοῦ τρόπου τοῦδε.

ια'. Πρῶτα δὴ πάντων ὥσπερ ἀφ' ἑστίας ἀρξάμενος Ἰοῦς τῆς Ἰνάχου θυγατρὸς, ἣν πάντες Ἕλληνες ἐκτε- E θειῶσθαι νομίζουσι ταῖς τιμαῖς ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ καταλιπεῖν ὄνομα πολλαῖς μὲ θαλάτταις, πορθμῶν δὲ τοῖς μεγίστοις, ἀφ' αὑτῆς ἀφ' ὑπὸ δόξαν· ἀρχὴν δὲ καὶ πηγὴν τῶν ὀνομαστάτων καὶ βασιλικωτάτων γενῶν παραδεῖν· ταύτῃ ὁ γενναῖος ὑποδουῦναί φησιν ἑαυτῇ Φοίνικι φορτηγοῖς, ὑπὸ τοῦ ναυκλήρου ἀφαρπαῖσαν ἑκουσίως, καὶ φοβουμένῃ μὴ κύουσα φανερὰ γένηται. Καὶ

D. 10. Πρῶτα δὴ πάντων] Sic B. E. Lacuna eſt loco πάντων in Ald. Baſ. Abeſt item, ſed ſine lacuna, in Xyl. et Steph.

nim qui ex arte et callide adulantur, aliquando multis et longis laudationibus vituperationes admiſcent leviculas, veluti condimentum adulationi libertatem immittentes: ita malignitas, ut fidem criminibus faciat, laudem ſimul ponit.

X. Licebat autem plures etiam notas enumerare, ſed hæ ſufficiunt ad ingenium moreſque Herodoti, qualia fuerint, declaranda.

XI. Primum itaque a Veſta, quod aiunt, orſus, Io Inachi filiam, quam omnes Græci a barbaris cultam divinis honoribus, reliquiſſe multis maribus, et fretis maximis nomen a ſe ob gloriam, cenſent, fontemque et principium nobiliſſimarum ac regiarum proſapiarum præbuiſſe: præclarus iſte negotiatoribus Phœnicibus ſe dedidiſſe ait, vitiatam a nauclero non invitam, et metuentem ne deprehenderetur a ſuis gravida. Mentiturque

καταψεύδεται Φοινίκων, ὡς ταῦτα περὶ αὐτῆς λεγόντων. Περσῶν δὲ τοὺς λόγους μαρτυρεῖν φήσας, ὅτι τὴν Ἰοῦν μετ' ἄλλων γυναικῶν οἱ Φοίνικες ἁρπάσαι, εὐθὺς ἀποφαίνεται γνώμην, τὸ κάλλιστον ἔργον καὶ μέγιστον τῆς F
Ἑλλάδος ἀβελτηρίᾳ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον γενέσθαι διὰ γυναῖκα φαύλην, "Δῆλον γάρ," φησίν, "ὅτι εἰ μὴ "αὗται ἐβούλοντο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο." Καὶ τοὺς θεοὺς τοίνυν ἀβέλτερα ποιεῖν λέγωμεν, ὑπὲρ τῶν Λεύκτρου θυγατέρων βιασθεισῶν μωρίαν Λακεδαιμονίοις, καὶ κολάζοντας Αἴαντα μὲν τὴν Κασάνδρας ὕβριν. Δῆλα γὰρ δὴ κατ' Ἡρόδοτον, ὅτι εἰ μὴ αὗται ἐβούλοντο, οὐκ ἂν ὑβρίζοντο. Καίτοι καὶ Ἀριστομένην φησὶν αὐτὸς ὑπὸ Λακεδαιμονίων ζῶντα συναρπασθῆναι· καὶ Φιλοποίμενα

E. 9. λόγους] Malim λογίους, ut eſt apud Herodot. I, 1.

E. 9. τὴν Ἰοῦν] Deeſt, ejuſque loco vacuum intervallum in Ald. Baſ. Xyl. B. F. Addidit Steph.

F. 5. τῶν Λεύκτρου] Amiot. et Xyl. vertunt addendo nomine proprio, *Scedaſi*, et ipſum Σκεδάσου pro Λεύκτρου reponere juſſit Bryan. ad Vit. Plut. T. II. p. 557. Forte nil mutandum.

F. 9. Ἀριστομένην] Recepi ab Exempl. Turneb. Leonic. Schott. Baſ. Xyl. Vulgo, Ἀριστογένην, quod Steph. retinuit ex Aldina, quacum conſentiunt B. E.

Phœnices hæc de ea tradidiſſe: et Perſarum narrationes dicens teſtari, eſſe illam a Phœnicibus una cum aliis raptam mulieribus, mox ſententiam fert de pulcherrimo et maximo Græciæ facinore, ſtulte inquiens bellum Trojanum fuiſſe ſuſceptum propter malam mulierem. *Manifeſtum enim eſt*, inquit, *niſi ipſæ voluiſſent, futurum non fuiſſe ut raperentur.* Proinde dicamus Deos etiam ſtulte feciſſe, qui Spartanos ob violatas Leuctris Scedaſi filias puniverunt, et Ajacem ob vim Caſſandræ factam. Manifeſtum enim eſt, ſi Herodoto credimus, niſi ipſæ voluiſſent, non fuiſſe futurum ut violarentur. Atqui ipſe ait, Ariſtomenem vivum fuiſſe a Spartanis correptum: idemque poſtmodo Philopœ-

ὕστερον ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔπαθε· καὶ
857 Ῥηγοῦλον Καρχηδόνιοι ἐχειρώσαντο τῶν Ῥωμαίων ὕπαλον, ὧν ἔργον εὑρεῖν μαχιμωτέρους καὶ πολεμικωτέρους ἄνδρας. Ἀλλὰ θαυμάζειν οὐκ ἄξιον, ὅπου καὶ παρδάλεις ζώσας καὶ τίγρις συναρπάζουσιν ἄνθρωποι· Ἡρόδοτος δὲ κατηγορεῖ τῶν βιαθεισῶν γυναικῶν, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν ἁρπασάντων.

ιβ'. Οὕτω δὲ φιλοβάρβαρός ἐστιν ὥστε Βούσιριν ἀπολύσας τῆς λεγομένης ἀνθρωποθυσίας καὶ ξενοκτονίας, καὶ πᾶσιν Αἰγυπτίοις ὁσότητα πολλὴν καὶ δικαιοσύνην μαρτυρήσας, ἐφ' Ἕλλησι ἀναστρέφει τὸ μύσος τοῦτο καὶ τὴν
B ἀμαφονίαν. Ἐν γὰρ τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ, "Μενέλαον," φησί, "παρὰ Πρωτέως ἀπολαβόντα τὴν Ἑλένην, καὶ "πιμπλάντα δωρεαῖς μεγάλαις, ἀδικώτατον ἄνθρωπον "γενέσθαι καὶ κάκιστον· ὑπὸ γὰρ ἀπλοίας συνεχόμενον, "ὑπιτεχνήσασθαι ῥᾶγμα οὐχ ὅσιον, καὶ λαβόντα

A. 1. Καρχηδόνιοι] Addidi ex B. E. ubi ſolum, ſine et pro ἐχειρώσαντο, legitur.
A. 6. ὑπὲρ] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Salmaſ. Vulgo, ὑπό.

meni accidit Achæorum prætori: et Carthaginienſes ceperunt Regulum, conſulem Romanorum, quibus non facile inveneris viros pugnaciores et bellicoſiores. Neque mirum hoc, quando pantheræ etiam vivæ et tigres abripiuntur ab hominibus. Herodotus vero vim paſſas mulieres accuſat, et raptoribus patrocinatur.

XII. Ita autem favet barbaris, ut Buſiridem ſacrificiis iſtis, quæ feruntur, humanis, et hoſpitum nece abſolvens, omnibuſque Ægyptiis multum divinitatis et juſtitiæ ſuo quidem teſtimonio deferens, abominandum illud ſcelus atque ſceleſta parricidia in Græcos conetur avertere. Nam in ſecundo libro, *Menelaum*, ait, *cum a Proteo recepiſſet Helenam, magniſque eſſet affectus muneribus, injuſtitia omnes ſuperaſſe homines, et improbitate. Cum enim navigandi facultate deſtitueretur, commentum eſſe rem impiam, arreptiſque duobus*

" δύο παιδία ἀνδρῶν ἐπιχωρίων, ἐντομὰς ποιῆσαι· μι-
" σηθέντα δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ διωκόμενον, οἴχεσθαι φεύ-
" γοντα νηυσὶν ἰθὺ ἐπὶ Λιβύης." Τοῦτον δὲ τὸν λόγον
οὐκ οἶδα ὅστις Αἰγυπτίων εἴρηκεν· ἀλλὰ τἀναντία, πολ-
λαὶ μὲν Ἑλένης, πολλαὶ δὲ Μενελάου τιμαὶ παραφυλάτ-
τονται παρ' αὐτοῖς.

ιγ'. Ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐπιμένων, " Πέρσας μέν," φησί, " παισὶ μίσγεσθαι παρ' Ἑλλήνων μαθόντας·" (καίτοι πῶς Ἕλλησι Πέρσαι διδασκάλια ταύτης ὀφείλουσι C τῆς ἀκολασίας, παρ' οἷς ὀλίγου δεῖν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται παῖδας ἐκτετμῆσθαι πρὶν Ἑλληνικὴν ἰδεῖν θάλασσαν·) " Ἕλληνας δὲ μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων πομπὰς
" καὶ πανηγύρεις, καὶ τοὺς δώδεκα θεοὺς σέβεσθαι· Διο-
" νύσου δὲ καὶ τὄνομα παρ' Αἰγυπτίων Μελάμποδα μα-
" θεῖν, καὶ διδάξαι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας· μυστήρια δὲ
" καὶ τὰς περὶ Δήμητραν τελετὰς ὑπὸ τῶν Δαναοῦ θυ-

B. 5. ἐντομὰς] Sic omnes libri : præterea B. E. inter hanc et ſequentem vocem habent parvulam lacunam. Apud Herod. II, 119. ἔντομα, rectius, judice Weſſ. cui aſſentior.

puerulis incolarum, exta eorum inſpexiſſe: ob hoc cum laboraret invidia, et eſſent qui perſequerentur, profugum navibus recta in Africam fuiſſe avectum. Hæc narratio cujuſnam ſit Ægyptiorum, equidem haud novi. Nam contra apud Ægyptios multi Helenæ, multi Menelao honores etiamnum habentur.

XIII. Idem Herodotus ut ſibi ſimilis maneret, *Perſas*, ait, *a Græcis violationem maſculi ſexus didiciſſe:* (At qui Græcis Perſæ hujus impuritatis minerval debent? apud quos fere omnes alii ſcriptores conſentiunt mares fuiſſe exſectos, antequam Græcum illi attigiſſent mare) *Græcos autem didiciſſe ab Ægyptiis pompas, ſolennes feſtivitates, et cultum horum duodecim deorum. Dionyſi quoque nomen,* (is eſt Bacchus) *Melampodem ab Ægyptiis didiciſſe, et alios Græcos docuiſſe: myſteria quoque, et Cereris ſacrorum initiationes ex Ægypto a Danai filiabus al-*

" γατέρων ὀξ Αἰγύπθ κομιθῶας· καὶ τύπεθαι μὴ
" Αἰγυπθίυς, φησὶ, καὶ πενθεῖν, οὐ βέλεθαι αὐτὺς ὀνο-
" μάζειν, ἀλλ' εὐσόμως κεῖθαι πρὸ τ θείων." Ἡρα-
D κλέα δὲ καὶ Διόνυσον, ὃς μὴ Αἰγύπθιοι ἀποφαίνονται
θεὺς, Ἕλληνες δὲ ἀνθρώπυς καταγεγερακόζας, ὐδαμοῦ
ταύτῃ προσήκετο τιὼ εὐλάβειαν· καίτοι γ' τ Αἰγύπθιον
Ἡρακλέα τῶν δευτέρων θεῶν γενέθαι λέγει, γ' τ Διό-
νυσον τῶν τρίτων, ὡς ἀρχὴν ἐσχηκόζας γενέσεως, καὶ ὐκ
ὄνζας ἀϊδίυς· ἀλλ' ὅμως ἐκείνυς μὲ ἀποφαίνει θεὺς, τύ-
τοις δὲ ὡς φθαρτοῖς καὶ ἥρωσιν ἐναγίζειν δεῖν οἴεται,
ἀλλὰ μὴ θύειν ὡς θεοῖς. Τὰ αὐτὰ καὶ πρὸ Πανὸς
εἴρηκε, ταῖς Αἰγυπθίων ἀλαζονείαις καὶ μυθολογίαις τὰ
E σεμνόταζα καὶ ἁγνόταζα τ Ἑλληνικῶν ἱερῶν ἀνατρέπων.

ιδ'. Καὶ ὐ τῦτο δεινόν· ἀλλ' ἀναγαγὼν εἰς Περ-

C. 10. οὐ βέλεσθαι] Inter has et antecedentem vocem exiguum eſt ſpatium in B. E. eam explent T. V. Anon. Amiot. ita legendo πενθεῖν, διὰ τί δὲ, αὐτὸς οὐ βέλεσθαι ὀνομάζειν—. Cetera non male: equidem lacunam expleam verbis τίσι δὲ οὐ βέλεσθαι αὐτὸς ὀ. Sententia perſpicua eſt ex Herod. II, 61.

C. 11. Ἡρακλέα] πρὸ præponit Salmaſ. hoc ſatis eſt mutationis, nec opus Genitivis cum T. V. Anon.

D. 7. φθαρτοῖς] φθιτοῖς B. E.

latas: et planctum luctumque agere Ægyptios in honorem Deorum, ſed ſe nomina eorum nolle edere, ſed de numinibus os compeſcere. De Hercule autem et Baccho, quos Ægyptii Deos appellant, Græci, homines qui conſenuerint, nuſquam adhibuit iſtam cautionem; quamquam Herculem quoque Ægyptium in Diis ſecundis ponit, Bacchum in tertiis: ut qui aliquod ortus ſui principium habuerint, neque æterni fuerint. Sed tamen, *illos Deos eſſe*, pronunciat, *his ut caducis et heroibus parentandum* putat, *non ſacrificandum ut Diis.* Eadem de Pane etiam dixit: Ægyptiorum ſuperbis nugis et fabulis ſacra Græcorum maxime veneranda et caſta ſubvertens.

XIV. Neque hoc ſatis atrox. Quin et Herculis genus in Perſeum referens, *Per-*

σέα τὸ Ἡρακλέους γένος, Περσέα μὲν Ἀσσύριον γεγονέναι λέγει κατὰ τὸν Περσῶν λόγον· "Οἱ δὲ Δωριέων," φησὶν, "ἡγεμόνες φαίνοιντ' ἂν Αἰγύπτιοι ἰθαγενέες ἐόντες, "καταλέγοντες τὰς ἄνω Δανάης καὶ Ἀκρισίης πατέρας." Τὸν γὰρ Ἔπαφον, καὶ τὴν Ἰὼ, καὶ τὸν Ἴασον, καὶ τὸν Ἄργον ὅλως ἀφῆκε, φιλοτιμούμενος μὴ μόνον ἄλλους Ἡρακλεῖς Αἰγυπτίους καὶ Φοίνικας ἀποφαίνειν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον, ὃν αὐτὸς τρίτον γεγονέναι φησὶν, εἰς βαρβάρους ἀποξενωσαι τῆς Ἑλλάδος. Καίτοι τῶν παλαιῶν καὶ λογίων F ἀνδρῶν, οὐκ Ὅμηρος, οὐκ Ἡσίοδος, οὐκ Ἀρχίλοχος, οὐ Πείσανδρος, οὐ Στησίχορος, οὐκ Ἀλκμὰν, οὐ Πίνδαρος, Αἰγυπτίου ἔχον λόγον Ἡρακλέους ἢ Φοίνικος, ἀλλ' ἕνα τοῦτον ἴσασι πάντες Ἡρακλέα τὸν Βοιώτιον ἡμῖν καὶ Ἀργεῖον.

ιε'. Καὶ μὴν τῶν ἑπτὰ σοφῶν, οὓς αὐτὸς σοφιστὰς προσεῖπε, τὸν μὲν Θάλητα, Φοίνικα τῷ γένει τὸ ἀνέ-

E. 6. καταλέγοντες—Ἀκρισίης] Recte Mez. καταλέγοντι τὰς ἄνω ἀπὸ Δανάης τῆς Ἀκρισίου—Ita Herodotus, VI, 53.

ſeum, inquit, *Aſſyrium fuiſſe Perſæ aiunt: Dorienſium autem majores videri poſſunt a prima origine indigenæ Ægyptii, ſi quis eos recenſeat qui ante Danaen Acriſii filiam fuerunt.* Nam Epaphum, Io, Argum, Iaſum alioſque omnino omiſit, hoc ſibi ſtudio ducens non modo ut alios Hercules Ægyptios et Phœnices faceret: ſed ut etiam tertium hunc e Græcia patria ejectum in barbaros deportaret. At enim de priſcis et doctis hominibus, neque Homerus, neque Heſiodus, neque Archilochus, neque Piſander, neque Steſichorus, neque Alcman, neque Pindarus ullam habent mentionem Ægyptii aut Phœnicis Herculis: ſed unum illum norunt Herculem noſtrum Bœotum et Argivum.

XV. Jam de ſeptem ſapientibus, quos ille *ſophiſtas* nominat, *Thaletem a Pœnis oriundum ac barbarum genere*

καθεν ἀποφαίνεται βάρβαρον· τοῖς δὲ θεοῖς λοιδορέμενος
ἐν τῷ Σόλωνος προσωπείῳ ταῦτα εἶπεν, " ὦ Κρῆτες,
" ὀπιζάμενόν με τὸ θεῖον πᾶν ἐὸν φθονερόν τε καὶ ταρα-
158 " χῶδες ἐπειρωτᾷς ἀνθρωπηίων περὶ πραγμάτων."
Ἃ γὰρ αὐτὸς ἐφρόνει περὶ τῶν θεῶν, τῷ Σόλωνι προσ-
τεθέμενος, κακοήθειαν τῇ βλασφημίᾳ προσέθηκε. Πιτ-
τακῷ τοίνυν εἰς μικρὰ καὶ οὐκ ἄξια λόγου χρησάμε-
νος, ὃ μέγιστόν ἐστι τῶν πεπραγμένων τῷ ἀνδρὶ καὶ
κάλλιστον, ἐν ταῖς προέξεσι γενόμενος παρῆκε. Πολε-
μούντων γὰρ Ἀθηναίων καὶ Μιτυληναίων περὶ Σιγείου,
Φρυνώνος τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀθηναίων προκαλεσαμένου
τὸν βουλόμενον εἰς μονομαχίαν, ἀπήντησεν ὁ Πιττακός, καὶ
B δικτύῳ περιβαλὼν τὸν ἄνδρα ῥωμαλέον ὄντα καὶ μέγαν,
ἀπέκτεινε· τῶν δὲ Μιτυληναίων δωρεὰς αὐτῷ μεγάλας
διδόντων, ἀκοντίσας τὸ δόρυ, τοῦτο μόνον τὸ χωρίον ἐξίωσεν
ὅσον ἐπέσχεν ἡ ἀγχμή· καὶ καλεῖται μέχρι νῦν Πιττά-
κιον. Τί οὖν ὁ Ἡρόδοτος, ἐπὶ τὸν τόπον γενόμενος τοῦ-

A. 6. γενόμενος] Ita edidi et verti, ut jam Reisk. viderat. Omnes libri γενόμενον.

pronunciat. Diis autem maledicens sub persona Solonis: *Me*, inquit, *gnarum omne numen invidum esse ac tumultuosum, de rebus humanis interrogas.* Suam enim de Diis Soloni tribuens sententiam, malignitatem impio sermoni adjunxit. Pittaco idem in paucis et memoratu indignis usus, maximum illius viri factum ac pulcherrimum omisit, quum in eum historiæ locum venisset. Athenienſibus enim et Mitylenæis de Sigeo bellum gerentibus, Phrynoni Atheniensium duci ad singulare certamen provocanti si quis congredi vellet, occurrit, retique circumjiciens hominem robustum ac magnum interfecit: ac Mitylenæis magna ei dona offerentibus, conjecta hasta, id duntaxat agri petiit, quo cuspis pertigisset: locusque is etiamnum Pittacium dicitur. Quid Herodotus, cum eo loci perveniſſet? Pro re a Pittaco

του; Ἀντὶ τῆς Πιτταϰοῦ ἀριστείας, ἣν Ἀλϰαῖος διηγήσατο τὸν ποιητὴν φυγὴν ἐϰ τῆς μάχης, τὰ ὅπλα ῥίψαντος· τῷ τὰ μὴ χρηστὰ μὴ γράψαι, τὰ δ' αἰσχρὰ μὴ παραλιπεῖν, μαρτυρήσας τοῖς ἀπὸ μιᾶς ϰαϰίας ϰαὶ τὸν φθόνον φύεσθαι ϰαὶ τὴν ἐπιχαιρεϰαϰίαν λέγουσι.

ιϛ'. Μετὰ ταῦτα τὸν Ἀλϰμαιωνίδας, ἄνδρας γενομένους, ϰαὶ τὴν πατρίδα τῆς τυραννίδος ἐλευθερώσαντας, εἰς αἰτίαν ἐμβαλὼν προδοσίας, "δέξασθαί φησι τὸν "Πεισίστρατον ἐϰ τῆς φυγῆς, ϰαὶ συγϰαταγαγεῖν ἐπὶ "τῷ γάμῳ τῆς Μεγαϰλέους θυγατρός· ἣν δὲ παῖδα "πρὸς τὴν μητέρα φράσαι τὴν ἑαυτῆς, ὅτι ὦ μαμ- "μίδιον ὁρᾷς, οὐ μίγνυταί μοι ϰατὰ νόμον Πεισίστρατος· "ἐπὶ τούτῳ δὲ τὸν Ἀλϰμαιωνίδας τῷ προσταγμάτι "ϰεϰλιάσαντας ἐξελάσαι τὸν τύραννον."

ιζ'. Ἵνα τοίνυν μηδ' οἱ Λαϰεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων ἔλαττον ἔχωσι τῆς ϰαϰοηθείας, τὸν ἐν αὐτοῖς μάλιστα θαυμαζόμενον ϰαὶ τιμώμενον ὄντα πῶς ἀφανελύμανται τὸν

C. 10. ἐν αὐτοῖς] Sic E. Ald. Baſ. Xyl. Vulgo, ἑαυτοῖς.

bene geſta fugam Alcæi ponit, arma in prœlio abjicientis: bene facta non ſcribendo, turpiter acta non prætermittendo teſtimonium perhibens iis qui ex eadem malitia naſci invidiam et malevolentiam alienis gaudentem incommodis aiunt.

XVI. Secundum hæc Alcmæonidas, qui viros ſe præſtiterunt, patriamque tyrannide liberaverunt, proditionis inſimulans ait, *recepiſſe ab exſilio Piſiſtratum, et reduxiſſe in patriam pactis filiæ Megaclis nuptiis: puellam autem matri narraſſe, a Piſiſtrato ſe non ut fas eſt cognoſci: hoc ſcelus Alcmæonidas indigne tuliſſe, ac tyrannum ejeciſſe.*

XVII. Ne autem malignitas ejus minus in Spartanos quam in Athenienſes redundaret, vide ut Othryadam, in ſumma apud illos admiratione

Ὀθρυάδαν. " Τὸν δὲ ἕνα," φησὶ, " τὸν ὑπολειφθέντα
D " τῶν τριηκοσίων ἀρχομένων ἀπονοστεῖν εἰς Σπάρτην
" τῶν συλλοχιτέων διεφθαρμένων, αὐτὸν μὲν ἐν τοῖσι θυ-
" ρεοῖσι καταχώσαθαι ἑωυτόν." Ἄνω μὲν γὰρ ἀμφοτέρους ὑπίδικον εἶναι τὸ νίκημά φησιν, ἐνταῦθα δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ Ὀθρυάδεω ἧτταν τῶν Λακεδαιμονίων κατεμαρτύρησεν· ἡττηθέντα μὲν γὰρ ζῆν αἰσχρὸν ἦν, περιγενέσθαι δὲ νικῶντι κάλλιστον.

ιή. Ἐῶ τοίνυν ὅτι τὸν Κροῖσον ἀμαθῆ καὶ ἀλαζόνα καὶ γελοῖον φήσας ἐν πᾶσιν, ὑπὸ τούτου φησὶν ἀρχμαλώτου γενομένου καὶ παιδαγωγεῖσθαι καὶ νουθετεῖσθαι τὸν Κῦρον, ὃς φρονήσει καὶ ἀρετῇ καὶ μεγαλονοίᾳ πολὺ πάντων δοκεῖ διαφερόντως τῶν βασιλέων· τῷ δὲ Κροίσῳ μηδὲν
E ἄλλο καλὸν ἢ τὸ τιμῆσαι τοὺς θεοὺς ἀναθήμασι πολλοῖς καὶ μεγάλοις μαρτυρήσας, αὐτὸ τοῦτο πάντων ἀσεβέστατον ἀποδείκνυσιν ἔργον. Ἀδελφὸν γὰρ αὐτῷ Παντολέοντα

D. 8. ἀμαθῆ] Sic B. E. Xyl. Vulgo, ἐμμανῆ, quod Steph. sumsit a Schott. Leonic. Anon. ita corrigentibus Aldinæ et Bas. vitium ἀμανῆ.
D. 12. τῷ δὲ Κροίσῳ] δὲ addidi ex B. E. Mez.
E. 2. αὐτὸ τοῦτο—ἔργον] Forte corrigendum, αὐτὸν τοῦτον—ἔργῳ.

et honore habitum, fœdet. *Unum autem*, inquit, *de trecentis superstitem Othryadem ferunt turpe ratum Spartam redire sociis amissis, ibi ad Thyreas sibi ipsi manum intulisse.* Supra enim cum *incertam fuisse utrinque* diceret *Victoriam*, hic pudore Othryadis, victos fuisse Lacedæmonios, arguit. Turpe enim fuit ei vivere victo: at victori, servari pulcherrimum.

XVIII. Mitto nunc, quod Crœsum hominem indoctum, glorioſum, et ridiculum in omnibus faciens, ab eo capto Cyrum, qui prudentia et virtute ac magnanimitate facile omnes reges excelluisse creditur, institutum atque officii admonitum scribit. Cumque de Crœso nihil aliud laudabile testetur, quam multis eum ac magnis donariis Deos esse veneratum: hoc ipsum facinus impiissimum fuisse monstrat. *Vivo enim patre, Pantoleontem*

περὶ τῆς βασιλείας διαφέρεσθαι, ζῶντος ἔτι τοῦ πατρός· τὸν οὖν Κροῖσον, ὡς εἰς τὴν βασιλείαν κατέστη, τῶν ἑταίρων καὶ φίλων τοῦ Παντολέοντος ἕνα τῶν γνωρίμων ὄντα γνάφου διαφθεῖραι καταξαινόμενον, ἐκ δὲ τῶν χρημάτων αὐτῷ ποιησάμενον ἀναθήματα τοῖς θεοῖς ἀποστεῖλαι. Δηϊ- F
όκην δὲ τὸν Μῆδον ἀρετῇ καὶ δικαιοσύνῃ κτησάμενον τὴν ἡγεμονίαν, ὑφ' ὑφοῦ γενέσθαι φησὶ τοιοῦτον, ἐρασθέντα δὲ τυραννίδος, ὑπιδέσθαι περιποιήματι δικαιοσύνης.

ιθ'. Ἀλλ' ἀφίημι τὰ τῶν βαρβάρων· ἀφροσύνην γὰρ αὐτὸς ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς πεποίηκεν. "Ἀθηναίους τοίνυν
"καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων Ἰώνων ἐπαισχύνεσθαι τῷ
"ὀνόματι τούτῳ, μὴ βουλομένους, ἀλλὰ φεύγοντας Ἴωνας
"κεκλῆσθαι, τοὺς δὲ νομίζοντας αὐτῶν γενναιοτάτους εἶ-

E. 4. βασιλείας διαφέρεσθαι] Inter has duas voces habent ἐν τῷ Ald. et hinc Steph. at B. E. αὐτῷ: unde apparet, id ex proximo temere repetitum esse, et recte deletum a Bas. Xyl. Mez.

E. 5. τῶν ἑταίρων καὶ φίλων] Non est quare deleatur cum Reiskio, servatum in omnibus libris; modo legas τὸν ἑταῖρον καὶ φίλον; nam γνώριμον est *nobilem*, ut recte vertit Amiotus.

E. 7. γνάφου] Probæ vocem formæ recepi a B. Vulgo, τάφου, quod Steph. sumsit ex Leonic. et Schott. qui ita correxerunt Ald. et Bas. νάφου, quod et E. habet. Xyl. κναφείᾳ. Apud Herodot. I, 92, pro κναφήϊα restituit Wess. κνάφᾳ: idem Plutarcho dedissem, si codices scripti præbuissent.

F. 3. γενέσθαι—προσποιήματι] Ita mutilum integravi locum ex B. E. Vulgo, γενέσθαι ἀλλὰ προσποιήματι.

F. 5. γὰρ αὐτὸς] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Vulgo, γὰρ αὐτοί.

fratrem cum Cræso de regno contendisse: eo potitum Cræsum, unum de sociis et familiaribus fratris hominem nobilem, super carduos fullonios tractum enecasse, donariaque ex ejus pecunia facta Diis misisse. Refert etiam Medum Deiocem, qui virtute et justitia regnum in Medos sibi paravit, *non a natura talem fuisse, sed captum cupidine tyrannidis eam invasisse simulatione justitiæ.*

XIX. Sed mitto barbara, quando magnam exemplorum copiam res Græcæ sufficiunt. *Athenienses, et plerosque alios Iones*, ait, *nolle se Ionum nomine dehonestari, sed id fu-*

" ναι, καὶ ὁρμηθέντας ἀπὸ τοῦ πρυτανήιου τῶν Ἀθηναίων,
" ἐκ βαρβάρων παιδοποιήσασθαι γυναικῶν, πατέρας
" αὐτῶν καὶ παῖδας φονεύσαντας· διὸ τὰς γυναῖκας νό-
" μον θέσθαι, ὅρκους ἐπελάσαι, καὶ παραδοῦναι ταῖς θυ-
" γατράσι μήποτε ὁμοσιτῆσαι τοῖς γε ἀνδράσι μηδ'
" ὀνομαστὶ βοῆσαι τὸν αὐτῆς ἄνδρα· καὶ τοὺς νῦν ὄντας
859 " Μιλησίους, ἐξ ἐκείνων γεγονέναι τῶν γυναικῶν." ὑπ-
ειπὼν δὲ καθαρῶς Ἴωνας γεγονέναι τοὺς Ἀπατούρια ἄγον-
τας ἑορτήν, " " Ἄγουσι δὲ πάντες," φησὶ, " πλὴν Ἐφε-
" σίων καὶ Κολοφωνίων." Τούτους μοῦνους ἔφη ἐκκέκλεικε
τῆς εὐγενείας.

κ'. " Πακτύην δὲ ἀποστάντα Κύρου," φησὶ, " Κυ-
" μαίους καὶ Μιτυληναίους ἐκδιδόναι παραιτέεσθαι
" τὸν ἄνθρωπον ὀπὶ μισθῷ. Οὐ γὰρ ἔχω γε εἰπεῖν
" ἀτρεκέως." (εὖ τὸ μὴ ἀμφιβεβαιοῦσθαι πόσος ἦν ὁ

F. 10. πρυτανήιου] Sic B. E. Ald. Baſ. Xyl. et Herod. I. 146. At Steph. πρυτανείου, unde et quare, neſcio.

A. 4. ἐκκέκλεικε] Sic B. E. Baſ. Xyl. Schott. Anon. Vulgo, ἐκκέκληκε, quod ex Ald. adhæſit Stephano.

A. 6. Κυμαίους—εἰδότα] Ita omnes libri. Corruptus et mutilus locus, nec conjectura probabiliter reſtituendus. Res quidem patet ex Herodoto I, 160, ſententia item univerſe, quam reddidi vertendo.

gere: qui vero ſe nobiliſſimos putarent, et ex ipſo Prytaneo Athenis profectos, eos prolem e barbaris procreaſſe uxoribus, quarum parentes et liberos interfeciſſent: ideoque has legem tuliſſe, et filiabus quoque ſuis ſervandam injunxiſſe, ne unquam cum marito cibum ſumerent, aut eum nominatim compellarent: et qui nunc ſint Mileſii, eos ex iſtis ortos mulieribus. Poſtea ſubjiciens, *Ionas puros eſſe eos qui Apaturia celebrant: Agunt*, ait, *omnes, Epheſiis demtis et Colophoniis:* hos ergo ſic nobilitate ſpoliat ſua.

XX. Porro *Pactyam, qui a Cyro defecerat, profugum Cumas, Cumæos ablegaſſe Mitylenam, Mitylenæos, ut dederent*, ait, *pretium pactos egiſſe: quantum, ſe ignorare.* Scilicet præclarum eſt, cum fatearis te pretium ignorare, interim

μιαθὸς, τηλικοῦτο δὲ Ἑλλωΐδι πόλει προσβαλεῖν ὄνειδος
ὡς δὴ σαφῶς εἰδότα·) " Χίοις μέντοι τὸν Πακτύην κο-
" μισθέντα πρὸς αὐτοὺς ἐξ ἱεροῦ Ἀθηναίης Πολιούχου
" ἐκδοῦναι, καὶ ταῦτα ποιῆσαι τοὺς Χίους, τὸν Ἀταρνέα B
" μισθὸν λαβόντας." Καίτοι Χάρων ὁ Λαμψακηνὸς,
ἀνὴρ πρεσβύτερος, ἐν τοῖς περὶ Πακτύην λόγοις γενό-
μενος, οὐδὲν ἔτε Μιτυληναίοις ἔτε Χίοις ἄγος
προσλέτριπται, ἀλλὰ δὲ καὶ λέξιν γέγραφε, " Πακτύης
" δὲ ὡς ἐπύθετο προσελαύνοντα τὸν στρατὸν τὸν Περσικὸν,
" ᾤχετο φεύγων ἅρπι μὲν εἰς Μιτυλήνην, ἔπειτα δὲ εἰς
" Χῖον· καὶ αὐτῆ ἐκράτησε Κῦρος."

κα'. Ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τῶν βίβλων διηγούμενος τὰ
Λακεδαιμονίων ὑπὲρ Πολυκράτη τὸν τύραννον στρατείαν,
" αὐτὸς μὲν οἶδα," φησὶ, " καὶ λέγειν Σαμίους, ὡς χά- C
" ριν ἐκτίνοντες αὐτοῖς τ' ὑπὲρ Μεσσήνης βοηθείας στρα-
" τεύσειαν τούς τε φεύγοντας καταγοντες τῶν πολιτῶν,

B. 1. ποιῆσαι] Unus Steph. credo operarum errore, πωλῆσαι.

C. 1. αὐτὸς μὲν οἶεσθαι] Legendum, αὐτοὺς μὲν οἴεσθαι, ut magis congruum Herodoto III, 47: itaque verterunt Amiot. et Xyl.

quaſi probe comperta re tantam urbi Græcæ infamiam impingere. *Chios*, ait, *Pactyam ad ſe delatum ex Minervæ Poliuchi fano avulſum tradidiſſe, Atarneumque mercedis loco accepiſſe.* At Charo Lampſacenus ætate prior, ubi de Pactya ei ſermo eſt, nullum tale neque Mitylenæis neque Chiis flagitium imputat. Hæc autem ſunt ejus verba: *Pactyas, audito exercitum Perſicum appropinquare, profugit primo Mitylenam, deinde in Chium: eumque cepit Cyrus.*

XXI. In tertio deinde libro Herodotus narrans Lacedæmoniorum adverſus Polycratem tyrannum expeditionem, ſcribit, *Samios exiſtimare et dicere, Spartanos ipſis gratiam rependiſſe pro auxilio quondam iis adverſus Meſſenios lato, ideoque et exſules reduxiſſe Samios, et in tyrannum*

" καὶ τῷ τυράννῳ πολεμοῦντες· ἀρνεῖσθαι δὲ τὴν αἰτίαν
" ταύτην Λακεδαιμονίους, καὶ λέγειν ὡς οὐ βοηθοῦντες,
" οὐδ' ἐλευθεροῦντες, ἀλλὰ τιμωρούμενοι Σαμίους στρα-
" τεύσαιντο, κρατῆρά τινα πεμπόμενον Κροίσῳ παρ'
" αὐτῶν, καὶ θώρακα πάλιν παρ' Ἀμάσιδος κομιζόμενον
" ἁρπασόμενοι." Καίτοι πόλιν ἐν τοῖς τότε χρόνοις,
οὔτε φιλότιμον οὕτως, οὔτε μισοτύραννον ἴσμεν, ὡς τὴν
Λακεδαιμονίων γενομένην· ποίου γὰρ ἕνεκα θώρακος, ἢ
τίνος κρατῆρος ἑτέρου, Κυψελίδας μὲν ἐξέβαλον ἐκ
D Κορίνθου καὶ Ἀμπρακίας, ἐκ δὲ Νάξου Λύγδαμιν, ἐξ
Ἀθηναίων δὲ τοὺς Πεισιστράτου παῖδας, ἐκ δὲ Σικυῶνος
Αἰσχίνην, ἐκ Θάσου δὲ Σύμμαχον, ἐκ δὲ Φωκέων Αὐ-
λιν, ἐκ Μιλήτου δὲ Ἀριστογένη· τὴν δὲ ἐν Θετταλοῖς
δυναστείαν ἔπαυσαν, Ἀριστομήδη καὶ Ἄγγελον καταλύσαντες
ἀφ' Λεωτυχίδου τοῦ βασιλέως, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις ἀκ-
ριβέστερον γέγραπται· περὶ δὲ Ἡρόδοτον, οὔτε κακίας,
οὔτε ἀβελτηρίας ὑπερβολὴν λελοίπασιν εἰς τὸν καλ-

D. 1. Νάξου] Recepi ab Exemplo Turn. Amiot. Xyl. Ceteri omnes, Ξενάγου.

bellum moviſſe. Lacedæmonios autem id negare, ac dicere ſe non opitulandi, aut liberandi, ſed ulciſcendi Samios cauſſa eam ſuſcepiſſe expeditionem, qui miſſum ipſis a Cræſo craterem, rurſumque ab Amaſide thoracem, ſurripuiſſent. Atqui nullam ea tempeſtate urbem ita et magnificam et tyrannis infenſam novimus, ut fuit Sparta. Cujus enim thoracis cauſſa aut crateris Cypſelidas ejecerunt Corintho et Ambracia, Lygdamin Naxo, Piſiſtrati filios Athenis, Sicyone Æſchinem, Thaſo Symmachum, Phocide Aulin, Mileto Ariſtogenem, dominationem in Theſſalis everterunt, Ariſtomede et Angelo opera Leotychidæ regis dejectis? de quibus alibi copioſius ſcriptum eſt. Si autem Herodoto credimus, nihil ſibi malitiæ, nihil ſtultitiæ fecerunt reli-

λίην καὶ δικαιοτάτην τῆς στρατείας ἀρνούμενοι σφᾶσιν, ὡμολόγουν διὰ μνησικακίαν καὶ μικρολογίαν ὑπτίαθαι δυστυχοῦσιν ἀνθρώποις καὶ κακῶς σκάπτουσιν. E

κβ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ Λακεδαιμονίους μὲν ἄλλως γέ πως ὑποπεσόντας αὐτῷ τῷ γραφείῳ σφοδρέχρωσε· τὴν δὲ Κορινθίων πόλιν ἐκτὸς δρόμου κεῖσθαι τοῦτον οὖσαν τὸν τόπον, ὅμως σφοδροπεριλαβὼν, ὁδοῦ, φασὶ, πάρεργον, ἐνέπλησεν αἰτίας δεινῆς καὶ μοχθηροτάτης διαβολῆς. "Συνεπε- "λάβοντο γάρ," φησὶ, "τοῦ στρατεύματος ἐπὶ Σάμῳ, 860 "ὅτε γενέσθαι, Κορίνθιοι σφοδρῶς, ὑβρίσματος εἰς "αὐτοὺς ὑπὸ Σαμίων σφόδρα ὑπάρξαντος· ἦν F "δὲ τοιοῦτο· Κερκυραίων παῖδας τριακοσίους τῶν σφόδρα "Περίανδρος ὁ Κορίνθου τύραννος ἐπ' ἐκτομῇ παρ' Ἀ- "λυάττην ἔπεμπε· τούτους ἀποβάντας εἰς τὴν νῆσον οἱ "Σάμιοι διδάξαντες ἐν ἱερῷ Ἀρτέμιδος ἱκέτας καθί- "σθαι, καὶ σπονδὰς σφισὶν ἐπιθέντες αὐτοῖς σησάμῳ καὶ

E. 2. ἄλλως γέ πως] Forte ἀμαυγέπως, ut Reisk.
E. 5. φασὶ] Recepi ab uno Xyl. Vulgo, φησί.
F. 6. προτιθέντες] Hoc dedi quia in E. exstat, et præstat vulgato περιτιθέντες:

quum, qui pulcherrimam et justissimam expeditionis causam abnegantes, fassi sunt se ob acceptæ injuriæ memoriam, reique vilis magnam æstimationem miseros homines afflictosque adoriri.

XXII. Enimvero Lacedæmonios utcunque tum sub stylum suum venientes ibi pupugit. Corinthum autem, quæ hic quidem extra cursum narrationis erat, tamen obiter quoque arripiens turpissimo crimine et calumnia pessima conspersit: *Hæc*, inquit, *expeditio ut fieret, studiose Corinthii adjuverunt, quibus ipsis quoque contumelia erat olim a Samiis facta: res ita habet: Corcyræorum pueros trecentos primarios Periander Corinthi tyrannus ad Alyattem misit castrandos: hos cum in ipsorum insulam excursionem fecissent, docuerunt Samii in fano Dianæ supplices sedere, ac placentas e sesamo et melle ad e-*

" μέλιτος, ϖοιεῖϖοίησαν." Τοῦτο ὕβρισμα Σαμίων εἰς Κορινθίους ὁ συγγραφεὺς ϖοιεῖται, καὶ ἀφ' τοῦτο, φησὶ, συμπαρεξεύαι Λακεδαιμονίους κατ' αὐτῶν ἔτεσιν οὐκ ὀλίγοις ὕστερον, ἔγκλημα ϖοιησαμένους ὅτι τριακοσίους ϖαῖδας Ἑλλήνων ἐφύλαξαν ἄνδρας. Ὁ δὲ τοῦτο Κορινθίοις ϖοιήσας τύραννος, ἀποφαίνει ὃν τυράννου μοχθηροτέραν τὴν ϖόλιν· ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κερκυραίους ἀνελόντας ἠμύνατο· Κορίνθιοι δὲ τί ϖαθόντες
860 ἐϖιμωροῦντο Σαμίους ἐμϖοδὼν γάντας ὁμοίως καὶ ϖαρανομίᾳ τοσαύτῃ; καὶ ταῦτα μετὰ τρεῖς γενεὰς ὀργὴν καὶ μνησικακίαν ἀναφέροντες ὑϖὲρ τυραννίδος, ἧς καταλυθείσης, ϖᾶν τὸ μνῆμα καὶ ϖᾶν ἴχνος ἐξαλείφοντες καὶ ἀφανίζοντες οὐκ ἐϖαύοντο, χαλεϖῆς καὶ βαρείας αὐτοῖς γενομένης. Ἀλλὰ δὴ τὸ μὲν ὕβρισμα τοιοῦτον ἰὼ τὸ Σα-

alioqui recipiendum erat ϖαρατιθέντες ex T. V. Ceterum poſt αὐτοῖς B. et E. addunt ὁσημέραι.

F. 9. Λακεδαίμονίης—ϖαῖδας] Ita ſupplevi locum mutilum ex B. E. Vulgo, Λακεδαιμονίους ὅτι ϖαῖδας.

F. 13. γὰς—ἀνελόντας] Prius ſumſi a Mez. poſterius ab ipſa rei veritate. Vulgo, γε—ἀνελόντα.

A. 4. τὸ μνῆμα] Forte, τε μνῆμα, ut Reiſk.

dendum proponentes conſervaverunt. Hoc contumeliam Samiorum in Corinthios appellat ſcriptor, ideoque hos ſtimulos Lacedæmoniis addidiſſe adverſus Samios multis poſtea annis, crimini dantes iis nimirum quod trecentos filios Græcorum mares relinqui obtinuiſſent. Quod ſcelus Corinthiis ille tribuens, urbem ipſo tyranno flagitioſiorem facit. Is quidem ultus fuit Corcyræos, qui filium ejus interfecerant. Quid autem evenit Corinthiis, ut a Samiis pœnas expeterent, quod ii crudelitati et improbitati tantæ impedimento fuerunt? idque adeo poſt tres ætates, ut memoriam acceptæ injuriæ renovarent in ejus gratiam tyrannidis, cujus, ut quæ graviſſima ipſis fuiſſet, exſtinctæ omnia monumenta et veſtigia abolendi finem nullum faciebant. Talis ergo fuit Samiorum in Corinthios in-

μίων εἰς Κορινθίους· τὸ δὲ τιμώρημα ποῖόν τι τὸ Κορινθίων εἰς Σαμίους; εἰ γὰρ ὄντως ὠργίζοντο Σαμίοις, ὑ παροξύνειν, ἀποτρέπειν δὲ μᾶλλον αὐτοῖς ἦν πρόσηκον Λακεδαιμονίους ὑπὲ Πολυκράτη στρατευομένους, ὅπως μὴ τῷ τυράννῳ καταλυθέντος ἐλεύθεροι Σάμιοι γένοιντο, B καὶ παύσαιντο δουλεύοντες. Ὁ δὲ μέγιστόν ἐστι, τί δήποτε Κορίνθιοι Σαμίοις μὲν ὠργίζοντο βεληθεῖσι καὶ μὴ δυνηθεῖσι σῶσαι τοὺς Κερκυραίων παῖδας, Κνιδίοις δὲ τοῖς σώσασι καὶ ἀποδιδοῦσιν οὐκ ἐνεκάλουν; Καί τοι Κερκυραῖοι Σαμίων μὲν ὑπὲ τούτῳ λόγον οὐ πολὺν ἔχουσι, Κνιδίων δὲ μέμνηνται, καὶ Κνιδίοις εἰσὶ τιμαὶ καὶ ἀτέλειαι καὶ ψηφίσματα παρ' αὐτοῖς· ἔτοι γὰρ ὑπιπλεύσαντες ἐξήλασαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοὺς Περιάνδρου φύλακας, αὐτοὶ δὲ ἀναλαβόντες τοὺς παῖδας εἰς Κέρκυραν διεκόμισαν, ὡς Ἀντήνωρ τε ὁ Κρητικὸς ἱστόρηκε, καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκι- C δεὺς ἐν ταῖς Κτίσεσιν. Ὅτι δὲ οὐ τιμωρούμενοι Σα-

A. 10. ὅπως μὴ] Sic E. Vulgo, ὅπως μηδέ.
B. 7. μέμνηνται] Sic B. E. Baſ. Xyl. Mez. Vulgo, μέμνηται.

juria. Qualis vero pœna Corinthiorum de Samiis expetitur? Atqui, ſi vere iraſcebantur Samiis, non inſtigare, ſed dehortari potius Lacedæmonios ab expeditione in Polycratem debuerunt; ne tyranno dejecto Samii unquam libertatem recipere poſſent. Quod autem maximum eſt, cur tandem Corinthii Samiis iraſcebantur qui voluerunt, non potuerunt etiam, ſervare Corcyræorum pueros: Cnidios, qui ſervaverunt eos et reddiderunt, non culpant? Et quidem hac de re Corcyræi non magnam habent Samiorum rationem: Cnidiorum meminerunt, hiſque ſunt apud ipſos honores, immunitates, et decreta; nam hi navibus advecti, cuſtodes Periandri e templo expulerunt, pueroſque ad ſe receptos Corcyram pervexerunt: ut Antenor Cretenſis perhibet, ac Dionyſius Chalcidenſis libro de Origine Urbium. Non autem ulciſcendi Samios, ſed a tyranno

μίας, ἀλλ' ἐλευθεροῦντες ἀπὸ τῶν τυράννων καὶ σώζοντες ἐστράτευσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, Σαμίοις αὐτοῖς δῆλα ποιῆσαι μάρτυσιν. Ἀρχίᾳ γὰρ ἀνδρὶ Σπαρτιάτῃ λαμπρῶς ἀγωνισαμένῳ τότε, καὶ πεσόντι, τάφον εἶναι δημοσίᾳ κατεσκευασμένον ἐν Σάμῳ, καὶ τιμώμενον ὑπ' αὐτῶν, λέγουσι· διὸ καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ ἀνδρὸς ἀεὶ φιλοτελεῖν Σαμίοις οἰκείως καὶ φιλανθρώπως προσφερομένους, ὡς αὐτὸς Ἡρόδοτος ταῦτα γραφῇ ἐπεμαρτύρησεν.

κγ'. Ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ, τῶν ἀρίστων Ἀθήνησι καὶ πρώτων ἀνδρῶν "Κλεισθένη μὲν ἀναπεῖσαι," φησὶ, "τὴν Πυθίαν ψευδόμαντιν γενέσθαι, προφέρουσαν ἀεὶ Λακεδαιμονίοις ἐλευθεροῦν ἀπὸ τῶν τυράννων τὰς Ἀθήνας·" καλλίστῳ μὲν ἔργῳ καὶ δικαιοτάτῳ προσάπτων ἀσεβήματος ἀφανολιὰν τηλικούτου καὶ ῥαδιουργήματος, ἀφαιρούμενος δὲ τοῦ θεοῦ μαντείαν καλὴν καὶ ἀγαθὴν, καὶ τῆς λεγομένης συμπροφητεύειν Θέμιδος ἀξίαν· "Ἰσαγόραν δὲ "τῆς γαμετῆς ὑφίεσθαι Κλεομένει φοιτῶντι παρ' αὐ"τὴν·" ὡς δὲ εἰώθει, προφάσιος πίστεως ἕνεκα τοῖς

liberandi cauſſa Spartanos expeditionem ſuſcepiſſe, ipſis Samiis teſtibus poteſt doceri. Tradunt enim, Archiæ Spartano, cum is fortiſſime tum pugnans cecidiſſet, ſepulchrum in Samo publice factum, idque a ſe honoribus affici: ideoque poſteros etiam ejus ſemper cum Samiis familiariter atque humaniter agere: quod ipſum quidem Herodotus quoque teſtatus eſt.

XXIII. Idem libro quinto de præſtantiſſimis Athenienſium ac principibus viris *Cliſthenem*, ait, *Pythiæ perſuaſiſſe, ut Spartanis ſemper falſa oracula redderet, quibus juberentur Athenas a tyrannis liberare:* facto pulcherrimo et juſtiſſimo tantam ſceleris ac impoſturæ annectens calumniam: Deoque adimens vaticinium bonum atque verum, et dignum Themide quæ ei adſidere dicitur. Ait præterea, *conjugis ſuæ abuſum permiſiſſe Iſagoram Cleomeni ad eam ventitanti:* et more ſuo

ψόγοις ἐπαίνους τινὰς, " Ἰσαγόρας δὲ," φησὶν, " ὁ Τι- E
" σάνδρου οἰκίης μὲν ἦν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ
" ἔχω φράσαι, θύουσι δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτῷ Διὶ Καρίῳ."
Εὔρυθμός τε ἡ πολιτικὸς ὁ μυκτὴρ τοῦ συγγραφέως,
εἰς Κᾶρας ὥσπερ εἰς κόρακας ἀποδιοπομπούμενος τὸν
Ἰσαγόραν. Ἀριστογείτονα μέντοι οὐκ ἐπὶ κύκλῳ κακῶς,
ἀλλὰ ἄντικρυς ἀφ' πυλῶν εἰς Φοινίκην ἐξελαύνει, " Γε-
" φυραῖον γεγονέναι λέγων ἀνέκαθεν· τοὺς δὲ Γεφυραίους 861
" οὐκ ἀπ' Εὐβοίας, ἀλλ' Ἐρετριεῖς, ὥσπερ οἴονταί τινες,
" ἀλλὰ Φοίνικας εἶναι, φησὶν, αὐτὸς οὕτω πεπεισμένος." F
Ἀφελέσθαι τοίνυν Λακεδαιμονίους μὲν δυνάμενος τὴν
Ἀθηναίων ἐλευθέρωσιν ἀπὸ τῶν τυράννων, αἰσχίστῳ πάθει
κάλλιστον ἔργον οἷός τ' ἦν ἀφανίζειν καὶ καταισχύνειν.
" Ταχὺ γὰρ μετανοῆσαι," φησὶν, " αὐτοὺς ὡς ἃ ποιή-
" σαντας ὀρθῶς, ὅτι χιβδήλοισι μαντηίοισιν ἐπαρθέντες

E. 4. Εὔρυθμός τε] τε mutandum in γε, ut et Reisk. monuit.
E. 6. κακῶς] Aut delendum, aut mutandum in melius, quod nunc probabile quidem non suppetit: an κύκλῳ στας?
F. 1. πεπεισμένος] Probabilius est πεπυσμένος ut Reisk. et jam vertit Xyl. ad auctoritatem Herodoti, V, 57.

fidei parandæ gratia admiscens vituperationibus laudes aliquas: *Isagoras*, inquit, *Tisandri filius familia fuit natus nobili, sed originem ejus non habeo dicere: cognati quidem ejus Jovi Cario sacrificant.* O hominem versuto et civili naso, qui ad Cares tanquam corvos Isagoram abominando rejiciat. Aristogitonem vero non oblique jam, sed recta portis ejectum in Phœniciam proturbat, *a Gephyræis originem eum trahere* inquiens: *esse autem Gephyræos non ex Eubœa aut Eretrienses, sed Phœnices: ut quidem ipse auditu acceperit.* Sed cum Athenienſium a tyrannis liberationem adimere Lacedæmoniis non posset; audet turpissimo affectu pulcherrimum facinus conspurcare. *Mox enim*, ait, *Spartanos correptos fuisse pœnitentia, quod adulte-*

" ἄνδρας ξείνους ὄντας αὐτοῖσι, καὶ ὑποδρηθέντας ὑπο-
" χειρίας παρέξειν τὰς Ἀθήνας, ἐξήλασαν ἐκ τῆς
" πατρίδος τοὺς τυράννους, καὶ δήμῳ ἀχαρίστῳ παρέ-
" δωκαν τὴν πόλιν. Εἶτα μεταπεμψαμένους Ἱππίαν
" ἀπὸ Σιγείου κατάγειν εἰς τὰς Ἀθήνας· ἀντιξῆναι δὲ
" Κορινθίους αὐτοῖς, καὶ ἀποτρέψαι, Σωκλέους διελθόν-
" τος ὅσα Κύψελος καὶ Περίανδρος ἐπὶ τῇ Κορινθίων πό-
861 " λιν εἰργάσαντο τυραννεύοντες." Καίτοι Περιάνδρου θελ-
λιώτερον οὐδὲ ὠμότερον ἔργον οὐδὲν ἱστορεῖται τῆς ἐκ-
πομπῆς τῶν τριακοσίων ἐκείνων, οὓς ἁρπάσαι καὶ
ἀφαιρεθῆναι παθεῖν ταῦτα Σαμίοις ὀργίζεσθαί φησι
καὶ μνησικακεῖν Κορινθίους ὥσπερ ὑβριθέντας. Τοσαύτης
ἀναπλεών ἐστι ταραχῆς καὶ ἀφωνίας τὸ κακόηθες αὐτῆς
τῶν λόγων, ἐξ ἁπάσης τῆς διηγήσεως ὑποδυόμενον.

F. 8. παρέξειν] Sic B. E. T. V. Anon. ut Herodot. V, 91. Vulgo, πράξειν.
F. 12. Σωκλέους] Rectius Σωσικλέους Anon. ut Herodot. V, 92. Una Græco-Lat. media anni 1620, Σοσικλέους.
F. 13. κατὰ τὴν Κορινθίων] Ita omnes libri: nec tamen non legendum κακὰ τὴν Κορινθίων —.
A. 2. ἱστορεῖται] Sumsi ex B. E. Vulgo, εἶπας, in quo Steph. cum Baf. et Xyl. consentit. Ald. ἐστὶν εἶπας, quod ortum ex vero a nobis recepto, in ἐστὶν εἰπεῖν mutarunt Leonic. T. V. B.
A. 2. ἐκπομπῆς] Revocavi ex B. E. Ald. Baf. Xyl. Mez. Vulgo, ἐκτομῆς quod Steph. dedit ex Leonic. Schott. Anon.
A. 7. τῇ διηγήσει] τῇ addidi ex B. E.

rinis moti oraculis viros hoſpitio ſibi junctos, promittenteſque ipſis Athenas in poteſtatem tradituros, e patria expuliſſent tyrannos, ingratoque populo urbem reſtituiſſent. Voluiſſe deinde eos Hippiam a Sigeo revocatum Athenas perducere: ſed Corinthios iis obſtitiſſe, Soſicle narrante qualia egiſſent Cypſelus et Periander Corinthi tyrannidem gerentes. Atqui nullum atrocius aut crudelius facinus memoratur, atque iſta trecentorum emiſſio: quos quia eripuiſſent Samii, ac ne caſtrarentur prohibuiſſent, ideo iis ut contumelia affectos iratos fuiſſe Corinthios dixerat. Tanto tumultu ac diſſenſione malignitas ejus plena eſt, in narrationes quacumque paſſim ſe inſinuans occaſione.

κδ'. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς τὰ περὶ Σάρδεις διηγούμενος, ὡς ἐλύμῃ μάλιστα διέλυσε καὶ διελυμήνατο τὴν πρᾶξιν· ἃς μὲν Ἀθηναῖοι ναῦς ἐξέπεμψαν Ἴωσι τιμωροὺς ἀποστᾶσι βασιλέως, ἀρχεκάκους τολμήσας προσφπεῖν, ὅτι τοσαύτας πόλεις καὶ τηλικαύτας Ἑλληνίδας ἐλευθεροῦν ἐπεχείρησαν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, Ἐρετριέων δὲ κομιδῇ μνησθεὶς ἐν παρέργῳ, καὶ παρασιωπήσας μέγα κατόρθωμα καὶ ἀοίδιμον. Ἤδη γὰρ ὡς * περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένην, καὶ στόλου βασιλικοῦ προσπλέοντος, ἀπαντήσαντες ἔξω Κυπρίους ἐν τῷ Παμφυλίῳ πελάγει κατεναυμάχησαν· εἶτα ἀναστρέψαντες ὀπίσω, καὶ τὰς ναῦς ἐν Ἐφέσῳ καταλιπόντες, ἐπέθεντο Σάρδεσι, καὶ Ἀρταφέρνῃ ἐπολιόρκουν, εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγόντα, βαλόμενοι τὴν Μιλήτου λῦσαι πολιορκίαν· καὶ τοῦτο μὲν ἔσωσαν, καὶ τοὺς πολεμίους ἀνέστησαν ἐκεῖθεν ἐν φόβῳ θαυμαστῷ γενομένους· πλῆθος δ' ὀπτυθέντος αὐτοῖς ἀπε-

B. 4. ὡς * περὶ] Omnes libri vacuum hic habent, B et E. quidem trium fere literarum: ergo forte corrigendum, ὡς τῶν περὶ τὴν Ἰωνίαν συγκεχυμένων. Anon. et Valcken. ad Herod. V, 99. item T. V. ὡσπερεὶ τῆς Ἰωνίας συγκεχυμένης. Xyl. pro ἤδη dedit ᾔδει.

XXIV. In sequentibus, Sardibus gesta narrans, quantum potuit rem luxavit atque corrupit: naves, quas Athenienses Ionibus qui a rege defecerant tutandis miserunt, ausus *malorum* vocare *initium*, quod tot tantasque Græcas urbes a barbaris liberare conarentur: Eretrienſium autem obiter admodum faciens mentionem, magnumque eorum et præclarum facinus reticens, ac memorabile. Jam enim ut turbatis Ioniæ rebus, classe regia adnavigante, foras obviam euntes, Cyprios in mari Pamphylio pugna navali devicerunt. Post hæc retro conversi, navibus apud Ephesum relictis, Sardes adorti sunt, et Artaphernem, qui in arcem confugerat, obsederunt, ut Miletum obsidione liberarent: quod et consecuti sunt, hostesque mirabili terrore perculsos inde amoverunt: ipsi, multitudine obrutum se iri viden-

χώρησαν. Ταῦτα δὲ ἄλλοι τε καὶ Λυσανίας ὁ Μαλλώτης ἐν τοῖς περὶ Ἐρετρίας εἴρηκε· καὶ καλῶς εἶχεν, εἰ καὶ περὶ μηδὲν ἄλλο, τῇ γοῦν ἁλώσει καὶ φθορᾷ τῆς πόλεως ἐπεισπεῖν τὸ ἀνδραγάθημα τοῦτο καὶ τὴν ἀρετήν· ὁ δὲ καὶ κρατηθέντας αὐτοὺς ὑπὸ τῶν βαρβάρων, φησὶν, εἰς τὰς ναῦς καταδιωχθῆναι, μηδὲν τοιοῦτο τοῦ Λαμψακηνοῦ Χάρωνος ἱστοροῦντος, ἀλλὰ ταυτὶ γράφοντος κατὰ λέξιν· " Ἀθηναῖοι δὲ εἴκοσι τριήρεσιν ἔπλευσαν ὀπιτερρή-
D " σοντες τοῖς Ἴωσι, καὶ εἰς Σάρδεις ἐστρατεύσαντο· καὶ εἷλον " τὰ περὶ Σάρδεις ἅπαντα, χωρὶς δὲ τείχους δὲ βασιλήιου· " ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπαναχωροῦσιν εἰς Μίλητον."

κέ. Ἐν δὲ τῇ ἕκτῃ διηγησάμενος περὶ Πλαταιέων, ὡς σφᾶς αὐτοὺς ἐδίδοσαν Σπαρτιάταις, οἱ δὲ μᾶλλον ἐκέλευσαν περὶς Ἀθηναίους τρέπεσθαι πλησιοχώρους ὄντας, ἑαυτοῖς, καὶ τιμωρέειν ἀκακὸς, περιόψεσθαι, ἀκαθ' ὑπόνοιαν οὐδὲ δόξαν, ἀλλ' ὡς ἀκριβῶς ὀπίσαμενος, ὅτι ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατ' εὔνοιαν τῶν Πλα-

D. 9. εὔνοιαν] οὕτω addit Mez. et Reisk. ex Herodoto VI, 108.

tes, receſſerunt. Hæc cum alii, tum Lyſanias Mallotes in opere de Eretria ſcripſerunt: et conveniebat, ſi nulla alia de cauſſa, ſaltem excidio urbis ejus et interitui accinere memorandum iſthuc et præclarum facinus. Herodotus vero etiam *victos a barbaris eos in naves* ait *confugiſſe inſequente hoſte:* cum nihil tale Lampſacenus prodiderit Charo, cujus ſunt verba: *Athenienſes autem viginti triremibus navigarunt, ut auxilium ferrent Ionibus, et ad Sardes expeditione facta, omnia circa eam urbem ceperunt, excepta munitione regia: his actis Miletum reverterunt.*

XXV. Porro in ſexto libro Herodotus narrans quomodo Platæenſes Spartanis ſeſe dediderint, illi vero eos ad Athenienſes ablegaverint, utpote finitimos, et defenſores non malos, addit non quaſi ſuſpicionem aut opinionem, ſed tanquam rem ſibi compertam, *Lacedæmonios non ita*

ταιέων, ὡς βελόμενοι τὴς Ἀθηναίης ἔχειν πόνον σωεσ-
τῶτας Βοιωτοῖς. Οὐκοῦν εἰ μὴ κακοήθης Ἡρόδοτος,
ὑπίβουλοι μὲν ἦσαν καὶ κακόηθες Λακεδαιμονίοι, ἀναίσθητοι δὲ E
Ἀθηναῖοι προσαχρωσθέντες, Πλαταιεῖς δὲ ὑ κατ' εὔνοιαν,
οὐδὲ τιμὴν, ἀλλὰ πολέμου πρόφασις εἰς μέσον ἐρρί-
φησαν.

κϛ'. Καὶ μὴν τὴν πανσέληνον ἤδη σαφῶς ἐξελή-
λεγκται Λακεδαιμονίων καταψευδόμενος, ἣν φησι πε-
ριμένοντας αὐτὸς εἰς Μαραθῶνα μὴ βοηθῆσαι τοῖς Ἀ-
θηναίοις· οὐ γὰρ μόνον ἄλλας μυρίας ἐξόδους καὶ μάχας
πεποίηνται μηνὸς ἱσταμένου, μὴ προσμείναντες τὴν πανσέλη-
νον, ἀλλὰ καὶ ταύτης τῆς μάχης, ἕκτης Βοηδρομιῶνος
ἱσταμένης γενομένης ὀλίγον ἀπελείφθησαν, ὥστε καὶ θεά- F
σασθαι τοὺς νεκροὺς ἐπελθόντας ὑπὸ τὸν τόπον. Ἀλλ'
ὅμως ταῦτα περὶ τῆς πανσελήνου γέγραφεν· " Ἀδύ-

E. 2. παραχρωσθέντες] Sic B. E. Anon. T. V. Xyl. Mez. Vulgo, παραχωσθέντες.

E. 10. ἕκτης] Legendum ἕκτῃ cum Reiſk.

iſtud conſilium benevolentia erga Platæenſes, ut ſtudio laborem Athenienſibus incutiendi, rem cum Bœotis habituris, dediſſe. Proinde, niſi malignus eſt Herodotus, inſidiatores fuerunt et maligni Spartani: ſtulti autem Athenienſes, ita ſibi imponi qui ſinerent: Platæenſes vero non honoris aut benevolentiæ cauſſa, ſed ut belli futuri anſa, in medium projecti ſunt.

XXVI. Jam vero manifeſti convincitur mendacii de illo plenilunio, cujus exſpectatione Lacedæmonios Athenienſibus ad Marathoniam pugnam non veniſſe auxiliatum, ſcribit. Non enim modo ſexcenties alias illi exercitum eduxerunt et ſigna contulerunt initio menſis, non præſtolati plenilunium: et parum abfuit quin ad hanc pugnam, ſexta Boëdromionis die commiſſam, venirent; adeo ut cadavera etiam ſpectaverint ad locum prælii jam præſentes. Et tamen Herodotus de plenilunio

" ναται δὲ σφιν τπαραυτίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βέλο-
" μέμοισιν λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἰσαμφὲς τὸ μηνός·
" ἐνάτῃ δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν, ἢ πλήρεος ἐόν-
" τος τοῦ κύκλου. Οὗτοι μὲν οὖν τὸ πανσέληνον ἔμενον."
Σὺ δὲ μεταφέρεις τὴν πανσέληνον εἰς ἀρχὴν μηνός,
διχομηνίας οὔσης, καὶ τὸν ἥλιον ὁμοῦ καὶ τὰς ἡμέρας καὶ
πάντα τὰ πράγματα συνταράττεις· καὶ τὰ τῆς Ἑλλά-
362 δος ἐπαγγελλόμενος γράφειν. * Ἐπουδακὼς δὲ περὶ τὰς
Ἀθήνας διαφέρῃ, οὐδὲ τὴν περὶ Ἄγρας πομπὴν
ἱστόρηκας, ἣν πέμπουσιν ἔτι νῦν τῇ Ἑκάτῃ χαριστήρια τῆς
νίκης ἑορτάζοντες. Ἀλλὰ τοῦτό γε βοηθεῖ τῷ Ἡροδότῳ
πρὸς ἐκείνην τὴν διαβολήν, ἣν ἔσχε κολακεύσας τὰς

F. 5. μηνός· ἐνάτῃ δὲ] Xyl. Mez. similiter Reisk. corrigunt, μηνὸς εἰνάτῃ, εἰνάτῃ δέ· ex Herod. VI, 106.

F. 9. ὕσης] Legendum οὔσαν, sententiam assecutus est Corsinus Fast. Att. Vol. I. p. 60. Reiskius etiam verbi correctionem vidit. Abest in Ald. Bas. Xyl. E. ex B. nil notatum varietatis a vulgata. Addidit Leonic. Schott. Anon. Ergo et ἐκ διχομηνίας καὶ τ. poterat corrigi. Aliter variant T. V. B. μηνὸς καὶ διχομηνίας οὔσης καί.

A. 1. γράφειν. *] Lacunam habent omnes libri: quam T. V. Anon. Amiot. his verbis explent, τὰ τῶν βαρβάρων ἐπαίρεις τῷ λόγῳ, ex conjectura, si quid video. Forte locus restituatur, καὶ ταῦτα τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐπαγγελλόμενος γράφειν.

A. 2. Ἄγρας—ἑορτάζοντες] In hac lectione non est quod ad sententiam desideretur: tamen Plutarchi consilium postulare videtur, ut pro τῇ Ἑκάτῃ legatur τῇ ἔκτῃ: idque unum satis est assumere ex Valckenarii conjectura ad Herodot. VI, 109.

ista scripsit: *Non poterant vero isto hæc tempore facere, quia violare legem nolebant: erat enim nona mensis dies: qua die exire sibi licere negabant, orbe Lunæ non pleno: itaque plenilunium operiebantur.* Tu quidem, Herodote, plenilunium, quod est medio mense, transfers in mensem ineuntem: unoque conatu cœlum, tempora, et res omnes conturbas; professus te res Græcas scribere. Maxime autem Atticis rebus operam impendens, ne pompam quidem cognovisti, quam solennem etiamnum Athenienses ad Agras mittunt, gratias Hecate pro victoria agentes. Verum hoc facit pro Herodoto adversus crimen quod ei objicitur, mag-

Ἀθηναίους, ἀργύριον πολὺ λαβεῖν παρ' αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἀνέγνω ταῦτα Ἀθηναίοις, οὐκ ἂν εἴασαν οὐδὲ παρεῖδον ἐναγῆ τὸν Φιλιππίδην παραχαλοῦντα Λακεδαιμονίους ἐπὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς μάχης γεγενημένον, καὶ ταῦτα, δευτεραῖον εἰς Σπάρτην ἐξ Ἀθηνῶν, ὡς αὐτός φησιν, ἀφιγμένον· εἰ B μὴ μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς πολεμίους Ἀθηναῖοι μετεπέμποντο τοὺς συμμάχους. Ὅτι μὴν δέκα τάλαντα δωρεὰν ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν Ἀνύτου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ Δίυλλος εἴρηκεν. Ἀπαγγέλας δὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ὁ Ἡρόδοτος, ὡς μὲν οἱ πλεῖστοι λέγουσι, καὶ τῶν νεκρῶν τῷ ἀριθμῷ καθεῖλε τὸ ἔργον. Εὐξαμένους γάρ, φασί, τοὺς Ἀθηναίους τῇ Ἀγροτέρᾳ θύσειν χιμαίρους ὅσους ἂν τῶν βαρβάρων καταβάλωσιν, εἶτα μετὰ τὴν μάχην ἀναρίθμου πλήθους τῶν νεκρῶν ἀναφανέντος, παρειτεῖσθαι

A. 7. ἐναγῆ] Immo ἐνάτῃ: in verſione quidem ita correxi.
B. 4. Ἀνύτου] Ita recepi a Baſ. Xyl. Amiot. Turneb. Vulgo, et ceteri omnes libri, ἀντὶ τοῦ.
B. 8. φασὶ] Sic Mez. et item corrigit Valcken. ad Herodot. VI, 109. Vulgo, φησί: quod viros doctos de hoc argumento ſcribentes in errorem induxit.

nam eum ab Athenienſibus propter adulationem accepiſſe pecuniam. Si enim his iſta recitaſſet, non omiſiſſent aut neglexiſſent locum de Phidippida, qui nona menſis die e pugna veniens Lacedæmonios ad pugnam vocaret, biduo quidem, ut ipſe ait, Athenis Spartam profectus: niſi forte Athenienſes devictis hoſtibus ad pugnam demum ſocios vocaverunt. Sane decem talenta Athenis dono veniſſe ipſi, Anyto rogationis auctore, Diyllus ſcripſit Athenienſis, homo in hiſtoria non contemnendus. Narranda porro Marathonia pugna Herodotus, ut plerique aiunt, ipſo occiſorum numero rei magnitudinem evertit. Scribunt enim Athenienſes Dianæ Agroteræ ſeu Agreſti voviſſe tot hædorum victimam, quot barbarorum corpora ſtraviſſent: poſt pugnam autem, cum immenſus videretur occiſorum numerus,

c ψηφίσματι τὴν θεὸν, ὅπως καθ' ἕκαστον ἑαυτὸν ἀποθύωσι πεντακοσίας τῶν χιμάρων.

κζ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο ἐάσαντες, ἴδωμεν τὰ μετὰ τὴν μάχην. "Τῇσι δὲ λοιπῇσιν οἱ βάρβαροι ἐξανα-
" κρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν ᾗ ἔλι-
" πον τοὺς ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, ἔπλεον Σούνιον,
" βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀφικομένους εἰς τὸ
" ἄστυ· αἰτίην δὲ ἔσχον Ἀθηναίοισιν οἱ Ἀλκμαιωνιδέων
" μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ὑποθῆναι· τοῦτον γὰρ συν-
" θεμένους τοῖσι Πέρσῃσιν ἀναδεῖξαι ἀσπίδα ἐοῦσιν ἤδη
" ἐν τῇσι νηυσί· ἔτοι μὲν δὴ ἔπλεον Σούνιον." Ἐνταῦθα τὸ μὲν τοὺς Ἐρετριέας ἀνδράποδα ποιῆσαι πεῖν,
D ὅτε τόλμαν Ἑλλήνων ὁδενὸς, ὅτε φιλοτιμίαν ἀνδρεϊκω-
τέρην ἐπιδεικνύμενος, καὶ παθόντας ἀνάξια τῆς ἀρετῆς, ἀφείθη· ἀλλοεθνεϊζομένων δὲ τῶν Ἀλκμαιωνιδέων, ἐν οἷς οἱ μέγιστοί τε τῶν οἴκων, καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν ἦσαν,

C. 3. τὰ μετὰ τὴν μάχην.] τὰ recepi ab Anon. T. V. Mez. Vulgo abeſt.
C. 7. ἀφικομένους] Legendum, ἀφικόμενοι ex Herod. VI, 116: et monuit Reiſk. In E. eſt parva lacuna paucis punctis notata ἀφικομενο...

decreto hoc Deam placaſſe, ut quotannis quingentos ſe immolaturos promitterent.

XXVII. Verum his omiſſis, videamus acta poſt pugnam. *Reliquis*, inquit, *navibus retro actis barbari, receptis ex inſula ubi reliquerant mancipiis Eretrienſibus, Sunium flexerunt, cupientes Athenienſes ſuo in aſtu adventu antevertere. Suſpicabantur Athenienſes id fieri Alcmæonidarum machinatione, qui de compoſito ſcutum Perſis oſtendiſſent, cum jam eſſent in navibus. Hi ergo flectebant Sunium.* Hoc loco id diſſimulemus, quod Eretrienſes *mancipia* nominat, quibus nemo Græcorum majore audacia ac ſtudio rem geſſit, indigna paſſos ſua virtute. Neque adeo magnam habeamus rationem calumniæ Alcmæonidis intentatæ, e quibus et familiæ maximæ conſtabant,

Ἀθηναίους, ἀργύριον πολὺ λαβεῖν παρ' αὐτοῦ. Εἰ γὰρ ἀνέγνω ταῦτα Ἀθηναίοις, οὐκ ἂν εἴασαν οὐδὲ παρεῖδον ἐναγῆ τὸν Φιλιππίδην παραλοῦντα Λακεδαιμονίους ἐπὶ τὴν μάχην ἐκ τῆς μάχης γεγενημένην, καὶ ταῦτα, δευτεραῖον εἰς Σπάρτην ἐξ Ἀθηνῶν, ὡς αὐτός φησιν, ἀφιγμένον· εἰ B μὴ μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς πολεμίους Ἀθηναῖοι μετεπέμποντο τοὺς συμμάχους. Ὅτι μὴν δέκα τάλαντα δωρεὰν ἔλαβεν ἐξ Ἀθηνῶν Ἀνύτου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος οὐ τῶν παρημελημένων ἐν ἱστορίᾳ Δίυλλος εἴρηκεν. Ἀπαγγέλλας δὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην ὁ Ἡρόδοτος, ὡς μὲν οἱ πλεῖστοι λέγουσι, καὶ τῶν νεκρῶν τῷ ἀριθμῷ καθεῖλε τὸ ἔργον. Εὐξαμένους γάρ, φασί, τοὺς Ἀθηναίους τῇ Ἀγροτέρᾳ θύσειν αἶγας ὅσους ἂν τῶν βαρβάρων καταβάλωσιν, εἶτα μετὰ τὴν μάχην ἀναρίθμου πλήθους τῶν νεκρῶν ἀναφανέντος, παρατεῖσθαι

A. 7. ἐναγῆ] Immo ἐνάτῃ: in verſione quidem ita correxi.
B. 4. Ἀνύτου] Ita recepi a Baſ. Xyl. Amiot. Turneb. Vulgo, et ceteri omnes libri, ἀντὶ τοῦ.
B. 8. φασὶ] Sic Mez. et item corrigit Valcken. ad Herodot. VI, 109. Vulgo, φησί: quod viros doctos de hoc argumento ſcribentes in errorem induxit.

nam eum ab Athenienſibus propter adulationem accepiſſe pecuniam. Si enim his iſta recitaſſet, non omiſiſſent aut neglexiſſent locum de Phidippida, qui nona menſis die e pugna veniens Lacedæmonios ad pugnam vocaret, biduo quidem, ut ipſe ait, Athenis Spartam profectus: niſi forte Athenienſes devictis hoſtibus ad pugnam demum ſocios vocaverunt. Sane decem talenta Athenis dono veniſſe ipſi, Anyto rogationis auctore, Diyllus ſcripſit Athenienſis, homo in hiſtoria non contemnendus. Narranda porro Marathonia pugna Herodotus, ut plerique aiunt, ipſo occiſorum numero rei magnitudinem evertit. Scribunt enim Athenienſes Dianæ Agroteræ ſeu Agreſti voviſſe tot hædorum victimam, quot barbarorum corpora ſtraviſſent: poſt pugnam autem, cum immenſus videretur occiſorum numerus,

c ψηφίσματι τὴν θεὸν, ὅπως καθ' ἕκαστον ἑαυτὸν ἀποθύωσι πεντακοσίας τῶν χιμάρων.

κζ'. Οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο ἐάσαντες, ἴδωμεν τὰ μετὰ τὴν μάχην. "Τῇσι δὲ λοιπῇσιν οἱ βάρβαροι ἐξανα-
" κρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν ᾗ ἔλι-
" πον τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀνδράποδα, περιέπλεον Σούνιον,
" βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀφικομένους εἰς τὸ
" ἄστυ· αἰτίην δὲ ἔσχον Ἀθηναίοισιν ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων
" μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα βουλεῦσαι· τούτους γὰρ συν-
" θεμένους τοῖσι Πέρσῃσιν ἀναδεῖξαι ἀσπίδα ἐοῦσιν ἤδη
" ἐν τῇσι νηυσί· ἔτοι μὲν δὴ περιέπλεον Σούνιον." Ἐν-
ταῦθα τὸ μὲν τοὺς Ἐρετριέας ἀνδράποδα ποιησειπεῖν,
D ὅτε τόλμαν Ἑλλήνων ὁδενὸς, ὅτε φιλοπιμίαν ἀνδρεΐ-
εαν ποιεομένους, καὶ πάσχοντας ἀνάξια τ ἀρετῆς, ἀφ-
είδω· ἀμβεβλημένων δὲ τῶν Ἀλκμαιωνιδέων, ἐν οἷς
οἱ μέγιστοί τε τῶν οἴκων, καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν ἦσαν,

C. 3. τὰ μετὰ τὴν μάχην.] τὰ recepi ab Anon. T. V. Mez. Vulgo abeſt.
C. 7. ἀφικομένους] Legendum, ἀφικόμενοι ex Herod. VI, 116: et monuit Reiſk. In E. eſt parva lacuna paucis punctis notata ἀφικομενο...

decreto hoc Deam placaſſe, ut quotannis quingentos ſe immolaturos promitterent.

XXVII. Verum his omiſſis, videamus acta poſt pugnam. *Reliquis*, inquit, *navibus retro actis barbari, receptis ex inſula ubi reliquerant mancipiis Eretrienſibus, Sunium flexerunt, cupientes Athenienſes ſuo in aſtu adventu antevertere. Suſpicabantur Athenienſes id fieri Alcmæonidarum machinatione, qui de compoſito ſcutum Perſis oſtendiſſent, cum jam eſſent in navibus. Hi ergo flectebant Sunium.* Hoc loco id diſſimulemus, quod Eretrienſes *mancipia* nominat, quibus nemo Græcorum majore audacia ac ſtudio rem geſſit, indigna paſſos ſua virtute. Neque adeo magnam habeamus rationem calumniæ Alcmæonidis intentatæ, e quibus et familiæ maximæ conſtabant,

ἐλάττων λόγος· ἀνατέτραπται δὲ τῆς νίκης τὸ μέγεθος, καὶ τὸ τέλος εἰς οὐδὲν ἥκει τοσούτου κατορθώματος, οὐδὲ ἀγὼν τις ἔοικεν οὐδὲ ἔργον γεγονέναι τοσοῦτον, ἀλλὰ προφύσημα βραχὺ τοῖς βαρβάροις ἀπροβάσιν, ὥσπερ οἱ ἀφασύροντες καὶ βασκαίνοντες λέγουσιν, εἰ μετὰ τὴν μάχην ἃ φεύγουσι κόψαντες τὰ πτίσματα τῶν νεῶν τῷ φέροντι προσωτάτω τῆς Ἀττικῆς ἀνέμῳ προδιδόντες αὐτούς· ἀλλ' ἄρτεμις μὲν ἀσὶς αὐτοῖς προδοσίας σημεῖον, ὁπλίταις δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐλπίζοντες αἱρήσειν, καὶ καθ' ἡσυχίαν Σούνιον κάμψαντες ὑφορμήσειν Φαλήρων, οἱ δὲ πρῶτοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν ἀνδρῶν * ἀπεγνωκότες τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἀπολύων ὕστερον Ἀλκμαιωνίδας, ἑτέρως τὴν προδοσίαν ἀνατίθησιν· "ἀνεδείχθη μὲν γὰρ "ἀσὶς, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἄλλως εἰπεῖν·" φησὶν, αὐτὸς

E. 5. ἀνδρῶν—ἀπεγνωκότες] Lacuna forte explenda, ἀνδρῶν, ἢ οἷοι δὴ ἄλλοι, συνέθεντο πρὸς αὐτὲς ὡς ἤδη ἀπεγνωκότες τὴν πόλιν. Alii aliter corrigunt, de quibus ſuo loco. Illud verti.

E. 8. αὐτὸς ἰδὼν] Aut, ſupplendum ὡς, ut verti: aut, per cavillationem dictum putandum.

et nobiliſſimi viri celebrantur. Ipſius certe victoriæ de magnitudine actum eſt, finiſque tam decantati facinoris ad nihilum redit, neque videtur certamen fuiſſe aut magnum aliquod opus: ſed barbaris, quod invidi aiunt, rem iſtam traducentes, levis quædam accidiſſe offenſio et exiguum incommodum; ſi quidem a pugna non fugerunt præciſis retinaculis, vento ſe quam longiſſime ab Attica provehenti dantes: ſed ſublato ſcuto proditionis teſſera, Athenas claſſe petunt ſpe capiendi, et per otium Sunio circumnavigato, ſupra Phalerum in alto naves detinent: primi autem et illuſtriſſimi viri, aut alii, quicumque tandem ii fuerunt, urbe deſperata, cum Perſis paciſci ſtudent. Nam paulo poſt crimine Alcmæonidas ſolvit, alioſque proditionis reos facit. *Nam ſcutum ſublatum certe fuit: neque aliter dicere licet.* Hoc ac ſi ipſe vidiſſet, dicit Herodotus. Fieri autem po-

F ἰδών. Τοῦτο δὲ ἀμήχανον μὴ ἰῶ γενέσθαι νενικηκότων τῷ κράτος τῶν Ἀθηναίων· γενόμενον δ' οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν βαρβάρων σιωπῇ, φυγῇ καὶ πόνῳ πολλῷ καὶ τραύμασι καὶ βέλεσιν εἰς τὰς ναῦς ἐλαυνομένων, καὶ ἀπολιπόντων τὸ χωρίον, ὡς ἕκαστος τάχους εἶχεν. Ἀλλ' ὅταν γε πάλιν ὑπὲρ τῶν Ἀλκμαιωνιδῶν ἀπολογεῖσθαι σκοπούμενος, ἃ σφῶν ἀνθρώπων ἐπενίσχεν ἐγκλήματα εἶπ. * καὶ οὐκ ἐνδέχομαι τὸν λόγον, "Ἀλκμαιωνίδας ἄν "ποτε ἀναδεῖξαι Πέρσῃσιν ἐκ συνθήματος ἀσπίδα, "βουλομένους γε ἂν) Ἀθηναίους ὑπὸ Ἱππίῃ," κόμματός τινος ἀναμιμνήσκομαι παροιμιακοῦ,

Μένε, Καρκῖνε, καὶ σὲ μεθήσω·
Τί γὰρ ἐσπούδακας καταλαβεῖν,
Εἰ καταλαβὼν μεθιέναι μέλλεις;

863 Καὶ σὺ κατηγορεῖς, εἶτα ἀπολογῇ· καὶ γράφεις κατὰ

F. 7. εἴη—ᾧ οὐκ] Supplendum et corrigendum, εἴπῃ, "Θάϋμα δέ μοι, ᾧ ἐκ ἐνδέχομαι τὸν λόγον, ex Herod. VI, 121.

F. 8. ἐνδέχομαι] Sic B. E. Vulgo, ἐνδέχεσθαι.

F. 10. γε εἶναι] γε, ut rectius vulgato δὲ, recepi ex B. E. Aliter Herodotus.

F. 11. παροιμιακοῦ—ἐσπούδακας] Hæc ita supplevimus et expressimus ex B. E. Vulgo absunt.

tuit nullo modo, cum Atheniensis solidam obtinuissent victoriam: et si factum fuisset, conspici a barbaris non potuit, fuga magnoque labore inter vulnera et tela in naves se proripientibus, et locum quanta quisque celeritate poterat deserentibus. Sed ubi rursum Alcmæonidas a se excusari simulans iis de criminibus, quæ primus ipse hominum ipsis objecit, sic loquitur,

Ego autem hunc sermonem non admitto, Alcmæonidas Persis de composito clypeum extulisse, ac voluisse Athenienses in barbarorum et Hippiæ potestatem dedere: cujusdam recordor versus proverbialis,

Exspecta, Cancer, et te dimittam!
Quid studes me deprehendere;
Si deprehensum dimittere vis?

Ita enim accusas, mox patrocinaris: calumniasque de viris

ὑπφανῶν ἀνδρῶν διαβολὰς ἀς πάλιν ἀναιρεῖς, ἀπιστῶν δὲ σεαυτῷ δηλονότι· σεαυτῷ γὰρ ἀκήκοας λέγοντος, Ἀλκμαιωνίδας ἀναχεῖν ἀσπίδα νενικημένοις καὶ φεύγουσι τοῖς βαρβάροις. Καὶ μὴν ἐν οἷς περὶ Ἀλκμαιωνιδῶν ἀπολογῇ, σεαυτὸν ἀποφαίνεις συκοφάντην· εἰ γὰρ "μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίᾳ τῷ Φαινίππου, Ἱππονίκου πατρὶ, "φαίνονται μισοτύραννοι ἐόντες," ὡς ἐνταῦθα γράφεις, Ἀλκμαιωνίδαι, πῶς φησὶς αὐτῷ ἐκείνῳ τὴν συνωμοσίαν, ἣν ἐν τοῖς πρώτοις ἔγραψας; ὡς ὑπαμίαν ποιησάμενοι Πεισιστράτῳ κατάγαγον αὐτὸν ἀπὸ τῆς Β φυγῆς ἐπὶ τὴν τυραννίδα, καὶ οὐκ ἂν ἐξήλασαν αὖθις, ἕως διεβλήθη παρανόμως τῇ γυναικὶ μιγνύμενος. Ταῦτα μὲν οὖν τοιαύτας ἔχει ταραχάς, ἡ Ἀλκμαιωνιδῶν διαβολῆς καὶ ὑποψίας τοῖς Καλλίᾳ τῷ Φαινίππῳ χρησάμενος ἐπαίνοις, καὶ προσάψας αὖθις τὸν

A. 2. ἀπιστῶν δὲ] Legendum, ἀπιστῶν γε.
A. 9. ἐκείνην τὴν] Sic B. E. Nam Ald. Baſ. ἐκείνου. Jannot. Schott. Anon. ἐκείνων, receptum a Xyl. et Steph.
B. 4. Ἀλκμαιωνιδῶν διαβολῆς] Inter has duas voces, B. E. habent ſpatium ſex fere literarum; unde ſuſpicor corrigi debere,—ταραχάς· Τῆς Ἀλκμαιωνιδῶν δὲ μεταξὺ διαβολῆς—. Item fere vertit Xyl.

illuſtribus perſcribis, quas rurſum diluas: ipſe tu tibi nimirum non credens. Nam ex teipſo audiveras Alcmæonidas victis et fugientibus barbaris clypeum oſtendiſſe. Quinetiam in his ipſis quæ pro Alcmæonidis abs te dicuntur, ſycophantam te eſſe oſtendis: quippe ſi tibi *aut magis, aut non minus infenſi tyrannis* videntur *Alcmæonidæ quam fuerit Callias Phænippi filius, Hipponici pater*; quo loco ponens conjurationem eorum, de qua in primis ſcripſeras, auxilio eos Piſiſtrato fuiſſe, eumque ab exſilio ad tyrannidem reduxiſſe, neque ante exturbaſſe, quam is cum uxore non ut fas eſt rem habere culpatus fuit? Hæc ergo hujuſmodi habent tumultus. At inter crimina Alcmæonidis intentata atque ſuſpiciones Calliam Phænippi filium laudans,

τὸν Ἱππόνικον, ὃς ἦν καθ' Ἡρόδοτον ἐν τοῖς πλουσιωτάτοις Ἀθηναίων, ὡμολόγησεν ὅτι μηδὲν τῶν πραγμάτων δεομένων, ἀλλὰ θεραπείας καὶ χάριτι τοῦ Ἱππονίκου, τὸν Καλλίαν παρέβαλεν.

κη'. Ἐπεὶ δὲ Ἀργεῖοι ἅπαντες ἴσασιν οὐκ ἀπειπαμένους τοῖς Ἕλλησι τὴν συμμαχίαν, ἀξιώσαντας δὲ, c ὡς μὴ Λακεδαιμονίοις ἐχθίστοις καὶ πολεμιωτάτοις ὄντι ποιοῦντες ἀεὶ τὸ προστασσόμενον ἔπωνται, καὶ τοῦτο ἄλλως οὐκ ἦν, αἰτίαν κακοηθεστάτην ἐπιβάλλεται, γράφων, "Ἐπεὶ δὲ σφέας καταλαμβάνει τοὺς Ἕλληνας "αὐτὸ δὴ ὀπισαμένους, ὅτι οὐ μεταδώσουσι τῆς ἀρχῆς "Λακεδαιμόνιοι, μεταιτέειν, ἵν' ὑπὸ προφάσεως ἡσυχίαν "ἄγωσι." Τούτων δὲ ὕστερον ἀναμνήσας φησὶν Ἀρταξέρξην ἀναβάντας εἰς Σοῦσα πρέσβεις Ἀργείων, κἀκεῖνον εἰπεῖν ὡς, "οὐδεμίαν νομίζοι πόλιν Ἄργεος φιλιωτέρην" εἶτα

B. 10. παρέβαλεν] Legendum, παρενέβαλεν, ut monitum jam a Reisk. et Valcken. ad Herod. VI, 121.

C. 4. καταλαμβάνει] Legendum, παραλαμβάνειν, ex Herod. VII, 150.

eique filium Hipponicum adjungens, qui, ipso teste, fuit unus de ditissimis Athenienſium, fassus est se non re quicquam isthuc exigente, sed Hipponici demerendi gratia, Calliam narrationi ingessisse.

XXVIII. Cum autem nemo nesciat Argivos societatem et auxilia Græcis nequaquam denegasse, quando petiverunt ne semper Lacedæmoniorum, quos habebant sibi infestissimos hostes, cogerentur dicto esse audientes si sequerentur; causſam Herodotus malignissime excogitatam subjicit, sic scribens: *Postquam vero se in societatem adscisci viderunt a Græcis Argivi, tum recusaverunt, ut quiescendi prætextum haberent: cum satis scirent a Spartanis se in partem imperii admissum non iri.* Et ait, *Artaxerxem postea temporis ab Argivorum legatis, cum ad eum Susa venissent, hac de re fuisse admonitum, eumque dixisse, nullam se urbem magis sibi amicam censere, quam Argos.*

ὑπειπὼν, ὥσπερ εἰώθει, καὶ ἀναδυόμενος, " Οὐκ εἰδέναι," φησὶ, " περὶ τούτων ἀτρεκέως, εἰδέναι δ' ὅτι πᾶσιν ἀν- " θρώποις ἐστὶν ἐγκλήματα, καὶ οὐκ Ἀργείοισιν αἴσ- " χιστα πεποίηται. Ἐγὼ δὲ λέγειν ὀφείλω τὰ λεγό- D " μενα, πείθεσθαί γε μὴν οὐ παντάπασιν ὀφείλω, καί " μοι τὸ ἔπος τοῦτο ἐχέτω ἐς πάντα τὸν λόγον· ἐπεὶ καὶ " ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἦσαν οἱ ὀπισθοφυ- " σάμενοι τὸν Πέρσεων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδα, ἐπειδὴ σφίσι " περὶ τὰς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἔστηκεν, " ἂν δὴ βουλόμενοι σφίσι περιποιῆσαι τῆς παρούσης " λύπης." Ἆρα ἂν οὖν, ὅπερ αὐτὸς τὴν Αἰθιόπα φησὶ περὶ τὰ μύρα καὶ τὴν πορφύραν εἰπεῖν; ὡς " δο- " λερὰ μὲν τὰ ἀλείμματα, δολερὰ δὲ τὰ εἵματα τῶν " Περσέων ἐστὶ," τοῦτο ἄν τις εἴποι περὶ αὐτὸν, ὡς δο- λερὰ μὲν τὰ ῥήματα, δολερὰ δὲ τὰ σχήματα τῆς Ἡρο- E δότου λόγων,

D. 7. προσεῖναι] Herod. VII, 152, εἶναι πρό: quod hic reſtituendum erat niſi dubium eſſet an προεῖναι ſcripſerit Plutarchus.

D. 10. ἀλείμματα] Sic Exempl. Turneb. Amiot. Anon. forte eſt correctio, ſed vera tamen antiquæ lectionis Ald. Baſ. Xyl. B. E. χείματα mutatæ a Steph. in vulgatum χρώματα. Vidit et Reiſk. probavit Weſſeling. ad Herod. III, 22. a quo in dicti forma diſſentit Plutarchus.

Poſtea ſubjiciens more ſuo aliquam tergiverſationem, ait *Nihil ſe certi hac de re ſcire: hoc ſcire, neminem ſine crimine vivere, neque Argivos eſſe omnium deterrimos. Ego autem dicere hæc*, inquit, *debeo quæ dicuntur: eaque mihi ratio valeat per totum hiſtoriæ opus. Nam et hoc dicitur: ab Argivis, cum adverſus Lacedæmonios bellum male ſuſtinerent, arceſſitum in Græciam fuiſſe Perſam, quidquid potius tolerandum ratos quam præſentem moleſtiam.* Nonne autem ſicut ipſe Æthiopem ait de unguento et purpura dixiſſe, *doloſa unguenta, doloſas veſtes eſſe Perſarum:* ita aliquis de ipſo pronunciaverit, *doloſas eſſe dictiones, doloſas dictionis Herodoteæ figuras,*

Ἐλικτὰ κ᾽ οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πᾶν πέριξ,

ὥσπερ οἱ ζωγράφοι τὰ λάμπρα τῇ σκιᾷ πρανώτερα ποιοῦσιν, ὕτω ταῖς ἀρνήσεσι τὰς ἀμβολὰς ὑπτείνοντος αὐτῷ, καὶ τὰς ὑποψίας ταῖς ἀμφιβολίαις βαθυτέρας ποιοῦντος. Ἀργεῖοι δ᾽ ὅτι μὴ οὐ συναράμενοι τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τῆς ἀρετῆς
F Λακεδαιμονίοις ἐκστάντες, κατήχθησαν ἂν τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν εὐγένειαν, οὐκ ἔστιν ἀντειπεῖν. Σιφνίοις γὰρ ἢ καὶ Κυθνίοις ἄμεινον ἐλευθερωῦν τὴν Ἑλλάδα, ἢ Σπαρτιάταις φιλονεικοῦντας ὑπὲρ ἀρχῆς ἐγκαταλιπεῖν τοσοῦτος καὶ τοιούτους ἀγῶνας. Εἰ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ ὑπερκαλεσάμενοι τὸν Πέρσην ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδα, διὰ τὴν κακῶς ἐχοῦσαν αὐτοῖς αἰχμὴν πρὸς Λακεδαιμονίους, πῶς οὐκ ἐμέλλεν ἀναφανδὸν ἥκοντος; ἢ δ᾽, εἰ μὴ συστρατεύειν ἐβούλοντο βασιλεῖ, τὴν γοῦν Λακωνικὴν ὑπο-

F. 1. ἐκστάντες—ἀντειπεῖν] Ita edidi ex E. Vulgo, præpoſtere, ἐκστάντες ἢδ᾽ ἔστιν ἀντειπεῖν, κατήσχυναν ἂν τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν εὐγένειαν. Monuit et Reiſk.

F. 2. Σιφνίοις] Mez. Σὺν Σιφνίοις. Certe tale quid requiritur. Forte verisimilius eſt Ὑπὸ Σιφνίοις: idque vertendo reddidi.

Perplexa, nilque ſani, ambages omnia?

qui, ſicut pictores umbris adjectis ſplendidiora faciunt quæ apparere debent, ita negando ipſas intendit calumnias, ambigendoque efficit ut ſuſpiciones altius inſideant. Argivi quidem ſi ob contentionem cum Lacedæmoniis de principatu iis cum principatu etiam virtutem ceſſerunt, neque Græcis ſe adjunxerunt, non poteſt negari quin indignos ſe Hercule geſſerint et ſua nobilitate. Præſtabat enim Argivis vel ſub ductu Siphniorum et Cythniorum Græciam liberare, quam cum Spartanis contendendo, de imperio, tot tantaque certamina ſubterfugere. Sin autem ii ſunt, qui Perſam contra Græcos acciverunt, quod bellum ipſis contra Lacedæmonios non ſatis commode ſuccederet; qui factum eſt ut Xerxe veniente non palam Medis ſe adjunxerint? aut, ſi in regis caſtra ſe noluerunt conferre, cur non Laconicam incurſio-

λειπόμενοι κακῶς ἐποίουν, ἢ Θυρέας ἥπτοντο πάλιν, ἢ πρόπον ἄλλον ἀντελαμβάνοντο, καὶ παρηνόχλουν Λακεδαιμονίοις; μέγα βλάψαι δυνάμενοι τὸς Ἕλληνας· ἢ 864
μὴ παρῆκαν εἰς Πλαταιὰς ἐκείνους ἐκστρατεῦσαι τοσούτοις ὁπλίταις.

κθ'. Ἀλλ' Ἀθηναίους γε μεγάλους ἐνταῦθα τῷ λόγῳ ποιεῖ, καὶ σωτῆρας ἀνηγόρευκε τῆς Ἑλλάδος· ὀρθῶς γε ποιῶν καὶ δικαίως, εἰ μὴ πολλὰ καὶ βλάσφημα ποιοῦσιν τοῖς ἐπαίνοις. Νῦν δὲ "ποιοῦσιν μὲν ἄν," λέγων, "ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων Λακεδαιμονίους, μο-
"νωθέντας δὲ ἂν καὶ ὑποδεξαμένους ἔργα μεγάλα
"ἀποθανεῖν γενναίως, ἢ περὶ τούτου ὁρῶντας καὶ τὸς
"Ἕλληνας μηδίζοντας ὁμολογίᾳ ἂν χρήσασθαι πρὸς
"Ξέρξεα," δῆλός ἐστιν οὐ τούτους λέγων εἰς τὸν Ἀθηναίων ἔπαινον, ἀλλ' Ἀθηναίους ἐπαινῶν ἵνα κακῶς εἴπῃ τὸς B

A. 9. ὑποδεξαμένους] ἀποδεξαμένους potius legendum: itaque monent Weſſ. et Valck. ad Herod. VII, 39: ſimiliter Reiſk. Sententiam male acceptam Interpretibus Xyl. et Amioto, rectius verti.
A. 12. τούτους λέγων] Reiſk. τούτους κακῶς λέγων, non ſine ſpecie. Lenius Anon. T. V. τοῦτο.

nibus vexarunt, ipſi domi ſuæ relicti, aut Thyreas denuo tentaverunt, aut quovis alio modo Lacedæmonios adorti ſunt, et conturbaverunt? cum ſane magnum Græciæ damnum inferre potuiſſent, his impeditis ne cum tanto gravis armaturæ exercitu ad Platæas irent.

XXIX. Sed Athenienſes quidem hoc loco verbis Herodotus effert, ſervatoreſque Græciæ appellat: recte hoc, et merito: niſi eorum laudibus multa maledicta admiſcuiſſet. Nunc quum dicit, *niſi Athenienſes fortes ſe præſtitiſſent, hunc belli eventum futurum fuiſſe, ut Lacedæmonii a reliquis Græcis deſerti magnis editis facinoribus pugnando generoſe occumberent, vel, videntes reliquos ſe Græcos Perſis dediſſe, pacificationem cum Xerxe potius inirent:* hoc ergo quum dicit, oſtendit ſe non hæc laudandorum Athenienſium gratia dicere, ſed Athenienſes ideo laudare, ut reliquis omnibus Græcis male-

ἄλλως ἅπαντας. Τί γὰρ ἂν τις ἐπιδυσχεράνῃ, Θηβαίους ἀεὶ καὶ Φωκέας πικρῶς αὖθ' καὶ κατακόρως ἐξονειδίζοντα, ὅπου καὶ τῶν προκινδυνευσάντων ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, τἀληθὲς οὐ γενομένην δ' ἂν, ὡς αὐτὸς εἰκάζει, καταψηφίζεται προδοσίαν· αὐτὸς δὲ Λακεδαιμονίους ἐν ἀδήλῳ θέμενος ἐπιπόρισεν εἴτε ἕπεσον ἂν μαχόμενοι τοῖς πολεμίοις, εἴτε παρέδωκαν ἑαυτούς, μηδεῖς γε νὴ Δία τεκμηρίοις αὐτῶν ἀπιστήσας τοῖς περὶ Θερμοπύλας.

c λ'. Διηγούμενα δὲ συμπεσοῦσαν ναυαγίαν τοῖς βασιλικοῖς νυσὶ, φησὶ, "πολλῶν χρημάτων ἐκπεσόντων Ἀμεινοκλῆς ὁ Κρησίνεω Μάγνης ἀνὴρ ὠφελήθη μέγαλως, χρύσεα ἄφατα καὶ χρήματα περιβαλόμενος." τοῦδὲ τοῦτο ἄδηκτον παρῆκεν, "ἀλλ' ὁ μὲν τἄλλα," φησὶν, "οὐκ εὐτυχέων, εὑρήμασι μέγα πλοῦτος ἐγένετο·

B. 2. ἐπιδυσχεράνῃ] Malim ἔτι δυσχεράνῃ, ut Reisk.

B. 5. τὴν οὐ γενομένην δ' ἂν] Legendum, τὴν οὐ γεγενημένην μὲν, γενομένην δ' ἂν, monitum item a Mez. et Reisk.

B. 9. ἀπιστήσας] Sic E. item Reisk. Vulgo, ἀποστήσας.

C. 5. οὐδὲ τοῦτο] οὐδὲ τοῦτον Mez. Reisk.

diceret. Quid vero attinet indignari, ubi acerbe, idque ad nauseam usque, Thebanos et Phocenses subinde exagitat? quando etiam iis qui pro Græcia periculum pugnæ vitæque susceperunt exprobrat proditionem, non factam illam, sed eam quam, ut ipse suspicatur, forte facturi fuissent: et de Lacedæmoniis pro incerto ponit, maluissentne cadere in pugna adversus hostes, an vero hosti se dedere: exiguis mehercle indiciis, eorum ad Thermopylas gestis, non credens.

XXX. Secundum hæc cum naufragium narraret, quod accidit classi regiæ, utque *Aminocles Cratinæ filius Magnes magnum ex ea calamitate emolumentum perceperit, auri et pecuniæ immensam vim nactus:* ne hoc quidem a morsu suo immune prætermisit. *Verum,* inquit, *iste quidem alias parum fortunatus, repertis opibus majorem in modum locupletatus est: nam quod proli necem in-*

" ἦν γάρ τις καὶ τούτῳ ἄχαρις συμφορὴ λυπεῦσα παι-
" δοκτόνος." Τοῦτο μὲν οὖν παντὶ δῆλον, ὅτι τὰ χρυσᾶ
χρήματα, καὶ τὰ εὑρήματα, καὶ τὸν ἐκβραττόμενον
ὑπὸ τῆς θαλάττης πλοῦτον, ἐπεισήγαγε τῇ ἱστορίᾳ,
χώραν καὶ τόπον ποιῶν ἐν ᾧ θήσεται τὴν Ἀμεινοκλέους
παιδοφονίαν.

λα'. Ἀριστοφάνους δὲ τοῦ Βοιωτοῦ γράψαντος ὅτι χρή- D
ματα μὲν αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρ' Ἀθηναίων, ὑπιχει-
ρῶν δὲ τοῖς νέοις διαλέγεσθαι καὶ συσχολάζειν, ὑπὸ τῶν
ἀρχόντων ἐκωλύθη δι' ἀγροικίαν αὐτῶν καὶ μισολογίαν,
ἄλλο μὲν οὐδὲν ἴσμεν τεκμήριον· ὁ δὲ Ἡρόδοτος τῷ Ἀρι-
στοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ διὰ
* τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ διαφερόμενος τοῖς Θηβαίοις ἐγ-
κέκληκε. Θεσσαλοὺς μὲν γὰρ ὑπὸ ἀνάγκης ἀποφαίνεται
μηδίσαι τὸ πρῶτον, ἀληθῆ λέγων· καὶ περὶ τῶν ἄλλων

D. 2. παρ' Ἀθηναίων] Legendum, παρὰ Θηβαίων, Mez. et Reisk. Amiot. viderunt. Sæpe in his nominibus permutatio turbavit.

D. 6. διὰ *] Forte, δι' ἀδικίαν. Alii aliter. T. V. διὰ κολακείαν, vel δι' ἔχθραν. Mez. δι' ἄγνοιαν. Reisk. ψευδῶς νὴ Διά.

tuliſſet, id eum malum haud leviter animi angebat. Quis non videat, eum aureas iſtas inventas opes, ejectaſque ad litus a mari divitias propterea in hiſtoriam introduxiſſe, ut locum faceret in quo Aminoclis cædem prolis collocaret?

XXXI. Cum autem Ariſtophanes Bœotus ſcripſerit, Herodotum pecunias petentem a Thebanis nihil impetraſſe: aggreſſo autem cum pueris diſſerere et ſcholam inſtituere, a magiſtratibus fuiſſe interdictum ob ruſticitatem eorum et odium literarum: aliud quidem certum rei nullum exſtat argumentum. Sed Ariſtophani Herodotus teſtimonium tulit, dum alia falſo, alia per injuſtitiam, alia tanquam exoſus Thebanos et adverſum eos jurgans vituperat. *Theſſalos*, ait, *ab initio neceſſitate compulſos ad Medos inclinaſſe*, vere hoc, ut et cum ariolatus de

E Ἑλλήνων μανλευόμλνος ὡς ϖεϱλόντων ἂν Λακεδαιμονίϱς, ὑπεῖπεν ὡς ἐχ ἑκόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης ἁλισκομλύων χ' ϖόλλς. Θηβαίοις δὲ τ αὐτῆς ἀνάγκης ὐ δίδωσι τ' αὐτλὼ συγλνώμλν, χήτοι πενταχοσίϱς μ' εἰς τὰ Τέμπη χ' Μναμίαν ϖεβλητὸν ἔπεμψαν, εἰς δὲ Θεϱμοπύλας ὅσϱς ἠ'τησε Λεωνίδας· οἱ χὴ μόνοι σὺ Θεσπιεῦσι παϱέμειναν αὐτῷ, τ'ὼ ἄλλων ἀπολιπόντων μ' τλὼ κύκλωσιν· ἐπεὶ δὲ τ'ὼ παῤόδων ϰϱατήσας ὁ βάϱβαϱος ἐν τοῖς ὄϱεσι ἦν, χὴ Δημάϱατος ὁ Σπαϱτιάτης ϖϱὸ ξενίας εὐνϱς ὢν Ἀ-
F παγίνῳ τῷ ϖεϱεχῶτι τῆς ὀλιγαϱχίας, διεϖϱάξατο φίλον βασιλέως γενέσθαι χὴ ξένον, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐν ταῖς ναυσὶν ἦσαν, ϖεζῇ δὲ ὁδεὶς ϖϱοσήλαυνεν, ἕϖω ϖϱοσεδέξαντο τὰς ϖϱαλύσεις, ὑϖὸ τῆς μεγάλης ἀνάγκης ἐγκαταλειφθέντες· οὔτε γὰϱ θάλασσα χὴ νῆες αὐτοῖς ϖαϱῆσαν ὡς Ἀθλναίοις, οὔτε ἀϖωτάτω κατῴκουν ὡς Σπαϱτιάται τῆς Ἑλλάδος ἐν μυχῷ, μιᾶς δὲ ἡμέϱας

F. 9. Ἀπαγίνῳ] Scribendum Ἀτιαγίνῳ ut ap. Herodot. IX, 6, 86.
F. 5. ἐγκαταλειφθέντες] Rectius videtur ἐγκαταληφθέντες.

aliis Græcis, futurum fuiſſe ut proderentur ab iis Spartani, ſubjecit, *Non volentibus quidem, ſed neceſſitate coactis, una poſt alteram capta urbe.* Thebanis tamen ejuſdem neceſſarii facti veniam non itidem facit. At enim Thebani quingentos viros duce Mnamia in Tempe miſerunt, et ad Thermopylas tot quot popoſcit Leonidas: qui et ſoli cum Theſpienſibus perſeveraverunt apud hunc, reliquis a circumventione deſerentibus: poſtquam vero barbarus aditibus occupatis in montes pervenit, et Demaratus Spartanus ob hoſpitium favens Apagino, tum paucorum in republica dominationis præſidi, effecit ut is amicus et hoſpes regis fieret: Græci autem in navibus erant, neque terra quiſquam accedebat: ita demum conditiones pacis acceperunt deſerti, magna eos urgente neceſſitate. Nam neque mare et naves iis ad manum erant ut Athenienſibus: neque procul diſſiti erant, ut Spartani penetralia Græciæ incolentes: cumque ſeſquidiei

ὁδῷ καὶ ἡμισείας ἀπέχοντι τῷ Μήδῳ συςάντες ἐπὶ τὸν
ςενῶν, καὶ ἀγωνισάμενοι μὲν μόνων Σπαρτιατῶν καὶ
Θεσπιέων ἠτύχησαν. Ὁ δὲ συγγραφεὺς οὕτως ἐςὶ δίκαιος 865
ὥςε Λακεδαιμονίους μὲν μονωθέντας, καὶ γενομένους συμ-
μάχων ἐρήμους, τυχὸν ἄν φησιν ὁμολογίᾳ χρῆσθαι πρὸς
Ξέρξεα· Θηβαίοις δὲ τὸ αὐτὸ ἀφ' τοῦ αὐτοῦ ἀνάγκην
παθοῦσι λοιδορεῖται. Τὸ δὲ μέγιςον καὶ κάλλιςον ἔργον
ἀνελεῖν μὴ δυνηθεὶς ὡς οὐ πρόσχθεν αὐτοῖς, αἰτίᾳ φαύ-
λῃ καὶ ὑπονοίᾳ ἀφαλυμαινόμενος, ταῦτ' ἔγραφεν, "Οἱ
"μὲν οὖν ξύμμαχοι ἀποπεμπόμενοι ᾤχοντό τε ἀπιόν-
"τες, καὶ ἐπείθοντο Λεωνίδῃ· Θεσπιεῖς δὲ καὶ Θηβαῖοι
"κατέμειναν μᾶλλον ἢ Λακεδαιμονίοισι· τούτων δὲ
"Θηβαῖοι μὲν ἀέκοντες ἔμενον καὶ οὐ βουλόμενοι, κατ-
"εἶχε γὰρ σφέας Λεωνίδης ὁμήρων λόγῳ ποιεύ- B
"μενος· Θεσπιέες δὲ ἑκόντες μάλιςα, οἱ οὐδαμᾶ ἔφα-
"σαν ἀπολιπόντες Λεωνίδεω καὶ τοὺς μὲν τοῦτον ἀπαλ-
"λάξεσθαι." Εἶτα οὐ δῆλός ἐςιν ἰδίαν τινὰ πρὸς Θη-

A. 3. πρὸς Ξέρξεα—λοιδορεῖται] Addita ſunt ex B. E.
A. 6. αἰτίᾳ] Dubium utrum αἰτίᾳ ſcripſerit Plutarchus, an illud prudens imprudenſve ex hac Ionicæ dictionis conſuetudine tenuerit.

ſpatio itinere ab ipſis abſenti Medo cum ſolis Lacedæmoniis et Theſpienſibus ſe in faucibus anguſtiarum oppoſuiſſent, ſuccubuerant. Verum hic ſcriptor ea eſt æquitate, ut cum dixiſſet Lacedæmonios ab omnibus deſtitutos ſociis fortaſſe pactum inituros fuiſſe cum hoſte: Thebanorum maximum et pulcherrimum facinus obliterare prorſus quia non poterat, tamen veluti vitioſa cauſſa et ſuſpectione corrumpens, ita ſcripſerit, *Socii igitur qui miſſi erant, Leonidæ conſilium ſequentes abierunt. Soli apud Lacedæmonios remanſerunt Theſpienſes ac Thebani: hi quidem inviti et nolentes: ſed eos obſidum loco Leonidas retinebat. Theſpienſes admodum volentes, et qui nuſquam ſe a Leonida diſceſſuros dicerent, et iis quos ſecum habebat.* An vero non prodit

βαίως ἔχων ὀργὴν καὶ δυσμένειαν, ὑφ' ἧς οὐ μόνον διέβαλε ψευδῶς καὶ ἀδίκως τὴν πόλιν, ἀλλ' οὐδὲ τὸ πιθανὸν τῆς διαβολῆς ἐφρόντισεν, οὐδὲ ὅπως αὐτὸς ἑαυτῷ τὰ ἐναντία λέγων παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους ὑ φανεῖται σωφρονικῶς; προεῖπον γάρ, "ὡς ὁ Λεωνίδης, ἐπεί τ' ἤσθετο τὺς συμμάχους ἐόντας ἀπροθύμους, καὶ οὐκ ἐθέλοντας συγκινδυνεύειν, κελεύσας σφέας ἀπαλλάτλεσθαι·" πάλιν μεθ' ὀλίγον λέγει "τὺς Θηβαίους ἀκόντας αὐτὸν κατασχεῖν," ὃς εἰκὸς ἦν ἀπελάσαι καὶ βουλομένους ἀδικεῖν, εἰ μηδίζειν αἰτίαν εἶχον. Ὅπου γὰρ οὐκ ἐδεῖτο τῶν μὴ προθύμων, τί χρήσιμον ἦν ἀναμεμίχθαι μαχομένοις ἀνθρώπους ὑπόπτους; Οὐ γὰρ δὴ φρένας εἶχεν τοιαύτας ὁ τῶν Σπαρτιατῶν βασιλεὺς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἡγεμών, ὥστε κατέχειν ἐν ὁμήρων λόγῳ τοῖς τριακοσίοις τὺς τετρακοσίους ὅπλα ἔχοντας, καὶ προσκει-

B. 8. παρ' ὀλίγους ἀνθρώπους] Forte, πᾶσι ὀλίγοις ἀνθρώποις. Nec tamen repudiandum Reiskii παρ' εὐλόγοις ἀνθρώποις.
C. 1. κελεύσας] Forte κελεῦσαι, ut Herodot. VII, 220. et Reiskio visum.
C. 3. ἀπελάσαι καὶ βουλομένους] Prius sumsi ex B. E. tum μὴ delevi cum Bas. Xyl. Amiot. Reisk. Vulgo, ἀπελᾶσθαι καὶ μὴ βουλομένους.

liquido se peculiari aliquo Thebanorum odio affectum? quo impulsus non modo urbem falso et injuria vituperavit, sed etiam probabilitatem calumniæ aliquam parare, et curare ne omnibus hominibus videretur secum pugnantia dicere, sibique mendacii esse conscius, posthabuit. Nam cum dixisset Leonidam, quod sentiret non esse bene animatos neque paratos ad subeundum periculum socios, jussisse discedere: paulo post subjicit, *Thebanos invitos ab eo fuisse detentos:* quos, si ad Medos inclinare animis credebat, etiam manere volentes debuit abigere: ubi enim nulli usui sibi fore censuit non alacres, quid attinebat pugnantibus permiscri suspectos? Neque vero rex Spartanorum idemque Græciæ dux ita stultus fuit, ut trecentis suis quadringentos Thebanos armis instructos obsidum loco sibi pu-

μιῶν ἔμπροσθεν ἤδη καὶ ὄπισθεν ἅμα τῶν πολεμίων· καὶ
γὰρ εἰ πρότερον ὀμήρων λόγῳ ποιούμενος ἦγεν αὐτούς,
ἔν γε τοῖς ἐσχάτοις εἰκὸς ἦν χαιρεῖν ἐκείνους τε Λεωνίδα
μηδὲν φρονήσαντας ἀπαλλαγῆναι, καὶ Λεωνίδαν δεῖσαι τὴν D
ὑπ' ἐκείνων μᾶλλον ἢ τῶν βαρβάρων κύκλωσιν. Ἀνὰ
δὲ τύπων, πῶς οὐ γελοῖος ὁ Λεωνίδας, τοὺς μὲν ἄλλους
Ἕλληνας ἀπιέναι κελεύων ὡς αὐτίκα μάλα τεθνηξομέ-
νους, Θηβαίους δὲ κωλύων, ὡς ὑπ' αὐτῷ φυλάττοιντο
τοῖς Ἕλλησιν ἀποθνήσκειν μέλλοντος· εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς
ὀμήρων λόγῳ, μᾶλλον δὲ ἀνδραπόδων, προῆγε τοὺς
ἄνδρας, οὐ κατέχειν ὤφειλεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἀπολλυ-
μένων, ἀλλὰ παραδοῦναι τοῖς ἀπιοῦσι τῶν Ἑλλήνων. Ὁ
δὲ λοιπὸν ἦν τῶν αἰτίων εἰπεῖν, ἴσως δὲ ἀπολωλυῶν κολ-
ἔιχε, καὶ τοῦτο ἀνήρηκεν ὁ συγγραφεύς, οἷς περὶ τῆς φι- E

D. 4. τεθνηξομένους] τεθνηξόμενος T. V. Amiot. Schott. Leonic. Anon. item Xyl. vertens, et Mez.
D. 7. ὀμήρων λόγῳ] Sic B. E. Vulgo, ὀμήρου λόγῳ.
D. 8. ἀπολλυμένων] Probo Reiſkii ἀπολωμένων.
D. 10. ἴσως δὲ ἀπολωμένων] Annotatiuncula hæc videtur in margine a correctore ad illud ſuperius ἀπολλυμένων poſita. Hic, cum Mez. legam, ὅτι ὡς ἀπολωμένους.

taret detinendos, hoſtibus maxime a fronte jam et tergo imminentibus. Nam ut prius eos obſidum loco habens ſecum duxerit, certe ad extremum probabile erat eos contemto Leonida fuiſſe diſceſſuros, et Leonidam magis veriturum ne ab his quam ne a barbaris circumveniretur. Præter hæc qui non ſit ridiculus Leonidas, ſi reliquos Græcos abire jubens ut mortem ſibi impendere præſentem intelligens, Thebanos detinuit, ſcilicet Græcis eos ſervaturus, jamjam moriens ipſe? nam ſi vere pro obſidibus hos, aut potius mancipiis circumduxit, non debuit inter perituros detinere, ſed diſcedentibus Græcis eos tradere. Quæ una reſtabat cauſſa, cur Thebanos Leonidas noluiſſe dimittere diceretur, nempe ut una ſecum eos perderet: hanc quoque Herodotus ipſe ſuſtulit, de ambitione Leonidæ ſic ſcri-

λοιπμίας τῦ Λεωνίδου κατὰ λέξιν. * " ταῦτα δὲ δὴ
" ὑπολεγόμενον Λεωνίδαν, καὶ βυλόμενον καταθέσθαι
" κλέος μούνων Σπαρτιητέων, ἀποπέμψαι τὺς συμ-
" μάχυς μᾶλλον ἢ τῆσι γνώμησι διενεχθέντας." Ὑπερ-
βολὴ γὰρ εὐηθείας ἦν, ἣς ἀπήλαυνε δόξης τὺς συμ-
μάχυς, κατέχειν μεθέξοντας τὺς πολεμίυς. Ὅτι
F τοίνυν οὐ διεβέβλητο τοῖς Θηβαίοις ὁ Λεωνίδας, ἀλλὰ
καὶ φίλους ἐνόμιζε βεβαίυς, ἐκ τῶν πεπραγμένων δῆ-
λον ὁδί. Καὶ γὰρ παρῆλθεν εἰς Θήβας ἄγων τὸ στρά-
τευμα, καὶ δεηθεὶς ἔτυχεν οὗ μηδὲ εἷς ἄλλος, ἐν
τῷ ἱερῷ κατακοιμηθῆναι τῦ Ἡρακλέυς, καὶ τὸν ὄψιν
ἣν εἶδεν ὄναρ ἐξήγγειλε τοῖς Θηβαίοις· ἔδοξε γὰρ ἐν
θαλάσσῃ πολλῷ ἐχούσῃ καὶ τραχὺν κλύδωνα, τὰς
ὑπερφανεστάτας καὶ μεγίστας πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀνω-
μάλως φέρεσθαι καὶ σαλεύειν, τὸν δὲ Θηβαίων
ὑπερέχειν τε πασῶν, καὶ μετέωρον ἀρθῆναι πρὸς τὸν

E. 2. λέξιν * ταῦτα] Nil nisi γράφει, aut simile, excidisse videtur.
E. 4. Σπαρτιητέων] Sic B. E. Vulgo, Σπαρτιατέων.
E. 6. ἀπήλαυνε] Sic E. Bas. Xyl. Vulgo, ἀπήλαυε.
F. 6. ὄναρ] Sic B. E. Vulgo, Ὄναρ.

bens: *Hæc reputans Leonidas, volensque gloriam hanc solis Spartanis parare, socios dimisit: magis ob hoc, quam quod eorum diversæ essent sententiæ.* Extremæ vero stultitiæ fuit, a qua gloria socios arceret, in ejus societatem pertrahere invitos hostes. Ceterum non fuisse suspectos malæ fidei Thebanos Leonidæ, sed pro amicis habitos constantibus, res gestæ demonstrant. Nam et Thebas venit exercitum ducens, et orans id impetravit, quod nemo alius, ut in fano Herculis dormiret: et visum divinitus oblatum Thebanis exposuit. Imaginatus fuit enim in mari se videre multis et asperis exagitato undis illustrissimas et maximas Græciæ urbes inæqualiter differri atque fluctuare: Thebas supra omnes alias ferri, et sublimes ad cœlum extolli, ac post

οὐρανόν, εἶτα ἐξαίφνης ἀφανῆ γενέσθαι· καὶ ταῦτα μὲν ἦν ὅμοια τοῖς ὕστερον χρόνῳ πολλῷ συμπεσοῦσι περὶ τὴν πόλιν.

λβ'. Ὁ δὲ Ἡρόδοτος ἐν τῇ διηγήσει τῆς μάχης, 866
καὶ τὸ Λεωνίδου τὸ μεγαλῶν ἠμαύρωκε περιττῶς, αὐτῷ πεσεῖν πάντας εἰπὼν ἐν τοῖς στενοῖς περὶ τὸν Κολωνόν· ἐπεφάνθη δὲ ἄλλως. Ἐπεὶ γὰρ ἐπύθοντο νύκτωρ τὴν περίοδον τῶν πολεμίων, ἀναστάντες ἐβάδιζον ὑπὲρ τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν σκηνὸν ὀλίγου δεῖν βασιλέως, ὡς ἐκεῖνον αὐτὸν ἀποκτενοῦντες, καὶ περὶ ἐκείνῳ τεθνηξόμενοι· μέχρι μὲν οὖν τῆς σκηνῆς ἀεὶ τοὺς ἐμποδὼν φονεύοντες, τοὺς δὲ ἄλλους τρεπόμενοι παρῆλθον· ἐπεὶ δὲ οὐχ ηὑρίσκετο Ξέρξης, ζητοῦντες ἐν μεγάλῳ καὶ ἀχανεῖ στρατεύματι, καὶ πλανώμενοι, μόλις ὑπὸ τῶν βαρβάρων Β
παντοχόθεν περιχυθέντων διεφθάρησαν. Ὅσα μὲν οὖν ἄλλα περὶ τούτῳ τολμήματα καὶ ῥήματα τῶν Σπαρ-

A. 6. ὀλίγου δεῖν] Huic quid faciam non habeo. Reiskius quidem delet.

ſubito evaneſcere. Atque hæc quidem ſimilia erant eorum, quæ multo poſt tempore Thebis evenerunt.

XXXII. In pugnæ autem narratione Herodotus Leonidæ etiam maximum facinus obſcuravit, omnes dicens in anguſtiis juxta Colonum cecidiſſe. Res aliter geſta eſt. Cum enim noctu ſe circumventos a barbaris eſſe accepiſſent, recta in hoſtium caſtra agmen moverunt ſuum, et fere ipſum regis tentorium, ut eo interfecto juxta mortem oppeterent: venerunt ergo uſque ad tentorium regis, obvios ſubinde trucidantes aut in fugam vertentes: cum autem Xerxes in tentorio non inveniretur, quærentes eum in vaſtiſſimis caſtris ac vagantes, vix tandem a barbaris undique circumfuſis ſunt occidione cæſi. Quos alios conatus, et quæ alia dicta Spartanorum Herodotus prætermiſerit, ſcri-

πατῶν καταλέλοιπεν, ἐν τῷ Λεωνίδου βίῳ γεγράψεται· μικρὰ δὲ οὐ χεῖρόν ἐστι καὶ νῦν διελθεῖν. Ἀγῶνα μὲν γὰρ ἐπιτάφιον αὐτῷ ἠγωνίσαντο περὶ τῆς ἐξόδου, καὶ τοῦτον ἐθεῶντο πατέρες αὐτῶν καὶ μητέρες· αὐτὸς δὲ ὁ Λεωνίδας πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα παντελῶς ὀλίγους ἐξάγειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν μάχην, "Πολλοὺς μέν," ἔφη, "τεθνηξομένους." Πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα συνθανουμένην ἐξιόντος εἴ τι λέγοι, μεταστραφεὶς εἶπεν, "Ἀγαθοῖς γα-
c "μεῖσθαι, καὶ ἀγαθὰ τίκτειν." Ἐν δὲ Θερμοπύλαις, μετὰ τὴν κύκλωσιν, δύο τῶν ἀπὸ γένους ὑποξελέσθαι βουλόμενος, ἑτέρῳ μὲν ἐπιστολὴν ἐδίδου ἑτέρῳ, καὶ ἔπεμπεν· ὁ δὲ οὐκ ἐδέξατο, φήσας μετ' ὀργῆς, "Μαχατάς τοι οὐκ "ἀγγελιαφόρους εἰπόμαν." τὸν δὲ ἕτερον ἐκέλευεν εἰπεῖν τι πρὸς τὰ τέλη τῶν Σπαρτιατῶν, ὁ δὲ, ἀπεκρίνατο τὰ πρόγματα καὶ τὴν ἀσπίδα λαβών, εἰς τάξιν

B. 4. καταλέλοιπεν] Malim παραλέλοιπεν.
B. 4. ἐν τῷ Λεωνίδου] Sic B. E. Baſ. Xyl. Nam Ald. ἐν δὲ Λεωνίδου: particulam δὲ in δὴ mutarunt Leonic. et Schott. quos Steph. ſecutus eſt.
B. 6. αὐτῷ] αὐτῶν Leonic. Schott. T. V. B. Amiot.
C. 3. ἑτέρῳ] Deſidero articulum τῷ: forte legendum ἑτέρῳ.
C. 6. ἀπεκρίνατο τὰ πράγματα] Legendum, ἀπεκρίνατο τῷ πράγματι. Prius recepi ex E. T. V. Nam B. ἀπεκρίνετο. Vulgo, ἀποκρίνοντος.

bemus in Vita Leonidæ: nihil tamen impedit quin hic etiam quædam ponamus. Certamen funebre Spartani Leonidæ egreſſuro in iſtud bellum egerunt, patribus et matribus una proficiſcentium ſpectantibus. Ipſe Leonidas dicenti, Perpaucos tecum ad pugnam educis, *Multos vero*, inquit, *utpote morituros*. Uxori interroganti proficiſcentem ecquid mandaret, converſus, *Bonis*, inquit, *nubere, et bonos liberos parere te jubeo*. In Thermopylis jam cinctus ab hoſte, cupiens duos genere ſibi junctos ſervare, alteri epiſtolam dedit et emiſit, alterum amandavit magiſtratibus Spartæ aliquid nunciaturum: ſed et ille literas rejiciens cum ſtomacho, *Pugnator*, aiebat, *veni, non tabellarius*: et hic facto reſpondens, ſcuto ſumto in acie adſtitit. Hæc ſi quis alius

κατέφη. Ταῦτα τίς οὐκ ἂν ἐπετίμησεν ἄλλῳ παραλιπόντος; ὁ δὲ τὴν Ἀμάσιδος ἀποφόρησιν, καὶ τὴν τῶν ὄνων τῶν κλέπτην παρασκευάσιν, καὶ τὴν τῶν ἀσκῶν ἐπίδοσιν, καὶ πολλὰ τοιαῦτα συναγαγών, καὶ ἀπομνημονεύων, οὐκ ἀμελείᾳ δόξειεν ἂν καὶ ὑπεροψίᾳ παρίεσθαι καλὰ μὲν ἔργα, καλὰς δὲ φωνάς, ἀλλὰ οὐκ εὐμενὴς D ὢν παρὼν ἀνὴρ, οὐδὲ δίκαιος.

λγ'. Τὸν δὲ Θηβαίων πρῶτον μέν, φησὶ, μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἑόντας, μάχεσθαι ὑπὸ ἀνάγκης ἐκμένοντας. Οὐ γὰρ μόνον Ξέρξης, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καὶ Λεωνίδας μαστιγοφόρους εἶχεν ἑπομένους, ὑφ' ὧν οἱ Θηβαῖοι παρὰ γνώμην ἠναγκάζοντο μαστιγούμενοι μάχεσθαι· καὶ μάχεσθαι μὲν ὑπὸ ἀνάγκης φησὶ τοὺς ἀπελθεῖν καὶ φεύγειν δυναμένους, μισοῦσι δὲ ἑκόντας οἷς οὐδεὶς παρὼν βοηθῶν. Ἑξῆς δὲ τούτοις γέ-

C. 8. τίς οὐκ ἂν] Sic Steph. poſt Amiot. Turneb. Leonic. Schott. Anon. At B. E. Ald. Baſ. Xyl. ἐκ ἄν τις: quod in verſione reliqui.

D. 2. δίκαιος] Sic omnes libri, excepto Steph. qui habet δικαίως: forte errore operarum.

D. 3. πρῶτον] Recepi a Baſ. et Xyl. ut verum, quippe refertur ad ſequens Ἑξῆς. Non procul abeunt Ald. B. E. πρῶτος. Deterius eſt vulgatum πρώτους, a Stephano ſumtum ex Leonic. Schott. Anon.

omiſiſſet, fortaſſe reprehenſione poſſet carere. At, qui Amaſidis crepitum, advectionem aſinorum furis, utrium largitionem, multaque talia conduxiſſet et commemoraſſet, certe videri poteſt ille non incuria aut contemtu præteriviſſe pulchre facta atque dicta: ſed quod quibuſdam male vellet, eſſetque in eos injurius.

XXXIII. Thebanos autem ait primum cum Græcis conjunctos neceſſitate compulſos pugnaviſſe: credo, quia non Xerxes modo, ſed etiam Leonidas haberet flagelliferos in ſuo comitatu, a quibus Thebani contra animi ſententiam cogebantur pugnare: ac pugnaſſe quidem invitos ait, qui diſcedere poterant et fugere: ultro autem ad Medos inclinaſſe, quibus nullus aderat auxiliarius. Poſt hæc ſcri-

γεγραφεν, ὅτι " τ' ἄλλων ἐπειγομένων ἐπὶ τὸν Κολωνὸν,
" ἀποσπασθέντες οἱ Θηβαῖοι χειρός τε ἀφέτειναν, καὶ
E " ἦσαν ἄσον τῶν βαρβάρων, λέγοντες τὸν ἀληθέστατον
" τῶν λόγων, ὡς μηδισταὶ, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἔδοσαν
" βασιλεῖ, ὑπὸ δὲ ἀνάγκης ἐλθόμενοι εἰς Θερμοπύλας
" ἀπικέατο, καὶ ἀναίτιοι εἶεν τοῦ τρώματος τοῦ γενομένου
" βασιλεῖ· ταῦτα λέγοντες ἀφιεγένοντο, εἶχον γὰρ καὶ
" Θεσσαλοὺς μάρτυρας τούτων τῶν λόγων." Ὅρα διὰ
τοσούτων ἐν βαρβάροις κραυγαῖς καὶ παμμιγέσι θορύβοις
καὶ φυγαῖς καὶ διώξεσιν ἀκριβομένην διαβολίαν, καὶ μαρ-
τύρων ἀνάκρισιν, καὶ Θεσσαλοὺς μεταξὺ τῶν φονευομένων
καὶ πατουμένων ὑπὸ Ἑλλήνων, ἀφ' ἑαυτὰ, Θηβαίοις
F συνδικοῦντας, ὅτι τῆς Ἑλλάδος αὐτοὺς κρατοῦντας ἄχρι
Θεσπιέων ἔναγχος ἐξήλασαν μάχῃ ἀφιγενόμενοι, καὶ τ'
ἄρχοντα Λατταμίαν ἀποκτείνοντες. Ταῦτα γὰρ ὑπῆρχε
Βοιωτοῖς τότε καὶ Θετταλοῖς ἀφ' Ἑλλήνους, ὑπιεικὲς

E. 1. ἦσαν] ἦισαν T. V. Xyl. ut Herod. VII, 233.
E. 10. παρὰ τὰ ἑαυτὰ] Sic B. E. Vulgo, πάντα γὰρ ἑαυτά.
F. 2. περιγενόμενοι] Sic Amiot. et Xyl. vertendo: Mez. et Reisk. corrigendo.
F. 3. Λατταμίαν] E. Λατταμύναν.

bit, *Reliquis ad Colonum contendentibus, Thebanos ab iis se avelliſſe, manuſque intendiſſe ad barbaros, acclamaſſe accedentes voce veriſſima, ſe Medorum rebus ſtuduiſſe, regique aquam et terram præbuiſſe, nunc neceſſitate adactos ad Thermopylas veniſſe, et extra culpam eſſe de vulnere regi inflicto. Hæc eos fatos ſalutem impetraſſe, cum Theſſali etiam teſtimonium ipſis perhiberent.* En tibi tot verbis inter barbaricas conclamationes, omnigenos tumultus, fugas, inſecutiones, exauditam cauſſæ dictionem, et teſtium examen, et Theſſalos inter cædes et conculcationes in tantis anguſtiis, Thebanis patrocinantes: nimirum quod hos Græcia uſque ad Theſpias potitos Thebani nuper pugna ſuperatos ejecerunt, occiſo eorum duce Lattamya: ita enim tum inter Theſſalos et Thebanos res erat, amicitia nulla aut be-

δὲ καὶ φιλάνθρωπον ὄδέν. Ἀλλὰ δὴ τῶν Θεσσαλῶν μαρτυρούντων πῶς ἀφιεγένοντο Θηβαῖοι; "τοὺς μὲν "αὐτῶν ἀπέκτειναν οἱ βάρβαροι προσιόντας," ὡς αὐτὸς εἴρηκε· "τοὺς δ' ἐπὶ πλεῦνας, κελεύσαντος Ξέρξεω, "ἔσιξαν στίγματα βασιλήια, ἀρξάμενοι ἀπὸ στρατηγοῦ "Λεοντιάδεω." Οὔτε Λεοντιάδης ἐν Θερμοπύλαις ἦν στρατηγὸς, ἀλλὰ Ἀναξάνδρης, ὡς Ἀριστοφάνης ἐκ τῶν κατὰ ἄρχοντας ὑπομνημάτων ἱστόρησε, καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος· ὅτε γινώσκει τις ἀνθρώπων πρὸ Ἡροδότου στιχθέντας ὑπὸ Ξέρξου Θηβαίους. Ἐπεὶ μέγιστον ἦν ἀπολόγημα τῆς ἀφροδολῆς, καὶ καλῶς εἶχε τὴν πόλιν ἀγάλλεσθαι τοῖς στίγμασιν ἐκείνοις, ὡς Ξέρξου δικάσαντος ἐχθίστοις χρήσασθαι Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ, τοῦ μὲν γὰρ ἠκίσατο πεπωκότος τὸ σῶμα, τοῦ δὲ ζῶντος ἔστιξεν. Ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς Λεωνίδαν ὠμότητα δήλωμα ποιού-

867

P. 8. πλεῦνας] Sic B. E. Xyl. Herod. l. c. Vulgo, πρεῦνας.

A. 7. δικάσαντος] Forte, δικαιώσαντος, ut Reisk.

A. 8. Λεωνίδῃ καὶ Λεοντιάδῃ] Sic B. E. ut res ipsa postulat. Steph. ex Ald. vulgavit Λεωνίδῃ καὶ Λεοντίδῃ. Bas. et Xyl. deterius fecerunt, omisso καὶ Λεοντιάδῃ: hic male vertit, bene Amiot.

nevolentia. Sed tamen Thessalis testimonio juvantibus quomodo Thebani evaserunt? *Alii eorum*, inquit, *accedentes a barbaris sunt obtruncati: plures etiam mandato Xerxis notis regiis compuncti sunt, initio facto a duce eorum Leontiada.* Atqui non fuit Leontiades dux Thebanorum in Thermopylis, sed Anaxander: ut Aristophanes e magistratuum commentariis docuit, et Nicander Colophonius. Neque agnoscit quisquam hominum ante Herodotum compunctos a Xerxe Thebanos. Alioqui maxima hæc adversus calumniam erat futura defensio, debebantque gloriari ob istas notas Thebæ, quod Xerxes statuisset ut inimicissimos sibi tractare Leonidam et Leontiadem: siquidem hujus mortui corpus Xerxes contumeliose habuit, illius vivum compunxit. Sed enim qui e crudelitate in Leonidam de-

μῦθος ὅτι μάλιστα δὴ ἀνδρῶν ὁ Βάρβαρος ἐθυμώθη
B ζῶντι Λεωνίδῃ, Θηβαίους δὲ καὶ μηδίζοντας λέγων ἐν
Θερμοπύλαις στιχθῆναι, καὶ στιχθέντας αὖθις ἐν Πλα-
ταιαῖς μηδίζειν προθύμως, δοκεῖ μοι, καθάπερ Ἱπποκλείδης ὁ τοῖς σκέλεσι χειρονομῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἰπεῖν ἂν, ἐξορχήσατο τὴν ἀλήθειαν, Οὐ φροντὶς Ἡροδότῳ.

λδ'. Ἐν δὲ τῇ ὀγδόῃ, "τοὺς Ἕλληνας," φησὶ, "καταδειλιάσαντας ὑπὸ τοῦ Ἀρτεμισίου ὁρμὴν βου-
"λεύεσθαι ἔσω εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ τῶν Εὐβοέων δεο-
"μένων ὀλίγον ὑπιμεῖναι χρόνον, ὅπως ὑπεκθοῖντο γεν-
"εὰς καὶ τὸ οἰκετικόν, ὀλιγωρεῖν, ἄχρις οὗ Θεμιστοκλῆς
C "ἀργύριον λαβὼν Εὐρυβιάδῃ τε μετέδωκε καὶ Ἀδειμάντῳ
"τῷ Κορινθίων στρατηγῷ· τότε δὲ μεῖναι καὶ ἀγαναυ-

B. 5. Ἡροδότῳ] Recepi ex B. E. ut accommodatius huic loco, quam vulgatum Ἱπποκλείδῃ, quod ex universa et vulgari est proverbii forma.

B. 9. ἔτω] Addidi ex B. E. Sic et Herod. VIII, 4. et Mez.

B. 10. γενεὰς] Vetus et exquisiti usus lectio, revocata est ex B. E. Ald. Bas. Xyl. non intellecta Leonico, Schott. Anon. ab iisdem mutata in γυναῖκας, quod Steph. vulgavit. Herodoto, ni fallor, restituenda pro τέκνα, VIII, 4.

monstrat maxime omnium hominum Leonidæ viventi iratum fuisse Xerxem: Thebanos autem dicens Medorum rebus studentes et apud Thermopylas fuisse notis compunctos, et tamen postea apud Platæas Medis alacriter faviſse: is videtur mihi, in morem Hippoclidis istius, pedibus in mensa gesticulantis, veritate ob ineptam saltationem amissa dicturus, *Non curat hoc Herodotus.*

XXXIV. Libro octavo ait *Græcos metu captos fugam ab Artemisio in Græciam meditatos, Euboensium orantium ut exiguum temporis spatium manerent, dum familiam exponerent, nullam habuisse rationem: donec Themistocles accepta ab Euboensibus pecunia Eurybiadem et Adimantum Corinthiorum ducem impertiit: hac ratione factum ut manerent, et*

" μαχῆσαι πρὸς τὰς βαρβάρους." Ὁ μὲ Πίνδαρος, οὐκ ὢν συμμάχου πόλεως, ἀλλὰ μηδίζειν αἰτίαν ἐχούσης, ὅμως τῇ Ἀρτεμισίᾳ μνησθεὶς ὑπεφώνησε,

——— ὅθι παῖδες Ἀθηναίων ἐβάλοντο
Φαεννὰν κρηπῖδ' ἐλευθερίας.

Ἡρόδοτος δέ, ὑφ' οὗ κεκοσμῆσθαί τινες ἀξιοῦσι τὴν Ἑλλάδα, δωροδοκίας καὶ κλοπῆς ἔργον ἀποφαίνει τὴν νίκην ἐκείνην γενομένην, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀκουσίως ἀγωνισαμένους, ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἐξαπατηθέντας ἀργύριον λαβόντων. Καὶ τοῦτο πέφυκεν οὐ γέγονεν αὐτῷ τῆς κακοηθείας, ἀλλὰ πάντες μὲν ἄνθρωποι σχεδὸν ὁμολογοῦσι ταῖς ναυμαχίαις αὐτόθι κεκλοῦσθαι τοὺς Ἕλληνας, ὅμως ὑφεῖναι τῇ Ἀρτεμισίᾳ τοῖς βαρβάροις, τὰ περὶ Θερμοπύλας ἀκούσαντας· οὐδὲ γὰρ ἦν ὄφελος ἐνταῦθα καθημένους φυλάττειν τὴν θάλασσαν, ἐντὸς Πυλῶν τοῦ πολέμου γενόντος, καὶ Ξέρξου τῶν παρόδων κρατοῦντος. Ἡρόδοτος δέ, πρὶν ἀπαγγελῆναι τὸν Λεωνίδου θάνατον, ἤδη ποιεῖ

C. 6. ὅθι] Sic B. Mez. Vulgo, ὅτι.

cum barbaris navali pugna decertarent. Pindarus quidem, non ſociæ urbis ſed Medis favere ſuſpectæ civis, tamen Artemiſii facta mentione exclamat:

——— *Ubi filii Athenienſium*
Splendidum jecere libertatis fundamentum.

Herodotus autem, a quo nonnulli exornatam volunt Græciam, victoriam illam captorum munerum et furti opus facit, deceptos a ducibus argento corruptis Græcos contra animi ſententiam pugnaſſe dicens. Neque hic malignitati finem ſtatuit. Fatentur omnes homines fere, Græcos etſi navalibus præliis victoriam obtinerent, tamen Artemiſio barbaris ceſſiſſe, audita clade ad Thermopylas accepta: neque enim expediebat ibi morari et mare cuſtodire, cum hoſtis jam intra Pylas perveniſſet, Xerxe aditus tenente. Herodotus tamen Græcos fa-

τὰς Ἕλληνας βουλευομένους ἀποδιδράσκειν· λέγει δὲ ὕτως,
" Τριηκόσιοι δὲ παρενεχθέντες, καὶ οὐκ ἧκιστα Ἀθηναῖοι,
" τῶν αἱ ἡμίσεαι τῶν νεῶν τετρωμέναι ἦσαν, δρησμὸν
E " ἐβούλευον εἰς τὴν Ἑλλάδα." Καίτοι τὴν περὶ τοῦ
ἀγῶνος ἀναχώρησιν ὕτως ὀνομάσαι, μᾶλλον δὲ ὀνειδίσαι,
δεδόσθω· ὁ δὲ καὶ πρότερον δρασμὸν εἶπεν, καὶ νῦν
δρασμὸν ὀνομάζει, καὶ μετ' ὀλίγον πάλιν ἐρεῖ δρασμόν·
ὕτω πικρῶς τῷ ῥήματι προσπέφυκε· " τοῖς δὲ βαρ-
" βάροισιν αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοίῳ ἦλθεν ἀνὴρ Ἐσι-
" αιεὺς ἀγγέλλων τὸν δρησμὸν τοῦ Ἀρτεμισίου τὸν τῶν
" Ἑλλήνων· οἱ δὲ ὑπὸ ἀπιστίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα
" εἶχον ἐν φυλακῇ, νέας δὲ ταχείας ἀπέστειλαν προσκα-
" οψομένους." Τί σὺ λέγεις; ἀποδιδράσκειν ὡς κεκρατημένους οἱ πολέμιοι μετὰ τὴν μάχην ἀπιέναι
F φεύγειν, ὡς πολὺ κρατοῦντας; Εἶτα πιστεύειν ἄξιον τὸ-

D. 9. περιενεχθέντες] Rectius erat, περιεφθέντες, ut Herod VIII, 18. B. περιερχθέντες.
E. 1. ἐβούλευον] Sic B. E. ut Herodot. Vulgo, ἐβουλεύοντο.
E. 3. δεδόσθω] Sic B. E. T. V. Anon. Xyl. Vulgo, δεδόσθαι.
E. 5. πικρῶς] Haud ſcio an rectius fuerit γλίσχρως.
E. 6. Ἐσιαιεὺς] Non mutavi, quod B. E. Ald. Baſ. et alii ſervant. Xyl. ex correctione ipſe ſua Ἰσιαιεὺς, ut Herod. VIII, 23.

cit nondum audita Leonidæ morte fugam molientes, his adeo verbis, *Male autem accepti, et haud minime Athenienſes, quorum navium dimidium erat confractum, fugam in Græciam meditabantur.* Liceat ſane ei diſceſſionem ante conflictum ſic appellare, aut potius hoc probro adficere: ita quidem odioſe huic vocabulo inhæret, ut et ante, et nunc, et mox rurſum *fugam* nominet. *Ad barbaros*, inquit, *ſtatim ſecundum hæc navi venit vir Heſtiæenſis fugam Græcorum ab Artemiſio factam nuntians. Illi, quod incredibilis res videbatur, nuntio in cuſtodiam dato, naves celeres ſpeculatum miſerunt.* Quid ais tandem? Fugere tanquam victos dicis, quos poſt pugnam hoſtis non credit fugere, ſciens ſuperiores multo fuiſſe? Jam par eſt homini huic credi de

τῳ γράφοντι περὶ ἀνδρὸς ἢ πόλεως μιᾶς, ὃς ἑνὶ ῥήματι τὸ νίκημα τῆς Ἑλλάδος ἀφαιρεῖται, καὶ τὸ τρόπαιον καθαιρεῖ, καὶ τὰς ὑπογραφὰς ἃς ἔθεντο τῇδε τῇ Ἀρτέμιδι τῇ Περσικῇ κόμπον ἐπιφαίνει καὶ ἀλαζονείαν; ἔχει δὲ οὕτω τὸ ὑπόγραμμα,

Παντοδαπῶν ἀνδρῶν γενεὰς Ἀσίας ἀπὸ χώρας
Παῖδες Ἀθηναίων τῷδέ ποτ' ἐν πελάγει
Ναυμαχίᾳ δαμάσαντες, ἐπεὶ κρατὸς ὤλετο Μήδων,
Σήματα ταῦτ' ἔθεσαν παρθένῳ Ἀρτέμιδι. 868

Ἐν μὲν οὖν ταῖς μάχαις οὐκ ἔταξε τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ ἐδήλωσεν ἣν ἑκάστη πόλις ἔχουσα χώραν συνεμάχησε· τὴν δὲ τῶν ἀποπλοῦν, ὃν αὐτὸς φυγὴν προσαγορεύει, πρώτους φησὶ Κορινθίους πλεῖν, ὑστάτους δὲ Ἀθηναίους.

λε'. Ἔδει μὲν οὖν μηδὲ τοῖς μηδίσασιν Ἑλλήνων ἄγαν ἐπεμβαίνειν, καὶ ταῦτα Θούριον μὲν ὑπὸ τῶν ἄλλων νομιζόμενον, αὐτὸν δὲ Ἁλικαρνασσέων ἀπειλούμενον, οἳ, Δωριῆς ὄντες, μετὰ τῆς γυναικωνίτιδος ὑπὸ τοὺς Ἕλλη-

F. 5. Προσπόλα] Recepi poſt Xyl. ex pari loco Plutarchi, Themiſtocl. p. 115. F. Omnes alii libri habent πρὸς, ſequente lacuna.

viro aliquo aut urbe ſcribenti, qui uno verbo victoriam Græcis adimit, tropæumque dejicit, et inſcriptiones quas illi poſuerunt apud Orientalem Dianam, faſtum pronunciat eſſe inanemque jactantiam? Epigrammatis hæc eſt ſententia,

Cecropia hoc quondam in pelago cum claſſe juventus
Devicit populos omnigenos Aſiæ,
Medorum periitque exercitus: iſta tropæa
Protinus erexit, virgo Diana, tibi.

Porro in præliis non indicans ordinem Græcorum, et quem quæque civitas in pugna navali tenuiſſet locum, in diſceſſu, quem ipſe *fugam* appellat, primos ait navigaſſe Corinthios, ultimos Athenienſes.

XXXV. Oportebat profecto non nimis inſultare Græcis Medorum partes amplexis hominem qui, ab aliis Thurius habitus, ipſe ſe inter Halicarnaſſenſes refert; qui cum eſſent Dorienſes, una cum gynæceo in bellum contra Græ-

ναις ἐστράτευσαν· ὁ δὲ τοσοῦτον ἀποδεῖ τοῦ πρότερον ὀνομάζειν τὰς τῶν μηδισάντων ἀνάγκας, ὥστε καὶ Θεσσαλῶν διηγησάμενος ὅτι Φωκεῦσιν ἐχθροῖς καὶ πολεμίοις ὖσι, πρεσβεύσασθαι, ἐπαγγελλόμενοι τῷ χώραν αὐτῶν ἀβλαβῆ φυλάξειν, εἰ πεντήκοντα τάλαντα μισθὸν λάβοιεν, ταῦτα καὶ Φωκέων γέγραφεν αὐτοῖς ὀνόμασιν· " Οἱ γὰρ Φωκεῖς μοῦνοι τῶν ταύτῃ ἀνθρώπων οὐκ ἐμί- " διζον, κατ' ἄλλο μὲν οὐδέν, ὡς ἐγὼ συμβαλλόμενος εὑ- " ρίσκω, ἢ δὲ ὄχθος ὁ Θεσσαλῶν· εἰ δὲ Θεσσαλοὶ " τὰ Ἑλλήνων ἤξεσαν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐμήδιζον ἂν οἱ " Φωκεῖς." Καίτοι μετὰ μικρὸν αὐτὸς ἐρεῖ τεσσαράκοντα πόλεις τῶν Φωκέων ὑπὸ τοῦ βαρβάρου κατακεκαῦσθαι, διεφθάρθαι τὴν χώραν, ἐμπεπρῆσθαι τὸ τοῦ Ἄβαος ἱερόν, ἄνδρας ἀπολωλέναι καὶ γυναῖκας, ὅσοι μὴ φυγόντες ἔφθησαν εἰς τὸν Παρνασσόν. Ἀλλ' ὅμως τοὺς τὰ ἔσχατα παθεῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ προέσθαι τὸ καλὸν ὑπομείναντας, εἰς τὴν αὐτὴν ἔθετο κακίαν τοῖς προθυμοτάτοις

cos ſunt profecti. Ille vero tantum abeſt ut neceſſitates prius recenſeat eorum qui ad barbaros defecerunt, ut de Theſſalis quoque narrans, "miſiſſe eos ad Phocenſes, quibus cum illis inimicitiæ et "bella intercedebant, pollicitoſque regionem ipſorum ab "omni damno immunem præſtituros, mercede quinquaginta talentorum accepta, "hæc de Phocenſibus ſcripſerit:" *Soli enim Phocenſes iſtis in locis non inclinabant ad Medos: nulla alia de cauſſa, quantum ipſe conjectura aſſequor, quam quia oderant Theſſalos: qui ſi Græcorum rebus ſtuduiſſent, arbitror Phocenſes Medis ſe adjuncturos fuiſſe.* Atqui paulo poſt ipſe dicit, "duodecim Phocicas urbes a "barbaro fuiſſe combuſtas, e- "vaſtatum agrum, incenſum "quod Abis erat templum, "viros et mulieres interfectos, "niſi qui fuga in Parnaſſum "evaſiſſent." Et tamen eos qui ſuſtinuerunt extrema, ne proderent honeſtatem, eodem ponit loco cum iis qui prom-

μηδίσασι· καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν ψέξαι μὴ δυνηθεὶς, αἰτίας ἐκάθητο φαύλας καὶ ὑπονοίας ὑπὲ τὸ γραφεῖον συμπηξεὶς κατ' αὐτῶν, καὶ κελεύων, οὐκ ἀφ' ὧν ἔπραξαν, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἔπραξαν ἂν εἰ μὴ ταῦτα Θεσσαλοῖς ἔδοξε, κρίνεσθαι τὴν διάνοιαν αὐτῶν, ὥσπερ χώρας ἀντειλημμένης ὑφ' ἑτέρων, τῆς προδοσίας ἀπολειφθέντας. Εἰ τοίνυν Θεσσαλὸς τις ὑπέχθρει τὸ μηδισμῷ προδιδόσθαι, λέγων ὡς οὐ ταῦτα ἐβούλοντο, τῇ δὲ τῶν Φωκέας διαφορᾷ τοῖς Ἕλλησι προσπεμφθέντας ὁρῶντες, αὐτοὶ προδὲ γνώμην ἐμήδισαν, ἆρα οὐκ ἂν ἀρχὴ κολακεύειν ἔδοξε καὶ τῶν ἑτέρων χάριν αἰτίας χρηστὰς ὑπὲ πράγμασι φαύλοις πορίζων διαστρέφειν τὴν ἀλήθειαν; Ἐγὼ μὲν οἶμαι. Πῶς οὖν οὐ προφανέστατα δόξει συκοφαντεῖν, ὁ μὴ δι' ἀρετὴν τὰ βέλτιστα Φωκεῖς ἑλομένους ἀποφαινόμενος, ἀλλ' ὅτι τἀναντία Θεσσαλοὶ D

C. 7. κελεύων] Sic E. margo B. Anon. Vulgo, κολούων, quod bifariam corrigit T. V. κελεύων et κωλύων.

C. 8. ἀλλ' ἀφ' ὧν ἔπραξαν ἂν] Ita ex codice vetere P. correxit Mez. et res ipsa loquitur.

C. 9. ἀντειλημμένης] Legendum puto κατειλημμένης. Vulgo, ἀντειλημμένοις. Receptum exstat in E. Leonic. Mez. T. V.

tissime Medum secuti sunt: et cum Phocensium facta non posset culpare, causas malas et suspiciones stylo fingens adversus illos sedet, jubens eorum consilium æstimare non ex iis quæ fecerunt, sed ex iis quæ facturi fuissent, nisi hoc Thessalis placuisset, qui Phocensibus proditionem præripuissent ægre exclusis tamquam a loco jam ab aliis occupato. Jam si quis Thessalorum ad Medos defectionem aggressus excusare, diceret non sua voluntate eos ita egisse, sed odio Phocensium, quos viderent Græcis se adjungere, ipsos præter animi sententiam Medi partes fuisse secutos; nonne turpissime is adulari videretur, et in aliorum gratiam malis factis bonas causas affigendo veritatem pervertere? Equidem puto. Qui ergo non aperte calumniari putetur, qui non ob virtutem Phocenses optima delegisse, ait, sed quia

ἔγνωσαν φρονοῦντας; Οὐδὲ γὰρ εἰς ἑτέρους, ὥσπερ εἴωθεν,
E ἀνάγει τὴν διαβολήν, ἀκριβόλογα λέγων, ἀλλ' αὐτὸς
εὑρίσκειν συμβαλλόμενος. Εἰπεῖν οὖν ἔδει τὰ τεκμήρια
δι' ὧν ἐπείθη τοὺς ὁμοια πράττοντας τοῖς ἀρίστοις, τὰ
αὐτὰ τοῖς φαυλοτάτοις διανοηθῆναι· τὸ γὰρ τῆς ἔχ-
θρας γελοῖόν ἐστιν· οὔτε γὰρ Αἰγινήτας ἐκώλυσεν ἡ πρὸς
Ἀθηναίους διαφορὰ, καὶ Χαλκιδεῖς ἡ πρὸς Ἐρετριέας, καὶ
Κορινθίους ἡ πρὸς Μεγαρέας, τῇ Ἑλλάδι συμμαχεῖν·
ἀλλ' ὃν πάλιν Θεσσαλοὺς μηδίζοντες οἱ πολεμιώτατοι Μα-
κεδόνες, ἡ πρὸς τὸν βάρβαρον φιλίας ἀπέστρεψαν· τὰς
γὰρ ἰδίας ἀπεχθείας ὁ κοινὸς ἀπέκρυψε κίνδυνος, ὥστε τὰ
ἄλλων παθῶν ἐκπεσόντας, ἢ τῷ καλῷ δι' ἀρετὴν, ἢ τῷ
F συμφέροντι δι' ἀνάγκην προσίεσθαι τὴν γνώμην. Οὐ
μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην ἣ κατελήφ-
θησαν ὑπὸ Μήδοις γενέσθαι, πάλιν μετεβάλοντο πρὸς
τοὺς Ἕλληνας οἱ ἄνδρες, καὶ Λαοκράτης μὲν αὐτοῖς ὁ

E. 8. μηδίζοντες] Ita leviter correxi lectionem B. E. μηδίζοντας. Vulgo, κο-
λάζοντες. Reiskius item verum vidit.

contrarium ſentire Theſſalos viderent? Neque enim ad alios hoc commentum, ut alias ſolet, auctores refert, ſed *ipſum ſe hoc* ait *conjiciendo inveniſſe*. Oportebat ergo certa argumenta proferre, quibus ei perſuaſum fuiſſet eos qui ſimilia optimorum factis edunt, eadem cum peſſimis ſequi conſilia. Nam quod de inimicitiis adfert, ridiculum eſt. Neque enim Æginetas cum Athenienſibus, neque Chalcidenſes cum Eretrienſibus, neque Corinthios cum Megarenſibus diſcordia a ſocietate Græcorum abſtinuit: neque rurſum Theſſalos infeſtiſſimi Macedones barbaro faventes ab amicitia cum barbaro averterunt. Nam privatas inimicitias commune obruebat periculum, ut reliquis animi affectionibus excuſſis, aut honeſtati virtutis ſtudio, aut utili neceſſitatis impulſu quiſque animum adjungeret. Enimvero poſt neceſſitatem illam, quæ ipſos coëgerat Medis parere, rurſum ad Græcos ſe contulere Phocenſes. Idque de iis

Σπαρτιάτης ἄντικρυς ἐμαρτύρησεν· αὐτὸς δὲ ὁ Ἡρόδοτος, ὥσπερ ἐκβιασθεὶς ἐν τοῖς Πλαταϊκοῖς ὁμολογεῖ καὶ Φωκέας συναγενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν.

λϛ'. Οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ τοῖς ἀτυχήσασιν ἔγκειται σκληρῶς, ὅπου καὶ τοὺς συναγενομένους καὶ συγκινδυνεύσαντας εἰς τιμὴν τῶν πολεμίων μερίδα καὶ προδοσίαν 869
μεταθήσει. Νάξιοι γὰρ τρεῖς ἔπεμψαν τριήρεις συμμάχους τοῖς βαρβάροις, εἷς δὲ τῶν περιφρόνων Δημόκριτος ἔπεισε τοὺς ἄλλους ἑλέσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων. Οὕτως οὐδὲ ἐπαινεῖν ἄνδρα τῷ ψέγειν οἶδεν, ἀλλ' εἰ εἷς ἀνὴρ ἐγκωμιασθῇ, πόλιν ὅλην δεῖ κακῶς ἀκοῦσαι καὶ δῆμον. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτῷ τῶν μὲν πρεσβυτέρων Ἑλλάνικος, τῶν δὲ νεωτέρων Ἔφορος, ὁ μὲν ἓξ, ὁ δὲ πέντε ναυσὶν αὐτοὺς Ναξίους ἐλθεῖν τοῖς Ἕλλησι βοηθοῦντας ἱστορήσας. Αὐτὸς δὲ καὶ παντάπασιν ἑαυτὸν ὁ Ἡρόδοτος ἐξελέγχει ταῦτα

A. 6. Μαρτυρεῖ] Sententia poſtulat ἀντιμαρτυρεῖ, quod Xyl. vertendo ſecutus eſt.

A. 8. αὐτοὺς Ναξίους] αὐτοὺς aut delendum, aut mutandum in τοὺς, ut et Reiſk. monuit.

Laocrates Spartanus palam teſtatus eſt: atque ipſe Herodotus veluti vi adactus in Plataica re fatetur Phocenſes etiam Græcis adfuiſſe.

XXXVI. Neque mirum videri debet, eum acerbe inſectari eos qui adverſam pertulerunt fortunam: quando etiam hos qui interfuerunt rei gerendæ, unaque cum Græcis ſalutem ſuam periclitati ſunt, inter hoſtes et proditores numerat. *Naxios*, ait, *tres naves barbaris auxilio miſiſſe, unum autem de triremium præfectis Democritum perſuaſiſſe civibus, ut reliqui Græcorum cauſſam amplecterentur.* Adeo laudare ſine vituperio non poteſt Herodotus; ut ſi unum hominem laudet, male audire totam civitatem aut populum oporteat. Teſtimonium contra eum dicunt de vetuſtioribus Hellanicus, de recentioribus Ephorus, alter ſex, alter quinque navibus ipſos Naxios auxilio veniſſe Græcis ſcribentes. Et ipſe Herodotus planiſſime

πλατόμενον. Οἱ μὲν γὰρ Ναξίων ἀναγράφοι λέγουσι,
B καὶ πρότερον Μεγαβάτην ἀπώσασθαι ναυσὶ διακοσίαις ὑπιπλεύσαντα τῇ νήσῳ, καὶ Δάτιν αὖθις τὸν στρατηγὸν ἐξελάσαι καταπρήσαντα ποιῆσαι κακόν. Εἰ δέ, ὡς Ἡρόδοτος εἴρηκεν ἄλλαχόθι, τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν ἐμπρήσαντες διέφθειραν, οἱ δὲ ἄνθρωποι καταφυγόντες εἰς τὰ ὄρη διεσώθησαν, ἅπερ καλὴν αἰτίαν εἶχον, τοῖς ἀπολέσασι τὴν πατρίδα πέμπειν βοήθειαν, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἀμυνομένοις ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας ἀμύνειν. Ὅτι δὲ οὐκ ἐπαινέσας βουληθεὶς Δημόκριτον, ἀλλ' ἐπ' αἰσχύνῃ Ναξίων συνέθηκε τὸ ψεῦδος, δῆλός ἐστι τῷ παραλιπεῖν
C ὅλως καὶ παρασιωπῆσαι τὸ Δημοκρίτου κατόρθωμα, καὶ τὴν ἀριστείαν, ἣν ἐπιγράμματι Σιμωνίδης ἐδήλωσε,

Δημόκριτος τρίτος ἦρξε μάχης, ὅτε παρ Σαλαμῖνα
Ἕλληνες Μήδοις σύμβαλον ἐν πελάγει·

B. 3. καταπρήσαντα ποιῆσαι κακόν] Legendum puto καταπλεύσαντα ναυσὶ ἑκατόν. Turneb. καπρήσαντα πόλεις ἑκατόν, quod reddidit Amiot. a rei natura abhorret, nisi forte pro πόλεις legas ἑπαύλεις.
B. 9. αἰσχύνῃ] Sic Leonic. T. V. B. Mez. Vulgo, αἰσχύνην.

arguit hæc a ſe fingi. Nam Naxiorum annalium ſcriptores aiunt, *ante quoque Megabatem fuiſſe ab iis repulſum, cum ad inſulam cum ducentis navibus accederet: et Datin poſt ducem profligatum ab iis, cum incendio ipſis malefeciſſet.* Quod ſi, ut alibi Herodotus dixit, urbem ipſorum barbari combuſſerunt, hominibus fuga in montes ſalutem conſecutis, nimirum juſtam cauſſam habuerunt Naxii auxilium mittendi iis qui patriam ipſorum perdidiſſent, non potius adjuvandi eos qui publicam libertatem protegebant. Non laudandi autem Democriti, ſed Naxiis infamiam parandi cauſſa, hoc mendacium eum compoſuiſſe inde apparet, quod Democriti præclarum facinus remque pulcherrime geſtam ita præteriit, ut ne verbo quidem uno attingeret: quam Simonides hoc epigrammate illuſtravit,

Tempore quo Graium robur Salamina ſub amplam,
Cum Medis pugnam ſubſtitit in pelago:
Tertius ante alios ductor Democritus iuit,

Πέντε δὲ νῆας ἕλεν δηΐων, ἕκτην δ' ὑπὸ χεῖρα
Ῥύσατο βαρβαρικὴν Δωρίδ' ἁλισκομένην.

λζ'. Ἀλλὰ τί ἂν τις ἀγανακτοίη ϖρὸς Ναξίων; εἰ γάρ εἰσιν Ἀντίποδες ἡμῶν, ὥσϖερ ἔνιοι λέγουσι, τῆς γῆς τὰ κάτω ϖροιοικοῦντες, οἶμαι μηδὲ ἐκείνους ἀνηκόους τῆ εἰ) Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους βουλεύματος, ὃ βουλεύσας τῇ Ἑλλάδι ναυμαχήσαι ϖρὸ τῆ Σαλαμῖνος, ἱδρύσατο ναὸν Βουλῆς Ἀρτέμιδος ἐν Μελίτῃ, τοῦ βαρ- D βάρου καταπολεμηθέντος. Τοῦτο μὲν τὸ Θεμιστοκλέους ὁ χαρίεις συγγραφεὺς ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ ϖροδιατίθησι, καὶ τὴν δόξαν εἰς ἕτερον μεταφέρων, τοιαῦτα γράφει καὶ λέξιν, " Ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλέα ἀφικόμενον ὑπὸ τὴν νέα, εἴρετο " Μνησίφιλος ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ὅ, τι σφιν εἴη βεβουλευ- " μένον· πυθόμενος δὲ ϖρὸς αὖτις, ὡς ὑπὸ δεδογμένον " ἀνάγειν τὰς νέας ϖρὸς τὸν Ἰσθμὸν, καὶ ϖρὸ τῆς

C. 6. βαρβαρικὴν] Sic B. E. quod ſatis eſt ad correctionem. Vulgo, βαρβαρικόν. T. V. B. ἀπὸ χειρὸς ῥ. βαρβαρικῆς. Reiſk. et Brunck. Analect. T. I. p. 133. ἀπὸ χειρῶν ῥ. βαρβαρικῶν.

D. 1. Βουλῆς] Legendum videtur Ἀριστοβούλης ex Vit. Themiſtocl. p. 123. A. ut monuit Xyl. et ſane præſtat Bryani conjecturæ Βουλαίας ad Vit. Plut. T. I. p. 95.

D. 2. τὸ Θεμιστοκλέους—ϖαραιτούμενος] Legendum, τοῦ Θεμιστοκλέους—ϖαραιρούμενος, ut et Valckenarius monuit ad Herod. VIII, 57.

Barbaricas victor quinque rateſque tulit:
Ceperat et ſextam: ſed barbarus impete grandi
Victoris trepidam de manibus rapuit.

XXXVII. Sed quis pro Naxiis indignetur? Equidem, ſi ſunt, quod nonnulli aiunt, antipodes inferiorem terræ partem verſis adverſus noſtra veſtigiis incolentes, ne illis quidem puto inauditum eſſe Themiſtoclem, et conſilium Themiſtoclis, quo cum Græcis perſuaſiſſet ut ante Salamina navali prælio decernerent, victo barbaro in Melita templum Conſulentis Dianæ dedicavit. Hoc Themiſtocli ſcitus iſte ſcriptor quantum in ipſo fuit adimens, gloriamque in alium transferens, in hæc verba ſcribit: *Hic Themiſtoclem cum in navim veniſſet, interrogavit Mneſiphilus vir Athenienſis, quidnam conſtituiſſent: cumque audiret decretum eſſe ut naves ad Iſthmum reducerentur, ac*

" Πελοποννήσου ναυμαχέειν, εἶπε, οὐκ ἄρα, ἢν ἀπαί-
" ρωσι τὰς νέας ἀπὸ Σαλαμῖνος, σὺ δὲ περὶ μιῆς ἔπι
" πατρίδος ναυμαχήσεις· κτῶ γὰρ πόλεις ἕκαστοι τρέφον-
E ται)." Καὶ μετ' ὀλίγον, " Ἀλλὰ εἴ τις ὀρθὴ μηχανὴ, ἴθι τε καὶ
" πειρῶ ἀμαχέας τὰ βεβουλευμένα, ἢν κως δύνῃ ἀναγ-
" νῶσαι Εὐρυβιάδεα μεταβουλεύσασθαι, ὥστε αὐτῦ με-
" νεῖν." εἶτα ὑπειπὼν ὅτι, " χάρτα τῷ Θεμιστοκλεῖ ἦρε-
" σεν ἡ ὑποθήκη, καὶ οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος,
" ἀφίκετο πρὸς τ' Εὐρυβιάδην," πάλιν αὐταῖς λέξεσι
γέγραφεν, " Ἐνταῦθα δὲ Θεμιστοκλῆς παρεζόμενος κα-
" τηλέγει κεινά τε ἃ ἤκουσε Μνησιφίλου, ἑωυτῦ ποιεύ-
F " μενος, καὶ ἄλλα προσθείς." Ὁρᾷς ὅτι κακοηθείας
προστίθεται τῷ ἀνδρὶ δόξαν, ἴδιον αὐτῷ βιβλίον
ποιεῖσθαι τὸ τῦ Μνησιφίλου λέγων;

λη'. Ἔτι δὲ μᾶλλον τῶν Ἑλλήνων καταγελῶν,
Θεμιστοκλέα μὲν οὔτε φησὶ φρονῆσαι τὸ συμφέρον, ἀλλὰ
παρισεῖν, ὃς Ὀδυσσεὺς ἐπωνομάσθη διὰ τὴν φρόνησιν·

E. 8. ποιεύμενος] Sic E. Anon. Vulgo, ποιούμενος.

naval prælium ante Peloponneſum committeretur, dixit, Non ergo tu, Themiſtocles, ſi illi naves a Salamina abducent, unquam pro patria propugnabis: quivis enim ſuam urbem petent. Et paulo poſt: *Sed ſi quid reſtat conſilii, ito, et quæ decreta ſunt confundere conare; ſi qua ratione Eurybiadi poſſis perſuadere ut maneat mutato inſtituto.* Deinde ſubjiciens: *Themiſtocli perplacuiſſe hanc admonitionem, nulloque eum dato reſponſo, ad Eurybiadem illico abiiſſe*, his ipſis verbis ſic loquitur: *Proinde adſidens ei Themiſtocles exponit quæ e Mneſiphilo audiverat, ſua eſſe ea fingens, et alia addens.* Vides ut Themiſtoclem improbitatis notet, ſibi eum arrogare dicens, quod eſſet Mneſiphili.

XXXVIII. Amplius etiam deridens Græcos, *Themiſtoclem*, ait, *non potuiſſe perſpicere quid in rem eſſet, ſed in eo cæcutiiſſe:* cum quidem ob prudentiam ei nomen Ulyſſis fac-

Ἀρτεμισίαν δὲ τὴν Ἡροδότου πολῖτιν, μηδενὸς διδάξαντος, αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς ἐπινοήσασαν, Ξέρξῃ παραινεῖν ὡς "Οὐχ οἷοί τε πολλῷ χρόνον ἔσονταί τοι ἀντέχειν "οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφέας διασκεδᾷς, ἐπὶ πόλις δὲ "ἕκαστοι φεύξονται· ἢ οὐκ εἰκὸς αὐτούς, ἢν σὺ ἐπὶ τὴν 870
"Πελοπόννησον ἐλαύνῃς τὸν πεζὸν στρατόν, ἀτρεμήσειν, "οὐδέ σφιν μελήσειν περὶ τῶν Ἀθηναίων ναυμαχέειν· ἢν "δὲ αὐτίκα ἐπειχθῇς ναυμαχῆσαι, δείμαίνω μὴ ὁ "ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς καὶ τὸν πεζὸν περιδηλήσηται." Ταῦτα μὲν ὧν μέτρων οὐδεὶς τῷ Ἡροδότῳ, Σίβυλλαν ἀποφῆναι τὴν Ἀρτεμισίαν τὰ μέλλοντα προθεσπίζουσαν ὅπως ἀκριβῶς. Διὸ καὶ Ξέρξης αὐτῇ παρέδωκε τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀπάγειν εἰς Ἔφεσον· ἐπελέλησο γὰρ οὐκ Σούσων, ὡς ἔοικεν, ἄγειν γυναῖκας, εἰ γυναικείας ἐδέοντο παραπομπῆς οἱ παῖδες.

λθ'. Ἀλλ' ὁ μὲν ἔψευσαι, λόγος ἡμῖν οὐδείς·

A. 5. περιδηλήσηται] Rectius apud Herod. VIII, 68, προσδηλήσηται.
A. 6. Ταῦτα μὲν οὖν] Forte, Ταῦτα μόνων.

tum fuerit. Artemiſiam autem, Herodoti civem, nemine docente ipſam ſua ſponte re excogitata ſic Xerxem monuiſſe: *Non diu poterunt tibi Græci reſiſtere, ſed diſſipabis eos, diffugientque per oppida: neque veriſimile eſt, eos, te terreſtres copias in Peloponneſum adducente, quieturos, aut in eam curam incubituros, ut pro Athenienſibus navale prælium obeant: ſi vero confeſtim properes navale prælium committere, metuo ne claſſiarii tui detrimentum paſſi, etiam terreſtribus graviter incommodent.* Nihil præter verſuum menſuram defuit Herodoto, quin ex Artemiſia Sibyllam faceret, ita exacte vaticinantem futura. Itaque Xerxes etiam liberos ſuos ei Epheſum deducendos tradidit, oblitus, quantum apparet, Suſis mulieres ſecum abducere, ſiquidem muliebri comitatu ii indigebant.

XXXIX. Verum de Herodoti mendaciis non eſt nobis rationes ineundi propoſi-

B ἀδετ * ψεῦσαι μόνον ἐξετάζομεν. Φησὶ τοίνυν, "Ἀθη-
" ναίους λέγειν, ὡς Ἀδείμαντος ὁ Κορινθίων στρατηγὸς, ὑπ'
" χερσὶ τῶν πολεμίων γενομένων, ὑποφευγοι καὶ
" καταδείσας ἔφυγεν· ὁ πρύμναν κρούσμενος, οὐδὲ δια-
" δὺς ἀτρέμα ἀφ' τῶν μαχομένων, ἀλλὰ λαμπρῶς
" ἐπαιρόμενος τὰ ἱστία, καὶ τὰς ναῦς ἁπάσας ἀπο-
" στρέψας· εἶτα μέντοι κέλης ἐλαυνόμενος ἀπὸ σικε-
" τυχε τοῖς τὰ λήγοντα τῆς Σαλαμινίας, ὑπὸ δὲ τοῦ
" κέλητος ἐφθέγξατό τις, Σὺ μέν, ὦ Ἀδείμαντε, φεύ-
" γεις καταπροδοὺς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νικῶσι,
C " καθάπερ ἠρῶντο ὑπερατήσαντες τῶν ἐχθρῶν." Ὁ δ'
κέλης ὗτος ἦν, ὡς ἔοικεν, θεοπεμπής· τί γὰρ ἔδει τι-
θεσθαι μηχανῆς τραγικῆς, ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑπερ-
παίοντα τοὺς τραγῳδοὺς ἀλαζονείᾳ; Πιστεύσας οὖν ὁ
Ἀδείμαντος, " ἐπανῆλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον ἐπ' ἐξειρ-

B. 1. ἀδετ * ψεῦσαι] Forte, ἃ δὲ τῶν Ἑλλήνων κατέψευσαι. Aliter Xyl. et Amiotus aliter, verterunt.

C. 2. τίθεσθαι] Subeſt mendum: ad ſententiam quidem accommodatum eſt Valckenarii τητᾶσθαι, non ad conſuetudinem Plutarchi. Omnino ἀπέχεσθαι aut ſimile requiro.

C. 5. ἐπ' ἐξειργασμένοις] Sic margo B. Herod. VIII, 94. T. V. Vulgo, ἐπεξειργασμένος.

tum: in ea duntaxat inquirimus, quæ mentitus eo eſt, ut alienæ gloriæ detraheret. *Ab Athenienſibus*, ait, *narrari, Adimantum Corinthiorum ducem jam cum hoſte manus conſerturum tanto fuiſſe metu perculſum, ut non prora obverſa retrorſum, aut paulatim pugnantes ſe ſubducens, ſed aperte ſublatis velis profugerit, averſis ſecum omnibus ſuis navibus: huic jam ſub finem oræ Salaminiæ occurriſſe navim uniremem, et quendam ex ea ſic locutum fuiſſe, Tu quidem, Adimante, fugis proditis Græcis: illi tamen vincunt, et ex voto hoſtibus ſunt ſuperiores.* Haud dubie navicula illa de cœlo fuit delata. Quid enim impediebat, quin tragicam machinam attolleret, qui omnibus aliis in rebus tragicos ſua jactantia ſuperaret? Ergo fidem habens Adimantus, *ad claſſem rediit, cum jam res confecta eſſet. Hic*, inquit, *rumor*

"γασμένοις· αὕτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων· ὁ μὲν-
"τοι Κορίνθιοι ὁμολογέουσιν, ἀλλὰ σὺν τοῖσι σφέας
"αὐτοὺς τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γενέσθαι· μαρτυρεῖ δὲ
"σφι καὶ ἡ ἄλλη Ἑλλάς." Τοιοῦτός ἐστιν ἐν πολλοῖς ὁ
ἄνθρωπος, ἑτέρας καθ' ἑτέρων διαβολὰς καὶ κατηγο-
ρίας καταπήσιν, ὅπως μὴ διαμάρτῃ τῆ φιλῳκίᾳ πινα
πάντως πονηρόν· ὥσπερ ἐνταῦθα φείσεται αὐτῷ, πιστευο- D
μένης μὲ τῆς διαβολῆς, Κορινθίους ἀδοξεῖν, ἀπιστουμένης
δὲ, Ἀθηναίους, ἢ οἱ μηδὲ Κορινθίων Ἀθηναίους, ἀλλὰ τού-
των ἀμφοτέρων ὁμῶ καταψεύδεσθαι. Θουκυδίδης γοῦν ἀν-
τιλέγοντα τοιῶν ᾧ Κορινθίῳ τὸν Ἀθηναῖον ἐν Λακεδαί-
μονι, καὶ πολλὰ περὶ τῶν Μηδικῶν λαμπρυνόμενον ἔρ- F
γων καὶ περὶ τὸ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, ὀδεμίαν αἰτίαν
προδοσίας ἢ λειποταξίας, ἐπενίκησε Κορινθίοις· οὐδὲ γὰ
εἰκὸς ἦν Ἀθηναίοις ταῦτα βλασφημεῖν περὶ τῆς Κορινθ-

D. 3. ἢ οἱ μηδὲ—καταψεύδεσθαι] Sic mendose B. Ald. Steph. Nec melius ceteri, E. Bas. οἱ μηδὲ—Xyl. εἰ μηδὲ. Legendum puto, ἦν οἶμαι μηδὲ Κορινθίων Ἀθηναίους, ἀλλὰ τοῦτον ἀμφοτέρων ὁμῶ καταψεύδεσθαι: sententia in Latinis reddita est: τοῦτον quidem præbent T. Anon. Mez.

D. 9. εἰκὸς ἦν Ἀθηναίοις] Malim εἰκὸς ἦν Ἀθηναίους, vel Ἀθηναῖον. Plurali retento, proxime legendum erit ἑώρων, ut verterunt Xyl. Amiot. et monuit Mez.

ab Athenienſibus eſt diditus: Corinthii negant, ſeque in navali pugna inter primos ponunt, teſtimonio illos juvante reliqua Græcia. Talis eſt multis etiam aliis in rebus Herodotus, diverſa de diverſis crimina ſpargens, ne id non aſſequatur, ut certe aliquis malus videatur. Ita hic quidem id ſibi reſervavit, ut calumnia credita Corinthii, repudiata Athenienſes male audirent. Quam equidem calumniam non ab Athenienſibus in Corinthios, ſed ab iſto in utroſque ementitam arbitror. Certe Thucydides Spartæ faciens Athenienſem legatum Corinthio reſpondentem, et multa de Medico bello ſplendide jactantem ac Salaminio navali prælio, nullum proditionis aut deſerti ordinis crimen Corinthiis infert. Neque enim probabile erat hæc Athenas Co-

φίων πόλεως, ἣν τρίτῳ μὲν ἑώρᾳ μετὰ Λακεδαιμονίους, καὶ μετ' αὐτοὺς ἐγκαρτερομένην τοῖς ἀπὸ τῶν βαρβάρων
E ἀναθήμασιν· ἐν δὲ Σαλαμῖνι τοῦτο τῇ πόλιν ἔδωκαν αὐτοῖς θάψαι τε τοὺς ἀποθανόντας, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομένους, καὶ ἐπιγράψαι τόδε τὸ ἐλεγεῖον,

Ὦ ξένε, εὔυδρον ποτ' ἐναίομεν ἄστυ Κορίνθου,
Νῦν δ' ἀνάματος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς.
Ἐνθάδε Φοινίσσας νῆας καὶ Πέρσας ἐλόντες
Καὶ Μήδους, ἱερὰν Ἑλλάδα ῥυόμεθα.

Τὸ δ' ἐν Ἰσθμῷ κενοτάφιον ἐπιγεγράφθαι ἔχει ταύτῃ,

Ἀκμᾶς ἐξακυῖαν ἐπὶ ξυροῦ Ἑλλάδα πᾶσαν
F Ταῖς αὐτῶν ψυχαῖς κείμεθα ῥυσάμενοι.

Διοδώρου δέ τινος τῶν Κορινθίων τριηράρχων ἐν ἱερῷ Λητοῦς ἀναθήμασι κειμένοις καὶ τοῦτο ἐπιγέγραπται,

Ταῦτ' ἀπὸ δυσμενέων Μήδων ναῦται Διοδώρου
Ὅπλ' ἀνέθεντο Λατοῖ, μνάματα ναυμαχίης.

D. 11. μετ' αὐτοὺς] Sic B. Anon. T. V. Vulgo, μετ' αὐτῶν: cui ut antecedens congrueret, Λακεδαιμονίων edidit Xyl. perperam: ſententia utroque loco poſtulat Accuſativum.

E. 5. ἀνάματος] Nolui mutare, ut in omnibus Plutarchi libris ſervatum. Apud Dion. Chryſ. Or. xxxvii. p. 459. C, eſt μετ' Αἴαντος. Brunck. Analect. T. I. p. 133. dedit ἄμμ' Αἴαντος.

rintho objicere flagitia, cum ſecundum Spartanos et ipſos, eam tertio loco viderent inſculptam donariis quæ erant de barbaris dedicata: et in Salamina conceſſiſſent Athenienſes, ut Corinthii prope urbem ſuorum cadavera humarent, tanquam hominum qui ſe præclare geſſiſſent; inſcriptione etiam hac poſita:

Hoſpes, aquoſa olim nobis eſt culta Corinthus:
Inſula nunc condit pauper aquæ Salamis.

Hic Pœnûm naves, Perſas, Medoſque, prementes,
Tutati bene te, Græcia diva, ſumus.

Et honorarium in Iſthmo ſepulchrum ſic eſt inſcriptum:

Nos ſitam in extremo diſcriminis Hellada cunctam
Tutati noſtris condimur hic animis.

Quin et Diodori Corinthiorum de trierarchis unius in fano Latonæ repoſitis donariis hoc eſt inſcriptum:

Arma hæc Latonæ, pugnæ monumenta marinæ
Dedicat, a Medis hæc Diodorus habet.

Αὐτός γε μὴν ὁ Ἀδείμαντος, ᾧ πολλὰ λοιδορούμενος Ἡρόδοτος διατελεῖ, καὶ λέγων μοναχὸν ἀπάρειν τῶν στρατηγῶν ὡς φυγόμενον ἀπ' Ἀρτεμισίου, καὶ μὴ δεδιωκότα, σκόπει πόσα δόξαν εἶχεν·

Οὗτος Ἀδειμάντου κεῖνος τάφος, ὃν διὰ πᾶσα
Ἑλλὰς ἐλευθερίας ἀμφέθετο στέφανον.

Οὔτε γὰρ τελευτήσαντι τοιούτῳ εἰκὸς ἦν ἀνδρὶ δειλῷ 871
καὶ προδότῃ γενέσθαι τιμὴν, οὔτ' ἂν ἐτόλμησε τοῖς θυγατέρων ὄνομα θέσθαι τῇ μὲν Ναυσινίκῃ, τῇ δὲ Ἀκροθίνιον, τῇ δὲ Ἀλεξιβίαν, Ἀριστέα δὲ καλέσαι τὸν υἱόν, εἰ μή τις ἦν ὑπόφανεια καὶ λαμπρότης περὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἔργων ἐκείνων. Καὶ μὴν ὅτι μόναι τῶν Ἑλληνίδων αἱ Κορίνθιαι γυναῖκες εὔξαντο τῇ καλὴν ἐκείνην καὶ δαιμονίην εὐχὴν, ἔρωτα τοῖς ἀνδράσι τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχης ἐμβαλεῖν τῇ θεὸν, οὐχ ὅπως τοὺς περὶ τὸν Ἡρόδοτον ἀγνοῆσαι πιθανὸν ἦν, ἀλλ' οὐδὲ τ' ἔλαττον Β

F. 10. κεῖνου] Vulgo abeſt: addidimus ex B. E. et confirmat Dio Chryſ. l. c. qui pro ὃν διὰ πᾶσα habet οὗ διὰ βελάς.
A. 8. δαιμενίην] Forte, δαιμόνιον.
A. 9. τοὺς περὶ] τοὺς addidi ex Anon. T. V. Mez. certe, aut hoc addendum, aut περὶ delendum erat.

Ipſe quidem Adimantus, quem Herodotus crebro inſectatur, ſolumque omnium imperatorum ait fugiendi cauſſa ab Artemiſio avectum, neque hoſtes ſubſiſtere toleraſſe, vide in quanta ſit gloria:

Cujus ſeſe opera redimivit Græcia ſerto
Libero, Adimanius conditur hoc tumulo.

Nam neque mortuo probabile eſt homini timido et proditori tantum honoris habiturum quemquam fuiſſe: neque filiabus ſuis auſus fuiſſet nomina ponere Nauſinicam, Acrothinium, Alexibiam, filio Ariſteam; niſi quid ipſe in ea pugna illuſtre et memorabile egiſſet. Jam ſolas Corinthiorum mulieres præclarum illud et divinum feciſſe votum Veneri, quo petierunt ut Dea maritis ipſorum amorem pugnæ adverſus barbaros immitteret: non eſt probabile vel extremo Carum, nedum Herodoto fuiſſe ignotum. Pervulgata enim res manſit: et

Καρῶν· διεδόηθη γὰρ ὁ τρόπαιον, καὶ Σιμωνίδης ἐποίησεν ἐπίγραμμα, χαλκῶν εἰκόνων ἀναστάσων ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἀφροδίτης, ὃν ἱδρύσασθαι Μηδείαν λέγουσιν, οἱ μὲν, αὐτὴν παυσαμένην τῆς ἀνδρὸς, οἱ δ' ἐπὶ τῷ τὸν Ἰάσονα τῆς Θέτιδος ἐρῶντα παῦσαι τὴν θεόν· τὸ δὲ ἐπίγραμμα τοῦτό ἐστιν,

Αἵδ' ὑπὲρ Ἑλλάνων τε καὶ ἰθυμάχων πολιητᾶν
Ἔστασεν εὐξάμεναι Κύπριδι δαιμόνιαι.
Οὐ γὰρ τοξοφόροισιν ἐμήδετο δῆ' Ἀφροδίτα
Μήδοις Ἑλλάνων ἀκρόπολιν πορδόμεν.

c Ταῦτα ἔδει γράφειν καὶ τούτων μεμνῆσθαι μᾶλλον, ἢ τὴν Ἀμεινοκλέους ἐμβαλεῖν παιδοφονίαν.

μ'. Τῶν τοίνυν αἰτιῶν τῶν περὶ Θεμιστοκλέους ἀναιδῶν ἐμφορηθεὶς, ἐν οἷς κλέπτοντα καὶ πλεονεκτοῦντα λάθρα τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὔ φησι παύσασθαι πρὸς τὰς νήσους· τέλος αὐτῶν Ἀθηναίων τὸν στέφανον ἀφελόμενος,

B. 4. αὐτὴν παυσαμένην] Vel addendum ἐρῶσαν, aut ἐρᾷν: vel legendum, ἐπὶ τῷ αὐτὴν παῦσαι ἐρῶσαν, quod verterunt Amiot. et Xyl.

B. 6. Θέτιδος] Mez. Κρεοντίδος: vulgatum vix ſanum videtur.

B. 8. Αἵδ' ὑπὲρ—πορδόμεν] Nil mutandum videbatur in hac vulgata lectione, in qua libri noſtri conſentiunt. Et ita fere Brunck. Anal. T. I. p. 132.

C. 3. ἀναιδῆν] Ita omnes libri: tamen legitima forma eſt ἀνέδην: frequentiſſima in libris permutatio.

Simonides inſcriptionem fecit, æneis imaginibus poſitis in fano Veneris, quod Medea condidiſſe perhibetur, ab aliis, petens ut mariti amore ipſam Venus ſolveret, ab aliis, ut illum Venus amore Thetidis liberaret. Inſcriptio hæc eſt,

Has Veneri matres ſtatuas poſuere Ephyreæ
Pro Græcis, ſorti proque ſuo populo.
Nam non arciferis Medis Venus Hellados arcem
Prodere, ſic votis rite vocata, volet.

Hæc potius ſcribere oportebat et commemorare, quam Aminoclis cædem proli ſuæ illatam inculcare.

XL. Poſtquam igitur abunde criminibus Themiſtocli intentatis ſatiatus utcunque fuit, dum illum clam aliis ducibus ait nullum feciſſe furandi et compilandi inſulas finem, tandem coronam victoriæ ipſis palam abſtrahens A-

Αἰγινήταις ἐπιπέμψαντες, γράφων ταῦτα, " Πέμψαντες
" ἀπαρχὰς οἱ Ἕλληνες εἰς Δελφοὺς, ἐπηρώτων τὸν θεὸν
" κοινῇ εἰ λελάβηκε πλήρεις καὶ ἀρεστὰς ἀπαρχάς· ὁ δὲ
" παρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλλων ἔφησεν ἔχειν, παρ'
" Αἰγινητέων δ' οὔ· ἀλλ' ἅπαντες αὐτοὺς τὰ ἀριστεῖα τῆς D
" ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας." Οὐκ ἐπὶ Σκύθας, οὐδὲ
Πέρσας, οὐδ' Αἰγυπτίοις τοὺς ἑαυτῶν λόγους ἀναπέμπει
πλάττων, ὥσπερ Αἴσωπος κόραξι καὶ κωφοῖς, ἀλλὰ
τῷ τοῦ Πυθίου προσώπῳ χρώμενος, ἀποδεῖ τῶν Σα-
λαμῖνι πρωτείων τὰς Ἀθήνας. Θεμιστοκλεῖ δὲ τῶν
δευτερείων ἐν Ἰσθμῷ γενομένων, διὰ τὸ τῶν στρατηγῶν
ἕκαστον αὑτῷ μὲν τὸ πρωτεῖον, ἐκείνῳ δὲ τὸ δευτερεῖον
ἀποδοῦναι, καὶ τέλος τῆς κρίσεως μὴ λαβόντος, δέον
ἀμπάσασθαι τὴν φιλοτιμίαν τῶν στρατηγῶν, πάντας
ἀποπλεῦσαι, φησὶ, τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ φθόνῳ, μὴ βου- E
ληθέντας ἀναγορεῦσαι τὸν ἄνδρα πρῶτον.

D. 5. τῶν Σαλαμῖνι] Forte, τῶν ἐν Σαλαμῖνι.

thenienſibus, Æginetis imponit, ita ſcribens, *Græci cum ad Delphos mitterent manubiarum primitias, communiter e Deo quæſiverunt, an eas plenas et placentes accepiſſet: ille reſpondit, ſe habere a reliquis Græcis, ſed non item ab Æginetis: ab iis enim ſe præcipuum donarium expectare, ut qui rem Salaminio prælio omnium geſſiſſent optime.* Ecce autem, non jam Scythis, aut Perſis, aut Ægyptiis ſua figmenta inſcribit, ſicut Æſopus ſolet corvis et ſimiis: ſed perſonam Apollinis Pythii induens, Athenas a præcipua rei ad Salamina geſtæ laude detrudit. Idem cum Themiſtocli ſecundus inter optime re geſta laudandos deferretur ab omnibus aliis ducibus locus, quod horum quivis ſibi primas, Themiſtocli ſecundas adſignaret partes, et judicium abſolvi non poſſet: cum deberet ambitionem imperatorum reprehendere; *omnes*, ait, *Græcos inde ſolviſſe, quod ob invidiam nollent Themiſtocli primas deferre.*

μα'. Ἐν δὲ τῇ σπάτῃ καὶ τελευταίᾳ τῶν βίβλων, ὅσον ἦν ὑπόλοιπον ἐν τῇ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀπὸ δυσμενείᾳ, ἔσχεαν ἀπεύδων, τὸ παρ' αὐτὸν ἀφείλετο τ' ἀοίδιμον νίκιν καὶ τὸ περιβόητον Πλαταιᾶσι κατόρθωμα τῆς πόλεως· γέγραφε γάρ, " ὡς πρότερον μὲν ὀρρω-
" δοῦντας Ἀθηναίους μὴ πειθέντες ὑπὸ Μαρδονίου
" τοὺς Ἕλληνας ἐγκαταλίπωσιν, τῷ δὲ Ἰσθμῷ τειχισ-
" θέντος ἐν ἀσφαλεῖ θέμενοι τὸν Πελοπόννησον, ἠμέλουν
" ἤδη τῶν ἄλλων καὶ πρεσβέων, ἑορτάζοντες οἴκοι, καὶ
" τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων κατειρωνεύόμενοι, καὶ
F " παίζοντες." Πῶς ἂν ἐξῆλθον εἰς Πλαταιὰς πεντακισχίλιοι Σπαρτιάται, πρὶν αὐτὸν ἕκαστος ἑπτὰ εἵλωτας; ἢ πῶς κίνδυνον ἀράμενοι τοσοῦτον, ἐκράτησαν, καὶ κατέβαλον μυριάδας τοσαύτας; Ἄκουσον αἰτίας πιθανῆς. " Ἔτυχε," φησὶν, " ἐν Σπάρτῃ παρε-

E. 4. αὐτῷ δυσμενείᾳ—νίκην] Hæc, vulgo deſiderata, addidimus ex B. E.

E. 7. ὀρρωδοῦντας Ἀθηναίους] Legendum, ὀρρώδειν τοὺς Ἀθηναίους, ductu Herodoti VIII, 144: ut monuit etiam Reiſkius.

F. 1. εἰς Πλαταιὰς] Ita Leonic. Anon. T. V. Mez. Vulgo, ἐκ Πλαταιᾶς.

F. 5. παρεπιδημῶν] Ita Xyl. Anon. T. V. Vulgo, παρεπιδραμών.

XLI. Reſtat nonus, iſque ultimus liber, in quo omne ſuum reliquum in Lacedæmonios odium effundere properans, quantum in ipſo erat, eos defraudavit celebrata illa victoria, et nobiliſſima ad Platæas parta gloria. Scribit enim, *Initio Spartanos metuiſſe, ne Mardonium ſibi hoc ſinerent perſuadere Athenienſes ut ipſos deſererent. Iſthmo autem munito, eos jam omnia Peloponneſi in tuto eſſe ratos, reliquos etiam facile contemſiſſe, domique dies agitaſſe feſtos, et Athenienſium legatis illuſiſſe eoſque per jocum detinuiſſe.* Quomodo ergo factum eſt, ut Sparta ad Platæas proficiſcerentur viri quinquies mille, quorum quiſque ſecum Hilotas ſeptem duceret? aut quomodo tam grandi periculo ſe objicientes, vicerunt, dejeceruntque tot hominum millia? Audi vero cauſſas probabiles. *Forte*, inquit, *Spartæ tum peregrina-*

" πιθημῶν ὀκ Τεγέας ἀνὴρ ὄνομα Χείλεως, ᾧ φίλοι
" τινὲς καὶ ξένοι τῶν Ἐφόρων ἦσαν, οὗτος οἷν ἔπεισεν
" αὐτὸς ἐκπέμψαι τὸ στράτευμα, λέγων ὅτι τὸ Ἰσθ-
" τειχίσματος οὐδὲν ὄφελός ἐστι Πελοποννησίοις, ἂν
" Ἀθηναῖοι Μαρδονίῳ συστρατεύωνται." Τοῦτο Παυ-
σανίαν ἐξήγαγεν εἰς Πλαταιὰς μετὰ τῆς δυνάμεως· εἰ δέ τι κατέσχεν οἰκεῖον ἐν Τεγέᾳ στρᾶγμα τὸν Χεί- 872
λεων ἐκεῖνον, οὐκ ἂν ἡ Ἑλλὰς συνεγένετο.

μβ'. Πάλιν δὲ τοῖς Ἀθηναίοις οὐκ ἔχων ὅ, τι χρήσαιτο, ποτὲ δὲ καταβάλλει τὴν πόλιν ἄνω καὶ κάτω μεταφέρων, ὡς Τεγεάταις μὲν εἰς ἀγῶνα λέγει περὶ τῶν δευτερείων καταστάντας, Ἡρακλειδῶν τε μεμνῆσθαι, καὶ τὰς πρὸς Ἀμαζόνας στρατείας προφέρειν, ταφάς τε Πελοποννησίων τῶν ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ πεσόντων· καὶ τέλος, εἰς τὸν Μαραθῶνα καταβαίνειν τῷ λόγῳ φιλοτιμουμένους, καὶ ἀγαπῶντας ἡγεμονίας τυχεῖν

F. 9. Πελοποννησίοις] Sic B. E. Vulgo, Πελοποννήσῳ.
A. 4. ποτὲ δὲ καταβάλλει] Videtur proxime antea excidisse, ποτὲ μὲν αἴρει: ut et Reisk. monuit.

batur Tegeates quidam, nomine Chileus, cui amicitia et jus hospitii cum Ephoris quibusdam intercedebat: is ergo Spartanis persuasit, ut exercitum emitterent: monens istam Isthmi munitionem, qua Peloponnesum intercepissent, nullius fore momenti, si Mardonio se Athenienses adjunxissent. Hoc ergo consilium Pausaniam cum exercitu ad Platæas eduxit. Quod si Chileum istum Tegeæ aliquod privatum negotium occupasset, actum scilicet erat de Græcia.

XLII. Rursus quia nesciebat quo modo ageret cum Athenienſibus, ſurſum deorſumque eam jactat civitatem. Ait, *Eos de ſecundo loco cum Tegeatis in contentionem ingreſſos, mentionem Heraclidarum feciſſe, et acta adverſus Amazones protuliſſe, utque ſepeliverint Peloponneſios qui ſub Cadmia occubuiſſent: denique etiam ad Marathonem uſque ſermone deſcendiſſe: cum ambitioſe iſta proferentes, tamen contentos ſe fore*

B τῦ ἀριστερῦ κέρως· ὀλίγον δὲ ὕστερον αὐτοῖς Παυσανίαν καὶ Σπαρτιάτας τῆς ἡγεμονίας ὑφίεσθαι, καὶ παρακαλεῖν ὅπως καὶ Πέρσας ἀντιταχθῶσι, τὸ δεξιὸν κέρας παραλαβόντες, αὐτοῖς δὲ παραδόντες τὸ εὐώνυμον, ὡς ἀηθείᾳ τ' πρὸς τὰς βαρβάρως μάχιμ ἀπολελυμένως. Καίτοι γελοῖον εἰ μὴ σωήθεις εἶεν οἱ πολέμιοι, μάχεσθαι μὴ θέλειν. Ἀλλὰ τάς γε ἄλλας Ἕλληνας εἰς ἕτερον ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ἀγομένως στρατόπεδον, ὡς ἐκινήθησαν, φησὶ, φεύγειν ἀσμένως τ' ἵππον πρὸς τ' τ Πλαταιέων C πόλιν· φεύγοντας δὲ ἀφικέσθαι πρὸς τὸ Ἡραῖον. Ἐν ᾧ καὶ ἀπειθίαν καὶ λειποταξίαν καὶ προδοσίαν ὁμοῦ τι πάντων κατηγόρησε. Τέλος δὲ μόνως, φησὶν, τοῖς μὲν βαρβάροις Λακεδαιμονίως καὶ Τεγεάτας, τοῖς δὲ Θηβαίοις Ἀθηναίως συμπεσόντας διαγωνίσασθαι· τὰς δὲ ἄλλας πόλεις ὁμαλῶς ἁπάσας τῦ κατορθώματος ἀπεστέρηκε, οὐδένα συνεφάψασθαι τῦ ἀγῶνος, ἀλλὰ καθη-

B. 5. ἀπολεγομένους] Hoc germanum Plutarcheum præbuit varia lectio in margine codicis B. Vulgo, ἀπολογεμένως.
C. 2. ὁμοῦ τι] Sic E. legitima forma. Vulgo, ὁμῦ τοι.
C. 7. οὐδένα] Forte, οὐδένα γάρ.

oſtenderent ſiniſtri cornu præfectura. Paulo poſt, Pauſaniam iis et Spartanos de principatu conceſſiſſe, hortatoſque fuiſſe ut in dextro cornu contra Perſas pugnarent, ſiniſtrumque ipſis darent, qui ſe imperitos pugnæ adverſus barbaros excuſarent. Eſt vero ridiculum non velle pugnare in hoſtem, niſi cum eo pugnare conſueveris. Ceterum, *reliquos Græcos in alia a ducibus tranſlatos caſtra, cum eſſent victi, equitatum*, ait, *non ſine lætitia fugiſſe ad Platæenſium urbem, itaque ad Heræum perveniſſe.* Quo quidem loco et contumaciam, et ordinum deſertionem, et proditionem univerſis fere objicit. Ad extremum inquit, *ſolos Lacedæmonios et Tegeatas cum barbaris, Athenienſes cum Thebanis congreſſos, depugnaſſe:* reliquas civitates ex æquo omnes laude victoriæ defraudans, dum pronunciat *neminem certamini ſocium ſe*

μένους πάντας ὅπλα τὰ ὅπλων ἐγγὺς καταλιπεῖν καὶ προδοῦναι τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν μαχομένους· ὀψὲ δὲ Φλιασίους καὶ Μεγαρέας πυθομένους νικῶντα Παυσανίαν, προσφερομένους καὶ ἐμπεσόντας εἰς τὸ Θηβαῖον ἱππικὸν, ἀδενὲς λόγῳ διαφθαρῆναι· Κορινθίους δὲ τῇ μὲν μάχῃ μὴ παραγενέσθαι, μετὰ δὲ τὴν νίκην ἐπειγομένους διὰ τῶν λόφων, μὴ παραπεσεῖν τοῖς ἱππεῦσι τῶν Θηβαίων· οἱ γὰρ Θηβαῖοι τῆς τροπῆς γενομένης προϊππεύοντες τῶν βαρβάρων, προθύμως παρεβοήθουν φεύγουσιν αὐτοῖς, δηλονότι τῶν ἐν Θερμοπύλαις στιγμάτων χάριν ἀποδιδόντες. Ἀλλὰ Κορινθίους τε καὶ τάξιν ἣν ἐμάχοντο τοῖς βαρβάροις, καὶ τέλος ἡλίκον ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς Πλαταιᾶσιν ἀγῶνος, ἔξεστι Σιμωνίδου πυθέσθαι, γεγράφοντος ἐν τούτοις,

Μέσοι δ' οἱ τ' Ἔφυραν πολυπίδακα ναιετάοντες,
Παντοίης ἀρετῆς ἴδριες ἐν πολέμῳ,

C. 11. Θηβαῖον] Legendum videtur Θηβαίων, ut Reiskio.
D. 1. παραπεσεῖν] περιπεσεῖν, recte corrigit Reisk.
D. 5. ἣν ἐμάχοντο] ἣν aliquid ad integritatem requirit; legendum vel ᾗ, vel ἐν ᾗ, vel καθ' ἣν, vel ἣν ἔχοντες. Paulo ante, τε mutandum in γε.
D. 6. τέλος] Malim κλέος.
D. 9. οἵ τ' Ἔφυραν] Sic post Fulv. Urſin. Fragm. Lyr. p. 160. Brunck. Analect.

addidiſſe, ſed armatos deſedisſe omnes, proditis et deſertis qui pro ipſis depugnabant. Sero quidem Phliaſios et Megarenſes, audito Pauſaniam vincere, accurriſſe, cumque in equitatum incidiſſent Thebanum temere periiſſe: Corinthios pugnæ non interfuiſſe, parta victoria dum per colles properant, evitaſſe Thebanorum equites. Nam Thebani fuſis barbaris equitatu ſuo præcedentes, promte fugientibus opem ferebant: nimirum ut pro impreſſis apud Thermopylas notis gratiam iis referrent. Ceterum Corinthii in Platæenſi adverſus barbaros pugna, quales, quo loco fuerint, quem finem conſecuti, audire licet Simonidem ſic canentem,

In medioque Ephyre quos miſit dives aquarum
Fontibus, et belli munera gnara manus:

Οἵτε πόλιν Γλαύκοιο Κορίνθιον ἄστυ νέμοντες,
E Οἷ * κάλλιστον μάρτυν ἔθεντο πόνων
Χρυσοῦ τιμήεντος ἐν αἰθέρι· καί σφιν ἀέξει
Αὐτῶν τ' εὐρεῖαν κληδόνα καὶ πατέρων.

Ταῦτα δὲ οὐχ οἷον ἐν Κορίνθῳ διδάσκων, οὐδὲ ἆσμα ποιῶν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλως δὲ, τὰς πράξεις ἐκείνας, ἐλεγεῖα γράφων, ἱστόρηκεν. Ὁ δὲ προλαμβάνων τὸν ἔλεγχον τῷ ψεύσματος τῶν ἐρησομένων, πόθεν οὖν πολυάνδρια, καὶ θῆκαι τοσαῦται καὶ μνήματα νεκρῶν, ἐν οἷς
F ἀναίζουσιν ἄχρι νῦν Πλαταιεῖς τῶν Ἑλλήνων συμπαρόντων * ἄϊσχιον, ὡς οἶμαι, τῆ προδοσίας τῶν γενεῶν κατηγόρηκεν ἐν τούτοις, " Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται

T. I. p. 129. Vulgo, οἳ Γέφυραν. B. T. V. οἱ γ' Ἔφυραν. Principium in libris ſcriptis B. E. et editis Ald. Baſ. Xyl. eſt Μέσσοισι. Vulgatum Steph. habet a Turneb. et Anon.

E. 1. Οἳ * κάλλιστον] Fulv. Urſin. defectum explet particula καὶ, Xyl. ἐῶν. Reiſkius voce θεῖον, vel κρέσσονα καλλίστων deleto οἳ: quorum hoc probat Brunck.

E. 4. οἷον] Hoc et ipſum diſplicet, et verbum requiritur. An forte legendum οὐκ εἶπεν?

E. 6. προλαμβάνων τὸν] Sic E. Vulgo, προλαμβάνει τό: B. προλαμβάνει τόν: Ald. Baſ. Xyl. προλαμβάνειν τόν.

F. 2. συμπαρόντων * αἴσχιον] Locus difficilis non tam defectu notato quam proximo γενεῶν in quo item alius defectus latere videtur: ſed hoc, ſiquidem pro *poſteris*, ſeu *futuris generationibus* accipi poſſit, ita forte locus conſtituatur—ἐν οἷς ἐναγίζουσιν ἄχρι νῦν Πλαταιεῖς; τῶν συμπαρόντων Ἑλλήνων, ἔγκλημα πολὺ αἴσχιον τῆς προδοσίας, ἀπάτην γενεῶν κατηγόρηκεν.

Quique urbem Glauci pulchram tenuere Corinthum,
Indicium antlati grande laboris habent
Auri, quod miramur in æthere: at decus ipſis
Et fama augetur nominis, et generis.

Hæc enim non dixit Corinthi ut artem demonſtrans, aut carmen in urbis laudem condens: ſed obiter facinora iſta, elegias ſcribens, memoriæ mandavit. Sed Herodotus, dum antevertere vult hanc objectionem, qua aliuſvis interrogando utens mendacium ejus evinceret, quærens *unde tot polyandria, arcæ, et monumenta mortuorum, ubi etiamnum Platæenſes in præſentia Græcorum parentant*; Herodotus igitur Græcis multo turpius, niſi fallor, quam proditionis, crimen eo modo impegit. Sic enim loquitur, *Reliquorum quæ viſuntur apud*

" ἐν Πλαταιῆσιν ἐόντες τάφοι, τούτους δέ, ὡς ἐγὼ πυν-
" θάνομαι, ἀρχομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης ἑκάστους
" χώματα χῶσαι κενὰ, τοὺς ὑπεκνομένων εἵνεκ' ἀν-
" θρώπων." Ταύτην ἀπεστὼ τῆς μάχης προδοσίαν οὖ-
σαν Ἡρόδοτος ἀνθρώπων μόνος ἁπάντων ἤκουσε· Παυ-
σανίαν δὲ καὶ Ἀριστείδην, καὶ Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους
ἔλαθον οἱ Ἕλληνες ἐγκαταλιπόντες τὸν κίνδυνον· καὶ ὅτε 873
Αἰγινήτας Ἀθηναῖοι μαφόρους ὄντας εἶρξαν τῆς ὑπογρα-
φῆς, οὔτε Κορινθίους ἤλεγξαν, οὓς πρότερον νικῶντες
φεύγειν ἀπὸ Σαλαμῖνος, ἀντιμαρτυρούσης αὐτοῖς τῆς
Ἑλλάδος. Καίτοι Κλεάδας ὁ Πλαταιεὺς ἔτεσι δέκα
ὕστερον τοῦ Μηδικοῦ Αἰγινήταις χαριζόμενος, ὡς φησιν
Ἡρόδοτος, ἐπώνυμον ἔχωσεν αὐτοῦ πολυάνδριον. Ἀθη-
ναῖοι δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι τί παθόντες εὐθὺς τότε πρὸς
μὲν ἀλλήλους ὀλίγον ἐδέησαν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν περὶ τοῦ

F. 6. τῇ ἀπεστοῖ—προδοσίαν] Ita Steph. ex Turneb. probabiliter fane. Nam in libris Ald. Baſ. Xyl. B. E. tribus defectibus notatus eſt hic locus; ita, τῇ ἀπο * τῆς μάχης, ἑκάστους: tum, ἀνθρώπων * ταύτην ἀπὸ * τῆς μάχης προδοσίαν—.

A. 3. ὡς πρότερον νικῶντες] Corrigendum videtur, ὡς πρότερον εἰπόντες.

Platæas ſepulchra, audivi ego, turpitudine motos, quod e pugna abfuiſſent, unumquemque inanem condidiſſe tumulum, poſteritatis cauſſa. Hanc a pugna abſentiam, fuiſſe proditionem ſolus hominum omnium inaudivit Herodotus. Pauſaniam enim, et Ariſtidem, et Athenienſes, et Lacedæmonios, fefellerunt Græci, qui ſe ſubduxiſſent e periculo: ac neque Æginetas, ipſis adverſarios, inſcriptione excluſerunt Athenienſes: neque Corinthios arguerunt, quod ante partam victoriam a Salamine fugiſſent; contra teſtimonium Græcia perferente. Atqui Cleadas Platæenſis, decem poſt Medicum bellum annis gratificans, ut ait Herodotus, Æginetis, polyandrium aggeravit ab iis nomen habens. At vero qui factum eſt, ut de tropæi erectione ſtatim a bello confecto Athenienſes et Spartani pæne etiam manibus con-

προπαίσ τ ἀναςάσεως· τὰς δὲ Ἕλλησας ἀποδειλιάσανλας
B καὶ ἀποδεφάσανλας οὐκ ἀπήλαυνον τῆ ἀριςείων, ἀλλὰ ἀνέγραφον τοῖς προπαίοις καὶ τοῖς κολοσσοῖς, καὶ μετεδίδοσαν τ λαφύρων; τέλος δὲ τῷ βωμῷ τὸ ὀπίγραμμα τῦτο γράφοντες ἀνεχάραξαν;

Τὸν δέ ποθ' Ἕλληνες νίκης κράτει, ἔργῳ Ἄρηος,
Εὐτόλμῳ ψυχῆς λήματι πειθόμενοι,
Πέρσας ἐξελάσαντες, ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι κοινὸν
Ἱδρύσαντο Διὸς βωμὸν ἐλευθερίε.

μὴ καὶ τῦτο Κλεάδας, ἢ τις ἄλλος, ὦ Ἡρόδοτε, κολακεύων τὰς πόλεις ἐπέγραψε; Τί ἦν ἐδέοντο τὴν γῆν ὀρύσσοντες ἀχρεῖος ἔχειν τὰ πράγματα, καὶ δημιC ουργεῖν χώματα καὶ μνήματα, τ ὀπιγινομένων ἕνεκ' ἀνθρώπων κατασκεύάζοντες, ἐν τοῖς ὀπιφανεςάτοις καὶ μεγίςοις ἀναθήμασι τὴν δόξαν αὐτῶν καθιερευμένην ὁρῶντες; Καὶ μὴν Παυσανίας, ὡς λέγουσιν, ἤδη τυραννικὰ φρονῶν, ἐπέγραψεν ἐν Δελφοῖς,

B. 9. μὴ καὶ τῦτο—, ὦ Ἡρόδοτε] Sic B. E. Baſ. Xyl. Turneb. Amiot. Mez. item Ald. niſi quod ὡς Ἡρόδοτος habet. Vulgo, εἰ μὴ—ὡς Ἡρόδοτος.

ſertis litem tranſegerint? et tamen Græcos fuga prælio deterritos non arcuerint ab honore eorum qui rem optime geſſiſſent? ſed et in tropæa ac coloſſos eos inſcripſerint, et de ſpoliis partem conceſſerint? denique aræ hanc inſculpſerint inſcriptionem,

Hanc quondam Græci ſuperatis hoſtibus aram,
Libertas patriæ cum ſua tuta ſtetit,
Et profligatis ſervata eſt Græcia Perſis,
Munus Eleutherio conſtituere Jovi.

Num hoc quoque Cleadas, Herodote, aut alius aliquis adulando civitates demerens ſcripſit? Quid ergo neceſſe habuerunt terram fodiendo inanem laborem impendere, tumulos conficere, et monumenta poſteritatis cauſſa ſtatuere? cum viderent gloriam ſuam in illuſtriſſimis et maximis donariis conſecratam. Pauſanias quidem, cum jam ad tyrannidem aſpiraret, Delphis hoc inſcripſit,

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων
Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε.

κοινόμυθος ἀμωσγέπως τοῖς Ἕλλησι τὴν δόξαν ὧν ἑαυτὸν ἀνηγόρευσεν ἡγεμόνα· τὴν δὲ Ἑλλήνων οὐκ ἀναχομένων, ἀλλ' ἐγκαλούντων, πέμψαντες εἰς Δελφοὺς Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο μὲν ἐξεκόλαψαν, τὰ δ' ὀνόματα τῶν πόλεων, ὥσπερ ἦν δίκαιον, ἐνεχάραξαν. Καίτοι πῶς εἰκὸς ἦν ἢ D τοὺς Ἕλληνας ἀγανακτεῖν τῆς ἐπιγραφῆς μὴ μετασχόντας, εἰ συνήδεσαν ἑαυτοῖς τὴν ἀπόλειψιν τῆς μάχης; ἢ Λακεδαιμονίους τὴν ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν ἐκχαράξαντας, ἐπιγράψαι τοὺς ἐγκαταλιπόντας καὶ φειδόντας τὸν κίνδυνον; Ὡς δεινότατόν ἐστιν εἰ Σωχάρης μὲν καὶ Δείπνιστος, καὶ πάντες οἱ λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι τῇ μάχῃ ἐκείνῃ, τόδε Κυθνίων ἐπιγραφομένων τοῖς προπάροις

C. 8. καινούμενος ἀμωσγέπως] Prius addidi ex E. Vulgo deeſt, ejuſque loco lacuna in B. Alterum neceſſario ipſe correxi, pro vulgato ἄλλως τε πως.

D. 4. ἐκχαράξαντας] Sic E. Schott. Anon. Xyl. T. V. Mez. Vulgo, ἐγχαράξαντας.

D. 6. Ὡς δεινότατόν ἐστιν] Suſpicor, quid vitii latere. Forte legendum, Ὧν δ. ἦ. Sed nec hoc ſatisfacit.

D. 6. Σωχάρης μὲν καὶ Δείπνιστος] Mendoſum hoc reliqui ut in omnibus noſtris libris ſervatum. Legendum, Σωφάνης μὲν καὶ Ἀείμνηστος ut eſt apud Herodot. IX, 73. et monitum a Valckenario et Weſſelingio.

Iſthuc Pauſanias Phœbo poſuit monumentum,
Medos Græcorum dux quia perdiderat.

quodammodo cum Græcis gloriam communicans, quorum ſe ducem profiteretur. Cum autem id Græci non ferrent, ſed vitio verterent Spartanis, hi Delphos miſerunt, qui exſcinderent illud epigramma, et civitatum nomina, uti juſtum erat, inſculperent. At enim quomodo probabile eſt, aut Græcos indigne tuliſſe in inſcriptione ſui non fieri mentionem, ſiquidem ſibi conſcii erant deſertionis? aut Lacedæmonios, ducis ſui nomine eraſo, deſertores inſcripſiſſe, et eos qui ſe periculo communi ſubduxiſſent? Enimvero indigniſſimum fuit, Sophanem, Aimneſtum, et alios omnes, qui ſe eo in prælio præclariſſime geſſerunt, æquo animo ferre ut

E ὁδὲ Μηλίων ἠχθέσθησαν· Ἡρόδοτος δὲ τρισὶ μόναις πόλεσιν ἀναθεὶς τ' ἀγῶνα, τὰς ἄλλας πάσας ἐκχαράττει τῶν τροπαίων καὶ τῶν ἱερῶν.

μγ'. Τεττάρων δὲ ἀγώνων τότε πρὸς τοὺς βαρβάρους γενομένων, ἐκ μὲν Ἀρτεμισίου τοὺς Ἕλληνας ἀποδρᾶναι, φησὶν· ἐν δὲ Θερμοπύλαις τοῦ τε στρατηγοῦ καὶ βασιλέως προκινδυνεύοντος, οἰκτρῶς καὶ ἀμελῶς Ὀλύμπια καὶ Κάρνεια πανηγυρίζοντας· τὰ δὲ ἐν Σαλαμῖνι διηγέμενος, τοσούτους περὶ Ἀρτεμισίας λόγους γέγραφεν, ὅσοις ὅλῳ τῷ ναυμαχίαν οὐκ ἀπήγγελκε· τέλος δὲ, κα-
F θημένους ἐν Πλαταιαῖς ἀγνοῆσαι μέχρι τέλους τ' ἀγῶνα τοὺς Ἕλληνας, ὥσπερ βατραχομυομαχίας γινομένης, Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίας ἐν ἔπεσι παίζων καὶ φλυαρῶν ἔγραψε, σιωπῇ διαγωνίσασθαι σωθεμένους ἵνα λάθωσι τοὺς

E. 2. ἐκχαράττει] Sic E. T. V. Anon. Mez. Vulgo, ἐκχαράττων.
E. 4. Τεσσάρων δὲ—] Hæc a prioribus diſtinxi exemplo Xyl. Amiot. Baſ. Vulgo, continuata prioribus, nec niſi commate diſcreta erant. Monuit et Reiſk.
E. 5. ἐκ μὲν Ἀρτεμισίου] Vulgo, ἐκ μὲν γὰρ Ἀρτεμισίου. Particulam γὰρ delevit Xyl. vertendo omiſit Amiot. Reiſk. item delendam monuit. In τῷ mutant T. V. Anon. Orta eſt ex proxima ſyllaba.
F. 3. Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίας] Legendum, ἦν Πίγρης ὁ Ἀρτεμισίας, ſubintellecto πολίτης, non *frater* ut Xyl. quod temporum rationes non ſinunt. Forte πολίτης ipſum excidit. Plura in Animadverſ.

Cythnii etiam et Melii inſcriberentur tropæis: Herodotum tribus duntaxat civitatibus certamen illud adſcribentem, omnes e tropæis et ſacris donariis eradere.

XLIII. Ceterum, cum quater ſit tunc adverſus barbaros pugnatum, ab Artemiſio profugiſſe Græcos, ait: ad Thermopylas Lacedæmonios, rege ipſorum diſcrimen mortis adeunte, domi ſecuros deſediſſe, Olympia et Carneia celebrantes: rem vero ad Salamina geſtam narrans, plura de Artemiſia verba fecit, quam de toto prælio: denique apud Platæas Græcos deſediſſe otioſos, et ad finem uſque ignoraſſe pugnam, veluti ranarum quodam et murium duello facto (ut Pigres Artemiſiæ civis in ſuo carmine jocans, et nugans fingit), Spartanos de compoſito tacite pugnaſſe, ne

ἄλλως, αὐτὰς δὲ Λακεδαιμονίως ἀνδρίᾳ μὴ ὀδὲν κρείττονας γενέσθαι τῶν βαρβάρων, ἀνόπλοις δὲ καὶ γυμνοῖς μαχομένους κρατῆσαι. Ξέρξου μὲν γὰρ αὐτοῦ παρόντος ὑπὸ μαστίγων μόλις ὤπισθεν ὠθούμενοι προσέφερόντο τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Πλαταιᾶς, ὡς ἔοικεν, ἑτέρας ψυ- 874
χὰς μεταλαβόντες, "λήμαλι μὲ κὴ ῥώμη ὐχ ἥσσονες ἦσαν, "ἡ δὲ ἐσθὴς ἔρημος ὅσα ὅπλων ἐδηλήσατο σφέας, πρὸς "τὸ ὁπλίτας ἐόντες γυμνῆται ἀγῶνα ἐποιέοντο." Τί οὖν προῖεσιν ἔνδοξον ἢ μέγα τοῖς Ἕλλησιν ἀπ' ἐκείνων τῶν ἀγώνων, εἰ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἀόπλοις ἐμάχοντο, τὰς δὲ ἄλλας ἡ μάχη παροῦσας ἔλαθε, κενὰ δὲ πολυάνδρια πεμώματα τοῖς ἐκάστοις, ψευδῶν δὲ γραμμάτων μεστοὶ τρίποδες ἑστᾶσι καὶ βωμοὶ πρὸ τοῖς θεοῖς, μόνος δὲ τἀληθὲς Ἡρόδοτος ἔγνω, τὰς δὲ ἄλλας ἅπασας ἀνθρώπους ὅσοι λόγου Ἑλλήνων ἔχουσιν, ἐξαπάτηκεν ἡ B

A. 5. ἐκείνων τῶν ἀγώνων] Malim, ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνος: refertur enim ad ſolum prælium Platæenſe.

A. 8. τοῖς ἑκάστοις] Legendum, ἑκάστοις, ψευδῶν τε γραμμάτων. Nam τοῖς videtur appoſitum fuiſſe ſupra ἑκάστοις ab annotatore ita vere corrigente ἑκάστοις: vide ſupra p. 872. F. et Herod. IX, 85.

alii exaudirent: ipſos autem Lacedæmonios fortitudine nihil præſtitiſſe barbaris, ſed viciſſe, quia adverſus nudos et inermes pugnarent. Nimirum Xerxe ipſo præſente ægre a tergo flagellis impulſi cum Græcis congreſſi ſunt barbari: ad Platæas aliis animis ſumtis, *audacia quidem*, inquit Herodotus, *et robore inferiores non erant, ſed veſtis armorum expers ipſis nocuit, cum nudi adverſus gravis armaturæ hoſtem pugnarent.* Quid ergo relinquitur magnum aut memorabile Græcis ex iſtis certaminibus? quando Lacedæmonii cum inermibus pugnaverunt, reliquos præſentes prælium fefellit, et eorum quibuſque culta ſtant inania polyandria, ſtant mendacium inſcriptionum pleni tripodes, plenæ aræ coram Diis: denique ſolus Herodotus veritatem habet cognitam: reliquos omnes homines, quicunque aliquam Græcorum rationem habent, decepit fama iſtorum facino-

φήμη τῶν τότε κατορθωμάτων, ὡς ὑπερφυῶν γενομένων; Τί δῆτα; γραφικὸς ἀνὴρ, καὶ ἡδὺς ὁ λόγος, καὶ χάρις ἔπεστι καὶ δεινότης καὶ ὥρα τοῖς διηγήμασι·

Μῦθον δ' ὡς ὅτ' ἀοιδὸς ἐπισταμένως

μὴ οὐ, λιγυρῶς δὲ καὶ γλαφυρῶς ἠρμήνευκεν. Ἀμέλει ταῦτα καὶ κηλεῖ καὶ θεραπεύει πάντας. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν ῥόδοις δεῖ κανθαρίδα φυλάττεσθαι τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ, καὶ κακολογίαν λείοις καὶ ἁπαλοῖς σχήμασιν ὑποδεδυκυῖαν· ἵνα c μὴ λάθωμεν ἀτόπους καὶ ψευδεῖς περὶ τῶν ἀρίστων καὶ μεγίστων τῆς Ἑλλάδος πόλεων καὶ ἀνδρῶν δόξας λαβόντες.

B. 5. Μῦθον—πάντας] Hæc rectius diſtinximus. Illa, Ἀμέλει—πάντας. Xyl. vertendo omiſerat.

B. 9. κακολογίαν] Sic E. Alii omnes σμικρολογίαν, quod Salmaſ. in πικρολογίαν mutavit.

rum, ut præclaras et admirandas res geſtas putarent. Quid ni? Homo eſt ſcribendi gnarus, oratio jucunda, venuſtate et vi quadam prædita, et narrationibus ineſt elegantia, ac

Sermonem, veluti cantor, ſcite

quidem non adeo, ſed tamen ſuaviter propoſuit. Hæc, profecto, cunctos et deliniunt et alliciunt. Verum ſicut in roſa cantharides, ita hic cavendæ ſunt calumniæ ejus et invidentia, ſub lævibus et teneris latentes figuris verborum; ne per imprudentiam abſurdas et falſas de præſtantiſſimis atque maximis Græciæ civitatibus et viris opiniones concipiamus.

MVSEVM
BRITAN
NICVM